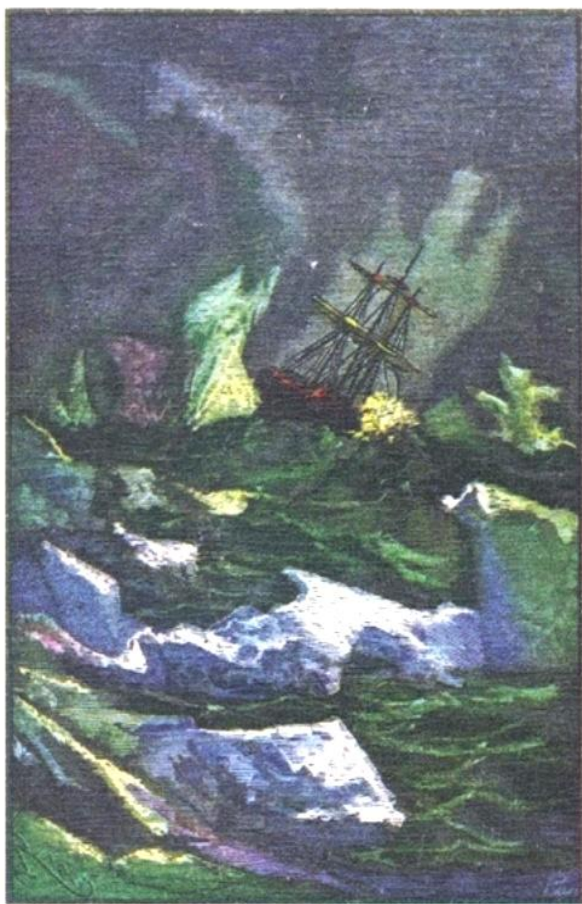
Jules Verne

Căpitanul Hatteras

EDITURA ION CREANGĂ

Jules Verne
5

Jules Verne

Căpitanul Hatteras

În româneşte de Iosif Katz
Prezentarea grafică: Val Munteanu

Editura Ion Creangă
1973

PARTEA ÎNTÂI

CĂPITANUL HATTERAS

Capitolul I

Bricul Forward

„Mâine, odată cu refluxul, bricul *Forward* – căpitan K.Z., secund Richard Shandon – va pleca din New Prince's Docks spre o destinație necunoscută."

Iată ce s-a putut citi în *Liverpool Herald* din 5 aprilie 1860.

Plecarea unui bric este un eveniment de mică importanță pentru portul cel mai comercial din Anglia. Cine l-ar lua în seamă în mijlocul vapoarelor de toate tonajele şi de toate naționalitățile pe care docuri întinse pe două leghe cu greu le pot cuprinde?

Totuşi, la 6 aprilie, încă de dimineață, o mulțime considerabilă umplea cheiurile de la New Prince's Docks; nenumărați membri ai corporației marinarilor din oraş păreau să-şi fi dat acolo întâlnire. Muncitorii de la danele din jur îşi părăsiseră lucrul, comercianții, tejghelele lor întunecoase, negustorii, magazinele lor pustii. Omnibuzele multicolore, care merg de-a lungul zidului exterior al docurilor, îşi goleau în fiecare minut încărcătura lor de curioşi; oraşul părea că nu mai are decât o singură preocupare: să asiste la plecarea bricului *Forward*.

Forward era un bric de o sută şaptezeci de tone, prevăzut cu o elice şi cu o maşină cu vapori de o sută douăzeci de cai putere. Ar fi putut fi uşor confundat cu alte bricuri din port. Dar, dacă pentru privirile publicului nu avea nimic deosebit, cunoscătorii remarcau la el anumite particularități asupra cărora un marinar nu se

poate înşela.

De aceea, la bordul lui *Nautilus*, ancorat nu departe, un grup de marinari făcea mii de presupuneri cu privire la destinația lui *Forward*.

— Ce zici, spunea unul, despre felul cum sunt aşezate catargele? Totuşi, nu e ceva obişnuit ca navele cu vapori să fie atât de îmbelşugat înzestrate cu vele.

— Se vede, răspunse un submaistru cu o față mare, roşie, că bastimentul acesta se bizuie mai mult pe catargele sale decât pe maşini şi, dacă s-a dat atâta amploare velelor superioare, e fără îndoială pentru că la cele inferioare vântul nu va ajunge. Astfel, pentru mine nu încape îndoială că *Forward* este destinat mărilor arctice sau antarctice, acolo unde munții de gheață maschează vântul, mai mult decât îi convine unui vas solid şi cumsecade.

— Probabil că ai dreptate, maistre Cornhill, continuă un al treilea marinar. Ai observat şi etrava, cum cade drept în mare?

— Mai pune la socoteală, maistre Cornhill, că etrava are un tăiş de oțel turnat, ascuțit ca o lamă şi în stare să taie în două o corabie cu trei punți, dacă *Forward*, în plină viteză, ar ciocni-o într-un bord.

— Desigur, răspunse un pilot de pe Mersey, căci bricul acesta goneşte uşor cu paisprezece noduri, cu elicea pe care o are. Era o minune să-l vezi tăind apa, când se făceau probele. Vă rog să mă credeți, e o navă de rasă…

— Nici când navighează cu vele nu se lasă mai prejos, reluă maistrul Cornhill; ține drumul drept şi numai cu cârma de mână. Vedeți dumneavoastră, vasul acesta va gusta din mările polare, să nu-mi spuneți mie pe nume dacă n-o fi aşa! Şi luați aminte încă un amănunt! Ați observat gaura din punte prin care trece axul cârmei?

— De văzut, am văzut, răspunseră cei care stăteau de vorbă cu maistrul Cornhill, dar ce dovedeşte asta?

— Asta dovedeşte, băieți, răspunse maistrul cu o

satisfacţie amestecată cu dispreţ, că voi nu ştiţi nici să vedeţi, nici să gândiţi; aceasta dovedeşte că au vrut să lase joc liber axului cârmei, ca să poată fi cu uşurinţă ridicată ori lăsată la apă. Sau nu ştiţi că în mijlocul gheţurilor această manevră se repetă des?

— Straşnic judecat! exclamară marinarii de pe *Nautilus*.

— Şi, de altfel, reluă unul dintre ei, încărcătura acestui bric confirmă părerea maistrului Cornhill. O ştiu de la Clifton, care a avut curaj să se îmbarce. *Forward* duce cu el alimente pentru cinci sau şase ani şi cărbuni în cantitatea corespunzătoare. Cărbuni şi alimente, asta-i toată încărcătura lui, plus un maldăr de haine de lână şi din piele de focă.

— Ei bine, spuse maistrul Cornhill, nu mai încape îndoială, dar, în fine, prietene, de vreme ce-l cunoşti pe Clifton, nu ţi-a spus nimic despre destinaţia lui?

— Nu mi-a putut spune nimic; nu ştie nici el. Echipajul a fost angajat în aceste condiţii. Încotro merge? Nu va şti decât când va ajunge.

— Mai ales, răspunse un neîncrezător, dacă se duc la dracu', după cum se pare.

— Dar şi ce leafă! reluă amicul lui Clifton însufleţindu-se. Ce leafă grozavă! De cinci ori mai mare decât leafa obişnuită! Păi, fără asta, Richard Shandon n-ar fi găsit pe nimeni care să se angajeze în asemenea condiţii! Un bastiment cu o formă ciudată care pleacă nu se ştie în ce direcţie şi care nu pare c-ar dori prea mult să se şi înapoieze. În ce mă priveşte, asta nu mi-ar fi convenit deloc.

— Ţi-ar fi convenit sau nu, i-o reteză maistrul Cornhill, tot n-ai fi putut niciodată să faci parte din echipajul lui *Forward*.

— Şi de ce, mă rog?

— Pentru că nu îndeplineşti condiţiile cerute. Mi s-a spus că oamenii căsătoriţi au fost excluşi. Or, tu, faci

parte din această mare categorie. Deci, n-ai de ce să te încrunți, ceea ce, de altfel, ar fi din partea ta un adevărat tur de forță.

Marinarul interpelat astfel râse împreună cu camarazii lui, dovedind cât de îndreptățită era gluma maistrului Cornhill.

— Până şi numele acestui bastiment, urmă Cornhill, satisfăcut de sine, este teribil de îndrăzneț. *Forward*[1]. *Forward* până unde? Fără să mai pui la socoteală că nici pe căpitanul acestui bric nu-l cunoaşte nimeni!

— Ba da e cunoscut, răspunse un tânăr marinar cu o figură destul de naivă.

— Cum! E cunoscut?!

— Fără îndoială!

— Mă puştiule, spuse Cornhill, eşti cumva gata să crezi că Shandon ar fi căpitanul lui *Forward*?

— Dar, răspunse tânărul marinar…

— Află, dar, că Shandon este comander-ul[2], nimic altceva; e un marinar brav şi îndrăzneț, un comandant de baleniere, care şi-a dovedit aptitudinile, un camarad de nădejde, foarte capabil să comande, dar, în fine, nu el e cel care comandă; s-avem iertare, dar nu e mai căpitan ca tine sau ca mine! Cât despre cel ce va fi stăpân după Dumnezeu la bord, nici el nu-l cunoaşte încă. Când va sosi momentul, va apare adevăratul căpitan, nu se ştie cum şi de pe care țărm al celor două lumi, căci Richard Shandon n-a spus şi n-a avut dezlegare să spună către care punct al globului îşi va îndrepta bastimentul.

— Totuşi, maistre Cornhill, interveni iar tânărul marinar, vă asigur că s-a prezentat cineva la bord, cineva anunțat în scrisoarea prin care locul de secund i-a fost oferit domnului Shandon!

— Cum! ripostă Cornhill, încruntând sprâncenele, vrei

[1] Forward – înainte (în limba engleză în original) (n.a.).
[2] Comander – secundul de pe un bastiment englez (în limba engleză în original) (n.a.).

să susții că *Forward* are un căpitan la bord?

— Păi, da, maistre Cornhill.

— Mie-mi spui tu asta?

— Desigur, deoarece o ştiu de la Johnson, şeful echipajului.

— De la maistrul Johnson?

— Desigur mi-a spus-o chiar mie!

— Ți-a spus asta Johnson?

— Nu numai că mi-a spus-o, dar mi l-a şi arătat pe căpitan.

— Ți l-a arătat! exclamă Cornhill, uluit.

— Mi l-a arătat.

— Şi l-ai văzut tu?

— Văzut, cu propriii mei ochi.

— Şi cine e?

— E un câine.

— Un câine cu patru labe?

— Da.

Mare a fost uluirea printre marinarii de pe *Nautilus*. În orice împrejurare, ei ar fi izbucnit în râs. Un câine, căpitan al unui bric de o sută şaptezeci de tone! Să te prăpădeşti de râs, nu alta! Dar, zău aşa, *Forward* era un bastiment atât de ieşit din comun, încât trebuia să te gândeşti bine înainte de a râde sau de a nega. De altfel, nici chiar maistrul Cornhill nu râdea.

— Şi zici că Johnson ți l-a arătat pe căpitanul ăsta atât de ciudat, pe câinele ăsta? continuă el adresându-se tânărului marinar. Şi tu l-ai văzut?

— Aşa cum vă văd, cu voia dumneavoastră.

— Ei bine, ce crezi despre asta? îl întrebară marinarii pe Cornhill.

— Nu cred nimic, răspunse acesta din urmă cu bruscheţe, nu cred nimic, decât că *Forward* e un vas al diavolului sau al unor nebuni de băgat la Bedlam[3]!

[3] Bedlam – numele unei case nebuni, celebră pe vremuri în Anglia.

Marinarii continuară să privească în tăcere la *Forward*, ale cărui pregătiri de plecare se apropiau de sfârşit; şi printre ei nu s-a găsit niciunul care să pretindă că şeful de echipaj Johnson şi-ar fi bătut joc de tânărul marinar.

Povestea cu câinele ajunsese să facă ocolul oraşului şi, în mulţimea aceea de curioşi, erau mulţi care-l căutau cu privirea pe acest captain-dog, foarte dispuşi să-l creadă vreun animal supranatural.

De altfel, de câteva luni încoace, *Forward* atrăgea atenţia publică; caracteristicile mai speciale în construcţia vasului, misterul care-l învăluia, incognito-ul păstrat de căpitanul lui, modul în care Richard Shandon primise propunerea de a angaja construcţia şi a conduce armarea vasului, grija cu care s-a procedat la alcătuirea echipajului, destinaţia necunoscută, de-abia bănuită de câţiva, totul contribuia ca să-i dea acestui bric o înfăţişare mai mult decât stranie.

Şi-apoi, pentru un gânditor, un visător, un filosof, nimic nu-i mai emoţionant decât un bastiment gata de plecare; imaginea îl însoţeşte bucuros în luptele lui cu marea, în bătăliile purtate cu vântul, în această cursă aventuroasă care nu se sfârşeşte întotdeauna într-un port şi în timpul căreia orice incident neobişnuit face ca vasul să se prezinte sub o înfăţişare fantastică până şi spiritelor refractare la fantezie.

Aşa şi cu *Forward*. Şi dacă privitorul obişnuit n-a putut să facă observaţiile savante ale maistrului Cornhill, zvonurile adunate timp de trei luni fură suficiente ca să întreţină cancanurile din Liverpool.

Bricul intrase în şantier la Birkenhead, o adevărată mahala a oraşului, situată pe malul stâng al Mersey-ului şi legată de port printr-un du-te-vino neîncetat de bărci cu motor.

Constructorul, Scott&Co, unul din cei mai pricepuţi din Anglia, primise de la Shandon un deviz şi un plan

amănunțit, în care tonajul, dimensiunile, gabaritul bricului erau indicate cu cea mai mare grijă. Se ghicea în acest proiect perspicacitatea unui marinar desăvârşit. Shandon având fonduri foarte însemnate la dispoziția sa, lucrările începură şi, urmând recomandarea necunoscutului proprietar, înaintau repede.

Bricul a fost atât de solid construit, încât să reziste la orice încercare; era desigur menit să facă față unor presiuni enorme, căci bordajul lui din lemn de teck, un fel de stejar de India, remarcabil prin duritatea lui, a fost în plus legat cu puternice armături de fier. În lumea marinarilor se punea chiar întrebarea de ce coca unui vas, construit cu o asemenea rezistență, nu era făcută din tablă de fier, ca aceea a altor vase cu vapori. La asta se răspundea că misteriosul inginer avea motivele sale ca să procedeze aşa.

Încet, încet, bricul capătă contur pe şantier, şi calitățile lui, în ce priveşte forța şi finețea, izbiră pe specialişti. Aşa cum observaseră marinarii de pe *Nautilus*, etrava făcea un unghi drept cu chila vasului; ea era prevăzută nu cu un pinten, ci cu un tăiş de oțel turnat în atelierele lui R. Hawthon din Newcastle. Prova aceasta metalică, strălucind în soare, îi dădea bricului un aer special, dar nu neapărat militar. Totuşi, la extremitatea provei a fost instalat un tun de calibrul 16, montat pe un pivot, care putea fi uşor manevrat în toate direcțiile; mai trebuie să adăugăm atât despre tun, cât şi despre etravă că, în ciuda aparențelor, n-aveau nimic războinic în ele.

La 5 februarie 1860, ciudatul vas a fost lansat în prezența unui uriaş număr de spectatori şi lansarea lui la apă reuşi perfect.

Dar dacă bricul nu era un vas de război, nici bastiment comercial, nici iaht de plăcere – căci nu se fac plimbări cu provizii în cală pe timp de şase ani – atunci ce putea să fie?

Un vas destinat căutării lui *Erebus* şi *Terror*, şi a lui sir John Franklin?

Nici asta, căci în 1859, cu un an înainte, comandantul Mac Clintock se întorsese din mările arctice, aducând dovada sigură a dispariției acestei nenorocite expediții.

Forward voia, aşadar, să încerce şi el faimoasa trecere din nord-vest? La ce bun? Căpitanul Mac Clure o găsise în 1853, iar locotenentul său, Creswell, a fost primul care a avut cinstea să ocolească continentul american de la strâmtoarea Behring la strâmtoarea Davis.

Totuşi, era sigur, neîndoielnic pentru specialişti, că *Forward* se pregătea să înfrunte regiunea ghețarilor. Va înainta el spre pol, mai departe decât balenierul *Wedell*, mai departe decât căpitanul James Ross? Dar la ce bun şi în ce scop?

După cum se vede, deşi câmpul presupunerilor era extrem de restrâns, imaginația mai găsea loc să se piardă în ele.

A doua zi, după ce bricul fu lansat la apă, sosi maşina expediată de atelierul lui R. Hawthorn din Newcastle.

Maşina cu vapori de o sută douăzeci de cai putere, cu cilindri oscilanți, ocupa puțin loc; forța ei era disproporționată pentru un vas de o sută şaptezeci de tone, atât de bine înzestrat cu vele şi care mergea deosebit de uşor. Probele făcute nu lăsau nicio îndoială în această privință şi însuşi şeful echipajului, Johnson, crezu de cuviință să-şi exprime astfel părerea către prietenul lui, Clifton:

— Deşi *Forward* se foloseşte în acelaşi timp de vele şi de elice, va ajunge mai repede cu velele.

Prietenul său Clifton nu înțelese nimic din această propozițiune, dar credea că totul e posibil din partea unui vas comandat de un câine.

După instalarea maşinii cu vapori la bord, începu

arimajul[4] proviziilor, ceea ce nu era puțin lucru, căci vasul ducea cu el alimente pentru şase ani. Acestea constau din carne sărată şi uscată, peşte afumat, biscuiți şi făină; munți de cafea şi de ceai fură aruncați în magaziile de provizii în avalanşe enorme. Richard Shandon conducea lucrările de aranjare a acestei prețioase încărcături, ca un om care se pricepe la asemenea treburi; toate erau puse în ordine, etichetate, numerotate cu un calm perfect; a fost îmbarcată şi o foarte mare provizie din preparatul indian numit „pemmican"[5] şi care cuprinde într-un volum mic multe elemente nutritive.

Acest fel de alimente nu lăsa nicio îndoială despre durata croazierei, dar un om cu spirit de observație înțelegea de la prima ochire că *Forward* avea să navigheze în mările polare, văzând butoaiele cu lime-juice[6], pastilele de calciu, pachetele de muştar, semințele de măcriş şi de lingurea, într-un cuvânt abundența acestor puternice antiscorbutice, a căror influență e atât de necesară în navigația australă şi boreală. Shandon primise, desigur, indicația de a se îngriji în mod deosebit de această parte a încărcăturii, căci se preocupă mult de ea, nu mai puțin decât de farmacia de voiaj.

Dacă armele de la bord nu erau în număr prea mare, ceea ce putea să liniştească firile timide, magazia de pulbere era plină-ochi, amănunt care putea să-i sperie pe unii. Singurul tun din extremitatea din față a corăbiei nu putea să aibă pretenția să absoarbă întreagă această provizie. Asta dădea de gândit. Mai erau şi nişte fierăstraie gigantice, precum şi unelte puternice, ca pârghii, baroase, fierăstraie de mână, topoare enorme etc., fără a mai pune la socoteală o apreciabilă cantitate

---

[4] Arimaj – stivuire, aranjare.
[5] Pemmican – preparat din carne presată.
[6] Lime-juice – suc de lime (în limba engleză în original) (n.a.)

de blasting-cylinders[7] a căror explozie ar fi fost suficientă ca să facă să sară în aer vama din Liverpool. Toate acestea erau ciudate, dacă nu înfricoşătoare, fără să mai vorbim despre rachete, semnale, artificii şi felinare de mii de feluri.

Numeroşii spectatori de pe cheiurile de la New Prince's Docks mai admirau şi o lungă balenieră din lemn de mahon, o pirogă de tablă învelită în gutapercă şi un anumit număr de halkettboats, un fel de mantale de cauciuc care puteau fi transformate în bărci, suflându-se în căptuşeala lor. Fiecare se simţea din ce în ce mai intrigat, şi chiar emoţionat, căci, odată cu refluxul, *Forward* avea să plece în curând spre misterioasa lui destinaţie.

Capitolul II

O scrisoare neaşteptată

Iată textul scrisorii primite de Richard Shandon cu opt luni înainte:

Aberdeen, 2 august 1859
Domnului Richard Shandon
Liverpool

DOMNULE,

Prezenta are drept scop să vă informeze despre depunerea unei sume de şaisprezece mii lire sterline în mâinile domnilor Marcuart & Co, bancheri din Liverpool. Anexat vă trimit o serie de mandate semnate de mine,

[7] Blasting-cylinders – un fel de petarde (în limba engleză în original) (n.a.)

care vă vor permite să dați dispoziții domnilor Marcuart până la concurența sus-menționatelor şaisprezece mii lire.

Dumneavoastră nu mă cunoaşteți. N-are importanță. Eu vă cunosc. Aceasta contează.

Vă ofer postul de secund la bordul bricului FORWARD, *pentru o expediție care poate fi de lungă durată şi periculoasă.*

Dacă nu acceptați, nu-i nicio supărare. În caz afirmativ, vă vor fi alocate 500 de lire drept onorariu, iar la sfârşitul fiecărui an, pe toată durata expediției, salariul dumneavoastră va fi mărit cu 10%.

Bricul FORWARD *nu există. Va trebui să organizați construirea lui în aşa fel, încât să poată ieşi în larg în primele zile ale lui aprilie 1860, cel mai târziu. Alături vă remit un plan amănunțit cu respectivul deviz. Vă veți supune întocmai acestui plan. Vasul va fi construit în atelierele domnilor Scott & Co, care vor stabili cu dumneavoastră cele necesare.*

Vă recomand în mod special angajarea echipajului lui FORWARD; *acesta va fi alcătuit dintr-un căpitan, eu, un secund, dumneavoastră, un al treilea ofițer, un şef de echipaj, doi ingineri*[8]*, un ice-master*[9]*, opt marinari şi doi fochişti, în total optsprezece oameni, inclusiv doctorul Clawbonny, din acest oraş, care se va prezenta la dumneavoastră la momentul oportun.*

Ar fi de dorit ca oamenii pe care-i veți solicita să participe la expediția lui FORWARD *să fie englezi, liberi, fără familie, cumpătați, căci consumarea spirtoaselor şi chiar a berii nu va fi permisă la bord, oameni gata să facă, dar să şi îndure orice. La alegere îi veți prefera pe cei dotați cu constituție sanguină, având prin însuşi acest fapt, într-un grad mai înalt, principiul generator al căldurii animale.*

Le veți oferi salarii de cinci ori mai mari decât

---

[8] Mecanici.
[9] Ice-master – pilot de gheţuri (în limba engleză în original)

salarizarea obişnuită, cu o creştere de zece la sută pentru fiecare an de serviciu. La sfârşitul expediţiei, li se va asigura fiecăruia dintre ei câte cinci sute de lire, iar dumneavoastră vi se rezervă două mii de lire. Fondurile acestea vor fi depuse la domnii Marcuart & Co pe care i-am mai amintit. Expediţia aceasta va fi de lungă durată şi grea, dar onorabilă. Aşadar, n-aveţi de ce să şovăiţi domnule Shandon.

Răspuns, post-restant la Götteborg (Suedia), sub iniţialele K.Z.

P.S. La 15 februarie veţi primi un câine mare danez, cu fălcile atârnânde, roşcat-negricios, brăzdat transversal de dungi negre. Îl veţi instala la bord şi veţi da ordin să fie hrănit cu turte de orz amestecate cu o fiertură de turte de ulei[10]*. Veţi confirma primirea câinelui la Livorno (Italia), la aceleaşi iniţiale ca mai sus.*

Căpitanul FORWARD*-ului se va prezenta şi se va face cunoscut în timp util. În momentul plecării, veţi primi noi instrucţiuni.*

Căpitanul bricului Forward,
K.Z.

Capitolul III

Doctorul Clawbonny

Richard Shandon era un bun marinar; comandase multă vreme baleniere prin mările arctice, având o faimă bine stabilită în tot ţinutul Lancastre. O asemenea scrisoare putea, pe bună dreptate, să-l mire; se miră, deci, dar cu sângele rece al unui om care a trecut prin multe. El îndeplinea, de altfel, condiţiile cerute; nu era

[10] Turte de ulei sau jumări de grăsime – foarte bune pentru hrana câinilor (n.a.)

căsătorit, n-avea copii, n-avea părinți. Om mai liber nici că se putea. Deci, netrebuind să se sfătuiască cu cineva, se duse direct la domnii Marcuart & Co, bancheri.

„Dacă banii sunt aici, îşi spuse el, restul merge de la sine.”

A fost primit la bancă cu atenții cuvenite unui om pe care-l aşteaptă în linişte şaisprezece mii de lire într-o casă de bani; odată verificat acest punct, Shandon ceru să i se dea o foaie de hârtie albă şi, cu scrisul lui mare şi apăsat, de marinar, îşi trimise acordul la adresa indicată.

Chiar în aceeaşi zi, se puse în legătură cu constructorii din Birkenhead şi, după douăzeci şi patru de ore, chila corăbiei se şi întindea pe cala şantierului. Richard Shandon era un bărbat de vreo patruzeci de ani, robust, energic, şi curajos, trei calități obligatorii pentru un marinar, căci acestea dau încredere, forță şi sânge rece. Se ştia despre el că-i un om ambițios şi dificil, niciodată iubit de marinarii lui, ci temut. Faima aceasta nu mergea, de altfel, până la a-i face greutăți în alcătuirea echipajului său, căci era cunoscut ca un om capabil să se descurce.

Shandon se temea ca nu cumva latura misterioasă a acțiunii să-l stânjenească în mişcările sale.

„De aceea, îşi spuse el, cel mai bine e să nu las să răsufle nimic; se vor găsi destui rechini care vor voi să afle ce şi cum şi, de vreme ce nici eu nu ştiu nimic, aş fi foarte încurcat dacă ar trebui să le răspund. Acest K.Z. este cu siguranță un individ destul de ciudat; dar, la urma urmelor, mă cunoaşte, se bizuie pe mine, aceasta e suficient. Cât despre vasul lui, va fi frumuşel croit şi să nu mi se spună Richard Shandon, dacă nu e destinat să cutreiere prin marea glacială. Dar să păstrăm asta pentru mine şi ofițerii mei.”

După care, Shandon începu să se ocupe de recrutarea echipajului, ținând cont de condițiile privind familia şi

sănătatea, cerute de căpitan.

El cunoştea un băiat vrednic, foarte devotat, bun marinar, pe nume James Wall. Acest Wall să fi avut vreo treizeci de ani şi nu se afla la prima lui călătorie în mările nordului. Shandon îi propuse locul de ofițer trei şi James Wall acceptă cu ochii închişi; nu dorea altceva decât să navigheze, şi-şi iubea mult meseria. Shandon i-a povestit în amănunt cum stau lucrurile, ca şi unui oarcare Johnson, pe care-l făcu şeful echipajului.

— Să fie cu noroc! spuse James Wall. Mai bine asta decât altceva. Dacă e vorba să căutăm trecerea din nord-vest, mai sunt şi unii care se întorc de-acolo.

— Nu totdeauna, răspunse maistrul Johnson; dar, în sfârşit, nu-i un motiv ca să nu te duci.

— De altfel, dacă nu ne-nşelăm în presupunerile noastre, continuă Shandon, trebuie să mărturisesc că această călătorie se face în bune condițiuni. *Forward* va fi un vas de toată frumusețea şi, prevăzut cu o maşină cu vapori bună, va putea să meargă departe. Un echipaj de optsprezece oameni, asta-i tot ce ne trebuie.

— Optsprezece oameni, replică maistrul Johnson, atâția câți a avut americanul Kane la bord, când a făcut celebra lui expediție spre pol.

— E totuşi ciudat, reluă Wall, că un particular mai încearcă să traverseze marea de la strâmtoarea Davis la strâmtoarea Behring. Expedițiile trimise în căutarea amiralului Franklin au costat Anglia mai mult de o sută şaizeci de mii de lire, fără niciun rezultat practic. Cine, dracu', îşi mai poate risca averea într-o asemenea acțiune?!

— Mai întâi, James, răspunse Shandon, noi judecăm bazați pe o simplă ipoteză. Vom merge oare cu adevărat pe mările boreale sau australe? Nu ştiu. Poate că e vorba de a încerca o nouă descoperire. De altfel, într-o zi sau alta, trebuie să se prezinte un anume doctor Clawbonny, care, fără îndoială, va şti mai multe şi va fi însărcinat să

ne instruiască. Vom vedea.

— Atunci să aşteptăm spuse maistrul Johnson; în ce mă priveşte, comandere, mă apuc să caut tipi solizi, cât despre principiul lor de căldură animală, cum spune căpitanul, ți-l garantez dinainte. Te poți bizui pe mine.

Acest Johnson era un om prețios; cunoştea navigația la latitudinile înalte. Se găsea în calitate de submaistru la bordul lui Phoenix, care a făcut parte din expedițiile trimise în 1853 în căutarea lui Franklin; acest brav marinar a fost chiar martorul morții locotenentului francez Bellot, pe care-l însoțea în raidul făcut de acesta printre ghețuri. Johnson cunoştea personalul maritim din Liverpool şi se puse imediat în mişcare ca să-şi recruteze oamenii.

Shandon, Wall şi cu dânsul lucrară atât de bine, încât în primele zile ale lui decembrie aveau toți oamenii necesari, dar acest lucru nu a fost lipsit de greutăți: mulți se simțeau ademeniți de câştigul neobişniut de mare, dar îi speria viitorul expediției şi, dintre cei care se angajau în mod hotărât, unii veneau mai târziu să-şi retragă cuvântul şi să restituie acontul, sfătuiți de prieteni să nu încerce o asemenea ispravă. Toți, de altfel, încercau să pătrundă misterul şi-l înghesuiau cu întrebări pe secundul Richard. Acesta îi trimitea la maistrul Johnson.

— Ce vrei să-ți spun, amice? răspundea acesta din urmă, de fiecare dată; nu ştiu nici eu mai mult ca tine. În orice caz, vei fi în bună tovărăşie cu nişte băieți de viață care se țin tari în orice împrejurare; asta e ceva! Aşadar ce te mai gândeşti atâta? Ori e laie, ori bălaie!

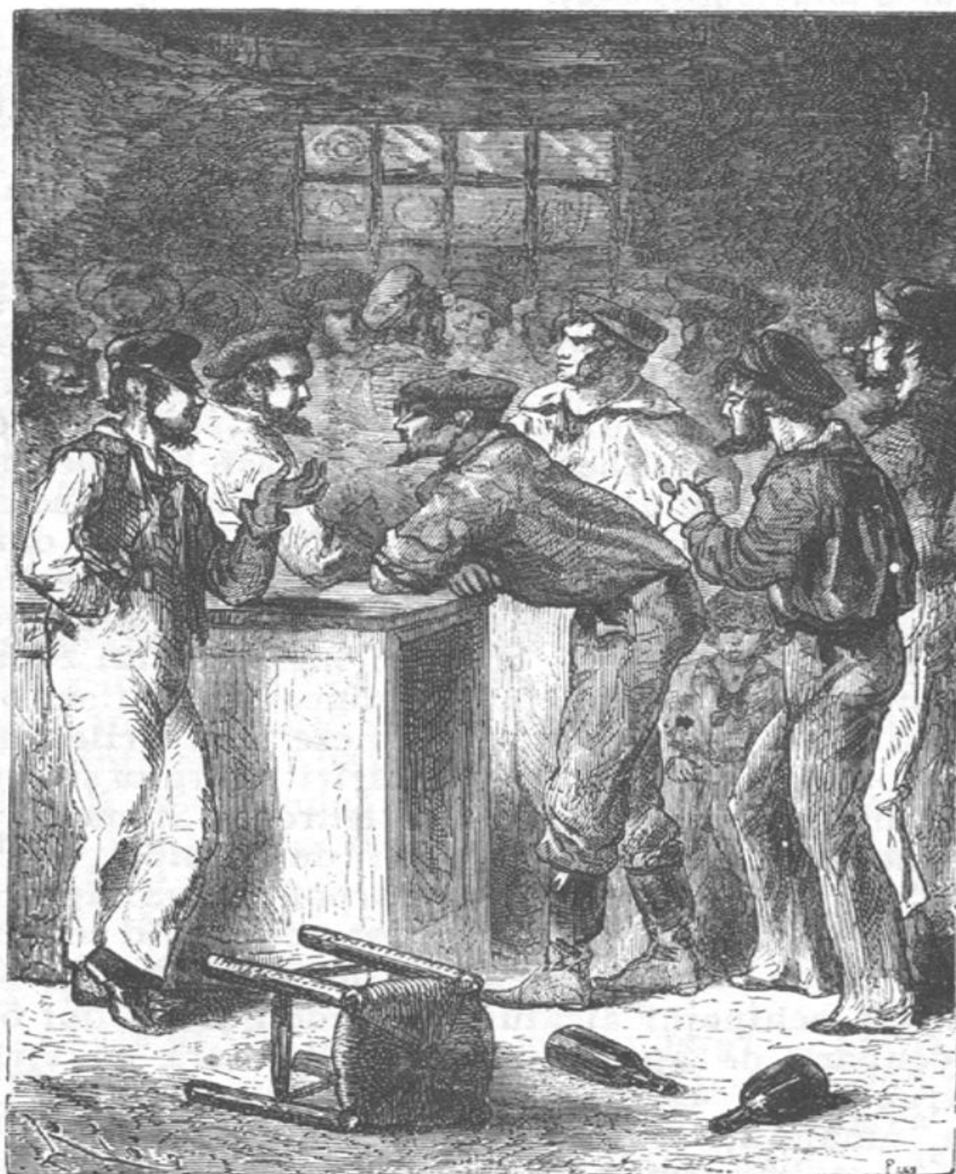
Şi cei mai mulți încheiau târgul.

— Mă-nțelegi, mai spunea câteodată şeful de echipaj, e greu până te hotărăşti. Un salariu mare, cum niciun marinar n-a mai pomenit, cu asigurarea de a găsi un capital frumos la întoarcere. Are ce să te atragă.

— Adevărul e, răspundeau marinarii, că e foarte

ispititor! Bunăstare până la sfârşitul vieţii.

Shandon şi Wall angajează oameni pentru echipajul vasului «Forward»

— Nu-ţi voi ascunde de loc, continua Johnson, că expediţia va fi de lungă durată, grea, periculoasă; asta se spune categoric în instrucţiunile noastre; aşadar, trebuie să ştie bine fiecare la ce se angajează: e foarte probabil că se va cere tot ce e omeneşte posibil, şi poate chiar mai mult! Deci, dacă nu te simţi destul de curajos, dacă n-ai o fire gata la orice încercare şi dacă n-ai pe dracu-n tine, dacă nu-ţi spui că ai douăzeci de şanse contra una de a rămâne pe acolo, dacă, într-un cuvânt, ţii să-ţi laşi pielea într-un loc anumit, mai curând decât altul, de preferinţă aici decât acolo, atunci fă stânga-mprejur şi lasă locul tău unui tovarăş mai îndrăzneţ.

— Dar, cel puţin, maistre Johnson, continua marinarul, strâns cu uşa, cel puţin îl cunoşti pe căpitan?

— Prietene, căpitan este Richard Shandon, până ce se prezintă altcineva. Or, trebuie s-o spunem, aceasta era chiar şi-n mintea secundului; el se legăna în iluzia că, în ultimul moment, va primi instrucţiuni exacte cu privire la scopul călătoriei şi că va rămâne şef la bordul lui *Forward*. Îi plăcea chiar să răspândească această părere, fie când vorbea cu ofiţerii lui, fie când urmărea lucrările de construcţie a bricului, al cărui schelet se ridica pe şantierele de la Birkenhead, asemeni coastelor unei balene răsturnate. Shandon şi Johnson se conformaseră cu stricteţe recomandării privitoare la sănătatea oamenilor din echipaj; aceştia aveau o înfăţişare care inspira încredere şi aveau destulă căldură animală ca sa încălzească, la nevoie, chiar şi maşinile lui *Forward*; membrele lor elastice, faţa luminoasă şi înfloritoare îi făceau să fie în stare să reacţioneze la gerurile intense. Erau oameni încrezători şi hotărâţi, energici şi voinici; nu erau însă toţi la fel de viguroşi; Shandon chiar şovăise să ia pe câţiva dintre ei, de exemplu, pe marinarii Griper şi Garry şi pe harponierul Simpson care i se păreau cam slabi; dar, în rest, erau solid construiţi, aveau inima caldă şi angajarea lor a fost semnată.

Odată echipajul alcătuit, Shandon şi cei doi ofiţeri se ocupară de aprovizionări; ei urmară cu stricteţe instrucţiunile căpitanului, instrucţiuni clare, precise, amănunţite, în care cele mai neînsemnate articole erau prevăzute în cantităţile şi cu calităţile necesare. Cu ajutorul mandatelor de care dispunea comandantul, fiecare articol fu plătit cu bani peşin, cu un rabat de 8% pe care Richard îl trecu cu grijă în creditul lui K.Z.

Echipaj, provizii, încărcătură, toate fură gata în ianuarie 1860; *Forward* începea să capete formă. Nu trecea zi fără ca Shandon să nu se ducă la Birkenhead.

Într-o dimineaţă, la 23 ianuarie, potrivit obiceiului său, el se afla într-una din acele mari şalupe cu vapori, cu câte o cârmă la cele două capete, ca să evite manevra de întoarcere, şi care fac permanent serviciul între cele două maluri ale Mersey-ului; domnea atunci o ceaţă din cele obişnuite, care-i obligă pe marinarii de pe râu să se ghideze cu ajutorul busolei, deşi traseul lor durează doar zece minute.

Totuşi, oricât de groasă ar fi fost ceaţa, ea n-a putut să-l împiedice pe Shandon să vadă un bărbat scund, destul de gras, cu o figură fină, voios, cu privirea blândă, care înainta spre el, îi luă amândouă mâinile şi le scutură cu o înflăcărare, cu o vioiciune şi o familiaritate „cu totul meridională”, cum ar fi spus un francez.

Dar, dacă personajul acesta nu era din sud, nici mult nu-i lipsea; vorbea, gesticula cu volubilitate; ideile lui trebuiau neapărat să iasă la lumina zilei, altfel era pericol să explodeze. Ochii lui mici, de om inteligent, gura mare şi mobilă erau tot atâtea supape de siguranţă care-i permiteau să dea drumul la preaplinul din el; vorbea întruna, aşa de mult şi atât de repede, încât trebuie să mărturisim că Shandon nu putea să înţeleagă nimic din ce spunea.

Numai că secundul de pe *Forward* îl recunoscu imediat pe omuleţul acesta pe care nu-l văzuse niciodată; o idee îi

străfulgeră mintea şi, în momentul în care celălalt se opri să respire, Shandon strecură repede aceste cuvinte:

— Doctorul Clawbonny?

— Chiar el, în persoană, comandere! E aproape un sfert de oră de când te caut, de când întreb de dumneata peste tot şi pe toată lumea. Înțelegi nerăbdarea mea? Încă cinci minute şi-mi pierdeam capul. Aşadar, dumneata eşti, comandere Richard? Exişti cu adevărat? Nu eşti un mit? Dă-mi mâna! S-o mai strâng o dată într-a mea! Da, e cu adevărat mâna lui Richard Shandon! Or, dacă există un comander Richard, există şi un bric *Forward*, pe care-l comandă; şi dacă-l comandă, va pleca; şi dacă va pleca, îl va lua pe doctorul Clawbonny la bordul său.

— Ei bine, da, doctore, eu sunt Richard, există un bric *Forward* şi va pleca.

— E logic, răspunse doctorul, după ce-şi făcuse o provizie mare de aer, e logic. De aceea vezi ce bucuros sunt; mă aflu în fața realizării dorințelor mele celor mai arzătoare! De multă vreme aşteptam o asemenea ocazie, doream să întreprind o asemenea călătorie. Or, cu dumneata, comandere…

— Îmi permiteți… făcu Shandon.

— Cu dumneata, continuă Clawbonny, fără să-l asculte, suntem siguri că vom merge departe şi că nu vom da niciun pas înapoi.

— Dar… încercă să spună Shandon.

— Căci ai dovedit-o, comandere, şi cunosc statele dumitale de serviciu. A, eşti un vrednic marinar!

— Dacă țineți neapărat…

— Nu, nu vreau ca îndrăzneala, bravura şi îndemânarea dumitale să fie puse măcar o clipă la îndoială, nici chiar de dumneata. Căpitanul care te-a ales drept secund e un om care se pricepe, ți-o garantez eu!

— Dar nu e vorba despre asta, făcu Shandon,

nerăbdător.

— Dar despre ce e vorba, atunci? Nu mă mai face să aştept.

— Ce dracu', nu mă lăsaţi să vorbesc! Spuneţi-mi, vă rog, doctore, cum aţi ajuns să faceţi parte din expediţia lui *Forward*?

— Păi, printr-o scrisoare, printr-o scrisoare demnă de încredere, iat-o, scrisoarea unui brav căpitan, foarte laconică, dar prea suficientă!

Şi, spunând acestea, doctorul îi întinse lui Shandon scrisoarea concepută în felul următor:

Inverness, 22 ianuarie 1860
Doctorului Clawbonny
Liverpool

Dacă doctorul Clawbonny vrea să se îmbarce pe Forward, *pentru o lungă expediţie, se poate prezenta la secundul Richard Shandon, care a primit instrucţiuni în această privinţă.*

Căpitanul bricului *Forward*,
K.Z.

— Scrisoarea mi-a sosit azi-dimineaţă şi iată-mă gata să păşesc la bordul lui *Forward*.

— Dar, cel puţin, întrebă Shandon, ştiţi, doctore, care e scopul acestei călătorii?

— Habar n-am, dar ce-mi pasă, totul e să plec undeva! Se spune că sunt un savant; lumea se înşală, comandere, nu ştiu nimic şi dacă am publicat câteva cărţi care se vând binişor, am greşit; publicul e prea bun că le cumpără! Nu ştiu nimic, ţi-o spun eu, decât că sunt un ignorant. Or mi se oferă să-mi completez, sau, mai bine zis, să-mi refac cunoştinţele de medicină, chirurgie, istorie, geografie, botanică, mineralogie, conchiliologie, geodezie, chimie, fizică, mecanică, hidrografie; ei bine,

primesc şi te asigur că nu mă las rugat!

— Atunci, continuă Shandon, decepționat, nu ştiți încotro pleacă *Forward*?

— Ba da, comandante, se duce acolo unde e ceva de învățat, de descoperit, unde te poți instrui, compara, acolo unde se întâlnesc alte obiceiuri, alte ținuturi, alte popoare pe care să le studiezi în activitatea lor; pleacă, într-un cuvânt, acolo unde n-am fost niciodată.

— Dar mai precis? întrebă Shandon.

— Mai precis, replică doctorul, am auzit spunându-se că va naviga spre mările boreale. Ei bine, fie şi pentru miazănoapte!

— Cel puțin, întrebă Shandon, îl cunoşti pe căpitanul lui?

— Câtuşi de puțin! Dar e un om vrednic, poți să mă crezi.

După ce secundul şi doctorul au debarcat la Birkenhead, primul îl puse pe al doilea la curent cu situația, şi acest mister înflăcără imaginația doctorului. Vederea bricului îi provocă explozii de bucurie. Din ziua aceea nu-l mai părăsi pe Shandon şi veni în fiecare dimineață să viziteze coca lui *Forward*.

De altfel, fu în mod special însărcinat să supravegheze instalarea farmaciei de bord.

Căci era medic, şi chiar un bun medic, acest Clawbonny, dar care nu prea practica medicina. Doctor, ca oricare altul, la douăzeci şi cinci de ani, la patruzeci era un adevărat savant; foarte cunoscut în tot oraşul, deveni un membru influent al Societății literare şi filosofice din Liverpool. Mica lui avere îi îngăduia să împartă câteva sfaturi care, deşi gratuite, nu erau mai puțin valoroase; iubit aşa cum trebuie să fie un om cât se poate de îndatoritor, el n-a făcut niciodată vreun rău cuiva, nici chiar lui; vioi şi vorbăreț, dacă vreți, dar cu inima deschisă şi deschisă tuturor.

Când zvonul înscăunării sale la bordul lui *Forward* se

răspândi prin oraş, prietenii lui puseră în mişcare totul ca să-l rețină, ceea ce-l întări şi mai mult în ideea lui; or, când doctorul îşi băga ceva în cap, prea abil trebuia să fie cel care să-i schimbe hotărârea.

Din ziua aceea, zvonurile, presupunerile, temerile merseră crescând, dar acest lucru n-a împiedicat ca *Forward* să fie lăsat la apă, la 5 februarie 1860. După două luni era gata să pornească în larg.

La 15 februarie, aşa cum anunța scrisoarea căpitanului, un câine danez fu expediat cu trenul de la Edinburg la Liverpool, pe adresa lui Richard Shandon. Animalul părea arțăgos, nedomesticit, chiar puțin sinistru, cu o privire ciudată. Pe zgarda lui de aramă se citea numele lui *Forward*. Secundul îl instală la bord chiar în aceeaşi zi şi confirmă primirea lui, la inițialele indicate.

Aşadar, în afară de căpitan, echipajul lui *Forward* era complet. El era alcătuit precum urmează: 1. K.Z., căpitan; 2. Richard Shandon, secund; 3. James Wall, ofițer trei; 4. Doctorul Clawbonny; 5. Johnson, şef de echipaj; 6. Simpson, harponier; 7. Bell, dulgher; 8. Brunton, mecanic-unu; 9. Plover, mecanic-doi; 10. Strong (negru), bucătar; 11. Foker, pilot de gheţuri; 12. Wolsten, armurier, 13. Bolton, marinar; 14. Garry, marinar; 15. Clifton, marinar; 16. Gripper, marinar; 17. Pen, marinar: 18. Waren, fochist.

Capitolul IV

Dog-Captain

Odată cu 5 aprilie, sosi ziua plecării. Îmbarcarea doctorului linişte puțin spiritele. Respectabilul savant putea fi urmat cu încredere acolo unde admitea să

meargă şi el.

Totuşi, cea mai mare parte dintre marinari continuau să fie neliniştiţi, iar Shandon, temându-se ca dezertarea să nu lase câteva goluri la bord, abia aştepta să se afle în largul mării: odată depărtaţi de coastă, oamenii din echipaj se vor obişnui cu ideea.

Cabina doctorului Clawbonny era situată sub dunetă şi ocupa toată partea dinspre pupa. Cabina căpitanului şi a secundului erau aşezate, în schimb, cu vederea spre punte. Aceea a căpitanului rămânea ermetic închisă, după ce fusese înzestrată cu diverse instrumente, mobilă, îmbrăcăminte de călătorie, cărţi, haine de schimb şi ustensile, indicate într-o notă amănunţită. Urmând instrucţiunile necunoscutului, cheia acestei cabine i-a fost trimisă la Lubeck; deci, numai el putea să intre în cabina lui.

Acest amănunt îl contraria pe Shandon şi-i reducea mult din şansele de a fi şeful suprem. Cât despre propria lui cabină, el o amenajase perfect, potrivit nevoilor presupusei călătorii, cunoscând temeinic cerinţele unei expediţii polare.

Cabina ofiţerului trei era situată pe puntea inferioară, care forma un vast dormitor unde dormeau marinarii; oamenii se simţeau în largul lor şi cu greu s-ar fi găsit o instalaţie atât de comodă la bordul oricărui alt vas. Erau îngrijiţi ca o încărcătură de preţ; o sobă uriaşă ocupa mijlocul sălii comune.

Doctorul Clawbonny era cu totul în elementul lui; îşi luase în primire cabina de la 6 februarie, chiar a doua zi după ce *Forward* fusese lansat la apă. „Cel mai fericit dintre animale, spunea el, ar fi un melc care ar putea să-şi facă o cochilie după planul lui; vreau să încerc să fiu un melc inteligent."

Şi, zău aşa, pentru o cochilie în care avea să stea multă vreme, cabina lui căpătase o frumoasă înfăţişare. Doctorul îşi făcuse o adevărată plăcere de savant, sau de

Doctorul Clawbonny

copil, punându-şi în ordine bagajul lui ştiinţific. Cărţile, ierbarele, fişele, instrumentele de precizie, aparatele de fizică, colecţia lui de termometre, de barometre, de hygrometre, de lunete, de compasuri, de sextante, de hărţi, de planuri, fiolele, prafurile, flacoanele foarte completei sale farmacii de voiaj, toate se clasau într-o ordine care i-ar fi făcut de ruşine pe cei de la British Museum. Spaţiul acesta de şase picioare [11] pătrate conţinea bogăţii incalculabile; doctorul n-avea decât să întindă mâna, fără să se deranjeze, ca să devină într-o clipă medic, matematician, astronom, geograf, botanist sau conchiliolog.

Trebuie să mărturisim, era mândru de aceste amenajări şi fericit în sanctuarul lui plutitor, pe care trei dintre cei mai slabi din prietenii săi ar fi fost destul ca să-l umple. Aceştia, de altfel, veniră la el cu droaia, într-un număr care începea să-l stânjenească până şi pe el, un om atât de comunicativ, şi, spre deosebire de Socrate, până la urmă ajunse să spună: „Casa mea e mică, dar să dea Dumnezeu să nu fie niciodată plină de prieteni!”

În ce priveşte cuşca marelui câine danez, şi pentru a completa descrierea lui *Forward*, va fi destul să spunem că era construită chiar sub fereastra cabinei misterioase; dar sălbaticul ei locuitor prefera să vagabondeze în spaţiul dintre cele două punţi şi cala vasului; părea imposibil de domesticit şi nimeni nu veni de leac felului lui ciudat de a fi; îl auzeau, mai ales în timpul nopţii, scoţând nişte urlete jalnice care răsunau sinistru prin adâncurile vasului. Era oare dorul după stăpânul lui care lipsea? Sau teama instinctivă la apropierea unei călătorii periculoase? Sau presimţirea primejdiilor ce aveau să vină? Marinarii erau de părere că acesta din urmă ar fi motivul şi, tot făcând glume, mulţi ajunseseră

[11] Picior – unitate de măsură = 33 cm.

în mod serios să socoată câinele drept un animal diabolic.

Pen, un tip de altfel foarte brutal, se repezi într-o zi să-l lovească, dar căzu atât de rău pe muchea cabestanului, încât îşi sparse îngrozitor capul. E lesne de înţeles că acest accident a fost pus pe seama fantasticului animal.

Clifton, omul cel mai superstiţios din echipaj, făcu şi el ciudata observaţie, cum că acest câine, când se afla pe dunetă, se plimba întotdeauna în vânt; iar mai târziu, când bricul fu în larg şi mergea drept înainte, surprinzătorul animal îşi schimba locul la fiecare schimbare de drum a vasului şi se ţinea în vânt, aşa cum ar fi făcut-o căpitanul lui *Forward*.

Doctorul Clawbonny, a cărui blândeţe şi mângâieri ar fi îmblânzit şi un tigru, încercă zadarnic să câştige bunăvoinţa acestui câine; îşi pierdu doar timpul căutând să-l îmbie.

Animalul acesta, de altfel, nu răspundea la niciunul din numele înscrise în calendarul vânătorilor. Aşa că oamenii de pe vas sfârşiră prin a-i spune Captain, căci părea să fie perfect la curent cu uzanţele la bord. Era evident că acest câine mai navigase cândva.

Se poate înţelege, prin urmare, răspunsul glumeţ pe care l-a dat şeful de echipaj prietenului lui Clifton şi de ce această presupunere a găsit destui creduli; mulţi o repetau râzând, dar aşteptându-se să vadă câinele reluându-şi într-o zi înfăţişarea omenească şi comandând manevrele cu o voce tunătoare.

Chiar dacă Richard Shandon nu avea asemenea temeri, el nu era totuşi cu totul liniştit şi, în ajunul plecării, în seara de 5 aprilie, stătea de vorbă despre această chestiune cu doctorul, cu Wall şi cu maistrul Johnson, în careul dunetei.

Aceşti patru savurau tocmai al zecelea grog, ultimul, desigur, căci, conform indicaţiilor din scrisoarea de la Aberdeen, toţi oamenii din echipaj, de la căpitan până la

fochist, erau teetotalers[12], adică nu aveau să găsească la bord nici vin, nici bere, nici băuturi spirtoase, decât în caz de boală sau cu o rețetă de la doctor.

De vreo oră, conversația se desfăşura în jurul plecării. Dacă instrucțiunile căpitanului se realizau până la capăt, Shandon ar fi trebuit să primească chiar a doua zi o scrisoare cu ultimele sale ordine.

— Dacă această scrisoare, spunea comanderul, nu-mi indică numele căpitanului, ea trebuie cel puțin să ne comunice destinația bastimentului. Fără asta, încotro să-l îndrept?

— În locul dumitale, Shandon, răspunse nerăbdătorul doctor, aş pleca şi fără scrisoare, zău aşa! O să ştie ea să alerge după noi, îți garantez acest lucru.

— Aveți o încredere oarbă, doctore! Dar spre ce punct al globului ați întinde velele, dacă nu vă supărați?

— Către Polul Nord, evident! Se înțelege de la sine, nu-i posibilă nicio îndoială.

— Nicio îndoială! replică Wall. Şi de ce nu către Polul Sud?

— La Polul Sud, exclamă doctorul, niciodată! I-ar fi putut veni căpitanului ideea să-şi pună bricul în pericol traversând întregul Atlantic? Încearcă să te gândeşti la acest lucru, scumpul meu Wall.

— Doctorul are răspuns la toate, spuse acesta din urmă.

— Fie pentru nord, interveni Shandon. Dar, spuneți-mi, doctore, ne îndreptăm spre Spitzberg? Spre Groenlanda? Spre Labrador? Spre golful Hudson? Chiar dacă drumurile duc toate spre aceeaşi țintă, adică la banchiza de netrecut, ele nu sunt mai puțin numeroase şi aş fi în mare încurcătură de-ar trebui să mă hotărăsc pentru unul sau pentru altul. Puteți să-mi dați un răspuns categoric, doctore?

---

[12] Teetotalers – regim care elimină orice băutură spirtuoasă (în limba engleză în original).

— Nu, răspunse acesta, jignit că nu mai avea ce să spună; dar, în sfârşit, ca să încheiem discuţia, dacă nu primeşti nicio scrisoare, ce vei face?

— Nimic; voi aştepta.

— Nu vei pleca? exclamă Clawbonny, agitându-şi paharul cu disperare.

— Nu, desigur.

— E cel mai înţelept lucru, interveni calm şeful de echipaj Johnson, în timp ce doctorul se plimba în jurul mesei, căci nu putea sta locului. Da, e cel mai înţelept, şi totuşi o prea lungă aşteptare poate avea consecinţe supărătoare. Mai întâi, anotimpul e potrivit şi, dacă e vorba de nord, trebuie să profităm de dezgheţ ca să străbatem strâmtoarea Davis; în afară de asta, echipajul devine din ce în ce mai neliniştit; prietenii, camarazii oamenilor noştri îi îndeamnă să părăsească *Forward* şi influenţa lor ar putea să ne joace o festă.

— Mai trebuie spus, reluă James Wall, că, dacă s-ar răspândi panica printre marinarii noştri, ar dezerta până la cel din urmă şi nu ştiu, comandere, dacă ai reuşi să-ţi mai refaci echipajul.

— Şi atunci ce-i de făcut? întrebă Shandon.

— Ceea ce ai spus chiar dumneata, răspunse doctorul. Să aşteptăm dar, să aşteptăm până mâine, înainte de a ne lăsa cuprinşi de disperare. Promisiunile căpitanului s-au îndeplinit până acum cu regularitate, ceea ce e un semn bun; nu există deci niciun motiv să credem că nu vom fi înştiinţaţi în timp util cu privire la destinaţia noastră. Nu mă îndoiesc nicio clipă că mâine vom naviga în largul mării Irlandei; aşa că, dragi prieteni, propun să bem un ultim grog în cinstea fericitei noastre călătorii; ea începe într-un mod cam ciudat, dar, cu marinari ca voi, are mii de şanse să se termine bine.

Şi toţi patru ciocniră pentru ultima oară.

— Şi acum, comandere, spuse şeful de echipaj Johnson, dacă am vreun sfat să-ţi dau, e acela de a

pregăti totul pentru plecare; trebuie ca echipajul să fie sigur de hotărârea dumitale. Mâine, fie că vine, fie că nu vine o scrisoare, ridică velele; nu aprinde focurile la căldări – vântul pare-se că va ține; nu va fi nimic mai uşor decât să coborâm cu vânt în pupă în vele; pilotul să se suie la bord; în momentul refluxului, ieşi din docuri; mergi şi ancorează dincolo de limba de pământ de la Birkenhead; oamenii noştri nu vor mai avea nicio comunicație cu pământul şi dacă această scrisoare diabolică va sosi până la urmă, ne va găsi tot atât de bine acolo ca şi în altă parte.

— Bine zis, bravul meu Johnson! spuse doctorul întinzându-i mâna bătrânului marinar.

— Aşa să fie! răspunse Shandon.

Fiecare se întoarse în cabina lui şi aşteptă, dormind agitat, răsăritul soarelui.

A doua zi, s-a împărțit prima poştă în oraş fără ca vreo scrisoare să poarte adresa comanderului Richard Shandon.

Totuşi, acesta îşi făcu preparativele de plecare; zvonul se răspândi imediat la Liverpool şi, aşa cum s-a văzut, o mulțime imensă de spectatori se grăbi spre cheiurile din New Prince.

Mulți dintre ei veniră la bordul bricului, unul să-şi îmbrățişeze pentru ultima oară un camarad, altul să-şi convingă vreun prieten să nu plece, altul ca să arunce o privire asupra acestei ciudate nave, altul ca să afle, în fine, scopul călătoriei, şi lumea murmura văzându-l pe comander mai tăcut şi mai rezervat ca oricând.

Avea motivele sale bine întemeiate să fie aşa.

Bătu ora zece. Bătu ora unsprezece. Fluxul trebuia să se producă pe la ora unu după-amiază. Shandon, de pe înălțimea dunetei, arunca priviri neliniştite spre mulțime, încercând să surprindă secretul destinului său pe vreo figură oarecare. Dar în zadar. Marinarii de pe *Forward* executau în tăcere ordinele sale, fără să-l piardă

din ochi, aşteptând mereu o comunicare care nu mai sosea.

Maistrul Johnson era pe sfârşite cu manevrele de plecare. Cerul era acoperit şi, în afara bazinelor docurilor, hula foarte puternică; vântul bătea dinspre sud-est cu oarecare violență, dar se putea ieşi cu uşurință din apele Mersey-ului.

La prânz, încă nimic nou. Doctorul Clawbonny se plimba agitat, privind cu binoclul, gesticulând, plin de „nerăbdarea mării”, aşa cum spunea el cu o anumită eleganță latină. Orice ar fi făcut era emoționat. Shandon îşi muşca buzele până la sânge.

În clipa aceea, Johnson se apropie şi-i spuse:

— Comandere, dacă vrem să profităm de flux, nu mai trebuie să pierdem timp, altminteri nu vom ieşi din docuri mai înainte de cel puțin o oră.

Shandon aruncă o ultimă privire în jur şi-şi consultă ceasul. Ora pauzei de prânz trecuse.

— Haidem! îi spuse el şefului de echipaj.

— Hai, plecați! strigă acesta, ordonând vizitatorilor să elibereze puntea lui *Forward*.

S-a produs atunci o oarecare mişcare în mulțime, care se îndrepta spre deschizătura din bordajul navei, pentru a ajunge pe chei, în timp ce oamenii de pe bric dezlegau ultimele parâme.

Or, zăpăceala inevitabilă a acestor curioşi, pe care marinarii îi împingeau înapoi fără prea multe menajamente, a fost şi mai mult sporită de urletele câinelui. Dintr-o dată animalul acesta se năpusti dintr-un capăt la celălalt al vasului, prin masa compactă a vizitatorilor. Lătra cu glas surd. Lumea s-a dat la o parte din fața lui; sări pe dunetă şi, lucru de necrezut, dar pe care mii de martori l-au putut constata, Dog-Captain ținea o scrisoare între dinți.

— O scrisoare! exclamă Shandon; dar atunci el se află la bord?

— A fost aici, fără îndoială, dar nu mai este, răspunse Johnson, arătând puntea complet curățită de mulțimea care-i stânjenea.

— Captain! Captain! Aici! strigă doctorul, încercând să apuce scrisoarea pe care câinele o ferea de mâna lui prin salturi neaşteptate.

Se părea că nu vrea să-i predea mesajul decât personal lui Shandon.

— Aici, Captain! strigă acesta din urmă.

Câinele se apropie, Shandon luă scrisoarea fără nicio greutate şi atunci Captain lăsă să se audă trei lătrături, în mijlocul tăcerii profunde ce domnea la bord şi pe cheiuri.

Shandon ținea scrisoarea fără s-o deschidă.

— Dar citeşte-o odată! Citeşte-o! exclamă doctorul.

Shandon o privi. Adresa, fără dată şi fără indicația locului, cuprindea doar atât:

Comanderului Richard Shandon, la bordul bricului Forward.

Shandon deschise scrisoarea şi citi:

Vă veți îndrepta spre capul Farewell. Veți fi acolo la 20 aprilie. Dacă nu apare căpitanul la bord, veți trece prin strâmtoarea Davis şi veți merge în susul mării Baffin, până la golful Melville.

Căpitanul bricului *Forward*
K.Z.

Shandon împături cu grijă această scrisoare laconică, o puse în buzunar şi dădu ordinul de plecare. Vocea lui, care răsuna singură în mijlocul şuierăturilor vântului de est, avea ceva solemn.

În curând *Forward* fu în afara bazinelor şi, condus de un pilot din Liverpool, al cărui cuter mic îi urma de la distanță, o luă pe curentul lui Mersey. Mulțimea se repezi pe cheiul exterior, care se întindea de-a lungul

docurilor Victoria, ca să mai zărească pentru o ultimă dată acest vas ciudat. Cele două gabiere, focul şi brigantina fură repede întinse şi, cu aceste vele, *Forward*, demn de acest nume, după ce ocoli limba ce pământ de la Birkenhead, intră cu toată viteza în marea Irlandei.

Capitolul V

În larg

Vântul, inegal dar prielnic, îşi azvârlea cu putere rafalele lui de aprilie. *Forward* despica marea în viteză, iar elicea, înnebunită, nu opunea nicio rezistență mersului său. Către ora trei se încrucişă cu vaporul care face cursa regulată între Liverpool şi insula Man, cu emblema Siciliei pe tamburi.

Căpitanul îl salută de la bordul lui – ultimul salut care i-a fost dat echipajului lui *Forward* să-l mai audă.

La ora cinci, pilotul îi încredința lui Richard Shandon comanda vasului şi se întoarse pe cuterul său care, cârmind în direcția vântului, dispăru în curând spre sud-est.

Către seară, bricul depăşi pintenul Man, la extremitatea sudică a insulei cu acest nume. În timpul nopții fu hulă pe mare. *Forward* se comportă bine, lăsă în urmă capul de la Ayr prin nord-vest şi se îndreptă spre canalul Nordului.

Johnson avusese dreptate: pe mare instinctul de marinar birui. Văzând cât de bun era vasul, oamenii uitau de ciudățenia situației lor şi viața la bord intră în normal.

Doctorul aspira cu nesaț vântul mării; se plimba voniceşte, înfruntând rafalele şi, deşi era un savant, se

ținea destul de bine pe punte.

— Frumos lucru e marea, îi spuse el maistrului Johnson, urcând pe punte după-masă. Fac cunoştinţă cam târziu cu ea, dar voi recâştiga timpul pierdut.

— Aveți dreptate, domnule Clawbonny, aş da toate continentele lumii pentru un colț de ocean. Se pretinde că pe marinari îi oboseşte repede meseria lor; iată, sunt patruzeci de ani de când navighez, şi-mi place la fel ca în prima zi.

— E o adevărată bucurie să simți un vas de nădejde sub picioarele tale şi, dacă apreciez bine, *Forward* se ține voiniceşte.

— Ați apreciat bine, doctore, răspunse Shandon, care se alătură celor doi interlocutori; e un bastiment solid şi mărturisesc că niciodată un vas destinat navigației printre gheţuri n-ar fi putut să fie mai bine înzestrat şi mai bine echipat. Asta-mi aminteşte că, acum treizeci de ani, căpitanul James Ross, plecând să caute Trecerea din nord-vest…

— Echipa *Victoria*, spuse cu vioiciune doctorul, un bric cu un tonaj aproape egal cu al nostru, înzestrat de asemenea cu o maşină cu vapori.

— Cum?! Ştiți şi asta?

— Vedeți şi dumneavoastră, continuă doctorul, pe atunci maşinile erau la începuturile lor şi aceea de pe *Victoria* i-a provocat multe întârzieri păgubitoare; căpitanul James Ross, după ce o reparase zadarnic, piesă cu piesă, a sfârşit prin a o demonta şi a renunțat la ea cu prilejul primului iernat.

— Drace! făcu Shandon, văd că sunteți la curent!

— Ce vreți! răspunse doctorul; citind atâtea, am citit şi lucrările lui Parry, ale lui Ross, ale lui Franklin, rapoartele lui Mac Clure, Kennedy, Kane, Mac Clintock, şi mi-a rămas câte ceva din toate acestea. Aş mai adăuga că acelaşi Mac Clintock, la bordul lui Fox, un bric cu elice, în genul bricului nostru, a mers mai uşor şi mai

direct la țintă decât toți înaintașii lui.

— Asta e perfect adevărat, răspunse Shandon; acest Mac Clintock e un marinar îndrăzneț; l-am văzut la treabă. Mai puteți adăuga că, asemeni lui, ne vom afla din luna aprilie în strâmtoarea Davis și, dacă reușim să străbatem ghețurile, călătoria noastră va fi înaintat considerabil.

— Afară de cazul când, continuă doctorul, ni s-ar întâmpla ca lui Fox, în anul 1857, să fim prinși chiar din primul an de ghețurile de la nordul mării Baffin și să iernăm în mijlocul banchizei.

— Trebuie să sperăm că vom fi mai norocoși, domnule Shandon, răspunse Johnson; și dacă nici cu un vas ca *Forward* nu poți să mergi unde vrei, atunci trebuie să renunțăm la așa ceva pentru totdeauna.

— De altfel, spuse doctorul, când va fi căpitanul la bord, va ști mai bine decât noi ce e de făcut, cu atât mai mult, cu cât noi nu știm deloc; căci scrisoarea lui, ciudat de laconică, nu ne îngăduie să ghicim ținta călătoriei.

— E destul de mult, răspunse Shandon cu vioiciune, să cunoaștem drumul pe care-l avem de urmat, și acum cred că, timp de o lună, ne putem lipsi de intervenția supranaturală a acestui necunoscut și a instrucțiunilor sale. De altfel, cunoașteți părerea mea despre el.

— He! he! făcu doctorul. Ca și dumneavoastră, credeam că omul acesta vă va lăsa comanda vasului și că nu va veni niciodată la bord, dar…

— Dar? întrebă Shandon, oarecum contrariat.

— Dar, de la sosirea celei de a doua scrisori trimise de el, a trebuit să-mi schimb părerea în această privință.

— Și de ce asta, doctore?

— Pentru că, dacă această scrisoare vă indică drumul de urmat, ea nu vă aduce la cunoștință destinația lui *Forward*, or trebuie să știi bine încotro mergi. Mă întreb prin ce mijloace poate să vă sosească o a treia scrisoare, de vreme ce ne aflăm în larg? Pe pământul Groenlandei,

serviciul poştal lasă probabil de dorit. Vezi, Shandon, eu îmi închipui că omul nostru ne aşteaptă în vreo aşezare daneză, la Hosteinborg sau Uppernawik; o fi fost acolo ca să-şi completeze încărcătura de piei de focă, să-şi cumpere săniile şi câinii, într-un cuvânt, să adune tot calabalâcul de care e nevoie prin mările arctice. Nu m-aş mira prea tare văzându-l într-o bună dimineaţă ieşind din cabina lui şi comandând manevra în modul cel mai puţin supranatural din lume.

— Poate, spuse Shandon pe un ton sec; dar, în aşteptare, vântul se întăreşte şi nu e prudent să-ţi rişti zburătorii pe o vreme ca asta.

Shandon îl părăsi pe doctor şi ordonă să se strângă velele de sus.

— Ţine la comanda vasului, îi spuse doctorul şefului de echipaj.

— Da, răspunse acesta din urmă, şi e cam supărător, căci s-ar putea foarte bine să aveţi dreptate, domnule Clawbonny.

Sâmbătă, spre seară, *Forward* depăşi capul Galloway, al cărui far fu reperat spre nord-est; în timpul nopţii lăsară în urmă capul de la Contyre la nord, iar spre răsărit capul Fair de pe coasta Irlandei. Spre ora trei dimineaţa, bricul, navigând de-a lungul insulei Rothlin, pe care o avea în tribord, ieşi prin canalul de Nord în ocean.

Era duminică, 8 aprilie. Vântul începea să se transforme în furtună şi avea tendinţa de a arunca bricul pe coasta Irlandei; valurile deveniră puternice, ruliul foarte dur. Dacă doctorul n-a avut rău de mare, e pentru că n-a vrut să aibă, căci nimic nu era mai uşor. Pe la prânz – capul Malinhead dispărea spre sud; era ultima bucată de pământ din Europa pe care trebuie s-o fi zărit aceşti marinari îndrăzneţi şi mulţi dintre ei au privit-o îndelung, căci, fără îndoială, n-aveau s-o mai vadă niciodată.

Latitudinea, după observațiile făcute, era atunci de 55°57' iar longitudinea, după cronometre, 7°40'[13].

Furtuna se potoli pe la ora nouă seara; *Forward*, o bună corabie cu vele, își continuă drumul către nord-vest. În ziua aceea și-au putut da seama de calitățile lui maritime; dacă ar fi să ne luăm după observația cunoscătorilor din Liverpool, el era, în primul rând, un soi de vapor cu vele.

În cursul zilelor următoare, *Forward* înainta repede spre nord-vest; vântul se deplasă spre sud și marea fu cuprinsă de o hulă puternică; bricul naviga atunci cu toate velele întinse. Câțiva petreli și puffini[14] zburară încolo și încoace pe deasupra dunetei; doctorul împușcă cu multă îndemânare un puffin care, din fericire, căzu pe bord.

Simpson, harponierul, îl luă și-l aduse proprietarului.

— Păcătos vânat, domnule Clawbonny! spuse el.

— Din care, dimpotrivă, vom face un prânz excelent, prietene!

— Cum?! aveți de gând să mâncați așa ceva?

— Și dumneata vei gusta din el, dragul meu, răspunse doctorul râzând.

— Pfui! exclamă Simpson; dar e uleios și rânced, ca toate păsările de mare.

— Bine! răspunse doctorul; am o metodă a mea de a pregăti vânatul ăsta, și dacă, după aceea, ai să-ți dai seama că e pasăre de mare, sunt gata să nu mai omor niciuna în viața mea.

— Sunteți, dar, bucătar, domnule Clawbonny? întrebă Johnson.

— Un savant trebuie să știe câte ceva din toate.

— Atunci, ferește-te, Simpson! răspunse șeful echipajului. Doctorul e un om îndemânatic și ne va face să luăm această pasăre drept o potârniche cu cel mai

---

[13] La meridianul Greenwich (n.a.)

[14] Petreli și puffini – specii de palmipede de mare.

bun gust.

Adevărul e că doctorul se dovedi mai tare decât zburătoarea lui; îi scoase cu îndemânare grăsimea, care e în întregime situată sub piele, în special pe pulpe, şi, odată cu ea, dispăru râncezeala şi mirosul de peşte de care te poţi plânge pe bună dreptate când e vorba de o pasăre. Astfel preparată, pasărea a fost declarată excelentă chiar şi de Simpson.

În timpul ultimei furtuni, Richard Shandon şi-a dat seama de calităţile echipajului său; îi analizase pe oamenii aceştia unul câte unul, aşa cum trebuie să facă orice comandant care vrea să prevină pericolele pe care le rezervă viitorul; ştia pe ce se poate bizui.

James Wall, ofiţer cu totul devotat lui Richard, înţelegea bine, executa bine, dar se întâmpla să-i lipsească iniţiativa; ca ofiţer de rangul trei, era la locul potrivit.

Johnson, călit în luptele cu marea şi om încercat în călătoriile din oceanul Arctic, nu mai avea nimic de învăţat în privinţa sângelui rece şi a îndrăznelii.

Simpson, harponierul, şi Bell, dulgherul, erau oameni siguri, sclavi ai datoriei şi ai disciplinei. Ice-masterul Foker, marinar cu experienţă, crescut la şcoala lui Johnson, avea să le aducă servicii importante.

Dintre ceilalţi marinari, Garry şi Bolton păreau să fie cei mai buni. Bolton – un fel de şugubăţ, vesel şi vorbăreţ, Garry – un băiat de treizeci şi cinci de ani, cu o figură energică, dar cam palidă şi tristă. Cei trei marinari, Clifton, Gripper şi Pen, păreau mai puţin înflăcăraţi şi mai puţin hotărâţi; erau oricând gata să murmure. Gripper a vrut chiar să-şi rupă angajamentul în momentul plecării lui *Forward*; un fel de ruşine îl reţinu însă la bord. Dacă lucrurile mergeau bine, dacă nu apăreau nici prea multe pericole de înfruntat şi nici prea multe manevre de executat, se putea conta pe aceşti trei oameni dar le trebuia o hrană substanţială, căci se

putea spune despre ei că aveau inima în burtă.

Deşi fuseseră preveniți, le venea destul de greu să fie teetotalers şi, la ora mesei, duceau dorul brandy-ului sau al ginului; îşi scoteau pârleala pe seama cafelei şi a ceaiului, distribuite la bord cu oarecare risipă.

Cât despre cei doi ingineri, Brunton şi Plover, şi fochistul Waren, se mulțumiseră până acum să stea cu brațele încrucişate. Shandon ştia, deci, la ce să se aştepte din partea fiecăruia dintre ei.

La 14 aprilie, *Forward* tăia marele curent Gulf-Stream, care, după ce urcă de-a lungul coastei de răsărit a Americii până la bancul Terra-Nova, se înclină spre nord-est şi merge de-a lungul țărmurilor Norvegiei. Se aflau atunci la 51°37' latitudine şi 22°58' longitudine, la două sute de mile de limba de pământ a Groenlandei. Timpul se răcori, termometrul coborî la 32° Fahrenheit[15], adică până la punctul de înghețare.

Doctorul, fără să-şi pună încă îmbrăcămintea pentru iernile arctice, îşi îmbrăcase costumul lui de mare, după exemplul marinarilor şi al ofițerilor; îți făcea plăcere să-l vezi cu cizmele lui înalte, în care intra cu totul, cu uriaşa lui pălărie de pânză, impregnată cu ulei, într-un pantalon şi o jachetă din aceeaşi stofă; pe ploile puternice şi în bătaia valurilor mari care se prăvăleau pe punte, doctorul semăna cu un fel de animal marin, comparație care nu înceta să-i ațâțe mândria.

Timp de două zile, marea a fost extrem de rea; vântul se schimbă spre nord-vest şi încetini mersul lui *Forward*. Între 14 şi 16 aprilie, hula rămase foarte puternică; dar luni se produse o aversă violentă care avu drept rezultat liniştirea aproape imediată a mării. Shandon îi atrase atenția doctorului asupra acestei ciudățenii.

— Ei bine, răspunse dânsul, aceasta confirmă curioasele observații făcute de vânătorul de balene

[15] Corespunde cu 0° Celsius.

Scoresby care făcea parte din Societatea regală din Edinburg, al cărei membru corespondent am onoarea să fiu. Vedeți că, pe timp de ploaie, valurile sunt mai mici, chiar sub influența unui vânt violent. Dimpotrivă, pe vreme uscată, marea ar fi agitată chiar de o briză mai slabă.

— Dar cum se explică acest fenomen, doctore?

— E foarte simplu, nu se explică!

În clipa aceea, ice-master-ul, care făcea de cart la vergile zburătorului, semnală o masă, un bloc plutitor la tribord, la cincisprezece mile în direcția vântului

— Un ice-berg [16] prin meleagurile astea! exclamă doctorul.

Shandon îşi îndreptă luneta în direcția indicată şi confirmă semnalarea cârmaciului.

— E curios! spuse doctorul.

— Vă miră? întrebă secundul râzând. Cum, avem oare norocul să găsim ceva care să vă mire?

— Asta mă miră fără să mă mire, răspunse doctorul zâmbind, deoarece bricul *Ann de Poole*, din Greenwood, a fost prins în anul 1813 între nişte adevărate insule de gheață, la 4° latitudine nordică, iar Dayement, căpitanul lui, le-a numărat cu sutele!

— Bine! făcu Shandon, mai aveți multe să ne învățați în legătură cu aceste lucruri?

— O! prea puțin, răspunse cu modestie binevoitoare Clawbonny, în afară de faptul că s-au găsit ghețari plutitori la latitudini mai joase.

— Asta n-o să mi-o spuneți dumneavoastră, scumpul meu doctor; căci, fiind elev de marină la bordul sloop-ului[17] de război *Fly*…

— În 1818, continuă doctorul, pe la finele lui martie, sau, cum s-ar spune, prin aprilie, ați trecut printre două insule mari de gheţuri plutitoare, pe la 42° latitudine.

[16] Ice-berg (aisberg) – munte de gheață plutitor.
[17] Sloop – un vas mic cu vele de tip special.

— A! E prea de tot! exclamă Shandon.

— Dar e adevărat; nu e cazul deci să mă minunez, de vreme ce suntem cu două grade mai la nord, că întâlnesc un munte plutitor la traversul lui *Forward*.

— Sunteți o adevărată fântână de înțelepciune, doctore, răspunse secundul, şi cu dumneavoastră nu ne rămâne decât să tragem în sus de cumpănă.

— Bine, voi seca mai repede decât credeți! Şi acum, dacă am putea observa de aproape acest fenomen curios, Shandon, aş fi cel mai fericit dintre doctori.

— Tocmai acum e momentul! Johnson, făcu Shandon, strigându-l pe şeful de echipaj, mi se pare că briza are de gând să se întărească.

— Da, comandere, răspunse Johnson, înaintăm puțin, iar curenții din strâmtoarea Davis se vor face în curând simțiți.

— Ai dreptate, Johnson, iar dacă vrem să fim la 20 aprilie în fața capului Farewell, trebuie să dăm drumul la maşini, altfel vom fi zvârliți pe coastele Labradorului. Domnule Wall, te rog deci să ordoni să se aprindă focul la căldări.

Ordinele comandantului au fost executate. O oră după aceea, vaporii au ajuns la o presiune suficientă; velele au fost strânse şi elicea, bătând valurile cu palele, îl împinse cu putere pe *Forward* împotriva vântului de nord-est.

Capitolul VI

Marele curent polar

În curând stolurile de păsări, din ce în ce mai numeroase, petreli, puffini, locuitori ai acestor meleaguri pustii, semnalară apropierea Groenlandei. *Forward* înainta repede spre nord, lăsând sub vânt o lungă dâră

de fum negru.

Marți, 17 aprilie, către ora unsprezece dimineața, ice-master-ul semnală pentru prima oară apariția, blink-ului[18]. Acesta se afla la cel puțin douăzeci de mile spre nord, nord-vest. Fâşia aceasta, de o albeață orbitoare, lumina foarte viu, în ciuda prezenței unor nori destul de groşi, toată partea de atmosferă din vecinătatea orizontului. Oamenii cu experiență de la bord nu se putură înşela asupra acestui fenomen şi recunoscură, după albeața lui, că acest blink venea de pe un vast câmp de gheață, situat la vreo treizeci de mile dincolo de distanța la care puteai ajunge cu privirea, şi că provenea din reflectarea razelor luminoase.

Spre seară, vântul începu să bată din nou dinspre sud şi deveni prielnic. Shandon putu astfel să ridice velele convenabile şi, ca măsură de economie, stinse focurile la căldări. *Forward*, cu gabierele, focul şi straiul, se îndrepta spre capul Farewell.

În ziua de 18, la ora trei, a fost recunoscut un ice-stream[19] după o linie albă, nu prea groasă, dar de o culoare strălucitoare, care se desena limpede între linia mării şi aceea a cerului. Ice-stream-ul mergea în derivă, în mod evident dinspre coasta de răsărit a Groenlandei, mai curând decât din strâmtoarea Davis, căci gheţurile se mențin de preferință pe malul occidental al mării Baffin. O oră după aceea, *Forward* trecea prin mijlocul blocurilor izolate ale ice-stream-ului, iar în partea cea mai compactă gheţurile, deşi sudate între ele, se supuneau mişcările hulei.

A doua zi, când se crăpă de ziuă, omul de veghe de la gabie semnală un vas: era Valkirien, covertă daneză, care naviga în sens opus lui *Forward* şi se îndrepta spre

---

[18] Blink – culoare specială şi strălucitoare pe care o capătă atmosfera deasupra unei mari întinderi de gheață (în limba engleză în original) (n.a.)

[19] Ice-stream – curent marin care poartă o aglomerație de spărturi de gheață şi blocuri mici, izolate.

bancul Terra-Nova. Curentul se făcea simţit şi Shandon trebui să mai ridice câteva vele ca să poată înainta.

În clipa aceea, comanderul, doctorul, James Wall şi Johnson se aflau adunaţi pe dunetă, examinând direcţia şi forţa acestui curent. Doctorul întrebă dacă era un fapt verificat că acest curent exista în mod uniform în marea Baffin.

— Fără îndoială, răspunse Shandon, iar vaselor cu vele le este destul de greu să navigheze contra curentului.

— Cu atât mai mult, adăugă James Wall, cu cât poate fi întâlnit şi pe coasta răsăriteană a Groenlandei.

— Ei bine, spuse doctorul, iată ceea ce confirmă în mod deosebit spusele celor ce caută Trecerea din nord-vest! Curentul acesta circulă cu o viteză de circa cinci mile pe oră şi e greu de crezut că ia naştere în fundul unui golf.

— E cu atât mai bine gândit, doctore, interveni Shandon, cu cât, dacă acest curent merge de la nord la sud, în strâmtoarea Behring se află un curent contrar care curge de la sud la nord şi care trebuie să fie la originea acestuia.

— După teoria aceasta, domnilor, spuse doctorul, trebuie să admitem că America e complet despărţită de pământurile polare şi că apele Pacificului se îndreaptă, înconjurându-i coastele, până în Atlantic. De altfel, nivelul mai ridicat al apelor celui dintâi justifică şi el scurgerea lor spre mările Europei.

— Dar, continuă Shandon, trebuie să existe fapte în sprijinul acestei teorii; şi dacă asemenea fapte există, adăugă el cu o anumită ironie, universalul nostru savant trebuie să le cunoască.

— Mă rog, replică acesta din urmă cu o satisfacţie prietenească, dacă asta vă poate interesa, am să vă spun că balene, rănite în strâmtoarea Davis, au fost prinse după câtva timp în vecinătatea Tartariei, având înfipte încă în coastă harponul european.

— Şi afară de cazul când n-ar fi trecut prin fața capului Horn sau a Capului Bunei Speranțe, răspunse Shandon, trebuie negreşit să fi înconjurat coastele nordice ale Americii. Iată un lucru indiscutabil, doctore.

— Dacă totuşi n-ai fi convins, stimate Shandon, spuse doctorul zâmbind, ți-aş mai putea cita şi alte fapte, ca de exemplu aceşti buşteni plutitori de care e plină strâmtoarea Davis, zadă, plopi de munte şi alte esențe tropicale. Or, ştim că Gulf-Stream-ul ar împiedica aceşti buşteni să intre în strâmtoare; dacă ei totuşi ies de aici, n-au putut pătrunde decât prin strâmtoarea Behring.

— M-ați convins, doctore, şi mărturisesc, că ar fi greu, cu un om ca dumneavoastră, să nu cred.

— Zău, aşa, spuse Johnson, iată ceva care vine tocmai la timp ca să lămurească cele discutate. Zăresc un buştean de o mărime apreciabilă; dacă ne permite comanderul, ne ducem să pescuim acest trunchi de copac, îl ridicăm la bord şi-l întrebăm din ce țară e.

— Asta este! spuse doctorul. După regulă – exemplul!

Shandon dădu ordinele necesare; bricul se îndreptă spre buşteanul semnalat şi, curând după asta, echipajul îl trăgea sus pe punte, nu fără trudă.

Era un trunchi de mahon, ros de viermi pe dinăuntru, stare fără de care n-ar fi putut să plutească.

— Iată argumentul hotărâtor, exclamă doctorul cu entuziasm; de vreme ce curenții Atlanticului nu l-au putut duce în strâmtoarea Davis, de vreme ce n-a putut fi târât în bazinul polar de fluviile Americii de Nord, ştiut fiind că acest arbore creşte în zona sub-ecuatorială, e evident că vine în linie dreaptă dinspre Behring. Şi iată, domnilor, priviți viermii de mare care l-au ros; ei aparțin unor specii din țările calde.

— E sigur, spuse Wall, că aceasta demonstrează greşeala celor care defăimează faimoasa trecere.

— Dar asta-i zdrobeşte, pur şi simplu! răspunse doctorul. Iată, am să vă descriu drumul făcut de acest

trunchi de mahon: a fost cărat spre oceanul Pacific de vreun râu din istmul de Panama sau din Guatemala; de acolo, curentul l-a târât de-a lungul coastelor Americii până la strâmtoarea Behring şi, vrând-nevrând, a trebuit să intre în mările polare; nu e nici atât de bătrân, nici atât de îmbibat, încât să nu se poată stabili o dată recentă pentru plecarea lui; trebuie să fi trecut cu bine peste obstacolele acestei lungi serii de strâmtori care duc la marea Baffin şi, luat cu putere de curentul boreal, a venit prin strâmtoarea Davis pentru ca să se lase luat pe bordul lui *Forward*, spre cea mai mare bucurie a doctorului Clawbonny, care-i cere comanderului permisiunea să păstreze o mostră din el ca amintire.

— Vă rog, spuse Shandon, dar îngăduiți-mi să vă informez, la rândul meu, că nu veți fi singurul posesor al unei asemenea epave. Guvernatorul danez al insulei Disko…

— Pe coasta Groenlandei, continuă doctorul, posedă o masă de mahon, făcută dintr-un trunchi pescuit în aceleaşi împrejurări; ştiu asta, dragul meu Shandon; ei bine, nu-l invidiez pentru masa lui, căci, dacă n-ar fi locul aşa de strâmt, aş avea din ce să-mi fac un dormitor întreg.

În timpul nopții de miercuri spre joi, vântul suflă cu o extremă violență; drift-wood-ul[20] se arăta din ce în ce mai des. Apropierea coastei prezenta pericole într-o perioadă în care munții de gheață sunt foarte numeroşi; comandantul ordonă, deci, reducerea velelor şi *Forward* navigă numai cu focul şi cu trinca.

Termometrul coborî sub punctul de îngheț. Shandon ordonă să se distribuie echipajului haine potrivite, o jachetă şi un pantalon de lână, o cămaşă de flanelă, ciorapi de wadmel, cum poartă țăranii norvegieni.

Fiecărui om i s-a dat, de asemenea, o pereche de cizme

[20] Drift-wood – copaci plutitori (în limba engleză în original) (n.a.)

de mare, perfect impermeabile.

Cât despre Captain, acesta se mulțumea cu blana lui naturală şi părea prea puțin sensibil la schimbările de temperatură; trebuie să fi trecut prin mai multe asemenea încercări şi, de altfel, un câine danez n-avea dreptul să facă nazuri. Nu-l vedeau deloc, el stând aproape întotdeauna ascuns prin părțile cele mai întunecate ale vasului.

Spre seară, printr-o spărtură în ceață, se întrezări coasta Groenlandei la 37°2'7" longitudine; doctorul, înarmat cu luneta lui, reuşi să distingă, timp de o clipă, o serie de vârfuri de munte, brăzdate de mari ghețari, dar ceața se închise repede peste această viziune, asemeni unei cortine de teatru care se lasă în momentul cel mai interesant al piesei.

Forward se afla, la 20 aprilie, dimineața, în fața unui ice-berg, înalt de o sută cincizeci de picioare, eşuat în aceste locuri din timpuri imemoriale; dezghețurile n-au influențat asupra lui şi i-au respectat formele ciudate. Snow l-a văzut; James Ross, în 1829, a făcut după el un desen exact, iar în 1851, locotenentul francez Bellot, la bordul lui *Prince-Albert*, l-a observat perfect. Fireşte, doctorul vru să păstreze imaginea acestui munte vestit şi făcu după el o schiță foarte reuşită.

Nu-i de mirare că o asemenea masă a rămas lipită de uscat şi, prin urmare, să se fi legat de sol; de fiecare picior de gheață care se vedea deasupra apei avea cam două picioare dedesubt, ceea ce-i dădea o adâncime de aproximativ trei sute de picioare.

În sfârşit, la o temperatură care la prânz n-a fost decât de 12° Fahrenheit[21], sub un cer cu ninsoare şi ceață, se zări capul Farewell. *Forward* sosea la ziua fixată. (Necunoscutul căpitan, dacă ar fi avut chef să vină să determine poziția pe o asemenea vreme infernală, n-ar fi

[21] Echivalent cu 11° Celsius.

avut de ce să se plângă.)

„Iată deci, îşi spuse doctorul, acest cap celebru, acest cap cu un nume atât de potrivit[22]! Mulți ca noi au trecut pe lângă el ca să nu-l mai revadă niciodată! E oare un rămas bun pe vecie spus prietenilor din Europa? Ați trecut pe aici, Frobisher, Knight, Barlow, Vaugham, Seroggs, Barentz, Hudson, Blossevile, Franklin, Crozier, Bellot, ca să nu vă mai întoarceți niciodată la căminul vostru, iar capul acesta a fost cu adevărat pentru voi capul de la care v-ați luat adio! Cam prin anul 970, navigatori porniți din Islanda [23] au descoperit Groenlanda. Sebastian Cabot, în 1498, s-a ridicat până la 56° latitudine; Gaspard şi Michel Cotreal între 1500 – 1502, au ajuns până la 60° latitudine, iar Martin Frobisher, în 1576, a ajuns până la golful care-i poartă numele.

Lui Jean Davis îi aparține onoarea de a fi descoperit strâmtoarea în 1585 şi doi ani mai târziu, într-o a treia călătorie, acest navigator îndrăzneț, acest mare vânător de balene atinse paralela şaizeci şi trei, la douăzeci şi şapte grade de pol.

Barentz, în 1596, Weymouth în 1602, James Hall în 1605 şi, în 1607, Hudson al cărui nume a fost atribuit acestui uriaş golf care scobeşte atât de adânc pământurile Americii, James Poole, în 1611 înaintară mai mult sau mai puțin în strâmtoare, în căutarea acestei Treceri din nord-vest, a cărei descoperire ar fi scurtat deosebit de mult căile de comunicație între cele două lumi.

Baffin, în 1616, descoperi, în marea cu acest nume, strâmtoarea Lancastre; a fost urmat, în 1619, de James Munc şi, în 1719, de Knight, Barlow, Vaugham şi Seroggs, despre care nu s-au mai aflat niciodată veşti.

În 1776, locotenentul Pickersgill, trimis în

[22] Farewell înseamnează adio. (n.a.)
[23] Islanda – insula ghețurilor (n.a.)

întâmpinarea căpitanului Cook, care încerca să urce prin strâmtoarea Behring, atinse punctul situat la 68°; în anul următor, Young se ridică în acelaşi scop până la Insula Femeilor.

Veni atunci James Ross, care făcu, în 1818, înconjurul coastelor mării Baffin şi corectă erorile hidrografice ale înaintaşilor săi.

În fine, în 1819 şi 1820, vestitul Parry se avântă în strâmtoarea lui Lancastre, ajunse după nenumărate peripeții până la insula Melville şi câştigă prima de cinci mii de lire promisă printr-un act al parlamentului marinarilor englezi care vor tăia al o sută şaptezecilea meridian la o latitudine mai ridicată de paralela 77.

În 1826, Beechey ajunge până la insula Chamisso; James Ross iernează, de la 1829 până la 1833, în strâmtoarea Prince-Regent şi, printre alte lucrări importante, descoperă polul magnetic.

În timpul acesta Franklin, pe calea uscatului, pornea în recunoaşterea coastelor nordice ale Americii, de la râul Mackensie la limba de pământ Turnagain; căpitanul Back mergea pe urmele lui, între 1823 şi 1835, şi aceste explorări au fost completate, în 1839, de către domnii Dease, Simpson şi doctorul Rae.

În sfârşit, sir John Franklin, dornic să descopere Trecerea din nord-vest, părăseşte Anglia, în 1845, cu vasele *Erebus* şi *Terror*; pătrunse în marea Baffin şi, de la trecerea lui spre insula Disko, nu s-a mai primit nicio ştire despre expediția sa.

Dispariția aceasta a determinat numeroasele căutări care au dus la găsirea Trecerii şi la descoperirea acestor pământuri polare atât de adânc săpate de valuri; cei mai îndrăzneți marinari din Anglia, din Franța şi din Statele Unite s-au avântat spre aceste ținuturi cumplite şi, datorită strădaniilor lor, harta atât de chinuită, atât de dificil de alcătuit a acestei țări, a putut, în fine, să figureze în arhivele Societății regale de Geografie din

Londra.

Curioasa istorie a acestor ținuturi se prezenta în felul acesta imaginației doctorului, în timp ce, sprijinit de copastie, urmărea cu privirea dâra lungă pe care o lăsa bricul. Numele acestor navigatori îndrăzneți i se îngrămădeau în amintire şi i se părea că întrezăreşte, sub înghețatele bolți ale banchizei, palidele fantome ale celor care nu s-au mai întors.

Capitolul VII

Strâmtoarea Davis

În cursul acelei zile, *Forward* îşi croi uşor drum printre ghețurile sfărâmate; vântul era favorabil, dar temperatura foarte scăzută; curenții de aer, plimbându-se pe deasupra ice-field-urilor[24], aduceau cu ei frigul pătrunzător.

În timpul nopții era necesară cea mai strictă atenție; munți plutitori se îngrămădeau în această trecătoare strâmtă; uneori se puteau număra vreo sută la orizont; se desprindeau de țărmurile înalte, sub muşcătura valurilor erozive şi, mânați de vremea lui aprilie, se topeau sau se scufundau în adâncurile oceanului. Întâlneai lungi şiruri de trunchiuri de a căror izbitură trebuia să te fereşti; de aceea, fu fixat în vârful catargului dinspre prova, crow's nest-ul[25]; acesta consta dintr-un butoi cu fund mobil în care ice-master-ul, în parte adăpostit de vânt, supraveghea marea, semnala ghețurile ce apăreau şi chiar, la nevoie, comanda manevra.

---

[24] Ice-field – câmp de gheață (n.a.)

[25] Crow's nest – cuib de cioară; ulterior înlocuit prin gabie (în limba engleză în original)

Nopțile erau scurte, soarele reapăruse de pe la 31 ianuarie, ca urmarea a fenomenului de refracție, şi avea tendința să se mențină din ce în ce mai mult deasupra orizontului. Dar ninsoarea împiedica vederea şi, chiar dacă nu se întuneca de-a binelea, totuşi navigația devenea dificilă.

La 21 aprilie, Capul Dezolării apăru în mijlocul cețurilor; manevra obosea echipajul; de la intrarea bricului printre ghețuri, marinarii n-avuseseră nicio clipă de odihnă; când au trebuit să recurgă la maşinile vasului, ca să-şi croiască un drum prin mijlocul acestor blocuri îngrămădite unul peste altul.

Doctorul şi maistrul Johnson discutau pe punte, la pupa, în timp ce Shandon se retrăsese să doarmă câteva ore în cabina lui. Clawbonny căuta să stea de vorbă cu bătrânul marinar, un om înzestrat cu bun simț şi care, de pe urma numeroaselor călătorii, se alesese cu multe cunoştințe interesante. Doctorul îi arăta o mare prietenie, iar şeful de echipaj căută să nu-i rămână dator.

— Vedeți dumneavoastră, domnule Clawbonny, spunea Johnson, ținutul acesta nu-i ca toate celelalte; i s-a spus Țara-Verde[26], dar nu sunt multe săptămâni pe an în care să-şi justifice numele!

— Cine ştie, stimabilul meu Johnson, răspunse doctorul, dacă în secolul al X-lea ținutul acesta nu era îndreptățit să se numească astfel? Nu e singura revoluție de acest fel ce s-a produs pe globul nostru şi ai fi uimit dacă ți-aş spune că, după cronicarii islandezi, acum opt sau nouă sute de ani, înfloreau pe acest continent două sute de sate!

— Aş fi atât de tare uimit, domnule Clawbonny, încât mai că nu v-aş crede, căci e un ținut jalnic.

— Ei! oricât de jalnic ar fi, mai oferă încă suficiente

---

[26] Groenlanda (n.a.)

posibilităţi de a fi locuit, ba chiar şi de europeni civilizaţi.

— Fără îndoială! La Disko, la Uppernawik, vom întâlni oameni care consimt să trăiască într-un asemenea climat, dar întotdeauna am socotit că au rămas aici siliţi de împrejurări, nu pentru că le-ar place.

— Şi eu sunt dispus să cred aşa, totuşi omul se obişnuieşte cu toate, iar groenlandezii aceştia mi se par mai puţin de plâns decât muncitorii din marile noastre oraşe; ei pot fi nefericiţi, dar cu siguranţă nu trăiesc în mizerie şi când spun nefericiţi, cuvântul acesta nu exprimă ceea ce gândesc; în adevăr, dacă n-au bunăstarea din ţările cu climă temperată, aceşti oameni, adaptaţi la acest climat aspru, găsesc desigur aici satisfacţii pe care noi nici nu ni le putem închipui.

— Aşa trebuie socotit, domnule Clawbonny, doar Cerul e drept, dar în călătoriile mele am poposit adesea pe aceste ţărmuri şi întotdeauna mi s-a strâns inima la vederea tristelor pustietăţi de pe aici; ar fi trebuit, de exemplu, ca promontoriile, capurile, golfurile să fie înveselite prin nume mai ademenitoare, căci nume cum sunt capul Adio sau Capul Dezolării nu sunt menite să-i atragă pe navigatori!

— Am făcut şi eu această observaţie, răspunse doctorul, dar numele acestea au un interes geografic pe care nu trebuie să-l nesocotim; ele amintesc aventurile celor care le-au născocit. Pe lângă numele unora ca Davis, Baffin, Hudson, Ross, Parry, Franklin, Bellot, dacă întâlnesc Capul Dezolării dau imediat de Golful îndurării; capul Providenţa e pereche cu portul Anxiety, golful Repulse[27], mă readuce la capul Eden şi, părăsind limba de pământ Turnagain[28], mă duc să mă odihnesc în Golful Refugiului; am acolo, sub ochii mei, această interesantă înşiruire de pericole, eşecuri, obstacole, succese, disperări, reuşite, amestecate cu marile nume

[27] Repulse – care nu poate fi atins (n.a.)
[28] Turnagain – întoarcere forţată (n.a.)

ale țării mele şi, ca o serie de medalii antice, nomenclatura aceasta îmi evocă întreaga istorie a acestor mări.

— Bine judecat, domnule Clawbonny şi fie ca în călătoria noastră să întâlnim mai multe golfuri ale succesului decât capuri ale disperării!

— O doresc din toată inima, Johnson; dar spune-mi, echipajul şi-a mai revenit din spaimele lui?

— Puțin, domnule, şi totuşi, ca să fiu sincer, de la intrarea noastră în strâmtoare, începe să fie preocupat din nou de fantasticul căpitan; mulți dintre ei se aşteptau să-l vadă apărând la extremitatea Groenlandei dar până acum nimic. Fie vorba între noi, domnule Clawbonny, asta nu vă miră puțin?

— Ba da, Johnson.

— Credeți în existența acestui căpitan?

— Fără îndoială!

— Dar ce motive l-au putut determina să se poarte astfel?

— Dacă e să spun tot ce gândesc, Johnson, eu cred că omul acesta a vrut să atragă echipajul destul de departe, ca să nu se mai poată răzgândi. Dacă ar fi apărut la bord în momentul plecării, fiecare dorind să cunoască destinația vasului, ar fi putut să fie pus în încurcătură.

— Şi de ce asta?

— Pe legea mea, dacă el vrea să încerce vreo acțiune supraomenească, dacă vrea să pătrundă acolo unde atâția alții n-au putut să ajungă, crezi că ar mai fi reuşit să-şi recruteze echipajul? În timp ce, odată porniți la drum, se poate merge atât de departe, încât înaintarea să devină apoi o necesitate.

— E posibil, domnule Clawbonny, am cunoscut mulți aventurieri cutezători de te-ngrozeai numai la auzul numelui lor, şi care n-ar fi găsit pe nimeni să-i însoțească în primejdioasele lor expediții...

— Afară de mine, spuse doctorul.

— Şi de mine, după dumneavoastră, răspunse Johnson, şi ca să vă urmez. Aşadar, spun că, fără îndoială, căpitanul nostru face parte dintre aceşti aventurieri, în sfârşit, vom vedea; bănuiesc că, fie prin părţile Uppernawikului, fie ale golfului Melville, acest viteaz necunoscut va veni să se instaleze liniştit la bord, şi ne va aduce la cunoştinţă până unde socoteşte fantezia lui că poate să ducă vasul.

— Şi eu cred la fel, Johnson, dar greutatea va fi de ajuns până la golful Melville; vezi cum ne înconjoară gheţurile din toate părţile; de-abia dacă îi lasă loc de trecere lui *Forward*. Poftim, priveşte această câmpie imensă.

— În limba noastră, a vânătorilor de balene, domnule Clawbonny, numim asta un ice-field, adică o suprafaţă continuă de gheaţă, ale cărei margini nu se văd.

— Şi câmpul sfărâmat de dincolo, fâşiile acelea lungi, mai mult sau mai puţin prinse una de alta prin marginile lor?

— Acesta e un pack; dacă are o formă circulară, îi spunem palch, şi stream când forma e alungită.

— Şi acolo, gheţurile astea plutitoare?

— Acestea sunt nişte drift-ice; dacă ar fi ceva mai înalte, ar fi ice-berg-uri sau munţi; ciocnirea cu ele e periculoasă pentru vase şi trebuie evitate cu grijă. Priviţi: iată, aici jos, pe acest ice-field, o umflătură produsă de presiunea gheţurilor; noi numim aşa ceva un hummock; dacă această umflătură ar fi sub apă la bază, am fi numit-o un calf; ar fi trebuit să le dăm câte un nume tuturor acestora, ca să ne putem descurca printre ele.

— Ah! e în adevăr un spectacol curios, exclamă doctorul, contemplând aceste minunăţii ale mărilor boreale, iar formele lor variate îţi stânjenesc imaginaţia!

— Fără îndoială, răspunse Johnson; gheţurile iau uneori forme fantastice, iar oamenii noştri nu se sfiesc să le explice, fiecare în felul lui.

— Priveşte, Johnson, admiră acest ansamblu de blocuri de gheaţă! N-ai spune că e un oraş straniu, un oraş din orient, cu minaretele şi moscheile sale, sub palida strălucire a lunii? Iată, mai departe, un lung şir de arcade gotice care ne amintesc de capela lui Henric al VII-lea sau de palatul Parlamentului[29].

— Într-adevăr, domnule Clawbonny, găseşti aici din toate stilurile, pe gustul fiecăruia; dar sunt oraşe şi biserici în care e periculos să locuieşti şi n-ar trebui să ne apropiem prea mult de ele. Printre minaretele acelea sunt unele care se clatină, şi cel mai mic dintre ele ar strivi un vas ca *Forward*.

— Şi când te gândeşti că unii au îndrăznit să se aventureze pe aceste mări, continuă doctorul, fără să aibă vaporii la dispoziţie! Cum să crezi că un vas cu vele ar fi putut naviga printre aceste stânci mişcătoare!

— Şi totuşi s-a făcut aşa ceva, domnule Clawbonny, chiar când vântul devenea potrivnic, şi aceasta mi s-a întâmplat nu o dată, mie, care vă vorbesc; aruncam ancora cu răbdare pe unul din aceste blocuri; pluteam în derivă, mai mult sau mai puţin împreună cu el; dar aşteptam, până la urmă, momentul prielnic ca să ne reluăm drumul; trebuie să adaug că felul acesta de a călători ne făcea să pierdem luni de zile acolo unde, cu un pic de noroc, n-am fi făcut decât câteva zile.

— Mi se pare, spuse doctorul, că temperatura tinde să coboare.

— Ar fi supărător, răspunse Johnson, căci avem nevoie de un dezgheţ pentru ca blocurile acestea să se rupă şi să se piardă în Atlantic; ele sunt, de altfel, mai numeroase în strâmtoarea Davis, pentru că ţărmurile se apropie simţitor între capul Walsingham şi Holsteinborg; dar, dincolo de al şaizeci şi şaptelea grad, vom găsi în lunile mai şi iunie mări mai prielnice navigaţiei.

---

[29] Edificii din Londra (n.a.).

— Da, dar mai întâi trebuie să răzbatem până acolo.

— Trebuie să răzbatem, domnule Clawbonny! În iunie şi iulie am fi găsit trecere liberă, aşa cum li se întâmplă vaselor de pescuit balene; dar ordinele erau precise: trebuia să fim aici în aprilie. Ori mă înşel eu foarte tare, ori căpitanul nostru este un om dârz, care are un plan în minte; n-a pornit aşa devreme, decât ca să meargă departe. În sfârşit, vom trăi şi vom vedea.

Doctorul avusese dreptate când constatase o coborâre a temperaturii; termometrul, la prânz, nu mai indica decât şase grade Fahrenheit[30] şi sufla o briză dinspre nord-vest care, limpezind cerul, ajuta în acelaşi timp curentului să îngrămădească gheţurile plutitoare în drumul lui *Forward*. De altfel, nu se supuneau toate aceluiaşi impuls; nu rareori întâlneai unele gheţuri, şi dintre cele mai înalte, care smulse de la baza lor de vreun curent submarin, se porneau în derivă, în sens contrar.

Se poate înţelege greutatea unei asemenea navigaţii; mecanicii n-aveau nicio clipă de răgaz; punerea în mişcare a maşinilor cu vapori se făcea chiar de pe punte, cu ajutorul pârghiilor care deschideau, opreau, schimbau instantaneu direcţia vaporilor, după ordinul ofiţerului de cart. Ba trebuiau să se grăbească să se strecoare printr-o spărtură într-un câmp de gheaţă, ba să se ia la întrecere cu un ice-berg, care ameninţa să închidă singura ieşire practicabilă; sau vreun bloc, răsturnârdu-se pe neaşteptate, obliga bricul să dea înapoi brusc, ca să nu fie strivit. Acest morman de gheţuri, târâte, îngrămădite, strânse la un loc de curentul din nord, se înghesuia în trecătoare şi, dacă le prindea gerul, ele ar fi putut săi opună lui *Forward* o barieră de netrecut

Prin ţinuturile acestea se găsesc nenumărate păsări care zburau de colo până colo, pe deasupra vasului,

[30] Echivalent cu -14° Celsius.

scoțând țipete asurzitoare; se mai putea vedea şi un mare număr de pescăruşi, cu capul mare, cu gâtul scurt şi ciocul turtit, care-şi desfăşurau aripile lor lungi şi înfruntau, jucându-se, zăpezile vânturate de furtună. Veselia aceasta a neamului părăsesc înviora peisajul.

Numeroşi buşteni pluteau în derivă, ciocnindu-se cu zgomot; câțiva caşaloți, cu capete enorme şi umflate, se apropiară de vas, dar nu putea fi vorba să fie vânați, deşi Simpson, harponierul, tare ar fi avut chef s-o facă. Spre seară apărură şi câteva foci care, cu botul scos deasupra apei, înotau printre blocurile mari.

În ziua de 22, temperatura continua să coboare; *Forward* forță maşinile ca să ajungă la şenalurile prielnice; vântul se fixase hotărât la nord-vest; velele fură strânse.

În timpul acelei zile de duminică, marinarii avură puține manevre de făcut. După citirea bibliei, făcută de Shandon, echipajul se ocupă de vânatul palmipedelor de prin partea locului, din care prinse un număr mare. Păsările acestea, preparate cum trebuie, după metoda clawbonnyană, au furnizat un plăcut supliment de provizii pentru masa ofițerilor şi a echipajului.

Pe înserate, la ora trei, *Forward* atinsese punctul Kin de Sael, situat la est cart nord-est, şi muntele Sukkertop, situat la est jumătate cart sud-est. Marea era foarte zbuciumată; din când în când, pe neaşteptate, din cerul plumburiu se lăsa o ceață groasă. Totuşi, pe la prânz, se putură face observații precise. Nava se afla la 65°20’ latitudine şi 54°22’ longitudine. Mai trebuiau parcurse două grade ca să ajungă într-o zonă de navigație mai bună, pe o mare mai degajată.

În următoarele trei zile, la 24, 25 şi 26 aprilie, s-a dus o luptă continuă cu ghețurile; manevra maşinilor deveni foarte obositoare; în fiecare minut, vaporii trebuiau întrerupți brusc sau se schimba direcția şi ei scăpau şuierând prin supape.

În negura groasă, apropierea ice-berg-urilor se recunoştea numai după detunăturile surde provocate de avalanşe. Vasul vira atunci imediat; exista pericolul de a se ciocni de masele de gheaţă de apă dulce, remarcabile prin transparenţa lor de cristal şi duritatea de stâncă. Richard Shandon avu grijă să-şi completeze provizia de apă, luând la bord, în fiecare zi, mai multe tone din gheaţa aceasta.

Doctorul nu se putea obişnui cu iluziile optice pe care le producea refracţia prin ţinuturile acestea; într-adevăr, câte un ice-berg, care îi apărea ca un bloc alb, mic, foarte apropiat, se afla, de fapt, la zece sau douăsprezece mile de bric; încerca să-şi obişnuiască ochii cu acest fenomen ciudat, pentru ca mai târziu să poată corecta rapid eroarea optică.

În sfârşit, fie din cauză că era nevoit să tragă la edec vasul de-a lungul câmpurilor de gheaţă sau să împingă cu prăjina blocurile cele mai ameninţătoare, echipajul se simţi în curând frânt de oboseală. Şi totuşi, în ziua de vineri, 27 aprilie, *Forward* se afla încă reţinut la graniţa de netrecut a cercului polar.

Capitolul VIII

Ce vorbea echipa

Totuşi, *Forward* reuşi, strecurându-se cu îndemânare prin şenale, să mai înainteze câteva minute[31] spre nord; dar în loc să evite inamicul, se vedea nevoit mai curând să-l atace; ice-field-urile, având o întindere de mai multe mile, se apropiau într-una, şi cum aceste mase în mişcare reprezintă uneori o presiune de peste zece

[31] Minut de grad – echivalent ca distanţă cu o milă marină (1852 m)

milioane de tone, trebuiau să se ferească cu grijă de strânsoarea lor. Aşadar, în interiorul vasului fură instalate fierăstraie pentru tăierea gheții, în aşa fel, încât să poată fi puse imediat în funcțiune.

O parte din echipaj accepta cu resemnare munca aceasta aspră, dar alții se plângeau, ba refuzau chiar să se supună. În timp ce lucrau la instalarea instrumentelor, Garry, Bolton, Pen, Gripper, schimbau între ei diferite păreri.

— S-o ia dracu' de treabă! rosti râzând Bolton, nu ştiu de ce-mi vine în minte că pe Water street există o cârciumioară drăguță, unde să te proțăpeşti între un pahar de gin şi o sticlă de porter. N-ai impresia că o vezi chiar aici, Gripper?

— Ca să fiu sincer, ripostă marinarul interpelat, care era cam prost dispus, nu văd nimic în pustietatea asta.

— E un fel de a vorbi, Gripper; fireşte că în oraşele astea de zăpadă, care-i stârnesc atât admirația domnului Clawbonny, nu există nici cea mai mică crâşmă în care un marinar cumsecade să-şi poată umezi buzele cu o jumătate-două de litru de brandy.

— Despre asta poți fi sigur, Bolton, şi ai face bine să mai adaugi că pe vasul ăsta n-ai nici măcar un strop de alcool, ca să te dregi nițel. Ciudată idee, să-i lipseşti de orice băutură spirtoasă pe nişte oameni care călătoresc în mările nordului!

— Bine, răspunse Garry, dar ai uitat, Gripper, ce ți-a spus doctorul? Trebuie să te abții de la orice băutură excitantă dacă vrei să înfrunți scorbutul, să te simți bine şi să ajungi departe.

— Dar nu doresc deloc să ajung departe, Garry, şi găsesc că e prea destul că am ajuns şi până aici; la ce bun să ne mai încăpățânăm să trecem pe acolo, pe unde dracul nu te lasă.

— Chiar aşa, nici nu vom trece! replică Pen. Când mă gândesc că am şi uitat gustul ginului.

— Dar, zise Bolton, aminteşte-ți ce ne-a spus doctorul.

— O! interveni Pen cu vocea lui groasă şi brutală, de spus, ne-a spus el multe. Rămâne de ştiut dacă, sub pretextul că ne păzesc sănătatea, nu ne duc cu vorba, ca să facă economie de băutură.

— Diavolul ăsta de Pen s-ar putea să aibă dreptate, răspunse Gripper.

— Haida-de! râse Bolton; are nasul prea roşu ca dreptatea să fie de partea lui şi dacă-şi mai pierde puțin din culoare, navigând în asemenea condiții, Pen nu va avea prea multe motive să se plângă.

— Ce ai cu nasul meu? ripostă furios marinarul, atacat în punctul lui sensibil. Nasul meu n-are nevoie de sfaturile tale; nici nu ți le-a cerut măcar; vezi-ți aşadar, de al tău!

— Hai, nu te supăra, Pen! Nu credeam că ai un nas atât de supărăcios. Las' că nici eu nu dispreţuiesc un pahar bun de whisky, mai ales pe un asemenea frig; dar dacă, până la urmă, asta face mai mult rău decât bine, mă lipsesc bucuros.

— Te-oi fi lipsind tu, spuse fochistul Waren, care lua parte la discuție, te priveşte, dar poate că nu toată lumea e gata să se lipsească!

— Ce vrei să spui cu asta, Waren? intră din nou în vorbă Garry, privindu-l țintă.

— Vreau să spun că, dintr-un motiv sau altul, există băuturi alcoolice la bord şi-mi închipui că cei de la pupă nu prea se lipsesc de ele.

— De unde ştii? întrebă Garry.

Waren nu avu ce să răspundă; vorbise şi el ca să nu tacă – cum se spune.

— Vezi bine, Garry, continuă Bolton, că Waren nu ştie nimic.

— Ei bine, spuse Pen, îi vom cere comanderului o rație de gin, că doar o merităm; să vedem ce va răspunde.

— Vă sfătuiesc să nu faceți una ca asta, răspunse

Garry.

— Şi de ce, mă rog? exclamară Pen şi Gripper.

— Deoarece comanderul vă va refuza. Când v-aţi îmbarcat, vi s-a comunicat care e regimul la bord; trebuia să vă gândiţi atunci.

— De altfel, răspunse Bolton, care lua bucuros parte lui Garry, a cărui fire îi era pe plac, nu Richard Shandon e şeful la bord; se supune şi el ordinelor ca noi toţi, de altfel.

— Şi cui i se supune?

— Căpitanului.

— Ah, mereu blestematul căpitan! exclamă Pen. Dar nu vedeţi că pe bancurile astea de gheaţă nu e nici urmă de căpitan, cum nu e nici cârciumă? Acesta e un mod politicos de a ni se refuza ceva la care aveam dreptul.

— Ba da, există un căpitan, spuse Bolton; şi aş paria pe leafa mea pe două luni că nu va trece mult şi-l vom vedea.

— Bine, făcu Pen, iată unul căruia aş vrea să-i spun vreo două de la obraz.

— Cine vorbeşte despre căpitan? se amestecă în clipa aceea un nou interlocutor.

Era marinarul Clifton, destul de superstiţios şi invidios, în acelaşi timp.

— Aţi aflat cumva ceva nou în legătură cu căpitanul? întrebă el.

— Nu, i se răspunse în cor.

— Ei bine, mă aştept să-l găsesc, într-o bună dimineaţă, instalat în cabina lui, fără să ştie nimeni nici cum, nici pe unde a sosit.

— Haida-de! răspunse Bolton; tu-ţi imaginezi, Clifton, că omul ăsta e un fel de strigoi, un vampir din cei care bântuie pe meleagurile Scoţiei?

— Poţi să râzi cât pofteşti, Bolton; asta nu-mi va schimba părerea. În fiecare zi, trecând prin faţa cabinei, arunc înăuntru o privire prin gaura cheii, şi, într-una din

dimineţile astea, voi veni să vă povestesc cam cum arată căpitanul ăsta şi ce hram poartă.

— Ei, pe dracu! făcu Pen. O fi şi el om ca toţi oamenii! Dar dacă individul ăsta are de gând să ne ducă acolo unde nu ne place, îi vom spune verde părerea noastră.

— Ia uitaţi-vă la Pen, spuse Bolton, nici nu-l cunoaşte încă pe căpitan şi a şi început să-i caute pricină!

— Cum nu-l cunoaşte? replică Clifton, cu aerul unui om care ştie multe; rămâne de văzut dacă nu-l cunoaşte.

— Ce dracu vrei să spui? întrebă Gripper.

— Ştiu eu ce vreau să spun!

— Dar noi nu ştim!

— Păi bine, Pen a cam avut neplăceri cu el, nu?

— Cu căpitanul?

— Da, cu Dog-Captain, căci e exact acelaşi lucru. Marinarii se priviră, fără a îndrăzni să răspundă.

— Om sau câine, făcu Pen printre dinţi, vă asigur că javra asta va primi ce merită într-una din zilele astea.

— Hai, Clifton, întrebă Bolton cu seriozitate, pretinzi, aşa cum a spus Johnson în bătaie de joc, că acest câine e adevăratul căpitan?

— Cu siguranţă, răspunse Clifton, convins, şi dacă aţi fi avut ca mine spirit de observaţie, aţi fi remarcat purtările ciudate ale acestui animal.

— Ce purtări? Hai, vorbeşte!

— N-aţi băgat de seamă cum se plimbă pe dunetă? Cu un aer autoritar, privind spre velele umflate de vânt, ca şi cum ar fi de cart.

— E drept, spuse Gripper, ba chiar într-o seară l-am surprins ţinându-şi labele pe timonă.

— Cu neputinţă! făcu Bolton.

— Iar acum, continuă Clifton, nu pleacă noaptea de la bord, mergând să se plimbe pe câmpurile de gheaţă fără să-i pese nici de urşi şi nici de frig?

— Şi asta-i adevărat, spuse Bolton.

— L-aţi văzut oare pe animalul ăla căutând tovărăşia

oamenilor, ca orice câine adevărat, dând târcoale bucătăriei şi sorbindu-l din ochi pe maistrul Strong când îi duce vreo bucăţică mai bună comanderului? Nu-l auziţi noaptea, când pleacă la două sau trei mile depărtare de vas, urlând în aşa fel, încât te ia cu frig pe la spate, ceea ce totuşi nu-i uşor să simţi la o temperatură ca asta? În fine, l-aţi văzut vreodată mâncând? Nu primeşte nimic de la nimeni; mâncarea lui e mereu neatinsă şi, afară de cazul când cineva de pe vas nu-l hrăneşte în taină, sunt îndreptăţit să spun că animalul acesta trăieşte fără să mănânce. Or, dacă dânsul nu e o fiinţă supranaturală atunci eu sunt o vită...

— Zău aşa, răspunse Bell, dulgherul, care ascultase toată argumentaţia lui Clifton, zău că ar putea să fie aşa cum spune el!

Ceilalţi marinari tăceau.

— În fine, întrebă Bolton, încotro mergem cu *Forward*?

— Nu ştiu nimic, răspunse Bell. La un moment dat, Richard Shandon va primi instrucţiuni suplimentare.

— Dar prin cine?

— Prin cine?

— Da, cum? întrebă Bolton, care deveni insistent.

— Hai, Bell, răspunde! interveniră ceilalţi marinari.

— Prin cine? Cum? Ei, habar n-am, răspunse dulgherul, stânjenit la rândul său.

— Prin Dog-Captain! exclamă Clifton. I-a mai scris o dată, aşa că poate să-i scrie şi a doua oară. O! dacă aş şti măcar jumătate din câte ştie animalul ăsta, nu m-aş sfii să fiu prim-lord al Amiralităţii.

— Aşadar, reluă Bolton în concluzie, îţi menţii părerea că acest câine e căpitan?

— Da, aşa cum ţi-am spus.

— Ei bine, spuse Pen cu o voce surdă, dacă animalul ăsta nu vrea să crape într-o piele de câine, trebuie să se grăbească să devină om, căci pe legea mea, am să-i fac felul.

— Şi de ce, mă rog? întrebă Garry.

— Pentru că aşa îmi place, răspunse cu brutalitate Pen, şi n-am de dat nimănui socoteală!

— Lăsați vorbăria, copii, strigă maistrul Johnson, intervenind în clipa când discuția lua o întorsătură proastă. La treabă şi fierăstraiele să fie instalate mai repede! Trebuie să străbatem banchiza,

— Bine, azi e vineri, răspunse Clifton, ridicând din umeri. Veți vedea că nu se trece atât de uşor de cercul polar!

Oricum ar fi fost, în ziua aceea strădaniile echipajului au fost aproape neputincioase. *Forward*, lansat cu toată forța vaporilor împotriva câmpurilor de gheață, nu reuşi să le străpungă; au fost obligați să ancoreze în timpul nopții.

Sâmbătă, temperatura coborî şi mai mult sub influența unui vânt dinspre est; vremea se însenină şi se putea privi departe peste aceste câmpuri albe, pe care răsfrângerea razelor solare le făcea orbitoare. La şapte dimineața, termometrul arăta opt grade Fahrenheit[32].

Doctorul se simțea ispitit să rămână liniştit în cabină, ca să recitească nişte cărți despre călătorii arctice; dar, după obiceiul lui, se întrebă ce i-ar displace cel mai mult să facă în clipa aceea. Îşi răspunse că, pe frigul acela, a te urca pe punte şi a le ajuta oamenilor la manevră nu era deloc prea plăcut. Deci, credincios regulilor sale de conduită, îşi părăsi cabina atât de bine încălzită şi veni să ajute la tragerea la edec a vasului. Arăta bine cu ochelarii lui verzi, cu ajutorul cărora îşi apăra ochii de arsura razelor de soare reflectate de gheață, şi în timpul viitoarelor cercetări avu întotdeauna grijă să se servească de snow-spectacles[33] ca să se ferească de oftalmiile foarte frecvente la această latitudine înaltă.

Spre seară, *Forward* parcursese câteva mile spre nord,

[32] Echivalent cu -21° Celsius.

[33] Snow-spectacles – ochelari de zăpadă (în limba engleză în original) (n.a.)

datorită muncii oamenilor şi priceperii lui Shandon, care ştia să profite de toate împrejurările favorabile; la miezul nopţii, el depăşea paralela a şaizeci şi şasea iar sonda indica o adâncime de 37,26 m; Shandon îşi dădu seama că se afla la adâncimea mică pe care o atinsese odinioară *Victory*, vasul maiestăţii sale. Pământul se apropia, la treizeci de mile spre est.

Dar masa de gheţuri, nemişcate până atunci, se îmbucătăţi şi se puse în mişcare; ice-berg-urile păreau să ţâşnească din toate punctele orizontului; bricul se afla prins între stâncile mişcătoare, la a căror forţă de zdrobire era cu neputinţă de rezistat; manevra deveni atât de grea, încât Garry, primul timonier, trecu la cârmă; munţii aveau tendinţa să se urnească din nou în pupa bricului; era, deci, necesar să fie străbătută această flotă de gheţuri, iar prudenţa şi datoria cereau să se procedeze cu toată energia. Greutăţile creşteau din pricină că Shandon se afla în imposibilitate de a stabili direcţia vasului în mijlocul acestor vânturi schimbătoare care se deplasau întruna şi nu ofereau nicio perspectivă stabilă.

Oamenii din echipaj fură împărţiţi în două echipe: una la babord şi alta la tribord; fiecare din ei, înarmat cu câte o prăjină lungă, prevăzută cu un vârf de fier, încerca să respingă sloiurile de gheaţă prea ameninţătoare. În curând *Forward* intră într-un şenal atât de îngust, între două blocuri înalte, încât extremitatea vergelor atinse aceşti pereţi tari ca stânca; înaintând încet, se pomeni în mijlocul unei văi accidentate, cu vârtejuri de zăpadă, în timp ce gheţurile plutitoare se ciocneau şi se sfărâmau trosnind sinistru.

Curând fură siguri că trecerea era fără ieşire; un bloc enorm, intrat în acest şenal, înainta în derivă, cu viteză, spre *Forward*; părea imposibil de evitat; de asemenea era imposibil să te întorci pe un drum care se şi închisese.

Shandon şi Johnson, în picioare la prova bricului,

examinau situaţia în care se aflau. Shandon arăta cu mâna dreaptă timonierului direcţia ce trebuia s-o urmeze, iar cu mâna stângă îi indica lui James Wall, postat lângă mecanic, ordinele sale privind manevra la maşini.

— Cum se vor sfârşi toate acestea? îl întrebă doctorul pe Johnson.

— Cum va da Dumnezeu, răspunse şeful echipajului.

Blocul de gheaţă, înalt de o sută de picioare, nu se mai afla decât la două sute de metri de *Forward* şi ameninţa să-l strivească sub greutatea lui.

— Nenorocire! strigă Pen, scoţând o înjurătură teribilă.

— Tăcere! se auzi o voce cu neputinţă de recunoscut în mijlocul furtunii.

Blocul părea că se năpusteşte asupra bricului. Timp de o clipă domni spaima; oamenii, părăsindu-şi prăjinile, se retraseră spre pupa vasului, în ciuda ordinelor lui Shandon.

Deodată se auzi un zgomot înfricoşător; o adevărată trombă de apă căzu pe puntea navei, care fusese ridicată de un val uriaş. Echipajul scoase un ţipăt de groază, în timp ce Garry, la cârmă, menţinu bricul pe drumul cel bun, în pofida înspăimântătoarei şi bruştei sale devieri.

Când privirile îngrozite se îndreptară spre muntele de gheaţă, acesta dispăruse; trecerea era liberă, iar dincolo, un lung şenal, luminat de razele oblice ale soarelui, îi îngăduia bricului să-şi urmeze calea.

— Ei bine, domnule Clawbonny, spuse Johnson, aţi putea să-mi explicaţi acest fenomen?

— E destul de simplu, prietene, răspunse doctorul, şi se repetă adesea: atunci când masele acestea plutitoare se desprind unele de altele în perioada dezgheţului, ele plutesc izolat şi într-un echilibru perfect; dar, încet, încet, ele ajung spre sud, unde apa e relativ mai caldă; baza lor, zdruncinată de izbiturile celorlalte gheţuri, începe să se topească, să fie distrusă cu încetul; vine,

deci, un moment când centrul de greutate al acestor mase se găseşte deplasat, şi atunci sunt date peste cap. Numai că, dacă ice-berg-ul acesta s-ar fi răsturnat cu două minute mai târziu, s-ar fi prăvălit peste bric şi l-ar fi strivit în căderea lui.

Capitolul IX

O veste

În sfârşit, depăşiră cercul polar. La 30 aprilie, la prânz, *Forward* trecea la travers de Holsteinborg; în zare, spre răsărit, se înălţau munţi pitoreşti. Marea era, ca să spunem aşa, eliberată de gheţuri sau, mai curând, gheţurile puteau fi evitate cu uşurinţă. Vântul se deplasă spre sud-est, iar bricul, cu trinca, brigantina, focurile şi zburătorii întinse, înainta în marea Baffin.

Ziua aceasta a fost deosebit de liniştită şi echipajul îşi îngădui un pic de odihnă. În jurul vasului înotau şi zburau nenumărate păsări; doctorul observă, printre altele, nişte alcaalla, care semănau aproape cu lişiţele, cu gâtul, aripile şi spatele negre, iar pieptul alb; ele se scufundau cu vioiciune şi rămâneau sub apă uneori mai mult de patruzeci de secunde.

Ziua aceasta n-ar fi fost marcată de niciun eveniment nou dacă, oricât de extraordinar ar părea, nu s-ar fi produs la bord următorul fapt:

Dimineaţa, la ora şase, întorcându-se în cabină, după ce făcuse de cart, Richard Shandon găsi pe masa lui o scrisoare cu următoarea adresă:

Comanderului Richard Shandon, la bordul bricului FORWARD

Marea Baffin

Lui Shandon nu-i veni să-şi creadă ochilor; dar, înainte de a lua cunoştinţă de conţinutul acestei ciudate misive, trimise după doctor, după James Wall şi după şeful de echipaj şi le arătă scrisoarea.

— Devine din ce în ce mai ciudat, spuse Johnson.

„E încântător!” gândi doctorul.

— În sfârşit, exclamă Shandon, vom afla secretul! Cu un gest rapid, rupse plicul şi citi următoarele:

Comandere,

Căpitanul bricului FORWARD e mulţumit de sângele rece, priceperea şi curajul de care oamenii, ofiţerii şi dumneavoastră, personal, aţi dat dovadă în ultimele împrejurări; el vă roagă să transmiteţi echipajului recunoştinţa sa.

Binevoiţi a vă îndrepta direct spre nord, către golful Melville, iar de acolo veţi încerca să pătrundeţi în strâmtoarea Smith.

Căpitanul bricului *Forward*

K.Z.

Luni, 30 aprilie, la travers de capul Walsingham.

— Şi asta-i tot, răspunse Shandon.

Scrisoarea îi căzu din mână.

— Păi, cum vine asta! exclamă Wall. Căpitanul acesta himeric nici nu mai pomeneşte de sosirea lui la bord; trag concluzia că nu va veni niciodată.

— Dar scrisoarea asta, întrebă Johnson, cum a sosit?

Shandon tăcea.

— Domnul Wall are dreptate, răspunse doctorul, care, ridicând plicul de pe jos, îl întoarse pe toate părţile. Căpitanul nu va veni la bord, dintr-un motiv foarte întemeiat…

— Care anume? întrebă repede Shandon.

— Pentru că el se şi află aici, răspunse, simplu,

doctorul.

— Aici! se miră Shandon. Ce vreți să spuneți?

— Cum să ne explicăm altminteri sosirea acestei scrisori?

Johnson dădea din cap, în semn de aprobare.

— Nu e cu putință, răspunse Shandon cu energie. Îi cunosc pe toți oamenii din echipaj. Ar trebui, deci, presupus că acest căpitan se afla printre ei încă de la plecarea vasului? Nu e cu putință, v-o spun eu! De peste doi ani, nu e unul pe care să nu-l fi văzut prin Liverpool de o sută de ori; presupunerea dumneavoastră, doctore, nu stă în picioare.

— Atunci ce părere ai Shandon?

— Oricare, afară de aceasta. Admit că acest căpitan, sau vreun om de-al lui, ştiu eu, a putut să profite de întuneric, de cețuri, de tot ce vreți, ca să se strecoare la bord; nu suntem departe de pământ; există caiace de eschimoşi care trec neobservate printre ghețuri, se poate, deci, să fi venit cineva până la vas, să fi adus scrisoarea… ceața era destul de deasă ca să favorizeze acest plan…

— Şi ca să împiedice vederea bricului, răspunse doctorul; dacă n-am văzut noi un intrus strecurându-se la bord, cum ar fi putut el să-l descopere pe *Forward* în mijlocul cetii?

— E evident, spuse Johnson.

— Revin, aşadar, la ipoteza mea, spuse doctorul. Ce crezi despre asta, Shandon?

— Tot ce vreți, răspunse Shandon cu năduf, afară de presupunerea că omul ăsta se află la bordul vasului meu.

— Poate că, adăugă Wall, se găseşte printre cei din echipaj vreun om de-al lui care a primit instrucțiuni.

— Tot ce se poate, răspunse doctorul.

— Dar cine să fie? întrebă Shandon. Îmi cunosc toți oamenii, vă spun, şi încă de multă vreme.

— În orice caz, continuă Johnson, dacă acest căpitan, fie el om sau diavol, se prezintă pe vas, va fi primit ca atare, dar din scrisoarea asta mai e de tras o învăţătură, sau, mai bine zis, o altă informaţie.

— Şi care anume? întrebă Shandon.

— Că noi trebuie să ne îndreptăm nu numai spre golful Melville, ci şi spre strâmtoarea Smith.

— Ai dreptate, răspunse doctorul.

— Strâmtoarea Smith, repetă maşinal Richard Shandon.

— Este, aşadar, evident, interveni din nou Johnson, că destinaţia lui *Forward* nu e căutarea unei Treceri din nord-vest, de vreme ce vom lăsa în stânga singura intrare care duce acolo, adică strâmtoarea Lancastre. Iată ceva ce ne prevesteşte o navigaţie plină de greutăţi, pe mări necunoscute.

— Da, strâmtoarea Smith, răspunse Shandon, e drumul pe care americanul Kane l-a urmat în 1853, şi cu preţul câtor pericole! Multă vreme, a fost socotit pierdut la aceste latitudini înfricoşătoare! În sfârşit, deoarece trebuie să mergem într-acolo, vom merge! Dar până unde? Oare la pol?

— Şi de ce nu? exclamă doctorul.

Ipoteza acestei încercări nebuneşti îl făcu pe şeful de echipaj să ridice din umeri.

— În sfârşit, reluă James Wall, ca să ne întoarcem la căpitan, dacă există, nu văd niciun alt loc, pe coasta Groenlandei, unde ne-ar putea aştepta, decât aşezările de la Disko sau Uppernawik; în câteva zile vom şti, deci, ce avem de făcut.

— Dar, întrebă doctorul pe Shandon, nu ai de gând să aduci la cunoştinţa echipajului primirea acestei scrisori?

— Cu permisiunea comanderului, răspunse Johnson n-aş face aşa ceva.

— De ce? întrebă Shandon.

— Pentru că toată situaţia aceasta extraordinară,

fantastică, e de natură să-i descurajeze pe oamenii noştri. Ei sunt şi aşa foarte neliniştiţi de soarta unei expediţii care se prezintă în felul acesta. Or, dacă le dăm temeiuri să creadă că sunt conduşi de o forţă supranaturală, asta ar avea urmări neplăcute şi în momentele critice n-am mai putea să ne bizuim pe ei. Ce părere ai comandere?

— Dar dumneavoastră, doctore, ce părere aveţi? întrebă Shandon.

— Mi se pare că maistrul Johnson judecă înţelept.

— Şi dumneata, James?

— Dacă nu există o idee mai bună, mă alătur părerii acestor domni. Shandon râmase pe gânduri timp de câteva clipe, apoi reciti cu atenţie scrisoarea.

— Domnilor, spuse el, părerea dumneavoastră e desigur foarte bună, dar n-o pot adopta.

— Şi de ce nu? întrebă doctorul.

— Pentru că instrucţiunile cuprinse în această scrisoare sunt categorice; ele ordonă să se aducă la cunoştinţă echipajului felicitările căpitanului, or până acum m-am supus întotdeauna orbeşte ordinelor sale, indiferent de modul în care mi-au fost transmise, şi n-aş putea…

— Totuşi… insistă Johnson, care se temea tocmai de efectul unor asemenea comunicări asupra stării de spirit a marinarilor.

— Bunul meu Johnson, răspunse Shandon, înţeleg insistenţa dumitale, argumentele dumitale sunt excelente, dar citeşte, te rog: „…vă roagă să transmiteţi echipajului recunoştinţa sa”.

— Procedează, deci, în consecinţă, spuse Johnson, care respecta, de altfel, cu stricteţe disciplina. Să adun echipajul pe punte?

— Adună-l, răspunse Shandon.

Ştirea despre o comunicare a căpitanului se răspândi imediat la bord. Marinarii sosiră fără întârziere la locul

de adunare, iar comandantul citi cu glas tare scrisoarea misterioasă.

Citirea scrisorii fu urmărită într-o tăcere posacă; oamenii se despărţiră apoi, frământaţi de mii de presupuneri. Clifton avea motive să se lase pradă superstiţioasei sale imaginaţii; rolul pe care-l atribui în acest eveniment lui Dog-Captain fu considerabil şi nu mai pregeta să-l salute ori de câte ori îl întâlnea întâmplător în cale.

— Când vă spuneam eu, le repetă el marinarilor, că animalul acesta ştie să scrie!

Nimeni nu-i mai ripostă; chiar şi lui Bell, dulgherul, i-ar fi venit foarte greu să răspundă.

Totuşi era clar pentru fiecare că, deşi lipsea căpitanul, umbra sau spiritul lui veghea la bord; cei mai înţelepţi se feriră de acum înainte să mai schimbe între ei presupuneri.

La 1 mai, la prânz, observaţiile făcute indicau o latitudine de 68°32’ şi 56°32’ longitudine. Temperatura se ridicase şi termometrul arăta douăzeci şi cinci de grade deasupra lui zero[34].

Doctorul se distra urmărind hârjoana unei ursoaice albe cu doi ursuleţi, pe marginea unui pack, în prelungirea uscatului. Însoţit de Wall şi de Simpson, încercă s-o vâneze din barcă, dar ursoaica n-avea chef de luptă şi-şi târî repede odraslele după sine, iar doctorul trebui să renunţe la urmărire.

Depăşiră capul Chidley în timpul nopţii, sub influenţa unui vânt favorabil şi, în curând, apărură la orizont munţii înalţi de la Disko; golful Godavhn, reşedinţa guvernatorului general al aşezămintelor daneze a fost lăsat pe dreapta. Shandon nu socoti nimerit să se oprească şi depăşi în curând pirogile eschimoşilor care căutau să-l ajungă.

---

[34] -4° Celsius.

Insula Disko se mai numeşte şi Insula Balenei; de aici, la 12 iulie 1845, sir John Franklin a scris pentru ultima oară către Amiralitate şi tot pe această insulă, în 27 august 1859, a ajuns la întoarcerea sa căpitanul Mac Clintock, aducând cu el probe sigure despre pieirea expediției.

Coincidența acestor două evenimente avea să fie observată de către doctor; trista lor alăturare era bogată în amintiri, dar în curând înălțimile de la Disko dispărură din ochii lui.

Pe coastă se aflau numeroase ice-berg-uri, pe care nici cele mai puternice dezghețuri nu reuşesc să le desprindă de țărm; şirul acesta continuu de creste împrumuta formele cele mai ciudate.

A doua zi, către ora trei, reperară spre nord-est Sanderson-Hope; pământul fu lăsat în urmă la o distanță de cincisprezece mile la tribord; munții păreau vopsiți în galben-roşcat. În timpul serii mai multe balene din specia „finers”, care au înotătoarele pe spate, veniră să se joace printre sloiurile de gheață, scoțând trombe de aer şi apă pe nări.

În noaptea de trei sau patru mai, doctorul avu prilejul să vadă pentru prima oară cum soarele atinge marginea orizontului, fără să-şi cufunde în el discul său luminos; de la 31 ianuarie, orbita sa se mărea în fiecare zi şi domnea acum o lumină continuă.

Pentru un spectator neobişnuit, această stăruitoare lumină a zilei este un prilej de uimire, dar şi de oboseală; nu-ți vine să crezi în ce măsură întunericul nopții e necesar sănătății ochilor; încercând să se obişnuiască cu această lumină continuă, pe care reflectarea razelor pe câmpurile de gheață o făcea şi mai usturătoare, doctorul simțea nişte dureri cumplite.

La 5 mai, *Forward* depăşi paralela şaptezeci şi doi. Cu două luni mai târziu, ar fi întâlnit numeroase baleniere care pescuiau la aceste latitudini înalte, dar acum

strâmtoarea nu era încă destul de liberă ca să permită acestora vase să intre în marea Baffin.

A doua zi, bricul, după ce trecuse de Insula Femeilor, sosi în dreptul lui Uppernawik, aşezarea cea mai nordică pe care o stăpâneşte Danemarca pe această coastă.

Capitolul X

Navigație periculoasă

Shandon, doctorul Clawbonny, Johnson, Foker şi Strong, bucătarul, coborâră într-o balenieră şi porniră spre țărm.

Guvernatorul, soția şi cei cinci copii ai lor, toți eschimoşii, veniră, plini de politețe, în întâmpinarea vizitatorilor. Doctorul, ca filolog ce era, ştia puțin limba daneză, ceea ce fu destul ca să stabilească relații foarte prieteneşti; de altfel, Foker, îndeplinind funcția de interpret al expediției în acelaşi timp cu cea de ice-master, ştia vreo douăzeci de cuvinte în limba groenlandeză, şi cu douăzeci de cuvinte ajungi departe, dacă nu eşti ambițios.

Guvernatorul se născuse pe insula Disko şi nu-şi părăsise niciodată locul de baştină; el făcu onorurile oraşului, care se compunea din trei case de lemn, în care locuia el şi preotul luteran, o şcoală şi nişte prăvălii care se aprovizionau de pe vasele naufragiate. Restul se compunea din colibe de zăpadă în care eschimoşii intrau pe brânci, printr-o unică deschizătură.

O mare parte a populației venise în întâmpinarea lui *Forward* şi mulți dintre băştinaşi înaintară până în mijlocul golfului cu caiacele lor lungi de cincisprezece picioare şi largi de cel mult două.

Preotul luteran şi soția lui, cu care doctorul ar fi dorit

să discute, erau plecați la Proven, la sud de Uppernawik; a trebuit deci să se mulțumească să stea de vorbă cu guvernatorul.

Doctorul îi puse tot felul de întrebări cu privire la comerțul, la obiceiurile, la moravurile eschimoşilor şi află în limba gesturilor că focile costau în jur de patruzeci de lire, predate la Copenhaga, o piele de urs se plătea cu patruzeci de dolari danezi, o piele de vulpe albastră, cu patru dolari şi una de vulpe albă, cu doi sau trei dolari.

Doctorul voi, de asemenea, să viziteze o colibă de eschimoşi pentru a-şi completa cunoştințele personale; e de neînchipuit de ce este în stare un savant care vrea să ştie cât mai mult; din fericire, deschizătura acestor bordeie era prea strâmtă, aşa că zelosul doctor nu putu să treacă prin ea.

În timp ce Clawbonny făcea studii etnografice, Shandon se ocupa, potrivit instrucțiunilor primite, de procurarea mijloacelor de transport pe gheață; trebui să plătească patru livre pentru o sanie şi şase câini, iar, pe deasupra, băştinaşii făcură tot felul de greutăți când fu vorba să se despartă de aceştia. Shandon ar fi vrut de asemenea să-l angajeze şi pe Hans Cristian, priceput în conducerea atelajului şi care făcuse parte din expediția căpitanului Mac Clintock, dar acest Hans se afla acum în Groenlanda de sud.

La ordinea zilei se ivi apoi marea problemă: se găsea cumva la Uppernawik vreun european care aştepta trecerea lui *Forward*? Guvernatorul avea cumva cunoştință de faptul că un străin, după toate aparențele un englez, s-ar fi stabilit prin aceste locuri? în ce perioadă a avut, pentru ultima oară, legături cu vasele de pescuit balene sau cu altfel de vase?

La aceste întrebări, guvernatorul răspunse că niciun străin nu debarcase în această regiune a coastei, de mai bine de zece luni.

Shandon îi ceru numele vânătorilor de balene sosiți în

ultima vreme; nu recunoscu pe niciunul dintre ei. Îl cuprinse disperarea.

— Trebuie să recunoaşteţi, doctore, că nu se mai poate înţelege nimic, i se adresă el tovarăşului său. Nimic la capul Farewell, nimic pe insula Disko! Nimic la Uppernawik!

— Dacă peste câteva zile îmi vei spune: „Nimic în golful Melville”, scumpul meu Shandon, te voi saluta ca pe unicul căpitan de pe *Forward*.

Baleniera se întoarse la bric către seară, aducându-i înapoi pe vizitatori; Strong îşi procurase, ca alimente noi, mai multe duzini de ouă de eider-duck[35], de două ori mai mari ca ouăle de găină şi verzui la culoare. Era puţin, dar foarte reconfortant pentru un echipaj supus la un regim de carne sărată.

A doua zi vântul fu favorabil, şi totuşi Shandon nu ordonă ridicarea velelor; ca să fie cu conştiinţa împăcată, voi să mai aştepte o zi, să lase răgazul necesar oricărei fiinţe, aparţinând speciei umane, să ajungă pe *Forward*; dădu ordin chiar ca din oră în oră să se tragă câte o salvă cu tunul de 16, care bubuia în mijlocul ice-berg-urilor, dar nu reuşi decât să sperie nişte stoluri de moley-mokes[36] şi nişte rotches[37]. În cursul nopţii au fost lansate mai multe rachete, dar în zadar. Trebui să se hotărască plecarea.

La 8 mai, la ora şase dimineaţa, *Forward*, cu gabierele, focul şi zburătorul mare întinse, lăsa în urmă aşezarea de la Uppernawik cu prăjinile sale dezgustătoare de care spânzurau, de-a lungul ţărmului, maţe de focă şi burţi de cerbi.

Vântul bătea dinspre sud-est şi temperatura se urcă la treizeci şi două grade Fahrenheit[38]. Soarele străpungea

---

35 Eider-duck – un soi de raţă sălbatică de mare (n.a.).

36 Moley-mokes – păsări din mările boreale (n.a.)

37 Rotches – un soi de potârnichi de stâncă (n.a.)

38 Echivalent cu 0° Celsius.

ceața iar ghețurile îşi descleştau puțin strânsorile sub acțiunea sa dizolvantă.

Totuşi, reflectarea acestor raze albe avu un efect supărător asupra vederii multor oameni din echipaj. Wolsten, armurierul, Gripper, Clifton şi Bell fură atinşi de snow-blindness, un fel de boală a ochilor foarte obişnuită primăvara şi care, la eschimoşi, provoacă numeroase cazuri de orbire.

Doctorul îi sfătui, în special pe cei bolnavi şi în general pe toți tovarăşii săi, să-şi acopere fața cu un văl subțire, verde, şi el fu primul care dădu curs propriei sale prescripții medicale.

Câinii cumpărați de Shandon la Uppernawik erau destul de sălbatici, totuşi se aclimatizară la bord, iar Captain nu se înțelese prea rău cu noii lui camarazi; părea să le cunoască obiceiurile. Clifton fu printre primii care observă că Dog-Captain trebuie să mai fi avut relații cu semenii lui din Groenlanda. Aceştia, mereu flămânzi şi reduşi, când se aflau pe pământ, la o hrană insuficientă, aveau acum prilejul să se refacă cu regimul alimentar de la bord.

La 9 mai, *Forward* atinse în treacăt, la o distanță de câteva ancabluri[39], cea mai vestită dintre insulele Baffin.

Doctorul observă mai multe stânci ce ieşeau din adâncul golfului, între uscat şi insule, dintre cele care sunt numite crimson-cliffs[40]; acestea erau acoperite cu zăpadă de un frumos roşu-carmin, culoare socotită de doctorul Kane ca fiind de origine pur vegetală; Clawbonny ar fi vrut să privească mai de aproape acest bizar fenomen, dar gheața nu le permise să se apropie de coastă; deşi temperatura tindea să crească, era lesne de văzut că ice-berg-urile şi ice-stream-urile se îngrămădesc către nordul mării Baffin.

De la Uppernawik încolo, uscatul prezenta o înfățişare

---

39 Ancablură – unitate de măsură = 185,2 m

40 Crimson-cliffs – stâncă purpurie (în limba engleză în original).

deosebită şi gheţari uriaşi se profilau la orizont pe cerul cenuşiu. În ziua de 10 mai, *Forward* lăsa la tribord golful Hingston, aproape de al şaptezeci şi patrulea grad de latitudine; canalul Lancastre se deschidea spre mare la câteva sute de mile spre vest.

Dar această uriaşă întindere de apă dispăru sub câmpuri vaste pe care se ridicau movile regulate, ce păreau a fi alcătuite din cristalele aceleiaşi substanţe. Shandon ordonă aprinderea focurilor la căldări şi, până la 11 mai, *Forward* şerpui printre strâmtorile întortocheate, trasând pe cer, cu fumul lui negru, drumul pe care-l urma pe mare.

Dar nu întârziară să apară noi obstacole; şenalele se închideau ca urmare a neîncetatei deplasări a maselor plutitoare; apa ameninţa în fiecare clipă să dispară din faţa provei lui *Forward* şi dacă acestuia i s-ar fi întâmplat să fie nipped[41], i-ar fi fost greu să mai scape pe acolo. Fiecare ştia şi fiecare se gândea la acest lucru.

De aceea, la bordul acestui vas fără ţintă, fără destinaţie cunoscută, care încerca nebuneşte să urce spre nord, se manifestară câteva semne de şovăială; printre oamenii aceştia, obişnuiţi cu o viaţă plină de primejdii, mulţi, uitând de avantajele ce li se oferiseră, regretau că se aventuraseră atât de departe.

Îşi făcea loc printre ei o anumită demoralizare, mărită şi de spaimele lui Clifton şi de vorbele a doi, trei intriganţi ca Pen, Gripper, Waren şi Wolsten.

La neliniştea morală a echipajului se mai adaugă şi oboseala copleşitoare, căci, la 12 mai, bricul se afla blocat din toate părţile; maşinile cu vapori se dovedeau neputincioase. Fură nevoiţi să-şi deschidă drum printre câmpurile de gheaţă. Manevra fierăstraielor era foarte grea în aceste floes[42], care aveau o grosime de şase şi şapte picioare; după ce două tăieturi paralele împărţeau

---

[41] Nipped – prins, apucat (în limba engleză în original) (n.a.)
[42] Floe – sloi (în limba engleză în original) (n.a.)

gheața pe o lungime de o sută de picioare, trebuia spartă partea de dinăuntru cu lovituri de topor şi de rangă; de-a lungul coastei se aşezau ancore fixate în găuri, făcute cu ajutorul unui burghiu mare; apoi începea manevrarea cabestanului sau vasul era tras la edec cu brațele; greutatea cea mai mare era de a împinge bucățile sparte sub ghețuri, cu ajutorul unor poles – nişte prăjini lungi, prevăzute cu un vârf de fier – ca să lase loc liber de trecere vasului.

În sfârşit, manevrarea fierăstrăului, manevra de tragere la edec, manevra cabestanului, manevra polesurilor, manevre neîncetate, obligatorii, periculoase, în mijlocul cetii sau a ninsorilor dense, a temperaturii relativ scăzute, a durerilor de ochi, a neliniştii, totul contribuia la slăbirea echipajului lui *Forward* şi influența negativ imaginația lui.

Când marinarii au de-a face cu un om energic, îndrăzneț, convins, care ştie ce vrea, încotro merge, către ce țintă tinde, încrederea îi susține chiar fără voia lor; sunt uniți sufleteşte cu conducătorul lor, puternici prin propria lui forță şi liniştiți prin liniştea lui.

Dar cei de la bordul bricului simțeau că Shandon nu era liniştit, că şovăie în fața scopului şi a destinației necunoscute. Cu tot caracterul lui energic, slăbiciunea i se trăda prin ordine schimbătoare, manevre necomplete, reflecții nepotrivite, mii de amănunte care nu puteau să scape oamenilor din echipaj.

Şi apoi, Shandon nu era căpitanul vasului, stăpânul lui după Dumnezeu; motiv suficient de puternic ca să se ajungă să i se discute ordinele; or, de la discutarea unui ordin până la refuzul de a i se supune mai e doar un pas.

Nemulțumiții îl câştigară în curând de partea lor pe mecanicul prim, care până atunci rămăsese sclavul datoriei.

La 16 mai, şase zile după sosirea lui *Forward* la banchiză, Shandon nu înaintase nici două mile spre

nord. Erau ameninţaţi să fie prinşi între gheţuri până la anotimpul viitor. Situaţia devenea foarte gravă.

Către ora opt seara, Shandon şi doctorul, însoţiţi de marinarul Garry, plecară în recunoaştere peste câmpurile imense; avură grijă să nu se îndepărteze prea mult de vas, căci prin pustietăţile acestea albe, a căror înfăţişare se schimba neîncetat, cu greu puteai să-ţi creezi nişte puncte de reper. Refracţia producea nişte efecte ciudate. Doctorul era uluit de ele: acolo unde credea că n-are de făcut decât o singură săritură de un picior, era de parcurs o distanţă de cinci sau şase picioare, sau se întâmpla invers şi, în ambele cazuri, rezultatul era o cădere, dacă nu periculoasă, cel puţin foarte neplăcută, pe muchiile acestea de gheaţă, dure şi tăioase ca sticla pisată.

Shandon şi cei doi însoţitori ai săi mergeau în căutarea unor şenale practicabile; la trei mile de vas, reuşiră, nu fără greutate, să urce pe un ice-berg care putea să măsoare în înălţime trei sute de picioare. De acolo, privirea lor cuprinse această îngrămădire dezolantă, ce semăna cu ruinele unui oraş gigantic, cu castelele dărâmate, cu clopotniţele răsturnate, cu palatele pe de-a întregul prăbuşite. Un adevărat haos. Soarele îşi târa cu greu globul în jurul unui orizont neprietenos şi arunca lungi raze oblice, cu o lumină lipsită de căldură, ca şi cum nişte substanţe termoizolatoare s-ar fi interpus între ele şi acest ţinut trist.

Marea părea prinsă în sloiuri cât puteai cuprinde cu ochii.

— Cum vom trece? întrebă doctorul.

— Nu ştiu, răspunse Shandon, dar vom trece, chiar dacă ar trebui să întrebuinţăm explozibile ca să aruncăm în aer munţii aceştia; sigur că nu mă voi lăsa prins de gheţuri până la primăvara viitoare.

— Şi totuşi, aşa i s-a întâmplat lui Fox, cam tot prin aceste ţinuturi. Haida-de! făcu doctorul, vom trece… cu

puțină filosofie. Vei vedea că asta face cât toate maşinile din lume.

— Trebuie să recunoaştem, răspunse Shandon, că anul acesta nu se prezintă sub auspicii favorabile.

— Incontestabil, Shandon, şi observ că marea Baffin are tendința de a reveni la starea în care se afla înainte de 1817.

— Vă gândiți oare, doctore, că ceea ce vedem acum n-a fost aşa, dintotdeauna?

— Nu, scumpul meu Shandon, din timp în timp se produc dezghețuri uriaşe, pe care savanții nu le explică în niciun fel; astfel, până în 1817, marea era veşnic înfundată de ghețuri, până când a avut loc un imens cataclism care a aruncat în ocean aceste ice-berg-uri, dintre care cea mai mare parte veni să eşueze pe bancul de la Terra-Nova. Din acel moment, golful Baffin fu aproape liber şi deveni locul de întâlnire a numeroşi vânători de balene.

— Aşadar, întrebă Shandon, de atunci călătoriile spre nord au fost mai uşoare?

— Incomparabil mai uşoare; dar se observă că, de câțiva ani încoace, golful are tendința de a reveni la starea dinainte şi amenință să se închidă, poate pentru multă vreme, pentru cercetările navigatorilor. Un motiv în plus, deci, ca să înaintăm cât putem mai mult. Şi totuşi, suntem, într-un fel, ca nişte oameni care înaintează prin galerii necunoscute, ale căror porți se închid necontenit în urma lor.

— M-ați sfătui oare să dau înapoi? întrebă Shandon, încercând să citească adânc în ochii doctorului.

— Eu n-am pus niciodată un picior în urma celuilalt şi, chiar de-ar trebui să nu ne mai întoarcem niciodată, susțin că trebuie să mergem înainte. Țin numai să precizez că, dacă săvârşim această imprudență, trebuie să ştim perfect la ce ne expunem.

— Dumneata, Garry, ce părere ai? îl întrebă Shandon

pe marinar.

— Eu, comandere, aş merge drept înainte; gândesc ca şi domnul Chawbonny; de altfel, veți face cum veți crede de cuviință.

— Nu toți vorbesc ca dumneata, Garry, nu toți sunt dispuşi să se supună. Şi dacă refuză să execute ordinele mele?

— Mi-am spus părerea, comandere, replică Garry cu răceală, pentru că mi-ați cerut-o, dar nu sunteți obligat să țineți seama de ea.

Shandon nu răspunse; cercetă orizontul cu atenție şi cobori din nou cu cei doi însoțitori ai săi pe câmpul de gheață.

Capitolul XI

Policarul[43] diavolului

În timpul lipsei comanderului, oamenii executară diferite lucrări, pentru ca vasul să poată evita presiunea ice-field-urilor. Pen, Clifton, Bolton, Gripper şi Simpson se ocupau de această manevră dificilă; fochistul şi cei doi mecanici au trebuit chiar să le vină în ajutor camarazilor lor, căci, din moment ce serviciul la maşini nu făcea necesară prezența lor, ei redeveneau marinari şi, ca atare, puteau fi folosiți la toate muncile de la bord.

Dar toate acestea nu se făceau fără enervare.

— Declar că m-am săturat, spuse Pen, şi dacă în trei zile nu se produce dezghețul, jur pe Dumnezeul meu că voi sta cu brațele încrucişate!

— La ce bun să încrucişezi brațele, îi ripostă Gripper; ai face mai bine să le foloseşti pentru înapoiere. Crezi că

[43] Policar – degetul gros de la mână.

avem chef să iernăm aici până la anul viitor?

— Într-adevăr, ar fi un iernat trist, interveni Plover, căci vasul e expus din toate părțile.

— Şi, cine ştie, spuse Brunton, dacă în primăvara viitoare marea va fi mai degajată decât astăzi?

— Nu-i vorba de primăvara viitoare, replică Pen; azi e joi – dacă duminică dimineața drumul nu e liber, ne întoarcem spre sud.

— Bine zis! confirmă Clifton.

— Vă convine? întrebă Pen.

— Ne convine! răspunseră camarazii lui.

— Şi e drept să fie aşa, interveni Waren, căci, dacă tot trebuie să muncim în felul ăsta şi să tragem vasul la edec cu brațele, sunt de părere să-l tragem înapoi.

— Vom vedea asta duminică, spuse Wolsten.

— Aştept doar un ordin, mai spuse Brunton, şi focarele mele vor fi aprinse fără zăbavă.

— Ei! făcu Clifton, le vom aprinde chiar noi.

— Dacă vreunul dintre ofițeri, răspunse Pen, vrea să-şi facă plăcerea de a ierna aici, n-are decât! O să-l lăsăm liniştit; nu-i va fi prea greu să-şi construiască o colibă de zăpadă, pentru a trăi ca un adevărat eschimos.

— Să n-aud una ca asta, Pen, replică Brunton; n-avem pe nimeni de părăsit. Ne-am înțeles? Cred, de altfel, că nici comanderul nu va întârzia să ia această hotărâre; pare şi el destul de îngrijorat, şi dacă-l luăm cu binişorul…

— Rămâne de văzut, replică Plover; Richard Shandon e un om aspru şi uneori încăpățânat; ar trebui să-l iscodim cu dibăcie.

— Când mă gândesc, spuse Bolton, suspinând cu melancolie, că într-o lună putem fi înapoi la Liverpool! Am trece uşor linia ghețurilor spre sud! Trecerea prin strâmtoarea Davis va fi deschisă la începutul lui iunie, şi n-am avea decât să coborâm spre Atlantic.

— Fără să mai punem la socoteală, adăugă prudentul

Clifton, că, luându-l şi pe comander cu noi, acționând pe răspunderea lui, vom căpăta ce ni se cuvine, plus gratificațiile. Pe când, dacă ne întoarcem singuri, n-am mai fi siguri de asta.

— Bine gândit! spuse Plover, dracul ăsta de Clifton se exprimă ca un contabil! Să căutăm să evităm încurcături cu domnii de la Amiralitate – e mai sigur, şi să nu părăsim pe nimeni.

— Dar dacă ofițerii refuză să ne urmeze? întrebă Pen, care ținea cu tot dinadinsul să-i scoată din sărite.

Tăcură cu toții, stânjeniți, la o întrebare atât de directă.

— Vom vedea noi când va sosi momentul, replică Brunton; de altfel va fi suficient să-l câştigăm de partea noastră pe Richard Shandon şi-mi închipui că nu va fi greu.

— Există totuşi cineva pe care-l voi lăsa aici, spuse Pen, însoțindu-şi vorbele cu nişte înjurături grozave, chiar de-ar fi să mi se smulgă un braț.

— Aha, câinele! făcu Plover.

— Da, câinele ăsta, şi am să-i fac seama în curând.

— Cu atât mai mult, vorbi Clifton, revenind la subiectul lui preferat, cu cât câinele acesta e cauza tuturor nenorocirilor noastre.

— El ne-a deocheat! spuse Plover.

— El ne-a împins spre banchiză, adăugă Gripper.

— El a adunat în drumul nostru, întări Wolsten, mai multe ghețuri decât s-au văzut vreodată la vremea asta.

— El mi-a dat boala asta de ochi! spuse Brunton.

— El a suprimat ginul şi brandy-ul la bord! adăugă Pen.

— El e cauza tuturor relelor! exclamă tot grupul, cu mintea înfierbântată.

— Fără să mai punem la socoteală, interveni Clifton, că el e căpitanul

— Ei bine, căpitane piază-rea, strigă Pen, a cărui furie

nejustificată creştea odată cu propriile lui vorbe, aici ai vrut să vii, aici ai să rămâi!

— Dar cum vei pune mâna pe el? făcu Plover.

— Ei, prilejul e unic! răspunse Clifton. Comanderul nu e la bord; locotenentul doarme în cabină, ceața e destul de deasă, ca Johnson să nu ne poată vedea…

— Dar câinele? întrebă Pen

— Captain doarme în clipa asta lângă buncherul de cărbuni, răspunse Clifton, şi dacă vrea careva…

— Mă însărcinez eu! exclamă Pen, cu furie.

— Ia seama, Pen, are nişte dinți cu care poate să sfarme o bară de fier!

— Dacă mişcă, îl spintec, răspunse Pen, punând mâna pe cuțit. Şi se repezi sub punte, urmat de Waren care voia să-l ajute.

În curând se înapoiară amândoi, ducând animalul în brațe, cu botul şi labele strâns legate; îl surprinseseră în timp ce dormea, iar nenorocitul câine nu avea cum să le scape.

— Ura, pentru Pen! strigă Plover.

— Şi acum, ce vrei să faci cu el? întrebă Clifton.

— Să-l înec, şi dacă se mai întoarce vreodată… răspunse Pen cu un înfiorător rânjet de satisfacție.

La două sute de paşi de vas se afla o răsuflătoare de foci, o copcă, un fel de tăietură circulară făcută de aceste amfibii, cu colții şi scobită din interior către exterior; pe acolo vine foca să respire la suprafața gheții; dar trebuie să aibă mereu grijă să împiedice astuparea orificiului căci, din cauza poziției maxilarului, nu poate să-l străpungă din exterior către interior şi, într-un moment de primejdie, n-ar mai putea să scape de duşmani.

Pen şi Waren se îndreptară spre această copcă şi pe acolo, cu toate zbaterile lui disperate, câinele fu aruncat fără milă în mare; un bloc uriaş de gheață, împins apoi deasupra acestei răsuflători, îi închise animalului orice ieşire, lăsându-l zidit astfel de viu în închisoarea lui de

apă.

— Călătorie sprâncenată, căpitane! exclamă marinarul cu brutalitate.

La câteva minute după asta, Pen şi Waren se înapoiară la bord. Johnson nu văzuse nimic din această execuţie. În jurul vasului ceaţa devenea din ce în ce mai deasă şi începuse să ningă violent.

O oră mai târziu, Richard Shandon, doctorul şi Garry se înapoiau pe *Forward*.

Shandon observase în direcţia nord-est un şenal pe care se hotărâse să-l folosească. Dădu ordinele cuvenite şi echipajul le execută cu oarecare râvnă; voia să-l facă pe Shandon să înţeleagă că era cu neputinţă de a mai înainta şi de altfel, îi mai rămâneau trei zile în care să se supună ordinelor.

O parte din noapte şi din ziua următoare, manevrele fierăstraielor şi trasul la edec s-au făcut într-un ritm intens, *Forward* înainta aproape două mile spre nord. În 18, se găsea în faţa uscatului, la o mie, o mie două sute de metri depărtare de un pisc singuratic, a cărui formă ciudată îi atrăsese numele de Policarul diavolului.

Chiar în locul acela, *Prinţul Albert*, în 1851, *Advance* cu Kane, în 1853, au fost prinşi între gheţuri şi ţinuţi cu îndărătnicie timp de mai multe săptămâni. Forma bizară a policarului diavolului, împrejurimile pustii şi dezolante, vastele întinderi cu ice-berg-uri, dintre care unele depăşeau înălţimea de trei sute de picioare, trosniturile gheţurilor, pe care ecoul le repeta într-un fel sinistru, totul făcea ca situaţia lui *Forward* să fie nespus de grea. Shandon înţelese că trebuie să scoată vasul de acolo şi să-l ducă mai departe. După aprecierea lui, în douăzeci şi patru de ore s-ar fi putut depărta de această coastă fatală, cu aproape două mile. Dar nu era destul. Shandon simţea cum îl cuprinde teama, iar situaţia falsă în care se găsea îi paraliza energia; ca să se supună ordinelor pe care le primise şi ca să meargă înainte, îşi

aruncase vasul într-o situație extrem de periculoasă; trasul la edec îi adusese pe oameni la capătul nervilor. Trebuia mai mult de trei ore ca să sapi un şenal, lung de douăzeci de picioare, prin gheața care avea, în general, o grosime de patru, până la cinci picioare; sănătatea echipajului amenința să se şubrezească. Shandon se mira de tăcerea oamenilor săi şi de devotamentul lor neobişnuit; dar se temea ca acest calm să nu preceadă o furtună.

Putem deci să înțelegem dureroasa surpriză, descumpănirea, chiar disperarea care-l cuprinse, când îşi dădu seama că, printr-o mişcare insensibilă a ice-field-ului, *Forward* pierduse iar, în noaptea de 18 spre 19, tot ce câştigase cu atâta trudă; sâmbătă dimineața, se afla din nou în fața Policarului diavolului, mereu amenințător, şi într-o situație şi mai critică; ice-berg-urile se înmulțeau mereu, trecând ca nişte fantome prin ceață.

Shandon fu complet demoralizat; trebuie să spunem că atât curajosul secund, cât şi echipajul lui erau cuprinşi de spaimă. Shandon auzi vorbindu-se despre dispariția câinelui, dar nu îndrăzni să-i pedepsească pe vinovați; se temea să nu provoace o revoltă.

În ziua aceea vremea fu îngrozitoare; zăpada, stârnită în vârtejuri dese, înconjura bricul cu un văl de nepătruns; uneori, sub acțiunea uraganului, ceața era sfâşiată şi ochiul înspăimântat zărea, dinspre uscat, Policarul diavolului, înălțat ca un spectru.

Forward, ancorat de un sloi imens de gheață, nu mai avea nimic de făcut, nimic de încercat; bezna crescuse într-atât, încât omul de la cârmă nu l-ar fi putut vedea pe James Wall, care făcea de cart, în prova.

Shandon se retrase în cabina lui, pradă unor permanente nelinişti; doctorul îşi punea în ordine notele lui de călătorie; oamenii din echipaj rămăseseră jumătate pe punte şi jumătate în sala comună.

La un moment dat, când uraganul deveni de două ori mai violent, Policarul diavolului păru că se înalță nemăsurat în mijlocul ceții sfâşiate,

— Dumnezeule mare! strigă Simpson, dându-se îndărăt cu spaimă.

— Ce se întâmplă? întrebă Foker.

De îndată se auziră exclamații din toate părțile.

— Are să ne strivească.

— Suntem pierduți!

— Domnule Wall! Domnule Wall!

— S-a zis cu noi!

— Comandere! Comandere!

Aceleaşi strigăte erau scoase simultan şi de oamenii de cart.

Wall se repezi spre pupa vasului, Shandon, urmat de doctor, se năpusti pe punte şi privi. Printr-o spărtură în mijlocul cetii, Policarul diavolului părea că se apropiase brusc de bric. Părea să fi crescut în mod fantastic: pe creştetul lui se ridica un al doilea con răsturnat, răsucindu-se pe vârful său; acesta amenința să strivească vasul cu masa lui uriaşă. Oscila gata să se prăbuşească. Era un spectacol înfiorător. Fiecare se dădu îndărăt instinctiv, iar mai mulți marinari, aruncându-se pe gheață, părăsiră vasul.

— Nimeni să nu mişte! strigă secundul cu glas sever. Fiecare la postul său!

— Hei, prieteni, nu vă temeți, spuse doctorul, nu e niciun pericol! Vezi, comandere, vezi, domnule Wall, e efectul unui miraj şi nimic altceva!

— Aveți dreptate, domnule Clawbonny, replică maistrul Johnson; nepricepuții ăştia s-au lăsat speriați de o umbră.

După cele spuse de doctor, cei mai mulți dintre marinari se apropiara şi, de la teamă, trecură la admirarea acestui miraculos fenomen care, după puțin timp, dispăru.

— Miraj îl numesc ei! spuse Clifton. Ei bine, în chestia asta şi-a vârât coada dracul, credeți-mă!

— Cu siguranță! îi răspunse Gripper.

Dar ceața, limpezindu-se un pic, îi permise secundului să vadă un şenal imens şi liber, pe care nu-l bănuia şi care se îndepărta de coastă; hotărî să profite fără zăbavă de acest prilej favorabil; oamenii au fost repartizați de o parte şi de alta a şenalului, li s-au dat cele mai groase parâme şi începură să tragă la edec vasul spre nord.

Timp de multe ore, manevra aceasta fu executată cu un zel deosebit, deşi în tăcere. Shandon ordonase aprinderea focurilor la căldări ca să profite de şenalul descoperit într-un mod atât de fericit.

— E o întâmplare providențială, îi spuse el lui Johnson, şi dacă am putea câştiga cel puțin câteva mile, poate că am fi la capătul necazurilor. Domnule Brunton, întețeşte focul; de îndată ce presiunea va fi suficientă, mă vei preveni. Până atunci, oamenii să-şi înzecească curajul; vom fi cu atât mai câştigați. Ard de nerăbdare să se îndepărteze de Policarul diavolului. Ei bine, să ne folosim de buna lor stare de spirit.

Deodată bricul se opri brusc.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Shandon. Wall, s-au rupt cumva parâmele?

— Ba nu, comandere, răspunse Wall aplecându-se deasupra bastingajului. Hei! iată că oamenii se întorc din drum şi se cațără pe vas; au aerul că ar fi pradă unei spaime ciudate.

— Ce se întâmplă! strigă Shandon, năpustindu-se spre prova bricului.

— La bord! la bord! strigau marinarii, cu spaimă îngrozitoare în glas. Shandon privi înspre nord şi, fără voie, începu să tremure.

Un animal straniu, cu mişcări înfiorătoare, a cărui limbă fumegândă ieşea dintr-o gură uriaşă, sărea la o distanță de vreo două sute de metri de vas; părea să aibă

mai mult de douăzeci de picioare înălţime; avea părul zbârlit; îi urmărea pe marinari, îi încolţea în timp ce coada lui formidabilă, lungă de zece picioare, mătura zăpada şi o ridica în vârtejuri dese. La vederea unui asemenea monstru, îngheţară de spaimă şi cei mai curajoşi.

— E un urs! spunea unul.

— E fiara lui Gévaudan[44]!

— E leul Apocalipsului!

Shandon se repezi în cabină să-şi ia puşca, veşnic încărcată; doctorul puse mâna pe armă şi stătea gata să tragă asupra acestui animal care, prin dimensiunile lui, amintea de patrupedele antediluviene.

Acesta se apropia făcând nişte salturi uriaşe; Shandon şi doctorul traseră în acelaşi timp şi deodată detunătura armelor lor, mişcând straturile atmosferice, produse un efect neaşteptat.

Doctorul privi cu atenţie şi nu se putu stăpâni să nu izbucnească în râs.

— Refracţia! spuse el.

— Refracţia! repetă Shandon.

Dar o exclamaţie înfricoşată a echipajului îi întrerupse.

— Câinele! spuse Clifton.

— Dog-Captain! repetară camarazii lui.

— El e, strigă Pen, mereu el!

Într-adevăr, era el; rupându-şi legăturile, putuse să revină la suprafaţa câmpului de gheaţă, printr-o altă spărtură. În clipa aceea, refracţia, printr-un fenomen obişnuit la aceste latitudini, îi dăduse dimensiunile formidabile pe care mişcarea aerului le risipise; dar efectul neplăcut produs în mintea marinarilor a rămas, ei fiind prea puţin dispuşi să admită explicaţia fenomenului pe temeiuri strict fizice. Aventura de la Policarul diavolului, reapariţia câinelui în aceste

[44] Gevaudan – vechi ţinut din Franţa, în ale cărui păduri a apărut, pe la 1765, vestita „fiară a lui Gévaudan", probabil un lup de mărime neobişnuită.

împrejurări fantastice sfârşiră prin a le zdruncina moralul şi, din toate părţile, izbucniră murmure.

Capitolul XII

Căpitanul Hatteras

Forward înainta rapid, sub presiunea vaporilor, printre ice-field-urile şi munţii de gheaţă. Johnson era el însuşi la cârmă. Shandon scruta orizontul cu ai săi snow-spectacles, dar bucuria i-a fost de scurtă durată căci în curând îşi dădu seama că şenalul se înfunda într-o depresiune înconjurată de gheţari.

Totuşi, greutăţilor de a se înapoia de unde plecase le preferă şansele de a-şi urma drumul înainte.

Câinele urma bricul alergând pe câmpia de gheaţă, dar se ţinea la o distanţă destul de mare. Numai că, ori de câte ori rămânea în urmă, se auzea un fluierat ciudat care-l făcea să revină imediat.

Când fluieratul se auzi pentru prima oară, marinarii priviră în jurul lor; erau singuri pe punte, strânşi la sfat; niciun străin, niciun necunoscut, şi totuşi fluieratul se făcu auzit în mai multe rânduri.

Clifton se alarmă primul.

— Auziţi? Vedeţi cum sare animalul ăsta când aude că e fluierat?

— Să nu-ţi vină să crezi! răspunse Gripper.

— S-a terminat! exclamă Pen. Nu merg mai departe.

— Pen are dreptate, replică Brunton; înseamnă să te iei de piept cu Dumnezeu.

— Ba, cu dracul! răspunse Clifton. Prefer să pierd toată partea de câştig ce mi se cuvine, decât să mai fac măcar un pas.

— N-o să ne mai întoarcem, spuse Bolton, abătut.

Echipajul ajunsese în cea mai gravă stare de demoralizare.

— Niciun pas în plus! strigă Wolsten. Sunteți de aceeaşi părere?

— Da, da! răspunseră marinarii.

— Ei bine, spuse Bolton, hai să-l găsim pe comander; mă însărcinez eu să-i vorbesc.

Marinarii, în grup compact, se îndreptară spre dunetă.

Forward tocmai pătrundea într-o depresiune vastă; care să tot fi avut un diametru de opt sute de picioare; era complet închisă, cu excepția unei singure ieşiri, prin care sosea vasul.

Shandon înțelese că intrase singur în strâmtoare. Dar ce era să facă? Cum să se mai întoarcă de unde plecase? Simți cum îl apasă întreaga lui răspundere; mâna i se încleştă pe lunetă.

Doctorul se uita țintă, cu brațele încrucişate şi fără să scoată un cuvânt; privea zidurile de gheață, a căror altitudine medie putea să treacă de trei sute de picioare. O boltă de ceață rămânea suspendată deasupra acestei prăpăstii.

În clipa aceea, Bolton i se adresă secundului:

— Comandere, rosti el cu un glas gâtuit de emoție, nu putem merge mai departe.

— Ce spui?! răcni Shandon care, dându-şi seama că autoritatea nu-i mai era recunoscută, simți că-i năvăleşte sângele în obraz de mânie.

— Spuneam, comandere, că am făcut destul pentru acest căpitan nevăzut şi să suntem hotărâți să nu mergem mai departe.

— Sunteți hotărâți?!… exclamă Shandon. Aşa vorbeşti, Bolton! Ia seama!

— Amenințările nu te vor ajuta la nimic! răspunse brutal Pen. Nu vom merge mai departe!

Shandon se îndrepta spre marinarii revoltați, când maistrul Johnson se apropie şi-i şopti:

— Comandere, dacă vrem să scăpăm de aici, n-avem un minut de pierdut. Iată un ice-berg care înaintează prin şenal; poate astupa ieşirea şi să ne facă prizonieri.

Shandon se întoarse ca să examineze situația.

— Îmi veți da socoteală pentru purtarea voastră mai târziu, voi ăştia! spuse el adresându-se răzvrătiților. Până atunci, vira la bord.

Marinarii se repeziră la posturi. *Forward* porni cu repeziciune. Focarele fură umplute cu cărbuni; trebuiau să întreacă muntele plutitor. Era o luptă între bric şi ice-berg; primul gonea spre sud, ca să treacă, al doilea mergea în derivă spre nord, gata să închidă orice ieşire.

— Încingeți focarele! Întețiți focul! strigă Shandon. Dați drumul la vapori cu toată puterea! Brunton m-auzi?

Forward se strecura ca o pasăre printre sloiurile risipite pe care prova sa le împingea în lături; coca vasului trepida din pricina elicei şi manometrul arăta presiunea formidabilă a vaporilor; aceştia şuierau cu un zgomot asurzitor.

— Blocați supapele! strigă Shandon

Şi mecanicul se supuse, cu riscul de a face să sară vasul în aer.

Dar strădaniile lui disperate aveau să fie zadarnice. Ice-berg-ul, luat de un curent submarin, se îndrepta cu iuțeală spre şenal; bricul se mai afla încă la o distanță de şase sute de metri de el când muntele de gheață, intrând cu un colț în spațiul liber, se lipi cu putere de vecinii lui, închizând astfel orice ieşire.

— Suntem pierduți! exclamă Shandon, care nu putu să-ți rețină această vorbă nechibzuită.

— Pierduți! exclamă echipajul.

— Scape cine poate! strigară unii.

— Lansați bărcile! spuseră alții.

— La cambuză! strigată Pen şi alți câțiva din banda lui. Dacă trebuie să ne înecăm, să ne înecăm în gin!

Dezordinea ajunsese la culme printre aceşti oameni

care nu mai țineau seama de nimic.

Shandon se simți depăşit de evenimente: voi să comande, se bâlbâi, şovăi – nu-şi putea exprima gândurile prin vorbe.

Doctorul se plimba agitat. Johnson îşi încrucişase brațele cu stoicism şi tăcea.

Deodată se auzi un glas puternic, energic, poruncitor, care rosti aceste cuvinte:

— Toată lumea la posturi! Cârma banda!

Johnson tresări şi, fără să-şi dea seama, întoarse rapid timona.

Era şi timpul; bricul, lansat în plină viteză, era pe cale să se sfarme de zidurile închisorii în care se afla.

Dar în timp ce Johnson se supunea instinctiv, Shandon, Clawbonny, echipajul, toți, până la fochistul Waren care-şi părăsise focarele, până la negrul Strong care-şi lăsă maşinile de gătit, toți se regăsiră adunați pe punte şi toți văzură ieşind din cabina a cărei cheie o avea numai el un bărbat…

Omul acela era marinarul Garry.

— Domnule! exclamă Shandon, pălind, Garry… dumneata… cu ce drept comanzi aici?

— Duk! strigă Garry, repetând fluieratul acela de care se mirase atâta echipajul.

Câinele, auzindu-se strigat pe adevăratul lui nume, fu dintr-o săritură pe dunetă şi veni să se culce liniştit la picioarele stăpânului său.

Echipajul nu scoase o vorbă. Cheia aceasta pe care trebuia s-o aibă numai căpitanul lui *Forward*, câinele acesta trimis de el şi care venea, oarecum, să-i certifice identitatea, tonul acesta de comandă asupra căruia era cu neputință să te înşeli, toate împreună au acționat puternic asupra marinarilor şi au fost suficiente ca să stabilească autoritatea lui Garry.

De altfel, Garry nu mai era de recunoscut; îşi răsese favoriții bogați care-i încadrau fața, iar figura lui apărea

acum mai impasibilă, mai energică şi mai poruncitoare; îmbrăcat în uniforma gradului său, pe care o avusese în cabină, el apărea cu însemnele distinctive ale comandantului.

Astfel încât, cu mobilitatea sa firească, echipajul lui *Forward*, mânat fără să vrea de o pornire de entuziasm, strigă într-un singur glas:

— Ura! Ura pentru căpitan!

— Shandon, i se adresă acesta secundului, ordonă adunarea echipajului; îl voi trece în revistă.

Shandon se supuse şi dădu ordinele necesare cu un glas schimbat. Căpitanul veni în fața ofițerilor şi a marinarilor săi, spunându-le ceea ce avea să le spună şi tratându-l pe fiecare după purtarea de până atunci.

După ce îşi termină inspecția, se urcă iar pe dunetă şi, cu o voce liniştită, rosti următoarele cuvinte:

— Ofițeri şi marinari, eu sunt englez ca şi dumneavoastră, iar deviza mea este aceea a amiralului Nelson: „Anglia aşteaptă ca fiecare să-şi facă datoria”.. Iată pavilionul țării noastre! Am echipat acest vas, mi-am hărăzit averea acestei expediții, îi voi consacra şi viața mea, şi a voastră, dar acest pavilion va flutura la polul boreal al lumii. Aveți încredere. Vă va fi acordată o sumă de lire sterline pentru fiecare grad pe care-l vom cuceri spre nord, începând de astăzi. Or, suntem la al şaptezeci şi doilea şi sunt cu totul nouăzeci. Faceți socoteala. De altfel numele meu va fi chezaş pentru mine. El înseamnează energie şi patriotism. Sunt căpitanul Hatteras!

— Căpitanul Hatteras! exclamă Shandon.

Şi numele acesta, binecunoscut, al marinarului englez, se răspândi în şoaptă printre oamenii echipajului.

— Acum, continuă Hatteras, bricul să fie ancorat de ghețuri, focarele să fie stinse şi fiecare să se întoarcă la ocupațiile lui obişnuite. Shandon, am de vorbit cu dumneata despre treburile vasului. Vei veni la mine în

Căpitanul Hatteras

cabină, împreună cu doctorul, cu Wall şi cu şeful de echipaj. Johnson, ordonă ruperea rândurilor!

Hatteras, calm şi rece, părăsi grav duneta, în timp ce Shandon luă măsuri de ancorare la loc de siguranță a bricului.

Cine era, aşadar, acest Hatteras şi de ce numele lui făcuse asupra echipajului o impresie atât de puternică?

John Hatteras, fiu unic al unui fabricant de bere din Londra, care la moartea acestuia, în 1852, era de şase ori milionar, îmbrățişă încă de tânăr cariera de marinar, în ciuda strălucitei averi care-l aştepta. Nu pentru că ar fi fost împins la aceasta de vreo vocație pentru comerț, ci pentru că-l mâna instinctul descoperirilor geografice; visa întotdeauna să pună piciorul acolo unde nu-l pusese nimeni încă.

La douăzeci de ani avea constituția robustă a oamenilor uscățivi şi sanguini: o figură energică, cu linii hotărâte, geometrice, cu o frunte înaltă şi dreaptă, cu ochi frumoşi, dar reci, buze subțiri care desenau o gură zgârcită la vorbă, o statură mijlocie, membre solid articulate şi mişcate de muşchi de fier, toate alcătuiau un om dotat cu o fire care să reziste la orice încercare. Văzându-l, îți dădeai seama că era îndrăzneț, auzindu-l îți dădeai seama că e un om pasionat, dar stăpânit; era o fire care nu dădea niciodată înapoi şi gata să rişte viața altora cu tot atâta convingere ca şi pe a sa. Trebuia, deci, să te gândeşti de două ori înainte de a-l urma în vreo acțiune întreprinsă de el.

John Hatteras era foarte pătruns de spiritul de mândrie englez şi el fu acela care i-a dat într-o zi unui francez orgoliosul răspuns de mai jos.

Francezul afirmase de față cu el, pe un ton pe care-l socotea politicos, ba chiar amabil:

„Dacă n-aş fi francez, aş vrea să fiu englez."

„Eu, îi răspunsese Hatteras, dacă n-aş fi englez, aş vrea să fiu englez."

Se poate judeca omul după răspuns.

Ar fi vrut, mai presus de orice, să le rezerve compatrioţilor săi monopolul descoperirilor geografice, dar, spre marea lui disperare, aceştia făcuseră destul de puţin în secolele anterioare, în domeniul descoperirilor.

Descoperirea Americii se datora genovezului Cristofor Columb, a Indiilor, portughezului Vasco da Gama, a Chinei, portughezului Fernand d'Andrada, a Ţării Focului, portughezului Magellan, a Canadei, francezului Jacques Cartier; insulele Sonde, Labradorul, Brazilia, Capul Bunei Speranţe, Azorele, Madera, Terra Nova, Guineea, Congo, Mexico, capul Blanc, Groenlanda, Islanda, Marea Sudului. California, Japonia, Cambodgia, Peru, Kamciatka, Filipinele, Spitzbergul, capul Horn, strâmtoarea Behring, Tasmania, Noua Zeelandă, Noua Anglie, Noua Olandă, Louisiana, insula Jean-Mayen fuseseră descoperite de islandezi, scandinavi, ruşi, portughezi, danezi, spanioli, genovezi, olandezi, dar niciun englez nu figura printre ei – şi pe Hatteras îl cuprindea o adevărată disperare văzându-i pe ai săi excluşi din această glorioasă falangă de navigatori care au făcut marile descoperiri din secolul al XV-lea şi al XVI-lea.

Hatteras se mai consola puţin când se gândea la timpurile moderne. Englezii îşi luaseră revanşa cu Donnal Stuart, Burke, Wills, King, Gray, în Australia, cu Palliser în America, cu Cyril Graham, Wadington, Cummingham în India, cu Burton, Spake, Grant, Livingstone în Africa.

Dar asta nu era destul; pentru Hatteras, aceşti călători mai mult perfecţionau decât descopereau; trebuia, deci, să se găsească ceva mai de seamă, iar John era gata chiar să inventeze o ţară, numai ca să aibă onoarea s-o descopere el. Or, dânsul remarcase că, dacă englezii nu alcătuiau majoritatea printre vechii descoperitori şi că, dacă trebuia să mergi înapoi până la Cook ca să poţi

vorbi de Noua Caledonie, în 1774, şi despre insulele Sandwich unde a pierit el, în 1778, exista, totuşi, un colț al globului asupra căruia aceştia păreau să-şi fi concentrat toate sforțările.

E vorba tocmai de pământurile şi mările boreale din nordul Americii. Într-adevăr, tabloul descoperirilor polare, arăta astfel:

Noua Zemlia, descoperită de Willoughby în 1553
Insula Weigatz, descoperită de Barrough în 1556
Coasta de vest a Groenlandei, descoperită de Davis în 1585
Strâmtoarea Davis, descoperită de Davis în 1587
Spitzberg, descoperit de Willoughby în 1596
Golful Hudson descoperit de Hudson în 1610
Golful Baffin descoperit de Baffin în 1616

În timpul ultimilor ani, Hearne, Mackensie, John Ross, Parry, Franklin, Richardson, Beechey, James Ross, Back, Dease, Simpson, Rae, Ingliefield, Belcher, Austin, Kellet, Moore, Mac Clure, Kennedy, Mac Clintock explorară fără încetare aceste pământuri necunoscute.

Se delimitaseră bine coastele nordice ale Americii, aproape că se descoperise Trecerea din nord-vest, dar nu era destul; se putea face mai mult şi acest mai mult John Hatteras încercase de două ori să-l obțină, echipând două vase pe cheltuiala lui; voia să ajungă chiar la pol şi să încununeze astfel seria de descoperiri engleze printr-o încercare de cel mai mare răsunet.

Scopul vieții lui era, deci, să atingă polul. După o serie de călătorii destul de frumoase prin mările sudului, Hatteras încercă, pentru prima oară, în 1846, să se ridice spre nord prin marea Baffin, dar nu reuşi să treacă de 74 grade latitudine; călătorea cu sloop-ul *Halifax;* echipajul său a avut de suferit chinuri groaznice, iar John Hatteras a împins atât de departe aventuroasa lui temeritate,

încât de atunci marinarii nu prea erau ispitiți să înceapă iar asemenea expediții, cu un şef ca el.

Totuşi, în 1850, Hatteras reuşi să înroleze pe goeleta *Farewell* vreo douăzeci de oameni hotărâți, dar hotărâți mai ales datorită prețului mare plătit pentru îndrăzneala lor. Cu acel prilej intră doctorul Clawbonny în corespondență cu Hatteras, pe care nu-l cunoştea, şi ceru să facă parte din expediție, dar postul de medic era ocupat, din fericire pentru doctor.

Farewell, urmând drumul pe care îl luase *Neptun* al lui Aberdeen, în 1817, se ridică la nord de Spitzberg până la paralela şaptezeci şi şase. Acolo fu silit să rămână peste iarnă; dar suferințele au fost atât de cumplite şi frigul atât de intens, încât niciun om din echipaj nu s-a mai întors în Anglia, afară numai de Hatteras, repatriat pe o balenieră daneză, după un marş de mai mult de două sute de mile peste ghețuri. Senzația stârnită de înapoierea unui singur om din echipaj a fost uriaşă. Cine ar mai fi îndrăznit, de aici înainte, să-l mai urmeze pe Hatteras în încercările lui nebuneşti? Totuşi, el nu-şi pierduse nădejdea că va porni din nou. Tatăl lui, fabricantul de bere, muri iar el ajunse stăpânul unei averi de nabab.

În timpul acela se produse un eveniment geografic, care-i dădu lovitura cea mai dureroasă lui John Hatteras.

Un bric, *Advance*, având la bord şaptesprezece oameni, echipat de comerciantul Grinnel, comandat de doctorul Kane şi trimis în căutarea lui sir John Franklin, se ridică, în 1853, prin marea Baffin şi strâmtoarea Smith, până dincolo de optzeci şi două de grade latitudine boreală, mai aproape de pol decât toți înaintaşii lui.

Or, vasul era american. Grinnel era american şi Kane de asemenea.

E lesne de înțeles că dispreţul pentru yankei se

transformă în ură în sufletul lui Hatteras; el hotărî să-l depăşească cu orice preț pe îndrăznețul lui concurent şi să ajungă chiar la pol.

De doi ani trăia incognito la Liverpool. Acolo trecea drept un marinar oarecare. A descoperit în Richard Shandon omul de care avea nevoie; i-a făcut propuneri printr-o scrisoare anonimă, lui, precum şi doctorului Clawbonny.

Forward a fost construit, echipat, aprovizionat. Hatteras s-a ferit cu grijă să i se afle numele; n-ar fi găsit nici măcar un singur om care să-l însoțească. A hotărât să nu ia comanda bricului decât în împrejurările necesare şi numai atunci când echipajul său va fi ajuns destul de departe ca să nu mai poată da înapoi; avea la dispoziție, aşa cum s-a văzut, posibilitatea de a oferi oamenilor săi atâția bani, încât niciunul dintre ei nu ar fi refuzat să-l urmeze până la capătul lumii.

Şi, într-adevăr, chiar la capătul lumii voia să meargă. Or, împrejurările devenind critice, John Hatteras nu mai şovăi să-şi dezvăluie identitatea.

Câinele lui, credinciosul Duk, tovarăşul călătoriilor sale pe apă, fu primul care să-l recunoască şi, din fericire pentru cei curajoşi, dar din nefericire pentru cei timizi, a rămas stabilit, fără putință de tăgadă, că John Hatteras era căpitanul lui *Forward*.

Capitolul XIII

Planurile lui Hatteras

Apariția acestui personaj îndrăzneț a fost în mod diferit apreciată de echipaj. Unii au trecut imediat de partea lui, din dragoste pentru bani sau din îndrăzneală: alții se resemnară să pornească în aventură, rezervându-şi

dreptul de a protesta mai târziu; de altfel, să te împotriveşti unui asemenea om părea acum destul de greu. Fiecare se întoarse deci la postul său. Ziua de douăzeci mai era duminică, a fost o zi de odihnă pentru echipaj.

În cabina căpitanului, avu loc un consiliu al ofiţerilor; participară Hatteras, Shandon, Wall, Johnson şi doctorul.

— Domnilor, spuse căpitanul cu glasul lui blând, şi poruncitor în acelaşi timp, care-i era caracteristic. Cunoaşteţi planul meu de a merge până la pol; doresc să aflu părerea dumneavoastră în legătură cu această expediţie. Ce crezi despre ea, Shandon?

— Eu nu sunt pus să am păreri, căpitane, răspunse Shandon, cu răceală, ci să mă supun.

Hatteras nu se miră de răspunsul primit.

— Richard Shandon, reluă el, la fel de rece, te rog să ne spui părerea asupra şanselor noastre de succes.

— Ei, bine, căpitane, răspunse Shandon, faptele răspund în locul meu; încercările de acest fel au dat greş până în prezent; doresc ca noi să fim mai norocoşi.

— Vom fi! Iar dumneavoastră, domnilor, ce gândiţi?

— În ceea ce mă priveşte, răspunse doctorul, socotesc că planul e realizabil căpitane; şi cum e evident că, într-o zi sau alta, nişte navigatori vor ajunge la Polul Nord, nu văd de ce n-am fi noi aceia.

— Şi există motive să fim noi aceia, răspunse Hatteras căci ne-am luat toate măsurile în acest sens şi vom folosi şi experienţa înaintaşilor noştri. Şi, fiindcă veni vorba, Shandon, te rog să primeşti mulţumirile mele pentru grija pe care ai dovedit-o în echiparea vasului; e adevărat că există în rândurile echipajului câţiva zănatici pe care voi şti să-i pun la punct, dar, în general, nu pot decât să-ţi aduc laude.

Shandon se înclină cu răceală. Poziţia lui pe *Forward*, pe care crezuse că-l va comanda, era falsă. Hatteras îl

înţelese şi nu mai insistă.

— Cât despre dumneavoastră, domnilor, continuă el adresându-se lui Wall şi lui Johnson, n-aş fi putut să-mi asigur concursul unor ofiţeri mai distinşi prin curajul şi experienţa lor.

— Pe legea mea, căpitane, sunt omul dumitale, răspunse Johnson, şi, deşi expediţia mi se pare niţel cam îndrăzneaţă, te poţi bizui pe mine până la capăt.

— Şi pe mine la fel, spuse James Wall.

— Cât despre dumneavoastră, doctore, vă cunosc meritele.

— Ei, bine, atunci le cunoşti mai bine decât mine, răspunse doctorul cu vioiciune.

— Şi acum, domnilor, spuse Hatteras, e bine să ştiţi pe ce fapte de necontestat se bizuie pretenţia mea de a ajunge la pol. În 1817, *Neptun*-ul lui Aberdeen s-a ridicat la nord de Spitzberg, până la paralela optzeci şi doi. În 1826, celebrul Parry, după cea de treia călătorie a sa în mările polare, pleacă de asemenea de la limba de pământ de la Spitzberg şi, cu sănii-bărci, urcă până la o sută cincizeci de mile spre nord. În 1852, căpitanul Inglefield pătrunde în şenalul Smith, până la şaptezeci şi opt de grade şi treizeci şi cinci de minute latitudine. Toate aceste vase erau englezeşti şi au fost comandate de englezi, compatrioţii noştri.

Aici Hatteras făcu o pauză.

— Trebuie să mai adaug, continuă el cu un aer încurcat, ca şi cum i-ar fi venit greu să vorbească, trebuie să mai adaug că, în 1854, americanul Kane, comandând bricul *Advance*, se ridică şi mai sus şi că locotenentul lui, Morton, înaintând peste câmpurile de gheaţă, a făcut să fluture pavilionul Statelor Unite dincolo de paralela optzeci şi doi. Acestea fiind spuse, nu voi mai reveni asupra lor. Or, ceea ce trebuie reţinut este că cei care au comandat *Neptun*, *Entreprise Isabelle*, *Advance* au constatat că, dincolo de aceste latitudini

înalte, există un bazin polar absolut lipsit de gheţuri.

— Lipsit de gheţuri! exclamă Shandon, întrerupându-l pe căpitan. E cu neputinţă!

— Te rog să remarci, Shandon, continuă liniştit Hatteras, cu o scurtă fulgerare în priviri, că vă citez, în sprijinul celor spuse de mine, fapte şi nume. Voi mai adăuga că în timpul staţionării comandantului Penny, 1851, la malul canalului Wellington, locotenentul lui, Stewart, s-a trezit de asemenea în prezenţa unei mări libere şi că această particularitate a fost confirmată în timpul iernării lui sir Edward Belcher, în 1853, în golful Northumberland, la o latitudine de şaptezeci şi şase de grade şi cincizeci şi două de minute şi la o longitudine de nouăzeci şi nouă de grade şi douăzeci de minute; rapoartele sunt indiscutabile şi ar trebui să fii de rea credinţă ca să nu le admiţi.

— Totuşi, căpitane, interveni din nou Shandon, datele acestea sunt atât de contradictorii...

— Eroare, Shandon, eroare! exclamă doctorul Clawbonny. Datele acestea nu contrazic nicio afirmaţie ştiinţifică; căpitanul îmi va permite să ţi-o spun.

— Poftim, doctore! răspunse Hatteras.

— Ei bine, atunci te rog să asculţi, Shandon: rezultă în mod foarte clar, din datele geografice şi din studiul liniilor izoterme, că punctul cel mai friguros de pe glob nu este chiar la pol; ca şi punctul magnetic al pământului, el se îndepărtează de pol cu câteva grade. Astfel, calculele lui Brewster, ale lui Bergham şi ale câtorva fizicieni demonstrează că pe emisfera noastră există doi poli ai frigului: unul s-ar afla în Asia, la şaptezeci şi nouă de grade şi treizeci de minute latitudine nordică şi o sută douăzeci de grade longitudine estică; celălalt s-ar afla în America, la şaptezeci şi opt de grade latitudine nordică şi la nouăzeci şi şapte grade longitudine vestică. Cel care ne interesează este acesta din urmă şi, vezi dumneata, Shandon, dai de el la mai

mult de douăsprezece grade sub pol. Şi atunci, te întreb, de ce la pol marea n-ar fi la fel de degajată de gheţuri cum poate fi în timpul verii la paralelele şaizeci şi şase, adică la sud de golful Baffin?

— Bine zis, răspunse Johnson; domnul Clawbonny vorbeşte despre aceste lucruri ca un om de meserie.

— Pare posibil, interveni James Wall.

— Himere şi presupuneri! Pure ipoteze! replică Shandon cu încăpăţânare.

— Ei, bine, Shandon, reluă Hatteras firul discuţiei, să luăm în considerare ambele cazuri: sau marea e liberă de gheţuri, sau nu e; în ambele ipoteze nimic nu ne poate împiedica să atingem polul. Dacă e liberă, *Forward* ne va duce într-acolo fără greutăţi; dacă e îngheţată, vom încerca aventura pe sănii. Veţi fi de acord cu mine că aşa ceva nu e cu neputinţă de realizat; odată ajunşi cu bricul nostru până la paralela optzeci şi trei, nu vom mai avea decât şase sute de mile[45] de făcut ca să atingem polul.

— Şi ce mare lucru sunt şase sute de mile, spuse cu aprindere doctorul, când e neîndoios că un cazac, Alexis Markoff, a parcurs pe Oceanul Îngheţat, de-a lungul coastei nordice a imperiului rusesc, cu sănii trase de câini, o distanţă de opt sute de mile în douăzeci şi patru de zile?

— Ai auzit, Shandon, răspunse Hatteras, şi te rog să-mi spui dacă nişte englezi pot face mai puţin decât un cazac?

— Nu, desigur! exclamă înflăcăratul doctor.

— Nu, desigur! repetă şeful de echipaj.

— Ei bine, Shandon? întrebă căpitanul.

— Căpitane, răspunse Shandon cu răceală, nu pot decât să repet primele mele cuvinte: mă voi supune.

— Bine. Acum, continuă Hatteras, să ne gândim la situaţia în care ne aflăm în momentul de faţă: suntem

[45] 278 leghe; o leghe = aproximativ 4500 m.

prinşi de gheţuri şi mi se pare cu neputinţă să putem intra anul acesta în strâmtoarea Smith. Iată, deci, ce se cuvine să facem (Hatteras desfăşură pe masă una din acele excelente hărţi publicate, în 1859, din ordinul Amiralităţii): Vă rog să urmăriţi. Dacă strâmtoarea Smith ne este închisă, nu la fel se întâmplă şi cu strâmtoarea Lancastre, pe coasta de vest a mării Baffin; după părerea mea, ar trebui să înaintăm de-a lungul acestei strâmtori până la strâmtoarea Barrow şi de acolo, până la insula Beechey; drumul a fost parcurs de o sută de ori, de nave cu vele; aşadar, nu vom avea încurcături cu un bric cu elice. Odată ajunşi la insula Beechey, vom merge de-a lungul canalului Wellington, cât mai departe cu putinţă, spre nord, până la ieşirea din acel şenal care face legătura dintre canalul Wellington şi Canalul Reginei, chiar în locul în care a fost văzută marea liberă. Or, suntem abia la 20 mai; într-o lună, dacă împrejurările ne sunt favorabile, vom fi atins acest punct, iar de acolo ne vom avânta spre pol. Ce părere aveţi, domnilor?

— Fără îndoială că e singurul drum pe care îl putem urma, răspunse Johnson.

— Ei bine, îl vom urma şi începând chiar de mâine. Duminica aceasta să fie consacrată odihnei.

— Am înţeles, căpitane, răspunse Shandon, care ieşi împreună cu locotenentul şi cu şeful echipajului.

— Doctore, făcu John Hatteras, arătându-l pe Shandon, iată un om jignit, pe care l-a nenorocit orgoliul; nu mai pot să mă bizui pe el.

A doua zi dis-de-dimineaţă, căpitanul ordonă ca piroga să fie coborâtă pe mare; plecă apoi să cerceteze ice-berg-urile din bazin, a căror lăţime nu depăşea două sute de yarzi.

El observă chiar că, în urma unei lente presiuni a gheţurilor, bazinul ameninţa să se strâmteze; era, deci, nevoie urgentă să se facă o spărtură pentru ca vasul să nu fie strivit în menghina formată de munţii de gheaţă.

Judecând după mijloacele folosite de Hatteras, se vedea bine că era un om energic: mai întâi dispuse să se taie trepte în zidul îngheţat şi ajunse în vârful unui ice-berg; de acolo îşi dădu seama că i-ar fi uşor să-şi croiască un drum spre sud-vest; conform ordinelor date de el, se săpă o galerie până aproape de centrul muntelui, unde urma să fie plasată o încărcătură de explozibili; treaba aceasta, făcută în mare viteză, s-a terminat luni.

Hatteras nu se putea bizui pe cartuşele cu explozive cu opt până la zece livre de pulbere, a căror acţiune ar fi fost nulă asupra unor asemenea blocuri; ele nu erau bune decât să spargă câmpurile de gheaţă; dispuse, deci, să se introducă o cantitate de o mie de livre de pulbere într-o mină, a cărei rază de propagare a fost calculată cu grijă. Această mină era prevăzută cu un fitil lung, îmbrăcat în gutapercă şi care ajungea până afară. Galeria a fost umplută apoi cu zăpadă şi cu blocuri de gheaţă, pe care frigul din noaptea următoare trebuia să le facă tari ca granitul. Într-adevăr, temperatura, sub influenţa vântului de răsărit, coborî la douăsprezece grade Fahrenheit[46].

A doua zi la ora şapte, *Forward* era sub presiune, gata să profite de cea mai mică posibilitate de ieşire. Johnson fu însărcinat să dea foc minei; lungimea fitilului fusese calculată astfel încât să ardă timp de o jumătate de oră până la aprinderea pulberii. Johnson avea, deci, suficient timp să se înapoieze la bord; într-adevăr, la zece minute după ce executase ordinele lui Hatteras, era din nou la postul lui.

Echipajul stătea pe punte, vremea era uscată şi cerul destul de limpede: ninsoarea încetase. Hatteras, în picioare pe dunetă, împreună cu Shandon şi cu doctorul cronometrau timpul.

La ora opt şi treizeci şi cinci se auzi o explozie surdă şi

[46] -11° Celsius.

mult mai puţin zgomotoasă decât era de aşteptat. Profilul munţilor fu modificat brusc, ca după un cutremur de pământ; un fum gros şi alb ţâşni spre cer la o înălţime considerabilă şi crăpături lungi brăzdară flancurile ice-berg-ului, a cărui parte superioară, proiectată la mare distanţă, căzu înapoi sub formă de sfărâmături în jurul lui *Forward*.

Dar şenalul nu era încă liber; uriaşe blocuri de gheaţă, proptite de munţii învecinaţi, rămâneau suspendate în aer şi exista pericolul ca bazinul să se închidă prin căderea lor.

Hatteras aprecie situaţia dintr-o ochire.

— Wolsten! strigă el.

Armurierul veni în grabă.

— La ordin! răspunse acesta.

— Încărcaţi tunul din prova cu o încărcătură triplă şi îndesaţi fultuiala cât mai tare cu putinţă, spuse Hatteras.

— Aşadar, vom ataca muntele cu ghiulele de tun? întrebă doctorul.

— Nu, răspunse Hatteras. E inutil. Nu cu ghiulele, ci cu o triplă încărcătură de pulbere. Repede!

În câteva clipe, tunul a fost încărcat.

— Ce vrea să facă fără ghiulea? întrebă Shandon printre dinţi.

— Vom vedea imediat, răspunse doctorul.

— Suntem gata, căpitane, anunţă Wolsten.

— Bine, răspunse Hatteras. Brunton, strigă el către mecanic, atenţie! Câteva învârtituri de elice înainte!

Brunton dădu drumul la vapori şi elicea se puse în mişcare; *Forward* se apropie de muntele minat.

— Ţintiţi bine în direcţia şenalului! strigă căpitanul către armurier.

Acesta se supuse; când bricul nu mai era decât la o distanţă de jumătate de ancablură, Hatteras strigă:

— Foc!

O detunătură formidabilă urmă ordinului, iar blocurile, zdruncinate de zguduitura produsă în atmosferă, au fost aruncate brusc, în mare. Această agitație a păturilor atmosferice a fost suficientă.

— Cu toată presiunea, Brunton! strigă Hatteras. Drept în şenal, Johnson! Johnson era la cârmă; bricul, împins de elicea lui, care se înşuruba în valurile spumegânde, se avântă în mijlocul şenalului degajat de gheţuri. Era şi timpul. *Forward* de-abia reuşise să treacă prin această deschizătură, când porţile închisorii fură din nou zăvorâte în urma lui.

A fost un moment palpitant; o singură inimă bătea puternic şi calm, aceea a căpitanului.

Uluit de manevra făcută, echipajul nu-şi putu reține un strigăt:

— Ura, pentru John Hatteras!

Capitolul XIV

Expediție în căutarea lui Franklin

În ziua de miercuri, 23 mai, *Forward* îşi reluă aventuroasa lui călătorie pe mare, navigând cu îndemânare în zig-zag împotriva vântului, printre pack-uri şi ice-berg-uri, cu ajutorul vaporilor, această forță docilă care le-a lipsit atâtor navigatori ai mărilor polare; părea că se joacă printre obstacolele acestea mişcătoare; s-ar fi spus că simțea mâna unui stăpân priceput şi, ca un cal stăpânit de un călăreț dibaci, se supunea voinței căpitanului său.

Temperatura era din nou în creştere. Termometrul arăta la ora şase dimineața douăzeci şi şase de grade, la şase seara douăzeci şi nouă de grade, şi la miezul nopţii

douăzeci şi cinci de grade Fahrenheit[47]; vântul sufla uşor dinspre sud-est.

Joi, către ora trei dimineața, *Forward* ajunse în dreptul golfului Possession, pe coasta Americii, la intrarea în strâmtoarea Lancastre; curând se zări capul Burney. Câțiva eschimoşi se îndreptară spre vas, dar Hatteras nu-şi acordă răgazul de a-i aştepta.

Vârfurile de la Byam-Martin, care domină capul Liverpool, lăsate în babord, se pierdură în ceața serii; aceasta îl împiedică să repereze capul Hay, a cărui limbă de pământ, foarte joasă de altfel, se confundă cu ghețurile de pe coaste, circumstanță care face adesea foarte grea determinarea hidrografică a mărilor polare.

Puffinii, rațele sălbatice, pescăruşii albi se arătau în număr foarte mare. Latitudinea, conform calculelor, era 74°01', iar longitudinea, după cronometru, 77°15'.

Scufițele de zăpadă ale Munților Ecaterinei şi ai Elisabetei apăreau pe deasupra norilor.

Vineri, la ora şase, capul Warender fu depăşit pe partea dreaptă a strâmtorii, iar în babord depăşiră Admiralty-Inlet, golf puțin explorat de navigatori, care se grăbeau îndeobşte să se îndrepte spre vest. Marea deveni destul de agitată şi adesea valurile măturau puntea bricului aruncând pe ea bucăți de gheață. Pământurile coastei nordice ofereau privirilor peisaje ciudate, cu platourile lor înalte, aproape netede, care făceau să se răsfrângă razele soarelui.

Hatteras ar fi vrut să navigheze de-a lungul pământurilor nordice, ca să ajungă cât mai repede la insulele Beechey şi la intrarea în canalul Wellington; dar o banchiză care nu se mai termina îl obliga, spre marea lui neplăcere, să treacă prin şenalele din sud.

Acesta a fost motivul pentru care, la 26 mai, în mijlocul unei neguri brăzdate de ninsoare, *Forward* se găsea la

[47] Respectiv minus 3, 2, 4 grade Celsius.

travers de capul York; un munte de o mare înălţime şi aproape perpendicular îi înlesni să-l recunoască. Vremea înseninându-se puţin, soarele apăru o clipă către prânz şi îngădui să se procedeze la calcule destul de exacte: 74°4’ latitudine şi 84°23’ longitudine. *Forward* se afla, aşadar, la extremitatea strâmtorii Lancastre.

Hatteras îi arătă doctorului, pe hărţile sale, drumul parcurs şi cel pe care urmau să-l mai facă. Poziţia bricului era interesantă în momentul acela.

— Aş fi preferat, spuse el, să mă găsesc mai la nord; dar de unde nu-i, nici Dumnezeu nu cere; vedeţi dumneavoastră iată situaţia noastră exactă. Căpitanul marcă un punct pe harta lui, la mică distanţă de capul York. Ne aflăm în mijlocul acestei răscruci bătută de toate vânturile, unde se adună apele din strâmtoarea Lancastre, din strâmtoarea Barrow, din canalul Wellington şi din Canalul Regentului; e un punct la care au ajuns obligator toţi navigatorii de pe aceste mări.

— Ei bine, răspunse doctorul, aceasta trebuie să-i fi pus în grea cumpănă; e o adevărată răscruce, aşa cum spui, unde vin să se întretaie patru drumuri mari, dar nu văd stâlpii care să indice drumul bun! Cum au procedat oare Parry, Ross, Franklin?

— Ei n-au procedat în niciun fel, ei s-au lăsat duşi de întâmplare. N-aveau de ales, vă asigur; strâmtoarea Barrow ba se închidea pentru unul, ba, în anul următor, se deschidea pentru altul; ba vasul se simţea inevitabil târât spre Canalul Regentului. Datorită tuturor acestora, prin forţa lucrurilor, s-a ajuns ca până la urmă să fie cunoscute aceste mări atât de încurcate.

— Ce regiune ciudată! făcu doctorul privind harta. Cât e de ciopârţit totul pe aici, tăiat fărâmiţat, fără nicio ordine, fără nicio logică! Ai zice că pământurile din vecinătatea Polului Nord n-ar fi atât de îmbucătăţite decât ca să facă apropierea de ele cât mai grea, în timp ce pe cealaltă emisferă ele se termină prin limbi de pământ

netede şi îngustate, aşa cum sunt capul Horn, Capul Bunei-Speranțe şi Peninsula Indiană. Oare viteza mai mare de la Ecuator a modificat astfel lucrurile, în timp ce pământurile situate la extremități, încă fluide în primele zile ale lumii, nu s-au putut condensa, nu s-au putut strânge la un loc, din lipsa unei rotații destul de rapide?

— Asta trebuie să fie, căci există o logică pe lume şi nimic nu s-a făcut fără anumite cauze pe care creatorul îngăduie uneori savanților să le descopere; aşadar, doctore, folosiți-vă de această permisiune.

— Din nefericire, voi fi modest, căpitane. Dar ce vânt îngrozitor bate prin strâmtoarea asta! adăugă doctorul trăgându-şi cât mai tare gluga pe cap.

— Da, vântul de nord bântuie mai ales prin părțile astea şi ne abate din drum.

— El ar trebui totuşi să respingă gheţurile spre sud şi să lase drumul liber.

— Ar trebui, doctore, dar vântul nu face întotdeauna cea ce trebuie. Vedeți, banchiza pare de nepătruns. Vom încerca să ajungem la insula Griffith, apoi să ocolim insula Cornwallis ca să ajungem la Canalul Reginei, fără să trecem prin canalul Wellington. Şi, totuşi, vreau neapărat să ajung la insula Beechey, ca să-mi împrospătez acolo provizia de cărbuni.

— Cum adică? întrebă doctorul mirat.

— Nimic mai simplu: din ordinul Amiralității, mari provizii au fost înmagazinate pe această insulă pentru asigurarea expedițiilor viitoare şi, cu toate că, în august 1859, căpitanul Mac Clintock se poate să fi luat din ele, vă asigur că au mai rămas şi pentru noi.

— În realitate, spuse doctorul, ținuturile acestea au fost explorate timp de cincisprezece ani şi, până în ziua în care a fost dobândită proba sigură a pieirii lui Franklin, Amiralitatea a menținut mereu câte cinci sau şase vase în aceste mări. Dacă nu mă înşel, chiar insula Griffith pe care o văd aici pe hartă, aproape de răscrucea

drumurilor navigabile, a devenit locul de întâlnire al navigatorilor.

— E adevărat, doctore, iar nefericita expediție a lui Franklin a dus la cunoaşterea acestor ținuturi îndepărtate.

— Ai dreptate, căpitane, căci numeroase au fost expedițiile de la 1845 încoace. Abia în 1848 lumea s-a alarmat de dispariția lui *Erebus* şi a lui *Terror*, cele două vase ale lui Franklin. Atunci a fost văzut bătrânul prieten al amiralului, doctorul Richardson, în vârstă de şaptezeci de ani, pornind în grabă mare spre Canada şi urcând în susul râului Coppermine, până la marea polară; pe de altă parte, James Ross, comandantul lui *Enterprise* şi *Investigator*, întinde velele la Uppernawik, în 1848, şi soseşte la capul York, unde ne aflăm în momentul de față. În fiecare zi, aruncă în mare câte un butoi conținând hârtii menite să facă cunoscută poziția în care se află; pe timp de ceață trage cu tunul, noaptea lansează rachete şi aprinde focuri bengale, având grijă să meargă întotdeauna cu velatura redusă; în sfârşit, iernează în portul Leopold, de la 1848 la 1849; acolo pune mâna pe un număr mare de vulpi albe, le prinde de gât zgărzi de aramă, pe care erau gravate indicații cu privire la situația navelor şi a depozitelor de alimente, şi le împrăştie în toate direcțiile; apoi, în primăvară, începe să cerceteze coastele de la North-Sommerset pe sănii, trecând prin pericole şi lipsuri, care au făcut din toți aceşti oameni nişte bolnavi sau infirmi, clădind cairn-uri[48] în care închideau cilindri de aramă cu datele care să permită regăsirea expediției pierdute; în timpul absenței sale, locotenentul Mac Clure exploră fără rezultat coastele nordice ale strâmtorii Barrow. E de remarcat, căpitane, că James Ross avea în subordinele sale doi ofițeri meniți să devină vestiți mai târziu, pe Mac Clure, care străbătu

[48] Cairn – mică piramidă de pământ (în limba engleză în original).

Trecerea din nord-vest, şi pe Mac Clintock care descoperi rămăşiţele lui Franklin.

— Şi care sunt astăzi doi căpitani, doi vrednici englezi; continuaţi, doctore, istoria acestor mări, pe care o cunoaşteţi atât de bine; avem întotdeauna de câştigat din povestirea acestor încercări îndrăzneţe.

— Ei bine, ca să terminăm cu James Ross, voi adăuga că el a încercat să ajungă ceva mai la vest de insula Melville; dar era cât pe ce să îşi piardă vasele şi, prins de gheţuri, fu tras înapoi, fără voia lui, până în marea Baffin.

— Tras înapoi, spuse Hatteras, încruntându-se, tras înapoi fără voia lui!

— Nu descoperise nimic, spuse doctorul în continuare; începând din acel an, 1850, navele engleze n-au mai încetat să brăzdeze mările şi a fost promisă o primă de douăzeci de mii de livre oricărei persoane care ar descoperi echipajele lui *Erebus* şi *Terror*. Încă din anul 1848, căpitanii Kellet şi Moore, care comandau vasele Herald şi Plover, încercau să pătrundă prin strâmtoarea Behring. Voi adăuga că, în timpul anilor 1850 şi 1851, căpitanul Austin ierna pe insula Cornwallis, căpitanul Penny explora cu vasele Assistance şi Resolute canalul Wellington, bătrânul John Ross, eroul polului magnetic, plecă din nou pe iahtul Felix în căutarea prietenului său, bricul *Prince-Albert* făcu o primă călătorie pe cheltuiala lady-ei Franklin şi, în fine, două vase americane, expediate de Grinnel, cu căpitanul Haven, târâte dincolo de canalul Wellington, fură aruncate în strâmtoarea Lancastre. În acel an, Mac Clintock, pe atunci locotenentul lui Austin, ajunse până la insula Melville şi la capul Dundas, puncte extreme atinse de Parry în 1819, şi tot în acel an s-au găsit pe insula Beechey urmele iernatului lui Franklin în 1845.

— Da, răspunse Hatteras, trei dintre marinarii lui au fost îngropaţi acolo, trei oameni mai norocoşi decât

ceilalţi!

— Din 1851 până în 1852, continuă doctorul, aprobând cu un gest observaţia lui Hatteras, îl vedem pe *Prince-Albert* pornind în a doua sa călătorie, cu locotenentul francez Bellot; iernează la Batty Bay, în Strâmtoarea Prinţului Regent, explorează sud-vestul lui Sommerset şi porneşte în recunoaştere pe coaste, până la capul Walker. În timpul acesta *Entreprise* şi *Investigator*, care se înapoiaseră în Anglia, treceau sub comanda lui Collinson şi a lui Mac Clure şi se întâlneau cu Kellet şi Moore în strâmtoarea Behring; în timp ce Collinson se înapoia să ierneze la Hong Kong, Mac Clure mergea înainte şi, după trei iernaturi, din 1850 până în 1851, din 1851 până în 1852, din 1852 până în 1853, descoperi Trecerea din nord-vest, fără să afle nimic despre soarta lui Franklin. Din 1852 până în 1853, o nouă expediţie, alcătuită din trei bastimente cu vele, *Assistance, Resolute, North-Star*, şi din două vase cu vapori, *Pionnier* şi *Intrèpide*, îşi întinse velele sub comanda lui sir Edward Belcher, avându-l pe căpitanul Kellet drept secund; sir Edward trecu prin canalul Wellington, iernă în golful din Northumberland şi străbătu coasta, în timp ce Kellet, ajungând până la Bridport, în insula Melville, explora fără succes această parte a ţinuturilor boreale. Dar atunci se zvoni în Anglia că două vase, abandonate în mijlocul gheţurilor, fuseseră zărite nu departe de coastele Noii Scoţii. Imediat, lady Franklin echipează micul steamer[49] cu elice *Isabelle*, iar căpitanul Inglefield, după ce înaintase prin golful Baffin până la limba de pământ Victoria, pe la paralela optzeci, se înapoie în insula Beechey, fără mai mult succes. La începutul anului 1855, americanul Grinnel finanţează o nouă expediţie, iar doctorul Kane, încercând să pătrundă până la pol…

[49] Steamer – vas cu aburi.

— Dar n-a făcut-o, exclamă Hatteras cu violenţă, slavă Domnului! Ceea ce n-a făcut el, vom face noi!

— Ştiu asta, căpitane, şi dacă vorbesc despre ea, e din cauză că această expediţie se leagă prin forţa împrejurărilor de cele pornite în căutarea lui Franklin. De altfel, n-a avut niciun rezultat. Era să omit să vă spun că Amiralitatea, considerând insula Beechey ca pe un loc de întâlnire a expediţiilor, însărcina în 1853 steamer-ul *Phoenix*, sub comanda căpitanului Inglefield, să transporte provizii acolo; căpitanul plecă împreună cu locotenentul Bellot şi-l pierdu pe acest brav ofiţer care, pentru a doua oară, îşi punea devotamentul în serviciul Angliei; putem avea amănunte cu atât mai precise asupra catastrofei, cu cât Johnson, şeful nostru de echipaj, a fost martor al acestei nenorociri.

— Locotenentul Bellot era un brav francez, spuse Hatteras, iar memoria lui e cinstită în Anglia.

— Atunci, reluă doctorul povestirea, vasele din escadra Belcher, încep să se întoarcă treptat; nu toate, căci sir Edward trebui să-l abandoneze pe *Assistance*, în 1854, tot aşa cum Mac Clure făcuse cu *Investigator*, în 1853. În vremea aceasta, doctorul Rae, printr-o scrisoare datată cu 29 iulie 1854 şi expediată din Repulse-Bay, unde ajunsese prin America, făcu cunoscut că eschimoşii din ţinutul Regele Wilhelm posedau diferite obiecte care proveneau de pe *Erebus* şi de pe *Terror*; nu mai era posibilă în cazul acesta nicio îndoială cu privire la soarta expediţiei; *Phoenix*, *North-Star* şi vasul lui Collinson se înapoiară în Anglia; n-a mai rămas niciun bastiment englez pe mările arctice. Dar dacă guvernul părea să-şi fi pierdut orice speranţă, lady Franklin continua să mai spere şi, din rămăşiţele averii sale, echipă vasul *Fox*, comandat de Mac Clintock; el plecă în 1857, iernă în ţinuturile în care ne-ai apărut dumneata, căpitane, ajunse până la insula Beechey, la 11 august 1858, iernă a doua oară în strâmtoarea Bellot, îşi reluă cercetările în

februarie 1859, la 6 mai descoperi documentul care nu mai lăsa îndoieli asupra soartei lui *Erebus* şi a lui *Terror* şi se înapoie în Anglia la sfârşitul aceluiaşi an. Iată tot ce s-a întâmplat timp de cincisprezece ani prin aceste ţinuturi ale morţii şi, de la înapoierea lui *Fox*, niciun vas nu s-a mai întors să-şi încerce norocul prin aceste mări primejdioase!

— Ei bine, noi ni-l vom încerca! răspunse Hatteras.

Capitolul XV

Forward *e aruncat din nou spre sud*

Spre seară se însenină, iar pământul se putea desluşi cu claritate între capul Sepping şi capul Clarence, care înaintează spre est, apoi spre sud şi e legat de coasta de vest printr-o limbă de pământ destul de joasă. Marea era liberă de gheţuri la intrarea în Strâmtoarea Regentului, dar, ca şi cum ar fi vrut să-i bareze drumul spre nord lui *Forward*, se formase o banchiză de nepătruns dincolo de portul Leopold.

Hatteras, foarte contrariat, dar fără să lase să se vadă acest lucru, trebui să recurgă la explozibil ca să forţeze intrarea în portul Leopold; ajunse acolo la prânz, duminică 27 mai; bricul a fost puternic ancorat de nişte ice-berg-uri mari, care aveau stabilitate şi erau tari şi puternice ca stânca.

Imediat, căpitanul, urmat de doctor, de Johnson şi de câinele său Duk, se avântă pe gheaţă şi nu întârzie să dea de pământ. Duk zburda de bucurie; de altfel, după ce-l recunoscuse pe căpitan, devenise foarte sociabil şi foarte blând, păstrând pică anumitor oameni din echipaj, pe care stăpânul lui nu-i iubea mai mult ca el.

Portul era deblocat de gheţurile pe care vânturile de est

le îngrămădesc de obicei acolo; malurile drepte prezentau în partea lor superioară grațioase ondulații de zăpadă. Casa şi farul, construite de James Ross, se mai păstrau încă într-o oarecare măsură, dar proviziile păreau să fi fost prădate de vulpile sau chiar de urşii ale căror urme proaspete se mai puteau vedea; mâna oamenilor nu părea să fi fost străină de această devastare; se mai vedeau câteva resturi de colibe de eschimoşi pe malul golfului. Cele şase morminte care închideau în ele trupurile a şase dintre marinarii de pe *Enterprise* şi *Investigator* se zăreau ca nişte movile; ele fuseseră respectate de prădalnici, oameni sau animale.

Punând piciorul pentru prima dată pe aceste pământuri boreale, doctorul încerca o adevărată emoție. Nu ne putem închipui sentimentele de care e cuprinsă o inimă la vederea acestor resturi de case, de corturi, de colibe, de magazii, pe care natura le conservă atât de minunat în țările reci.

— Iată, spuse el către cei care-l însoțeau, acesta-i locul pe care însuşi James Ross l-a numit Tabăra Refugiului! Dacă expediția lui Franklin ar fi ajuns până în acest loc, ea ar fi fost salvată. Iată maşina cu vapori care a fost abandonată chiar aici şi soba plasată pe o platformă, la care echipajul lui *Prince-Albert* s-a încălzit în 1851; lucrurile au rămas aşa cum au fost şi s-ar putea crede că Kennedy, căpitanul vasului, a părăsit ieri acest port primitor. Iată şalupa care l-a adăpostit timp de câteva zile, pe el şi pe ai săi, căci acest Kennedy, despărțit de vasul lui, a fost cu adevărat salvat de locotenentul Bellot, care a înfruntat frigul lui octombrie ca să ajungă până la el.

— Un vrednic şi respectabil ofițer, pe care l-am cunoscut, spuse Johnson.

În timp ce doctorul căuta, cu entuziasmul unui anticar, urmele precedentelor iernaturi, Hatteras se ocupa cu adunarea proviziilor şi a combustibilului care

nu se găseau decât într-o cantitate foarte mică. Ziua următoare a fost folosită pentru transportarea lor la bord. Doctorul cutreiera regiunea, fără să se îndepărteze prea mult de vas şi desena obiectivele cele mai demne de luat în seamă. Temperatura creştea treptat; zăpada îngrămădită începea să se topească. Doctorul îşi făcu o colecție destul de completă de păsări din nord ca: pescăruşi, cufundări, molly-nochtes, nişte rațe cu puf care seamănă cu rațele obişnuite, albe pe piept şi pe spate, albastre pe burtă, cu partea de sus a capului albastră, iar restul penelor albe, cu câteva nuanțe de verde; multe din ele pierduseră la data aceea puful frumos de care se servesc masculul şi femela ca să-şi vătuiască cuibul. Doctorul zări de asemenea nişte foci mari respirând la suprafața gheții, dar nu putu împuşca niciuna. În timpul acestor excursii, el descoperi piatra mareelor, pe care sunt gravate următoarele semne:

E.I.
1849

Care indica trecerea pe acolo a lui *Entreprise* şi a lui *Investigator*; ajunse până la capul Clarence, chiar în locul în care John şi James Ross, în 1833, aşteptau cu atâta nerăbdare dezghețul. Pământul era presărat cu oase şi cranii de animale şi se mai vedeau încă urmele locuințelor de eschimoşi.

Doctorul avusese ideea de a ridica un cairn în portul Leopold, în care să lase o însemnare despre trecerea lui *Forward* şi scopul expediției. Dar Hatteras s-a opus în mod ferm la acest lucru; nu voia să rămână după el urme de care ar fi putut să se folosească vreun concurent.

În ciuda motivelor sale serioase, doctorul fu silit să cedeze în fața voinței căpitanului. Shandon n-a fost dintre ultimii care să dezaprobe această încăpățânare, căci, în caz de catastrofă, niciun vas n-ar fi putut să

pornească în ajutorul lui *Forward*.

Hatteras n-a vrut să se supună acestor argumente. Operațiile de încărcare terminându-se luni seara, el mai încercă o dată să se ridice spre nord, forțând banchiza, dar, după eforturi periculoase, trebui să se resemneze şi să coboare din nou pe Canalul Regentului; nu voia cu niciun preț să rămână în portul Leopold, care, deşi deschis astăzi, mâine putea să fie închis printr-o deplasare neaşteptată a ice-field-urilor, fenomen foarte obişnuit prin mările acestea şi de care navigatorii trebuie cu deosebire să se ferească.

Dacă Hatteras nu lăsa ca neliniştile sale să se manifeste față de ceilalți, în sufletul lui le simțea cu o violență extremă. Voia să meargă spre nord şi era silit să meargă spre sud! Unde va ajunge în felul acesta? Avea oare să dea înapoi până la Victoria-Harbour, în golful Boothia, unde iernase sir John Ross în 1833, ca apoi să găsească strâmtoarea Bellot, liberă la vremea aceea, şi, ocolind North-Sommerset, să urce spre strâmtoarea Peel? Sau, curând, se va vedea strâns de ghețuri timp de mai multe ierni, ca şi înaintaşii săi, şi obligat să-şi sleiască forțele şi să se epuizeze?

Capul îi vuia de toate aceste temeri, dar trebuia luată o hotărâre; ordonă schimbarea de drum şi o luă spre sud. Canalul Regentului păstrează o lărgime aproape uniformă de la portul Leopold până la golful Adelaide. *Forward* înainta repede printre sloiuri, mai favorizat decât vasele care-l precedaseră, dintre care cea mai mare parte pierduseră o lună întreagă ca să coboare acest canal, chiar într-un anotimp mai favorabil; e drept că aceste vase, afară de *Fox*, nefiind înzestrate cu maşină cu vapori, aveau de suportat capriciile unui vânt nesigur şi adesea potrivnic.

Echipajul se arătă, în general, încântat să părăsească regiunile boreale; nu prea părea să guste planul de a atinge polul; era înclinat să se sperie de hotărârile lui

Hatteras, a cărui îndrăzneală binecunoscută nu avea nimic liniştitor. Hatteras încerca să profite de toate ocaziile ca să meargă înainte, oricare ar fi fost consecinţele. Şi totuşi, în mările boreale e bine să înaintezi dar trebuie să-ţi păstrezi mereu poziţia şi să nu te pui în situaţia periculoasă de a o pierde.

Forward mergea cu toată viteza; fumul lui negru se răsucea în spirale deasupra vârfurilor strălucitoare ale ice-berg-urilor; vremea era în necontenită schimbare, trecând cu repeziciune de la frig uscat la neguri cu ninsoare. Bricul, cu un pescaj slab, se ţinea aproape de coasta de vest; Hatteras nu voia să scape intrarea în strâmtoarea Bellot, căci golful Boothia nu are altă ieşire la sud decât strâmtorile Fury şi Hecla, nu prea cunoscute; golful acesta se transforma, deci, într-o fundătură dacă lăsau să le scape strâmtoarea Bellot, sau dacă ea devenea de netrecut.

Seara, *Forward* se afla în faţa golfului Elwin, pe care l-au recunoscut după stâncile înalte, perpendiculare, din jur; marţi dimineaţa zăriră golful Batty unde, la 10 septembrie 1851, *Prince-Albert* a ancorat pentru un lung iernat.

Doctorul, cu luneta la ochi, cerceta cu interes. Din acest punct s-au răspândit expediţiile care au stabilit configuraţia geografică a North-Sommerset-ului. Era senin şi se puteau distinge albiile adânci ale torentelor de care e înconjurat golful.

Doctorul şi maistrul Johnson erau poate singurii care se interesau de aceste ţinuturi pustii. Hatteras, mereu aplecat asupra hărţilor sale, vorbea puţin; devenea din ce în ce mai taciturn pe măsură ce bricul înainta spre sud; adesea se urca pe dunetă, şi de acolo, cu braţele încrucişate, cu privirea pierdută în spaţiu, rămânea ore întregi fixând orizontul. Ordinele lui, dacă le dădea, erau scurte şi aspre. Shandon păstra o tăcere îngheţată, şi, încet, încet, retrăgându-se înainte, nu mai avu cu

Hatteras decât relațiile impuse de nevoile de serviciu; James Wall îi rămânea devotat lui Shandon şi-şi potrivea purtările după ale lui. Restul echipajului era în aşteptarea evenimentelor, gata să le folosescă în propriul său interes. La bord nu mai exista acea unitate de gândire, acea comunitate de idei, atât de necesară pentru aducerea la îndeplinire a faptelor mari. Hatteras o ştia bine. În timpul zilei, văzură două balene gonind cu viteză spre sud; au văzut de asemenea un urs alb care a fost salutat cu câteva lovituri de puşcă, fără vreun succes vizibil. Căpitanul cunoştea prețul unei ore pierdute în asemenea împrejurări, şi nu permise ca animalul să fie urmărit.

Miercuri dimineața, extremitatea Canalului Regentului fu depăşită; unghiul pe care-l făcea coasta de vest era urmat de o profundă curbură a pământului. Consultându-şi harta, doctorul recunoscu limba de pământ Sommerset-House sau Fury.

— Iată, îi spuse el interlocutorului său obişnuit, chiar locul unde s-a pierdut primul vas englez trimis la 1815 în aceste ape, în timpul celei de a treia călătorii pe care o făcea Parry la pol; *Fury* a fost în aşa hal avariat de ghețuri în timpul celei de a doua iernări, încât echipajul a trebuit să-l părăsească şi să se întoarcă în Anglia cu *Hecla*, vas, cu care venise împreună.

— E un avantaj neîndoios să ai un al doilea vas, răspunse Johnson; e o măsură de prevedere pe care navigatorii polari nu trebuie s-o nesocotească; dar căpitanul Hatteras nu e omul care să se încurce cu un tovarăş de drum.

— Oare-l socoți imprudent, Johnson? întrebă doctorul.

— Eu? Nu-l socotesc în niciun fel, domnule Clawbonnny. Iată, uitați-vă pe coastă la aceşti pari pe care mai atârnă câteva zdrențe dintr-un cort pe jumătate putrezit.

— Da, Johnson, acolo e locul unde Parry şi-a debarcat

toate proviziile de pe vasul său şi, memoria nu mă înşală, acoperişul casei pe care a construit-o era făcut dintr-un gabier recuperat printr-o manevră îndrăzneață a lui *Fury*.

— Trebuie să se fi schimbat multe din 1825.

— Nu prea, Johnson. În 1829, John Ross a găsit salvarea pentru echipajul său în această aşezare şubredă. În 1851, când *Prințul Albert* a trimis acolo o expediție, casa aceasta mai exista; căpitanul Kennedy puse să fie reparată, acum nouă ani. Ar fi interesant pentru noi s-o vizităm; dar Hatteras n-are chef să se oprească.

— Şi are, desigur, dreptate, domnule Clawbonny; dacă în Anglia timpul înseamnă bani, aici el înseamnă salvarea şi, pentru o zi de întârziere, chiar pentru o oră, rişti să compromiți o întreagă călătorie. Să-l lăsăm, deci, să procedeze cum crede el.

În timpul zilei de joi, 1 iunie, golful, care se numeşte golful Creswell, a fost străbătut în diagonală de *Forward*. Începând de la limba de pământ Fury, coasta se ridica spre nord luând înfățişarea unor stânci drepte, înalte de trei sute de picioare; la sud, avea tendința să coboare; câteva creste acoperite de zăpadă apăreau în fața ochilor ca nişte mese netede, în timp ce altele, luând tot felul de forme ciudate, îşi proiectau în ceață piramidele lor ascuțite.

În ziua aceea vremea se mai îndulci, dar în detrimentul vizibilității; pământul se pierdu din vedere; termometrul urcă din nou la treizeci şi două de grade Fahrenheit[50]; câteva ierunci zburau ici şi colo, iar cârduri de gâşte sălbatice se îndreptau spre nord; echipajul trebui să se descotorosească de o parte din hainele sale; se simțea influența verii în aceste regiuni arctice.

Către seară, *Forward* trecu prin dreptul capului Garry,

[50] 0° Celsius.

la un sfert de milă de țărm, fundul fiind la o adâncime de zece până la douăsprezece brațe[51] şi, din clipa aceea, merse aproape de coastă şi de-a lungul ei, până la golful Brentford. La această latitudine trebuiau să întâlnească strâmtoarea Bellot, strâmtoare pe care sir John Ross nici n-o bănuise măcar în expediția sa din 1828; hărțile lui indică, într-adevăr, o coastă fără întreruperi, ale cărei neregularități, oricât de mici erau, le-a notat şi le-a dat nume cu cea mai mare grijă; trebuie să admitem, deci, că, pe vremea explorării sale, intrarea în strâmtoare, complet închisă de ghețuri, nu putea în niciun fel să se deosebească de uscat.

Strâmtoarea aceasta a fost cu adevărat descoperită de către căpitanul Kennedy, cu prilejul unei expediții făcute în aprilie 1852; îi dădu numele locotenentului Bellot „meritată recompensă, spunea el, pentru importantele servicii aduse expediției noastre de către ofițerul francez".

Capitolul XVI

Polul magnetic

Hatteras, apropiindu-se de această strâmtoare, se simți de două ori mai neliniştit; într-adevăr, soarta călătoriei sale avea să se hotărască; până acum făcuse mai mult decât înaintaşii săi, celui mai norocos dintre ei, lui Mac Clintock, trebuindu-i cincisprezece luni ca să ajungă în această regiune a mărilor polare; dar era puțin, ba chiar nimic, dacă nu reuşea să treacă prin strâmtoarea Bellot; neputând să dea înapoi, se vedea blocat până în anul următor.

---

[51] Braț (în limba franceză „brasse") = 1,83 m.

De aceea, în cercetarea coastei, nu voi să se bizuie decât pe sine; s-a suit la gabie şi şi-a petrecut acolo mai multe ore din dimineaţa de sâmbătă.

Echipajul îşi dădea perfect de bine seama de situaţia în care se afla vasul; o tăcere adâncă domnea la bord; maşinile îşi încetiniră mersul: *Forward* se ţinu cât putu mai aproape de uscat; coasta era zimţată cu gheţuri pe care nici cele mai călduroase veri nu reuşeau să le topească; era nevoie de un ochi ager ca să deosebească vreo trecere printre ele.

Hatteras îşi compara hărţile cu terenul. Când soarele se arătă o clipă către prânz, îi puse pe Shandon şi Wall să facă nişte calcule foarte exacte, care i-au fost comunicate cu glas tare.

A fost o jumătate de zi plină de nelinişte pentru toţi cei de pe vas. Dar, deodată, către ora două, din înaltul catargului din prova, se auziră aceste cuvinte răsunătoare:

— Drum vest cu toată viteza!

Bricul se supuse instantaneu, se întoarse cu prova în direcţia indicată, marea se înspuma sub braţele elicei, iar *Forward* se avântă cu toată viteza între două ice-stream-uri învârtejite.

Drumul fusese găsit; Hatteras coborî iar pe dunetă, iar ice-master-ul, la postul lui.

— Ei bine, căpitane, întrebă doctorul, am ajuns în sfârşit în celebra strâmtoare?

— Da, răspunse Hatteras coborând glasul, dar nu e totul să intri, trebuie să mai şi ieşi din ea.

Şi cu aceste vorbe, se întoarse în cabina lui.

„Are dreptate, îşi spuse doctorul, suntem ca într-o cursă de şoareci, fără spaţiu prea mare de manevră şi dacă ar mai trebui să mai şi iernăm în această strâmtoare!… Bine! n-am fi primii care am trece printr-o asemenea aventură şi, aşa cum au ieşit alţii din încurcătură, am şti şi noi s-o scoatem la capăt!”

Doctorul nu se înşela. Chiar în acest loc, într-un mic port adăpostit, numit port Kennedy de către însuşi Mac Clintock, a iernat *Fox* în 1858. În acest moment, puteau fi recunoscute înaltele lanțuri granitice şi falezele abrupte ale celor două maluri.

Strâmtoarea Bellot, largă de o milă şi lungă de şaptesprezece mile, străbătută de un curent de şase până la şapte noduri, este strânsă între nişte munți a căror altitudine e apreciată la o mie şase sute de picioare. Ea desparte North-Sommerset de ținutul Boothia; vasele se înțelege, nu se simt acolo prea libere în mişcări. *Forward* înainta cu prevedere, dar totuşi înainta; furtunile sunt ceva obişnuit în acest spațiu îngust, iar bricul n-a scăpat de violența lor; din ordinul lui Hatteras, vergele zburătorilor şi ale gabierelor fură coborâte, catargele întărite; în ciuda măsurilor luate, vasul gâfâia din răsputeri, izbit de talazurile mării şi rafalele de ploaie; fumul coşurilor gonea spre răsărit cu o viteză uluitoare; mergeau oarecum la întâmplare printre ghețurile mişcătoare; barometrul coborî la 736 mm; era greu să te ții pe punte; de aceea, cea mai mare parte dintre oameni nu se mişcau de la postul lor, ca să nu sufere în mod inutil.

Hatteras, Johnson, Shandon rămaseră pe dunetă, şi trebuie să-l mai punem la socoteală şi pe doctor care, întrebându-se ce i-ar fi mai neplăcut să facă în clipa aceea, se urcă imediat pe punte; nu se puteau auzi unul pe altul şi de-abia dacă izbuteau să se vadă; de aceea, doctorul îşi păstră reflecțiile pentru el.

Hatteras încerca să străpungă perdeaua de neguri căci, după aprecierea lui, ar fi trebuit să se găsească la capătul celălalt al strâmtorii către orele şase seara; dar orice ieşire părea închisă; Hatteras fu, deci, silit să se oprească şi ancoră solid de un ice-berg; dar vasul rămase sub presiune toată noaptea.

A fost o vreme îngrozitoare. *Forward* amenința în

fiecare clipă să se smulgă din lanțuri; exista temerea ca nu cumva muntele de gheață, împins de violența vântului de vest, să pornească în voia valurilor şi odată cu el, bricul. Ofițerii erau în permanență cu ochii în patru, extrem de îngrijorați; trombelor de zăpadă li se adăuga o adevărată grindină, adusă de uragan de pe suprafața dezghețată a bancurilor de gheață; săgeți ascuțite umpleau atmosfera.

Temperatura crescu în mod ciudat în noaptea aceea îngrozitoare, termometrul arăta cincizeci şi şapte de grade Fahrenheit[52], iar doctorului, spre marea lui uimire, i se păru că surprinde către sud câteva fulgere urmate de un tunet foarte îndepărtat. Aceasta părea să întărească mărturia vânătorului de balene Scoresby, care observase un asemenea fenomen dincolo de paralela şaizeci şi cinci. Căpitanul Parry fusese de asemenea martorul acestei ciudățenii meteorologice, în 1821.

Către ora cinci dimineața, vremea se schimbă cu o iuțeală surprinzătoare; temperatura reveni brusc la punctul de îngheț, vântul trecu spre nord şi se linişti. Se putea zări deschiderea spre vest a strâmtorii, care era însă cu totul înfundată. Hatteras îşi plimba privirile lacome pe coastă, întrebându-se dacă şenalul exista cu adevărat.

Totuşi bricul se pregăti de plecare şi se strecură încet printre ice-stream-uri, în timp ce ghețurile se zdrobeau cu zgomot de bordajul lui; pack-urile, în perioada aceea, măsurau încă şase până la şapte picioare grosime; presiunea lor trebuia evitată cu grijă, căci, în cazul când vasul li s-ar fi împotrivit, exista pericolul de a fi ridicat şi răsturnat pe o parte.

La prânz şi pentru prima dată au putut admira un măreț fenomen solar, un nimb cu două parahelii[53];

---

52 +14° Celsius.

53 Parahelii – cercuri luminoase, adesea colorate ca un curcubeu, în jurul soarelui (n.a.).

doctorul admiră fenomenul şi-i făcu măsurătorile exacte; arcul exterior nu era vizibil decât pe o întindere de treizeci de grade de fiecare parte a diametrului orizontal; cele două imagini ale soarelui se distingeau admirabil: culorile ce se zăreau în arcurile luminoase erau, dinspre înăuntru în afară, roşu, galben, verde, un albastru foarte slab, apoi o lumină palidă, care difuza treptat, fără să i se poată delimita cu precizie marginile.

Doctorul îşi aminti de ingenioasa teorie a lui Thomas Young asupra acestui fenomen; fizicianul presupunea că anumiți nori, compuşi din prisme de gheață, rămân suspendați în atmosferă; razele soarelui care cad pe prisme sunt descompuse sub unghiuri de şaizeci şi nouăzeci de grade. Cercurile luminoase nu se pot deci forma când e senin. Doctorul găsea foarte ingenioasă această explicație.

Marinarii, obişnuiți cu mările boreale, consideră în general acest fenomen drept vestitorul unor zăpezi îmbelşugate. Dacă previziunea se realiza, situația lui *Forward* devenea foarte grea. Hatteras hotărî deci să meargă înainte; în tot restul zilei şi în timpul nopții următoare nu-şi îngădui nicio clipă de răgaz, scrutând orizontul cu binoclul, avântându-se pe scările şarturilor, nepierzând niciun prilej de a se apropia de ieşirea din strâmtoare.

Dar dimineața trebui să oprească în fața banchizei de netrecut. Doctorul veni lângă el pe dunetă. Hatteras îl luă la pupa vasului şi putură să stea de vorbă fără teama de a fi auziți.

— Suntem prinşi de ghețuri, spuse Hatteras; e imposibil să mergem mai departe.

— Imposibil? întrebă doctorul.

— Imposibil! Toată pulberea de pe *Forward* nu ne-ar ajuta să câştigăm nici măcar un sfert de milă!

— Şi atunci ce-i de făcut? întrebă doctorul.

— Ştiu eu? Blestemat să fie acest an care se prezintă

sub auspicii atât de neprielnice.

— Ei bine, căpitane, dacă trebuie să iernăm, vom ierna! Locul acesta nu-i mai rău decât altul!

— Fără îndoială, spuse Hatteras cu glas scăzut; dacă n-ar fi trebuit să iernăm, mai ales acum în iunie. Iernatul e plin de pericole, atât fizice cât şi morale. Moralul unei echipe se lasă repede doborât de acest lung repaus, în mijlocul unor adevărate suferinţe. De acea îmi făceam socoteala să nu mă opresc decât la o latitudine mai apropiată de pol.

— Da, dar fatalitatea a vrut ca golful Baffin să fie închis.

— Tocmai el care era, pe vremuri, deschis pentru altul! exclamă furios Hatteras, pentru un…

— Stai puţin, Hatteras, spuse doctorul, întrerupându-l dinadins, nu suntem deocamdată decât în 5 iunie; să nu disperăm; în faţa noastră e posibil să se deschidă o trecere neaşteptată; dumneata ştii că gheaţa are tendinţa de a se desface în mai multe blocuri, chiar în perioade calme, ca şi cum o forţă de respingere ar acţiona între diferite mase care o compun; deci, de la o oră la alta, putem găsi marea liberă.

— Ei bine, să apară o cale şi vom trece! E foarte posibil ca dincolo de strâmtoarea Bellot să avem posibilitatea să urcăm iar spre nord prin strâmtoarea Peel sau prin canalul Mac Clintock şi atunci…

— Căpitane, veni în clipa aceea James Wall să spună, riscăm ca gheţurile să ne disloce cârma.

— O să riscăm, răspunse Hatteras. Nu voi consimţi să fie scoasă. Vreau să fiu pregătit la orice oră din zi şi din noapte. Domnule Wall, veghează ca să fie păzită cât mai bine, îndepărtându-se gheţurile; dar să rămână la locul ei, mă înţelegi?

— Totuşi, mai spuse Wall…

— Nu primesc observaţii, domnule, i-o reteză cu severitate Hatteras. Poţi pleca.

Wall se înapoie la postul lui.

— Ah, făcu Hatteras cu un gest de mânie, aş da cinci ani din viața mea ca să mă aflu la nord! Nu cunosc altă trecere mai periculoasă. Şi, ca o greutate în plus, la distanța aceasta, apropiată de polul magnetic, compasul doarme, acul busolei ori se leneveşte, ori se mişcă înnebunit şi-şi schimbă mereu direcția!

— Mărturisesc, răspunse doctorul, că e o navigație periculoasă; dar, în fine, cei care au întreprins-o se aşteptau la aceste pericole şi nimic nu trebuie să-i surprindă.

— Ah, doctore! Echipajul meu s-a schimbat mult şi, aşa cum ați văzut, ofițerii au ajuns să-mi facă observații. Avantajele băneşti pe care le-am oferit marinarilor i-au împins să se angajeze pe vas; dar ele îşi au şi partea lor proastă căci, după plecare, îi fac să dorească cu şi mai multă ardoare întoarcerea! Doctore, nu sunt ajutat în ceea am întreprins şi dacă dau greş, nu va fi din vina cutărui sau cutărui marinar pe care pot să-l pun la punct, ci din reaua voință a unor ofițeri… Ah, mi-o vor plăti scump!

— Exagerezi, căpitane Hatteras.

— Nu exagerez deloc! Crezi că echipajul e necăjit de obstacolele pe care le întâlneşte în drumul său? Dimpotrivă! Ei speră, în felul acesta, că mă vor face să-mi abandonez proiectele! De aceea, oamenii aceştia nu murmură şi, atâta timp cât *Forward* se va îndrepta spre sud, vor sta potoliți. Nebunii îşi închipuie că se apropie de Anglia! Dar dacă reuşesc să urc iar spre nord, veți vedea cum se schimbă lucrurile! Jur, totuşi, că nicio ființă omenească nu mă va face să mă abat din drum! Un şenal, o deschidere prin care să-mi strecor bricul, chiar de-ar fi să las acolo arama cu care e căptuşit, şi voi birui totul!

Dorințele căpitanului aveau să se realizeze într-o anumită măsură. Conform previziunilor doctorului,

seara a avut loc o schimbare bruscă; datorită unei influențe oarecare a vântului, a curentului sau a temperaturii, ice-field-urile începură să se despartă. *Forward* se lansă cu îndrăzneală, spărgând ghețurile plutitoare cu prova lui de oțel; naviga toată noaptea şi marți, pe la ora şase, ieşi din strâmtoarea Bellot.

Dar o enervare surdă îl cuprinse pe Hatteras, găsind drumul spre nord barat cu încăpățânare. Avu totuşi destulă tărie ca să-şi stăpânească disperarea şi, ca şi cum singurul drum liber ar fi fost drumul lui preferat, îl lăsă pe *Forward* să coboare iar prin strâmtoarea Franklin; neputând să urce din nou prin strâmtoarea Peel, hotărî să ocolească ținutul Prințul de Galles, ca să ajungă la canalul Mac Clintock. Dar îşi dădea seama că Shandon şi Wall nu se puteau înşela în această privință, ei ştiind că speranțele lui au fost zădărnicite.

Ziua de 6 iunie a trecut fără niciun incident; fulguia şi pronosticurile făcute pe baza cercului de lumină se îndeplineau.

Timp de treizeci şi şase de ore, *Forward* urmă şerpuirile coastei Boothia, fără să reuşească să se apropie de ținutul Prințul de Galles; Hatteras mărea presiunea, necruțându-şi cărbunii; continua să creadă că se va aproviziona în insula Beechey; sosi joi la capătul celălalt al strâmtorii Franklin şi găsi şi de astă dată drumul spre nord de netrecut.

Putea să te cuprindă disperarea; nu mai era cu putință nici să dea înapoi; ghețurile îl împingeau înainte, iar el vedea cum drumul se închide necontenit în urma lui, ca şi cum pe locul pe unde abia trecuse cu o oră înainte n-ar fi existat niciodată o mare liberă.

Aşa că *Forward* nu numai că nu putea să ajungă în nord, dar nu putea nici să se oprească o clipă măcar, fiind amenințat să fie prins între ghețuri, şi fugea din fața lor cum fuge un vas din fața furtunii.

Vineri 8 iunie, ajunse aproape de coasta Boothia, la

intrarea în strâmtoarea James Ross, pe care trebuia s-o evite cu orice preț, căci n-are ieşire decât spre apus şi dă direct în ținuturile Americii.

Calculele făcute la prânz asupra acelui loc arătară că se aflau la 70°5'7 latitudine şi 96°46'45" longitudine; când doctorul află aceste cifre, le compară cu harta lui şi văzu că atinseseră în sfârşit polul magnetic, chiar în locul unde James Ross, nepotul lui sir John, venise să determine acest fenomen curios.

Pământul coastei era jos şi se înălța numai cu şaizeci de picioare, îndepărtându-se de mare cu o milă.

Căldarea lui *Forward* trebuind să fie curățată, căpitanul ordonă ancorarea lui într-un câmp de gheață şi-i permise doctorului să coboare pe uscat în tovărăşia şefului de echipaj. Cât despre el, insensibil la tot ceea ce nu era legat de planurile sale, se închise în cabină cercetând cu lăcomie harta polului.

Doctorul şi însoțitorul lui ajunseră cu uşurință pe uscat; primul ducea cu el un compas destinat experiențelor; voia să verifice lucrările lui James Ross; descoperi cu uşurință movila de pietre de calcar pe care o ridicase acesta şi se grăbi într-acolo: o deschizătură permitea să se zărească înlăuntrul movilei caseta de cositor în care James Ross depusese procesul-verbal al descoperirii făcute de el. Nicio ființă vie nu părea să fi vizitat această coastă pustie în ultimii treizeci de ani.

În locul acesta, un ac magnetic, suspendat cu multă grijă, se plasa imediat, sub influența forței magnetice, într-o poziție verticală; centrul de atracție se afla, deci, la o foarte mică distanță, dacă nu chiar imediat dedesubtul acului.

Doctorul făcu experiența cu toată grija.

Dar dacă James Ross, din cauza imperfecțiunii instrumentelor sale nu putuse să găsească pentru acul lui vertical decât o înclinare de 89°59', cauza era că adevăratul pol magnetic se găsea în realitate la un minut

distanță de acel punct.

Doctorul Clawbonny fu mai norocos şi, la o oarecare depărtare de locul acela, avu extrema satisfacție de a vedea cum acul se înclină la 90°.

— Iată, deci, cu precizie polul magnetic al lumii! exclamă el, bătând cu piciorul în pământ.

— E chiar aici? întrebă maistrul Johnson.

— Chiar aici, prietene!

— Atunci, continuă şeful de echipaj, trebuie abandonată orice presupunere că ar exista un munte de magnet sau vreo masă magnetizată.

— Da, bunul meu Johnson, răspunse doctorul râzând; acestea sunt ipotezele unor creduli! Precum vezi, nu există aici un munte în stare să atragă vasele, să le smulgă fierul, ancoră cu ancoră, cui cu cui şi chiar ghetele dumitale sunt la fel de nevătămate ca în orice punct al globului.

— Atunci, cum se explică...

— Nu se explică Johnson, încă nu suntem destul de învățați ca să putem explica asemenea lucruri. Dar ceea ce este sigur, exact, matematic, este că polul magnetic se află aici, în locul acesta.

— Ah! domnule Clawbonny, ce fericit ar fi căpitanul dacă ar putea să spună acelaşi lucru despre polul boreal.

— O va spune, Johnson, o va spune!

— Să dea Dumnezeu! răspunse acesta din urmă.

Doctorul şi tovarăşul lui ridicară un cairn exact pe locul unde se făcuse experiența şi, dat fiind că se dăduse semnalul de întoarcere pe vas, reveniră la bord la ora cinci după masă.

Capitolul XVII

Catastrofa expediției lui sir John Franklin

Forward reuşi să taie direct strâmtoarea James Ross, dar nu fără greutate; a fost necesară folosirea fierăstrăului şi a cartuşelor cu explozibil; echipajul se simţea foarte obosit. Din fericire, temperatura era mai mult decât suportabilă şi mai mare cu treizeci de grade decât aceea pe care o găsise James Ross în aceeaşi epocă. Termometrul arăta treizeci şi patru de grade Fahrenheit[54].

Sâmbătă depăşiră capul Felix, la extremitatea nordică a ţinutului Regele Wilhelm, una din insulele de mărime mijlocie din mările boreale.

Echipajul se simţea puternic, dar dureros impresionat; arunca priviri curioase, dar triste spre insula pe lângă ale cărei coaste treceau.

În adevăr, se aflau în preajma ţinutului Regele Wilhelm, teatrul celei mai cumplite drame a timpurilor moderne! La câteva mile spre apus, pieriseră pentru totdeauna *Erebus* şi *Terror*.

Marinarii de pe *Forward* cunoşteau bine încercările ce se făcuseră pentru regăsirea amiralului Franklin şi rezultatele obţinute, dar nu aflaseră tristele amănunte ale acestei catastrofe. Or, în timp ce doctorul urmărea pe harta lui drumul vasului, câţiva dintre ei, Bell, Bolton, Simpson, se apropiară de el, încercând să intre în vorbă. În curând îi urmară şi camarazii lor, mânaţi de o deosebită curiozitate; în timpul acesta bricul gonea cu viteză maximă, iar coasta, golfurile ei, cu capurile, cu limbile de pământ, le treceau prin faţa ochilor ca o frescă uriaşă.

Hatteras măsura duneta cu paşi grăbiţi. Doctorul, instalat pe punte, se văzu înconjurat de către cei mai mulţi dintre oamenii echipajului; el înţelese importanţa acestei situaţii şi influenţa unei povestiri într-o

[54] +2° Celsius.

asemenea împrejurare; continuă, deci, cam în felul acesta convorbirea începută cu Johnson:

— Voi ştiţi, dragi prieteni, care au fost începuturile carierei lui Franklin; mai întâi mus, asemeni lui Cook şi lui Nelson; după ce-şi petrecu tinereţea în mari expediţii maritime, se hotărî, în 1845, să se avânte în căutarea Trecerii din nord-vest; comanda *Terror* şi *Erebus*, două vase încercate, care tocmai făcuseră, cu James Ross, în 1840, o expediţie la Polul Sud. *Erebus*, echipat de Franklin, avea un echipaj alcătuit din şaptezeci de oameni, ofiţeri şi marinari, avându-l pe Fitz. James căpitan, pe Gore şi pe Le Vesconte locotenenţi, pe Des Voeux, Sargent, Couch şefi de echipaj şi pe Stanley chirurg. *Terror* număra şaizeci şi opt de oameni, căpitan fiind Crozier, locotenenţi, Little Hogdson şi Irving, şefi de echipaj, Horesby şi Thomas, iar chirurg, Peddie. Pe golfurile, capurile, strâmtorile, limbile de pământ, canalele, insulele din ţinuturile acestea, puteţi citi numele celor mai mulţi dintre aceşti nefericiţi, dintre care niciunul nu şi-a mai revăzut ţara. În total, o sută treizeci şi opt de oameni. Ştim că ultimele scrisori ale lui Franklin au fost trimise din insula Disko şi datate din 12 iulie 1845. „Sper, spunea el, să ridic velele în noaptea asta, spre strâmtoarea Lancastre.” Ce s-a întâmplat după plecarea din golful Disko? Căpitanii balenierelor *Prince de Walles* şi *Entreprise* zăriră pentru ultima oară cele două vase în golful Melville, şi, din ziua aceea, nu s-a mai auzit vorbindu-se despre ele. Totuşi, îl putem urmări pe Franklin în drumul lui spre vest; pătrunde prin strâmtorile Lancastre şi Barrow şi ajunge la insula Beechey, unde petrece iarna anului 1845-l846.

— Dar cum s-au aflat aceste amănunte? întrebă Bell, dulgherul.

— Cu ajutorul a trei morminte, pe care expediţia Austin le-a descoperit pe o insulă în anul 1850. În aceste morminte erau îngropaţi trei dintre marinarii lui

Franklin; apoi, mai târziu, cu ajutorul unui document găsit de locotenentul Hobson de pe *Fox* şi care poartă data de 25 aprilie 1848. Ştim, deci, că, după iernatul lor, *Erebus* şi *Terror* au urcat din nou prin strâmtoarea Wellington până la paralela şaptezeci şi şapte; dar, în loc să-şi continue drumul spre nord, drum fără îndoială impracticabil, au revenit spre sud…

— Şi asta a însemnat pieirea lor! spuse o voce gravă. Salvarea era spre nord.

Se întoarseră cu toţii. Hatteras, sprijinit cu coatele de balustrada dunetei, zvârli echipajului său această teribilă constatare.

— Fără îndoială, continuă doctorul, intenţia lui Franklin era de a ajunge la coasta americană; dar pe acest drum fatal îl asaltară furtunile şi, la 12 septembrie 1846, cele două vase fură prinse de gheţuri, la câteva mile de aici, la nord-vest de capul Felix; fură târiţi apoi până la nord-nord-vest de limba de pământ Victory, chiar acolo, făcu doctorul, arătând un punct pe mare. Or, adăugă el, vasele nu au fost părăsite decât la 22 aprilie 1848. Ce s-a petrecut, aşadar, în timpul acestor nouăsprezece luni? Ce-au făcut nenorociţii ăştia? Au explorat, fără îndoială, ţinuturile înconjurătoare, au încercat totul pentru salvarea lor, căci amiralul era un om energic, şi dacă n-a reuşit…

— E pentru că l-au trădat, poate, echipajele sale, spuse Hatteras cu o voce surdă.

Marinarii nu îndrăzniră să ridice ochii; vorbele acestea erau apăsătoare pentru ei.

— Pe scurt, din documentul fatal mai aflăm că sir John Franklin moare zdrobit de oboseală, la 11 iunie 1847. Onoare memoriei sale! spuse doctorul descoperindu-se.

Cei care-l ascultau îl imitară în tăcere.

— Ce s-a întâmplat cu aceşti nenorociţi lipsiţi de comandantul lor, timp de zece luni? Ei rămăseseră pe bordul vaselor şi nu se hotărâră să le părăsească decât în

aprilie 1848; mai rămăseseră o sută şi cinci oameni din o sută treizeci şi opt. Treizeci şi trei muriseră! Atunci căpitanii Crozier şi Fitz James ridicară un cairn pe limba de pământ Victory şi depuseră înăuntru ultimul lor document. Vedeți, dragi prieteni, trecem acum prin fața acestei limbi de pământ. Mai puteți zări resturile cairnului, aşezat, ca să spunem aşa, în punctul extrem atins de James Ross în anul 1831. Iată capul Jane Franklin! Iată limba de pământ Le Vesconte! Iată golful Erebus, unde s-a găsit, pusă pe o sanie, şalupa făcută din rămăşițele unuia dintre vase. În ea au fost descoperite lingurițe de argint, muniții din belşug, şocolată, ceai, cărți religioase! Căci cei o sută şi cinci supraviețuitori, sub comanda căpitanului Crozier, porniseră la drum spre Great Fish River! Până unde au putut să ajungă în golful Hudson! Au supraviețuit unii dintre ei? Ce s-a întâmplat cu ei după această ultimă plecare?

— Vă voi spune eu ce s-a întâmplat cu ei! spuse John Hatteras cu glas puternic. Da, au încercat să ajungă la golful Hudson şi s-au împărțit în mai multe detaşamente. Da, au apucat-o spre sud! Da, în 1854, o scrisoare a doctorului Rae ne informează că, în 1850, eschimoşii întâlniseră în ținutul Regele Wilhelm un detaşament de patruzeci de oameni, vânând foci, călătorind pe gheață, trăgând după ei un vas, slăbiți, jigăriți, istoviți de oboseală şi de durere. Iar mai târziu, descoperiseră treizeci de cadavre pe continent şi cinci pe o insulă vecină, unii pe jumătate îngropați, alții părăsiți, fără mormânt, unii sub o barcă răsturnată, alții sub resturile unui cort, aci un ofițer cu telescopul la umăr şi cu puşca încărcată lângă el, mai departe cazanul cu resturile unui prânz înfiorător! Aflând aceste ştiri, Amiralitatea rugă Compania Golfului Hudson să trimită oamenii cei mai pricepuți la fața locului. Aceştia coborâră până la gurile râului Back. Cercetară insulele

Montreal, Maconochie, limba de pământ Ogle. Dar nimic! Toți aceşti nefericiți muriseră de mizerie, de suferință, de foame, încercând să-şi prelungească existența folosind resursele înfricoşătoare ale canibalismului! Iată ce s-a întâmplat cu ei de-a lungul acestui drum spre sud, presărat cu cadavrele lor mutilate! Ei bine, mai doriți să mergeți pe urmele lor?!

Vocea vibrantă, gesturile pătimaşe, figura aprinsă a lui Hatteras produseră un efect de nedescris.

Echipajul, covârşit de emoție în preajma acestor ținuturi ale morții, exclamă într-un glas:

— Spre nord! spre nord!

— Ei bine, spre nord! Salvarea şi gloria sunt acolo! Spre Nord! Cerul e cu noi! vântul se schimbă! Şenalul e liber, gata la manevră!

Marinarii se repeziră la posturile de manevră; ice-stream-urile se dădură încet la o parte; *Forward* evolua rapid şi se îndreptă sub presiune spre canalul Mac Clintock.

Hatteras avusese dreptate să conteze pe o mare mai liberă de gheață; el urma presupusul drum al lui Franklin, ținându-se de-a lungul coastei orientale a ținutului Prince de Walles – pe atunci destul de exact notată pe hărți, în timp ce țărmul opus rămăsese încă necunoscut. Cu siguranță că ruperea şi învălmăşirea gheţurilor spre sud se făcuse prin deschizăturile de la răsărit, căci strâmtoarea părea în întregime eliberată; *Forward* fu astfel în măsură să-şi recâştige timpul pierdut; vasul spori presiunea, astfel că la 14 iunie depăşi golful Osborne şi punctele extreme atinse în timpul expedițiilor din 1851. Gheţurile mai erau încă multe în strâmtoare, dar nu mai plana amenințarea ca *Forward* să navigheze într-o mare săracă în ape.

Capitolul XVIII

Drumul spre nord

Echipajul părea să-şi fi recăpătat spiritul de disciplină şi de supunere. Manevrele, rare şi puţin obositoare, îi lăsau multe momente de răgaz. Temperatura se menţinea deasupra punctului de îngheţ, dar dezgheţul avea să biruie cele mai grele obstacole ale acestei navigaţii.

Duk, familiar şi sociabil, legase relaţii de sinceră prietenie cu doctorul Clawbonny. Se aveau foarte bine. Dar cum în amiciţie există totdeauna un prieten care se sacrifică pentru celălalt, trebuie să mărturisim că doctorul nu era „celălalt”. Duk făcea din el tot ce voia. Doctorul îl asculta ca un câine pe stăpânul său. Duk, de altfel, se arăta prietenos faţă de cea mai mare parte dintre marinarii şi ofiţerii de la bord; numai de tovărăşia lui Shandon fugea, fără îndoială că din instinct; avea de asemenea un dinte, şi încă ce dinte! împotriva lui Pen şi a lui Waren; ura lui faţă de ei se exprima prim mârâituri cu greu reţinute la apropierea lor. Aceştia, de altfel, nu îndrăzneau să se lege de câinele căpitanului, de „duhul casei lui” cum îl numea Clifton.

În cele din urmă, echipajul îşi recăpătase încrederea şi se purta bine.

— Se pare, îi spuse într-o zi James Wall lui Richard Shandon, că oamenii noştri au luat în serios discursurile căpitanului, au aerul că nu se mai îndoiesc de succes.

— Greşesc, răspunse Shandon; dacă s-ar gândi mai bine, dacă ar examina situaţia, şi-ar da seama că păşim dintr-o imprudenţă în altă imprudenţă.

— Totuşi, replică Wall, iată-ne într-o mare mai liberă, ne întoarcem pe drumuri cunoscute; nu exagerezi cumva, Shandon?

— Nu exagerez cu nimic, Wall; ura, gelozia, dacă vrei, pe care mi-o inspiră Hatteras, nu mă orbesc. Ai vizitat buncărele cu cărbuni?

— Nu, răspunse Wall.

— Ei bine! coboară acolo şi vei vedea cu ce viteză scad proviziile noastre. În principiu, ar trebui să navigam mai ales cu vele; elicea fiind rezervată pentru a merge împotriva curenților sau a vânturilor potrivnice, combustibilul nostru n-ar trebui să fie folosit decât cu cea mai severă economie, căci cine poate spune în ce loc de pe aceste mări şi pentru câți ani putem fi reținuți? Dar Hatteras, împins de frenezia de a merge înainte, de a urca până la acest pol ce nu poate fi atins, nu se mai preocupă de un asemenea amănunt. Fie că vântul ne este sau nu prielnic, el merge cu toată presiunea şi, în caz că se va mai continua aşa, riscăm să fim într-o situație grea, dacă nu chiar pierduți.

— E adevărat ce spui, Shandon? Situația e gravă, în cazul acesta!

— Da, Wall, gravă nu numai pentru maşini care din lipsă de combustibil, nu ne-ar fi de niciun folos într-o împrejurare critică, dar gravă de asemenea în cazul unui iernat, la care, mai devreme sau mai târziu, tot vom ajunge. Or, trebuie să te gândeşti puțin şi la frig într-un ținut în care mercurul îngheață în mod frecvent în termometru[55].

— Dar, dacă nu mă înşel, Shandon, căpitanul speră să-şi poată împrospăta aprovizionarea pe insula Beechey; acolo trebuie să găsească mari cantități de cărbune.

— Dar parcă mergi unde vrei pe mările astea, Wall? Poți conta să găseşti cutare strâmtoare liberă de ghețuri? Şi dacă nu nimereşte pe insula Beechey, dacă nu poate să ajungă acolo, ce se va întâmpla cu noi?

[55] Mercurul îngheață la minus 42° Celsius (n.a.)

— Ai dreptate, Shandon; Hatteras mi se pare imprudent; dar de ce nu-i faci unele observații în această privință?

— Nu, Wall, răspunse Shandon cu o amărăciune prost mascată. Am hotărât să tac; nu mai port răspunderea vasului. Voi aştepta desfăşurarea evenimentelor: mi se comandă, mă supun şi nu dau sfaturi.

— Permite-mi să-ți spun că nu ai dreptate, Shandon, deoarece e vorba de interese comune, iar aceste imprudențe ale căpitanului ne pot costa pe toți foarte scump.

— Şi dacă i-aş vorbi, Wall, crezi că m-ar asculta?

Wall nu îndrăzni să răspundă afirmativ.

— Dar, adăugă el, poate că ar asculta observațiile prieteneşti ale echipajului.

— Echipajul! făcu Shandon ridicând din umeri. Dar, bietul meu Wall, oare n-ai băgat de seamă? Echipajul e animat de cu totul alt sentiment decât de cel al salvării sale! El ştie că înaintează spre paralela şaptezeci şi doi şi că pentru fiecare grad parcurs dincolo de această latitudine capătă o sumă de o mie de lire.

— Ai dreptate, Shandon, răspunde Wall, iar căpitanul a folosit cel mai bun mijloc pentru a ține oamenii în mână.

— Fără îndoială, răspunse Shandon, cel puțin pentru moment.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că atâta vreme cât nu există primejdie şi osteneală, pe o mare liberă, totul va merge de la sine; Hatteras i-a momit cu bani; dar ceea ce se face pentru bani, nu se face bine. E destul să apară împrejurările grele, pericolele, mizeria, boala, descurajarea, frigul, în calea cărora ne aruncăm nebuneşte, şi vei vedea dacă oamenii aceştia îşi vor mai aminti că au de câştigat o primă.

— Atunci, Shandon, după părerea dumitale, Hatteras

nu va reuşi?

— Nu, Wall, nu va reuşi; într-o asemenea acțiune trebuie să existe o perfectă unitate de vederi între şefi, o simpatie, care nu există. Mai adaug că Hatteras e un nebun; întreg trecutul lui o dovedeşte! În sfârşit, vom vedea! Se pot ivi situații în care să fii forțat să predai comanda vasului unui căpitan mai puțin aventuros…

— Totuşi, spuse Wall, scuturând capul a îndoială, Hatteras va avea întotdeauna de partea lui…

— Îl va avea, replică Shandon, întrerupându-l pe ofițer, îl va avea pe doctorul Clawbonny, un savant care nu urmăreşte decât să afle cât mai multe, pe Johnson, un marinar care e sclavul disciplinei şi care nu se osteneşte să gândească – poate încă un om sau doi, ca Bell, dulgherul, deci patru, cel mult, iar noi suntem optsprezece la bord! Nu, Wall, Hatteras nu se bucură de încrederea echipajului, asta o ştie el bine; îl momeşte cu bani, a profitat cu abilitate de catastrofa expediției lui Fraklin, ca să provoace o schimbare în starea de spirit a acestor firi nestatornice; dar asta nu va ține mult, ți-o spun eu, şi dacă nu reuşeşte să atingă pământul în insula Beechey, e pierdut!

— Dacă echipajul ar putea să-şi închipuie…

— Îți cer să-mi dai cuvântul de onoare, răspunse Shandon cu aprindere, că nu-i vei comunica aceste observații; va ajunge să le facă singur. În momentul acesta, de altfel, e bine să se continue drumul spre nord. Dar cine ştie dacă ceea ce Hatteras crede a fi un drum spre pol nu este de fapt o întoarcere spre sud. La capătul canalului Mac Clintock se află golful Melville, şi acolo dai de o suită de strâmtori care te readuc la golful Baffin. Hatteras să ia seama: drumul spre est este mai uşor decât cel spre nord.

Se poate vedea după aceste vorbe care erau sentimentele lui Shandon şi câtă dreptate avea căpitanul să presimtă un trădător în persoana lui.

Shandon judeca bine, de altfel, atunci când atribuia mulțumirea actuală a echipajului perspectivei pe care o avea de a depăşi în curând paralela şaptezeci şi doi. Pofta de bani pusese stăpânire şi pe cei mai puțin îndrăzneți de la bord. Clifton calculă câştigul fiecăruia cu mare exactitate.

Scoțându-i din socoteală pe căpitan şi pe doctor, care nu puteau fi părtaşi la împărțirea primei, rămâneau pe *Forward* şaisprezece oameni. Prima fiind de o mie de livre, asta făcea şaizeci şi două de livre şi jumătate de cap pentru fiecare grad. Dacă se va ajunge cândva la pol, li se va rezerva fiecăruia dintre ei, pentru cele optsprezece grade care erau de străbătut, o sumă de o mie o sută douăzeci şi cinci de livre, adică o avere. Fantezia aceasta l-ar fi costat pe căpitan optsprezece mii de livre; dar el era destul de bogat ca să-şi plătească o plimbare la pol.

Socotelile acestea ațâțară în mod deosebit lăcomia echipajului, aşa cum ne putem închipui, şi mulți dintre cei care cu cincisprezece zile înainte se bucurau să coboare spre sud, aspirau acum să depăşească această latitudine acoperită cu aur.

Forward se afla, în ziua de 16 iunie, în dreptul capului Aworth. Muntele Rawlinson îşi înălța vârfurile albe spre cer; zăpada şi ceața îl făceau să pară uriaş, exagerând distanța la care se afla; temperatura se menținea la câteva grade deasupra înghețului; din coastele muntelui țâşneau cascade apărute pe neaşteptate; avalanşele se rostogoleau cu detunături ce semănau cu tragerile continue ale artileriei grele. Ghețarii, aşternuți pe vaste întinderi albe, proiectau o uriaşă reverberație în spațiu. Natura boreală în lupta cu dezghețul oferea privirilor un spectacol splendid. Bricul trecea foarte aproape de coastă; se zăreau, pe câteva stânci adăpostite, buruieni rare ale căror flori trandafirii scoteau timid capul din zăpadă, licheni jigăriți, roşcați la culoare şi mlădițele unui soi de salcie pitică, târâtoare.

În sfârşit la nouăsprezece iunie, la această faimoasă latitudine de şaptezeci şi două grade, trecură prin fața limbii de pământ Minto, care formează una din extremitățile golfului Ommaney; bricul intră în golful Melville, supranumit de Bolton Marea de Argint; marinarul acesta vesel făcu mii de glume pe această temă, de care bunul Clawbonny râse din toată inima.

Navigația lui *Forward*, în ciuda unei puternice brize de nord-est, fu destul de uşoară pentru ca, la 23 iunie, să depăşească al şaptezeci şi patrulea grad de latitudine. El se afla în mijlocul golfului Melville, una din mările cele mai însemnate din această regiune. Marea aceasta a fost străbătută pentru prima oară de căpitanul Parry, în importanta sa expediție din 1819, şi acolo s-a întâmplat ca echipajul lui să câştige prima de cinci mii de lire, promisă printr-o hotărâre guvernamentală.

Clifton se mulțumi să facă observația că depăşiseră cu două grade paralela şaptezeci şi doi. Asta însemna o sută douăzeci şi cinci de livre în creditul lui. Dar i s-a atras atenția că averea, prin aceste ținuturi, nu înseamnă mare lucru, că nu puteai să spui că eşti bogat, decât cu condiția să poți să-ți bei banii; părea, deci, mai potrivit să aştepți momentul când te-ai fi tăvălit pe sub masa vreunei taverne din Liverpool, ca să te bucuri şi să-ți freci mâinile.

Capitolul XIX

O balenă la orizont

Golful Melville, deşi uşor navigabil, nu era lipsit de ghețuri; se zăreau ice-field-uri uriaşe care se întindeau până la marginile orizontului; ici-colo apăreau câteva ice-berg-uri, nemişcate însă şi parcă ancorate în mijlocul

câmpurilor înghețate. *Forward* mergea cu toată presiunea prin şenalele largi în care se mişca uşor. Vântul se schimba des, sărind brusc de la un punct al compasului la celălalt.

Caracterul schimbător al vânturilor în mările arctice e un fapt deosebit de interesant şi, adesea, doar câteva minute distanță despart liniştea desăvârşită a mării de o furtună dezordonată. E ceea ce i s-a întâmplat lui Hatteras la 23 iunie, chiar în mijlocul uriaşului golf.

Vânturile cele mai statornice bat, în general, dinspre banchiză către marea liberă şi sunt foarte reci. În ziua aceea, termometrul coborî cu câteva grade, vântul se mută spre sud şi rafale uriaşe, trecând pe deasupra câmpurilor de gheață, se descotorosiră de umezeala lor sub forma unei ninsori dese. Căpitanul ordonă imediat strângerea velelor cu care ajuta elicea, dar nu atât de repede, totuşi, ca zburătorul să nu fie smuls cât ai clipi din ochi.

Hatteras comanda manevrele cu cel mai deplin sânge rece şi nu părăsi puntea în timpul furtunii; fu obligat să fugă din fața vremii şi să se îndrepte din nou spre apus. Vântul ridica valuri uriaşe în mijlocul cărora se legănau gheţuri de toate formele, smulse din ice-field-urile înconjurătoare; bricul era scuturat ca o jucărie, iar sfărâmăturile pack-urilor se izbeau de coca lui; uneori se ridica perpendicular, în vârful unui munte lichid; prova lui de oțel, concentrând lumina difuză, strălucea ca o bară de metal incandescentă; apoi cobora într-un abis, cufundându-se în mijlocul vârtejurilor de fum pe care le scotea, în timp ce elicea se învârtea în gol, afară din apă, cu un zgomot sinistru, şi bătea aerul cu brațele ei ieşite la suprafață. Ploaia, amestecată cu zăpadă, cădea în torente.

Doctorul nu putea să scape o asemenea ocazie pentru a se uda până la piele; rămase pe punte, pradă acelei mişcătoare admirații pe care un savant o resimte în fața

unui asemenea spectacol. Nici cel mai apropiat vecin nu i-ar fi putut auzi glasul; aşadar, tăcea şi privea; dar, privind spectacolul, fu martorul unui fenomen bizar şi caracteristic regiunilor hiperboreene.

Furtuna era circumscrisă într-un spaţiu restrâns şi nu se întindea pe mai mult de trei sau patru mile;

Forward surprins de furtună

într-adevăr, vântul care trece peste câmpurile de gheață își pierde mult din putere şi nu-şi poate împinge prea departe violența dezastruoasă; doctorul zărea din timp în timp, prin ceața risipită pe alocuri, un cer senin şi o mare liniştită, dincolo de ice-field-uri; era suficient ca *Forward* să treacă prin seriale, ca să poată din nou să navigheze liniştit; numai că risca să fie zvârlit pe acele banchize mobile care se supuneau mişcării hulei. Totuşi, Hatteras reuşi, după câteva ore, să-şi conducă vasul pe o mare calmă, în timp ce uraganul dezlănțuit cu turbare la orizont își dădea ultima suflare la câteva ancabluri de *Forward*.

Golful Melville nu mai avea aceeaşi înfățişare; sub influența valurilor şi a vântului, un mare număr de ghețari, desprinşi de coastă, erau târâți spre nord, încrucişându-se şi ciocnindu-se în toate direcțiile. Se puteau număra mai multe sute; dar golful e foarte larg şi bricul îi evită cu uşurință. Spectacolul acestor mase plutitoare, care, inegale ca viteză, păreau că luptă între ele pe acest uriaş câmp de curse, era măreț.

Doctorul era plin de entuziasm, când Simpson, harponierul, se apropie de el şi-i atrase atenția asupra nuanțelor schimbătoare ale mării; aceste nuanțe variau de la albastru intens la verde măsliniu; lungi fâşii se întindeau de la nord spre sud, având între ele linii de intersecție atât de distincte, încât se putea urmări linia lor de demarcație până departe, cât vedeai cu ochii. De asemenea, uneori, mari pânze de apă, transparente, apăreau în prelungirea altor pânze cu totul opace.

— Ei bine, domnule Clawbonny, ce credeți despre această ciudățenie? întrebă Simpson.

— Cred, prietene, răspunse doctorul, ceea ce credea vânătorul de balene Scoresby despre natura acestor ape atât de felurit colorate; că apele albastre sunt lipsite de acele miliarde de animale microscopice şi de meduze, de care sunt pline apele verzi; el a făcut diverse experiențe

în legătură cu această problemă şi-l cred din toată inima.

— O, domnule, din culorile mării se mai poate trage şi o altă concluzie.

— Adevărat?!

— Da, domnule Clawbonny, şi, pe cinstea mea de harponier, dacă *Forward* ar fi fost o navă balenieră, cred că am fi avut o ocazie favorabilă.

— Totuşi, răspunse doctorul, nu zăresc nici cea mai mică balenă.

— Bine, nu va trece mult şi o vom vedea, v-o făgăduiesc! E un noroc extraordinar pentru un vânător de balene să întâlnească asemenea benzi verzi la această latitudine.

— Şi de ce? întrebă doctorul, care arăta un viu interes pentru observațiile făcute de oameni de meserie.

— Pentru că în apele verzi, răspunse Simpson, se vânează cele mai multe balene.

— Şi care e cauza, Simpson?

— Pentru că găsesc aici o hrană mai îmbelşugată.

— Eşti sigur?

— O! lucrul acesta l-am experimentat de o sută de ori, domnule Clawbonny în marea Baffin: nu văd de ce n-ar fi la fel în golful Melville.

— Fără îndoială că ai dreptate.

— Iată, răspunse acesta, aplecându-se peste bastingaj, priviți, domnule Clawbonny.

— Ia te uită, răspunse doctorul, s-ar spune că e dâra unui vas!

— Ei bine, lămuri Simpson e o substanță grasă pe care o lasă balena în urma ei. Vă rog să mă credeți, animalul care a lăsat-o trebuie să fie pe-aproape!

Într-adevăr, atmosfera era încărcată de un miros caracteristic. Doctorul privi cu atenție suprafața mării şi prorocirea harponierului nu întârzie să se îndeplinească. Vocea lui Foker se auzi de sus de pe catarg:

— O balenă, strigă el, o împinge vântul spre noi!

Toate privirile se îndreptară în direcția indicată; o trombă nu prea înaltă, care țâşni din mers, se zări la o milă de bric.

— Uite-o! uite-o! strigă Simpson care, cu experiența ce o avea, nu putea să se înşele.

— A dispărut! răspunse doctorul.

— Am putea foarte bine s-o regăsim dacă ar fi nevoie, spuse Simpson, cu părere de rău în glas.

Dar, spre marea lui mirare şi deşi nimeni n-ar fi îndrăznit să i-o ceară, Hatteras dădu ordin să fie echipată baleniera; era bucuros să ofere echipajului său această distracție şi chiar să procure, cu acest prilej, câteva butoiaşe de ulei. Toți primiră cu satisfacție permisiunea de a vâna balena.

Patru marinari luară loc în balenieră; Johnson, la pupa, a fost însărcinat cu conducerea ei; Simpson stătea cu harponul în mână. Doctorul n-a putut fi împiedicat să participe la expediție. Marea era destul de liniştită.

Baleniera se desprinse cu iuțeală de bord şi după zece minute se afla la o milă depărtare de bric.

Balena, care-şi luase o nouă provizie de aer, se scufundase din nou, dar reveni curând la suprafață şi aruncă la o înălțime de cincisprezece picioare amestecul de aburi şi de mucozități care țâşneşte prin nările sale.

— Acolo! acolo! făcu Simpson indicând un punct la opt sute de iarzi de balenieră.

Aceasta se îndreptă în viteză spre animal iar bricul, zărindu-l şi el, se apropie ținând maşinile la o presiune redusă.

Uriaşul cetaceu dispărea şi reapărea, după bunul plac al valurilor, arătându-şi spatele negricios, asemănător cu o stâncă eşuată în plină mare; o balenă nu înoată repede când nu e urmărită, şi aceasta se lăsa leneş şi nepăsător legănată de valuri.

Baleniera se apropie în tăcere, mergând pe linia apelor verzi, a căror opacitate împiedica animalul să-şi vadă

duşmanul. Spectacolul pe care-l oferă o bărcuță care atacă asemenea monstru e întotdeauna emoționant. Acesta putea să tot aibă aproape o sută treizeci de picioare şi nu rareori se întâlnesc, între paralelele şaptezeci şi doi şi optzeci, balene a căror lungime depăşeşte o sută optzeci de picioare. Unii scriitori din vechime au vorbit chiar despre animale mai lungi de şapte sute de picioare; ele trebuie clasate însă printre speciile, aşa-zis, imaginare.

În curând baleniera se găsi lângă cetaceu. Simpson făcu un semn cu mâna, vâslele se opriră şi, învârtind harponul în mână, dibaciul marinar îl aruncă cu putere; unealta aceasta, prevăzută cu o suliță dințată, se înfipse în stratul gros de grăsime. Balena rănită bătu apa cu coada şi se scufundă. Imediat cele patru vâsle fură ridicate perpendicular; funia, legată de harpon şi aşezată la prova, se desfăşură cu cea mai mare viteză şi trase baleniera după ea, în timp ce Johnson o conducea cu dibăcie.

Balena, în fuga ei, se îndepărta de bric şi înainta spre ice-berg-urile aflate în mişcare; timp de o jumătate de oră ea goni în felul acesta; din când în când trebuia udată funia harponului, ca să nu ia foc prin frecare. Când viteza animalului păru că se încetineşte, începură să tragă încet de funie şi s-o ruleze cu grijă; balena reapăru în curând la suprafața mării, bătând apa cu coada ei uriaşă; trombele de apă ridicate de ea cădeau din nou ca o ploaie violentă asupra balenierei. Aceasta se apropia în viteză; Simpson apucase o lance lungă şi se pregătea să se lupte cu animalul corp la corp.

Dar balena porni cu toată iuțeala printr-un şenal aflat între doi munți de gheață. Urmărirea devenea extrem de periculoasă.

— Drace! exclamă Johnson.

— Înainte! Înainte! Curaj, prieteni! strigă Simpson, cuprins de furia vânătorii. Balena e a noastră.

— Dar n-o putem urmări printre ice-berg-uri, răspunse Johnson, ținând baleniera în loc.

— Ba da! Ba da! stărui Simpson.

— Nu! Nu! se împotriviră câțiva marinari.

— Ba da! ripostară ceilalți.

În timpul discuției, balena intrase între cei doi munți plutitori pe care hula şi vântul tindeau să-i unească.

Baleniera remorcată era amenințată să fie târâtă în acest şenal periculos, când Johnson, avântându-se în față cu un topor în mână, tăie funia.

Era şi timpul; cei doi munți se ciocniră cu o putere irezistibilă, zdrobind între ei nefericitul animal.

— Pierdută! exclamă Simpson.

— Salvați! răspunse Johnson.

— Pe legea mea! spuse doctorul, care nici nu clipise măcar, aşa ceva merită osteneală să fie văzut!

Forța de zdrobire a acestor ghețari este uriaşă. Balena tocmai căzuse victimă unui accident care se repetă des prin mările acestea. Scoresby povesteşte că, în decursul unei singure veri, treizeci de balene au pierit în felul acesta în golful Baffin; el a văzut un vas cu trei catarge turtit într-un minut între două uriaşe ziduri de gheață care, apropiindu-se unul de celălalt cu o iuțeală înfricoşătoare, îl făcură să dispară fără urmă, cu încărcătură şi echipaj, cu tot. Alte două vase, sub ochii lui, fură străpunse dintr-o parte într-alta, ca de nişte lovituri de lance, de ghețuri ascuțite, mai lungi de o sută de picioare, care se întâlniră după ce au trecut prin scândurile bordajului.

După câteva minute, baleniera acostă lângă bric şi-şi reluă locul obişnuit de pe punte.

— E o lecție, spuse Shandon cu glas tare, pentru neprevăzătorii care se aventurează prin şenale.

Capitolul XX

Insula Beechey

La 25 iunie, *Forward* sosea în dreptul capului Dundas, la extremitatea nord-vestică a ținutului Prince de Galles. Acolo greutățile deveniră şi mai mari în mijlocul ghețurilor numeroase. Marea se strâmba în punctul acesta, iar linia insulelor Crozier, Young, Day, Lowther şi Garret, aşezate ca nişte forturi în fața unei rade, obliga ice-stream-urile să se îngrămădească în strâmtoare. O distanță pe care bricul în orice altă împrejurare ar fi făcut-o într-o zi, a fost parcursă în cinci zile, de la 25 la 30 iunie; vasul se oprea, se întorcea, aşteptând un prilej prielnic, ca să nu-i scape insula Beechey, consumând mult cărbune şi mulțumindu-se să reducă focul la căldări în timpul popasurilor, dar fără să-l stingă niciodată, ca să fie sub presiune la orice oră din zi şi din noapte.

Hatteras cunoştea la fel de bine ca şi Shandon situația proviziilor sale, dar, fiind sigur că va găsi combustibil în insula Beechey, nu voia să piardă nicio clipă din motive de economie; era în mare întârziere, ca urmare a ocolului făcut prin sud, şi, deşi avusese prevederea să părăsească Anglia din luna aprilie, nu era acum mai avansat decât expedițiile precedente la epoca asta.

În ziua de 30, fu reperat capul Walker, la extremitatea nord-vestică a ținutului Prince de Galles; e punctul cel mai îndepărtat pe care l-au zărit Kennedy şi Bellot la 3 mai 1852, după o călătorie în care au străbătut întregul North-Sommerset. Încă în 1851, căpitanul Ommaney, din expediția lui Austin, avusese norocul să-şi poată reaproviziona acolo detaşamentul lui.

Capul acesta, foarte înalt, se remarcă prin culoarea sa roşie-cafenie; de acolo, când e senin, se poate vedea până

la intrarea canalului Wellington. Spre seară, se zări capul Bellot, despărțit de capul Walker prin golful Mac Leon. Capul Bellot fusese botezat astfel în prezența tânărului ofițer francez al cărui nume îl poartă şi pe care expediția engleză l-a salutat cu un triplu „Ura!” În locul acela coasta, formată dintr-o piatră calcaroasă gălbuie, cu o înfățişare foarte zgrunțuroasă, e apărată de sloiuri uriaşe pe care vânturile de nord le îngrămădesc acolo în chipul cel mai impunător. *Forward* o pierdu repede din vedere, şi-şi croi, printre gheţurile slab lipite între ele, un drum spre insula Beechey, traversând strâmtoarea Barrow.

Hatteras, hotărât să meargă în linie dreaptă, ca să nu fie târât dincolo de insulă, nu-şi părăsi deloc postul în timpul zilelor ce au urmat; se urca des pe verigile zburătorului ca să aleagă şenalele favorabile. În timpul traversării strâmtorii, făcu tot ceea ce pot face îndemânarea, sângele rece, îndrăzneala, geniul chiar, al unui marinar. E drept, însă, că norocul nu era de partea lui de astă dată, căci la epoca aceea ar fi trebuit să găsească marea aproape liberă. Dar, în cele din urmă, necruțând nici vaporii, nici echipajul, necruțându-se nici pe sine, îşi atinse ținta.

La 3 iulie, la ora unsprezece dimineața, ice-masterul semnală un ținut spre nord; studiind locurile, Hatteras recunoscu insula Beechey, acest punct de întâlnire al tuturor navigatorilor arctici. Acolo ajunseseră aproape toate vasele care se aventurau pe aceste mări. Acolo îşi stabili Franklin prima sa tabără de iarnă, înainte de a se afunda în strâmtoarea Wellington. Tot acolo, Creswell, locotenentul lui Mac Clure, după ce străbătuse patru sute şaptezeci de mile pe gheţuri, se întâlni cu Phoenix şi se întoarse în Anglia. Ultimul vas care a ancorat în insula Beechey înainte de *Forward* a fost Fox; Mac Clintock şi-a făcut provizii acolo, la 11 august 1855, şi a reparat casele şi magaziile; nu trecuseră nici doi ani de atunci; Hatteras

era la curent cu aceste amănunte.

La vederea acestei insule, inima şefului de echipaj începu să bată puternic; pe vremea când o vizitase, era submaistru la bordul lui *Phoenix*; Hatteras îi puse diferite întrebări cu privire la poziția coastei, la înlesnirile pentru ancorare, despre posibilitățile coborârii pe uscat, vremea se făcea superbă; temperatura se menținea la 57 de grade Fahrenheit[56].

— Ei bine, Johnson, întrebă căpitanul, recunoşti locurile?

— Da, căpitane, e într-adevăr insula Beechey! Numai că ar trebui să mergem ceva mai spre nord; acolo e mai uşor să acostăm.

— Dar locuințele, magaziile? întrebă Hatteras.

— O! nu le veți putea vedea decât după ce veți fi coborât pe uscat; ele sunt adăpostite îndărătul acelor movile care se zăresc acolo.

— Şi ați transportat în ele provizii însemnate?

— Însemnate, căpitane. Aici ne-a trimis Amiralitatea, în 1853, sub comanda căpitanului Inglefield, cu steamer-ul *Phoenix*; şi un vas de transport *Breadalbanc*, încărcat cu provizii; aduceam cu noi atât cât să se aprovizioneze o întreagă expediție.

— Dar comandantul lui *Fox* a luat din plin din aceste provizii, în 1855, rosti Hatteras.

— Fii liniştit, căpitane, replică Johnson, vor fi rămas şi pentru noi; frigul conservă minunat de bine şi le vom găsi pe toate proaspete şi în bună stare, ca în prima zi.

— Alimentele nu mă interesează, răspunse Hatteras; am pentru mai mulți ani! Ceea ce-mi trebuie e cărbunele.

— Bine, căpitane, noi am lăsat mai mult de o mie de tone de cărbuni; aşa că poți fi liniştit.

— Să ne apropiem, spuse din nou Hatteras, care, cu luneta în mână, nu înceta să scruteze coasta.

[56] +14° Celsius.

— Vezi limba aceea de pământ? spuse Johnson. Când o vom depăşi, vom fi aproape de locul de ancorare. Da, chiar acesta e locul de unde am pornit spre Anglia cu locotenentul Creswell şi cei doisprezece bolnavi de pe *Investigator*. Dar, dacă am avut fericirea să-l aducem înapoi în patrie pe locotenentul căpitanului, pe Mac Clure, ofiţerul Bellot, care ne însoţea pe *Phoenix*, nu şi-a mai revăzut niciodată ţara! Ah! e o amintire tristă. Căpitane, cred că trebuie să ancorăm chiar aici.

— Bine! răspunse Hatteras. Şi dădu cuvenitele ordine.

Forward se găsea într-un mic golf, adăpostit de natură împotriva vânturilor de nord, de răsărit şi de miazăzi, la o distanţă de o ancablură de ţărm.

— Domnule Wall, spuse Hatteras, vei lua măsuri pentru pregătirea balenierei şi o vei trimite cu şase oameni care să transporte cărbunii la bord.

— Am înţeles, căpitane! răspunse Wall.

— Voi porni spre uscat cu piroga, împreună cu doctorul şi cu şeful de echipaj. Domnule Shandon, n-ai vrea să ne însoţeşti?

— La ordine! răspunse Shandon.

După câteva clipe, doctorul, echipat cu tot dichisul lui de vânător şi de savant, lua loc în pirogă împreună cu tovarăşii săi; după zece minute debarcau pe o coastă destul de joasă şi stâncoasă.

— Călăuzeşte-ne, Johnson, spuse Hatteras. Recunoşti locurile?

— Perfect, căpitane, numai că văd un monument pe care nu mă aşteptam să-l întâlnesc în locul acesta!

— Piatra asta! exclamă doctorul, ştiu ce este; să ne apropiem. De altminteri ne va spune ea singură ce caută aici!

Cei patru oameni înaintară, iar doctorul rosti descoperindu-se:

— Acesta, dragi prieteni, e un monument ridicat în memoria lui Franklin şi a tovarăşilor săi.

Într-adevăr, lady Franklin, după ce a predat, în 1855, o placă de marmură neagră doctorului Kane, i-a încredinţat o a doua, în 1858, lui Mac Clintock, ca să fie depusă pe insula Beechey. Mac Clintock şi-a îndeplinit cu sfinţenie această datorie şi a aşezat placa nu departe de o stelă funerară, ridicată dinainte aici în memoria lui Bellot, prin grija lui sir John Barrow. Placa purta următoarea inscripţie:

În memoria lui
FRANKLIN, CROZIER, FITZ-JAMES
şi a tuturor vitejilor lor
tovarăşi

Ofiţeri şi prieteni devotaţi care au suferit şi au pierit pentru cauza ştiinţei şi pentru gloria patriei lor.
Piatra aceasta a fost ridicată aproape de locul unde şi-au petrecut prima iarnă artică şi de unde au pornit ca să biruie obstacolele, sau să moară. Ea consfinţeşte amintirea compatrioţilor şi a prietenilor care-i admiră, precum şi deznădejdea, înfrânată de credinţă, a celei care a pierdut în conducătorul expediţiei pe cel mai devotat şi mai iubit dintre soţi.
Astfel i-a condus El către Portul Suprem, în care toţi se odihnesc.

1855

Piatra aceasta, înălţată pe o coastă pierdută în ţinuturi îndepărtate, te impresiona în chip dureros; în faţa acestor regrete mişcătoare, doctorul simţi că-i dau lacrimile. Pe locul pe unde trecuseră odinioară Franklin şi tovarăşii săi, plini de energie şi de speranţă, nu mai rămânea acum drept amintire decât o bucată de marmură!

Şi, în ciuda acestui întunecat avertisment al destinului, *Forward* se pregătea să pornească pe drumul

lui *Erebus* şi al lui *Terror*.

Hatteras se smulse primul din această periculoasă stare de contemplare urcă repede pe movila destul de ridicată, aproape complet lipsită de zăpadă.

— Căpitane, îi spuse Johnson urmându-l, de acolo vom zări magaziile.

Shandon şi doctorul li se alăturară în momentul când ajungeau în vârful colinei.

Dar, de acolo, cât vedeai cu ochii, se aşterneau câmpuri vaste, fără nicio urmă de construcție.

— Ciudat! făcu şeful de echipaj.

— Ei bine, unde-s magaziile acelea? întrebă nerăbdător Hatteras.

— Nu ştiu… nu le văd… se bâlbâi Johnson.

— Vei fi greşit drumul, spuse doctorul.

— Totuşi, mi se pare… rosti Johnson, pe gânduri, că acesta era locul

— În fine, îl întrerupse nerăbdător Hatteras, încotro trebuie să merge

— Să coborâm, spuse şeful echipajului, căci e cu putință să mă înşel; cum au trecut ani de atunci, se prea poate să fi uitat.

— Mai ales, răspunse doctorul, când regiunea este de o uniformitate atât de monotonă.

— Şi totuşi… murmură Johnson. Shandon nu făcuse nicio observație.

După câteva minute de drum, Johnson se opri.

— Ba nu! exclamă el. Nu mă înşel!

— Şi atunci? întrebă Hatteras, privind în jurul lui.

— Ce te face să spui asta, Johnson? întrebă doctorul.

— Vedeți dumneavoastră această ridicătură de pământ? lămuri şeful de echipaj, arătând sub picioarele lui un fel de movilită pe care se distingeau perfect trei proeminențe.

— Ce concluzii tragi de aici? mai întrebă doctorul.

— Sunt cele trei morminte ale marinarilor lui Franklin,

răspunse Johnson. Sunt sigur de aceasta, nu m-am înşelat! La o sută de paşi de noi ar fi trebuit să se găsească magaziile, şi dacă nu sunt acolo... e pentru că...

Nu îndrăzni să-şi termine ideea; Hatteras se năpusti înainte, cuprins de o disperare violentă. Acolo trebuie să fi fost într-adevăr magaziile mult dorite, cu provizii de tot felul, pe care se bizuia el; dar ruina, jaful, distrugerea trecuseră prin locurile unde mâini civilizate au creat resurse uriaşe pentru navigatorii sleiţi de puteri. Cine s-a dedat la aceste prădăciuni? Animalele din aceste ţinuturi, lupii, vulpile, urşii? Nu. Căci ele n-ar fi distrus decât alimentele, or nu rămăsese nici măcar o zdreanţă de cort, nicio bucată de lemn, nicio bucată de fier, nicio părticică din vreun metal oarecare şi, lucrul cel mai groaznic pentru oamenii de pe *Forward*, nici urmă de combustibil!

În mod evident, eschimoşii, care au venit deseori în contact cu vase europene, au sfârşit prin a cunoaşte valoarea acestor obiecte de care sunt cu totul lipsiţi; după trecerea lui Fox au venit şi au revenit în acest loc îmbelşugat, luând şi jefuind necontenit, cu intenţia bine gândită de a nu lăsa nicio urmă din ceea ce fusese; iar acum un covor gros de zăpadă acoperea pământul. Hatteras era copleşit. Doctorul privea, clătinând din cap. Shandon continua să tacă, dar un observator atent ar fi surprins un zâmbet răutăcios pe buzele lui.

În clipa aceea sosiră oamenii trimişi de locotenentul Wall. Ei înţeleseră tot. Shandon se apropie de căpitan şi-i spuse:

— Domnule Hatteras, mi se pare fără rost să ne lăsăm cuprinşi de disperare: din fericire, ne aflăm la intrarea în strâmtoarea Barrow, care ne va duce iar în marea Baffin!

— Domnule Shandon, răspunse Hatteras, ne aflăm din fericire la intrarea în strâmtoarea Wellington, şi ne va duce spre nord!

— Şi cum vom naviga, căpitane?

— Cu vele! Mai avem combustibil pentru două luni, şi asta înseamnă mai mult decât ne trebuie pentru apropiatul nostru iernat.

— Îmi permiteți să spun, încercă Shandon să mai adauge...

— Îți permit să mă urmezi la bord, domnule! răspunse Hatteras.

Şi, întorcându-i spatele secundului său, se întoarse pe bric şi se închise în cabina lui.

Timp de două zile vântul a fost potrivnic; căpitanul nu mai apăru pe punte. Doctorul se folosi de şederea aceasta forțată şi colindă insula Beechey; culese din cele câteva plante pe care o temperatură relativ ridicată le lăsa să crească ici şi colo pe stâncile lipsite de zăpadă – câteva buruieni, puținele soiuri de licheni, o speță de gălbenele de munte, un fel de plantă care seamănă cu măcrişul, cu frunze ceva mai late, şi nişte saxifrage destul de viguroase.

Fauna acestui ținut era mai bogată decât flora atât de restrânsă; doctorul zări lungi cârduri de gâşte şi de cocori, care se îndreptau spre nord; prepelițele, rațele sălbatice, negre-albăstrui, cavalerii, un soi de păsări cu picioroange din clasa scolopaxelor, diferite păsări nordice, cufundari cu corpul foarte lung, numeroase ptarmite, un fel de ierunci foarte bune de mâncat, dovekies cu corpul negru, cu pete albe pe aripi, cu labele şi cu ciocul roşu cum e coralul, stolurile țipătoare de kittywakes, şi marii loons graşi, cu burta albă, reprezentau cu demnitate ordinul păsăresc.

Doctorul fu foarte fericit să vâneze câțiva iepuri cenuşii care nu-şi îmbrăcaseră încă blana albă de iarnă şi o vulpe albastră, pe care Duk o încolți cu un talent deosebit. Câțiva urşi, vizibil obişnuiți să se teamă de prezența omului, nu-i mai aşteptară să se apropie de ei, iar focile păreau foarte fricoase, desigur că din aceleaşi

motive ca şi duşmanii lor, urşii. Golful era tixit de un fel de melci de mare. Foarte plăcuți la gust. Clasa animalelor articulate, ordinul dipterelor, familia culicidelor, diviziunea nemocerelor, era reprezentată de un simplu țânțar, unul singur, pe care doctorul avu bucuria să-l prindă după ce-i suportase muşcăturile. În calitate de specialist în studiul scoicilor, fu mai puțin favorizat şi trebui să se mărginească să culeagă un singur soi de scoici şi câteva cochilii bivalve.

Capitolul XXI

Moartea lui Bellot

Temperatura, în zilele de 3 şi 4 iulie, se menținu la cincizeci şi şapte de grade Fahrenheit[57]; era cea mai ridicată temperatură, observată în timpul acelei expediții. Dar în ziua de joi, 5 iulie, vântul îşi schimbă direcția spre sud-est şi fu însoțit de vârtejuri violente de zăpadă. Termometrul coborâse în noaptea trecută cu 23°. Hatteras, fără să-i pese de proasta dispoziție a echipajului, ordonă ridicarea velelor. De treisprezece zile încoace, adică de la capul Dundas, *Forward* nu reuşise să câştige niciun grad în plus spre nord; astfel, grupul reprezentat de Clifton era nemulțumit; dorințele lui, însă, coincideau în momentul acela cu hotărârea căpitanului de a se ridica prin canalul Wellington, aşa încât nu făcu niciun fel de greutăți în executarea manevrei.

Bricul reuşi cu mari greutăți să ridice velele; dar, fixând în timpul nopții trinca, velele şi zburătorii, Hatteras înainta curajos prin mijlocul convoaielor de

[57] +14° Celsius.

gheţuri pe care curentul le târa spre sud. Echipajul se obosi mult în timpul acestei navigaţii şerpuitoare, care-l obliga adesea să acţioneze în sens contrar asupra parâmelor care orientau vergile.

Canalul Wellington n-are o lăţime prea mare; e strâns între coasta Devonului nordic, la răsărit, şi insula Cornwallis, la apus; insula aceasta a trecut multă vreme drept o peninsulă. John Franklin fu cel care făcu ocolul ei, în 1846, de-a lungul coastei occidentale, revenind de la vârful ei la nordul canalului.

Explorarea canalului Wellington a fost făcută în 1851 de către căpitanul Penny, cu balenierele Lady Franklin şi Sophia; unul dintre locotenenţii săi, Stewart, ajuns la capul Beecher, la 76°20' latitudine, descoperi marea liberă. Marea liberă! Iată care era speranţa lui Hatteras.

— Ceea ce a găsit Stewart, voi găsi şi eu, îi spuse el doctorului, şi atunci voi putea să navighez cu vele spre pol.

— Dar, răspunse doctorul, nu ţi-e teamă că echipajul dumitale?...

— Echipajul meu! i-o reteză Hatteras cu asprime. Apoi, coborând glasul: Bieţii oameni! murmură el, spre marea mirare a doctorului. Era primul sentiment de milă pe care-l surprindea la căpitan. Dar nu! continuă acesta pe un ton energic, trebuie să mă urmeze! Mă vor urma!

Totuşi, deşi *Forward* n-avea a se teme de ciocnirea cu ice-stream-urile, încă distanţate între ele, câştiga prea puţin teren spre nord, căci vânturile potrivnice îl obligau adesea să se oprească. Depăşi cu mari greutăţi capurile Spencer şi Innis, iar în ziua de 10, marţi, trecu în sfârşit peste al şaptezeci şi cincilea grad de latitudine, spre marea bucurie a lui Clifton.

Forward se afla chiar în locul unde vasele americane Rescue şi Advance, comandate de căpitanul de Haven, trecuseră prin pericole atât de îngrozitoare. Doctorul Kane făcea parte din expediţie; către sfârşitul lui

septembrie 1850, vasele împresurate de gheţuri fuseseră zvârlite cu o forţă irezistibilă în strâmtoarea Lancastre.

Shandon fu acela care-i povesti lui James Wall despre această catastrofă, de faţă cu câţiva oameni de pe bric.

— *Advance* şi *Rescue*, le spuse el, au fost atât de scuturate, târâte şi aruncate de colo-colo de gheţari, încât trebuiră să renunţe de a mai păstra focul la bord, iar în acest timp temperatura coborî la optsprezece grade sub zero! Tot timpul iernii, nefericitele echipaje au fost ţinute prizoniere pe banchiză, mereu gata să-şi părăsească vasul, iar timp de trei săptămâni marinarii nici nu şi-au dezbrăcat hainele de pe ei! În această situaţie înfiorătoare, după o derivă de o mie de mile, ei fură târâţi până în mijlocul mării Baffin!

Ne putem da seama de efectul produs de această povestire asupra unui echipaj cu moralul scăzut.

Între timp, Johnson discuta cu doctorul despre un eveniment al cărui teatru fuseseră aceste ţinuturi; doctorul, la cererea lui, îi anunţă momentul exact când bricul se afla la 75°30’ latitudine.

— Acolo, chiar acolo! strigă Johnson. Iată ţinutul acela blestemat! Şi, vorbind astfel, pe vrednicul şef de echipaj îl podidiră lacrimile.

— Te referi la moartea locotenentului Bellot? îl întrebă doctorul.

— Da, domnule Clawbonny, la acest brav ofiţer, atât de inimos şi de curajos!

— Şi aici, spui dumneata, s-a produs această catastrofă?

— Chiar aici, în această parte a coastei North-Devonului! O! În toată această întâmplare, fatalitatea a jucat un rol foarte mare şi nenorocirea nu s-ar fi petrecut dacă Pullen, căpitanul, s-ar fi întors mai devreme la bord!

— Ce vrei să spui, Johnson?

— Ascultaţi-mă domnule Clawbonny şi veţi vedea de ce

depinde adesea viața omului. Vă este cunoscut că locotenentul Bellot a luat parte la o primă expediție făcută în căutarea lui Franklin, în 1850?

— Da, Johnson, pe *Prince-Albert*.

— Ei bine, în 1853, întors în Franța, el obținu permisiunea de a se îmbarca pe *Phoenix*, la bordul căruia mă aflam în calitate de marinar, sub comanda căpitanului Inglefield. Noi veneam cu Breadalbane să transportăm provizii în insula Beechey.

— Cele de care, din nenorocire, am fost lipsiți.

— Chiar aşa, domnule Clawbonny. Am sosit pe insula Beechey la începutul lui august; în zece ale lunii, căpitanul Inglefield părăsi *Phoenixul* ca să se întâlnească cu căpitanul Pullen, despărțit de o lună de vasul său, *North-Star*. La întoarcere, avea de gând să-i expedieze lui sir Edward Belcher, care ierna în canalul Wellington, telegramele Amiralității. Or, la puțină vreme după plecarea căpitanului nostru, comandantul Pullen se întoarse la bord. De ce nu s-a întors el înainte de plecarea căpitanului Inglefield! Locotenentul Bellot, temându-se ca lipsa căpitanului nostru să nu se prelungească şi ştiind că telegramele Amiralității erau urgente, se oferi să le ducă chiar el. A predat comanda celor două vase căpitanului Pullen şi a plecat, la 12 august, cu o sanie şi o barcă de cauciuc. ÎI luase cu dânsul pe Harvey, submaistrul de pe *North-Star* şi trei marinari: Madden, David Hook şi pe mine. Bănuiam că sir Edward Belcher trebuia să se afle prin împrejurimile capului Belcher, în nordul canalului; ne îndreptarăm deci în direcția aceea, în sanie, ținându-ne foarte aproape de țărmul de est. În prima zi, am poposit cam la trei mile de capul Innis; a doua zi, ne-am oprit pe un bloc de gheață, la trei mile de capul Bowden. În timpul nopții, luminoasă, de altfel, ca ziua, pământul fiind la trei mile, locotenentul Bellot hotărî să poposească acolo; încercă să treacă cu barca de cauciuc; de două ori o briză

violentă din sud-vest îl împinse îndărăt; la rândul lor, Harvey şi Madden încercară trecerea şi fură mai norocoşi; se înarmaseră cu o funie şi stabiliră o comunicare între sanie şi coastă; trei obiecte fură transportate cu ajutorul acestei funii, dar, la a patra încercare, simţirăm că blocul nostru de gheaţă se pune în mişcare; domnul Bellot le strigă tovarăşilor săi să dea drumul frânghiei, şi am fost târâţi, locotenentul, David Hook şi cu mine, la o mare distanţă de coastă. În momentul acela, vântul sufla cu putere din sud-est şi ningea. Dar nu ne pândeau încă pericolele mari şi putea foarte bine să se întoarcă şi el, deoarece noi ceilalţi ne-am întors!

Johnson se întrerupse un moment, privind spre coasta funestă, apoi continuă:

— După ce-i pierdusem din vedere pe tovarăşii noştri, am încercat mai întâi să ne adăpostim sub cortul de pe sanie, dar zadarnic; atunci, cu cuţitele, am început să ne tăiem un adăpost în gheaţă. Domnul Bellot ne îngădui un răgaz de o jumătate de oră şi stătu de vorbă cu noi despre situaţia periculoasă în care ne aflam; i-am spus că nu mă temeam. „Cu ajutorul lui Dumnezeu ne răspunse el, niciun fir de păr nu ni se va clinti din cap.” L-am întrebat atunci ce oră era; el răspunse: „în jur de şase şi un sfert”. Era ora şase şi un sfert dimineaţa, joi, 18 august. Apoi domnul Bellot îşi luă misivele şi spuse că vrea să se ducă să vadă cum pluteşte gheaţa; abia plecase de patru minute când am pornit să-l caut, făcând ocolul aceluiaşi bloc de gheaţă pe care ne adăpostim; dar n-am putut să-l văd şi, înapoindu-mă la adăpostul nostru, i-am zărit bastonul pe malul opus al unei crăpături largi cam de vreo zece metri, în care gheaţa era complet spartă. Atunci am strigat, dar fără să primesc răspuns. În clipa aceea vântul sufla foarte puternic. Am mai căutat în jurul blocului de gheaţă, dar n-am reuşit să descopăr nicio urmă a bietului locotenent.

— Şi ce crezi că s-a întâmplat? întrebă doctorul, mişcat de această povestire.

— Presupun că, atunci când domnul Bellot a ieşit din ascunzătoare, vântul l-a tras în crăpătură şi, fiind cu paltonul îngheţat pe el, n-a putut să înoate ca să revină la suprafaţă! O! domnule Clawbonny, am simţit atunci cea mai mare durere din viaţa mea! Nu-mi venea să cred! Viteazul ofiţer, victimă a devotamentului său! Căci trebuie să ştiţi că pentru a se supune ordinelor căpitanului Pullen a vrut el să ia contact cu uscatul înainte de dezgheţ! Viteaz, tânăr, iubit de toată lumea de pe vas, îndatoritor, curajos! A fost plâns de toată Anglia şi nu e nimeni, chiar şi dintre eschimoşii care, aflând de la căpitanul Inglefield, la întoarcerea lui din golful Pound, despre moartea bunului locotenent, să nu fi exclamat plângând aşa cum fac eu acum: „Bietul Bellot! Bietul Bellot!”

— Dar tovarăşul dumitale şi dumneata, Johnson, întrebă doctorul, înduioşat de această povestire emoţionantă, cum aţi reuşit să ajungeţi din nou pe uscat?

— Cu noi, domnule, n-a fost mare lucru; am mai rămas încă douăzeci şi patru de ore pe gheaţă, fără alimente şi fără foc; dar până la urmă am întâlnit un câmp de gheaţă înţepenit, într-un loc cu apă puţină; am sărit pe el şi, cu ajutorul vâslei care ne mai rămăsese, ne-am agăţat de un sloi care să ne poată duce şi să fie manevrat ca o plută. În felul acesta am ajuns la ţărm, dar singuri, fără bravul nostru ofiţer!

În clipa când terminase povestirea, *Forward* depăşise funesta coastă şi locul acelei îngrozitoare catastrofe dispăru de sub ochii şefului de echipaj. A doua zi, lăsară la tribord golful Griffin şi, două zile după aceea, capurile Grinnel şi Helpmann; în sfârşit, la 14 iulie, depăşiră limba de pământ Osborn şi la 15 bricul ancoră în Golful Baring, la extremitatea canalului. Navigaţia nu fusese

prea grea; Hatteras întâlnise o mare aproape la fel de liberă ca şi aceea de care profitase Belcher ca să meargă să ierneze cu *Pionnier* şi cu *Assistance* până aproape de paralela şaptezeci şi şapte. Asta s-a întâmplat între 1852 – 1853, în timpul primului său iernat, căci în anul următor îşi petrecu iarna lui 1853 – 1854 în golful Baring, unde *Forward* ancorase în momentul acela. În urma unor încercări şi a unor pericole înfiorătoare, a trebuit să-şi părăsească vasul *Assistance* în mijlocul gheţurilor eterne.

Shandon a povestit despre catastrofa aceasta în faţa marinarilor demoralizaţi. A aflat Hatteras, sau nu, despre trădarea primului său ofiţer? E imposibil de spus; în orice caz nu scoase o vorbă în această privinţă.

În dreptul golfului Baring se află un şenal strâmt care stabileşte legătura dintre canalul Wellington şi Canalul Reginei. Acolo convoaiele de gheţuri erau foarte înghesuite. Hatteras făcu eforturi zadarnice ca să treacă dincolo de şenalele din nordul insulei Hamilton; vântul îi era potrivnic; trebuia deci să se strecoare între insula Hamilton şi insula Cornwallis; s-au pierdut acolo cinci zile preţioase în strădanii inutile. Temperatura avea tendinţe de scădere şi chiar scăzu, la 19 iulie, la 26° Fahrenheit[58]; urcă însă în ziua următoare; dar această ameninţare anticipată a unei ierni arctice trebuia să-l îndemne pe Hatteras să nu mai aştepte. Vântul avea tendinţa de a se menţine spre vest şi se împotrivea plecării vasului. Şi totuşi, căpitanul se grăbea să atingă punctul unde Stewart s-a găsit în prezenţa unei mări libere. În ziua de 19, hotărî să înainteze cu orice preţ în şenal; vântul sufla împotrivă; bricul, cu elicea lui, ar fi putut să lupte împotriva acestor rafale violente încărcate de zăpadă, dar Hatteras trebuia, înainte de toate, să-şi cruţe combustibilul; pe de altă parte, şenalul era prea

[58] -4° Celsius.

larg pentru ca bricul să poată fi tras la edec. Hatteras, fără să țină seama de oboseala echipajului, recurse la un mijloc pe care-l folosesc uneori vânătorii de balene în împrejurări identice: dădu ordin să fie coborâte ambarcațiunile aproape de nivelul apei, ținându-le totuşi suspendate în palancuri, lângă bordaj, de o parte şi de alta a vasului; ambarcațiunile erau puternic legate cu parâme de vas, spre prova şi spre pupa; vâslele fură montate în bordul din afară al ambarcațiunilor; oamenii, pe rând, îşi ocupară locul în bărcile vâslaşilor şi trebuiră să vâslească cu toată puterea ca să împingă bricul împotriva vântului.

Forward înainta încet prin şenal; ne putem închipui cât de mare a fost oboseala provocată de acest fel de muncă; începură să se audă murmure. Timp de patru zile au navigat în felul acesta, până la 23 iulie, când au reuşit să ajungă pe insula Baring din Canalul Reginei. Vântul continua să fie potrivnic. Echipajul nu mai avea putere. Sănătatea oamenilor i se păru doctorului foarte zdruncinată şi crezu că vede la unii dintre ei primele simptome ale scorbutului; luă toate măsurile pentru combaterea acestei boli îngrozitoare, având la dispoziția sa rezerve bogate de suc de lămâie şi tablete de calciu.

Hatteras îşi dădu seama că nu se mai putea bizui pe echipajul lui; blândețea, eforturile lui de a-l convinge nu ar fi dat niciun rezultat; se hotărî, deci, să folosească severitatea şi să se arate necruțător atunci când era cazul; nu avea încredere în Richard Shandon şi nici chiar în James Wall, care totuşi nu îndrăznea să ridice glasul. Hatteras îi avea de partea lui pe doctor, pe Bell, pe Simpson; oamenii aceştia îi erau devotați, trup şi suflet; printre nehotărâți îi notase pe Foker, Bolton, Wolsten, armurierul, Brunton, primul mecanic, care puteau la un moment dat să se întoarcă împotriva lui; cât despre ceilalți, Pen, Gripper, Clifton, Waren, dânşii plănuiau în mod deschis revolta; voiau să-i atragă şi pe tovarăşii lor

şi să forţeze vasul *Forward* să se înapoieze în Anglia.

Hatteras îşi dădu seama că n-ar mai putea obține de la acest echipaj răuvoitor, şi mai ales istovit de oboseală, să continue manevrele precedente. Timp de douăzeci şi patru de ore rămase în dreptul insulei Baring, fără să înainteze nici măcar un pas. În timpul acesta temperatura scădea, iar în luna iulie, la latitudinile acestea înalte, se şi simțea influența iernii ce se apropia. În ziua de 24, termometrul coborî până la douăzeci şi patru de grade Fahrenheit[59]. Young-ice, gheața nouă, se refăcea în timpul nopții şi căpăta o grosime de şase până la opt linii[60]; dacă mai şi ningea peste ea, ar fi putut să ajungă în curând destul de rezistentă ca să suporte greutatea unui om. Marea începuse să capete culoarea aceea murdară care anunță formarea primelor cristale.

Hatteras nu se înşela asupra acestor semne alarmante; dacă începeau să se astupe şenalele, va fi silit să ierneze în locul acesta, departe de ținta călătoriei sale şi fără să fi zărit măcar marea aceea liberă de care trebuie să fi fost foarte aproape, ținând seama de rapoartele înaintaşilor săi. El hotărî, deci, orice s-ar fi întâmplat, să meargă înainte şi să câştige câteva grade spre nord; văzând că nu putea să folosească nici vâslele, cu un echipaj ajuns la capătul puterilor, nici velele, având mereu vântul împotrivă, ordonă aprinderea focurilor la căldări.

Capitolul XXII

Început de revoltă

La auzul acestui ordin neaşteptat, surpriza fu mare la

[59] -6° Celsius.

[60] Linie (ligne) – veche măsură franceză reprezentând circa 2,25 mm.

bordul lui *Forward*.

— Să se aprindă focurile!

— Cu ce? ripostară ceilalți.

— Când nu mai avem cărbuni decât pentru două luni în burta vasului! se revoltă Pen.

— Şi cum ne vom încălzi la iarnă? întrebă Clifton.

— Va trebui, aşadar, interveni Gripper, să ardem lemnăria vasului până la linia de plutire?

— Şi să îndopăm soba cu catarge, răspunse Waren, de la cel din pupa până la bompres?

Shandon se uită fix la Wall. Mecanicii, uluiți, ezitau să coboare în sala maşinilor.

— M-ați auzit? strigă căpitanul cu enervare în glas.

Brunton se îndreptă spre tambuchi dar, când să coboare, se opri.

— Nu te duce, Brunton, spuse un glas.

— Cine a vorbit? întrebă Hatteras.

— Eu! răspunse Pen, ieşind înaintea căpitanului.

— Şi spuneai?... îl îndemnă acesta.

— Spuneam... spuneam... răspunse Pen, înjurând, spuneam că ne-am săturat, că nu vom merge mai departe, că nu vrem să crăpăm de oboseală şi de foame în timpul iernii şi că nu se vor aprinde focurile la căldări!

— Domnule Shandon, răspunse cu răceală Hatteras, omul acesta să fie pus în lanțuri.

— Dar, căpitane, răspunse Shandon, ceea ce a spus omul acesta...

— Dacă repeți şi dumneata ceea ce a spus omul acesta, ordon să fii închis în cabină şi să nu fii slăbit din ochi! Omul acesta să fie luat! S-a înțeles?

Shandon, Bell, Simpson se apropiară de marinarul pe care furia îl scosese din fire.

— Primul care se va atinge de mine!... exclamă acesta, punând mâna pe o manivelă pe care o învârti deasupra capului.

Hatteras se îndreptă spre răzvrătit.

— Pen, rosti el pe un ton liniştit, o mişcare dacă mai faci, îți zbor creierii!

Şi vorbind astfel, încarcă revolverul şi-l îndreptă asupra marinarului.

Se auzi un murmur.

— Iar voi, ceilalți, nicio vorbă, adăugă Hatteras, sau omul ăsta cade mort!

În aceeaşi clipă, Johnson şi Bell îl dezarmară pe Pen, care nu se mai opuse şi se lăsă dus în fundul calei.

— Hai, Brunton, du-te, spuse Hatteras.

Mecanicul, urmat de Plover şi de Waren, coborî la postul lui. Hatteras se întoarse pe dunetă.

— Pen acesta e un ticălos, îi spuse doctorul.

— Niciodată n-a fost un om mai aproape de moarte ca el, răspunse simplu căpitanul.

În curând vaporii căpătară presiune suficientă; *Forward* ridică ancora; luând drumul spre est, se îndreptă spre limba de pământ Beecher, tăind cu etrava noile gheţuri formate.

Între insula Baring şi limba de pământ Beecher se întâlnesc un număr foarte mare de insule, eşuate, ca să zicem aşa, în mijlocul ice-field-urilor; stream-urile se înghesuiau în număr mare în micile strâmtori care brăzdau această parte a mării; ele tindeau să se aglomereze sub influența unei temperaturi relativ reduse; ici şi colo se formau hummock-uri şi se simțea că aceste blocuri de gheață, care erau mai compacte, mai dense, mai strânse, vor forma în curând, sub influența primelor îngheţuri, o masă de nepătruns.

Forward naviga, deci, prin şenale în condiții extrem de grele, în mijlocul vârtejului de zăpadă. Totuşi, dat fiind caracterul schimbător al atmosferei acestor regiuni, soarele reapărea din timp în timp şi temperatura urca cu câteva grade; obstacolele se topeau ca prin farmec şi o suprafață limpede de apă, pe care era o încântare s-o priveşti, se întindea acolo unde, cu puțin înainte,

blocurile de gheață umpluseră toate şenalele. Orizontul îmbrăca superbe nuanțe portocalii pe care privirea se odihnea cu plăcere, după veşnica albeață a zăpezilor.

Joi, 26 iulie, *Forward* trecu foarte aproape de insula Dundas şi apoi se îndreptă mai înspre nord; dar atunci se trezi față în față cu o banchiză, înaltă de opt până la nouă picioare şi formată din mici ice-berg-uri smulse de pe coastă; fu obligat să navigheze multă vreme de-a lungul coastei, spre vest. Trosnetul neîntrerupt al gheții, care se adăuga la gemetele vasului, alcătuia un zgomot trist ce semăna cu un suspin sau cu un plânset. În sfârşit, bricul găsi un şenal şi înainta în el cu multă greutate; adesea câte un uriaş munte de gheață îi bloca drumul timp de ceasuri îndelungate. Ceața stânjenea vederea timonierului; atâta vreme cât se vede la o milă înainte, obstacolele se pot evita cu uşurință, dar, în mijlocul acestor vârtejuri neguroase, vederea se oprea adesea la mai puțin de două sute de metri. Hula, foarte puternică, era obositoare.

Uneori norii netezi şi strălucitori căpătau o înfățişare specială, ca şi cum ar fi reflectat bancurile de gheață; au existat zile în care razele gălbui ale soarelui n-au reuşit să străbată ceața îndărătnică.

Păsările erau încă în număr foarte mare şi țipetele lor te asurzeau; foci, culcate leneş pe blocurile de gheață în derivă, îşi ridicau capul, nu prea speriate, şi-şi agitau gâturile la vederea vasului; acesta, atingând în trecere locuința lor plutitoare, lăsă acolo, nu o dată, fâşii din căptuşeala lui, desprinse prin frecare.

În sfârşit, după şase zile de navigație atât de înceată, la 1 august, fu reperată la nord limba de pământ Beecher. Hatteras petrecu aceste ultime ore suit pe vergile zburătorului; marea liberă, întrevăzută de Stewart, la 30 mai 1851, pe la 76°20’ latitudine, nu putea să fie la mare distanță şi totuşi, oricât de departe şi-a plimbat Hatteras privirile, n-a zărit niciun indiciu al vreunui bazin polar

lipsit de gheţuri. Coborî fără să spună niciun cuvânt.

— Oare crezi în existenţa acestei mări libere? îl întrebă Shandon pe locotenent.

— Încep să mă îndoiesc, răspunse James Wall.

— N-aveam deci dreptate să consider această pretinsă descoperire drept o himeră şi o ipoteză? N-am fost crezut, şi chiar dumneata, domnule Wall, ai luat poziţie împotriva mea.

— Vei fi crezut de aici încolo, Shandon.

— Da, răspunse acesta, când va fi prea târziu.

Şi se întoarse în cabina lui, unde se închidea mai tot timpul, după discuţia avută cu căpitanul.

Spre seară, vântul începu să bată din nou spre sud. Hatteras dispuse atunci ridicarea velelor şi stingerea focului la căldări; timp de mai multe zile, cele mai grele manevre la vele fură reluate de către echipaj; în fiecare clipă trebuia fie să le orientezi potrivit direcţiei vântului, fie să le apropii, fie să le întinzi brusc, ca vântul să le prindă din prova şi să frâneze mersul bricului; braţele vergilor, înţepenite de frig, alunecau greu prin scripeţii înfundaţi cu gheaţă, ceea ce mărea oboseala; călătoria a durat mai mult de o săptămână până la limba de pământ Barrow. *Forward* nu câştigase nici treizeci de mile în zece zile.

Acolo vântul se mută iar spre nord şi fu pusă din nou în funcţiune elicea. Hatteras mai spera încă să găsească o mare liberă de obstacole, dincolo de paralela şaptezeci şi şapte, aşa cum a văzut-o Edward Belcher.

Şi totuşi, dacă se referea la relatările lui Penny, această parte a mării, pe care o traversa în acel moment, ar fi trebuit să fie liberă, căci Penny, ajuns la limita gheţurilor, recunoscuse din barcă malurile Canalului Reginei, până la gradul şaptezeci şi şapte.

Trebuia el, oare, să considere false aceste relatări? Sau, mai curând, peste ţinutul acesta era pe cale să se abată o iarnă timpurie?

La 15 august, muntele Percy îşi înălța în ceață vârfurile acoperite de zăpezi veşnice; vântul, foarte violent, gonea în fața lui o ploaie de măzăriche ce clipocea zgomotos. A doua zi, soarele apuse pentru prima dată, punând, în sfârşit, capăt lungii serii de zile de câte douăzeci şi patru de ore. Oamenii se obişnuiseră, în cele din urmă, cu această lumină continuă, dar animalele îi simțeau prea puțin influența; câinii groenlandezi se culcau la ora obişnuită, iar însuşi Duk adormea regulat, în fiecare seară, ca şi cum bezna ar fi năpădit orizontul.

Totuşi, în timpul nopților de după 15 august, întunericul n-a fost niciodată prea adânc; soarele, chiar după apus, mai lumina încă prin refracție.

La 19 august, după calcule destul de bune, s-a reperat capul Franklin pe coasta orientală, iar pe coasta occidentală, capul Lady Franklin; astfel, în cel mai îndepărtat punct atins, fără îndoială, de acest navigator îndrăzneț, recunoştința compatrioților săi a vrut ca numele soției sale, atât de devotate, să stea față în față cu propriul său nume, simbol impresionant al dragostei care i-a unit întotdeauna!

Clawbonny a fost mişcat de această apropiere, de această unire morală în mijlocul unor ținuturi îndepărtate!

Doctorul, urmând sfaturile lui Johnson, se obişnuise să suporte temperaturile joase; stătea aproape tot timpul pe punte, sfidând frigul, vântul şi zăpada. Constituția lui, deşi slăbise puțin, nu suferea din cauza asprimii climatului. De altfel, se aştepta la alte pericole şi constata cu bucurie că nu-l mai înfricoşau semnele premergătoare ale iernii.

— Priveşte, îi spuse el într-o zi lui Johnson, priveşte stolurile acelea de păsări care migrează spre sud! Cum zboară ele ca vântul, scoțând strigăte de rămas bun!

— Da, domnule Clawbonny, răspunse Johnson; le-a spus ceva că a venit momentul să plece şi au pornit-o.

— Mulți dintre noi, Johnson, ar fi, cred, ispitiți să le imite!

— Slabi de înger, domnule Clawbonny, ce naiba! orătăniile astea nu au provizii ca noi şi trebuie neapărat să se ducă să-şi caute hrana în altă parte! Dar nişte marinari, cu un vas solid sub picioarele lor, trebuie să meargă până la capătul lumii.

— Speri, deci, că Hatteras va reuşi să-şi realizeze planurile?

— Va reuşi, domnule Clawbonny.

— Şi eu cred ca şi dumneata, Johnson şi, chiar de-ar fi să nu-şi păstreze decât un singur tovarăş credincios care să-l urmeze…

— Am fi doi!

— Da, Johnson, răspunse doctorul, strângând mâna bravului marinar.

Ținutul Prince-Albert, de-a lungul căruia înainta *Forward* în acest moment, mai poartă numele de țara Grinnel şi, deşi Hatteras, în ura lui față de yankei, n-ar fi consimțit niciodată să-i dea un astfel de nume, acesta este totuşi indicat de obicei pe hărți. Iată de unde vine această dublă denumire: în acelaşi timp când englezul Penny îi dădea ținutului numele Prințului Albert, comandantul lui Rescue, locotenentul de Haven, însemna ținutul sub numele lui Grinnel, în onoarea negustorului american care suportase la New-York cheltuielile expediției.

Bricul, navigând de-a lungul țărmului acestui ținut, trecu printr-o serie de greutăți nemaiauzite, înaintând când cu vele, când cu vapori. La 18 august, a fost reperat muntele Britania, de-abia vizibil printre cețuri, iar *Forward* ancoră a doua zi în golful Northumberland. Era împresurat de ghețuri din toate părțile.

Capitolul XXIII

Asaltul gheţurilor

Hatteras, după ce supraveghease ancorarea vasului, se întoarse în cabina lui, îşi luă harta şi o marcă cu grijă; se afla la 76°57' latitudine şi 99°20' longitudine, adică la numai trei minute de paralela şaptezeci şi şapte. Se opriseră chiar pe locul în care sir Edward Belcher şi-a petrecut primul iernat pe *Pionnier*. Din punctul acesta a organizat el drumurile cu sania şi cu luntrea; a descoperit Insula Mesei, Cornouaille-ul septentrional, arhipelagul Victoria şi canalul Belcher. Ajuns dincolo de al şaptezeci şi optulea grad de latitudine, a văzut coasta înclinându-se către sud-est. Aceasta părea că se uneşte cu strâmtoarea Jones, a cărei intrare dă în golful Baffin. Dar spre nord-vest, dimpotrivă, spunea raportul lui, se întindea o mare liberă cât vedeai cu ochii.

Hatteras se uită cu emoţie la această parte a hărţilor maritime în care regiunile necunoscute erau reprezentate printr-un spaţiu alb, întins, iar privirea lui revenea mereu la bazinul polar, eliberat de gheţuri.

„După atâtea mărturii, îşi spunea el, după relatările lui Stewart, ale lui Penny, ale lui Belcher, nu-i permis să te îndoieşti! Aşa trebuie să fie! Aceşti marinari îndrăzneţi au văzut, au văzut cu ochii lor! Pot fi puse la îndoială afirmaţiile lor? Nu! Şi dacă, totuşi, marea aceasta, liberă pe atunci datorită unei ierni timpurii, era... Dar nu, aceste descoperiri au fost făcute la interval de mai mulţi ani; bazinul acesta există şi-l voi găsi. Îl voi vedea!"

Hatteras urcă din nou pe dunetă. *Forward* era învăluit de o ceaţă groasă; de pe punte de-abia se zărea partea de sus a catargelor. Totuşi, Hatteras îi ordonă ice-master-ului să coboare din gabie şi îi luă locul; voia să profite de cea mai mică înseninare a cerului ca să

studieze orizontul spre nord-vest.

Shandon nu scăpase acest prilej ca să-i spună locotenentului:

— Ei bine, Wall, şi cu marea aceea liberă, cum mai stăm?

— Ai avut dreptate, Shandon, răspunse Wall, şi nu mai avem cărbuni în bunchere decât pentru şase săptămâni.

— Doctorul va găsi vreun procedeu ştiinţific, răspunse Shandon, ca să ne încălzim fără combustibil. Am auzit că se fabrică gheaţă cu ajutorul focului; poate că ni se va face foc cu gheaţă.

Shandon se întoarse în cabina lui, ridicând din umeri.

A doua zi, la 20 august, ceaţa se destramă timp de câteva minute. Hatteras a fost văzut plimbându-şi, de la postul lui de observaţie, privirile agere pe linia orizontului, apoi coborî fără să spună nimic şi dădu ordin să se meargă înainte, dar era uşor de văzut că speranţele lui fuseseră din nou înşelate.

Forward ridică ancora şi-şi reluă drumul nesigur spre nord. Cum eforturile făcute de vas erau prea mari, vergile gabierelor şi ale zburătorilor fură coborâte împreună cu toate ustensilele marinăreşti; catargele fură desfăcute; nu se mai putea conta pe vântul schimbător pe care, de altfel, şerpuirea canalelor îl făcea aproape nefolositor; mari pete albicioase se formau ici şi colo pe mare, semănând cu nişte pete de ulei; ele prevesteau un îngheţ general foarte apropiat. De îndată ce briza începea să slăbească, marea îngheţa aproape instantaneu dar, odată cu întoarcerea vântului, gheaţa aceasta proaspătă se spărgea şi se risipea. Spre seară, termometrul coborî la şaptesprezece grade Fahrenheit[61].

Când bricul ajungea în fundătura unui şenal închis îndeplinea funcţia de berbece şi se năpustea cu toată presiunea asupra obstacolului, înfigându-se în el. Uneori

[61] -7° Celsius.

îl socoteau definitiv înțepenit în gheață, dar o mişcare neaşteptată a stream-urilor îi deschidea o nouă trecere şi atunci vasul se avânta cu îndrăzneală; în timpul acestor opriri, vaporii ieşiți prin supape se condensau în contact cu aerul rece şi cădeau pe punte sub formă de zăpadă. Mai era o cauză care întrerupea mersul bricului: blocurile de gheață pătrundeau uneori printre palele elicei şi erau atât de dure, încât niciun efort al maşinilor nu reuşea să le sfărâme; trebuia atunci schimbată direcția de marş, bricul se dădea înapoi şi erau trimişi oameni care să elibereze elicea cu ajutorul căngilor şi a manelelor; de aici greutăți mari, oboseală şi întârzieri. Treisprezece zile au dus-o aşa; *Forward* se târa cu greutate de-a lungul strâmtorii Penny. Echipajul murmura, dar se supunea ordinelor; înțelegea că o întoarcere înapoi nu mai era acum cu putință. Drumul spre nord oferea mai puține pericole decât retragerea spre sud; trebuiau să se gândească la iernat.

Marinarii vorbeau între ei despre noua situație în care se aflau şi într-o zi discutară despre asta chiar cu Richard Shandon, despre care ştiau bine că era de partea lor. Acesta, în pofida îndatoririlor sale de ofițer, nu s-a temut să permită ca în fața lui să se pună în discuție autoritatea căpitanului său.

— Aşadar, dumneata spui, domnule Shandon, îl întrebă Gripper, că nu mai putem da înapoi?

— Acum e prea târziu, răspunse Shandon.

— Atunci, interveni un alt marinar, nu ne mai rămâne decât să ne gândim la iernat?

— E singurul nostru mijloc de scăpare! N-au vrut să mă creadă…

— Altă dată, răspunse Pen, care-şi reluase serviciul obişnuit, te vor crede.

— Dar cum nu voi fi eu şeful… răspunse Shandon.

— Cine ştie? replică Pen. John Hatteras e liber să meargă cât de departe îi place, dar nu suntem obligați

să-l urmăm.

— N-avem decât să ne amintim, reluă Gripper, de prima lui călătorie în marea Baffin, şi ce urmări a avut!

— Şi călătoria lui *Farewell*, spuse Clifton, care s-a pierdut în mările Spitzbergului, sub comanda lui!

— Şi din care s-a întors singur, răspunse Gripper.

— Singur, cu câinele lui, completă Clifton.

— N-avem poftă să ne sacrificăm pentru placul acestui om! adăugă Pen.

— Nici să pierdem primele câştigate, pe merit!

Îl puteai recunoaşte pe Clifton, după observaţia aceasta interesată. Când vom fi depăşit al şaptezeci şi optulea grad de latitudine, adăugă el, şi nu suntem departe de asta, vom căpăta exact trei sute şaptezeci şi cinci de lire de căciulă – de şase ori câte opt grade.

— Dar, răspunse Gripper, nu-i vom pierde dacă ne întoarcem fără căpitan?

— Nu, răspunse Clifton, când se va fi dovedit că întoarcerea era absolut necesară.

— Dar căpitanul… totuşi…

— Fii liniştit, Gripper, răspunse Pen, vom avea un căpitan, şi încă unul bun, pe care domnul Shandon îl cunoaşte. Când un comandant înnebuneşte, e destituit şi e numit altul. Nu-i aşa, domnule Shandon?

— Dragi prieteni, răspunse Shandon evaziv, veţi găsi mereu în mine un suflet devotat. Dar să aşteptăm desfăşurarea evenimentelor.

Aşa cum se vede, nori de furtună se îngrămădeau deasupra capului lui Hatteras. Acesta, ferm, de neclintit, energic, plin de încredere în el, mergea înainte cu îndrăzneală. La urma urmei, dacă n-a reuşit să fie stăpân pe direcţia de navigaţie a vasului său, nava se comportase totuşi viteješte; drumul străbătut în cinci luni reprezenta distanţa pe care alţi navigatori au parcurs-o în doi sau trei ani! Hatteras era acum obligat să ierneze; dar situaţia aceasta nu putea să sperie nişte

oameni tari şi hotărâţi, suflete încercate şi oţelite, spirite întreprinzătoare şi bine călite. N-au petrecut oare sir John Ross şi Mac Clure trei ierni succesive în ţinuturile arctice? Ceea ce s-a făcut odată nu se mai putea face din nou?

— Cu siguranţă, repeta Hatteras, ba şi mai mult dacă trebuie! Ah! îi spunea el doctorului, cu părere de rău, de ce n-am putut să forţez canalul Smith, la nord de marea Baffin? Aş fi acum la pol!

— Bine! răspundea invariabil doctorul, care, la nevoie, ar fi fost gata să şi mintă ca să-i dea curaj; vom ajunge acolo, căpitane, pe al nouăzeci şi nouălea meridian în loc de al şaptezeci şi cincilea. E adevărat; dar ce importanţă are? Dacă toate drumurile duc la Roma, e cu atât mai sigur că toate meridianele duc la pol.

La 31 august, termometrul arăta treisprezece grade Fahrenheit[62]. Sosea sfârşitul anotimpului navigabil; *Forward* lăsa la tribord insula Exmouth şi, trei zile mai târziu, depăşi Insula Mesei, situată în mijlocul canalului Belcher. Ceva mai devreme ar fi fost posibil, poate, să ajungă din nou prin acest canal la marea Baffin, dar acum nu se mai puteau gândi la aşa ceva, braţul acesta al mării, barat cu totul de gheţuri, neoferind nici măcar un deget de apă chilei lui *Forward*; privirea se oprea pe ice-field-uri nesfârşite, care aveau să rămână nemişcate încă opt luni de aci încolo.

Din fericire, se mai putea câştiga o distanţă de câteva minute spre nord, dar cu condiţia de a sparge gheaţa nouă cu nişte tăvăluguri mari, sau de a o sfărâma în bucăţi cu ajutorul containerelor explozive. Ceea ce era de temut atunci, la temperaturile acelea joase, era atmosfera calmă, căci şenalurile îngheţau repede şi de aceea erau întâmpinate cu bucurie chiar şi vânturile potrivnice. Era destul o noapte calmă şi totul îngheţa.

---

[62] -10° Celsius.

Or, *Forward* nu putea să ierneze în situația actuală, expus vânturilor şi ice-berg-urilor, în deriva canalului; primul lucru care trebuia găsit era un adăpost sigur; Hatteras spera să ajungă pe coasta Noului-Cornouailles şi să întâlnească, dincolo de limba de pământ Albert, un golf suficient de adăpostit, ca loc de refugiu, îşi continua deci cu perseverență drumul spre nord.

Dar, la opt septembrie, o banchiză neîntreruptă, de nepătruns, de netrecut, se interpuse între el şi nord; temperatura coborî la zece grade Fahrenheit[63]. Hatteras, cu inima îndoită, căuta zadarnic o trecere, primejduindu-şi de o sută de ori vasul şi descurcându-se în situații periculoase cu o pricepere uimitoare. Putea fi învinovățit de imprudență, de pripeală, de nebunie, de orbire; dar marinar bun era, şi încă dintre cei mai buni!

Situația lui *Forward* deveni realmente periculoasă; într-adevăr, marea se închidea în urma lui şi, într-un răstimp de câteva ore, gheața căpătase o asemenea tărie, încât oamenii alergau pe ea şi trăgeau vasul la edec, în toată siguranța.

Hatteras, neputând să ocolească obstacolul, hotărî să-l atace frontal; folosi cele mai puternice cartuşe cu explozibil, cu o încărcătură de opt până la zece livre de pulbere; operația începea prin găurirea gheții în adâncime: gaura era umplută cu zăpadă, după ce se aşeza cartuşul într-o poziție orizontală, pentru ca o parte cât mai mare de gheață să sufere efectele exploziei; apoi se aprindea fitilul, protejat de un tub de gutapercă. S-a lucrat, deci, la sfărâmarea banchizei, căci nu putea fi tăiată cu fierăstrăul, deoarece tăieturile de fierăstrău se lipeau la loc imediat. Cu toate acestea Hatteras putu să spere că va trece a doua zi.

Dar, în timpul nopții, vântul se dezlănțui cu turbare; marea se agita sub crusta înghețată, parc-ar fi fost

---

[63] -12° Celsius.

scuturată de vreun cutremur submarin; timonierul strigă cu glas îngrozit:

— Vegheați la pupa! Vegheați la pupa!

Hatteras își îndreptă privirile în direcția indicată și ceea ce văzu, mulțumită luminii crepusculului, era înfricoșător.

O banchiză înaltă, împinsă spre nord, gonea spre vas cu iuțeala unei avalanșe.

— Toată lumea pe punte! strigă căpitanul.

Muntele acesta mișcător era la o depărtare de nici măcar o jumătate de milă; blocurile de gheață se ridicau din apă, treceau unul peste altul, se dădeau peste cap ca niște uriașe fire de nisip luate de un uragan formidabil; un zgomot îngrozitor agita atmosfera.

— Iată, domnule Clawbonny, îi spuse Johnson doctorului, acesta e unul din cele mai mari pericole de care am fost amenințați.

— Da, răspunse liniștit doctorul, e destul de înfricoșător.

— E un veritabil asalt pe care va trebui să-l respingem, continuă șeful echipajului.

— Într-adevăr, s-ar spune că e o ceată uriașă de animale antediluviene, dintre acele despre care se presupune că ar fi trăit la pol! Se înghesuie, se grăbesc, care mai de care, să ajungă mai repede!

— Și, adăugă Johnson, unele dintre ele sunt înarmate cu lănci ascuțite de care vă rog să vă feriți, domnule Clawbonny.

— E un adevărat asediu! exclamă doctorul. Ei bine, să ne grăbim pe metereze!

Și se îndreptă repede spre pupa, unde echipajul, înarmat cu prăjini, cu bare de fier, cu manele, se pregătea să respingă acest asalt formidabil.

Avalanșa sosea și câștiga în înălțime, sporind cu ghețurile înconjurătoare pe care le târa în vârtejul ei; din ordinul lui Hatteras, tunul din față trăgea cu ghiulele ca

să rupă această linie de atac amenințătoare. Dar ea sosi şi se aruncă asupra bricului, şi cum vasul fu abordat dinspre tribord, o parte din bastingajul lui se rupse.

— Nimeni să nu mişte! strigă Hatteras. Atenție la gheţuri!

Acestea se căţărau cu o forţă irezistibilă; blocuri de gheaţă, cântărind mai multe sute de kilograme, escaladau bordajul vasului; cele mai mici, zvârlite până la înălţimea gabiei, cădeau înapoi sub formă de săgeţi ascuţite, rupând vergile catargelor şi tăind troţele cârmei. Echipajul era covârşit de aceşti nenumăraţi duşmani, care, cu mulţimea lor, ar fi putut să strivească o sută de nave ca *Forward*. Fiecare încerca să respingă stâncile acestea cotropitoare şi mulţi marinari au fost răniţi de colţii lor ascuţiţi, printre alţii Bolton, căruia îi sfârşiară complet umărul stâng. Zgomotul lua proporţii înfricoşătoare. Duk lătra cu furie la aceşti duşmani de un soi nou. Întunericul nopţii făcu să sporească în curând grozăvia situaţiei, fără să ascundă blocurile acestea înfuriate, a căror albeaţă făcea să se resfrângă ultimele licăriri risipite în atmosferă.

Ordinele lui Hatteras răsunau mereu în mijlocul acestei lupte stranii, imposibile, supranaturale, a oamenilor cu gheţurile. Vasul, supunându-se acestei presiuni uriaşe, se înclină spre babord, iar capătul vergei ajunse să se aplece până la câmpul de gheaţă, cu riscul de a se sfărâma catargul.

Hatteras înţelese primejdia. Momentul era îngrozitor: bricul ameninţa să se răstoarne cu totul, iar catargele puteau să fie smulse şi luate de gheţuri. Un bloc uriaş, mare cât vasul, păru să se ridică atunci de-a lungul cocăi, înălţându-se cu o forţă irezistibilă; urcă, depăşi duneta. Dacă s-ar fi repezit în *Forward* totul s-ar fi sfârşit; în curând vasul avea să ajungă în poziţie verticală trecând cu înălţimea lui de vergile zburătoare şi clătinându-se din baza sa.

Un strigăt de groază țâşni din toate piepturile. Fiecare se îngrămădi la tribord.

Dar în clipa aceea vasul fu luat cu totul pe sus. Ridicat de jos, pluti un timp în aer, apoi se înclină, căzu din nou peste gheţuri şi acolo fu prins de un ruliu care făcu să-i trosnească bordajele. Ce se întâmpla oare?

Luat pe sus de această maree care urca, împins de blocurile care-l ţineau în spatele lor, el străbătea banchiza de netrecut. După un minut de asemenea stranie navigare, care păru că durează un secol, căzu de cealaltă parte a obstacolului, pe un câmp de gheaţă; îl sparse cu greutatea lui şi se regăsi în elementul natural.

— Banchiza a fost trecută! exclamă Johnson, care se repezise în prova bricului.

— Slavă Domnului! răspunse Hatteras.

Într-adevăr, bricul se găsea în centrul unui bazin de gheaţă; ea îl înconjura din toate părţile şi, deşi chila era scufundată în apă, vasul nu putea să se mişte; dar, chiar dacă rămânea nemişcat, câmpul de gheaţă înainta în locul lui.

— Plutim în derivă! strigă Johnson.

— Să ne lăsăm în voia ei, răspunse Hatteras.

De altfel cum ar fi fost cu putinţă să se opună derivei?

Se făcu iar ziuă şi se putu stabili că, sub influenţa unui curent submarin, bancul de gheaţă mergea în derivă spre nord, cu toată viteza. Această masă plutitoare îl trăgea după sine pe *Forward*, ţintuit în mijlocul ice-field-ului ale cărui margini nu se vedeau; prevăzând posibilitatea unei catastrofe, în cazul când bricul ar fi fost azvârlit pe vreun ţărm sau strivit de presiunea gheţurilor, Hatteras ordonă să fie adusă pe punte o mare cantitate de provizii, de efecte necesare în tabără şi păturile echipajului. Luând drept exemplu ceea ce a făcut căpitanul Mac Clure într-o împrejurare asemănătoare, dispuse protejarea vasului în borduri cu o centură de baloane umflate cu aer, în aşa fel, încât să-l

ferească de avarii grave; în scurt timp, gheața îngrămădindu-se sub influența unei temperaturi de şapte grade Fahrenheit[64], vasul fu înconjurat de un zid din care ieşeau doar catargele.

Timp de şapte zile au navigat în modul acesta; limba de pământ Albert, care formează extremitatea vestică a Noului-Cornouailles, fu zărită la 10 septembrie şi dispăru în curând; s-a observat că, din clipa aceea, câmpul de gheață se îndrepta spre est. Încotro mergeau astfel? Unde se vor opri? Cine putea să ştie dinainte?

Echipajul aştepta şi stătea cu brațele încrucişate. În sfârşit, la 15 septembrie, către ora trei seara, ice-field-ul, izbindu-se desigur de un alt câmp, se opri brusc; vasul simți o puternică izbitură. Hatteras care determinase în ziua aceea poziția, consultă harta; se afla în nord, fără pământ la orizont, la 93°35' longitudine şi la 78°15' latitudine, în centrul acelei regiuni, a acelei mări necunoscute în care geografii au situat polul frigului!

Capitolul XXIV

Pregătiri de iernat

Emisfera australă, la latitudine egală, e mai friguroasă decât Emisfera boreală, dar temperatura Noului continent este cu cincisprezece grade sub aceea din alte părți ale lumii; de aceea, în America, aceste ținuturi, sub numele de „polul frigului”, sunt cele mai de temut.

Temperatura medie a întregului an este de numai două grade sub zero[65]. Savanții au explicat acest lucru în felul următor, iar doctorul Clawbonny împărtăşea părerea lor

---

[64] -14° Celsius.

[65] -19° Celsius.

în această privință.

După ei, vânturile care bat cu forța cea mai constantă în regiunile septentrionale ale Americii sunt vânturile de sud-est; ele vin dinspre Oceanul Pacific cu o temperatură egală şi suportabilă; dar ca să ajungă la mările arctice sunt silite să străbată uriaşul continent american acoperit cu zăpezi; ele se răcesc în contact cu acesta şi atunci acoperă regiunile hiperboreene cu asprimea lor de gheață.

Hatteras se afla la polul frigului, dincolo de ținuturile întrevăzute de înaintaşii lui; se aştepta, deci, la o iarnă teribilă, pe un vas pierdut în mijlocul gheţurilor, cu un echipaj pe jumătate răzvrătit. Hotărî să combată aceste diferite pericole cu energia lui obişnuită.

Privi în față situația în care se afla şi nu-şi plecă ochii.

Cu ajutorul experienței lui Johnson, începu prin a lua toate măsurile necesare în vederea iernatului. După calculul făcut de el, *Forward* fusese târât la două sute cincizeci de mile depărtare de ultimul ținut cunoscut, adică de Noul-Cornouailles: se afla strâns într-un câmp de gheață ca într-un pat de granit şi nicio forță din lume nu putea să-l smulgă de acolo.

Nu mai exista o picătură de apă liberă în aceste imense mări cuprinse de iarna arctică. Ice-field-urile se desfăşurau cât vedeai cu ochii, dar fără să prezinte o suprafață unitară. Departe de aşa ceva. Numeroase ice-berg-uri umpleau câmpia înghețată, şi *Forward* era adăpostit de cele mai înalte dintre ele, în trei puncte cardinale; numai vântul de sud-est bătea până la el. Dacă ne-am fi închipuit că erau stânci în loc de blocuri de gheață, verdeață în loc de zăpadă şi marea recăpătându-şi starea ei lichidă, atunci bricul ar fi stat liniştit, ancorat într-un golf frumos şi la adăpost de furtunile cele mai de temut. Dar ce pustietate la altitudinea aceasta! Ce natură deprimantă! La ce jalnice gânduri te duce!

Vasul, oricât de nemişcat era, trebui să fie totuşi puternic fixat cu ancorele – erau de temut dezgheţurile posibile sau zguduiturile submarine. Johnson, informat despre faptul că *Forward* se afla la polul frigului, supraveghea cu şi mai mare severitate măsurile pentru iernare.

— Vom avea de furcă! îi spuse el doctorului. Iată ce noroc are căpitanul! Să fii prins între gheţuri în punctul cel mai neplăcut de pe glob! Ei, dar veţi vedea că vom ieşi din această încurcătură.

Cât despre doctor, în intimitatea gândurilor sale, era pur şi simplu încântat de situaţie. N-ar fi schimbat-o cu alta! Să iernezi la polul frigului – ce noroc!

Echipajul fu ocupat mai întâi cu lucrările din exterior: velele rămaseră legate pe vergi, în loc să fie strânse în fundul calei, cum au făcut cei care au iernat prima oară – au fost doar înfăşurate şi puse apărătorile lor de pânză şi, în curând, gheaţa le făcu o învelitoare impermeabilă; n-au fost demontate nici măcar vergile zburătorului, iar gabia a rămas la locul ei. Era ca un observator natural. Numai troţele de parâmă care serveau la cârmit au fost scoase.

Deveni necesar să se taie câmpul de gheaţă în jurul vasului, care suferea din cauza presiunii acestuia: blocurile, îngrămădite de o parte şi de alta, apăsau cu o greutate considerabilă şi vasul nu mai stătea pe linia sa de plutire obişnuită. Treabă îndelungată şi foarte grea. După câteva zile carena fu eliberată din închisoarea în care se afla şi au folosit acest prilej ca s-o examineze; nu suferise nimic, datorită solidităţii construcţiei: numai căptuşeala de aramă fusese smulsă aproape în întregime. Vasul eliberat se ridică aproape cu nouă degete; atunci s-au apucat să taie gheaţa pieziş, ţinând seama de forma cocăi; în felul acesta, câmpul de gheaţă se unea sub chila bricului şi opunea el însuşi rezistenţă presiunii.

Doctorul lua parte la aceste lucrări: mânuia cu îndemânare cuțitul de tăiat zăpada; îi stimula pe marinari prin buna lui dispoziție. Învăța el şi-i învăța şi pe alții. Fu cu totul de acord cu rânduirea gheții sub vas.

— Iată o măsură bună de prevedere, spuse el.

— Fără aceasta, domnule Clawbonny, răspunse Johnson, nu s-ar putea rezista. Acum putem fără teamă să ridicăm un zid de zăpadă până la înălțimea bordajului; şi, dacă vrem, îl vom face gros de zece picioare, căci materialele nu ne lipsesc.

— Excelentă idee, spuse iar doctorul, zăpada e un rău conducător de căldură; reflectă în loc să soarbă, iar căldura dinăuntru nu va putea să iasă.

— Asta-i adevărat explică Johnson; ridicăm o fortificație împotriva frigului, dar şi împotriva animalelor, dacă le-ar veni cumva cheful să poftească pe la noi; când treaba va fi gata, va arăta bine, veți vedea; vom tăia în masa aceasta de zăpadă două scări, una care să ducă la prova şi alta la pupa corăbiei; apoi se va transforma în gheață tare ca stânca şi vom avea o scară regească.

— Perfect, răspunse doctorul şi, trebuie să mărturisesc, e bine că frigul dă naştere zăpezii şi gheții, adică tocmai la aceea ce serveşte ca să te aperi împotriva lui. Fără asta am fi în mare încurcătură.

Într-adevăr vasul era menit să dispară sub un înveliş gros de gheață, destinat să-i păstreze temperatura interioară; deasupra punții şi pe toată lungimea ei a fost construit un acoperiş din pânză groasă, gudronată, peste care s-a aşternut zăpadă; marginile pânzei coborau destul de jos în borduri. Puntea, aflându-se la adăpost de orice fluență din afară, deveni un veritabil loc de promenadă, stratul de zăpadă gros de două picioare şi jumătate, fiind bătătorit ca să se întărească; în felul acesta împiedicau radierea căldurii din interior, iar deasupra zăpezii s-a întins strat de nisip care

încrustându-se, se transformă într-un macadam[66] foarte rezistent.

— Încă puţin, spunea doctorul, şi, cu câţiva copaci, m-aş crede în Hyde-Park sau chiar în grădinile suspendate ale Babilonului.

Săpară o groapă la o distanţă destul de apropiată de bric; era un spaţiu circular, săpat în câmpul de gheaţă un adevărat puţ, care trebuia să fie menţinut în permanenţă accesibil; în fiecare dimineaţă se spărgea gheaţa formată la intrarea puţului; acesta trebuia să servească la procurarea apei în caz de incendiu, sau pentru băile frecvente ordonate echipajului ca măsură de igienă; aveau chiar grijă să economisească combustibilul, să scoată apa de la mare adâncime, unde e mai puţin rece, obţineau acest rezultat cu ajutorul unui aparat, recomandat de un savant francez[67], aparatul, coborât la o anumită adâncime, făcea posibil accesul la apa din jur cu ajutorul unui dublu cilindru.

De obicei, în timpul lunilor de iarnă, sunt scoase toate lucrurile care încurcă locul pe vas, ca să creeze spaţii mai largi; aceste lucruri sunt depozitate pe uscat, în magazii. Dar ceea ce se poate face când te afli lângă un ţărm, e cu neputinţă pentru un vas ancorat într-un câmp de gheaţă.

În interior toate măsurile pentru a lupta împotriva celor doi mari duşmani pe care-i întâlneşti la aceste latitudini: frigul şi umezeala; primul duşman îl aducea cu sine pe al doilea, încă mai de temut; la frig rezişti, umiditatea te doboară; se punea, deci, problema, de a o preveni.

Forward, destinat unei navigaţii prin mările arctice, era foarte bine amenajat pentru iernat. Compartimentul destinat echipajului era aranjat cu chibzuinţă: fusese dus un adevărat război contra colţurilor unde se

---

[66] Macadam – caldarâm făcut cu pietre sparte şi presate.

[67] François Arago. (n.a.)

refugiază umiditatea, în primul rând; într-adevăr la anumite scăderi de temperatură, pe pereții despărțitori se formează un strat de gheață, în special în colțuri; când acesta începe să se topeasecă, întreține o anumită umiditate constantă. Dacă ar fi fost circulară, sala echipajului ar fi fost şi mai potrivită; dar, în fine, încălzită de o sobă uriaşă şi aerisită destul de bine, ea putea fi perfect locuibilă; pereții erau căptuşiți cu piei de căprioară şi nu cu stofe de lână, căci lâna reține vaporii care se condensează şi impregnează atmosfera cu umezeală.

Pereții despărțitori ai compartimentului de sub dunetă fură dați jos şi ofițerii avură astfel o sală comună mai mare, mai aerisită şi încălzită de o sobă. Sala aceasta, ca şi aceea a echipajului, era precedată de o anticameră care împiedica orice comunicație directă cu exteriorul. În felul acesta, căldura nu se putea pierde şi se trecea treptat de la o temperatură la alta. Hainele încărcate de zăpadă erau lăsate în altă cameră: oamenii îşi ştergeau picioarele de nişte scrappers[68], puse afară, astfel încât să nu aducă cu ei nimic nesănătos.

Prin nişte burlane intra aerul de care aveau nevoie sobele ca să tragă bine; prin altele, erau evacuați aburii.

În plus, în cele două săli erau instalați condensatori care colectau vaporii, în loc să-i lase să se transforme în apă; erau goliți de două ori pe săptămână şi conțineau uneori câteva găleți de gheață. Toate aceste măsuri erau tot atâtea victorii asupra duşmanului.

Focul era reglat perfect şi cu uşurință, cu ajutorul burlanelor; s-a dovedit că era suficientă o cantitate mică de cărbune ca să se mențină în săli o temperatură de cincizeci de grade[69]. Totuşi Hatteras, după ce a dat ordin să se măsoare rezervele de cărbuni din magazie, îşi dădu

---

68 Scrappers – răzuitoare pentru încălțăminte (în limba engleză în original) (n.a.).
69 +10° Celsius.

seama că, şi cu cea mai mare zgârcenie, nu avea combustibil nici măcar pentru două luni.

A fost instalat un uscător pentru îmbrăcăminte, care trebuia să fie spălată des; ea nu putea fi uscată în aer liber deoarece devenea tare şi se rupea uşor.

Piesele sensibile ale maşinilor fură demontate şi ele cu grijă; sala maşinilor a fost închisă ermetic.

Viața la bord deveni obiect al unor preocupări serioase; Hatteras o reglementă cu cea mai mare grijă, iar regulamentul fu afişat în sala comună. Oamenii se sculau la şase dimineața; hamacurile erau aerisite de trei ori pe săptămână; podeaua celor două camere era frecată în fiecare dimineață cu nisip cald; ceaiul fierbinte era nelipsit la fiecare masă, iar hrana varia, pe cât era posibil după zilele săptămânii: ea se compunea din pâine, făină, untură de bou şi stafide pentru puddinguri, zahăr, cacao, ceai, orez, suc de lămâie, carne conservată de vacă, carne sărată de porc, varză, legume puse în oțet; bucătăria era instalată în afara sălilor comune; în felul acesta se lipseau de căldura ei, dar gătitul alimentelor e o sursă permanentă de aburi şi de umezeală.

Sănătatea oamenilor depinde mult de felul cum se hrănesc; la aceste latitudini înalte trebuie consumate pe cât mai mult cu putință alimente de natură animală. Doctorul supraveghease alcătuirea programului de alimentare.

— Trebuie să luăm exemplu de la eschimoşi, spunea dânsul; pe ei i-a învățat natura şi sunt profesorii noştri în această privință; dacă arabii, africanii se pot mulțumi cu câteva curmale şi un pumn de orez, aici e foarte important să mănânci, şi încă mult. Eschimoşii consumă până la zece şi chiar cincisprezece livre de ulei pe zi. Dacă acest fel de hrană nu vă place, trebuie să recurgem la alimente bogate în zahăr şi grăsime. Într-un cuvânt, dacă ne trebuie carbon, să facem carbon! E bine să punem cărbuni în sobă, dar să nu uităm să umplem şi

această prețioasă sobă pe care o avem în noi.

Cu acest regim, echipajului i se impusese o curățenie severă; fiecare trebuia să facă o baie în apa pe jumătate înghețată, pe care o procurau din copca făcută în gheață, excelent mijloc de a-ți păstra căldura naturală. Doctorul le dădea exemplu; la început o făcea ca pe un lucru foarte neplăcut; dar curând uită de neplăcere, căci sfârşi prin a găsi o adevărată desfătare în această igienică cufundare în apă.

Când munca, vânătoarea sau recunoaşterile îi scoteau pe oamenii din echipaj afară, în ger, trebuiau să se ferească mai ales să nu le degere vreo parte oarecare a corpului; dacă se întâmpla aşa ceva, se grăbeau, cu ajutorul fricționărilor cu zăpadă, să restabilească circulația sângelui. De altfel oamenii, care aveau grijă să fie îmbrăcați complet în lână, purtau mantale cu capişon din piele de căprioară şi pantaloni din piele de focă, acestea fiind perfect impermeabile ia vânt.

Diversele amenajări ale vasului şi instalarea la bord, durară cam trei săptămâni şi astfel au ajuns la 10 octombrie fără să se întâmple nimic deosebit.

Capitolul XXV

O vulpe bătrână de-a lui James Ross

În ziua aceea, termometrul coborî până la trei grade sub zero[70]. Vremea fusese destul de liniştită iar frigul uşor de suportat, în lipsa brizei. Hatteras, profitând de faptul că vremea era senină, se duse în recunoaştere pe câmpiile înconjurătoare; se urcă pe unul din cele mai înalte ice-berg-uri din nord, dar nu cuprinse în câmpul

[70] -18° Celsius.

vizual al lunetei sale decât un şir de munţi de gheaţă şi de ice-field-uri. Nu se vedea nicio bucată de pământ, ci numai imaginea haosului sub înfăţişarea lui cea mai tristă. Se înapoie la bord, încercând să calculeze durata probabilă a captivităţii sale.

Vânătorii, şi printre ei doctorul, James Wall, Simpson, Bell, nu pierdeau prilejul să aprovizioneze vasul cu carne proaspătă. Păsările dispăruseră, căutând spre sud un climat mai puţin aspru. Numai ptarmiganii, potârnichile de stâncă, specifice acestei latitudini, nu fugeau din faţa iernii; puteau fi vânaţi cu uşurinţă, iar numărul lor mare promitea o abundentă rezervă de vânat.

Iepurii, vulpile, lupii, herminele, urşii nu lipseau; un vânător francez, englez sau norvegian n-ar fi avut dreptul să se plângă; dar de animalele acestea foarte sălbatice nu te puteai apropia deloc; le deosebeai greu, de altfel, pe întinderile albe, căci, înainte de venirea gerurilor, îşi schimbă culoarea şi îşi îmbracă blana de iarnă.

Doctorul constată, contrar părerii anumitor naturalişti, că această schimbare nu provenea din scăderea mare a temperaturii, căci avea loc înainte de luna octombrie; ea nu rezulta, deci, dintr-o cauză fizică, ci mai curând din spiritul de prevedere al providenţei, care voia să creeze animalelor arctice condiţii pentru a înfrunta asprimea unei ierni boreale.

Adesea se întâlneau viţei de mare, câini de mare, animale cuprinse sub denumirea generală de foci; vânarea lor le-a fost recomandată vânătorilor în mod deosebit, atât pentru pieile lor, cât şi pentru grăsimea lor cât se poate de potrivită pentru combustibil. De altfel, ficatul acestor animale devenea la nevoie un excelent aliment; ele se numărau cu sutele şi, la două sau trei mile la nord de vas, câmpul de gheaţă era de-a dreptul ciuruit de copcile făcute de aceste uriaşe amfibii; numai că-l simţeau pe vânător cu un instinct remarcabil şi multe din ele, chiar rănite, scăpau uşor cufundându-se

sub gheţuri.

Totuşi, în 19, Simpson reuşi să prindă una la 400 iarzi[71] de vas; avusese prevederea să-i astupe copca de refugiu, aşa că animalul fu la cheremul vânătorilor. El se zbătu multă vreme şi, după câteva focuri de armă, sfârşi prin a fi omorât. Era lung de nouă picioare; capul lui de buldog, cei şaisprezece dinţi de pe fălci, marile lui înotătoare pectorale, în formă de aripioare, coada lui mică şi prevăzută cu o altă pereche de înotătoare făceau din el un exemplar splendid din familia câinilor de mare. Doctorul, vrând să păstreze capul pentru colecţia lui de istorie naturală şi pielea pentru nevoile viitoare, le prepară în vederea conservării printr-un mijloc rapid şi ieftin. Cufundă capul animalului în copca făcută în gheaţă şi mii de crevete smulseră din el cele mai mici bucăţele de carne; după o jumătate de zi treaba era făcută şi nici cel mai îndemânatic membru al onorabilei corporaţii a tăbăcarilor din Liverpool n-ar fi făcut o muncă mai bună.

De îndată ce soarele trece de echinoxul de toamnă, adică la 23 septembrie, se poate spune că începe iarna în regiunile arctice. Acest astru binefăcător, după ce coborâse încet sub linia orizontului, dispăru, în cele din urmă, la 23 octombrie, atingând uşor cu razele lui creasta munţilor îngheţaţi.

Doctorul îi trimise ultimul lui salut de savant şi de călător. N-avea să-l mai revadă până în februarie.

Nu trebuie, totuşi, să credem că în timpul acestei îndelungate absenţe a soarelui întunericul e total; luna îl înlocuieşte cum nu se poate mai bine; mai sunt şi licărirea foarte luminoasă a stelelor, strălucirea planetelor, desele aurore boreale şi refracţiile specifice orizontului alb de zăpadă; de altfel, soarele, în momentul de maximă declinaţie australă, la 21 decembrie, se

[71] Iard – unitate de măsură anglo-saxonă, în valoare de 0,914 m.

apropie cu încă treisprezece grade de orizontul polar. Aşadar, în fiecare zi, timp de câteva ore există un fel de crepuscul. Numai că ceața şi vârtejurile de zăpadă cufundau adesea regiunile acestea reci în bezna cea mai neagră.

Totuşi, până la epoca aceea, timpul a fost destul de favorabil; numai potârnichile şi iepurii au avut de ce să se plângă, căci vânătorii nu le lăsau nicio clipă de răgaz; au fost instalate mai multe capcane pentru vulpi, dar aceste animale bănuitoare nu cădeau uşor în ele; ba, chiar de mai multe ori, au curățat zăpada de sub capcană şi au pus laba pe momeală fără niciun risc; doctorul le dădea dracului, foarte necăjit, totuşi, că-i făceau o asemenea farsă.

La 25 octombrie, termometrul nu arăta mai mult de patru grade sub zero[72]. Se dezlănțui un uragan de o violență neobişnuită; o ninsoare deasă puse stăpânire pe tot cuprinsul, neîngăduind nici unei raze de lumină să ajungă până la *Forward*. Timp de mai multe ore au fost neliniştiți de soarta lui Bell şi a lui Simpson, pe care vânătoarea i-a împins prea departe; ei nu s-au întors la bord decât a doua zi, după ce au rămas o zi întreagă culcați pe pieile lor de căprioară, în timp ce uraganul măturase spațiul de deasupra lor şi-i îngropase sub cinci picioare de zăpadă.

Erau cât pe ce să degere şi doctorul s-a trudit mult ca să le restabilească circulația sângelui.

Furtuna dură opt zile lungi, fără întrerupere. Nu puteai pune piciorul afară, într-o singură zi erau variații de temperatură între cincisprezece şi douăzeci de grade.

În timpul acestui răgaz forțat. Fiecare îşi ducea viața de unul singur, unii dormind, alții fumând şi alții discutând între ei în şoaptă, întrerupându-se la apropierea doctorului sau a lui Johnson; nu exista nicio

---

[72] -20° Celsius.

legătură morală între oamenii acestui echipaj; nu se adunau la un loc decât la rugăciunea de seară, făcută în comun, şi duminica la citirea Bibliei şi slujba religioasă.

Clifton îşi dăduse perfect de bine seama că, odată trecută paralela şaptezeci şi opt, partea lui din primă se ridica la trei sute şaptezeci şi cinci de livre; găsea că suma e rotundă, iar ambiția lui nu mergea mai departe. Părerea lui era împărtăşită cu plăcere şi toți se gândeau să se bucure de această avere dobândită cu prețul atâtor osteneli.

Hatteras nu se vedea aproape deloc. Nu lua parte nici la vânători, nici la plimbări, nu se interesa deloc de fenomenele meteorologice care stârneau admirația doctorului. Trăia pentru o singură idee; aceasta se rezuma la două cuvinte: Polul Nord. Nu se gândea decât la clipa când *Forward*, în sfârşit liber, îşi va relua cursa lui aventuroasă.

În fond, sentimentul general care domnea la bord era tristețea. Nimic mai deprimant, într-adevăr, decât vederea acestui vas captiv care nu se mai află în elementul lui natural, ale cărui forme sunt modificate sub straturile groase de zăpadă; nu mai pare făcut pentru mişcare, nu se poate clinti; e transformat într-o casă de lemn, în magazie, într-o locuință pentru sedentari, el, care ştia să înfrunte vântul şi furtunile. Anomalia aceasta, situația aceasta falsă umplea sufletele de un inexplicabil sentiment de nelinişte şi părere de rău.

În timpul acestor ore fără ocupație, doctorul îşi punea în ordine notele de călătorie pe care această povestire le reproduce fidel; nu stătea niciodată fără să lucreze şi firea lui echilibrată nu se schimba. Văzu însă cu satisfacție venind sfârşitul furtunii şi se pregăti să-şi reia vânătorile lui obişnuite.

La 3 noiembrie, la şase dimineața, pe o temperatură de

cinci grade sub zero[73], el plecă în tovărăşia lui Johnson şi a lui Bell; câmpurile de gheaţă erau netede; pe zăpada căzută din belşug în zilele precedente şi întărită de îngheţ se putea merge cu uşurinţă; un frig uscat şi înţepător domnea în atmosferă; luna strălucea cu o incompatibilă puritate şi producea un joc de lumină uimitor pe cele mai neînsemnate asperităţi ale câmpului de gheaţă; marginile urmelor lăsate de paşi se luminau şi lăsau un fel de dâră strălucitoare pe drumul urmat de vânători, ale căror umbre se profilau pe gheaţă cu o surprinzătoare claritate.

Doctorul îl luase cu dânsul pe prietenul său, Duck; îl prefera pe el câinilor groenlandezi, pentru gonitul vânatului, şi pe bună dreptate; aceştia din urmă sunt prea puţin folositori în asemenea ocazii şi nu par să aibă focul sacru al rasei din zona temperată. Duk alerga mirosind drumul şi adesea rămânea nemişcat locului, văzând urme încă proaspete de urs. Totuşi, în ciuda dibăciei sale, după două ore de umblat, vânătorii nu întâlniseră nici măcar un iepure.

— Oare vânatul să fi simţit nevoia să emigreze spre sud? spuse doctorul, făcând un popas la poalele unui hummock.

— Aşa s-ar crede, domnule Clawbonny, răspunse dulgherul.

— În ceea ce mă priveşte, eu nu cred, răspunse Johnson; iepurii, vulpile, şi urşii sunt obişnuiţi cu acest climat; după părerea mea, ultima furtună trebuie să fi fost cauza dispariţiei lor; dar odată cu vânturile din sud, nu vor întârzia să se întoarcă. A! dacă mi-aţi vorbi despre reni sau despre boi moscaţi, ar fi cu totul altceva.

— Şi totuşi, pe insula Melville se găsesc asemenea animale în turme numeroase, reluă doctorul vorba; e drept că insula aceasta e aşezată mai la sud; de aceea, în

[73] -21° Celsius.

timpul iernărilor sale, Parry a avut întotdeauna din acest minunat vânat la discreție.

— Noi suntem mai puțin avantajați, răspunse Bell; dar dacă am putea să ne aprovizionăm măcar cu carne de urs, n-ar mai trebui să ne plângem.

— Păi, tocmai aici e greutatea, replică doctorul; mi se pare că pe aici urşii sunt foarte rari şi foarte sălbatici; nu sunt încă destul de civilizați, încât să se prezinte singuri în fața glonțului.

— Bell vorbeşte despre carnea de urs, interveni Johnson; dar grăsimea acestui animal e mai de dorit în momentul acesta decât carnea şi blana lui.

— Ai dreptate, Johnson, răspunse Bell; te gândeşti mereu la combustibil.

— Cum să nu mă gândesc la asta? Chiar crutându-l şi făcând cea mai mare economie, nu ne mai rămâne nici pentru trei săptămâni!

— Da, răspunse doctorul, acesta e adevăratul pericol, căci nu suntem decât la începutul lui noiembrie, şi februarie este luna cea mai rece a anului în zona glacială; totuşi, în lipsa grăsimii de urs, putem conta pe grăsimea de focă.

— Nu multă vreme, domnule Clawbonny, răspunse Johnson; animalele acestea nu vor întârzia să ne părăsească; de frig sau de frică, în curând nu se vor mai arăta la suprafața gheţurilor.

— Atunci, reluă doctorul ideea, văd că trebuie neapărat să ne mulțumim cu urşii şi, mărturisesc, e chiar animalul cel mai folositor din aceste ținuturi, căci singur el poate procura hrana, îmbrăcămintea, lumina şi combustibilul necesar oamenilor. Înțelegi tu, Duk? întrebă doctorul, mângâind câinele. Ne trebuie urşi. Prietene; caută! caută! Duk, care în clipa aceea adulmeca gheața, stimulat de glasul şi de mângâierile doctorului, țâşni deodată ca din puşcă. Lătra cu energie şi, deşi se depărtase, lătrăturile lui se auzeau puternic

până la vânători.

Marea depărtare la care se poate auzi sunetul în condițiile temperaturilor joase e un fenomen uimitor, egalat numai de luminozitatea constelațiilor pe cerul boreal; razele luminoase şi undele sonore străbat distanțe foarte mari, mai ales în frigul uscat al nopților hiperboreene.

Vânătorii, călăuziți de aceste lătrături îndepărtate, se năpustiră pe urmele lui Duk; trebuiră să parcurgă o milă şi ajunseră gâfâind, căci într-o asemenea atmosferă îți pierzi repede răsuflarea. Duk se opri locului la cincizeci de paşi de o masă uriaşă care se agita pe creştetul unui deal.

— Iată-ne serviți după pofta inimii! exclamă doctorul, încărcându-şi puşca.

— Un urs, zău aşa, ba chiar un urs frumos, spuse Bell imitându-l pe doctor.

— Un urs ciudat, spuse Johnson, rezervându-şi dreptul de a trage după cei doi tovarăşi ai săi.

Duk lătra cu furie. Bell înaintă câțiva metri şi trase; dar animalul nu părea să fi fost atins, căci continua să-şi legene greoi capul.

Johnson se apropie şi el şi, după ce ochi cu grijă, apăsă pe trăgaciul armei.

— Bine Johnson strigă doctorul. Tot nimic! Ah! suntem prea departe de țintă. Blestemată refracție! Nu ne vom obişnui oare niciodată cu ea? Ursul acesta e la mai mult de o mie de paşi de noi!

— Înainte! răspunse Bell.

Cei trei tovarăşi se repeziră spre animal, pe care împuşcăturile nu-l tulburaseră deloc; părea să fie foarte mare şi, fără să țină seama de pericolele atacului, vânătorii simțeau dinainte bucuria capturii. Ajunşi la o distanță potrivită, traseră; ursul, rănit de moarte, fără îndoială, făcu o săritură şi căzu la poalele movilei.

Duk se aruncă asupra lui.

— Iată un urs, spuse doctorul, care n-a fost greu de doborât.

— Numai trei focuri, răspunse Bell cu un aer plin de dispreț, şi a şi fost culcat la pământ.

— E chiar ciudat! grăi Johnson.

— Afară de cazul când noi n-am ajuns la el chiar în clipa în care era pe cale să moară de bătrânețe, răspunse doctorul râzând.

— Pe legea mea, bătrân sau tânăr, replică Bell, oricum va fi o pradă bună.

Tot vorbind astfel, vânătorii ajunseră la movilă şi, spre marea lor uimire îl găsiră pe Duk aruncându-se cu înverşunare asupra leşului unei vulpi albe!

— Asta-i prea de tot! strigă Bell.

— Aşa e, spuse doctorul. Împuşcăm un urs şi cade o vulpe!

Johnson nu prea ştia ce să răspundă.

— Bine! exclamă doctorul, cu un hohot de râs amestecat cu ciudă. Din nou refracția!

— Ce vreți să spuneți, domnule Clawbonny? întrebă dulgherul.

— Ei da, prietene! Refracția ne-a înşelat şi în privința mărimii, şi în privința distanței! Ea ne-a făcut să vedem un urs sub pielea unei vulpi! Asemenea confuzii li s-au întâmplat nu o dată vânătorilor, în împrejurări identice! Hai! ne-am ales cu ce am meritat pentru nălucirile noastre.

— Zău aşa, răspunse Johnson, urs sau vulpe, oricum o fi, tot vom mânca. S-o luăm cu noi.

Dar în clipa când şeful echipajului se pregătea să ridice animalul pe umăr, exclamă:

— Iată ceva şi mai tare!

— Ce e? întrebă doctorul.

— Priviți, domnule Clawbonny, vedeți? Animalul are o zgardă la gât!

— O zgardă? întrebă doctorul, aplecându-se deasupra

animalului.

Într-adevăr o zgardă de aramă, pe jumătate uzată, apărea din blana albă a vulpii; doctorului i se păru că vede nişte litere gravate pe ea; într-o clipă scoase zgarda bătută cu ținte de la gâtul animalului.

— Ce înseamnă asta? întrebă Johnson.

— Asta înseamnă că am împuşcat o vulpe de peste doisprezece ani, dragi prieteni, una din vulpile prinse de James Ross, în 1848.

— E cu putință? exclamă Bell.

— Nu încape nicio îndoială; regret că am omorât acest biet animal. În timpul iernatului, James Ross avu ideea de a prinde în curse o mulțime de vulpi albe; li s-au fixat la gât zgărzi de aramă, pe care era gravat locul unde se aflau vasele sale *Entreprise* şi *Investigator* şi depozitele de alimente. Aceste animale străbat uriaşe întinderi de teren în căutarea hranei lor, iar James Ross spera ca una dintre ele să cadă în mâinile câtorva oameni din expediția lui Franklin. Iată toată explicația, şi această biată vulpe, care ar fi putut salva viața celor două echipaje, a căzut de pomană sub loviturile gloanțelor noastre.

— Pe legea mea, n-o vom mânca, spuse Johnson; de altfel o vulpe de doisprezece ani! În orice caz, îi vom păstra pielea drept mărturie a acestei curioase întâlniri.

Johnson ridică animalul pe umeri. Vânătorii se îndreptară spre vas, orientându-se după stele; expediția lor n-a fost însă chiar cu totul zadarnică; reuşiră să doboare mai multe perechi de ptarmigani.

Cu o oră înainte de sosirea pe *Forward*, se produse un fenomen care stârni mirarea doctorului. A fost o adevărată ploaie de stele căzătoare; se puteau număra cu miile, ca rachetele în jerba unui foc de artificii. Lumina lunii pălea. Ochiul nu se mai sătura să admire acest spectacol, care dură mai multe ore. Un astfel de fenomen a fost observat în Groenlanda de către Frații

Moravi, în 1799. S-ar fi putut spune că era o adevărată serbare pe care cerul o dădea în cinstea pământului, la aceste latitudini pustii. Doctorul, înapoindu-se la bord, îşi petrecu noaptea privind acest fenomen care încetă pe la ora şapte dimineaţa, în mijlocul tăcerii adânci ce cuprinsese atmosfera.

Capitolul XXVI

Ultima bucată de cărbune

Hotărât lucru, urşii păreau cu neputinţă de prins; în timpul zilelor de 4, 5 şi 6 noiembrie au fost ucise câteva foci, apoi, vântul schimbându-şi direcţia, temperatura se ridică cu câteva grade; dar drift-urile [74] de zăpadă începuseră cu o nemaivăzută violenţă. Părăsirea vasului deveni cu neputinţă şi avură mult de furcă cu combaterea umidităţii. La sfârşitul săptămânii condensatorii conţineau mai multe găleţi de gheaţă.

La 15 noiembrie, timpul se schimbă din nou şi termometrul, sub influenţa anumitor condiţii atmosferice, coborî la douăzeci şi patru de grade sub zero[75]. A fost temperatura cea mai joasă înregistrată până atunci. Frigul acesta ar fi fost suportabil într-o atmosferă liniştită, dar vântul sufla şi părea că aerul e plin de lame ascuţite.

Doctorul regreta foarte mult că era ţinut prizonier, căci zăpada întărită de vânt oferea un teren solid pentru umblat şi ar fi putut să încerce vreo excursie mai îndepărtată.

Totuşi, trebuie s-o spunem, orice mişcare bruscă a

[74] Drift – vârtej (în limba engleză în original) (n.a.)
[75] -31° Celsius.

corpului pe un asemenea frig te face repede să gâfâi; omul nu mai poate da atunci niciun sfert din randamentul obişnuit, uneltele de fier devin cu neputinţă de mânuit; dacă le apuci cu mâna fără să fii prevăzător, simţi o durere asemănătoare cu aceea provocată de o arsură şi fâşii de piele rămân lipite de obiectul apucat cu imprudenţă.

Echipajul, izolat pe navă, fu constrâns, prin urmare, la o plimbare de două ore pe puntea acoperită, unde avea dreptul să fumeze, căci fumatul era interzis în sala comună.

Acolo, de îndată ce focul scădea puţin, gheaţa cotropea pereţii şi încheieturile podelei; nu exista un şurub, un cui de fier, o placă de metal care să nu se acopere imediat cu un strat de gheaţă. Fenomenul acesta instantaneu îl făcea pe doctor să se minuneze. Respiraţia oamenilor se condensa în aer şi, sărind de la starea fluidă la starea solidă, cădea în jurul lor sub formă de zăpadă. La numai câteva picioare depărtare de sobe, frigul îşi recăpăta toată puterea, iar oamenii stăteau în jurul focului, strânşi unii în alţii.

Doctorul îi sfătuia însă să se oţelească, să se familiarizeze cu această temperatură care, cu siguranţă, nu-şi spusese încă ultimul cuvânt; le recomanda să-şi supună epiderma, puţin câte puţin, la aceste usturimi puternice şi, în acest sens, dădea exemplu personal. Dar lenea sau toropeala îl ţintuia pe fiecare la postul lui; nu voiau să se mişte de acolo şi preferau să picotească în această căldură nesănătoasă.

Totuşi, după părerea doctorului, nu era deloc periculos să te expui la ger, ieşind dintr-o sală încălzită; tranziţiile acestea bruşte n-au, într-adevăr, niciun neajuns, decât pentru oamenii care sunt transpiraţi; doctorul cita exemple în sprijinul părerii sale, dar lecţiile lui se pierdeau în vânt, sau aproape.

Cât despre John Hatteras, dânsul nu părea să resimtă

influența acestei temperaturi. Se plimba tăcut, în ritm egal. Frigul nu avea oare niciun efect asupra constituției sale robuste? Poseda el, oare, în gradul cel mai înalt, elementele de căldură naturală pe care le cerea şi de la marinarii lui? Era atât de blindat în ideea lui fixă, încât se putea sustrage influențelor din afară? Oamenii îl priveau cu adâncă mirare cum înfrunta aceste douăzeci şi patru de grade sub zero; părăsea bordul ceasuri întregi şi se întorcea fără ca pe figura lui să se observe efectele frigului.

— Omul acesta e ciudat, îi spuse doctorul lui Johnson; mă surprinde până şi pe mine! Are în el o vatră fierbinte! E unul din oamenii cei mai puternici pe care i-am studiat în viața mea!

— Fapt este, răspunse Johnson, că se duce, vine, circulă pe afară, fără să se îmbrace mai călduros decât în iunie.

— O! problema îmbrăcămintei nu e cea mai importantă; la ce bun să-l îmbraci gros pe unul care nu-şi poate produce singur căldura? Înseamnă să încerci să încălzeşti o bucată de gheață învelind-o într-o cuvertură de lână! Dar Hatteras n-are nevoie de aşa ceva; e astfel construit, că nu m-aş mira ca în preajma lui să fie cu adevărat cald, ca lângă nişte cărbuni aprinşi.

Johnson, însărcinat să degajeze zilnic copca tăiată în gheață, observă că peretele avea o grosime mai mare de zece picioare.

Doctorul avea prilejul să vadă aproape în fiecare noapte magnifice aurore boreale; de la ora patru până la ora opt seara, cerul se colora uşor spre nord; apoi colorația aceasta lua forma unei borduri de culoare galben-pală, cu extremități care păreau să se proptească în câmpul de gheață. Puțin câte puțin, zona strălucitoare se ridica pe cer, urmând linia meridianului magnetic şi apărea dungată de benzi negricioase; jeturi luminoase se avântau, se alungau atunci, micşorându-şi sau

întărindu-şi strălucirea; ajunsă la zenit, aurora era compusă adesea din mai multe arcuri care se scăldau în unde de lumină roşii, galbene sau verzi. Era un spectacol uluitor, fără pereche. Curând diversele curbe se reuneau într-un singur punct şi formau coroane boreale de o bogăție cu adevărat cerească. În fine, arcurile se îngrămădeau unul în celălalt, splendida auroră pălea, razele intense slăbeau, devenind licăriri palide, vagi, nehotărâte, nedeterminate, şi minunatul fenomen, slăbit, aproape stins, dispărea pe nesimțite în norii întunecați dinspre nord.

Feeria unui asemenea spectacol nu poate fi contemplată în toată amplitudinea ei, la mai puțin de opt grade de pol; aurorele boreale întrezărite în regiunile temperate nu pot da decât o idee vagă despre acest fenomen; pare că proviența ar fi voit să păstreze pentru acest climat cele mai uimitoare minuni ale sale.

Numeroase paraselene [76] îşi făceau de asemenea apariția, pe tot timpul duratei lunii; mai multe imagini ale ei se iveau atunci pe bolta cerului, sporindu-i strălucirea; adeseori simple halouri lunare înconjurau astrul nopților, care lucea în centrul unui cerc luminos cu o splendidă intensitate.

La 26 noiembrie, s-a produs o maree de mari proporții şi apa a țâşnit cu violență prin copca tăiată în gheață; stratul gros a fost parcă zguduit de ridicarea mării şi trosnete sinistre anunțară lupta submarină; din fericire vasul se ținu tare în matca lui şi numai lanțurile i se scuturară cu zgomot; de altfel, Hatteras, prevăzând o asemenea întâmplare, le fixase bine.

Zilele următoare au fost şi mai friguroase; cerul se acoperi de o ceață pătrunzătoare; vântul ridica zăpada îngrămădită; era greu să-ți dai seama dacă aceste vârtejuri luau naştere în cer sau pe ice-field-uri;

---

[76] Paraselene – nimb luminos în jurul lunei.

învălmăşeala era de nedescris.

Echipajul se ocupa cu tot felul de treburi în interiorul vasului, din care cea mai importantă consta în prepararea grăsimii şi a uleiului, obținute de la foci; acestea erau transformate în blocuri înghețate care trebuiau tăiate cu securea; blocurile erau sparte în bucăți, la fel de tari ca marmora; s-au strâns în felul acesta vreo douăsprezece butoiaşe. După cum se vede, orice fel de oală devenea de prisos; de altfel, s-ar fi spart sub presiunea lichidului care îngheța.

În ziua de 28, termometrul coborî la treizeci şi două de grade sub zero[77]; nu mai aveau cărbuni decât pentru zece zile şi fiecare vedea cu groază sosind momentul când acest combustibil va începe să lipsească.

Hatteras, ca măsură de economie, ordonă stingerea sobei de pe dunetă şi, din clipa aceea, Shandon, doctorul şi cu el trebuiră să stea şi ei în sala comună a echipajului.

Hatteras se afla deci mai multă vreme printre oamenii lui, care-i aruncau priviri năuce şi sălbatice. Auzea cârtelile lor, mustrările, amenințările chiar, şi nu putea să-i pedepsească. De altfel, părea surd la orice observație. Nu cerea să i se ofere locul cel mai apropiat de foc. Rămânea într-un colț, cu brațele încrucişate, fără să scoată o vorbă.

În ciuda recomandărilor doctorului, Pen şi prietenii lui refuzau să facă cel mai mic exercițiu fizic şi îşi petreceau zile întregi rezemați de sobă sau sub păturile de pe hamac; nu trecu mult şi se îmbolnăviră; nu se putură împotrivi influenței funeste a climatului şi îngrozitorul scorbut îşi făcu apariția la bord.

Doctorul începuse, totuşi, din vreme să distribuie în fiecare dimineață sucul de lămâie şi pastilele de calciu; dar aceste măsuri de apărare, de obicei atât de eficiente,

[77] -36° Celsius.

n-avură decât efecte neînsemnate asupra bolnavilor şi boala, urmându-şi cursul, îşi arătă în curând simptomele cele mai groaznice.

Ce jalnic era să-i vezi pe aceşti nenorociţi, ai căror nervi şi muşchi se contractau de durere! Picioarele li se umflau îngrozitor şi se acopereau cu pete mari de un albastru negricios; gingiile sângerânde şi buzele tumefiate nu lăsau să treacă printre ele decât nişte sunete nearticulate; masa sanguină, complet alterată, defibrinizată, nu mai transmitea viaţa în extremităţile corpului.

Primul om atacat de această teribilă boală fu Clifton; în curând, Gripper, Brunton, Strong trebuiră să renunţe de a-şi mai părăsi hamacul. Cei pe care boala îi mai cruţase nu puteau să fugă de spectacolul acestor suferinţe; nu exista alt adăpost decât sala comună; trebuiau să rămână acolo; sala fu imediat transformată în spital, căci dintre cei optsprezece marinari de pe *Forward*, treisprezece fură atinşi în câteva zile de scorbut. Pen părea că va scăpa de contagiune; constituţia lui viguroasă îl apăra. Shandon simţi primele simptome ale bolii, dar aceasta n-a înaintat şi, făcând mişcare multă, a reuşit să se menţină într-o stare de sănătate satisfăcătoare.

Doctorul îşi îngrijea bolnavii cu cel mai deplin devotament şi i se strângea inima în faţa suferinţelor pe care nu le putea alina. În tot acest timp încerca să stârnească o undă de voioşie în mijlocul echipajului atât de deprimat; vorbele, mângâierile, cugetările filosofice, scornelile reuşite, pronosticurile lui optimiste rupeau monotonia acestor lungi zile de durere; citea cu glas tare; uluitoarea lui memorie îi aducea în minte istorioare distractive, în timp ce oamenii care mai erau valizi înconjurau soba, înghesuiţi în jurul ei; dar gemetele bolnavilor, plânsetele, strigătele de disperare îl întrerupeau uneori şi atunci se oprea din povestit

redevenind medicul atent şi devotat.

De altfel, era sănătos tun; nu slăbea, corpolenţa îi ţinea loc de cea mai bună îmbrăcăminte şi, spunea el, era foarte bine îmbrăcat, ca o focă sau ca o balenă care, datorită straturilor groase de grăsime, suportă uşor neajunsurile atmosferei arctice.

Cât despre Hatteras, el nu trecea prin niciun fel de încercări, nici fizice, nici morale. Suferinţele echipajului său nu păreau să-l atingă. Nu lăsa să i se vadă emoţia pe faţă, şi totuşi, un observator atent ar fi surprins uneori o inimă omenească bătând sub acest înveliş de fier.

Doctorul îl analiza, îl studia şi nu reuşea să clasifice această structură stranie, această fire ieşită din comun.

Termometrul coborî şi mai mult; locul de plimbare de pe punte rămase pustiu; numai câinii eschimoşi mai umblau pe acolo, scoţând urlete jalnice.

Lângă sobă stătea mereu un om de gardă, care avea grijă să fie permanent alimentată; era important să nu fie lăsată să se stingă; de îndată ce focul începea să scadă, frigul pătrundea în sală, gheaţa se încrusta pe pereţi şi umiditatea, condensată brusc, cădea sub formă de zăpadă peste nenorociţii locuitori ai bricului.

În toiul acestor chinuri de nedescris, au ajuns la 8 decembrie. În dimineaţa aceea, doctorul se duse să consulte, conform obiceiului său, termometrul aşezat în exterior. Găsi mercurul absolut îngheţat în globuleţ.

„Patruzeci şi patru de grade sub zero!” îşi spuse el, îngrozit. Şi în ziua aceea fu aruncată în sobă ultima bucată de cărbune aflată la bord.

Capitolul XXVII

Marile geruri ale Crăciunului

A fost un moment de disperare. Gândul morţii, al

morţii prin îngheţ apăru în toată grozăvia lui; această ultimă bucată de cărbune ardea cu un pârâit sinistru; ameninţarea de a rămâne lipsiţi de foc începuse să se împlinească, iar temperatura sălii cobora simţitor. Dar Johnson aduse câteva bucăţi din noul combustibil pe care i-l furnizaseră animalele marine şi umplu soba, mai adăugă nişte câlţi cu ulei îngheţat şi obţinu în curând o căldură satisfăcătoare. Mirosul acestei grăsimi era insuportabil. Dar cum să scapi de el? Trebuiau să se obişnuiască. Johnson recunoscu şi el că soluţia prin care încerca să iasă din încurcătură lăsa de dorit şi că n-ar fi avut niciun succes în casele burgheze din Liverpool.

— Şi totuşi, adăugă el, mirosul acesta foarte neplăcut va avea, poate, rezultate bune.

— Şi ce rezultate anume? întrebă dulgherul.

— Fără îndoială că va atrage urşii în direcţia noastră, căci le e poftă de asemenea mirosuri.

— Bine, replică Bell, şi ce nevoie avem de urşi?

— Prietene Bell, răspunse Johnson, nu mai putem conta pe foci; ele au dispărut, şi pentru multă vreme; dacă urşii nu vin şi ei să ne furnizeze partea lor de combustibil, nu ştiu ce se va întâmpla cu noi.

— Bine spui, Johnson! Soarta noastră e departe de a fi asigurată, situaţia în care ne aflăm e înspăimântătoare. Şi dacă mijloacele acestea de încălzire încep să ne lipsească, nu prea văd cum…

— Ar mai fi unul!…

— Încă unul? întrebă Bell.

— Da, Bell! În disperare de cauză… dar niciodată căpitanul… Şi totuşi, va trebui, poate, să ajungem acolo!

Bătrânul Johnson clătină din cap cu tristeţe şi căzu pe gânduri, într-o tăcere din care Bell nu încercă să-l scoată. Ştia că aceste bucăţi de grăsime, dobândite cu atâta chin, nu vor ţine nici măcar opt zile, oricât de severe economii s-ar face.

Şeful de echipaj nu se înşela. Mai mulți urşi, atraşi de duhoarea puturoasă, au fost semnalați în pupa lui *Forward*; oamenii valizi îi urmăriră; dar animalele acestea sunt înzestrate cu o repeziciune deosebită şi cu o finețe a simțurilor care dejoacă toate şiretlicurile; le-a fost cu neputință să se apropie de ei, şi nici cartuşele trase cu cea mai mare îndemânare nu i-au putut atinge.

Echipajul bricului era serios amenințat să moară de frig; n-ar fi fost în stare să reziste nici patruzeci şi opt de ore la o asemenea temperatură dacă ea ar fi cuprins sala comună.

Fiecare vedea cu groază venind sfârşitul ultimei bucăți de combustibil.

Or, aceasta s-a produs la 20 decembrie, la ora trei după masă; focul s-a stins; marinarii, aşezați în cerc în jurul sobei, se priveau cu ochi rătăciți. Hatteras rămânea nemişcat în colțul lui; doctorul, după obiceiul său, se plimba agitat; nu mai reuşea să găsească nicio idee care să-i scoată din impas.

Temperatura scăzu brusc în sală, la şapte grade sub zero[78].

Dar, dacă doctorul era la capătul imaginației sale şi nu mai ştia ce-i de făcut, alții ştiau în locul lui. Astfel Shandon, rece şi hotărât, Pen, cu ochii scăpărând de mânie şi încă doi sau trei oameni ai lor, dintre cei care încă se mai puteau târî, ieşiră înaintea lui Hatteras.

— Căpitane! spuse Shandon.

Hatteras, cufundat în gândurile lui, nu-l auzi.

— Căpitane! repetă Shandon, atingându-l cu mâna.

Hatteras se ridică.

— Ce doreşti, domnule? întrebă el.

— Căpitane, nu mai avem foc!

— Şi? răspunse Hatteras.

— Dacă intenția dumitale e să murim de frig, răspunse

---

[78] -22° Celsius.

Shandon cu o ironie muşcătoare, te rugăm să ne-o aduci şi nouă la cunoştinţă.

— Intenţia mea, replică Hatteras, cu o voce gravă, este ca fiecare să-şi fac aici datoria până la capăt.

— Există ceva mai presus de datorie, căpitane, răspunse secundul, e dreptul la autoconservare. Repet, suntem fără foc şi, dacă acest lucru continuă, în două zile niciunul dintre noi nu va mai fi în viaţă!

— N-am lemne, răspunse cu un glas surd Hatteras.

— Ei bine! exclamă Pen cu violenţă, când nu mai ai lemne, te duci să le tai acolo unde cresc!

Hatteras păli de mânie.

— Unde anume? întrebă el.

— La bord, răspunse marinarul obraznic.

— La bord? repetă căpitanul, cu pumnii strânşi, cu ochii scânteind de mânie

— Desigur, răspunse Pen; când vasul nu mai e bun ca să-şi transporte echipajul, e pus pe foc!

Abia începu Pen să rostească această frază, că Hatteras şi pusese mâna pe un topor; la sfârşitul frazei, toporul era ridicat deasupra marinarului.

— Mizerabile! strigă el.

Doctorul se aruncă în faţa lui Pen, dându-l la o parte; toporul, în cădere, făcu o tăietură adâncă în podea.

Johnson, Bell, Simpson, strânşi în jurul lui Hatteras, păreau hotărâţi să-l apere. Dar dinspre cuşetele transformate în paturi de moarte se auziră nişte glasuri jalnice, tânguitoare, dureroase.

— Vrem foc! vrem foc! strigau nefericiţii bolnavi, cuprinşi de frig sub pături. Hatteras făcu efortul de a se stăpâni; după câteva clipe de tăcere, rosti aceleaşi cuvinte, pe un ton liniştit:

— Dacă ne distrugem vasul, cum vom mai ajunge în Anglia?

— Domnule, răspunse Johnson, am putea să ardem, poate, fără să avem prea mult de suferit, părţile mai

puțin folositoare; copastia, bastingajele…

— Ne vor mai rămâne bărcile, își continuă Shandon ideea, şi, de altfel, ce ne-ar putea împiedica să construim un vas mai mic din rămăşițele fostului vas?

— Niciodată! răspunse Hatteras.

— Dar… interveniră mai mulți marinari, ridicând glasul.

— Avem spirt în cantitate mare, răspunse Hatteras, ardeți-l până la ultima picătură.

— Ei bine, fie şi spirt! încuviință Johnson cu o încredere simulată, care ei departe de ceea ce gândea cu adevărat.

Şi, cu ajutorul unor smocuri de câlți muiați în această licoare, a cărei flăcără slabă de-abia atingea pereții sobei, reuşi să ridice cu câteva grade temperatura.

În timpul zilelor ce au urmat după această scenă dezolantă, vântul se întoarse spre sud, termometrul se urcă din nou; zăpada se învârteja într-o atmosferă mai puțin aspră. Unii dintre oameni putură să părăsească vasul în orele când umezeala era redusă; dar inflamația ochilor şi scorbutul reținură la bord pe cei mai mulți dintre ei; de altfel, nu se putea nici vâna, nici pescui.

De fapt, nu era decât o pauză în cumplitul atac al frigului, şi, la 25, după o neaşteptată schimbare de direcție a vântului, mercurul înghețat dispăru din nou în capsula termometrului. Au trebuit atunci să se orienteze după termometrul cu alcool, pe care nici cele mai mari geruri nu reuşesc să-l facă să înghețe. Doctorul, înspăimântat, îl găsi la şaizeci şi şase de grade[79]. Rar i-a fost dat omului să suporte o asemenea temperatură.

Gheața se întindea pe podea ca nişte mari oglinzi pătate; o negură deasă invada sala, umezeala recădea sub formă de zăpadă abundentă; nu se mai vedea om cu om; căldura umană se retrăgea din extremitățile

---

[79] -52° Celsius.

corpului; mâinile şi picioarele se învineţeau; capul le era parcă strâns în cercuri de fier, şi gândurile, zăpăcite, diminuate, îngheţate, provocau delirul. Un simptom înfricoşător: limba nu mai putea să articuleze nicio vorbă.

Din ziua în care a fost ameninţat că vor arde vasul, Hatteras se învârtea ore întregi pe punte, încoace şi încolo.

Supraveghea, veghea. Lemnul acesta era carne din carnea lui; tăind o bucată din el, i se tăia un braţ. Era înarmat şi cu ochii în patru, nesimţitor la frig, la zăpadă, la gheaţa care-i făcea hainele scoarţă şi-l înfăşură ca într-o cuirasă de granit. Duk, înţelegându-l, lătra pe urmele lui şi-l însoţea cu urletele sale.

Totuşi, la 25 decembrie, coborî în sala comună. Doctorul, profitând de un rest de energie ce-i mai rămăsese, se duse drept către el.

— Hatteras, îi spuse el, vom muri din lipsă de foc!

— Niciodată! răspunse Hatteras, ştiind bine la ce întrebare răspundea în felul acesta.

— Trebuie! spuse doctorul cu blândeţe.

— Niciodată! răspunse Hatteras cu şi mai multă vigoare, niciodată nu voi consimţi la aşa ceva. Dacă asta le e dorinţa, n-au decât să nu mi se supună.

Aceasta însemna libertate de acţiune, acordată astfel. Johnson şi Bell se năpustiră pe punte. Hatteras auzi lemnul bricului său trosnind sub loviturile toporului. Plânse.

În ziua aceea era Crăciunul, sărbătoare de familie în Anglia, seara serbărilor pentru copii! Ce amară era amintirea acestei sărbători, cu copii fericiţi în jurul pomului lor împodobit cu panglici. Cine nu-şi amintea de feliile acelea lungi, fripte, de carne de bou, îngrăşat în mod special pentru această zi?

Şi pateurile umplute cu carne, plăcintele cu ingrediente de tot felul pregătite pentru ziua aceasta atât

Credinciosul Duk în preajma stăpînului său Hatteras

de scumpă inimilor englezeşti? Aici, în schimb, domneau durerea, disperarea, mizeria şi drept buştean pentru focul de Crăciun le serveau bucăţile astea de lemn dintr-un vas pierdut în adâncurile zonei glaciale!

Totuşi, sub influenţa focului, marinarii îşi veniră în fire; ceaiurile şi cafelele fierbinţi le-au creat o bună dispoziţie instantanee, iar speranţa e ceva atât de înrădăcinat în sufletul oamenilor, încât aceştia au început din nou să spere.

Cu aceste alternări de frig şi căldură, de speranţă şi de disperare, s-a sfârşit funestul an 1860, a cărui iarnă timpurie a dejucat îndrăzneţele planuri ale lui Hatteras.

Or, s-a întâmplat ca tocmai ziua de 1 ianuarie 1861 să fie marcată de o descoperire neaşteptată. Era ceva mai puţin frig şi doctorul îşi reluase studiile obişnuite; citea relatările lui sir Edward Belcher despre expediţia sa în mările polare. Deodată, un pasaj neobservat până atunci îl surprinse în mod izbitor; îl reciti şi-şi dădu seama că nu se înşela.

Sir Edward Belcher povestea că, după ce ajunsese la extremitatea Canalului Reginei, descoperise urme importante ale trecerii şi şederii unor oameni.

„Sunt, spunea el, resturi de locuinţe cu mult superioare celor care pot fi atribuite obiceiurilor primitive ale triburilor nomade de eschimoşi.

Zidurile sunt bine înfipte în pământul săpat la mare adâncime; suprafaţa interioară, frumos pavată cu un strat gros de prundiş. Oseminte de reni, de morse, de foci se văd aici, în cantitate mare. Am găsit şi cărbuni.”

La ultimele cuvinte, în mintea doctorului se născu o idee; luă cartea cu el şi veni să-i comunice lui Hatteras cele citite.

— Cărbuni! exclamă acesta din urmă.

— Da, Hatteras, cărbuni, adică salvarea noastră!

— Cărbuni, pe coasta aceasta pustie! continuă Hatteras. Nu, aşa ceva nu e cu putinţă!

— De ce să ne îndoim, Hatteras? Belcher n-ar fi semnalat un asemenea fapt fără să fi fost sigur, fără să-l fi văzut cu ochii lui.

— Ei bine, şi atunci, doctore?

— Ne aflăm la mai puţin de o sută de mile de coasta unde Belcher a văzut acest cărbune. Ce reprezintă o excursie de o sută de mile? Nimic… S-au făcut adesea explorări la distanţe mai lungi, străbătând gheţurile prin geruri la fel de mari. Să plecăm, deci, căpitane!

— Să plecăm! exclamă Hatteras, care se decise repede şi, cu mobilitatea imaginaţiei sale, întrevedea şanse de salvare.

Johnson fu imediat înştiinţat de luarea acestei hotărâri. Încuviinţă din toată inima planul şi-l comunică tovarăşilor săi; unii îl aprobară, alţii îl primiră cu indiferenţă.

— Cărbuni pe coastele astea! zise Wall, lungit pe patul lui de suferinţă.

— Lasă-i să facă ce vor, îi răspunse Shandon, cu un aer misterios.

Dar, chiar înainte ca pregătirile de călătorie să fi început, Hatteras voi să stabilească din nou cu cea mai mare exactitate poziţia lui *Forward*. E lesne de înţeles însemnătatea acestui calcul şi de ce situaţia vasului trebuia cunoscută cu o precizie matematică. Când vor fi departe de vas, nu-l vor putea regăsi fără date sigure.

Hatteras se urcă, deci, pe punte; culese, la momente diferite, date în legătură cu releveul lunii şi înălţimea meridiană a principalelor stele.

Calculele prezentau serioase dificultăţi; la aceste temperaturi joase, sticla şi oglinzile instrumentelor se acopereau cu un strat de gheaţă, din cauza răsuflării lui Hatteras; nu o dată pleoapele i-au fost arse de metalul îngheţat al lunetelor.

Totuşi, reuşi să obţină baze foarte precise pentru calculele sale şi se întoarse în sală să le pună la punct.

După ce termină, înălță cu uimire capul, luă harta, făcu însemnări pe ea şi-l privi pe doctor.

— Ei? întrebă acesta.

— La ce latitudine ne aflam la începutul iernatului?

— Păi, la şaptezeci şi opt de grade şi cincisprezece minute latitudine şi nouăzeci şi cinci de grade şi treizeci de minute longitudine, exact la polul frigului.

— Ei bine, adăugă Hatteras în şoaptă, câmpul de gheață pe care ne aflăm merge în derivă. Suntem cu două grade mai mult spre nord şi mai la vest, la trei sute de mile, cel puțin, de depozitul dumneavoastră de cărbuni!

— Şi nefericiții aceştia care nu ştiu nimic! exclamă doctorul.

— Tăcere! făcu Hatteras, ducându-şi degetul la buze.

Capitolul XXVIII

Pregătiri de plecare

Hatteras nu voi să pună echipajul la curent cu noua situație. Avea dreptate. Nenorociții, ştiindu-se târâți spre nord cu o forță irezistibilă, s-ar fi lăsat, poate, pradă furiilor disperării. Doctorul îl înțelese şi aprobă tăcerea căpitanului.

Acesta îşi ferecă în suflet impresiile provocate de descoperire. A fost primul lui moment de fericire de la începutul lungilor luni petrecute într-o luptă necontenită împotriva elementelor naturii. Se afla împins la o sută cincizeci de mile mai spre nord, la nici opt grade de pol! Dar şi-a ascuns atât de bine bucuria, încât doctorul n-a putut nici măcar s-o bănuiască.

Se întrebă doar de ce ochii lui Hatteras aveau o strălucire neobişnuită; dar asta a fost tot, iar răspunsul atât de firesc la această întrebare nici măcar nu i-a trecut

prin minte.

Forward, apropiindu-se de pol, se îndepărtase de zăcământul de cărbuni semnalat de sir Edward Belcher; în loc de o sută de mile, ca să-l cauţi, trebuia să te întorci cu două sute cincizeci de mile spre sud. Totuşi, după o scurtă discuţie între Hatteras şi Clawbonny, planul călătoriei fu menţinut.

Dacă Belcher spusese adevărul, şi nu se puteau pune la îndoială spusele lui, lucrurile trebuiau să se găsească în starea în care le lăsase. De la 1853 încoace, nicio expediţie nouă nu se îndreptase spre acele pământuri îndepărtate. La această latitudine eschimoşii nu se întâlneau decât puţini, sau deloc. Eşecul din insula Beechey nu se putea repeta pe coastele Noului-Cornouailles. Temperatura scăzută a climatului de aici conserva la infinit lucrurile lăsate sub influenţa sa. Aşadar, toate şansele erau în favoarea acestei călătorii printre gheţuri.

S-a calculat că excursia ar putea să dureze cel mult patruzeci de zile şi pregătirile făcute de Johnson ţinură seama de acest lucru.

Grija lui s-a îndreptat în primul rând asupra saniei; aceasta avea forma celor groenlandeze, largă de aproape un metru şi lungă de douăzeci şi patru de picioare. Eschimoşii construiesc asemenea sănii care, adesea, depăşesc cincizeci de picioare în lungime. Sania se compunea din scânduri lungi, curbate în faţă şi în spate şi întinse ca un arc cu două frânghii puternice. Această construcţie îi dă o anumită elasticitate, de natură a face şocurile mai puţin periculoase. Sania alerga cu uşurinţă pe gheaţă, dar, atunci când ningea, când straturile albe nu erau încă întărite, i se adaptau două tălpici verticale, una lângă alta, şi, astfel ridicată, putea să înainteze fără să sporească rezistenţa la tracţiune. De altfel, frecată pe tălpi cu un amestec de sulf şi de zăpadă, după metoda eschimosă, sania aluneca deosebit de uşor. Atelajul ei

era format din şase câini; animalele voinice, în ciuda faptului că erau slabe, nu păreau să sufere prea mult din cauza iernii aspre; hamurile lor din piele de căprioară erau în stare bună; trebuiau să se bizuie pe acest echipaj vândut în mod cinstit de groenlandezii din Uppernawik. Toți cei şase câini la un loc puteau să tragă o greutate de două mii de livre, fără să se obosească peste măsură.

Materialele de cantonament erau: un cort, pentru cazul când construcția unei snow-house[80] ar fi fost imposibilă, o pânză cauciucată, largă, care urma să fie întinsă pe zăpadă pentru a o împiedica să se topească în contact cu corpul şi, în fine, mai multe pături de lână şi de piele de bivol. În plus, au luat cu ei şi halkett-boat-ul[81].

Proviziile au constat din cinci lăzi de pemmican – carne uscată – cântărind aproximativ patru sute cincizeci de livre; s-a socotit câte o livră de pemmican pentru fiecare om şi pentru fiecare câine; aceştia erau în număr de şapte, cu Duk cu tot; oamenii trebuiau să fie cel mult patru. S-au luat, de asemenea, doisprezece galoni[82] de spirt, adică aproape o sută cincizeci de livre; ceai, biscuiți, în cantitate suficientă; o mică maşină de gătit portabilă, cu o însemnată cantitate de fitiluri şi câlți, pulbere, muniții şi patru puşti cu două țevi. Oamenii trebuiau, după modelul dat de căpitanul Parry, să se încingă cu centuri de cauciuc, în care căldura corpului şi mişcarea provocată de mers păstrau cafeaua, ceaiul şi apa în stare lichidă.

Johnson se îngriji în mod special de confecționarea unor snow-shoes[83], fixate pe nişte rame de lemn prevăzute cu curele de piele; ele serveau de patine; pe

---

80 Snow-house – casă de zăpadă (în limba engleză în original) (n.a.)

81 Halkett-boat – barcă de cauciuc ce se umflă cu aer (în limba engleză în original) (n.a.)

82 Un galon – echivalent cu 4,5 l.

83 Snow-shoes – încălțăminte pentru zăpadă (în limba engleză în original) (n.a.)

terenurile complet îngheţate şi întărite, mocasinii din piele de căprioară îi înlocuiau cu succes; fiecare călător trebuia să fie dotat cu câte două perechi din ambele feluri de încălţăminte.

Aceste pregătiri atât de importante, deoarece omiterea unui singur amănunt putea să ducă la pieirea expediţiei, durară patru zile pline. În fiecare zi, la prânz, Hatteras avu grijă să stabilească poziţia vasului său; nava nu mai era în derivă şi, pentru a se asigura întoarcerea, era necesară o siguranţă absolută.

Hatteras se ocupă cu alegerea oamenilor care trebuiau să-l însoţească. Era de luat o hotărâre gravă; pe unii dintre ei nu era bine să-i ducă cu sine, dar trebuia să fie atent şi dacă-i lăsa la bord. Totuşi, cum salvarea tuturor depindea de reuşita călătoriei, căpitanului i s-a părut nimerit să-şi aleagă drept tovarăşi de drum, în primul rând, oameni siguri şi încercaţi.

Shandon fu astfel exclus; el nu manifesta, de altfel, nicio părere de rău în această privinţă. James Wall, bolnav la pat, nu putea să ia parte la expediţie

Starea bolnavilor nu se înrăutăţise; tratamentul lor consta din frecţii repetate şi doze mari de suc de lămâie; nu era greu de urmat şi nu făcea necesară în niciun fel prezenţa doctorului. Dânsul se puse deci în fruntea călătorilor şi plecarea lui nu stârni nici cea mai mică plângere.

Johnson ar fi dorit cu ardoare să-l însoţească pe căpitan în periculoasa lui misiune; dar acesta îl luă deoparte şi, cu glas afectuos, aproape emoţionat, îi spuse:

— Johnson, n-am încredere decât în dumneata. Eşti singurul ofiţer pe mâna căruia pot să las vasul meu. Trebuie să te ştiu aici, ca să-i supraveghezi pe Shandon şi pe ceilalţi. Iarna îi ţine pe loc; dar cine ştie de ce hotărâri funeste sunt în stare în răutatea lor! Vei fi împuternicit cu instrucţiuni formale, prin care, la nevoie,

ți se va încredința comanda. Vei fi *alter-ego*-ul meu. Noi nu vom lipsi decât cel mult patru sau cinci săptămâni, şi voi fi liniştit avându-te pe dumneata acolo unde nu pot să fiu eu. Vă trebuie lemne, Johnson. Ştiu! Dar, pe cât va fi posibil, cruțați bietul meu vas. Mă înțelegi, Johnson?

— Te înțeleg, căpitane, răspunse bătrânul marinar, şi voi rămâne de vreme ce interesele dumitale o cer.

— Mulțumesc! spuse Hatteras, strângând mâna şefului său de echipaj, şi adăugă: Dacă vezi că nu ne întoarcem, aşteaptă până la dezghețul viitor şi încearcă să faci o recunoaştere spre pol. Dacă ceilalți se opun, nu te mai gândi la noi şi du-l înapoi pe *Forward* în Anglia.

— E dorința dumitale, căpitane?

— E hotărârea mea absolută, răspunse Hatteras.

— Ordinele dumitale vor fi executate, spuse Johnson, simplu.

Odată hotărârea luată, doctorul îl regretă pe respectabilul său prieten, dar era nevoit a recunoaşte că bine făcea Hatteras procedând în felul acesta.

Ceilalți doi tovarăşi de călătorie fură Bell, dulgherul, şi Simpson. Primul, sănătos, viteaz şi devotat, avea să le fie de mare folos la instalarea taberei pe zăpadă; al doilea, deşi mai puțin hotărât, primi totuşi să participe la o expediție în care putea să fie foarte folositor în dubla lui calitate de pescar şi de vânător.

Astfel, detaşamentul era format din Hatteras, Clawbonny, Bell, Simpson şi credinciosul Duk; erau deci de hrănit patru oameni şi şapte câini. Aprovizionarea fusese calculată în consecință.

În timpul primelor zile din ianuarie, temperatura se menținu în medie la treizeci şi trei de grade sub zero[84].

Hatteras pândea cu nerăbdare o schimbare a vremii; de mai multe ori consultă barometrul, dar nu se putea încrede în el; instrumentul părea că-şi pierde, la

[84] -37° Celsius.

latitudinile înalte, precizia lui obişnuită; natura, în climatul acesta, face importante excepţii de la regulile generale; astfel, limpezimea cerului nu era însoţită întotdeauna de frig, iar zăpada nu aducea neapărat o creştere a temperaturii; barometrul rămânea nesigur, aşa cum observaseră şi alţi mulţi navigatori ai mărilor polare, el coborând uşor când suflau vânturile din nord şi din est; când cobora jos de tot, aducea timp frumos, iar când urca, zăpadă sau ploaie. Nu te puteai, deci, bizui pe indicaţiile lui.

În sfârşit, la 5 ianuarie, o briză de est aduse cu sine o creştere de cincisprezece grade; mercurul în termometru se urcă la optsprezece grade sub zero[85].

Hatteras hotărî să plece a doua zi; nu ţinea să mai vadă cum sub ochii lui era desfăcut vasul în bucăţi; duneta fusese complet pusă pe foc.

Aşadar, la 6 ianuarie, în plin viscol, ordonă plecarea. Doctorul le dădu bolnavilor ultimele sfaturi; Bell şi Simpson schimbară tăcute strângeri de mână cu camarazii lor. Hatteras voi să-şi ia rămas bun cu glas tare, dar văzu în jurul lui numai priviri duşmănoase. I se păru că surprinde un zâmbet ironic pe buzele lui Shandon. Tăcu. Poate că ezită chiar un moment să plece, privind către *Forward*. Dar nu era posibil să revină asupra hotărârii pe care o luase; sania încărcată şi înhămată aştepta pe câmpul de gheaţă; Bell o luă înainte, ceilalţi îl urmară. Johnson îi însoţi pe călători cam un sfert de milă; apoi Hatteras îl rugă să se întoarcă la bord, ceea ce bătrânul marinar făcu, după ce îi salută fluturând multă vreme din mână, în semn de rămas bun.

În clipa aceea, Hatteras, întorcându-se pentru ultima dată spre bric, văzu cum dispar vârfurile catargelor în ninsoarea întunecată ce cădea din cer.

---

[85] -28° Celsius.

Capitolul XXIX

Străbătând câmpurile de gheață

Micul grup coborî spre sud-est. Simpson mâna câinii înhămați la sanie. Duk îl ajuta cu zel, nefiind prea surprins de meseria semenilor săi. Hatteras şi doctorul mergeau în spate, în timp ce Bell, însărcinat cu recunoaşterea drumului, păşea în frunte, sondând gheţurile cu capătul de fier al bastonului său.

Urcarea termometrului anunța o ninsoare apropiată; nu s-a lăsat prea mult aşteptată şi curând au început să cadă fulgi mari. Vârtejurile care împiedicau vederea sporeau greutățile călătoriei: se abăteau de la linia dreaptă, mergeau încet; cu toate acestea, puteau să conteze pe o medie de trei mile pe oră.

Întinderea de gheață, frământată de presiunile înghețului, prezenta o suprafață inegală; izbiturile saniei deveneau tot mai frecvente şi, urmând pantele drumului, ea se înclina uneori neliniştitor; dar, de bine, de rău, se descurcau.

Hatteras şi tovarăşii săi se ghemuiau cu grijă în hainele lor de piele, croite după moda groenlandeză; acestea nu străluceau prin eleganță, dar erau potrivite pentru necesitățile climatului; fața călătorilor era apărată de o glugă strânsă, prin care nu pătrundea vântul şi zăpada; numai gura, nasul şi ochii veneau în contact cu aerul şi nu era cazul să fie apărate; nimic nu-i mai incomod decât fularele şi eşarfele pe care gheața le face țepene imediat; seara, n-ar fi putut să fie scoase decât cu lovituri de secure, ceea ce, chiar în mările arctice, e un mod dezagreabil de a te dezbrăca. Trebuia, dimpotrivă, să laşi loc liber pentru respirație care, în fața unui obstacol, îngheța imediat.

Întinderea nesfârşită continua cu o monotonie obositoare: peste tot, gheţuri îngrămădite unele peste altele, având o înfăţişare uniformă, hummock-uri, a căror neregularitate sfârşea prin a părea regulată, blocuri turnate în acelaşi tipar şi ice-berg-uri printre care şerpuiau văi întortocheate. Mergeau cu busola în mână şi vorbeau puţin. În această atmosferă îngheţată, a deschide gura însemna o adevărată suferinţă; cristale de gheaţă ascuţite se formau brusc între buze şi căldura răsuflării nu reuşea să le topească. Marşul se făcea în tăcere şi fiecare dibuia, cu bastonul, terenul necunoscut. Paşii lui Bell se întipăreau în straturile moi; ceilalţi îl urmau cu atenţie şi, pe unde trecea el, putea să se aventureze şi restul grupului.

Numeroase urme de urşi şi de vulpi se încrucişau în toate sensurile, dar a fost cu neputinţă, în timpul primei zile, să zăreşti măcar un singur animal; să le vânezi ar fi fost, de altfel, şi periculos, şi nefolositor; sania, şi aşa destul de încărcată, nu putea fi umplută peste măsură.

De obicei, în explorări de acest fel, călătorii au grijă să lase depozite de alimente în drumul lor; le aşază în ascunzători făcute în zăpadă la adăpost de animale, uşurându-se în felul acesta pe timpul călătoriei iar la întoarcere iau înapoi, puţin câte puţin, din aceste provizii, fără să se fi trudit a le transporta cu ei.

Hatteras nu putea să recurgă la acest mijloc pe un câmp de gheaţă care se putea să fie mişcător; pe uscat depozitele ar fi fost uşor de instalat, dar nu printre ice-field-uri, iar nesiguranţa drumului făcea foarte problematică întoarcerea prin locurile prin care trecuseră la dus.

La prânz Hatteras opri micul lui grup la adăpostul unui zid de gheaţă; dejunul era compus din pemmican şi ceai fierbinte; calităţile înviorătoare ale acestei băuturi produc o adevărată bună dispoziţie, de care călătorii n-au fost lipsiţi.

După o oră de repaus, au pornit iar la drum; în această primă zi de călătorie parcurseseră 20 de mile; seara, oamenii şi câinii erau istoviți.

Totuşi, cu toată oboseala, trebuia construită o casă de zăpadă unde să-şi petreacă noaptea; cortul ar fi fost insuficient. A fost o treabă de o oră şi jumătate. Bell se dovedi foarte îndemânatic. Blocurile de gheață tăiate cu cuțitul se suprapuseră cu iuțeală, se rotunjiră în formă de dom şi un ultim bloc asigură soliditatea construcției, alcătuind cheia de boltă; zăpada moale servea de mortar; ea umplea crăpăturile şi, întărindu-se repede, făcu un bloc unic din întreaga construcție.

O deschidere strâmtă, prin care te strecurai pe brânci, îngăduia accesul în grota aceasta improvizată; doctorul se vârî pe acolo, nu fără greutate, şi ceilalți îl urmară. Cina a fost pregătită la iuțeală pe maşina de gătit cu spirt. Temperatura interioară a acestei snow-house era foarte suportabilă: vântul care sufla cu turbare pe afară nu putea să pătrundă înăuntru. „La masă!” strigă în curând doctorul cu glasul cel mai îmbietor.

Şi masa aceasta, mereu aceeaşi, puțin variată, dar întăritoare, se luă în comun. După masă, gândul le era numai la somn; pânzele impermeabile de mackintosh, întinse pe stratul de zăpadă, îi apărau de umezeală.

Şi-au pus la uscat, la flacăra maşinii de gătit portative, ciorapii şi încălțămintea, apoi trei dintre călători, înveliți în păturile de lână, adormiră pe rând, în timp ce al patrulea făcea de gardă; el trebuia să vegheze la siguranța tuturor şi să împiedice astuparea deschizăturii prin care se intra în casă, căci, fără această măsură, riscau să fie îngropați de vii.

Duk locuia în camera comună; echipajul de câini rămăsese afară şi, după ce-şi primi porția, se ghemui sub zăpada care deveni, în scurt timp, o pătură impermeabilă.

Oboseala acestei zile îi făcu să adoarmă imediat.

Doctorul îşi luă în primire cartul de veghe la trei dimineaţa. În timpul nopţii se dezlănţuise uraganul. În ce stranie situaţie se aflau aceşti oameni, izolaţi, rătăciţi printre zăpezi, îngropaţi într-un mormânt ale cărui ziduri se îngroşau sub rafalele de zăpadă.

A doua zi dimineaţa, la ora şase, marşul monoton fu reluat; mereu aceleaşi văi, aceleaşi ice-berg-uri, o uniformitate care îngreuna alegerea punctelor de reper. În timpul acesta, temperatura coborând cu câteva grade şi îngheţând stratul de zăpadă, mersul călătorilor se acceleră. Adesea se întâlneau dâmburi care semănau cu nişte cairn-uri sau cu ascunzători de eschimoşi; doctorul puse să fie dărâmat un asemenea cairn ca să fie cu conştiinţa împăcată, dar n-a găsit în el decât un bloc de gheaţă.

— Ce crezi dumneata, Clowbonny? îl întrebă Hatteras; nu suntem noi primii oameni care am pus piciorul în această parte a globului?

— E posibil să fie aşa, răspunse Clawbonny, dar, în fine, cine ştie?

— Să nu ne pierdem timpul în cercetări zadarnice, continuă căpitanul; mă grăbesc să ajung iar la vasul meu, chiar dacă nu vom găsi combustibilul atât de dorit.

— În privinţa aceasta, am speranţe mari.

— Doctore, spunea adesea Hatteras, n-am făcut bine părăsind *Forward*-ul e o greşeală! Locul căpitanului e la bord şi nu în altă parte.

— E Johnson acolo! În sfârşit... să ne grăbim... să ne grăbim! Echipajul mergea repede; se auzeau strigătele lui Simpson care îmboldea câinii; aceştia, printr-un curios fenomen de fosforescenţă, alergau parcă pe un sol aprins, iar tălpicile saniei păreau să ridice o pulbere de scântei. Doctorul o luă înainte ca să examineze natura acestei zăpezi când, deodată, vrând să sară peste un hummock, dispăru. Bell, care era în apropierea lui, alergă imediat într-acolo.

— Hei, domnule Clawbonny, strigă el neliniştit, în timp ce Hatteras şi Simpson veneau şi ei. Unde sunteţi?

— Doctore! strigă căpitanul.

— Aici sunt, într-o groapă, răspunse o voce liniştitoare; daţi-mi un capăt de frânghie şi mă urc iar la suprafaţa globului.

I se întinse o funie doctorului, care stătea ghemuit în fundul unei pâlnii adânci de vreo douăsprezece picioare; acesta îşi trecu frânghia în jurul mijlocului şi cei trei tovarăşi ai săi îl traseră, cu destulă greutate.

— Sunteţi rănit? întrebă Hatteras.

— Deloc! nu-i aşa uşor să mi se întâmple mie ceva, răspunse doctorul scuturându-şi faţa blajină, plină de zăpadă.

— Dar cum s-au petrecut lucrurile?

— Ei! din cauza refracţiei! răspunse el râzând. Mereu refracţia! Am crezut că sar peste un interval lat de un picior şi am căzut într-o groapă adâncă de zece! Ah, iluziile optice! sunt singurele iluzii care-mi mai rămân, dragi prieteni, dar mi-ar fi greu să le pierd! Asta să vă fie de învăţătură, ca să nu mai faceţi niciun pas fără să fi sondat terenul, căci nu trebuie să te bizui pe simţuri! Aici urechile aud greşit şi ochii văd fals! E în adevăr un ţinut pe care să-l alegi dintr-o mie.

— Ne putem continua drumul? întrebă căpitanul.

— Să-l continuăm, Hatteras, să-l continuăm! Această cădere mi-a făcut mai mult bine decât rău.

Îşi reluară drumul spre sud-est şi, la venirea serii, călătorii se opriră, după ce străbătuseră o distanţă de douăzeci şi cinci de mile; erau frânţi de oboseală, ceea ce nu-l împiedică pe doctor să se urce pe un munte de gheaţă în timp ce se construia casa de zăpadă.

Luna, aproape plină încă, avea o strălucire extraordinară pe cerul senin; stelele radiau cu o forţă surprinzătoare; din vârful ice-berg-ului se vedea întreaga întindere, plină de dâmburi cu forme ciudate; văzându-le

risipite, strălucind sub razele lunii, desenându-şi profilurile precise peste umbrele învecinate, semănând cu nişte coloane, cu trunchiuri răsturnate şi pietre funerare, ai fi spus că e un uriaş cimitir fără copaci, trist, tăcut, nesfârşit, în care douăzeci de generații din lumea întreagă s-au culcat în tihnă să-şi doarmă somnul de veci.

În ciuda frigului şi a oboselii, doctorul rămase într-o lungă contemplare din care însoțitorii l-au scos destul de greu; dar trebuiau să se gândească la odihnă; coliba de zăpadă era gata; cei patru călători s-au ghemuit în ea ca nişte cârtițe şi au adormit imediat.

A doua zi şi zilele următoare au trecut fără niciun incident deosebit; călătoria se făcea uşor sau greu, repede sau încet, după toanele temperaturii, când aspră şi glacială, când umedă şi pătrunzătoare; după natura solului, trebuiau să folosească fie mocasinii, fie încălțămintea pentru zăpadă.

Astfel au ajuns la 15 ianuarie; luna, la ultimul pătrar, stătea puțină vreme pe cer, soarele deşi mereu ascuns sub orizont, începuse să dea timp de şase ore un fel de lumină crepusculară, insuficientă însă pentru luminarea drumului; acesta trebuia jalonat după direcția indicată de compas. Bell păşea în frunte; Hatteras mergea, în linie dreaptă, îndărătul lui. Apoi Simpson şi doctorul, determinând poziția unuia prin poziția celuilalt, astfel încât să nu-l zărească decât pe Hatteras; căutau astfel să se mențină în linie dreaptă. Şi totuşi, cu toată grija lor, se îndepărtau uneori de ea cu treizeci şi patruzeci de grade; atunci trebuiau să reia jalonarea.

La 15 ianuarie, într-o duminică, Hatteras socoti că a parcurs aproape o sută de mile spre sud; dimineața aceasta a fost consacrată reparării diverselor obiecte necesare toaletei şi vieții de tabără.

La prânz, au pornit iar la drum; temperatura era rece; termometrul arăta numai treizeci şi două de grade sub

zero[86], într-o atmosferă foarte pură.

Deodată, fără ca să fi putut prevedea această schimbare bruscă, se ridică din pământ un abur într-o stare de totală congelare; acesta atinse o înălțime de aproape nouăzeci de picioare şi rămase nemişcat; nu se mai vedeau între ei nici măcar la un pas distanță; aburul acesta se lipea de haine, pe care le acoperea cu nişte cristale prismatice lungi, ascuțite.

Călătorii, surprinşi de fenomenul acesta de frost-rime[87], nu avură mai întâi decât un singur gând: să se adune la un loc; imediat se auziră diverse apeluri:

— Hei, Simpson!

— Bell, pe aici!

— Domnule Clawbonny!

— Doctore!

— Căpitane, unde sunteți?

Cei patru tovarăşi de drum se căutau cu brațele întinse prin ceața deasă, care nu lăsa privirii nicio posibilitate de a vedea ceva. Dar ceea ce avea să-i neliniştească, era că niciun răspuns nu ajungea până la ei; s-ar fi zis că prin aburii aceştia nu se puteau transmite sunetele.

Fiecare avu, deci, ideea să-şi descopere arma, ca să dea un semnal de adunare. Dar, dacă sunetul vocii părea prea slab, detunăturile puştii erau prea puternice, căci ecourile le luară în stăpânire şi, repercutate în toate direcțiile, provocară un uruit confuz, fără o direcție care să poată fi precizată.

Atunci fiecare acționa după firea sa. Hatteras se opri şi, încrucişând brațele, aşteptă. Simpson se mulțumi, nu fără greutate, să oprească sania. Bell se întoarse îndărăt pe urma paşilor săi, ale căror tipare le pipăi foarte atent cu mâna. Doctorul, ciocnindu-se de blocuri de gheață, căzând şi ridicându-se, merse, de la dreapta spre stânga, tăind urmele de paşi de-a curmezişul şi rătăcindu-se din

---

[86] -36° Celsius.

[87] Frost-rime – fum înghețat (în limba engleză în original) (n.a.)

ce în ce mai mult.

— Asta nu mai poate să dureze! Ciudată climă! Cam prea multe lucruri neprevăzute! Nu mai ştii pe ce te poţi bizui, fără să mai vorbim de cristalele astea ascuţite care-ţi sfâşie faţa. Aho! Aho! Căpitane! strigă el din nou. Dar nu obţinu niciun răspuns; cu totul la întâmplare îşi încarcă puşca şi, în ciuda mănuşilor lui groase, răceala ţevii îi ardea mâinile.

În timpul acestei operaţii, i se păru că întrezăreşte o masă nedesluşită care se mişca la câţiva paşi de el.

— În sfârşit! spuse el, Hatteras! Bell! Simpson! Voi sunteţi? Hai, răspundeţi!

Se auzi un mormăit surd.

„Ei! se gândi bunul doctor. Ce-i asta?”

Masa se apropia; pierzându-şi primele dimensiuni, contururile ei începeau să se precizeze. Un gând înfricoşător se născu în mintea doctorului. „Un urs!” îşi spuse el.

Într-adevăr, trebuia să fie un urs foarte mare; rătăcit prin ceaţă, umbla încolo şi încoace, cu riscul de a se ciocni de aceşti călători a căror prezenţă, cu siguranţă, n-o bănuia.

„Se complică lucrurile”, se gândi doctorul, rămânând nemişcat.

Ba simţea respiraţia animalului care, în aceeaşi clipă, se pierdea în frost-rime; ba zărea labele uriaşe ale monstrului bătând aerul şi trecând atât de aproape de el, încât hainele i-au fost sfâşiate de mai multe ori de ghearele ascuţite; făcea o săritură înapoi şi atunci masa în mişcare pierea aşa cum pier spectrele fantasmagorice.

Dar, tot retrăgându-se, doctorul simţi terenul înălţându-i-se sub picioare; ajutându-se cu mâinile, cramponându-se de muchiile gheţurilor, se sui pe un bloc, apoi pe al doilea; dibui cu capătul bastonului.

„Un ice-berg, îşi spuse el; dacă ajung în vârf, sunt salvat!” Şi, spunând asta, se caţără cu o agilitate

surprinzătoare pe o înălțime de aproape optzeci de picioare; depăşea cu capul ceața înghețată, a cărei parte superioară era net retezată.

„Bun!” îşi spuse el, şi, privind în jur, îi zări pe cei trei însoțitori ai săi apărând din fluidul dens.

— Hatteras!

— Domnule Clawbonny!

— Bell!

— Simpson!

Aceste patru sunete țâşniră aproape în acelaşi timp. Cerul, aprins de un şubred cerc luminos, arunca raze palide care dădeau frost-rime-ului culoarea norilor, iar creştetele ice-berg-urilor păreau că ies dintr-o masă de argint lichid. Călătorii se aflau într-un cerc cu un diametru mai mic de o sută de picioare. Datorită limpezimii straturilor superioare de aer, temperatura fiind foarte scăzută, glasurile li se auzeau cu mare uşurință şi putură sta de vorbă de pe înălțimea ghețarului lor. După primele focuri de armă, fiecare dintre ei, neauzind niciun răspuns, n-a avut ceva mai bun de făcut decât să se ridice deasupra ceții.

— Sania! exclamă căpitanul.

— La optzeci de picioare sub noi, răspunse Simpson.

— În stare bună?

— În stare bună.

— Şi ursul? întrebă doctorul.

— Care urs? răspunse Bell.

— Ursul pe care l-am întâlnit şi care era să-mi sfarme craniul.

— Un urs! exclamă Hatteras. Atunci să coborâm.

— Ba nu! replică doctorul, ne-am rătăci din nou şi ar trebui s-o luăm de la început.

— Şi dacă animalul acesta se aruncă asupra câinilor noştri?... spuse Hatteras.

În clipa aceea răsunară lătrăturile lui Duk. Ele ieşeau din ceață şi ajungeau uşor la urechile călătorilor.

— E Duk! strigă Hatteras. Desigur că se întâmplă ceva. Cobor.

Din masa de ceață ieşeau urlete de toate felurile, ca un concert înspăimântător. Duk şi câinii ceilalți lătrau cu furie. Toată această gălăgie semăna cu un uriaş zumzet, înăbuşit aşa cum se întâmplă cu sunetele produse într-o sală capitonată. Se simțea că acolo, în adâncul ceții dese, avea loc o bătălie nevăzută şi aburii se agitau uneori ca marea în timpul luptelor dintre monştrii marini.

— Duk! Duk! strigă căpitanul, pregătindu-se să reintre în frost-rime.

— Aşteaptă, Hatteras, aşteaptă! îl opri doctorul; mi se pare că se risipeşte ceața.

Ceața nu se risipea, dar cobora ca apa dintr-un eleşteu care se goleşte treptat; părea că reintră în pământul din care se născuse; vârfurile strălucitoare ale ice-berg-urilor se înălțau deasupra ei; altele, scufundate până atunci în ceață, ieşeau ca nişte insule noi; printr-o iluzie optică, uşor de înțeles, călătorii, agățați de conurile lor de gheață, credeau că se ridică în atmosferă, în timp ce stratul superior de gheață scădea sub ei.

În curând apăru partea de deasupra a saniei, apoi câinii atelajului, apoi alte animale, în număr de vreo treizeci, apoi mase mari agitându-se şi Duk sărind, aci scoțând, aci vârându-şi capul în ceața înghețată.

— Vulpi! strigă Bell.

— Urşi! răspunse doctorul; unul, trei, cinci!

— Câinii noştri! proviziile! gemu Simpson.

O bandă de vulpi şi de urşi, dând peste sanie, o goleau de provizii. Instinctul jafului îi unea într-un acord perfect; câinii lătrau cu furie, dar droaia de animale nu le dădeau nicio atenție, şi scena distrugerii continua cu înverşunare.

— Foc! strigă căpitanul, descarcându-şi puşca. Însoțitorii lui îl imitară. La această împătrită detunătură, urşii, ridicând capul şi scoțând un mormăit comic,

dădură semnalul de plecare; o porniră într-un trap cu care nici galopul unui cal nu s-ar fi putut măsura şi, urmăriţi de ceata de vulpi, dispărură curând printre gheţurile din nord.

Capitolul XXX

Cairn-ul

Durata acestui fenomen, specific climatului polar, fusese de trei sferturi de oră. Urşii şi vulpile avuseseră timp să prade în voie; proviziile se nimeriseră tocmai bine ca să potolească animalele înfometate în timpul acestei ierni aspre; coviltirul saniei sfâşiat de gheare puternice, lăzile de pemmican deschise şi cu fundul spart, sacii de biscuiţi prădaţi, proviziile de ceai împrăştiate pe zăpadă, un butoiaş de spirt cu doagele smulse şi golit de preţiosul său lichid, efectele de tabără împrăştiate, călcate în picioare, totul dovedea îndârjirea acestor fiare, pofta lor nestăvilită, nesăţioasa lor lăcomie.

— O adevărată nenorocire, spuse Bell, privind jalnica scenă.

— Şi probabil ireparabilă, răspunse Simpson.

— Să evaluăm mai întâi stricăciunile, propuse doctorul, şi apoi vom vorbi despre asta.

Hatteras, fără să scoată o vorbă, se apucase să adune lăzile şi sacii împrăştiaţi. Au strâns pemmicanul şi biscuiţii care se mai puteau mânca. Pierderea unei părţi din spirt era un lucru supărător; fără spirt, nu mai puteau să aibă băuturi calde, nici ceai, nici cafea. Făcând inventarul proviziilor cruţate de jefuitori, doctorul constată dispariţia a două sute de livre de pemmican şi a o sută cincizeci de livre de biscuiţi; dacă îşi continuau călătoria, trebuiau să se mulţumească cu

jumătate din rație.

Au discutat, deci, asupra hotărârii ce urma să fie luată, în aceste împrejurări. Trebuiau să se întoarcă la vas şi să pornească expediția de la început? Dar cum să te hotărăşti să pierzi cele o sută cincizeci de mile străbătute? Să te întorci fără combustibilul atât de necesar, ar fi avut un efect dezastruos asupra moralului echipajului. S-ar mai fi găsit oare oameni hotărâți să reînceapă drumul acesta printre ghețuri?

În mod evident, cel mai bine era să mergi înainte, chiar cu prețul celor mai aspre privațiuni.

Doctorul, Hatteras şi Bell erau pentru această ultimă soluție. Simpson înclina spre întoarcere; oboseala călătoriei îi zdruncinase sănătatea; slăbea văzând cu ochii; dar, în cele din urmă, pentru că era singurul de această părere, îşi reluă locul în fruntea saniei şi micuța caravană îşi continuă drumul spre sud.

În timpul următoarelor trei zile, între 15 şi 17 ianuarie, incidentele monotone ale călătoriei s-au repetat. Înaintau mai încet; călătorii oboseau; simțeau că li se moaie picioarele; câinii trăgeau din ce în ce mai greu. Hrana neîndestulătoare nu era în măsură să antreneze oamenii şi animalele. Timpul era schimbător, ca de obicei, sărind de la ger aspru la cețuri umede şi pătrunzătoare.

La 18 ianuarie, înfățişarea câmpului de gheață se schimbă brusc. Un număr mare de piscuri, semănând cu nişte piramide terminate cu un vârf ascuțit şi foarte înalt, se ridica la orizont. Solul, prin unele locuri, ieşea de sub stratul de zăpadă; părea format din gnais, din şist şi din cuarț, şi ceva roci calcaroase. Călătorii călcau, în sfârşit, pe pământul tare şi pământul acesta trebuia să fie, după aprecierea lor, acel ținut numit Noul Cornouailles.

Doctorul nu s-a putut opri să nu bată din picior, mulțumit, în pământul acesta solid; călătorii nu aveau

mai mult de o sută de mile de parcurs ca să ajungă la capul Belcher; dar osteneala lor creştea în mod deosebit pe acest pământ accidentat, presărat cu stânci ascuțite, vârfuri periculoase, crăpături şi prăpăstii; trebuiau să se afunde în interiorul ținutului şi să urce falezele înalte ale coastei, prin nişte chei înguste în care se îngrămădeau zăpezile până la o înălțime de treizeci-patruzeci de picioare.

Călătorii începură foarte curând să regrete drumul aproape neted, uşor, al ice-field-urilor, atât de prielnic pentru lunecarea săniilor. Acum trebuiau să tragă cu toată puterea. Câinii, zdrobiți de oboseală, nu mai făceau față; oamenii, siliți să se înhame alături de ei, se istoveau ca să mai uşureze efortul câinilor. De mai multe ori a fost necesar să fie descărcate toate proviziile ca să se poată trece peste dealuri extrem de abrupte, ale căror suprafețe înghețate nu ofereau niciun punct de sprijin. O asemenea trecere de zece picioare îi făcu să piardă ore întregi; aşa că, în cursul primei zile, de-abia au parcurs cinci mile în acest ținut căruia i s-a spus atât de bine Cornouailles, căci prezenta aceleaşi asperități, vârfuri ascuțite, muchii tăioase, roci răsucite, stânci frământate ca şi extremitatea sud-vestică a Angliei.

A doua zi, sania ajunse în partea superioară a falezelor; călătorii, la capătul puterilor, neputându-şi construi căsuța de zăpadă, fură nevoiți să-şi petreacă noaptea în cort, înveliți în piei de bivol şi încălzindu-şi ciorapii uzi pe piepturile lor. Se pot presupune consecințele de neînlăturat ale unei asemenea lipse de igienă. În timpul acestei nopți, termometrul coborî mai jos de patruzeci şi patru de grade[88] şi mercurul îngheță.

Sănătatea lui Simpson se înrăutățea într-un mod neliniştitor; un guturai care nu mai ceda, violente dureri reumatice, insuportabile, îl obligau să se culce pe sanie,

[88] -42° Celsius.

pe care nu putea s-o mai conducă. Bell îi luă locul; şi el suferea, dar suferinţele lui nu erau aşa de grave, încât să cadă la pat. Doctorul se resimţea şi el de pe urma acestei călătorii făcută într-o iarnă atât de îngrozitoare; totuşi nu lăsă să-i scape nici cel mai mic vaiet; mergea în frunte, sprijinit în baston; pornea în recunoaştere, ajuta la toate. Hatteras, impasibil, de nepătruns, insensibil, sănătos ca în prima zi, cu firea lui tare ca fierul, urma sania în tăcere.

La 20 ianuarie, temperatura a fost atât de aspră, încât cel mai mic efort te aducea imediat într-o stare de inerţie totală. În acest timp dificultăţile terenului deveniră aşa de mari, încât doctorul, Hatteras şi Bell se înhămară alături de câini; izbituri neprevăzute sfărâmaseră partea de dinainte a saniei; a trebuit să fie reparată. Asemenea cauze de întârziere se repetau de mai multe ori pe zi.

Călătorii urmau drumul săpat de un puhoi adânc, vârâţi în zăpadă până la brâu şi transpiraţi, în toiul unui ger năprasnic. Nu scoteau nicio vorbă. Deodată Bell, care stătea lângă doctor, îl privi îngrozit; apoi, fără să rostească un cuvânt, strânse un pumn de zăpadă şi frecă cu putere faţa însoţitorului său.

— Ei, Bell, ce te-a apucat? întrebă doctorul zbătându-se.

Dar Bell continua să-l frece cum se pricepea el mai bine.

— Stai, Bell, spuse din nou doctorul, cu gura, cu nasul, cu ochii plini de zăpadă, eşti nebun? Ce se întâmplă?

— Se întâmplă, îi răspunse Bell, că, dacă mai aveţi un nas, mi-l datoraţi mie.

— Un nas! răspunse doctorul, ducându-şi mâna la faţă.

— Da, domnule Clawbonny, eraţi complet

frost-bitten[89]; nasul vă era alb de tot când m-am uitat la dumneavoastră şi, fără tratamentul meu energic, aţi fi fost lipsit de această podoabă, incomodă în călătorie, dar necesară în viaţă.

Şi într-adevăr, încă puţin şi doctorul ar fi avut nasul degerat; circulaţia sângelui restabilindu-se la timp, datorită frecţiilor făcute de Bell, orice pericol dispăru.

— Mulţumesc, Bell, spuse doctorul, şi sunt gata să mă revanşez.

— Contez pe dumneavoastră, domnule Clawbonny, răspunse dulgherul; şi să dea Domnul să nu avem a ne teme niciodată de nenorociri mai mari!

— Vai, Bell, reluă doctorul, faci aluzie la Simpson! Bietul băiat e în prada unor suferinţe îngrozitoare!

— Vă temeţi pentru el? întrebă Hatteras îngrijorat.

— Da, căpitane, răspunse doctorul.

— Şi de ce anume vă temeţi?

— De un atac violent de scorbut. Picioarele i se umflă, iar gingiile se inflamează; nenorocitul e acolo, culcat sub păturile din sanie, pe jumătate îngheţat, iar scuturăturile îi stârnesc în fiecare clipă durerile. Îl plâng, Hatteras, şi nu pot face nimic ca să-i alin aceste dureri.

— Bietul Simpson! murmură Bell.

— Poate că ar trebui să ne oprim o zi sau două, mai spuse doctorul.

— Să ne oprim! strigă Hatteras, când viaţa a optsprezece oameni depinde de întoarcerea noastră!

— Totuşi… făcu doctorul.

— Clawbonny, Bell, ascultaţi-mă! spuse iar Hatteras. Nu ne-au mai rămas alimente nici pentru douăzeci de zile. Spuneţi şi dumneavoastră dacă mai putem pierde măcar o clipă!

Nici doctorul, nici Bell nu scoaseră un singur cuvânt şi sania îşi continuă mersul întrerupt o clipă.

---

[89] Frost-bitten – muşcat de ger, îngheţat (în limba engleză în original).

Seara se opriră la poalele unui dâmb de gheață, în care Bell tăie cu toată iuțeala o grotă; călătorii se adăpostiră în ea; doctorul îşi petrecu noaptea îngrijindu-l pe Simpson; nenorocitul începuse să simtă îngrozitoarele ravagii ale scorbutului, iar suferințele aduceau pe buzele sale tumefiate un vaiet continuu.

— Ah, domnule Clawbonny!

— Curaj, băiete! spunea doctorul.

— N-am să mă mai întorc! Simt acest lucru! Nu mai pot să îndur! Aş vrea mai bine să mor.

La aceste cuvinte disperate doctorul răspundea prin îngrijiri permanente; deşi el însuşi frânt de oboseala zilei, îşi folosea noaptea ca să pregătească vreo poțiune liniştitoare pentru bolnav; dar sucul de lămâie rămânea fără efect, iar frecțiile nu împiedicau scorbutul să se întindă puțin câte puțin.

A doua zi, trebuiau să-l culce din nou în sanie pe acest nefericit, deşi el cerea să rămână singur, părăsit şi să fie lăsat să moară în pace; apoi continuau această cursă înfiorătoare în mijlocul unor greutăți care creşteau la tot pasul.

Negurile înghețate îi pătrundeau pe cei trei oameni până la oase; zăpada, măzărichea le biciuiau obrajii; îndeplineau rolul de vite de povară şi n-aveau nici măcar hrană destulă.

Duk, asemenea stăpânului său, mergea de colo până colo, sfidând oboseala, mereu sprinten, descoperind instinctiv cel mai bun drum de urmat; toți se bizuiau pe miraculoasa lui agerime.

În timpul dimineții de 23 ianuarie, în mijlocul unui întuneric aproape total, căci era lună nouă, Duk o luase înainte; timp de câteva ore îl pierduseră din vedere; neliniştea îl cuprindea pe Hatteras, cu atât mai mult, cu cât numeroase urme de urşi brăzdau pământul; nu ştia ce hotărâre să ia când se auziră nişte lătrături puternice.

Hatteras grăbi mersul saniei şi în curând îl găsi pe

credinciosul animal pe fundul unei albii de torent. Duk, oprit locului, nemişcat, ca şi cum ar fi fost împietrit, lătra în fața unui fel de cairn, făcut din câteva pietre calcaroase, cimentate de gheață.

— De data asta, spuse doctorul, desfăcându-şi hamurile, e un cairn, nu ne putem înşela.

— Ce ne pasă? răspunse Hatteras.

— Hatteras, dacă e un cairn, poate să conțină un document prețios pentru noi; poate că sunt depozitate provizii şi merită osteneala de a arunca o privire înăuntru.

— Care european ar fi putut să ajungă până aici? întrebă Hatteras dând din umeri.

— Dar, în lipsa europenilor, replică doctorul, n-ar fi putut eschimoşii să-şi facă o ascunzătoare în locul acesta şi să depoziteze produsele vânătorii şi pescuitului lor? E ceva destul de obişnuit pentru ei, după cum mi se pare.

— Ei bine, vedeți despre ce este vorba, răspunse Hatteras, dar tare mă tem că nu veți fi răsplătiți pentru osteneala ce v-o dați.

Clawbonny şi Bell, înarmați cu hârlețe, se îndreptară spre cairn. Duk continua să latre cu furie. Pietrele calcaroase erau puternic cimentate de gheață; dar, din câteva lovituri, au fost împrăştiate pe pământ.

— Cu siguranță că e ceva înăuntru, spuse doctorul.

— Şi eu cred, răspunse Bell.

Dărâmară cairnul cu repeziciune. În curând, fu descoperită o ascunzătoare; în această ascunzătoare se găsea o hârtie umedă. Doctorul puse mâna pe ea cu inima bătândă. Hatteras se îndreptă în grabă într-acolo, luă documentul şi citi: „Altam… *Portpoise*, 13 decembrie… 1869. 12.. ° long. 8.. °35'lat…

— Vasul *Porpoise* exclamă doctorul.

— *Porpoise*! repetă Hatteras. Nu cunosc niciun vas cu acest nume care să umble prin aceste mări

— E evident, continuă doctorul, că nişte navigatori, poate naufragiaţi, au trecut pe aici acum nici două luni.

— Asta-i sigur! răspunse Bell.

— Ce-i de făcut? întrebă doctorul.

— Ne vom continua drumul, răspunse Hatteras cu răceală. Nu ştiu ce-i cu vasul *Porpoise*, dar ştiu că bricul *Forward* aşteaptă întoarcerea noastră.

Capitolul XXXI

Moartea lui Simpson

Şi-au continuat călătoria; mintea fiecăruia din ei era plină de idei noi şi neaşteptate, căci o întâlnire în aceste ţinuturi boreale este evenimentul cel mai grav care se poate produce. Hatteras îşi încrunta sprâncenele, neliniştit.

„*Porpoise*! se întreba el. Ce-i cu vasul acesta? Şi ce caută el atât de aproape de pol?”

La gândul acesta îl trecură căldurile, în ciuda temperaturii scăzute. Doctorul şi Bell nu se gândeau decât la două rezultate pe care le putea avea găsirea acestui document: să-şi salveze semenii, sau să fie ei salvaţi de aceştia.

Dar greutăţile, piedicile, oboseala reveniră curând şi trebuiră să se gândească numai la propria lor situaţie, atât de periculoasă în momentul acela.

Starea lui Simpson se înrăutăţea; nu se putea ca simptomele unei morţi apropiate să nu fi fost recunoscute de doctor. Acesta nu-l putea ajuta cu nimic; el însuşi suferea crunt de o oftalmie dureroasă, care l-ar fi dus la orbire dacă nu se păzea.

Crepusculul lumina pe atunci suficient, iar lumina reflectată de zăpadă ardea ochii; era greu să te aperi de

această reflectare, căci sticlele ochelarilor, acoperindu-se de o crustă de gheață, deveneau opace şi împiedicau vederea. Or, trebuiau să fie atenți la cele mai mici accidente de teren şi să le semnaleze de cât mai de departe cu putință; erau, deci, forțați să sfideze pericolele oftalmiei; totuşi, doctorul şi Bell, acoperindu-şi ochii, îşi lăsau pe rând, fiecăruia dintre ei, grija de a conduce sania.

Aceasta aluneca anevoios pe tălpicile sale uzate; devenea din ce în ce mai greu de tras; dificultățile terenului nu se micşorau; se aflau într-un ținut de natură vulcanică, înconjurat şi presărat de creste ascuțite; călătorii trebuiră, încetul cu încetul, să urce la o înălțime de o mie cinci sute de picioare ca să treacă de creştetul munților. Temperatura era acolo mai aspră; rafalele şi vârtejurile se dezlănțuiau cu o violență fără pereche şi era jalnic spectacolul oferit de nefericiții care se târau pe culmile pustiite…

Îi cuprinsese şi boala provocată de albeața zăpezii; strălucirea aceasta uniformă îți făcea silă, te îmbăta, îți dădea amețeli; pământul părea că dispare şi că nu oferă niciun punct fix pe această pânză uriaşă; sentimentul pe care-l încercai semăna cu cel pe care ți-l dă ruliul când puntea vasului fuge de sub picioarele marinarului; călătorii nu se puteau obişnui cu această impresie şi permanența acestei senzații îi amețea. Membrele le erau toropite, mintea somnoroasă şi adesea umblau ca nişte oameni aproape adormiți; atunci câte o zdruncinătură, o ciocnire neaşteptată, o cădere chiar îi scotea din inerție, care îi cuprindea însă din nou după câteva minute.

La 25 ianuarie, începură să coboare nişte pante abrupte; oboseala lor crescu şi mai mult pe aceste povârnişuri înghețate; un pas greşit, destul de greu de evitat, putea să-i facă să se prăvălească în prăpăstiile adânci, şi acolo ar fi fost pierduți, fără niciun mijloc de scăpare.

Spre seară, o furtună, de o tărie nemaipomenită mătură creştetele munţilor, acoperite de zăpadă; nu se putea rezista la violenţa uraganului; trebuia să te culci la pământ; dar temperatura fiind foarte scăzută, riscai să degeri instantaneu.

Bell, ajutat de Hatteras, construi cu multă caznă o casă de zăpadă, în care nenorociţii îşi găsiră un adăpost; acolo au mâncat un pic de pemmican şi au băut puţin ceai cald; nu mai rămăseseră decât patru galoni de spirt; or, era necesar să te foloseşti de el ca să-ţi potoleşti setea, căci nu trebuie să se creadă că zăpada poate fi consumată în forma ei naturală; eşti silit s-o topeşti.

În ţările temperate, unde frigul abia coboară sub punctul de îngheţare, zăpada nu poate face rău. Dar dincolo de cercul polar, e cu totul altfel; ea ajunge la o temperatură atât de scăzută, încât nu poţi s-o apuci cu mâna, tot aşa cum nu poţi apuca o bucată de fier încins, deşi zăpada e destul de rea conducătoare de căldură; există, aşadar, între ea şi stomac o asemenea diferenţă de temperatură, încât consumarea ei produce o adevărată sufocare. Eschimoşii preferă să îndure chinurile cele mai mari, decât să-şi potolească setea cu această zăpadă, care nu poate înlocui în niciun fel apa şi sporeşte setea în loc s-o potolească. Aşadar, călătorii nu puteau să şi-o potolească pe a lor, decât cu condiţia de a topi zăpada la flacăra spirtului.

La ora trei dimineaţa, în plină furtună, doctorul intră în cartul de veghe; stătea sprijinit într-un colţ al casei, când un vaiet jalnic al lui Simpson îi atrase atenţia; se ridică spre a-i da îngrijirile necesare, dar, ridicându-se, se izbi puternic cu capul de bolta de gheaţă: fără să dea prea mare atenţie acestui incident, se aplecă asupra lui Simpson şi se puse să-i fricţioneze picioarele umflate şi vinete; după un sfert de oră de tratament voi să se ridice, dar se izbi cu capul a doua oară, deşi de data aceasta era în genunchi.

— Iată un lucru ciudat, îşi spuse el.

Îşi duse mâna deasupra capului; bolta se lăsase în mod simţitor.

— Dumnezeule! strigă el. Alarmă, prieteni!

La strigătele lui, Hatteras şi Bell se ridicară cu repeziciune şi se loviră şi ei; se aflau într-o beznă adâncă.

— Suntem pe cale de a fi zdrobiţi! spuse doctorul. Afară! afară!

Şi toţi trei, trăgându-l pe Simpson prin deschizătură, părăsiră acest adăpost periculos; era şi timpul, căci blocurile de gheaţă, prost legate între ele, se prăbuşiră cu un zgomot năprasnic.

Nefericiţii se treziră atunci fără adăpost în mijlocul furtunii, supuşi unui ger nemaipomenit. Hatteras se grăbi să instaleze cortul; nu l-au putut ţine în picioare împotriva violenţei uraganului şi au trebuit să se adăpostească sub cutele pânzei, care fu acoperită în curând de un strat gros de zăpadă; dar cel puţin această zăpadă, împiedicând radierea căldurii în afară, îi apără pe călători de a îngheţa de vii.

Rafalele nu încetară înainte de a doua zi; înhămând câinii hrăniţi insuficient, Bell observă că trei dintre ei începuseră să-şi roadă curelele de piele; doi dintre ei păreau foarte bolnavi şi nu puteau să meargă prea departe.

Totuşi caravana îşi continuă mersul, aşa cum putu; mai rămâneau de parcurs şaizeci de mile ca să ajungă la punctul indicat.

La 26, Bell, care mergea înainte, îşi chemă deodată însoţitorii. Aceştia alergară într-acolo şi dânsul le arătă, cu un aer uluit, o puşcă sprijinită de un bloc de gheaţă.

— O puşcă! exclamă doctorul.

Hatteras o luă în mână; era în bună stare şi încărcată.

— Oamenii de pe *Porpoise* trebuie să fie pe aproape, spuse doctorul. Hatteras, examinând arma, observă că era de origine americană; mâinile i se crispară pe ţeava

înghețată a puştii.

— La drum! la drum! spuse el cu glas surd.

Continuară să coboare pantele munților. Simpson părea că nu mai simte nimic; nu se plângea; era lipsit de puteri.

Furtuna nu se mai oprea; sania mergea tot mai încet; înaintau câteva mile în douăzeci şi patru de ore şi, în ciuda celei mai severe economii, alimentele scădeau simțitor. Dar, atâta vreme cât mai aveau peste cantitatea necesară întoarcerii, Hatteras mergea înainte.

La 27, au găsit aproape îngropat în zăpadă un sextant, apoi o ploscă; aceasta conținea rachiu, sau, mai bine zis, o bucată de gheață, în centrul căreia se refugiase tot alcoolul acestei băuturi, sub chipul unui bulgăre de zăpadă; nu mai folosea la nimic.

În mod vizibil, Hatteras mergea fără să vrea pe urmele unei mari catastrofe; înainta singurul drum pe care se putea merge, adunând epavele vreunui naufragiu îngrozitor. Doctorul se uita cu grijă dacă nu mai apar noi cairn-uri, dar în zadar.

Prin minte îi treceau gânduri triste; într-adevăr, dacă i-ar fi descoperit pe aceşti nenorociți, cu ce putea să le fie de folos? El şi tovarăşii săi începeau să ducă lipsă de toate; hainele li se rupeau, alimentele se împuținau. S-ar fi putut ca aceşti naufragiați să fie numeroşi şi atunci ar fi pierit cu toții de foame. Hatteras părea înclinat să-i evite. Dar oare n-avea dreptate, el, asupra căruia apăsa răspunderea salvării echipajului său? trebuia el, oare, aducând străini la bord, să primejduiască siguranța tuturor?

Dar aceşti străini erau şi ei oameni, semenii lor, poate chiar compatrioți! Oricât de slabe le erau şansele de salvare, trebuia oare să le fie răpite? Doctorul dori să cunoască părerea lui Bell în această privință. Bell nu răspunse. Propriile lui suferințe îi împietreau inima. Clawbonny nu îndrăzni să-l întrebe pe Hatteras; se lasă

deci în voia providenței.

La 27 ianuarie, către seară, Simpson părea să fi atins ultima limită; membrele lui ajunseseră țepene şi înghețate; respirația gâfâitoare, care forma o ceață în jurul capului său, tresăririle convulsive anunțau ultimul lui ceas. Expresia feței sale era înfricoşătoare, disperată, cu priviri de mânie neputincioasă adresate căpitanului. Era în ele o întreagă acuzație, un şir de mustrări mute, dar pline de înțeles, poate chiar meritate!

Hatteras nu se apropia de muribund. Îl evita, fugea de el, mai tăcut, mai concentrat, mai închis în sine ca oricând!

Noaptea următoare fu îngrozitoare; furtuna fu de două ori mai puternică; de trei ori cortul fu smuls şi drift-ul de zăpadă se abătu asupra acestor oameni loviți de soartă, orbindu-i, înghețându-i, sfârtecându-le trupurile cu săgeți ascuțite smulse din ghețurile înconjurătoare. Câinii urlau jalnic. Simpson rămânea pradă acestei crunte temperaturi. Bell reuşi să aşeze din nou nenorocitul lor adăpost de pânză care, dacă nu-i apăra de ger, îi apăra cel puțin de zăpadă. Dar o rafală mai puternică îl smulse pentru a patra oară şi-l târî în vârtejul ei, în toiul unor înspăimântătoare şuierături.

— Ah! e prea mare suferința! exclamă Bell.

— Curaj! curaj! răspunse doctorul, agățându-se de el ca să nu fie rostogolit în râpe.

Simpson horcăia. Brusc, cu un ultim efort, se ridică pe jumătate, întinse pumnul strâns spre Hatteras, care se uita la el cu o privire fixă, scoase un țipăt sfâşietor şi căzu mort în mijlocul amenințării sale nerostite.

— Mort! exclamă doctorul.

— Mort! repetă Bell.

Hatteras, care se îndreptă spre cadavru, se dădu înapoi din cauza violenței vântului.

Era, aşadar, primul om din acest echipaj care cădea lovit de climatul acesta ucigător, primul care nu se va

mai întoarce niciodată în port, primul care să plătească cu viața, după suferințe nemăsurate, încăpățânarea de neclintit a căpitanului. Mortul îl acuzase de asasinat; dar Hatteras nu-şi plecă fruntea sub greutatea acestei învinuiri. Totuşi, o lacrimă i se rostogoli de sub pleoapă şi îngheță pe fața lui palidă.

Doctorul şi Bell îl priviră cu un fel de spaimă. Proptit în bastonul lui lung, stând drept, în mijlocul rafalelor demente, sinistru în nemişcarea lui înfricoşătoare, părea că este duhul acestor regiuni hiperboreene.

Rămase în picioare, fără să se clintească, până la primele licăriri ale crepusculului, îndrăzneț, îndărătnic, de neîmblânzit şi părând să desfidă furtuna care mugea în jurul lui.

Capitolul XXXII

Întoarcerea la Forward

Vântul se potoli pe la ora şase dimineața şi, suflând brusc spre nord, alungă norii de pe cer; termometrul arătă treizeci şi trei de grade sub zero[90]. Primele licăriri ale crepusculului argintau orizontul acesta pe care aveau să-l poleiască peste câteva zile.

Hatteras se apropie de cei doi însoțitori ai săi care erau abătuți, şi cu un glas blând şi trist, le spuse:

— Prieteni dragi, mai mult de şaizeci de mile ne despart de punctul semnalat de sir Edward Belcher. Nu mai avem decât alimentele strict necesare înapoierii pe vas. A merge mai departe, însemnează să ne expunem la o moarte sigură, fără niciun folos pentru nimeni. Ne vom întoarce pe unde am venit.

---

[90] -37° Celsius.

— Asta-i o hotărâre bună, Hatteras, răspunse doctorul; te-aş fi urmat până unde ți-ar fi plăcut să ne duci; dar sănătatea noastră slăbeşte din zi în zi; abia mai putem păşi; aprob în întregime planul acesta de întoarcere.

— E şi părerea dumitale, Bell? întrebă Hatteras.

— Da, căpitane, răspunse dulgherul.

— Ei bine, spuse iar Hatteras, vom face un popas de două zile. Nu-i prea mult. Sania are nevoie de reparații importante. Mă gândesc, deci, că trebuie să ne construim o casă de zăpadă în care să ne putem reface forțele.

O dată luată această hotărâre, cei trei oameni se puseră pe treabă cu ardoare; Bell luă măsurile necesare ca să asigure trăinicia construcției şi, în curând, un loc de refugiu destul de bun se ridică pe fundul albiei de torent unde făcuseră ultima haltă.

Hatteras făcuse, desigur, un uriaş efort de voință ca să-şi întrerupă călătoria. Atâtea greutăți, atâta oboseală irosite zadarnic. O călătorie inutilă, plătită cu moartea unui om! Să te întorci la bord fără o bucată de cărbune! Ce avea să se întâmple cu echipajul? Ce avea să facă acesta, instigat de Richard Shandon? Dar Hatteras nu putea să mai lupte.

Şi atunci, toată grija lui se îndreptă asupra pregătirilor de întoarcere; sania fu reparată; încărcătura ei se micşorase serios, de altfel, şi nu cântărea nici două sute de livre. Au fost cârpite hainele uzate, rupte, îmbibate de zăpadă şi întărite de ger; mocasini şi snow-shoes noi înlocuiră pe cei vechi, scoşi din uz.

Aceste treburi le ocupară ziua de 29 şi dimineața zilei de 30; de altfel, cei trei călători se odihneau cât puteau mai bine şi-şi refăceau puterile pentru viitor.

În timpul acestor treizeci şi şase de ore petrecute în casa de zăpadă şi pe ghețurile din albia torentului, doctorul îl observase pe Duk, ale cărui purtări ciudate nu

i se păreau normale; animalul se învârtea necontenit, făcând o mie de ocoluri neprevăzute care păreau să aibă un centru comun; acesta era un fel de ridicătură, de umflătură a solului produsă de diferite straturi de gheață suprapuse; Duk, dând ocol acestui punct, lătra încet, bătând din coadă cu nerăbdare, privind la stăpânul lui şi părând că-l întreabă ceva.

Doctorul, după ce se gândi mai mult, puse neliniştea câinelui pe seama prezenței cadavrului lui Simpson, pe care tovarăşii lui nu avuseseră încă timp să-l îngroape.

Hotărî deci să se ocupe de această ceremonie tristă chiar în ziua aceea, trebuiau să plece a doua zi dimineața, odată cu zorile.

Bell şi doctorul se înarmară cu hârlețe şi se îndreptară spre albia torentului; ridicătura semnalată de Duk oferea un loc favorabil pentru aşezarea cadavrului; trebuia îngropat adânc, pentru a-l feri de ghearele urşilor.

Doctorul şi Bell începură prin a scoate stratul de zăpadă moale de deasupra, apoi atacară gheața întărită; la a treia lovitură de hârleț, doctorul întâlni un corp tare care se sparse; scoase bucățile şi recunoscu resturile unei sticle.

La rândul lui, Bell descoperea un sac învârtoşat, în care se găseau firimituri de biscuiți perfect conservați.

— Hm! făcu doctorul.

— Ce poate să însemne asta? întrebă Bell, întrerupându-şi lucrul.

Doctorul îl chemă pe Hatteras, care veni imediat.

Duk lătra puternic şi cu labele încerca să scobească stratul gros de gheață.

— Oare vom fi pus mâna pe un depozit de provizii? întrebă doctorul.

— Se poate, răspunse Bell.

— Continuați, spuse Hatteras.

Au mai fost scoase de acolo câteva rămăşițe de alimente şi o ladă de pemmican, plină pe sfert.

— Dacă e vreo ascunzătoare, spuse Hatteras, cu siguranță, că urşii au vizitat-o înaintea noastră. Vedeți, aceste provizii nu sunt neatinse.

— Mă tem şi eu, răspunse doctorul, căci...

Nu-şi termină fraza; un strigăt al lui Bell îl întrerupse. Acesta din urmă, dând la o parte un bloc destul de greu, le arăta un picior țeapăn şi înghețat care ieşea printre crăpăturile ghețurilor.

— Un cadavru! exclamă doctorul.

— Nu-i o ascunzătoare, răspunse Hatteras; e un mormânt.

Cadavrul scos afară era al unui marinar de vreo treizeci de ani, perfect conservat; purta îmbrăcămintea navigatorilor arctici; doctorul nu putu să precizeze data morții.

Dar, după acest cadavru, Bell mai descoperi un al doilea, cel al unui bărbat de cincizeci de ani, purtând încă pe figura lui urmele suferințelor care-i provocaseră moartea.

— Nu sunt trupuri îngropate! exclamă doctorul. Aceşti nenorociți au fost surprinşi de moarte aşa cum îi găsim noi acum!

— Aveți dreptate, domnule Clawbonny, răspunse Bell.

— Continuați! continuați! îi îndemnă Hatteras.

Bell de-abia mai îndrăznea. Cine ar fi putut spune că dâmbul acesta de gheață ascundea în el cadavre omeneşti?

— Oamenii aceştia au fost victimele unui accident asemănător celui care era să ni se întâmple şi nouă, spuse doctorul; casa lor de zăpadă s-a prăbuşit. Să vedem dacă vreunul dintre ei mai respiră!

Locul fu repede curățat şi Bell aduse la suprafață un al treilea corp, al unui om de patruzeci de ani, care nu avea înfățişarea cadaverică a celorlalți; doctorul se aplecă asupra lui şi i se păru că mai surprinde câteva semne de viață.

— Trăieşte! trăieşte! exclamă el.

Ajutat de Bell, transportă corpul în căsuţa de zăpadă, în timp ce Hatteras, nemişcat, privea locuinţa prăbuşită.

Doctorul îl dezbrăcă complet pe nenorocitul dezgropat; nu găsi pe corpul lui nicio urmă de rană; împreună cu Bell îl fricţionă cu putere cu câlţi îmbibaţi în spirt şi simţi cum încet, încet revenea la viaţă; dar nefericitul era într-o stare de apatie absolută şi complet lipsit de grai; limba îi era lipită de cerul gurii, ca şi cum ar fi fost îngheţată. Doctorul îl căută prin buzunarele hainelor. Erau goale. Deci, niciun document. Îl lăsă pe Bell să continue cu frecţiile şi se întoarse spre Hatteras.

Acesta, coborând în gropile din casa de zăpadă, cercetă solul cu toată atenţia şi reveni ţinând în mână un fragment de plic pe jumătate ars. Se mai puteau citi aceste cuvinte:

…tamont
…orpoise
w-York

— Altamont! exclamă doctorul, de pe vasul *Porpoise* din New-York!

— Un american! făcu Hatteras, tresărind.

— Îl voi salva, spuse doctorul, garantez, şi vom afla secretul acestei înfricoşătoare taine.

Se întoarse lângă corpul lui Altamont, în timp ce Hatteras rămase pe gânduri. Datorită îngrijirilor sale, doctorul reuşi să-i redea viaţa nenorocitului, dar nu şi simţurile; nu vedea, nu auzea, nu vorbea, dar, în fine, trăia!

A doua zi dimineaţă, Hatteras îi spuse doctorului:

— Trebuie, totuşi, să plecăm.

— Să plecăm, Hatteras! Sania nu-i prea încărcată; vom transporta cu ea pe acest nenorocit şi-l vom duce la vapor.

— Faceți aşa, spuse Hatteras. Dar mai întâi să îngropăm cadavrele. Cei doi marinari necunoscuți fură aşezați din nou sub dărâmăturile casei de zăpadă; cadavrul lui Simpson îl puseră în locul trupului lui Altamont.

Cei trei călători îi dădură un ultim salut tovarăşului lor şi, la şapte dimineața, îşi reluară drumul spre vas.

Doi dintre câinii atelajului fiind morți, Duk veni singur să se ofere ca să tragă sania şi o făcu cu conştiinciozitatea şi hotărârea unui câine groenlandez.

Timp de douăzeci de zile, de la 31 ianuarie la 19 februarie, întoarcerea se desfăşură cu aproape aceleaşi peripeții ca şi la ducere. Numai că în această lună, februarie, cea mai friguroasă din tot timpul iernii, gheața oferi peste tot o suprafață rezistentă; călătorii suferiră teribil de frig, dar nu din cauza vârtejurilor şi a vântului.

Soarele reapăru pentru prima oară de la 31 ianuarie; în fiecare zi stătea tot mai mult deasupra orizontului. Bell şi doctorul erau la capătul puterilor, aproape orbi şi pe jumătate betegi; dulgherul nu mai putea să meargă fără cârje.

Altamont mai trăia, dar într-o stare de totală insensibilitate; uneori îşi pierdeau speranța cu privire la el, dar îngrijirile pricepute îl readuceau la viață. Şi totuşi, bravul doctor ar fi avut mare nevoie să-şi îngrijească propria lui sănătate care se şubrezea din cauza ostenelii.

Hatteras se gândea la *Forward*, la bricul lui. În ce stare avea să-l mai găsească? Ce s-o fi întâmplat la bord? A putut Johnson să-i reziste lui Shandon şi alor săi? Gerul a fost cumplit. Au ars oare nefericitul vas? Catargele, carena, au fost oare cruțate?

Gândindu-se la toate acestea, Hatteras o luase înainte, ca şi cum ar fi vrut să-l vadă pe *Forward* de departe.

La 24 februarie, dimineața, se opri brusc. La trei sute de paşi în fața lui, apăruse o lumină roşiatică, pe deasupra căreia se legăna o uriaşă coloană de fum negru

care se pierdea în ceţurile cenuşii ale cerului!

— Priviţi fumul acela! strigă el. Inima-i bătea să se spargă.

— Priviţi! acolo! fumul acela! le spuse el celor doi însoţitori care-l ajunseseră din urmă. Vasul meu arde!

— Dar mai suntem încă la mai mult de trei mile depărtare de el, îi răspunse Bell. Nu poate fi *Forward.*

— Ba da, răspunse doctorul, el este! Se produce un fenomen de miraj care-l face să pară mai aproape de noi.

— Să fugim! strigă Hatteras, luând-o înaintea celorlalţi.

Aceştia, lăsând sania în grija lui Duk, porniră repede pe urmele căpitanului.

După o oră, ajungeau în faţa vasului. Era un spectacol înfiorător. Bricul ardea în mijlocul gheţurilor care se topeau în jurul lui; flăcările îi învăluiau coca, şi briza din sud aducea la urechile lui Hatteras trosniturile teribile.

La cinci sute de paşi, un om ridica braţele cu disperare; rămăsese acolo, neputincios în faţa acestui incendiu, care îl făcea pe *Forward* să se nimicească în propriile lui flăcări.

Omul acesta singur era bătrânul Johnson.

Hatteras alergă spre el.

— Vasul meu! vasul meu! strigă el cu voce gâtuită.

— Dumneata, căpitane?! răspunse Johnson. Dumneata?! Opreşte-te! Niciun pas mai departe.

— Ce înseamnă asta? întrebă Hatteras cu un teribil accent de ameninţare.

— Mizerabilii! răspunse Johnson. Au plecat de patruzeci şi opt de ore, după ce au incendiat vasul.

— Blestem! strigă Hatteras.

Atunci se produse o explozie formidabilă; pământul se cutremură; ice-berg-urile se surpară pe câmpul de gheaţă; o coloană de fum se încolăci printre nori, iar *Forward*, sărind în aer, sub presiunea pulberii aprinse, se pierdu într-un abis de foc.

Doctorul şi Bell sosiseră în clipa aceea lângă Hatteras. Acesta, prăbuşit de durere, se ridică dintr-o dată.

— Prieteni, rosti el cu glas puternic, laşii au fugit! Cei puternici vor reuşi! Johnson, Bell, voi aveți curajul; doctore, dumneata ai ştiința; eu am credința! PoIul Nord e acolo! La treabă deci, la treabă!

Însoțitorii lui Hatteras se simțiră renăscuți la auzul acestor vorbe pline de bărbăție.

Şi totuşi, situația celor patru oameni şi a muribundului era groaznică; părăsiți, fără niciun fel de mijloace, pierduți, singuri, la optzeci de grade latitudine în adâncul regiunilor polare!

Sfârşitul părții întâi

PARTEA A DOUA

DEŞERTUL DE GHEAŢĂ

Capitolul I

Inventarul doctorului

Era îndrăzneț planul pe care-l avusese căpitanul Hatteras, de a se ridica până în nord şi de a-i rezerva Angliei, patria sa, gloria descoperirii polului boreal al lumii. Viteazul marinar făcuse pentru aceasta tot ce era omeneşte posibil. După ce luptase timp de nouă luni împotriva curenților, împotriva furtunilor, după ce sfărâmase munții de gheață şi despicase banchizele, după ce luptase cu gerurile unei ierni cum nu se mai pomenise în regiunile hiperboreene, după ce repetase în cursul expediției lucrările înaintaşilor săi, după ce controlase şi refăcuse, ca să spunem aşa, istoria descoperirilor polare, după ce-şi mânase bricul său, *Forward*, dincolo de mările cunoscute, în sfârşit, după ce-şi îndeplinise sarcina pe jumătate, îşi văzu dintr-o dată marile lui planuri nimicite! Trădarea, sau mai curând descurajarea echipajului istovit, datorită încercărilor prin care trecuse, nebunia criminală a câtorva instigatori îl lăsaseră într-o situație înspăimântătoare: din optsprezece oameni îmbarcați la bordul bricului, mai rămăseseră patru, părăsiți, fără mijloace de trai, fără vas, la peste două mii cinci sute mile depărtare de țara lor.

Explozia lui *Forward*, care sărise în aer sub ochii lor, le răpea şi ultimele mijloace de existență.

Totuşi, curajul lui Hatteras, nu slăbi în fața acestei teribile catastrofe. Tovarăşii care rămăseseră erau cei mai buni din echipajul lui, oameni plini de eroism.

Făcuse apel la energia, la ştiinţa doctorului Clawbonny, la devotamentul lui Johnson şi al lui Bell, la propria sa credinţă în acţiunea pe care o întreprinsese, îndrăzni să vorbească despre speranţă, chiar, în această situaţie disperată; vitejii lui tovarăşi l-au înţeles şi trecutul unor oameni atât de hotărâţi era o garanţie a curajului lor în viitor.

Doctorul, după energicele vorbe ale căpitanului, a vrut să-şi dea seama exact de situaţie, şi, părăsindu-şi tovarăşii opriţi la cinci sute de paşi de vas, se îndreptă spre teatrul catastrofei.

Din *Forward*, vasul acesta construit cu atâta grijă, din bricul atât de scump, nu mai rămăsese nimic; gheţuri învălmăşite, resturi informe, înnegrite, arse, bare de fier răsucite, bucăţi de cablu care mai ardeau ca nişte prislugă[91] de artilerie, şi, în depărtare, câteva rotocoale de fum târându-se ici-colo, pe deasupra ice-field-ului erau mărturii ale violenţei acestei explozii. Tunul de pe teugă, zvârlit la o distanţă de mai multe prăjini, zăcea pe un bloc de gheaţă care semăna cu un afet. Solul era presărat cu tot felul de resturi, pe o rază de aproape două sute de metri; chila bricului zăcea sub o grămadă de gheţuri; ice-berg-urile, în parte topite de căldura incendiului, îşi redobândiseră iar tăria lor de granit.

Doctorul începu atunci să se gândească la cabina lui devastată, la colecţiile pierdute, la preţioasele sale instrumente făcute bucăţi, la cărţile lui rupte, făcute scrum. Atâtea bogăţii nimicite! Privea cu ochii umeziţi acest uriaş dezastru, gândindu-se nu la viitor, ci la această ireparabilă nenorocire care-l lovea atât de cumplit.

În curând se apropie de el Johnson; figura bătrânului marinar purta urmele ultimelor sale suferinţe; trebuise să lupte împotriva tovarăşilor săi revoltaţi, apărând vasul

---

91 Prislugă – tub sau trestie umplută cu pulbere explozivă.

ce-i fusese dat în pază.

Doctorul îi întinse o mână pe care şeful de echipaj o strânse cu tristeţe.

— Ce ne vom face, prietene? întrebă doctorul.

— Cine poate şti dinainte? răspunse Johnson.

— Înainte de toate, continuă doctorul, să nu ne lăsăm pradă disperării şi să fim bărbaţi!

— Da, domnule Clawbonny, răspunse bătrânul marinar, aveţi dreptate; în momente de mare nenorocire, trebuiesc luate mari hotărâri; suntem într-o situaţie păcătoasă; să ne gândim cum să ieşim din ea.

— Bietul vas! suspină doctorul; mă legasem sufleteşte de el; îl iubeam cum îţi iubeşti căminul, casa în care ai trăit toată viaţa, şi n-au rămas din el decât resturi de nerecunoscut!

— Cine ar crede, domnule Clawbonny, că am fi putut îndrăgi atât această îmbinare de bârne şi de scânduri!

— Dar cu baleniera ce s-a întâmplat? întrebă din nou doctorul, rotindu-şi privirile, nici ea n-a scăpat de distrugere?

— Ba da, domnule Clawbonny, Shandon şi ai săi, care ne-au părăsit, au luat-o cu ei.

— Şi piroga?

— Sfărâmată în mii de bucăţi! Priviţi aceste câteva foi de tinichea, calde încă, asta-i tot ce a rămas din ea.

— Aşadar, nu mai avem decât halket-boat-ul?

— Da, datorită ideii pe care aţi avut-o de a-l lua în călătoria dumneavoastră.

— E puţin, spuse doctorul.

— Mizerabilii trădători care au fugit! exclamă Johnson. Fie ca Cerul să-i pedepsească aşa cum merită!

— Johnson, răspunse doctorul cu blândeţe, nu trebuie să uităm că suferinţa i-a pus la grele încercări! Numai cei mai buni pot să rămână buni în nenorocire, acolo unde cei slabi sunt doborâţi. Să-i plângem pe tovarăşii noştri pentru nefericirea lor şi să nu-i blestemăm!

După aceste vorbe, doctorul rămase tăcut timp de câteva clipe şi-şi plimbă privirile neliniştite asupra ținutului.

— Ce s-a întâmplat cu sania? întrebă Johnson.

— A rămas la o milă îndărătul nostru.

— În paza lui Simpson?

— Nu, prietene, bietul Simpson, a căzut din pricina istovirii.

— A murit! exclamă şeful echipajului.

— A murit, răspunse doctorul.

— Nefericitul! spuse Johnson, şi cine ştie, totuşi, dacă n-ar trebui să-l invidiem pentru soarta lui!

— Dar, în schimbul unui mort pe care l-am lăsat acolo, continuă doctorul, aducem cu noi un muribund.

— Un muribund?

— Da! Căpitanul Altamont!

Doctorul îi povesti în câteva cuvinte şefului de echipaj cum l-au întâlnit.

— Un american! făcu Johnson, dus pe gânduri.

— Da, totul ne face să credem că omul acesta e cetățean al Statelor Unite. Dar ce e cu vasul acesta *Porpoise*, eşuat în mod evident, şi ce căuta prin ținuturile acestea?

— Au venit să piară aici, răspunse Johnson; îşi târa echipajul la moarte, ca toți acei pe care îndrăzneala lor îi mână sub cerul acestor ținuturi! Dar, cel puțin, domnule Clawbonny, scopul călătoriei voastre a fost atins?

— Zăcământul acela de cărbuni? întrebă doctorul.

— Da! răspunse Johnson.

Doctorul clătină din cap cu tristețe.

— Nimic? întrebă bătrânul marinar.

— Nimic! Alimentele ne-au lipsit, oboseala drumului ne-a zdrobit! N-am atins nici măcar țărmul semnalat de Edward Belcher!

— Aşadar, repetă bătrânul marinar, nu ați găsit combustibil?

— Nu!
— Nici alimente?
— Nu!
— Şi nici vapor cu care să ajungem înapoi în Anglia!

Doctorul şi Johnson tăcură. Îți trebuia mare curaj ca să priveşti în față această situație îngrozitoare.

— În sfârşit, spuse şeful de echipaj, cel puțin situația noastră e limpede! Ştim la ce să ne aşteptăm! Dar să ne ocupăm de ceea ce e mai urgent; temperatura e glacială; trebuie să construim o casă de zăpadă.

— Da, răspunse doctorul, cu ajutorul lui Bell ne va fi uşor; apoi vom merge să căutăm sania, îl vom aduce cu noi pe american şi ne vom sfătui cu Hatteras.

— Bietul căpitan! făcu Johnson, care mai găsea puterea să se uite pe sine. Trebuie să sufere mult!

Doctorul şi şeful de echipaj se înapoiară la tovarăşii lor.

Hatteras stătea în picioare, nemişcat, cu brațele încrucişate, cum îi era obiceiul, mut şi privind în zare, spre viitor. Figura lui îşi recăpătase fermitatea, obişnuită. La ce se gândea acest om extraordinar? Era preocupat de situația disperată în care se afla sau de planurile lui nimicite? Se gândea să se întoarcă, în cele din urmă, de vreme ce oamenii, elementele naturii, totul conspira împotriva încercării sale?

Nimeni n-ar fi putut să-i afle gândurile ascunse. Credinciosul Duk rămânea alături de el, sfidând o temperatură de treizeci şi două de grade sub zero[92].

Bell, întins pe gheață, nu făcea nicio mişcare; părea neînsuflețit; asta putea să-l coste viața; risca să degere cu totul.

Johnson îl scutură cu putere, îl frecă cu zăpadă şi reuşi, nu fără trudă, să-l scoată din starea de toropeală.

— Hai, Bell, curaj! îi spuse el. Nu te lăsa doborât.

[92] -36° Celsius.

Scoală-te, avem de discutat despre situaţia în care ne aflăm şi ne trebuie un adăpost! Ai uitat, oare, cum se face o casă de zăpadă? Hai, vino să mă ajuţi, Bell! Iată un ice-berg care nici nu doreşte altceva decât să se lase scobit! La treabă! Asta ne va reda ceea ce nu trebuie să ne lipsească aici: curaj şi înţelegere!

Bell, revenindu-şi puţin la auzul acestor vorbe, se lăsă condus de bătrânul marinar.

— În timpul acesta, spuse el, domnul Clawbonny îşi va lua sarcina de a merge până la locul unde se află sania şi o va aduce aici cu câinii.

— Sunt gata să plec, răspunse doctorul; într-o oră voi fi înapoi.

— Îl însoţeşti dumneata, căpitane? mai spuse Johnson, îndreptându-se spre Hatteras.

Acesta, deşi cufundat în gândurile lui, auzise propunerea şefului de echipaj, căci îi răspunse cu glas blând:

— Nu, prietene, dacă doctorul binevoieşte să-şi ia această sarcină... Trebuie luată o hotărâre înainte de sfârşitul zilei şi simt nevoia să rămân singur ca să reflectez. Duceţi-vă şi faceţi tot ce veţi crede de cuviinţă pentru prezent. Eu mă gândesc la viitor.

Johnson se întoarse la doctor.

— E ciudat, îi spuse acestuia, căpitanul pare să fi uitat de orice mânie. Niciodată glasul lui nu mi s-a părut atât de binevoitor...

— Asta-i bine, răspunse doctorul, şi-a recăpătat sângele rece. Crede-mă, Johnson, omul acesta este în stare să ne salveze!

Spunând aceste vorbe, doctorul îşi strânse gluga, cât putu mai bine şi, în mână cu bastonul său cu vârf de fier, o luă pe urmele saniei, prin ceaţa pe care luna o făcea aproape luminoasă.

Johnson şi Bell se puseră imediat pe treabă; bătrânul marinar îl stimula cu vorbele sale pe dulgher, care lucra

tăcut; nu era nimic de construit ci numai de scobit un bloc mare; gheața, foarte tare, făcea dificilă folosirea cuțitului, dar, în schimb, tăria ei asigura rezistența locuinței; în curând, Johnson şi Bell putură lucra la adăpost, în groapa lor, aruncând afară ceea ce tăiau din masa compactă.

Hatteras făcea din când în când câțiva paşi şi se oprea brusc; era evident că nu voia să ajungă la locul unde se aflase nenorocitul lui bric.

Aşa cum făgăduise, doctorul se întoarse curând; îl aducea cu dânsul pe Altamont, întins pe sanie şi învelit în pânza cortului; câinii groenlandezi, slăbiți, istoviți, flămânzi, de-abia mai trăgeau şi-şi rodeau curelele; era timpul ca întregul grup, oameni şi animale, să se hrănească şi să se odihnească.

În timp ce casa era scobită tot mai adânc, doctorul, scotocind în dreapta şi în stânga, avu fericirea să găsească o sobiță pe care explozia aproape că o cruțase şi al cărei burlan strâmbat putu fi îndreptat cu uşurință; doctorul o aduse cu un aer victorios. După trei ore, adăpostul de gheață era bun de locuit; soba a fost instalată şi umplută cu aşchii de lemn; focul începu în curând să trosnească răspândind o căldură binefăcătoare.

Americanul a fost adus în locuință şi culcat în fundul ei, pe pături; cei patru englezi se aşezară în jurul focului. Ultimele provizii de pe sanie, câțiva biscuiți şi ceaiul fierbinte, îl mai făcură să-şi vină în fire de bine, de rău. Hatteras nu vorbea şi fiecare îi respecta tăcerea. La sfârşitul acestei mese, doctorul îi făcu semn lui Johnson să-l urmeze afară.

— Acum, îi spuse el, vom face inventarul a ceea ce ne rămâne. Trebuie să ştim cu precizie de ce bunuri dispunem; ele sunt răspândite ici şi colo; trebuie să le adunăm la un loc; zăpada poate să cadă dintr-un moment în altul şi ne-ar fi cu neputință să regăsim, după

In coliba de gheață

aceea, cel mai mic fragment din epava vasului.

— Să nu pierdem, aşadar, vremea, răspunse Johnson. Alimente şi lemne, iată ce are pentru noi o importanță imediată.

— Bine, atunci să căutăm fiecare în partea sa în aşa fel încât să parcurgem tot terenul în raza exploziei; să începem cu centrul şi apoi vom ajunge la circumferință. Cei doi tovarăşi se duseră imediat la patul de gheață pe care-l ocupase *Forward*; fiecare căută cu atenție, la lumina nesigură a lunii, resturile vasului. A fost o adevărată vânătoare. Doctorul o făcu cu pasiunea, ca să nu zicem cu plăcerea, unui vânător, iar inima-i bătea cu putere când descoperea vreo ladă aproape neatinsă; dar cele mai multe erau goale, iar resturile lor risipite pe câmpul de gheață.

Violența exploziei fusese deosebit de mare. Cea mai mare parte din obiecte erau praf şi pulbere. Piesele mari ale maşinii zăceau ici şi colo, răsucite sau sparte; brațele rupte ale elicei, aruncate la douăzeci de prăjini departe de vas, pătrunseseră adânc în zăpada întărită; cilindrii strâmbați fuseseră smulşi din buloane, coşul, crăpat în toată lungimea lui şi de care încă mai spânzurau capete de lanțuri, apărea pe jumătate strivit sub greutatea unui bloc de gheață uriaş; cuiele, cârligele, velele de la catargul mare, fierăria cârmei, foile căptuşelii vasului, tot metalul bricului se risipise până departe – adevărate grămezi de fier vechi.

Dar fierul acesta, care ar fi îmbogățit un trib de eschimoşi, nu era de niciun folos în actualele împrejurări; ceea ce trebuiau să caute înainte de toate erau alimentele, iar doctorul făcea puține descoperiri de acest fel.

„Aşa nu merge, îşi spunea el; în mod evident, cambuza, aşezată lângă magazia de pulbere, trebuie să fi fost în întregime distrusă de explozie; ceea ce n-a ars trebuie să fi fost tăcut fărâme. E grav, şi, dacă Johnson n-are mai

mare noroc la vânat decât mine, nu prea văd ce o să ne facem."

Totuşi, lărgindu-şi cercul căutărilor, doctorul reuşi să mai culeagă câteva resturi de pemmican, vreo cincisprezece livre, şi patru sticle de gresie care, aruncate departe, pe o zăpadă încă moale, scăpaseră de la distrugere şi conţineau cinci-şase litri de rachiu.

Ceva mai încolo, ridică de jos două pachete de sământă de cochelaria; erau tocmai bune să compenseze pierderea sucului de lămâie, atât de eficace pentru combaterea scorbutului.

După două ore, doctorul şi Johnson se întâlniră. Îşi comunicară reciproc descoperirile; erau, din nefericire, puţin importante în ceea ce priveşte alimentele; de-abia adunaseră câteva bucăţi de carne sărată, vreo cincizeci de livre de pemmican, trei saci de biscuiţi, o mică rezervă de ciocolată, rachiu şi cam vreo două livre de cafea culeasă de pe gheaţă, bob cu bob. Nici pături, nici hamace, nici îmbrăcăminte n-au mai putut fi găsite; cu siguranţă că fuseseră mistuite de foc.

În total, doctorul şi şeful de echipaj adunară alimente pentru trei săptămâni, calculate la minimum necesar; era puţin pentru refacerea unor oameni vlăguiţi. Astfel, în urma împrejurărilor dezastruoase, după ce le lipsea cărbunele, Hatteras se vedea ameninţat de lipsa alimentelor.

Cât despre combustibilul furnizat de epavele vasului – bucăţi din catargele sale şi din carenă – puteau să dureze cam trei săptămâni; dar doctorul, înainte de a-l folosi la încălzirea casei de gheaţă, dori să afle de la Johnson dacă din aceste resturi informe nu s-ar putea construi un vas mic, sau cel puţin o barcă.

— Nu, domnule Clawbonny, îi răspunse şeful de echipaj, nici să nu vă gândiţi la aşa ceva; nu există nicio bucată de lemn întreagă care să poată fi folosită: toate acestea nu sunt bune decât să ne încălzim câteva zile, şi

apoi...

— Apoi? întrebă doctorul.

— Ce o vrea Dumnezeu! răspunse bravul marinar.

Odată inventarul terminat, doctorul şi Johnson se înapoiară ca să ia sania, înhămară la ea, cu chiu, cu vai, bieții câini obosiți, se întoarseră la locul exploziei, încărcară aceste atât de rare, dar atât de prețioase resturi şi le aduseră lângă casa de gheață; apoi, pe jumătate înghețați, se aşezară lângă tovarăşii lor de suferință.

Capitolul II

Primele cuvinte ale lui Altamont

Către ora opt seara, cerul se eliberă timp de câteva minute de cețurile sale amestecate cu ninsoare; constelațiile străluceau viu într-o atmosferă şi mai rece.

Hatteras profită de această schimbare ca să măsoare înălțimea câtorva stele. Ieşi fără să spună o vorbă, luând cu sine instrumentele. Voia să stabilească poziția şi să afle dacă ice-field-ul nu se mai abătuse din drum. După o jumătate de oră se întoarse, se culcă într-un colț al casei şi rămase cufundat într-o adâncă nemişcare, care nu părea să fie aceea a somnului.

A doua zi, zăpada se porni să cadă iar, din belşug; doctorul trebui să se felicite de a fi început căutările încă din ajun, căci un întins covor alb acoperi în curând câmpul de gheață şi orice urmă a exploziei dispăru sub un giulgiu gros de trei picioare.

În timpul acestei zile n-a fost chip de pus piciorul afară; din fericire, locuința era confortabilă, sau li se părea astfel acestor călători istoviți. Mica sobă funcționa bine, afară de unele cazuri când rafale violente

împingeau fumul înapoi, în interior; la căldura ei se făceau ceaiuri şi cafele fierbinţi, a căror influenţă e atât de miraculoasă pe asemenea geruri.

Naufragiaţii, căci cu adevărat puteau fi numiţi astfel, simţeau o tihnă cu care nu mai erau de multă vreme obişnuiţi; de aceea nu se gândeau decât la acest prezent, la această binefăcătoare căldură, la acest răgaz de moment, uitând şi sfidând aproape viitorul care-i ameninţa cu o moarte atât de apropiată!

Americanul suferea mai puţin şi încet, încet, revenea la viaţă; deschidea ochii, dar încă nu vorbea; buzele lui purtau semnele scorbutului şi nu puteau să scoată un sunet; totuşi el înţelegea şi fu pus în curent cu situaţia. Dădu din cap în semn de mulţumire; se vedea salvat de îngroparea sub zăpadă, iar doctorul avu înţelepciunea de a nu-i aduce la cunoştinţă pentru cât de puţină vreme îi fusese amânată moartea, căci, de fapt, în cincisprezece zile, în maximum trei săptămâni, alimentele aveau să lipsească de tot.

Spre prânz. Hatteras ieşi din nemişcarea sa; se apropie de doctor, de Johnson şi de Bell.

— Prieteni, le spuse el, vom lua împreună o hotărâre definitivă cu privire la ce ne rămâne de făcut. Mai înainte, l-aş ruga pe Johnson să-mi spună în ce împrejurări a fost săvârşit actul acesta de trădare care ne duce la pieire.

— La ce bun s-o ştii? răspunse doctorul: faptul e sigur, nu trebuie să te mai gândeşti la acest lucru.

— Ba, dimpotrivă, mă gândesc mereu la el, răspunse Hatteras. Dar, după povestirea lui Johnson, nu mă voi mai gândi.

— Iată, aşadar, ceea ce s-a întâmplat, răspunse şeful de echipaj. Am făcut totul ca să împiedic această crimă…

— Sunt sigur de asta, Johnson, şi aş mai adăuga că şefii răsculaţilor coceau de mult ideea de-a ajunge aici.

— E şi părerea mea, spuse doctorul.

— E şi a mea, reluă Johnson, căci aproape imediat după plecarea dumitale. Căpitane, chiar de a doua zi, Shandon, întărâtat împotriva dumitale, Shandon care devenise periculos şi, de altfel, susținut de ceilalți, luă comanda vasului; am vrut să mă împotrivesc, dar zadarnic. De atunci, fiecare făcu după cheful său: Shandon îi lăsa de capul lor; voia să arate echipajului că vremea trudei şi a lipsurilor trecuse. De aceea nu se mai făcu niciun fel de economie; se făcea foc mare în sobă; ardeau din lemnăria bricului. Proviziile fură lăsate la discreția oamenilor, băuturile de asemenea şi vă las să vă închipuiți ce abuz au putut face oamenii lipsiți atâta vreme de băuturi spirtoase. Aşa a fost de la 7 până la 15 ianuarie.

— Aşadar, spuse Hatteras cu o voce gravă, Shandon a fost acela care a împins echipajul la răscoală?

— Da, căpitane.

— Să nu mai vorbim niciodată despre el. Continuă, Johnson.

— Era prin 24 sau 25 ianuarie, când au pus la cale planul de părăsire a vasului. Au hotărât să ajungă la coasta occidentală a mării Baffin; de acolo, cu baleniera, trebuiau să meargă în căutarea vânătorilor de balene, sau chiar să ajungă la aşezările groenlandeze de pe coasta orientală. Aveau provizii din belşug; bolnavii, stimulați de speranța întoarcerii, se simțeau mai bine. Începură, aşadar, pregătirile de plecare; fu construită o sanie, bună de transportat alimentele, combustibilul şi baleniera; oamenii trebuiau să se înhame la ea. Aceasta durà până la 15 februarie. Speram mereu să te văd venind, căpitane, şi, în acelaşi timp, mă temeam de prezența dumitale aici; n-ai fi obținut nimic de la echipaj, care mai curând v-ar fi masacrat pe toți decât să rămână la bord. Erau parcă cuprinşi de nebunia libertății. I-am luat pe rând, pe toți tovarăşii mei; le vorbeam, îi îndemnam, am vrut să-i fac să înțeleagă pericolele unei

asemenea expediţii şi, în acelaşi timp, ce laşitate însemna părăsirea vasului. N-am reuşit să obţin nimic, nici chiar de la cei mai buni! Plecarea a fost stabilită pentru 22 februarie. Shandon era nerăbdător. Au îngrămădit pe sanie şi în balenieră atâtea provizii şi băuturi câte încăpeau; au luat o încărcătură însemnată de lemne – peretele tribordului fusese dărâmat până la linia de plutire. În sfârşit, ultima zi a fost o zi de orgie; au chefuit, au distrus şi, în toiul beţiei lor, Pen şi încă vreo doi, trei au dat foc vasului. M-am bătut cu ei, m-am luptat, m-au trântit, m-au lovit, apoi mizerabilii aceştia, în frunte cu Shandon, au luat-o spre est şi au dispărut din faţa mea! Am rămas singur; ce puteam să fac împotriva acestui incendiu care cuprindea întregul vas? Copca era astupată de gheaţă, n-aveam nicio picătură de apă. Timp de două zile *Forward* se zvârcoli în flăcări, iar restul îl ştiţi.

După terminarea povestirii, se aşternu o tăcere destul de lungă în casa de gheaţă; tabloul sumbru al incendierii vasului, pierderea bricului atât de preţios li se înfăţişă marinarilor într-un mod viu; se simţiră în prezenţa imposibilului; iar imposibilul era întoarcerea în Anglia. Nu îndrăzneau să se privească în faţă, de teamă să nu surprindă pe figura vreunuia dintre ei urmele disperării. Se auzea numai respiraţia gâfâitoare a americanului.

În sfârşit, Hatteras luă cuvântul.

— Johnson, spuse el, îţi mulţumesc; ai făcut totul ca să-mi salvezi vasul; dar singur nu puteai să rezişti. Încă o dată îţi mulţumesc şi să nu mai vorbim despre această catastrofă. Să ne unim sforţările pentru salvarea comună. Suntem aici patru tovarăşi, patru prieteni, iar viaţa unuia e la fel de valoroasă ca şi a celuilalt. Aşadar, fiecare să-şi spună părerea despre ceea ce e bine să facem.

— Întreabă-ne, Hatteras, răspunse doctorul; noi îţi suntem cu toţii devotaţi, vorbele noastre vor izvorî din

inimă. Dar, mai întâi, dumneata ai vreo idee.

— Singur n-aş putea s-o am, răspunse Hatteras cu amărăciune. Părerea mea ar putea să pară doar interesată. Vreau, aşadar, să cunosc mai înainte părerile voastre.

— Căpitane, spuse Johnson, înainte de a ne pronunța în împrejurări atât de grave, aş avea să-ți pun o întrebare importantă.

— Vorbeşte, Johnson.

— Ai fost ieri ca să calculezi poziția noastră; ei bine, căpitane, câmpul de gheață a mai plutit în derivă sau se găseşte în acelaşi loc?

— Nu s-a mişcat, răspunse Hatteras. Am găsit ca şi înainte de plecarea noastră, că se află la optzeci de grade şi cincisprezece minute latitudine şi nouăzeci şi şapte de grade şi treizeci şi cinci de minute longitudine.

— Şi la ce distanță de cea mai apropiată mare – spre vest – ne aflăm? întrebă Johnson.

— Cam la şase sute de mile, răspunse Hatteras.

— Şi marea aceasta e…?

— Strâmtoarea Smith.

— Aceeaşi pe care n-am putut s-o străbatem în aprilie trecut?

— Chiar aceea.

— Bine, căpitane, situația noastră ne e limpede acum şi putem lua o hotărâre în cunoştință de cauză.

— Vorbiți, deci, spuse Hatteras, care îşi sprijini iar capul în mâini. Putea în felul acesta să-şi asculte tovarăşii, fără să-i privească.

— Ei, Bell, spuse doctorul, după părerea dumitale, care e cea mai bună cale de urmat?

— Nu-i nevoie să te gândeşti prea mult, răspunse dulgherul, trebuie să ne întoarcem, fie spre sud, fie spre est, fără să pierdem nicio zi, niciun ceas, ca să ajungem la coasta cea mai apropiată… chiar de-ar trebui ca această călătorie să dureze două luni.

— N-avem alimente decât pentru trei săptămâni răspunse Hatteras, fără să ridice capul.

— Atunci, răspunse Johnson, trebuie să facem acest traseu în trei săptămâni, de vreme ce acolo e singura noastră şansă de salvare; chiar de-ar fi necesar, apropiindu-ne de coastă, să mergem de-a buşilea, trebuie să pornim şi să ajungem acolo în douăzeci şi cinci de zile.

— Partea aceasta a continentului boreal nu e cunoscută, răspunse Hatteras. Putem întâlni obstacole, munți, ghețari, care ne vor bara complet drumul.

— Nu văd în asta un motiv suficient de puternic ca să nu încercăm călătoria, spuse doctorul. Vom suferi, şi încă mult, e evident; va trebui să ne restrângem la hrana strict necesară, afară de cazul când norocul ne va surâde la vânătoare...

— Nu mai avem decât o jumătate de livră de praf de puşcă, răspunse Hatteras.

— Ei, domnule Hatteras, interveni doctorul, îmi dau seama de întreaga justețe a obiecțiilor dumitale şi nu mă leg într-o speranță deşartă. Dar cred că-ți citesc gândurile: ai vreun plan aplicabil?

— Nu, răspunse căpitanul, după câteva clipe de şovăire.

— Nu te îndoi de curajul nostru, continuă doctorul; suntem gata să te urmăm până la capăt, o ştii prea bine. Dar nu trebuie oare în clipa aceasta să părăsim orice speranță de a ajunge până la pol? Trădarea ți-a distrus planurile; ai putut lupta împotriva piedicilor naturale şi să le înlături, dar nu împotriva perfidiei şi a slăbiciunii oamenilor. Ai făcut tot ceea ce era omeneşte posibil şi ai fi reuşit, sunt sigur de asta! Dar, în situația actuală, nu eşti oare silit să-ți amâni planurile şi, pentru a le relua într-o zi, nu vei căuta să ajungi iar în Anglia?

— Ce zici, domnule căpitan? îl întrebă Johnson pe Hatteras, care rămase multă vreme fără să răspundă.

În sfârşit, căpitanul îşi înălţă capul şi întrebă cu glas silit:

— Credeţi, aşadar, că veţi atinge cu siguranţă ţărmul strâmtorii, aşa obosiţi cum sunteţi şi aproape lipsiţi de hrană?

— Nu, răspunse doctorul, dar e sigur că nu va veni coasta spre noi, trebuie să mergem noi s-o căutăm. Poate că vom găsi la sud triburi de eschimoşi cu care vom putea uşor să intrăm în contact.

— De altfel, reluă Johnson, nu s-ar putea să întâlnim în strâmtoare vreun bastiment silit să ierneze?

— Şi, la nevoie, răspunse doctorul, de vreme ce strâmtoarea e îngheţată, n-am putea, traversând-o, să atingem coasta occidentală a Groenlandei, şi de acolo, fie din ţinutul Prudhoe, fie de la capul York, să ajungem la vreo aşezare daneză? În sfârşit, Hatteras, nimic din toate astea nu se găseşte pe acest câmp de gheaţă! Drumul Angliei e acolo, spre sud, şi nu aici spre nord!

— Da, spuse Bell, domnul Clawbonny are dreptate, trebuie să plecăm, şi să plecăm imediat. Prea am uitat de ţara noastră şi de cei ce ne sunt dragi!

— E şi părerea dumitale, Johnson? întrebă încă o dată Hatteras.

— Da, căpitane.

— Şi a dumneavoastră, doctore?

— Da, Hatteras.

Hatteras continuă să tacă; fără voia sa, pe chip i se oglindea tot zbuciumul lui sufletesc. De hotărârea pe care avea s-o ia depindea soarta expediţiei pe care o visase în decursul întregii sale vieţi; dacă se-ntorcea, se termina pentru totdeauna cu planurile sale îndrăzneţe; nu mai putea să spere că va putea să facă o a patra încercare de acest fel.

Doctorul, văzându-l pe căpitan că tace, luă iar cuvântul:

— Aş mai adăuga, Hatteras, spuse el, că nu trebuie să

pierdem nicio clipă; trebuie să încărcăm sania cu toate proviziile noastre şi să luăm cu noi cât mai multă lemnărie. Un drum de şase sute de mile, în asemenea condiții, e lung, sunt de acord, dar nu imposibil de parcurs; noi putem, sau, mai curând, ar trebui să străbatem douăzeci de mile pe zi, ceea ce într-o lună ne-ar permite să atingem țărmul, adică pe la douăzeci şi cinci martie...

— Dar, spuse Hatteras, nu s-ar mai putea aştepta câteva zile?

— Ce speri dumneata? întrebă Johnson.

— Ce ştiu eu? Cine poate să prevadă viitorul? Câteva zile încă! De altfel, ar fi exact atât cât vă trebuie ca să vă refaceți puterile sleite! N-ați putea efectua nici două etape şi ați cădea de oboseală, fără o casă de zăpadă în care să vă adăpostiți.

— Dar aici ne aşteaptă o moarte îngrozitoare! strigă Bell.

— Dragi prieteni, continuă Hatteras cu o voce aproape rugătoare. Vă pierdeți speranța înainte de vreme. Dacă v-aş propune să căutați spre nord drumul salvării, ați refuza să-l urmați. Şi totuşi, nu există oare lângă pol triburi de eschimoşi, ca şi în strâmtoarea Smith? Marea aceasta liberă, a cărei existență e totuşi sigură, trebuie să scalde continente întregi. Natura e logică în tot ceea ce face. Ei bine, trebuie să credem că vegetația începe iar să domnească acolo unde încetează marile geruri. Nu cumva ne aşteaptă la nord un pământ al făgăduinței, de care vreți să fugiți fără întoarcere?

Hatteras se însuflețea în timp ce vorbea; imaginația lui înflăcărată evoca tablourile încântătoare ale acestor ținuturi, a căror existență e atât de nesigură.

— Încă o zi, repetă el, încă o dată!

Doctorul Clawbonny, cu firea sa aventuroasă şi cu mintea lui înfierbântată, simțea cum încetul cu încetul se lasă cucerit; era pe cale să cedeze; dar Johnson, mai

înţelept şi mai rece, îl readuse la realitate şi la datorie.

— Hei, Bell, spuse el, la sanie!

— Haidem! răspunse Bell.

Cei doi marinari se îndreptară spre ieşirea casei de zăpadă.

— O, Johnson, şi dumneata! exclamă Hatteras. Plecaţi, eu voi rămâne! Voi rămâne!

— Căpitane! spuse Johnson, oprindu-se fără voia lui.

— Voi rămâne, vă spun! Plecaţi! Părăsiţi-mă ca şi ceilalţi! Plecaţi… Vino, Duk, vom rămâne amândoi.

Bravul câine se aşeză lângă stăpânul lui, lătrând. Johnson se uită la doctor. Acesta nu ştia ce să facă; cea mai bună soluţie ar fi fost să-l liniştească pe Hatteras şi să sacrifice o zi pentru ideile lui. Doctorul era pe cale să se hotărască la aceasta, când simţi că cineva îi atinge braţul.

Se întoarse. Americanul tocmai ieşise de sub pături şi se târa spre el; se ridică apoi în genunchi şi dintre buzele lui bolnave ieşiră sunete nearticulate.

Doctorul, mirat, aproape îngrozit, îl privea în tăcere. Hatteras se apropie de american şi-l cercetă cu atenţie. Încerca să surprindă nişte vorbe pe care nenorocitul nu le putea pronunţa. În sfârşit, după cinci minute de efort, acesta lăsă să se audă cuvântul *Porpoise*.

— *Porpoise*! exclamă căpitanul. Americanul făcu un semn afirmativ.

— În mările astea? întrebă Hatteras, simţind cum îi zvâcneşte inima în piept. Bolnavul făcu acelaşi semn.

— Spre nord?

— Da! făcu nefericitul.

— Şi cunoşti poziţia în care se află?

— Da!

— Exactă?

— Da! mai spuse Altamont.

Se făcu un moment de tăcere. Spectatorii acestei scene neprevăzute erau cu sufletul la gură.

— Ascultă cu atenție, îi spuse, în sfârşit, Hatteras bolnavului; trebuie să cunoaştem poziția acestui vas! Eu am să număr gradele cu glas tare iar dumneata mă vei opri cu un semn.

Americanul încuviință din cap.

— Să vedem, spuse Hatteras, acum e vorba de grade de longitudine. O sută cinci? Nu. O sută şase? O sută şapte? O sută opt? E chiar spre vest?

— Da, făcu americanul.

— Să continuăm. O sută nouă? O sută zece? O sută douăsprezece? O sută paisprezece? O sută şaisprezece? O sută optsprezece? O sută douăzeci...?

— Da, răspunse Altamont.

— O sută douăzeci de grade de longitudine? făcu Hatteras.

— Şi câte minute? Număr...

Hatteras începu cu numărul unu. La numărul cincisprezece, Altamont îi făcu semn să se oprească.

— Bine! spuse Hatteras. Să trecem la latitudine. Mă auzi? Optzeci? Optzeci şi unu? Optzeci şi doi? Optzeci şi trei?

Americanul îl opri cu un deget.

— Bine! Şi minutele? Cinci? Zece? Cincisprezece? Douăzeci? Douăzeci şi cinci? Treizeci? Treizeci şi cinci?

Altamont făcu din nou semn, zâmbind uşor.

— Aşadar, reluă Hatteras cu o voce gravă, *Porpoise* se află la o sută douăzeci de grade şi cincisprezece minute longitudine şi optzeci şi trei de grade şi treizeci şi cinci de minute latitudine?

— Da! spuse pentru ultima oară americanul, prăbuşindu-se nemişcat în brațele doctorului.

Efortul acesta îl zdrobise.

— Dragi prieteni, exclamă Hatteras, vedeți bine că salvarea e la nord. Vom fi salvați!

Dar, după aceste prime vorbe pline de bucurie, Hatteras, lovit brusc de o idee îngrozitoare, se schimbă la

față și-și simți inima mușcată de șarpele geloziei.

Un altul, un american, îl depășise cu trei grade, pe drumul spre pol! De ce? Cu ce scop?

Capitolul III

Șaptesprezece zile de mers

Acest nou incident, aceste prime cuvinte rostite de Altamont schimbaseră complet situația naufragiaților; mai înainte, se aflau în afara oricărei posibilități de ajutor, fără speranțe întemeiate de a ajunge la marea Baffin, amenințați să fie lipsiți de alimente în timpul unui drum prea lung pentru trupurile lor obosite, iar acum, la mai puțin de patru sute de mile de casa lor de zăpadă, exista un vas care le oferea mari mijloace, și poate chiar posibilitatea de a-și continua îndrăznețul lor drum spre pol. Hatteras, doctorul, Johnson, Bell începură iar să nădăjduiască, după ce fuseseră atât de aproape de disperare; a fost o adevărată bucurie, aproape un delir.

Dar informațiile lui Altamont nu erau încă complete și, după câteva minute de odihnă, doctorul reîncepu cu el această prețioasă conversație; îi prezentă întrebările sale sub o formă care nu cerea drept răspuns decât un simplu semn din cap sau o mișcare a ochilor.

În curând află că *Porpoise* era un vas american cu trei catarge, din New-York, naufragiat în mijlocul ghețurilor, aprovizionat cu o mare cantitate de alimente și de combustibil; deși canarisit într-un bord, trebuie să fi rezistat și ar fi cu putință ca încărcătura lui să fie salvată.

Altamont și echipajul său îl părăsiseră de vreo două luni, luând cu ei baleniera pe o sanie; voiau să ajungă la

strâmtoarea Smith, să întâlnească vreun vas de pescuit balene şi să se repatrieze în America; dar, treptat, oboseala, bolile îi loviră pe aceşti nenorociţi şi, rând pe rând, căzură pe drum. În cele din urmă, căpitanul şi cei doi marinari rămaseră singurii supravieţuitori dintr-un echipaj de treizeci de oameni şi dacă el, Altamont, continua să mai trăiască, era într-adevăr printr-o minune a providenţei.

Hatteras voi să afle de la american de ce se găsea *Porpoise* la o latitudine atât de ridicată.

Altamont îi făcu să înţeleagă că fusese târât de gheţuri, fără să li se poată împotrivi.

Hatteras, neliniştit, îl întrebă asupra scopului călătoriei sale. Altamont pretinse că a încercat să găsească Trecerea din nord-vest. Hatteras nu mai insistă şi nu mai puse nicio întrebare de acest fel. Doctorul luă atunci cuvântul.

— Acum, spuse el. Toate strădaniile noastre trebuiesc îndreptate pentru regăsirea lui *Porpoise*; în loc să ne aventurăm spre marea Baffin, putem să ajungem, pe un drum mai scurt cu o treime, la un vas care ne va oferi toate mijloacele necesare unui iernat.

— Nu avem altă soluţie, răspunse Bell.

— Aş mai adăuga, spuse şeful de echipaj, că nu trebuie să pierdem nicio clipă; trebuie să calculăm durata călătoriei noastre după durata proviziilor, invers de cum se face de obicei, şi să pornim la drum cât mai curând.

— Ai dreptate, Johnson, răspunse doctorul; dacă plecăm mâine, marţi, 26 februarie, trebuie să ajungem la 15 martie la *Porpoise*, altminteri am muri de foame. Ce crezi, Hatteras?

— Să începem imediat pregătirile, spuse căpitanul, şi să plecăm. Poate că drumul va fi mai lung decât ne aşteptăm.

— De ce să fie? întrebă doctorul. Omul acesta pare să fie sigur de poziţia în care se află vasul său.

— Dar dacă *Porpoise* a mers în derivă cu câmpul lui de gheață, aşa cum s-a întâmplat cu *Forward*! răspunse Hatteras.

— Într-adevăr, spuse doctorul, aşa ceva s-ar fi putut întâmpla!

Johnson şi Bell n-au avut ce replica la posibilitatea unei derive, ale cărei victime au fost ei înşişi.

Dar Altamont, atent la această conversație, îi făcu semn doctorului că voia să vorbească. Acesta se supuse dorinței americanului şi, după un sfert de oră de vorbe ocolite şi de ezitări, căpătă siguranța că *Porpoise*, eşuat lângă o coastă, nu putea să fi părăsit albia lui de stânci.

Vestea aceasta îi linişti pe cei patru englezi; totuşi ea le lua orice speranță de a se întoarce în Europa, afară doar de cazul când Bell ar fi reuşit să construiască un vapor mic cu piese din *Porpoise*. Oricum ar fi fost, cel mai urgent era să se ducă chiar la locul naufragiului. Doctorul îi mai puse americanului o ultimă întrebare: întâlnise oare dânsul marea liberă la altitudinea de optzeci şi trei de grade?

— Nu, răspunse Altamont.

Conversația se opri aici. Imediat începură pregătirile de plecare. Bell şi Johnson se ocupară mai întâi de sanie; aceasta avea nevoie de o reparație completă; de vreme ce nu lipsea lemnul, cadrul saniei fu fixat într-un mod mai solid. Profitau de experiența dobândită în timpul călătoriei spre sud; cunoşteau punctele slabe ale acestui mod de transport şi, deoarece se puteau aştepta la zăpezi abundente şi dense, tălpicile de alunecare au fost înălțate.

În interior, Bell aranjă un fel de culcuş acoperit cu pânză de cort, destinat americanului; proviziile, din nefericire nu prea mari, nu sporeau prea mult greutatea saniei; în schimb, au completat încărcătura cu toată lemnăria pe care au putut s-o ia cu dânşii.

Doctorul, aranjând proviziile pe sanie, le inventarie cu

cea mai scrupuloasă exactitate; din calculele sale rezulta că fiecare călător trebuie să se limiteze la trei sferturi de rație într-o călătorie de trei săptămâni. Pentru cei patru câini care trăgeau la sanie fură rezervate rații întregi. Dacă Duk trăgea cu ei, avea şi el dreptul la rație completă.

Pregătirile acestea fură întrerupte de nevoia de somn şi de odihnă, care se făcu simțită în mod imperios la şapte seara; dar, înainte de culcare, naufragiații se adunară în jurul sobei, fără să facă economie de combustibil; bieții oameni îşi oferiră luxul căldurii cu care nu mai erau obişnuiți de multă vreme; nişte pemmican, câțiva biscuiți şi câteva ceşti de cafea nu întârziară să le creeze o stare de bună dispoziție, să le redea din speranța atât de neaşteptată şi încă atât de îndepărtată.

La ora şapte dimineața, lucrările fură reluate şi fură complet terminate pe la trei după-masă.

Începea să se întunece; la 31 ianuarie, soarele reapăruse deasupra orizontului, dar nu dădea încă decât o lumină slabă şi de scurtă durată; din fericire, luna trebuia să răsară la ora şase şi jumătate şi, pe un cer atât de limpede, razele ei erau suficiente pentru a lumina drumul. Temperatura, care cobora simțitor de câteva zile, atinse în cele din urmă treizeci şi trei de grade sub zero (-37 centigrade).

Momentul plecării sosi. Altamont primi cu bucurie ideea de-a porni, chiar dacă zdruncinăturile trebuiau să-i mărească suferințele; îl făcuse pe doctor să înțeleagă că va găsi pe bordul lui *Porpoise* antiscorbuticele atât de necesare vindecării lui.

L-au transportat, aşadar, pe sanie; a fost instalat cât s-a putut mai la largul lui; câinii, inclusiv Duk, au fost înhămați; călătorii aruncară atunci o ultimă privire spre patul acela de gheață, pe care stătuse *Forward*. Mânia se-ntipări o clipă pe fața lui Hatteras, dar el redeveni stăpân pe sine şi micul grup, pe o vreme foarte uscată, se

afundă în ceţurile dinspre nord, nord-est.

Fiecare îşi reluă locul obişnuit: Bell, în frunte, arătând calea, doctorul şi şeful de echipaj de o parte şi de alta a saniei, veghind şi împingând la nevoie. Hatteras, în urmă, corectând drumul şi menţinând echipajul pe linia lui Bell.

Mergeau destul de repede; la această temperatură foarte scăzută, gheaţa avea o tărie şi un luciu prielnice alunecării; cei cinci câini trăgeau cu uşurinţă această încărcătură, care nu depăşea nouă sute de livre. Totuşi, oamenilor şi animalelor li se tăia repede respiraţia şi trebuiră să se oprească adesea ca să mai răsufle...

Pe la şapte seara, luna-şi eliberă discul ei roşiatic din ceţurile de la orizont. Razele ei liniştite străbătură atmosfera, iar palida lor strălucire se răsfrânse până pe gheţuri; ice-field-ui se înfăţişa înspre nord-vest ca o câmpie albă, uriaşă, perfect orizontală. Niciun pack şi niciun hummock. Această parte a mării părea să fi îngheţat în linişte, ca un lac paşnic.

Era un deşert imens, plat şi monoton.

Aceasta e impresia pe care priveliştea i-o făcu doctorului, şi o împărtăşi şi tovarăşului său.

— Aveţi dreptate, domnule Clawbonny, răspunse Johnson; e un deşert, dar nu ne temem să murim aici de sete!

— Evident avantaj, răspunse doctorul; totuşi, această imensitate îmi dovedeşte un lucru: că trebuie să fim foarte departe de orice pământ; în general, apropierea coastelor e semnalată de o mulţime de munţi de gheaţă şi, în jurul nostru, nu se vede niciun ice-berg.

— Orizontul e foarte limitat din cauza ceţii, răspunse Johnson.

— Fără îndoială, dar de la plecarea noastră am străbătut un câmp neted care ameninţă să nu se mai termine.

— Ştiţi dumneavoastră, domnule Clawbonny, că o

plimbare ca a noastră e periculoasă? Te obişnuieşti şi nu te mai gândeşti la ea, dar, la urma urmei, această suprafaţă îngheţată, pe care mergem noi, aşa, acoperă prăpăstii fără fund!

— Ai dreptate, prietene, dar nu trebuie să ne temem că vom fi înghiţiţi; rezistenţa acestei scoarţe albe, la gerurile astea de treizeci şi trei de grade, este deosebit de mare. Observă că are tendinţa să se întărească din ce în ce mai mult, căci la aceste latitudini zăpada cade nouă zile din zece, chiar în aprilie, chiar în mai, chiar în iunie, şi socotesc că grosimea ei cea mai mare trebuie să măsoare cam treizeci sau patruzeci de picioare.

— Asta-i liniştitor, răspunse Johnson.

— Într-adevăr, nu suntem ca patinatorii de pe Serpentine-River[93] care se tem în fiecare clipă să nu simtă terenul fragil fugindu-le de sub picioare; n-avem a ne teme de un asemenea pericol.

— Rezistenţa acestei gheţi e cunoscută? întrebă bătrânul marinar, mereu dornic să se instruiască în tovărăşia doctorului.

— Desigur, răspunse acesta din urmă; oare ce-a mai rămas astăzi necunoscut, din cele ce se pot măsura, afară de ambiţia umană! Nu e ea oare aceea care ne împinge către acest pol boreal pe care omul vrea, în fine, să-l cunoască? Dar, ca să revenim la întrebarea dumitale, iată ce pot să-ţi răspund. La o grosime de două degete[94], gheaţa suportă un om; la o grosime de trei degete şi jumătate. Un cal şi călăreţul său, la cinci degete, o casă cu opt camere; la opt degete, un regiment de artilerie, cu cai cu tot, şi, în fine, la zece degete, o armată, o mulţime nemăsurată! În locul pe unde umblăm în clipa asta, s-ar putea construi vama din Liverpool sau palatul Parlamentului din Londra.

— E greu să poţi să-ţi imaginezi o asemenea rezistenţă,

---

[93] Serpentine-River – râu din Hyde-Park, Londra.

[94] Deget (pounce) – măsură de lungime engleză, echivalând cu 25,4 mm.

spuse Johnson; dar adineaori, domnule Clawbonny, vorbeaţi despre zăpada care prin ţinuturile acestea cade în medie nouă zile din zece; e un fapt evident, aşadar, nu-l contest; dar de unde vine toată această zăpadă, căci, mările fiind îngheţate, nu prea văd cum pot da naştere acestei uriaşe cantităţi de vapori care formează norii.

— Observaţia dumitale e justă, Johnson; astfel, după părerea mea, cea mai mare parte a zăpezii sau a ploii pe care o primim în aceste regiuni polare e formată din apa mărilor din zonele temperate; cutare fulg, simplă picătură de apă dintr-un fluviu european, s-a ridicat în aer sub formă de vapori, a luat aspectul unui nor şi a venit, în cele din urmă, până aici, să se condenseze; nu e, deci, cu neputinţă ca, atunci când bem din această zăpadă; să ne potolim setea chiar cu apa fluviilor din ţara noastră.

— Aşadar, asta e, răspunse şeful de echipaj, care corecta erorile drumului, întrerupând astfel conversaţia. Ceaţa se îngroşa şi era greu de ţinut un drum drept.

În sfârşit, micul grup se opri, pe la ora opt seara, după ce străbătuse cincisprezece mile. Vremea se menţinea uscată. Fu ridicat cortul; făcură focul în sobă, cinară şi noaptea trecu în linişte.

Hatteras şi tovarăşii săi erau cu adevărat favorizaţi de vreme. În zilele următoare, călătoria lor se petrecu fără greutăţi, deşi frigul devenise extrem de aspru şi mercurul îngheţă în termometru. Dacă ar fi intervenit şi vântul, niciunul dintre călători n-ar fi suportat o asemenea temperatură. Doctorul constată cu această ocazie justeţea observaţiilor lui Parry, în timpul călătoriei sale pe insula Melville. Acest marinar celebru relatează că un om îmbrăcat potrivit cu acest climat poate să se plimbe fără niciun pericol în aer liber, pe geruri mari, cu condiţia ca atmosfera să fie liniştită; dar de îndată ce începe să bată vântul cel mai uşor, îţi simţi obrazul ca o rană vie, ai

o durere de cap de o extremă violență, după care, curând, urmează moartea. Doctorul nu înceta de aceea să fie neliniştit, căci o simplă pală de vânt i-ar fi făcut pe toți să înghețe până în măduva oaselor.

La 5 martie, el fu martorul unui fenomen propriu acestei latitudini; cerul fiind perfect senin şi strălucitor de stele, începu să cadă o zăpadă deasă, fără să fie nici urmă de nor; constelațiile străluceau printre fulgii care cădeau pe câmpul de gheață cu o regularitate elegantă. Ninsoarea dură cam două ore şi se opri, fără ca doctorul să fi găsit vreo explicație satisfăcătoare pentru căderea ei.

Ultimul pătrar de lună dispăruse; timp de şaptesprezece ore din douăzeci şi patru, domni un întuneric adânc; călătorii trebuiră să se lege între ei cu o frânghie lungă, ca să nu se rătăcească unul de celălalt; devenise aproape cu neputință de păstrat linia dreaptă a drumului.

Oamenii aceştia curajoşi, deşi susținuți de o voință de fier, începeau să obosească; popasurile deveniseră mai dese, şi, cu toate acestea, nu trebuia pierdută nicio oră, căci proviziile scădeau simțitor.

Hatteras stabilise deseori poziția în care se aflau, orientându-se după lună şi stele. Văzând cum se scurg zilele şi cum ținta călătoriei se îndepărta la nesfârşit, se întreba uneori dacă *Porpoise* exista cu adevărat, dacă nu cumva americanul se țicnise din cauza suferințelor, sau chiar dacă nu cumva, din ură pentru căpitanul englez şi văzându-se pierdut fără şanse de salvare, nu voia să-i târască, odată cu el, la o moarte sigură.

Îi comunică doctorului bănuielile sale; acesta le respinse categoric, dar înțelese că o rivalitate se născuse între căpitanul englez şi căpitanul american.

„Vor fi doi oameni greu de menținut în relații bune”, îşi spuse el.

La 14 martie, după un marş de şaisprezece zile,

călătorii se aflau abia la optzeci şi două de grade latitudine; erau istoviţi şi mai aveau încă o sută de mile până la vas; şi pentru ca suferinţa să le fie şi mai mare, fură siliţi să reducă raţiile oamenilor la un sfert, ca să păstreze raţia întreagă pentru câini.

Din nefericire nu se mai putea conta pe ceea ce le procura vânătoarea, căci nu le mai rămăseseră decât şapte încărcături de praf de puşcă şi şase gloanţe; în zadar au tras în câţiva iepuri albi şi în nişte vulpi, foarte rare, de altfel; n-au nimerit deloc.

Totuşi, vineri, în 15, doctorul avu norocul să surprindă o focă întinsă pe gheaţă; o răni cu mai multe focuri; animalul, neputând să scape prin răsuflătoarea lui, aceasta fiind închisă, fu prins în curând şi omorât; era un animal mare. Johnson îl tăie în bucăţi cu pricepere, dar extrema slăbiciune a acestei amfibii le oferi puţine foloase unor oameni care nu se puteau hotărî să-i bea uleiul, aşa cum fac eschimoşii.

Totuşi, doctorul încercă cu curaj să înghită licoarea aceasta vâscoasă; în ciuda bunei sale voinţe, nu reuşi.

Păstră pielea animalului, fără să ştie bine pentru ce, din instinct de vânător, şi o încarcă pe sanie.

A doua zi, în 16, zăriră câteva ice-berg-uri şi dâmburi de gheaţă la orizont. Era oare semnul vreunui ţărm apropiat, sau numai o regiune mai accidentată a ice-field-ului? Era greu de ştiut la ce să te aştepţi.

Ajunşi la unul din aceste hummock-uri, călătorii profitară de el ca să-şi sape un adăpost mai confortabil decât cortul, cu ajutorul cuţitului de zăpadă[95] şi, după trei ore de muncă îndârjită, reuşiră, în sfârşit, să se întindă în jurul sobei aprinse.

---

[95] Cuţit mare, special pentru tăierea blocurilor de gheaţă (n.a.).

Capitolul IV

Ultimul glonț

Johnson trebui să adăpostească în casa de gheață câinii obosiți peste măsură; când zăpada cade din belşug, ea le poate servi animalelor drept învelitoare, căci le păstrează temperatura lor naturală. Dar, în aer liber, pe geruri uscate de patruzeci de grade, cum era acesta, bietele animale ar fi înghețat în scurt timp.

Johnson, care era un excelent dog-driver[96] încercă să-şi hrănească câinii cu carnea negricioasă de focă, pe care călătorii nu puteau s-o înghită, şi, spre marea lui mirare, aceasta fu pentru câinii de sanie un adevărat ospăț; bătrânul marinar, foarte bucuros, aduse la cunoştința doctorului această ciudățenie.

Dânsul nu fu surprins deloc de acest lucru; ştia că în nordul Americii peştele este hrana principală a cailor şi că ceea ce îndestula un cal ierbivor, cu atât mai mult îl putea mulțumi pe un câine carnivor.

Înainte de a adormi, cu toate că somnul devenise o necesitate imperioasă pentru oamenii care se târâseră cincisprezece mile de ghețuri, doctorul voi să stea de vorbă cu tovarăşii lui despre situația actuală, fără să-i atenueze gravitatea.

— Suntem abia la paralela optzeci şi doi, spuse el, şi alimentele amenință de pe acum să ne lipsească!

— E un motiv ca să nu pierdem nicio clipă, răspunse Hatteras. Trebuie să mergem! Cei mai puternici îi vor trage după ei pe cei slabi.

— Găsi-vom măcar un vas la locul indicat? întrebă Bell, pe care oboseala drumului îl dobora fără voia lui.

— De ce să ne îndoim de acest lucru? răspunse

---

[96] Dog-driver – cărăuş, om care mână o sanie trasă de câini (în limba engleză în original) (n.a.).

Johnson; salvarea americanului e chezăşia salvării noastre.

Doctorul, pentru mai multă siguranță, voi să mai pună câteva întrebări lui Altamont. Acesta vorbea acum cu destulă uşurință, deşi cu un glas slab; el confirmă toate amănuntele date mai înainte; repetă că vasul eşuat pe stânci de granit n-ar fi putut să se mişte de acolo şi că se afla la 126°15' longitudine şi 83°35' latitudine.

— Nu ne putem îndoi de această afirmație, spuse din nou doctorul; greutatea nu e să-l găsim pe *Porpoise*, ci să ajungem la el.

— Ce hrană ne-a mai rămas? întrebă Hatteras.

— Ca să mai trăim maximum trei zile, răspunse doctorul.

— Ei bine, trebuie să ajungem în trei zile! spuse cu energie căpitanul.

— Trebuie, într-adevăr, continuă doctorul şi, dacă reuşim, nu va trebui să ne plângem, căci vom fi fost favorizați de o vreme excepțională. Ninsoarea ne-a dat un răgaz de cincisprezece zile şi sania a putut să alunece uşor pe gheața întărită. Ah! de ce nu are de cărat două sute de livre de alimente! Bravii noştri câini ar fi biruit cu uşurință o asemenea încărcătură! Dar, în fine, deoarece alta-i situația, nu avem ce face.

— Cu puțin noroc şi dibăcie, răspunse Johnson, nu s-ar putea folosi cele câteva încărcături de praf de puşcă ce ne-au rămas? Dacă ne-ar cădea un urs în mână, ne-am aproviziona cu hrană pentru restul călătoriei.

— Fără îndoială, replică doctorul, dar aceste animale sunt rare şi sperioase şi, apoi, e destul să te gândeşti numai la importanța pe care o are pentru noi un foc de puşcă, ca privirea să ți se tulbure şi mâna să-ți tremure.

— Sunteți totuşi un trăgător dibaci, spuse Bell.

— Da, când masa a patru persoane nu depinde de îndemânarea mea; totuşi să se ivească numai ocazia şi voi căuta să mă descurc cât mai bine. În aşteptare, dragi

prieteni, să ne mulţumim cu cina aceasta sărăcăcioasă, din firimituri de pemmican, să încercăm să dormim şi mâine dis-de-dimineaţă ne vom relua drumul.

După câteva minute, oboseala fiind mai tare decât orice altă nevoie, fiecare din ei era cufundat într-un somn destul de adânc.

Sâmbătă, în zorii zilei, Johnson îşi trezi tovarăşii; câinii fură înhămaţi la sanie, iar aceasta îşi reluă drumul spre nord.

Cerul era splendid, atmosfera foarte limpede, temperatura foarte scăzută. Când soarele apăru deasupra orizontului, avea forma unei elipse alungite; diametrul ei orizontal, ca urmare a refracţiei, părea să fie dublul diametrului vertical; astrul îşi arunca fascicolul de raze luminoase, dar reci, asupra uriaşei câmpii îngheţate, întoarcerea la lumină, dacă nu şi la căldură, îţi făcea plăcere.

Doctorul, cu puşca în mână, se depărta de ceilalţi, cu o milă sau două, înfruntând frigul şi singurătatea; înainte de a se depărta, îşi măsurase cu exactitate muniţiile; îi mai rămâneau patru încărcături de pulbere şi trei gloanţe, nimic mai mult. Era puţin, dacă ţii seama că un animal puternic şi iute cum e ursul polar nu cade adesea decât la al zecelea sau al doisprezecelea foc de armă.

De aceea ambiţia bravului doctor nu mergea până la căutarea unui animal atât de teribil; cu câţiva iepuri şi două sau trei vulpi şi-ar fi făcut treaba şi ar fi avut un surplus de provizii îndestulător.

Dar, în timpul acestei zile, dacă zări cumva vreunul din aceste animale, sau nu se putu apropia de el, sau, înşelat de refracţie, trase în gol. Ziua aceasta l-a făcut să-şi irosească o încărcătură de praf de puşcă şi un glonţ.

Tovarăşii lui, care tresăriră de speranţă la auzul detunăturii armei sale, îl văzură cu nasul în pământ. Nu spuseră nimic. Seara, se culcară ca de obicei, după ce

puseră deoparte cele două sferturi de rație rezervate pentru următoarele două zile.

A doua zi drumul părea să fie din ce în ce mai greu. Nu mergeau, se târau; câinii mâncaseră până şi măruntaiele focii şi începuseră iar să-şi roadă curelele.

Câteva vulpi trecură prin fața saniei şi doctorul, după ce a pierdut încă un glonte urmărindu-le, nu mai îndrăzni să-şi rişte ultimul glonț şi penultima încărcătură de praf de puşcă.

Seara făcură popas mai devreme; călătorii nu mai erau în stare să facă un pas şi, deşi drumul era luminat de o superbă auroră boreală, trebuiră să se oprească.

Ultima masă, luată duminică seara, sub cortul înghețat, a fost foarte tristă.

Dacă cerul nu le venea în ajutor acestor nenorociți, erau pierduți.

Hatteras nu vorbea, Bell nu se mai gândea la nimic, dar doctorul încă nu-şi pierduse speranța.

Lui Johnson îi veni ideea să sape câteva capcane în timpul nopții, dar, neavând momeală să pună în ele, nu se prea bizuia pe succesul invenției sale – şi avea dreptate, căci, dimineața, mergând să vadă ce se întâmplase cu capcanele puse de el, văzu destule urme de vulpe, dar niciunul din animalele acestea nu se lăsase prins în cursă.

Se întoarse, deci, foarte dezamăgit, când zări un urs de o mărime uriaşă, care simțise sania după miros, de la mai puțin de cincizeci de prăjini. Bătrânul marinar se gândi că providența îi trimitea acest animal neaşteptat, ca să-l omoare; fără să-şi trezească tovarăşii se repezi la puşca doctorului şi se îndreptă în direcția ursului.

Ajuns la o distanță potrivită, puse puşca la ochi; dar în clipa când să apese pe trăgaci, simți că-i tremură mâna; îl stinghereau şi mănuşile lui mari, de piele. Le scoase repede şi apucă puşca cu o mână mai sigură. Deodată lăsă să-i scape un țipăt de durere. Pielea de pe degete,

arsă de răceala țevii, se lipise de ea, în timp ce arma cădea jos şi se descărca, expediind în spațiu ultimul ei glonț.

La zgomotul detunăturii, doctorul alergă într-acolo. Înțelese totul, văzu animalul fugind, nesupărat de nimeni; Johnson era disperat şi nu se mai gândi la suferințele lui.

— Sunt o adevărată muiere! exclamă el, un copil care nu-i în stare să suporte o durere mai mare! Eu! eu! la vârsta mea!

— Hai! intră în casă, Johnson, îi spuse doctorul, o să degeri; iată ți s-au şi albit mâinile; hai! hai!

— Nu sunt demn de îngrijirile dumneavoastră, domnule Clawbonny! răspunse şeful de echipaj. Lăsați-mă!

— Dar vino odată, încăpățânatule! Vino odată! În curând va fi prea târziu!

Şi doctorul, trăgându-l pe bătrânul marinar sub cort, îi puse amândouă mâinile într-o strachină cu apă pe care căldura sobei o păstrase în stare lichidă, deşi era rece; dar abia îşi băgase mâinile în apă, că aceasta îngheță imediat în contact cu ele.

— Vezi, spuse doctorul, era timpul să te întorci, altminteri aş fi fost silit să ajung la amputare.

Datorită îngrijirilor sale, într-o oră dispăru orice pericol, dar nu fără greutate, şi au fost necesare repetate frecții pentru restabilirea circulației sângelui prin degetele bătrânului marinar. Doctorul îi recomandă mai ales să-şi țină mâinile departe de sobă, a cărei căldură i-ar fi provocat tulburări grave.

În dimineața aceea au trebuit să se lipsească de masă; din pemmican, din carnea sărată nu mai rămăsese nimic; nicio fărâmă de biscuit; de-abia mai aveau o jumătate livră de cafea; trebuiră să se mulțumească cu această băutură fierbinte şi apoi porniră la drum.

— Nu mai avem niciun fel de rezervă! îi spuse Bell lui

Johnson, cu un accent de nespusă disperare.

— Să avem încredere în providență, îl încuraja bătrânul marinar; numai ea poate să ne mai salveze!

— Ah! acest căpitan Hatteras exclamă Bell. S-a putut el întoarce din primele sale expediții, nesăbuitul, dar din aceasta nu se va întoarce niciodată, iar noi nu ne vom mai vedea patria!

— Curaj, Bell! recunosc, căpitanul e un cutezător, dar alături de el poți găsi un om priceput în găsirea unei soluții.

— Doctorul Clawbonny? întrebă Bell.

— Chiar el! răspunse Johnson.

— Ce poate face el într-o asemenea situație? replică Bell, ridicând din umeri. Va schimba el aceste ghețuri în bucăți de carne? E Dumnezeu, să facă minuni.

— Cine ştie! răspunse şeful de echipaj la îndoielile tovarăşului său. Am încredere în el.

Bell clătină din cap şi căzu din nou în mutismul său, în timpul căruia nici nu mai gândea.

În ziua aceea, făcură de-abia trei mile; seara nu mâncară nimic; câinii amenințau să se sfâşie între ei; oamenii simțeau chinurile violente ale foamei.

Nu se văzu nici un singur animal. De altfel, la ce bun? Nu se putea vâna cu cuțitul. Numai lui Johnson i se păru că-l recunoaşte, la o milă îndărătul lor, pe ursul gigantic care urmărea nenorocitul grup.

„Ne pândeşte! se gândi el; vede în noi o pradă sigură!” Dar Johnson nu le spuse nimic tovarăşilor săi. Seara făcură popasul obişnuit, iar cina fu alcătuită numai din cafea. Nefericiții simțeau că privirile lor devin buimace, că le îngheață creierul şi, chinuiți de foame, nu puteau să se mai bucure nici măcar de o oră de somn; vise stranii şi dintre cele mai dureroase puneau stăpânire pe ei.

La o latitudine unde trupul cere imperios să fie întărit, nenorociții nu mâncaseră de treizeci şi şase de ore, când sosi dimineața de marți. Totuşi, însuflețiți de un curaj,

de o voință supraomenească, îşi continuara drumul, împingând sania pe care câinii n-o mai puteau trage.

După două ore căzură sfârşiți.

Hatteras voia să meargă şi mai departe. Fără să-şi piardă energia, se rugă în fel şi chip de tovarăşii săi ca să-i determine să se ridice; dar însemna să le ceri imposibilul!

Atunci, ajutat de Johnson, săpă o casă de gheață într-un ice-berg. Aceşti doi oameni, lucrând astfel, aveau aerul că-şi sapă mormântul.

— Prefer să mor de foame decât de frig, spunea Hatteras.

După o osteneală cruntă, casa fu gata şi întregul grup se ghemui în ea.

Aşa trecu ziua. Seara, în timp ce tovarăşii săi stăteau nemişcați, Johnson avu un fel de halucinație. Visa un urs uriaş. Cuvântul acesta, adesea repetat de el, atrase atenția doctorului care, smuls din toropeala în care se afla, îl întrebă pe bătrânul marinar de ce vorbea de urs şi despre ce fel de urs era vorba

— Ursul care se urmăreşte, răspunse Johnson.

— Ursul care ne urmăreşte? întrebă doctorul.

— Da, de două zile!

— De două zile? L-ai văzut?

— Da, se ține după noi, la distanță de o milă.

— Şi nu m-ai prevenit, Johnson?

— La ce bun?

— E drept, răspunse doctorul; n-avem nici măcar un singur glonț să-i trimitem.

— Nici măcar un drug de metal, o bucată de fier, sau vreun cui oarecare! răspunse bătrânul marinar.

Doctorul tăcu, cufundat în gânduri. După scurt timp, îl întrebă pe şeful de echipaj:

— Eşti sigur că animalul acesta ne urmăreşte?

— Da, domnule Clawbonny, speră să se înfrupte din carne de om! Ştie că nu putem să-i scăpăm.

— Johnson! făcu doctorul, mişcat de glasul disperat al tovarăşului său.

— Hrana lui e asigurată! replică nenorocitul, pe care-l cuprinsese delirul; trebuie să fie flămând şi nu ştiu de ce-l facem să aştepte.

— Johnson, linişteşte-te!

— Nu, domnule Clawbonny; deoarece tot o să ne mănânce, de ce să prelungim chinurile acestui animal? Îi e şi lui foame, ca şi nouă; nu are o focă s-o mănânce şi Cerul îi trimite oameni! Ei, cu atât mai bine pentru el!

Bătrânul Johnson vorbea în neştire, voia să părăsească adăpostul de gheață. Doctorul reuşi cu mare greutate să-l oprească şi nu cu forța, ci rostind următoarele cuvinte, cu un accent de adâncă convingere;

— Mâine, spuse el, voi ucide acest urs!

— Mâine?! făcu Johnson, care părea că iese dintr-un coşmar.

— Mâine!

— Dar n-aveți gloanțe!

— Mi le voi fabrica singur.

— N-aveți plumb!

— Nu, dar am mercur!

Şi, spunând acestea, doctorul luă termometrul; în interior arăta cincizeci de grade peste zero[97]. Doctorul ieşi afară, puse instrumentul pe un bloc de gheață şi se întoarse imediat. Temperatura de afară era de cincizeci de grade sub zero[98].

— Pe mâine, îi spuse el bătrânului marinar; dormi şi aşteaptă răsăritul soarelui.

Noaptea trecu în chinurile foamei; numai şeful de echipaj şi doctorul reuşiră să-i potolească pe ceilalți, dându-le puțină speranță.

A doua zi, odată cu primele raze ale zilei, doctorul, urmat de Johnson, se repezi afară şi alergă la

---

97 +10° Celsius.

98 -17° Celsius.

termometru; tot mercurul se strânsese în balonaş, sub forma unui cilindru compact. Doctorul sparse instrumentul şi scoase din el, cu degetele sale pe care, prudent, şi-a pus mănuşile, o adevărată bucată de metal, foarte puţin maleabilă şi de o mare duritate. Era un glonţ veritabil.

— Ah! Domnule Clawbonny, exclamă şeful de echipaj, iată un lucru minunat! sunteţi un om grozav!

— Nu, prietene, răspunse doctorul, sunt doar un om înzestrat cu o memorie bună şi care a citit mult.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Mi-am amintit, în legătură cu un fapt pomenit de căpitanul Ross, în relatarea călătoriei sale; el spunea că ar fi găurit o scândură groasă de un deget cu o puşcă încărcată cu un glonte de mercur îngheţat; dacă aş fi avut la dispoziţie ulei, ar fi fost cam acelaşi lucru, căci el mai povesteşte că un glonte din ulei de migdală, tras într-un stâlp, l-a crăpat şi a sărit pe pământ, fără să se fi stricat.

— E de necrezut!

— Dar aşa este, Johnson; iată, deci, o bucată de metal care ne poate salva viaţa; s-o lăsăm afară înainte de a ne servi de ea şi să vedem dacă ursul nu cumva ne-a părăsit.

În clipa aceea, Hatteras ieşi din colibă; doctorul îi arătă cartuşul şi-i împărtăşi planul său; şi cei trei vânători începură să scruteze orizontul.

Era senin. Hatteras, luând-o înaintea tovarăşilor săi, descoperi ursul la mai puţin de şase sute de prăjini. Animalul, şezând, îşi clătina liniştit capul, adulmecând mirosul acestor oaspeţi neobişnuiţi.

— Iată-l! exclamă căpitanul.

— Tăcere! spuse doctorul.

Dar uriaşul patruped nu se clinti când îi zări pe vânători. Îi privi fără teamă şi fără mânie; totuşi, trebuie să fi fost destul de greu să te apropii de el.

— Prieteni, spuse Hatteras, nu e vorba aici de o plăcere deşartă, ci de salvarea existenței noastre. Să acționăm ca nişte oameni prevăzători.

— Da, răspunse doctorul, n-avem decât un singur foc de armă la dispoziția noastră. Trebuie să nimerim în animal; dacă ar fugi, ar fi pierdut pentru noi, căci fuge mai repede ca iepurele.

— Ei bine, trebuie să mergem drept către el, răspunse Johnson. Ne riscăm viața! Dar ce importanță are? Vă cer să-mi permiteți s-o risc pe-a mea!

— Eu voi fi acela! exclamă doctorul.

— Ba eu! răspunse simplu Hatteras.

— Dar, exclamă Johnson nu eşti dumneata mai util pentru salvarea tuturor decât un moşneag ca mine?

— Nu, Johnson, spuse iar căpitanul, lasă-mă pe mine; nu-mi voi risca viața mai mult decât trebuie; pe deasupra, s-ar putea chiar să vă chem în ajutor.

— Hatteras, întrebă doctorul, vei merge, aşadar, spre ursul ăsta?

— Dacă aş fi sigur că-l dobor, chiar de mi-ar sparge țeasta, aş face-o, doctore, dar la apropierea mea s-ar putea să fugă. E o ființă foarte vicleană; să încercăm să fim mai vicleni ca el.

— Şi cum ai de gând să procedezi?

— Să înaintez până la zece paşi de el, fără să-mi bănuiască prezența.

— Şi cum asta?

— Metoda mea e hazardată, dar simplă. Ați păstrat pielea de la foca ucisă?

— E pe sanie.

— Bine! Să ne întoarcem la casa noastră de gheață, în timp ce Johnson va rămâne să observe mişcările ursului.

Şeful de echipaj se strecură în spatele unui hummock, care-l ascundea cu totul de vederea ursului.

Acesta, mereu în acelaşi loc, continua să-şi clatine capul în mod ciudat, adulmecând aerul.

Capitolul V

Foca şi ursul

Hatteras şi doctorul se întoarseră la casa de gheață.

— Ştiți, spuse primul, că urşii polari vânează focile, care constituie principala lor hrană. Le pândesc pe marginea crăpăturilor zile întregi şi le înăbuşă între labele lor, de îndată ce apar la suprafața gheții. Un urs nu se poate, deci, speria de prezența unei foci. Ba, dimpotrivă.

— Cred că înțeleg planul dumitale, spuse doctorul; e primejdios.

— Dar are şanse de succes, răspunse căpitanul; trebuie, deci, să-l aplicăm. Voi îmbrăca această piele de focă şi voi aluneca pe câmpul de gheață. Să nu pierdem vremea; încărcați-vă arma şi dați-mi-o mie.

Doctorul n-avea ce să răspundă; ar fi făcut el singur ceea ce avea să încerce tovarăşul lui. Părăsi casa, luând cu sine două securi, una pentru Johnson şi una pentru dânsul, apoi, însoțit de Hatteras, se îndreptă spre sanie. Acolo, Hatteras, îşi făcu toaleta de focă, strecurându-se în pielea care-l învelea aproape cu totul: în timpul acesta, doctorul îşi încarcă arma cu ultima încărcătură de praf de puşcă pe care o mai aveau, apoi băgă pe țeavă cartuşul de mercur, care avea duritatea fierului şi greutatea plumbului. După asta îi dădu arma lui Hatteras, care o făcu să dispară sub pielea de focă.

— Plecați, îi spuse el doctorului, duceți-vă lângă Johnson; am să aştept câteva minute ca să-mi derutez adversarul.

— Curaj, Hatteras! îl îmbărbăta doctorul.

— Fiți liniştit şi, mai ales, nu vă arătați înainte de a

auzi focul de armă. Doctorul ajunse repede la hummock-ul îndărătul căruia stătea Johnson.

— Ei? întrebă acesta.

— Ei bine, să aşteptăm! Hatteras se sacrifică pentru salvarea noastră. Doctorul era mişcat; privi ursul care dădea semnele unei agitații violente, ca şi cum s-ar fi simțit amenințat de un pericol apropiat.

După un sfert de oră, foca se târî pe gheață; făcuse un ocol la adăpostul blocurilor mari, ca să-l păcălească mai bine pe urs; se găsea în momentul acela la cincizeci de prăjini de el; ursul o zări şi se chinci, căutând, ca să zicem aşa, să se ferească de a fi văzut.

Hatteras imita cu o mare abilitate mişcările focii şi, dacă n-ar fi fost prevenit, doctorul s-ar fi lăsat cu siguranță înşelat.

— Aşa, aşa, bine! spunea Johnson în şoaptă.

Amfibia, tot înaintând spre animal, părea că nu-l vede; făcea impresia că-şi caută vreo crăpătură prin care să se cufunde din nou în elementul ei.

Ursul, dinspre partea lui, ocolind gheţurile, se îndrepta spre ea cu o prudență extremă; ochii lui aprinşi exprimau cea mai teribilă lăcomie; postea de o lună, poate chiar de două, şi harzardul îi trimitea o pradă sigură.

Foca nu mai fu în curând decât la zece paşi de duşmanul ei; ursul se destinse brusc, făcu o săritură uriaşă, dar, uluit, îngrozit, se opri la trei paşi de Hatteras care, aruncând de pe el pielea de focă, cu un genunchi în pământ, îl ţintea în inimă.

Lovitura porni şi ursul se rostogoli pe gheață.

— Înainte! înainte! exclamă doctorul.

Şi, urmat de Johnson, se năpusti spre teatrul de luptă.

Uriaşul animal se ridicase bătând aerul cu o labă, în timp ce cu cealaltă smulgea zăpadă ca să-şi astupe rana.

Hatteras nu se clinti: aştepta cu cuţitul în mână. Dar ochise bine şi lovise cu un glonte sigur, cu o mână care

nu tremura; înainte de sosirea tovarăşilor săi, cuţitul lui era vârât în întregime în gâtul animalului, care cădea pentru a nu se mai ridica niciodată.

— Victorie! strigă Johnson.

— Ura! Hatteras! Ura! exclamă doctorul.

Hatteras, deloc emoţionat, privea uriaşul trup, cu braţele încrucişate.

— E rândul meu să intru în acţiune, spuse Johnson: doborârea acestui vânat e un lucru bun, dar nu trebuie să aşteptăm ca frigul să-l facă tare ca piatra; dinţii noştri şi cuţitele n-ar mai putea să facă nimic mai târziu.

Johnson începu atunci să jupoaie monstruoasa fiară, mare aproape cât un bou; era lungă de nouă picioare, cu o circumferinţă de şase; din gingii îi ieşeau doi colţi uriaşi, lungi de trei degete.

Johnson despică ursul şi nu găsi decât apă în stomacul lui; acesta nu mâncase, desigur, de multă vreme; totuşi, era foarte gras şi cântărea mai mult de o mie cinci sute de livre; fu împărţit în patru sferturi, din care fiecare era de câte două sute de kilograme de carne, şi vânătorii târâră toată carnea asta până la casa de zăpadă, fără să uite inima animalului, care, la trei ore după acea tot mai bătea cu putere.

Tovarăşii doctorului s-ar fi aruncat cu plăcere asupra acestei cărni crude, dar dânsul îi opri, cerându-le să-i dea răgaz s-o frigă.

Clawbonny, intrând în casă, fusese surprins de frigul ce domnea acolo; se apropie de sobă şi o găsi complet stinsă; ocupaţiile din timpul zilei, chiar emoţiile, îl făcuseră pe Johnson să-şi uite îndatorirea care îi revenea de obicei. Doctorul se pregătea să aprindă iar focul, dar nu găsi nici măcar o singură scânteie prin cenuşa răcită.

„Hai, puţină răbdare!” îşi spuse el.

Se întoarse la sanie ca să caute iască şi-i ceru lui Johnson amnarul.

— Soba e stinsă, îi spuse el.

— E vina mea, răspunse Johnson.

Şi căută amnarul acolo unde avea obiceiul să-l pună; fu surprins negăsindu-l acolo. Îşi pipăi celelalte buzunare, fără mai mult succes: intră în casa de zăpadă, întoarse pe toate părțile pătura pe care îşi petrecuse noaptea, dar nu avu mai mult noroc.

— Ei, ce se aude? îi strigă doctorul. Johnson se întoarse şi-şi privi tovarăşii.

— Amnarul nu cumva e la dumneavoastră, domnule Clawbonny? întrebă el.

— Nu, Johnson.

— Nici la dumneata?

— Nu, răspunse Hatteras.

— A fost mereu la dumneata, spuse din nou doctorul.

— Ei bine, nu-l mai am… murmură bătrânul marinar, pălind.

— Nu-l mai ai! exclamă doctorul, care nu-şi putu împiedica o tresărire. Nu mai exista alt amnar şi această pierdere putea să aibă consecințe groaznice.

— Caută bine, Johnson, spuse doctorul.

Acesta alergă spre blocul de gheață dindărătul căruia pândise ursul, apoi chiar la locul luptei, unde-l tăiase în bucăți; dar nu găsi nimic. Se întoarse disperat. Hatteras îl privi fără să-i facă nicio mustrare.

— Asta-i grav, îi spuse el doctorului.

— Da, răspunse acesta din urmă.

— N-aveam nici măcar vreun instrument, o lunetă, de la care am putea să scoatem lentila ca să aprindem focul cu ajutorul ei.

— Ştiu asta, răspunse doctorul, şi-mi pare rău, căci razele solare ar fi avut destulă putere ca să aprindă iasca.

— Ei bine, făcu Hatteras, atunci trebuie să ne potolim foamea cu carnea asta crudă; apoi ne vom continua drumul şi vom încerca să ajungem la vas.

— Da! spuse doctorul, cufundat în gânduri. Da,

aceasta ar fi cu putinţă, la nevoie. De ce nu? Am putea încerca...

— La ce vă gândiţi? întrebă Hatteras.

— Mi-a venit o idee...

— O idee! exclamă Johnson. O idee de-a dumneavoastră! Atunci suntem salvaţi!

— Va reuşi ea, oare? răspunse doctorul, aceasta-i întrebarea?

— Care-i planul dumneavoastră? întrebă Hatteras.

— N-avem lentile; ei bine, vom face una.

— Cum? întrebă Johnson.

— Cu o bucată de gheaţă pe care o vom şlefui.

— Cum? Credeţi?...

— De ce nu? Se pune problema de a face să conveargă razele soarelui către un focar central, şi gheaţa ne poate servi în acest scop şi cel mai bun cristal.

— E oare cu putinţă? întrebă Johnson.

— Da, numai că aş prefera gheaţă de apă dulce în loc de gheaţă de apă sărată. E mai transparentă şi mai dură.

— Dar, dacă nu mă înşel, spuse Johnson indicând un hummock la nicio sută de paşi, blocul acesta cu un aspect aproape negricios şi culoarea verde arată...

— Ai dreptate: veniţi, prieteni; luaţi-vă securea; Johnson...

Cei trei oameni se îndreptară spre blocul indicat, format în adevăr din gheaţă de apă dulce. Doctorul tăie din el o bucată cu un diametru de un picior şi începu s-o cioplească, ce-i drept, cam grosolan, cu securea; apoi îi netezi suprafaţa cu cuţitul; în sfârşit, o şlefui încet, încet, cu mâna şi obţinu curând o lentilă transparentă, făcută parcă din cel mai splendid cristal.

Atunci se întoarse la intrarea casei de zăpadă; acolo luă o bucată de iască şi-şi începu experienţa.

Soarele strălucea în momentul acela destul de puternic; doctorul expuse lentila de gheaţă la razele pe care le concentra deasupra iascăi.

Aceasta luă foc în câteva secunde.

— Ura! Ura! exclamă Johnson, care nu putea să-şi creadă ochilor. Ah! domnule Clawbonny! domnule Clawbonny!

Bătrânul marinar nu-şi putea reține bucuria; umbla de colo până colo ca un nebun.

Doctorul se întoarse în casă; după câteva minute soba duduia şi, în curând, un miros delicios de friptură îl scoase pe Bell din toropeală.

Se poate ghici cât de sărbătorit a fost acest prânz; totuşi, doctorul îşi sfătui tovarăşii să fie cumpătați; le dădu propriul său exemplu şi, în timp ce mânca, îşi continua vorba.

— Astăzi trăim o zi fericită, spuse el; avem provizii asigurate pentru restul călătoriei noastre. Totuşi, nu trebuie să ne culcăm pe o ureche şi am face bine s-o pornim iar la drum.

— Nu cred că avem de făcut mai mult de patruzeci şi opt de ore până la *Porpoise*, spuse Altamont, care reîncepuse să vorbească aproape normal.

— Speri, spuse doctorul râzând, că vom găsi acolo cu ce să facem focul?

— Da, răspunse americanul.

— Căci, aşa bună cum e lentila mea de gheață, spuse în continuare doctorul, ar lăsa mult de dorit în zilele în care nu e soare, şi aceste zile sunt numeroase la mai puțin de patru grade de pol!

— Într-adevăr, răspunse Altamont suspinând; la mai puțin de patru grade! Vasul meu a ajuns acolo unde niciodată alt vas nu s-a aventurat înaintea lui!

— La drum! comandă Hatteras cu o voce tăioasă.

— La drum! repetă doctorul, aruncând o privire neliniştită spre cei doi căpitani.

Forțele călătorilor se refăcură repede; câinii avuseseră o parte îmbelşugată din resturile ursului şi grupul îşi reluă în grabă drumul spre nord.

În timpul drumului, doctorul voi să scoată de la Altamont câteva lămuriri cu privire la motivele care l-au dus atât de departe, dar americanul răspunse în doi peri.

— Doi oameni care trebuie supravegheați, îi spuse doctorul la ureche bătrânului şef de echipaj.

— Da! răspunse Johnson.

— Hatteras nu-i adresează niciodată cuvântul americanului, iar acesta pare foarte puțin dispus să se arate recunoscător! Din fericire, sunt eu aici.

— Domnule Clawbonny, îl preveni Johnson, de când acest yankeu a început să-şi revină, mutra lui nu prea îmi place.

— Ori mă înşel eu foarte tare, răspunse doctorul, ori bănuieşte planurile lui Hatteras!

— Credeți, deci, că străinul acesta o fi avut aceleaşi scopuri?

— Cine ştie, Johnson? Americanii sunt curajoşi şi îndrăzneți; ceea ce voia să facă un englez, putea să încerce şi un american!

— Credeți că Altamont?...

— Nu cred nimic, răspunse doctorul, dar poziția vasului său pe drumul spre pol dă de gândit.

— Totuşi, Altamont pretinde că ar fi fost târât fără voia lui!

— Aşa spune! Da, dar mi s-a părut că surprind pe buzele lui un zâmbet ciudat!

— Drace! Domnule Clawbonny, o rivalitate între doi oameni de asemenea calibru ne-ar pune într-o situație neplăcută.

— Deie Domnul să mă înşel, Johnson, căci această situație ar putea să ne aducă complicații grave, dacă nu chiar o catastrofă!

— Sper că Altamont nu va uita că i-am salvat viața!

— Dar, la rândul lui, ne-o va salva şi el pe-a noastră. Mărturisesc că fără noi el n-ar mai exista; dar fără el, fără vasul lui, fără proviziile pe care le conține, ce ne-am

face?

— În sfârşit, domnule Clawbonny, sunteți aici şi sper că, cu ajutorul dumneavoastră, totul va fi în ordine.

— Sper şi eu, Johnson.

Călătoria continuă fără niciun incident; carnea de urs nu lipsea şi făcură din ea mese îmbelşugate; în rândurile grupului domnea chiar buna dispoziție, datorită glumelor pe care le făcea doctorul, şi filosofiei sale încurajatoare. Omul acesta vrednic găsea întotdeauna în traista lui de savant câte o învățătură de tras, din fapte şi din lucruri. Continua să fie sănătos; nu slăbise prea mult, în ciuda oboselii şi a lipsurilor; amicii lui din Liverpool l-ar fi recunoscut fără greutate, mai ales după buna dispoziție pe care nimic nu putea să i-o strice.

În timpul dimineții de sâmbătă, înfățişarea uriaşei câmpii de gheață începu să se schimbe simțitor; ghețurile răscolite, pack-urile mai dese, hummock-urile îngrămădite demonstrau că ice-field-urile erau supuse la o mare presiune. Cu siguranță că vreun continent necunoscut, vreo insulă nouă, care îngusta şenalele, trebuie să fi produs această schimbare. Blocuri de gheață de apă dulce, mai dese şi mai mari, indicau apropierea unei coaste.

Exista, deci, la o distanță mică, un ținut nou, şi doctorul ardea de dorința de a îmbogăți cu acest ținut hărțile emisferei boreale. Nici nu ne putem închipui plăcerea aceasta de a descoperi coaste necunoscute şi a le desena conturul cu vârful creionului; în timp ce visul lui Hatteras era să pună piciorul la pol, acesta era scopul doctorului şi se bucura dinainte gândindu-se la numele pe care le-ar da mărilor, strâmtorilor, celor mai mici cotituri ale acestor noi continente. Desigur, în această glorioasă nomenclatură nu-i omitea nici pe tovarăşii, nici pe prietenii săi, nici pe „grațioasa sa maiestate”, nici familia regală; dar nu se uita nici pe el şi întrevedea un anumit „cap Clawbonny” cu o legitimă satisfacție.

Gândurile acestea îl preocupă toată ziua. Tabăra de noapte a fost instalată ca de obicei, şi fiecare veghe pe rând în timpul nopții petrecute în apropierea unor ținuturi necunoscute.

A doua zi, duminica, după un dejun bogat şi suculent, procurat de labele ursului, călătorii se îndreptară spre nord, cu o uşoară deviere a direcției spre vest; drumul devenea mai greu; totuşi mergeau repede.

Altamont, de sus de pe sanie, scruta orizontul cu atenție înfrigurată; tovarăşii lui erau pradă unei nelinişti involuntare. Ultimele calcule făcute după soare arătaseră drept latitudine exactă 83°35', iar drept longitudine 120°15'; era poziția atribuită vasului american; problema vitală avea deci să-şi găsească rezolvarea în timpul acelei zile.

În sfârşit, spre ora două după masă. Altamont, ridicându-se complet în picioare, opri micul grup cu un strigăt răsunător şi, arătând cu degetul spre o masă albă pe care orice altă privire ar fi confundat-o cu ice-berg-urile înconjurătoare, exclamă cu glas puternic: „Iată-l pe *Porpoise*".

Capitolul VI

Porpoise

24 mai e ziua acelei vesele sărbători, duminica Floriilor, când străzile satelor şi ale oraşelor din Europa sunt presărate cu flori şi cu frunze: atunci aerul e plin de dangătul clopotelor şi de miresme pătrunzătoare.

Dar aici, în ținutul acesta pustiu, câtă tristețe! Ce tăcere! Un vânt aspru şi schimbător, nicio frunză uscată, niciun firicel de iarbă.

Şi totuşi, duminica aceea era şi ea o zi de bucurie

pentru călători, căci aveau să găsească, în sfârşit, mijloacele de trai a căror lipsă i-ar fi osândit la o moarte grabnică.

Grăbiră pasul; câinii traseră sania cu mai multă energie. Duk lătră de satisfacție şi grupul ajunse curând la vasul american.

Porpoise era în întregime îngropat sub zăpadă; nu mai avea niciun catarg, nici vergă, nici parâmă; tot greementul [99] lui fusese distrus în momentul naufragiului. Vasul se găsea prins într-un pat de stânci, care pe atunci nu se vedea deloc. *Porpoise*, răsturnat pe o parte de violența loviturii, cu carena spartă, părea de nelocuit. Lucru de care îşi dădură seama şi căpitanul, doctorul şi Johnson după ce pătrunseră nu fără greutate în interiorul navei. Au trebuit să dea la o parte mai mult de cincisprezece picioare de gheață, înainte de a ajunge la marele tambuchi; dar, spre bucuria generală, văzură că animalele, ale căror urme numeroase se vedeau pe câmp, respectaseră prețiosul depozit de provizii.

— Dacă avem aici combustibilul şi hrana asigurată, spuse Johnson, coca, în schimb, nu mi se pare locuibilă.

— Atunci trebuie să construim o casă de zăpadă, răspunse Hatteras şi să ne instalăm pe continent cât mai bine.

— Fără îndoială, reluă doctorul; dar să nu ne grăbim şi să facem treaba aşa cum trebuie. La nevoie, ne putem caza provizoriu pe vas; în timpul acesta, vom construi o casă solidă, în stare să ne apere împotriva frigului şi animalelor. Mă însărcinez să fiu eu arhitectul şi mă veți vedea la treabă!

— Nu mă îndoiesc de talentele dumneavoastră, domnule Clawbonny, răspunse Johnson; să ne instalăm aici cât mai bine cu putință şi vom inventaria tot ce cuprinde vasul; din nefericire nu văd nici balenieră, nici

[99] Greement – echipamentul unei corăbii (scripete, funii, pânze, etc.).

barcă, iar aceste resturi sunt într-o stare prea proastă ca să construim o ambarcație.

— Cine ştie? răspunse doctorul: cu timpul şi gândindu-ne mai bine, putem face multe lucruri. Acum nu se pune problema să navigam, ci să construim o locuință stabilă; propun, deci, să nu întocmim alte planuri, ci să facem fiecare lucru la timpul său.

— E înțelept, încuviință Hatteras; să începem cu ce e mai urgent.

Cei trei tovarăşi părăsiră vasul, se întoarseră la sanie şi împărtăşiră ideile lor şi lui Bell, şi americanului. Bell se declară gata să înceapă lucrul; americanul clătină din cap aflând că nu se poate face nimic cu vasul lui; dar, cum discuția ar fi fost de prisos în clipa aceea, au rămas la proiectul de a se adăposti mai întâi pe *Porpoise* şi de a construi o locuință încăpătoare pe coastă.

La ora patru după-masă, cei cinci călători erau, de bine, de rău, instalați pe puntea inferioară; cu ajutorul prăjinilor din arboradă şi a resturilor de catarge, Bell instalase o podea aproape orizontală; au aşezat pe ea păturile întărite de îngheț pe care căldura unei sobe le-a readus în curând în starea lor naturală. Altamont, sprijinit de doctor, a putut merge fără prea multă greutate până la locul care-i fusese rezervat. Punând piciorul pe vasul său, lăsă să-i scape un suspin de satisfacție care nu i se păru un semn bun şefului de echipaj.

„Se simte la el acasă, se gândi bătrânul marinar, şi s-ar spune că suntem invitații lui!”

Restul zilei fu consacrat odihnei. Vremea amenința să se schimbe, sub influența vântului de vest; termometrul, instalat afară, arăta 26° sub zero[100].

De fapt, *Porpoise* se afla situat dincolo de polul frigului şi la o latitudine relativ mai puțin glacială, deşi mai

[100] -32° Celsius.

apropiată de nord.

În ziua aceea terminară de mâncat resturile ursului, cu nişte biscuiţi găsiţi în buncărul vasului şi băură câteva ceşti de ceai, apoi îi birui oboseala şi fiecare căzu într-un somn adânc.

Dimineaţa, Hatteras şi tovarăşii lui se treziră cam târziu. Mintea lor urmărea idei noi; nesiguranţa zilei de mâine nu-i mai preocupa; chibzuiau cum să se instaleze cât mai confortabil. Aceşti naufragiaţi se considerau nişte colonişti ajunşi la destinaţie, şi, uitând de suferinţele călătoriei, nu se mai gândeau decât să-şi creeze un viitor suportabil.

— Uf! exclamă doctorul, întinzându-şi braţele, e ceva, să nu trebuiască să te întrebi unde te vei culca diseară şi ce vei mânca a doua zi.

— Să începem prin a face inventarul vasului, răspunse Johnson. *Porpoise* fusese perfect echipat şi aprovizionat pentru o expediţie îndepărtată. Inventarul arăta următoarele cantităţi de provizii: şase mii cinci sute livre de făină, grăsime, stafide pentru puddinguri; două mii de livre de carne de vacă şi de porc, sărată; o mie cinci sute de livre de pemmican; şapte sute de livre de zahăr, tot atâtea de ciocolată; o ladă şi jumătate de ceai, cântărind nouăzeci şi şase de livre; cinci sute de livre de orez; mai multe butoaie de fructe şi legume conservate; lime-juice din belşug, seminţe de cochelaria, de măcriş, de creson; trei sute de galoni de rom şi rachiu. În buncăr mai erau cantităţi mari de praf de puşcă, gloanţe şi plumb; cărbuni şi lemne se găseau din belşug. Doctorul strânse cu grijă instrumentele de fizică şi de navigaţie şi chiar o puternică pilă Bunsen, care fusese luată cu scopul de a se face experienţe în domeniul electricităţii.

Pe scurt, proviziile de tot felul puteau să ajungă pentru cinci oameni timp de mai mult de doi ani, consumând raţii întregi. Orice teamă de a muri de foame sau de frig dispăruse.

— Iată-ne existența asigurată, îi spuse doctorul căpitanului, şi nimeni nu ne va împiedica să urcăm până la pol.

— Până la pol! răspunse Hatteras, tresărind.

— Fără îndoială, continuă doctorul, cine ne-ar putea împiedica, în timpul lunilor de vară, să mergem în recunoaştere străbătând aceste pământuri?

— Aceste pământuri, da! Dar mările?

— Nu se poate construi o barcă din scândurile lui *Porpoise*?

— O barcă americană, nu-i aşa? răspunse disprețuitor Hatteras, şi comandată de acest american!

Doctorul înțelese sila căpitanului şi nu socoti necesar să prelungească această discuție. Schimbă, deci, subiectul conversației.

— Acum, când ştim pe ce contăm în legătură cu proviziile, mai spuse el, trebuie să construim magazii pentru ele şi o casă pentru noi. Materialele nu lipsesc şi putem să ne instalăm foarte comod.

— Sper, Bell, adăugă doctorul, adresându-se dulgherului că vei avea prilejul să arăți ce ştii, prietene; de altfel, aş putea să-ți dau câteva sfaturi folositoare.

— Sunt gata, domnule Clawbonny, răspunse Bell; la nevoie, nu mi-ar fi greu să construiesc din blocurile astea de gheață un oraş întreg, cu case şi cu străzi…

— Ei! nu ne trebuie atâta. Să luăm exemplu de la agenții Companiei golfului Hudson: ei construiesc forturi care îi pun la adăpost de fiare şi de indieni. E tot ce ne trebuie: să ne punem cât mai bine la adăpost; de o parte locuința, de cealaltă magaziile, cu un fel de zid care le uneşte şi două bastioane care să ne apere. Voi încerca să-mi amintesc pentru această împrejurare de cunoştințele mele în domeniul instalării taberelor.

— Zău aşa, domnule Clawbonny, spuse Johnson, nu mă îndoiesc că vom face ceva foarte frumos sub conducerea dumneavoastră.

— Ei bine, dragi prieteni, trebuie mai întâi să ne alegem amplasamentul; un inginer bun trebuie, înainte de toate, să cerceteze terenul. Vii cu noi, Hatteras?

— Mă bizui pe dumneavoastră doctore, răspunse căpitanul. Faceți tot ce credeți, în timp ce eu voi merge în susul acestei coaste.

Altamont, încă prea slab ca să ia parte la lucrări, fu lăsat la bordul vasului său, în timp ce englezii puseră piciorul pe continent.

Vremea era frumoasă şi liniştită; termometrul, la prânz, arăta unsprezece grade sub zero[101]; dar lipsa vântului făcea temperatura suportabilă.

Judecând după aşezarea țărmului, o mare foarte întinsa, complet înghețată în momentul acela, se întindea cât vedeai cu ochii spre vest; era mărginită la est de o coastă rotunjită, tăiată de estuare adânci şi înălțată brusc la două sute de iarzi depărtare de plajă; ea forma astfel un golf larg, înțesat de acele stânci periculoase pe care naufragiase *Porpoise*; în depărtare, pe uscat, se ridica un munte, înalt, după aprecierea doctorului, cam de cinci sute de prăjini[102]. Spre nord, un promontoriu se pierdea în mare, după ce acoperise o parte din golf. O insulă de întindere mijlocie apărea din câmpul de gheață la trei mile depărtare de coastă astfel că, dacă n-ar fi existat greutatea de a intra în această radă, ar fi putut oferi un loc de ancorare sigur şi adăpostit. Exista chiar, într-o scobitură a țărmului, un mic liman, foarte accesibil vaselor, dacă totuşi dezghețul ar fi eliberat vreodată de ghețuri această parte a oceanului arctic. De altfel, după povestirile lui Belcher şi ale lui Penny, toată marea aceasta trebuia să fie liberă în timpul lunilor de vară.

La jumătatea coastei, doctorul observă un fel de platou circular cu un diametru cam de două sute de picioare;

---

[101] -23° Celsius.

[102] Prăjină – veche măsură de lungime = 3 m.

acesta domina golful din trei părți, iar a patra era închisă de un zid perpendicular, de douăzeci de prăjini; nu se putea ajunge acolo decât cu ajutorul unor trepte în gheață. Locul părea potrivit pentru o construcție solidă şi putea fi cu uşurință fortificat; natura făcuse primele investiții; era destul să te foloseşti de aşezarea locurilor.

Doctorul, Bell şi Johnson ajunseră pe platou, tăind trepte cu securea în blocurile de gheață; platoul era perfect neted. După ce şi-a dat seama cât de bun era amplasamentul, doctorul hotărî să-l curețe de cele zece picioare de zăpadă întărită care-l acopereau; trebuia, într-adevăr, ca locuința şi magaziile să fie instalate pe o bază solidă.

În timpul zilelor de luni, marți şi miercuri, au lucrat fără întrerupere; în sfârşit, apăru pământul: un granit foarte dur, compact, ale cărui muchii ascuțite erau tăioase ca sticla; în afară de asta, mai conținea granate şi cristale mari de feldspat, pe care cazmaua le scoase la iveală.

Doctorul fixă atunci dimensiunile şi planul casei de zăpadă; ea urma să fie lungă de patruzeci de picioare, lată de douăzeci şi înaltă de zece. Era împărțită în trei încăperi: un salon, un dormitor şi o bucătărie; nu era nevoie de mai mult. În stânga se găsea bucătăria; în dreapta, dormitorul; la mijloc, salonul. Timp de cinci zile s-a muncit fără întrerupere. Materialele nu lipseau; zidurile de gheață trebuiau să fie destul de groase pentru a rezista la dezghețuri, ca să nu rişte să se trezească fără adăpost, nici măcar vara.

Pe măsură ce se înălța, casa căpăta o înfățişare frumoasă; avea patru ferestre la fațadă; două la salon, una la bucătărie, alta la dormitor; geamurile erau făcute din nişte superbe foi de gheață, după moda eschimoşilor, şi lăsau să treacă o lumină dulce, cum e aceea a sticlei mate.

În fața salonului, între cele două ferestre, se întindea

un coridor, asemănător cu un drum acoperit, prin care se intra în casă; o uşă solidă, scoasă de la o cabină a lui *Porpoise*, o închidea ermetic. Odată casa terminată, doctorul fu încântat de opera sa; e greu să spunem cărui stil arhitectonic aparţinea această construcţie, deşi arhitectul şi-ar fi mărturisit preferinţa pentru goticul saxon, atât de răspândit în Anglia; dar era vorba de soliditate, înainte de toate; doctorul se mărgini, aşadar, să asigure faţada cu nişte puternice contraforturi, dese ca stâlpii romani; deasupra, un acoperiş înclinat se sprijinea de peretele de granit. Peretele servea, de asemenea, şi de suport pentru burlanele sobelor care scoteau fumul afară.

Când terminară lucrarea cea mare, începură să se ocupe de instalarea în interior. Au adus în cameră paturile de pe *Porpoise*; ele fură aşezate circular în jurul unei sobe mari. În salon, care servea şi de sufragerie, fură instalate bănci, scaune, fotolii, mese, dulapuri; în sfârşit, bucătăria primi maşinile de gătit ale vasului, împreună cu diferitele lor ustensile. Pânze de corabie întinse pe jos ţineau loc de covoare şi îndeplineau şi funcţia de draperii la uşile interioare care nu aveau alt mijloc de închidere.

Zidurile casei măsurau în mod obişnuit cinci picioare grosime, iar ochiurile ferestrelor păreau a fi nişte ambrazuri în zid pentru tunuri.

Totul era foarte solid; ce se putea cere mai mult? Ah! dacă ai fi stat să-l asculţi pe doctor, câte nu s-ar mai fi putut face din gheaţa şi zăpada asta, care se lasă atât de bine modelată? Cât era ziua de lungă, doctorul rumega mii de planuri splendide pe care nici nu se gândea să le realizeze, dar înveselea în felul acesta munca tuturor prin resursele minţii sale.

De altfel, ca bibliofil ce era, citise o carte destul de rară, de domnul Kraft. Având drept titlu: „Descrierea amănunţită a casei de gheaţă construită la St.

Petersburg, în ianuarie 1740, şi a tuturor obiectelor ce le conţinea”. Această amintire îi stimula peste măsură spiritul inventiv. El povesti într-o seară tovarăşilor săi minunăţiile casei de gheaţă.

— Ceea ce s-a făcut la St. Petersburg, le spuse el, nu putem face şi noi aici? Ce ne lipseşte? Nimic, nici măcar imaginaţia!

— Era chiar aşa de frumos? întrebă Johnson.

— Era feeric, prietene. Casa, construită din ordinul împărătesei Ana şi în care organizase căsătoria unuia dintre bufonii săi, în 1740, era aproape la fel de mare ca a noastră; înaintea faţadei se înşirau şase tunuri de gheaţă pe afetele lor; s-a tras de mai multe ori cu pulbere şi cu ghiulele, dar aceste tunuri nu s-au sfărâmat; mai erau acolo şi mortiere, tăiate pentru bombe de şaizeci de livre; astfel, la nevoie, am putea să instalăm şi noi o artilerie formidabilă; bronzul nu-i departe şi ne cade din cer. Dar acolo unde gustul şi arta au repurtat un triumf, a fost frontonul palatului, împodobit cu statui de gheaţă de o mare frumuseţe; peronul oferea privirilor vase cu flori şi portocali, făcuţi din acelaşi material. În dreapta se ridica un elefant uriaş care ziua zvârlea apă pe trompă, iar noaptea, petrol aprins! Hei! ce menajerie am face, dacă am dori!

— În privinţa animalelor, replică Johnson, îmi închipui că n-o să ducem lipsă şi, chiar dacă n-or fi de gheaţă, nu vor fi mai puţin interesante!

— Bine, răspunse belicosul doctor, vom şti să ne apărăm de atacurile lor; dar, ca să ne întoarcem la casa mea din St. Petersburg, voi adăuga că înăuntru erau mese, toalete, oglinzi, candelabre, lumânări, paturi, saltele, perne, perdele, pendule, scaune, cărţi de joc, şifoniere cu tot ce trebuie, totul din gheaţă cizelată, cu ornamente din cercuri înlănţuite, în sfârşit, un mobilier căruia nu-i lipsea nimic.

— Era deci, un palat adevărat? întrebă Bell.

— Un palat splendid şi demn de o suverană! Ah, gheaţa! Ce bine a procedat providenţa că a inventat-o, căci se pot face din ea atâtea minunăţii şi mai poate oferi şi tihnă naufragiaţilor!

Amenajarea casei de zăpadă dură până la 31 martie; ziua aceasta fu consacrată odihnei; şi-au petrecut-o în salon şi fiecare a putut să aprecieze ce bine fuseseră dispuse încăperile casei de zăpadă.

A doua zi, s-au ocupat de construirea magaziilor şi a depozitului de muniţii; a fost o treabă de vreo opt zile, în care s-a cuprins şi timpul folosit pentru descărcarea completă a lui *Porpoise*, operaţie care nu se făcu fără greutate, căci temperatura prea scăzută nu permitea să se lucreze multă vreme. În fine, în ziua de opt aprilie, proviziile, combustibilul şi muniţiile se găseau pe uscat şi perfect adăpostite; magaziile erau aşezate la nord, iar depozitul de muniţii, la sudul platoului, cam la şaizeci de picioare de fiecare colţ al casei; lângă magazii fu construită un fel de cuşcă pentru câini; era menită să adăpostească atelajul groenlandez şi doctorul îl cinsti cu numele de „dog-palace”. Cât despre Duk, împărţea cu ei locuinţa comună.

Atunci, doctorul trecu la asigurarea mijloacelor de apărare a taberei. Sub conducerea lui, casa fu înconjurată cu o adevărată fortificaţie de gheaţă care o puse la adăpost de orice invazie; înălţimea ei forma un zid natural de apărare şi, cum nu avea nici intrânduri, nici ieşinduri, era la fel de puternică pe toate părţile. Organizând acest sistem de apărare, doctorul îţi aducea aminte de vrednicul unchi Tobie al lui Sterne[103], cu care semăna ca bunătate şi blândeţe. Trebuie să-l vezi calculând panta taluzului interior, înclinaţia terasei şi lărgimea banchetei; dar toate se făceau atât de uşor, datorită acestei zăpezi care nu opunea nicio piedică,

---

103 Sterne Lawrence (1713 – 1768) – scriitor englez, născut la Clonwel, în Irlanda.

încât era o adevărată plăcere, iar drăguțul de inginer fu în măsură să-i dea zidului său de gheață o grosime de şapte picioare; de altfel, cum palatul domina golful, nu avea de construit nici contra-escarpă, nici taluz exterior, nici pante; parapetul de după ce urma contururile palatului, o lua înapoi de-a lungul peretelui de stâncă şi venea să se lipească de ambele părți ale casei. Lucrările de instalare a taberei fură terminate către 15 aprilie. Fortul era complet gata şi doctorul părea foarte mândru de opera lui.

În adevăr, zidul acesta fortificat ar fi putut rezista multă vreme în fața unui trib de eschimoşi, dacă s-ar fi putut întâlni astfel de duşmani la o asemenea latitudine; dar nu era urmă de ființe omeneşti pe coastă. Hatteras, făcând releveul configurației acestui golf, nu văzu niciodată măcar o singură urmă din acele colibe care se găsesc în mod obişnuit prin ținuturile locuite de triburi groenlandeze; naufragiații de pe *Forward* şi de pe *Porpoise* păreau să fie primii care au pus piciorul pe acest pământ necunoscut.

Dar dacă n-avea de ce să le fie frică de oameni, se puteau teme de fiare, şi fortul astfel apărat trebuia să pună la adăpost mica lui garnizoană împotriva atacurilor.

Capitolul VII

O discuție despre hărți

În timpul acestor pregătiri de iernat, Altamont se însănătoşise complet şi-şi recăpătase forțele; putu chiar să se ocupe de descărcatul vasului. Constituția lui puternică birui în cele din urmă, iar paloarea sa nu putu să reziste multă vreme sângelui său viguros.

Vedeai cum renaşte în el omul voinic şi cu sângele bogat, omul energic şi deştept, dotat cu un caracter hotărât, americanul întreprinzător, îndrăzneț, gata la orice; era originar din New-York şi naviga din copilărie, aşa cum le spusese noilor săi tovarăşi; vasul lui, *Porpoise*, fusese echipat şi lansat la apă de către o societate de negustori bogați din Statele Unite, în fruntea căreia se afla celebrul Grinnel.

Anumite potriviri existau între Hatteras şi el, potriviri de caracter, dar nu simpatii. Asemănările nu erau dintre acelea care să-i împrietenească pe aceşti doi oameni, ba, dimpotrivă. De altfel, un observator ar fi desluşit, totuşi, la ei, mari nepotriviri; astfel, deşi părea mai sincer, Altamont era mai puțin deschis decât Hatteras; manifestând mai multă îngăduință, era mai puțin leal; firea lui prietenească nu inspira atâta încredere ca firea ursuză a căpitanului. Acesta spunea ce gândea o dată şi bine, apoi se închidea în el. Celălalt, vorbind mult, adesea nu spunea nimic.

Iată ce desluşise doctorul, cu timpul, din caracterul americanului, şi avea dreptate să presimtă o viitoare antipatie, dacă nu chiar ură, între căpitanii lui *Porpoise* şi *Forward*.

Şi totuşi, dintre aceşti doi comandanți, trebuia să comande numai unul singur. Desigur, Hatteras avea toate drepturile să pretindă americanului să-i dea ascultare, dreptul celui mai vechi şi cel al forței. Dar dacă unul era în fruntea alor săi, celălalt se afla pe bordul vasului său. Şi acest lucru se simțea. Din calcul, sau din instinct, Altamont a fost mai întâi atras spre doctor; îi datora viața, dar simpatia îl împingea către omul acesta vrednic chiar mai mult decât recunoştința. Era efectul de neînlăturat al firii lui Clawbonny; prietenii răsăreau alături de el ca spicele sub razele soarelui. Se spune despre unii oameni că se scoală la cinci dimineața ca să-şi facă duşmani; doctorul n-ar fi reuşit, chiar de s-ar fi

sculat la patru.

Totuşi, el se hotărî să tragă foloase de pe urma prieteniei lui Altamont, ca să cunoască adevăratul motiv al prezenței sale în mările polare. Dar americanul, cu toată vorbăria lui, răspunse fără să răspundă, susținând, ca de obicei, că încercase să găsească o trecere spre nord-vest.

Doctorul bănuia că expediția acestuia avea alt scop, acelaşi de care se temea Hatteras, aşa că hotărî să nu-i mai pună niciodată pe cei doi adversari în situația de a se certa pe tema asta; dar nu reuşea întotdeauna. Cele mai simple conversații amenințau să devieze, fără voia lui, şi din fiecare vorbă puteau să scapere scântei, când se ciocneau interesele lor potrivnice.

Şi, într-adevăr, aşa s-a şi întâmplat în curând. Când s-a terminat casa, doctorul hotărî s-o inaugureze printr-un prânz măreț; era una din ideile bune a lui Clawbonny, care voia să readucă pe acest continent obiceiurile şi plăcerile vieții europene. Bell vânase tocmai câteva potârnichi şi un iepure alb, primul sol al noii primăveri.

Ospățul avu loc la 14 aprilie, pe o vreme frumoasă, foarte uscată; frigul nu îndrăznea să pătrundă în casa de gheață: sobele care duduiau l-ar fi biruit cu uşurință.

Au mâncat bine; carnea proaspătă constitui o variație plăcută față de obişnuitul pemmican şi de cărnurile sărate; un pudding minunat, preparat de mâna doctorului, se bucură de onorurile unui bis; s-a mai cerut o porție; savantul meşter-bucătar, cu şorț şi cu cuțitul la brâu, ar fi făcut cinste şi bucătăriei marelui cancelar al Angliei.

La desert îşi tăcură apariția lichiorurile; americanul nu era supus regimului de teetotalers al englezilor, deci n-avea niciun motiv ca să se lipsească de un pahar de gin sau de brandy: ceilalți comeseni, de obicei oameni cumpătați, puteau să-şi permită fără niciun neajuns

această abatere de la regulă; aşadar, în baza ordonanţei date de medic, fiecare putu să ciocnească un pahar la sfârşitul acestui prânz unic. În timpul toasturilor închinate Statelor Unite, Hatteras tăcu, pur şi simplu.

În momentul acela, doctorul puse o chestiune interesantă pe tapet:

— Dragi prieteni, spuse el, nu e destul că am străbătut strâmtorile, banchizele, câmpurile de gheaţă şi că am ajuns până aici; ne mai rămâne ceva de făcut. Vin să vă propun să dăm nume acestui pământ ospitalier, în care ne-am găsit salvarea şi odihna; este datina respectată de toţi navigatorii din lume şi nu e niciunul dintre ei care să nu fi procedat la fel într-o asemenea împrejurare; trebuie, deci, ca la întoarcerea noastră să raportăm, odată cu configuraţia hidrografică a coastelor, denumirile care deosebesc capurile, golfurile, limbile de pământ şi promontoriile. E absolut necesar.

— Iată o vorbă înţeleaptă! exclamă Johnson; de altfel, atunci când împrejurările îţi îngăduie, pui un nume tuturor acestor ţinuturi; ele capătă un aer serios şi nu mai ai dreptul să te consideri părăsit pe un continent necunoscut.

— Fără să mai punem la socoteală, replică Bell, că se simplifică instrucţiunile în timpul călătoriei şi se uşurează executarea ordinelor; se poate întâmpla să fim siliţi să ne despărţim în timpul vreunei expediţii sau la vreo vânătoare şi nu există nimic mai potrivit ca să-ţi regăseşti drumul decât să ştii cum îl cheamă.

— Ei bine, spuse doctorul, deoarece suntem cu toţii de acord în această privinţă, să căutăm acum să ne înţelegem asupra numelor pe care să le dăm şi să nu omitem nici ţara noastră şi nici pe prietenii noştri din nomenclatură. Cât despre mine, când îmi arunc privirea pe hartă, nimic nu-mi face o plăcere mai mare decât să remarc numele unui compatriot în vârful unui cap, lângă o insulă sau în mijlocul vreunei mări. E amestecul

încântător al prieteniei în geografie.

— Aveți dreptate, doctore, răspunse americanul, şi, în plus, le spuneți pe toate acestea într-un mod care le ridică valoarea.

— Hai, spuse doctorul, să procedăm în ordine.

Hatteras nu luase încă parte la discuție; el medita. Totuşi, deoarece privirile tovarăşilor săi s-au ațintit asupra lui, se ridică şi spuse:

— Dacă nu există o idee mai bună, şi mă gândesc că nimeni din cei de față nu mă va contrazice (în clipa aceea Hatteras îl privea pe Altamont), mi se pare potrivit să-i dăm casei noastre numele priceputului ei arhitect şi celui mai bun dintre noi, şi să-i spunem „Doctor's House".

— Aşa e! întări Bell.

— Bine! exclamă Johnson. Casa Doctorului.

— E cea mai bună idee, răspunse Altamont. Ura, pentru doctorul Clawbonny!

Un triplu „Ura!" fu scos într-un acord unanim, în care se amestecară şi lătrăturile aprobatoare ale lui Duk.

— Aşadar, reluă Hatteras vorba, această casă să fie numită astfel, aşteptând ca un ținut nou să ne îngăduie să-i dăm numele prietenului nostru.

— Ah, tăcu bătrânul Johnson, dacă paradisul n-ar avea nume, i s-ar potrivi de minune cel de „Clawbonny"!

Doctorul, foarte emoționat, voi să se apere din modestie; dar n-avu cum: trebuia să treacă prin asta. Rămase, deci, bine şi după toate regulile stabilit că acest prânz vesel fusese luat în marele salon din Doctor's House, după ce fusese pregătit în bucătăria de la Doctor's House şi că vor merge să se culce veseli în dormitorul din Doctor's House.

— Acum, spuse doctorul, să trecem la puncte mai importante ale descoperirilor noastre.

— Există, răspunse Hatteras, marea aceasta uriaşă care ne înconjoară şi ale cărei valuri n-au fost brăzdate

încă de niciun vas.

— Niciun vas?! Mi se pare, totuşi, spuse Altamont, că *Porpoise* nu trebuie să fie uitat; afară de cazul când a venit pe calea uscatului, adăugă el batjocoritor.

— S-ar putea crede aşa ceva, replică Hatteras, văzând stâncile pe care pluteşte în clipa de faţă.

— E adevărat, Hatteras, spuse Altamont, pe un ton înţepat; dar, oricum am lua-o, nu-i mai bine aşa, decât să se fi pulverizat în aer, cum a făcut *Forward*?

Hatteras era tocmai să răspundă pe un ton pornit, când interveni doctorul.

— Prieteni, spuse el, aici nu-i deloc vorba despre vase ci de o mare nouă...

— Nu e nouă, răspunse Altamont. Numele ei figurează pe toate hărţile polare. Se numeşte Oceanul Boreal şi nu cred că ar fi potrivit săi schimbăm numele; mai târziu, dacă descoperim că nu formează decât o stâmtoare sau un golf, vom vedea ce va fi de făcut.

— Fie, consimţi Hatteras.

— Iată că ne-am înţeles, spuse doctorul, aproape regretând că provocase o discuţie încărcată de rivalităţi.

— Să ajungem, deci, la ţinutul pe care călcăm în momentul de faţă, reluă discuţia Hatteras. Nu ştiu să aibă vreun nume pe hărţile cele noi!

Şi, vorbind astfel, se uită ţintă la Altamont, care nu-şi plecă privirea şi răspunse:

— S-ar putea să te înşeli iar, Hatteras.

— Să mă înşel! Cum?! ţinutul acesta necunoscut, pământul acesta nou...

— Are un nume, răspunse liniştit americanul. Hatteras tăcu. Buzele îi tremurau.

— Şi cum se numeşte? întrebă doctorul, puţin mirat de afirmaţia americanului.

— Dragul meu Clawbonny, răspunse Altamont, există obiceiul, ca să nu spun dreptul, ca fiecare navigator să boteze continentul pe care-l abordează primul. Mi se

pare, deci, că într-o asemenea împrejurare pot, trebuie să mă folosesc de dreptul de necontestat...

— Totuşi... spuse Johnson, căruia-i displăcea calmul tăios al lui Altamont.

— Mi se pare greu să se pretindă, continuă Altamont, că *Porpoise* n-ar fi tras la acest țărm şi, chiar dacă am admite că a venit pe uscat, adăugă el privind spre Hatteras, lucrul nu poate fi pus la îndoială.

— E o pretenție pe care n-aş putea s-o admit, răspunse Hatters, pe un ton grav, stăpânindu-se. Ca să dai numele unui ținut, trebuie cel puțin să-l descoperi şi bănuiesc că n-ai făcut acest lucru. De altfel, fără noi unde ai fi acum dumneata, domnule care vrei să ne impui condiții? La douăzeci de picioare sub zăpadă!

— Şi fără mine, domnule, replică prompt americanul, fără vasul meu, ce ați fi în clipa de față? Morți de frig şi de foame.

— Prieteni, spuse doctorul, intervenind cum se pricepea mai bine, stați, fiți calmi, totul se poate aranja! Ascultați-mă!

— Domnul, continuă Altamont, arătând spre căpitan, va putea să dea nume tuturor ținuturilor pe care le va descoperi, dacă le va descoperi; dar acest continent îmi aparține! N-aş putea admite nici măcar soluția de a purta două nume, cum e ținutul Grinnel care se mai numeşte şi ținutul Prințul Albert, pentru că un englez şi un american l-au descoperit aproape în acelaşi timp. Aici e altceva: drepturile mele de prioritate sunt de necontestat. Niciun vas, înaintea vasului meu, n-a atins această coastă cu bordajul lui. Nicio ființă omenească, înaintea mea, n-a pus piciorul pe acest continent; or, eu i-am dat un nume şi-l voi păstra.

— Şi ce nume i-ai dat? întrebă Doctorul.

— „Noua Americă”, răspunse Altamont.

Pumnii lui Hatteras se încleştară pe masă, dar cu un efort teribil se stăpâni.

— Îmi puteți dovedi că vreun englez ar fi pus vreodată piciorul pe acest pământ înaintea unui american? mai spuse Altamont.

Johnson şi Bell tăceau, deşi nu erau mai puțin enervați decât căpitanul de trufaşa îndrăzneală a celui care-i contrazicea. Dar n-aveai ce să-i răspunzi. Doctorul reluă vorba, după o tăcere penibilă de câteva clipe:

— Dragi prieteni, spuse el, prima lege omenească este legea dreptății; ea le cuprinde pe toate celelalte. Să fim, aşadar, drepți şi să nu ne lăsăm antrenați de sentimente josnice. Prioritatea lui Altamont mi se pare incontestabilă. Nu avem ce discuta; ne vom lua revanşa mai târziu, iar Anglia îşi va avea partea ei în viitoarele descoperiri. Să-i lăsăm, deci, acestui ținut numele de Noua Americă. Dar Altamont, dându-i acest nume, n-a dispus, socotesc eu, şi de capurile, golfurile, limbile de pământ, promontoriile pe care le cuprinde şi nu văd nicio piedică să numim acest golf „golful Victoria”!

— Niciuna, răspunse Altamont, dacă acel cap, care intră acolo, până în mare, va purta numele de „capul Washington”.

— Ai fi putut, domnule, să alegi un nume mai puțin neplăcut pentru o ureche englezească, strigă Hatteras ieşindu-şi din fire.

— Dar nu mai drag pentru o ureche americană, răspunse Altamont cu multă mândrie.

— Stați! Stați! strigă doctorul, căruia îi venea foarte greu să mențină pacea în această mică lume, nicio discuție în această privință! Să-i fie permis unui american să fie mândru de oamenii iluştri ai poporului său! Să onorăm geniul, oriunde se află el. Deoarece Altamont a ales, să vorbim acum pentru noi şi ai noştri. Căpitanul nostru…

— Doctore, răspunse acesta din urmă, fiind vorba de un pământ american, doresc ca numele meu să nu figureze…

— E o hotărâre irevocabilă? întrebă doctorul.

— Absolută! răspunse Hatteras.

Doctorul nu insistă.

— Ei bine, e rândul nostru, spuse el adresându-se bătrânului marinar şi dulgherului; să lăsăm pe aici o urmă a trecerii noastre. Vă propun ca insula pe care o vedem la trei mile în larg s-o numim „Insula Johnson”, în onoarea şefului nostru de echipaj.

— O! făcu acesta din urmă, puțin încurcat, domnule Clawbonny!

— Cât despre muntele acesta, pe care l-am descoperit spre vest, îi vom da numele de „Bell-Mount”, dacă dulgherul nostru consimte.

— Mă simt prea onorat, răspunse Bell.

— E drept să fie aşa, spuse doctorul.

— Mai bine nici nu se putea, întări Altamont.

— Nu ne mai rămâne, aşadar, decât să botezăm fortul nostru, continuă doctorul; asupra acestei chestiuni nu vom avea niciun fel de discuții; faptul că în momentul de față suntem la adăpost nu-l datorăm nici grațioasei sale maiestăți, regina Victoria, nici lui Washington, ci providenței, care, adunându-ne la un loc, ne-a salvat pe toți. Fortul să se numească, deci, „Fort-Providence”!

— E bine găsit! răspunse Altamont.

— Fort-Providence, reluă vorba Johnson, sună bine aşa! deci, revenind din călătoriile noastre spre nord, vom lua-o pe la capul Washington ca să ajungem în golful Victoria, de acolo la Fort-Providence, unde vom găsi odihna şi hrana în Doctor’s House.

— Iată că ne-am înțeles, răspunse doctorul; mai târziu, pe măsura descoperirilor făcute de noi, vom avea alte nume de pus, care nu vor mai provoca, sper, niciun fel de discuție; căci, dragi prieteni, aici trebuie să ne sprijinim unii pe alții şi să ne iubim; noi reprezentăm întreaga omenire pe această bucățică de coastă; să nu ne lăsăm, deci, pradă nevrednicelor pasiuni care sfâşie societățile

omeneşti; să ne unim în aşa fel, încât să rămânem puternici şi nezdruncinați împotriva vitregiei soartei. Cine ştie prin ce pericole ne va mai face Cerul să trecem, ce suferințe vom mai avea de îndurat înainte de a ne vedea țara! Să fim, deci, cinci ca unul şi să lăsăm deoparte rivalități care nu sunt justificate niciodată, şi aici, mai puțin ca oriunde. Mă înțelegi, Altamont? Şi dumneata, Hatteras?

Cei doi oameni nu răspunseră, dar doctorul se purtă de parcă ar fi răspuns.

Apoi se vorbi despre alte lucruri. Se puse problema organizării unor vânători pentru a mai împrospăta şi a face mai variate proviziile de carne. Odată cu primăvara, iepurii, potârnichile, chiar vulpile şi urşii aveau să se întoarcă; au hotărât, aşadar, să nu lase să treacă nicio zi prielnică fără să facă o recunoaştere prin ținuturile Noii Americi.

Capitolul VIII

O călătorie spre nordul golfului Victoria

A doua zi, odată cu primele raze de soare, Clawbonny urcă povârnişurile destul de abrupte ale zidului de stânci de care se sprijinea Doctor’s House; acesta se termina brusc, printr-un fel de con retezat. Doctorul ajunse în vârf cu destulă greutate şi de acolo privirea lui se îndreptă spre o vastă întindere de pământ accidentat, care părea să fie rezultatul vreunei zguduiri vulcanice; o uriaşă perdea albă acoperea pământul şi marea, fără să fie cu putință să le deosebeşti.

Dându-şi seama că acest punct culminant domina toate câmpurile înconjurătoare, doctorul avu o idee. Şi cine-l cunoaşte nu se va mira deloc.

Această idee a chibzuit-o, a întors-o pe toate părțile, a adâncit-o şi, devenind cu totul stăpân pe ea când s-a întors în casa de zăpadă, a comunicat-o tovarăşilor săi.

— Mi-a venit în minte, le-a spus el, să instalăm un far în vârful acestui con care se înalță deasupra capetelor noastre.

— Un far? au exclamat toți.

— Da. Un far! Va avea un dublu avantaj: de a ne călăuzi noaptea când ne vom întoarce din călătoriile noastre îndepărtate şi de a lumina platoul în timpul celor opt luni de iarnă ce le vom petrece aici.

— Negreşit, răspunse Altamont, un asemenea aparat ar fi un lucru folositor; dar cum îl veți construi?

— Cu unul din felinarele lui *Porpoise*.

— De acord, dar cu ce veți alimenta lampa farului? Cu ulei de focă?

— Nu! lumina produsă de acest ulei nu are putere prea mare de iluminare, de-abia ar putea să străpungă ceața.

— Credeți că ați putea să extrageți hidrogenul din uleiul nostru şi să ne faceți gaz de luminat?

— Păi, această lumină tot n-ar fi suficientă şi ar avea marele dezavantaj că ne-ar consuma o parte din combustibil.

— Atunci, spuse Altamont, nu văd cum…

— În ceea ce mă priveşte, răspunse Johnson, de când cu glontele de mercur, cu lentila de gheață, cu construcția Fortului Providence, îl cred pe domnul Clawbonny în stare de orice.

— Ei bine reluă vorba Altamont, ne veți spune şi nouă ce fel de far socotiți că veți utiliza?

— E foarte simplu, răspunse doctorul, un far electric.

— Un far electric?

— Fără îndoială: n-aveți dumneavoastră la bordul lui *Porpoise* o pilă Bunsen în perfectă stare?

— Ba da. Răspunse Altamont.

— Cu siguranță că, luând-o cu dumneavoastră, aveați

în vedere vreo experiență, căci nu lipseşte nimic, nici firele conducătoare perfect izolate, nici acidul necesar pentru punerea elementelor în activitate. E, deci, uşor să ne procurăm lumină electrică. Vom vedea mai bine şi nu ne va costa nimic.

— Perfect, răspunse şeful de echipaj, şi cu cât vom pierde mai puțin timp…

— Ei bine, materialele sunt acolo, răspunse doctorul, şi într-o oră vom fi ridicat o coloană de gheață înaltă de zece picioare, ceea ce va fi prea destul.

Doctorul ieşi; tovarăşii săi îl urmară până în vârful conului. Coloana se ridică foarte repede şi fu în curând încununată de unul din felinarele lui *Porpoise*.

Atunci doctorul îi potrivi firele care făceau legătura cu pila; aceasta, aşezată în salonul casei de gheață, era apărată de îngheț datorită căldurii sobelor. De acolo firele urcau până la lanterna farului.

Toate acestea au fost instalate repede, şi apoi au aşteptat apusul soarelui ca să se bucure de efectul produs. La venirea nopții, cele două vârfuri de carbon, aşezate în interiorul lanternei, la o distanță potrivită, fură apropiate şi din felinar țâşniră fascicole de lumină intensă pe care vântul nu putea nici să le reducă, nici să le stingă.

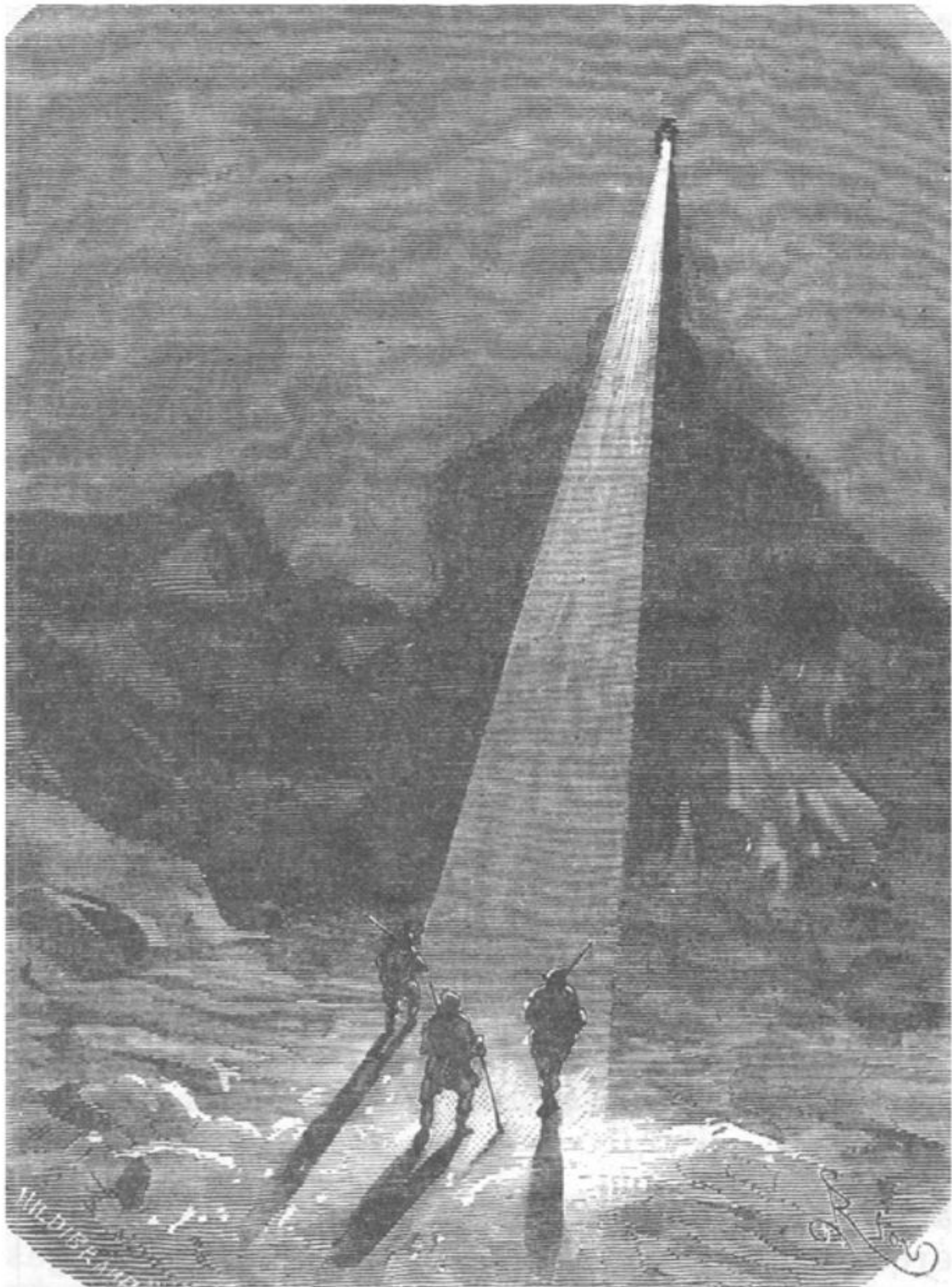
Era minunat spectacolul acestor raze tremurătoare, a căror strălucire, rivalizând cu albeața câmpurilor, făcea să se profileze puternic umbra tuturor ridicăturilor de teren din jur. Johnson nu se putu împiedica să bată din palme.

— Domnul Clawbonny ne-a făcut şi un soare!

— Trebuie să faci din toate câte puțin, răspunse cu modestie doctorul. Gerul puse capăt admirației generale şi fiecare se grăbi să se ghemuiască sub pătură.

Viața fu organizată în mod ordonat. În timpul următoarelor zile, de la 15 la 20 aprilie, timpul fu foarte schimbător; temperatura scădea brusc cu douăzeci de

Farul

grade, iar în atmosferă se petreceau schimbări neprevăzute, aceasta fiind, când plină de ninsoare şi agitată de vârtejuri, când atât de rece şi de uscată, încât nu puteai ieşi din casă fără să-ți iei măsuri de precauție.

Totuşi, sâmbătă, vântul încetă; această împrejurare făcea posibilă o excursie; hotărâră, deci, să rezerve o zi pentru vânătoare, pentru împrospătarea proviziilor.

Dis-de-dimineață, Altamont, doctorul, Bell, înarmați fiecare cu câte o puşcă cu două țevi, cu muniții suficiente, cu o toporişca şi cu un cuțit de tăiat zăpada, pentru cazul când ar fi fost necesar să-şi construiască un adăpost, porniră pe o vreme mohorâtă.

În timpul absenței lor, Hatteras urma să facă o recunoaştere a coastei şi câteva releveuri. Doctorul avu grijă să pună farul în funcțiune; razele lui luptară cu succes cu razele astrului luminos; într-adevăr, lumina electrică, echivalentă cu cea dată de trei mii de lumânări sau de trei sute de becuri de gaz, e singura care poate să suporte comparația cu lumina soarelui.

Frigul era ascuțit şi uscat, vremea calmă. Vânătorii se îndreptară spre capul Washington; zăpada întărită favoriza marşul lor. Într-o jumătate de oră străbătură cele trei mile care despărțeau capul de Fort-Providence. Duk țopăia în jurul lor.

Coasta se încovoia spre răsărit, iar vârfurile înalte ale golfului Victoria aveau tendința să scadă în partea dinspre nord. Aceasta dădea de bănuit că Noua Americă s-ar fi putut foarte bine să fie numai o insulă; dar acum nu se punea problema de a i se determina configurația.

Vânătorii o luară pe malul mării şi înaintară repede. Nicio urmă de locuință sau colibă; călcau pe un pământ virgin, pe care nu-l atinsese niciun pas de om.

Făcură astfel în primele trei ore vreo cincisprezece mile, mâncând din mers; dar vânătoarea lor amenința să fie fără rezultate bune. Într-adevăr, văzură prea puține urme de iepure, vulpe sau lup. Totuşi, câteva

snow-birds[104], zburând ici şi colo, anunţau întoarcerea primăverii şi a animalelor arctice.

Cei trei tovarăşi trebuiră să înainteze departe în acest ţinut, ca să ocolească prăpăstii adânci şi stânci verticale care erau legate de Bell-Mount; dar, după unele întârzieri, reuşiră să ajungă la ţărm. Gheţurile nu erau încă desferecate; departe de asta! Marea continua să fie îngheţată; totuşi, urme de focă anunţau primele vizite ale acestor amfibii, care începuseră să vină să respire la suprafaţa ice-field-ului. Era chiar evident, după urmele late, după spărturile proaspete făcute în blocurile de gheaţă, că mai multe dintre ele veniseră aici de curând.

Aceste animale sunt foarte dornice de razele soarelui şi se întind cu plăcere pe ţărmuri, ca să se lase pătrunse de binefăcătoarea lor căldură.

Doctorul le atrase atenţia tovarăşilor săi asupra acestor particularităţi.

— Să observăm cu grijă locul, le spuse el; e foarte posibil, ca odată cu venirea verii, să întâlnim aici foci cu sutele; pe meleagurile pe unde trec puţini oameni te poţi apropia uşor de ele şi le poţi prinde lesne. Dar trebuie să te fereşti bine să nu le sperii, căci atunci dispar ca prin farmec şi nu se mai întorc; aşa s-a întâmplat că pescari neîndemânatici, în loc să le omoare pe fiecare în parte, le-au atacat adesea în masă, cu gălăgie şi strigăte; şi şi-au compromis sau irosit prada.

— Sunt vânate numai pentru pielea sau uleiul lor? întrebă Bell.

— În ce priveşte pe europeni, aşa e, dar, pe legea mea, eschimoşii le şi mănâncă; ei trăiesc din asta, iar bucăţile de focă pe care le amestecă cu sânge şi cu grăsime nu sunt deloc îmbietoare. La urma urmei, depinde de felul cum le găteşti şi m-aş însărcina să scot din ele nişte cotlete care n-ar fi deloc de dispreţuit pentru cineva care

[104] Snow-birs – păsări de zăpadă (în limba engleză în original) (n.a.).

s-ar obişnui cu culoarea lor negricioasă.

— Vă vom vedea la treabă, răspunse Bell, mă oblig cu toată încrederea să mănânc carne de focă atâta cât vă va face plăcere. Auziți, domnule Clawbonny?

— Bravul meu Bell, vrei să spui că vei mânca atâta cât îți va face dumitale plăcere. Dar în zadar îți vei da osteneala, nu vei egala niciodată lăcomia la mâncare a groenlandezilor, care consumă până la zece şi chiar cincisprezece livre pe zi din această carne.

— Cincisprezece livre! făcu Bell. Ce stomacuri!

— Stomacuri polare, răspunse doctorul, stomacuri uimitoare, care se dilată cât vrei şi, aş mai adăuga eu, care se contractă tot pe atâta, în stare să îndure tot aşa de bine lipsurile ca şi belşugul. Când începe să mănânce, eschimosul e slab; la sfârşit e gras şi nu mai e de recunoscut! E drept că masa lui durează, uneori, o zi întreagă.

— Desigur, spuse Altamont, că această voracitate e proprie locuitorilor din țările friguroase?

— Cred că da, răspunse doctorul; în regiunile arctice trebuie să mănânci mult, e una din condițiile necesare nu numai pentru a fi puternic, ci chiar pentru a trăi. De aceea, Compania golfului Hudson repartizează fiecărui om ori opt livre de carne, ori douăsprezece livre de peşte, ori două livre de pemmican pe zi.

— Iată un regim care te întăreşte, spuse dulgherul.

— Dar nu chiar atât cât bănuieşti dumneata, prietene, iar un indian îndopat în felul acesta nu dă un randament mai bun decât un englez hrănit cu livra lui de carne de vacă şi cu țapul lui de bere.

— Atunci, domnule Clawbonny, toate sunt cum nu se poate mai bine…

— Fără îndoială, totuşi un prânz de eschimos poate, pe bună dreptate, să ne uimească. Şi sir John Ross, pe când se afla în ținutul Boothia, în timpul iernatului, era mereu surprins de voracitatea ghizilor săi; el povesteşte undeva

că doi oameni – doi, înțelegeți! — au devorat într-o dimineață un sfert de bou sălbatic; tăiau carnea în fâşii lungi pe care le introduceau în gâtlej, apoi fiecare, tăind în dreptul nasului ceea ce nu mai încăpea în gură, trecea bucata mai departe tovarăşului său; sau chiar mâncăii, lăsând să spânzure până la pământ fâşiile de carne, le înghițeau încet-încet, aşa cum face şarpele boa înghițind un bou, întinşi, ca şi el, pe pământ, cât erau de lungi.

— Ptiu! făcu Bell; ce brute dezgustătoare!

— Fiecare are felul lui de a lua masa, răspunse americanul, filosofic.

— Din fericire! replică doctorul.

— Ei bine, continuă Altamont, deoarece nevoia de hrană este atât de imperioasă la aceste latitudini, nu mă mir că în povestirile călătorilor din regiunile arctice e vorba mereu de masă.

— Ai dreptate, răspunse doctorul, observația asta am făcut-o şi eu; şi cauza trebuie căutată nu numai în faptul că le trebuie o hrană îmbelşugată, ci şi în faptul că adesea e foarte greu să ți-o procuri; atunci te gândeşti la ea mereu şi, ca urmare, vorbeşti tot timpul despre ea.

— Totuşi, spuse Altamont, dacă amintirile mele sunt exacte, în Norvegia, în ținuturile cele mai reci, țăranii n-au nevoie de o alimentație atât de substanțială; puține lactate, nişte ouă, pâine din scoarță de mesteacăn, uneori o bucată de somn, niciodată carne; şi nu-s nişte vlăjgani mai puțin solizi.

— E o chestiune de organism, răspunse doctorul, pe care nu-mi iau obligația s-o explic. Totuşi, cred că o a doua sau a treia generație de norvegieni, transplantați în Groenlanda, ar sfârşi prin a se hrăni după modul groenlandez. Şi noi înşine, prieteni, dacă am rămâne în această binecuvântată țară, am ajunge să trăim ca eschimoşii, ca să nu zic ca nişte mâncăi patentați.

— Domnul Clawbonny îmi face poftă de mâncare vorbind în felul acesta, spuse Bell.

— Mie, nu, zău aşa, răspunse Altamont, asta mai curând m-ar dezgusta şi m-ar face să-mi fie silă de carnea de focă. Ei! dar cred că am putea să ne supunem la o încercare. Ori mă înşel tare, ori zăresc într-adevăr acolo, întinsă pe gheţuri, o matahală care mi se pare că e însufleţită.

— E o morsă! exclamă doctorul; tăcere, şi înainte!

Într-adevăr, o amfibie dintre cele mai mari se zbenguia la două sute de iarzi depărtare de vânători; se întindea şi se rostogolea cu voluptate în razele palide ale soarelui.

Cei trei vânători se împărţiră în aşa fel, încât să încercuiască animalul, pentru a-i tăia retragerea; ajunseră la câteva prăjini de el, ascunzându-se îndărătul hummock-urilor, şi traseră.

Morsa se răsuci în jurul ei, încă plină de vigoare; sfărâma gheţurile, voia să fugă; dar Altamont o atacă cu lovituri de secure şi reuşi să-i taie înotătoarele dorsale. Morsa încercă să se apere cu disperare; câteva noi focuri de armă o doborâră şi rămase întinsă fără viaţă pe ice-field-ul înroşit de sânge. Era un animal mare; avea aproape cincisprezece picioare în lungime, de la bot până la extremitatea cozii sale, şi ar fi furnizat, cu siguranţă, mai multe butoaie de ulei.

Doctorul tăie din carne părţile cele mai gustoase şi lăsă cadavrul la dispoziţia corbilor care, în anotimpul acela, începuseră să planeze în aer.

Se lăsa noaptea. Se gândeau să se întoarcă la Fort-Providence; aerul se limpezise în întregime şi, în aşteptarea apropiatelor raze ale lunii, era luminat de splendidele luciri ale stelelor.

— Hai, la drum, spuse doctorul, se face târziu; pe scurt, vânătoarea noastră n-a fost prea norocoasă, dar, din moment ce şi-a procurat hrana pentru cină, un vânător n-are dreptul să se plângă. Numai s-o luăm pe drumul cel mai scurt şi să căutăm să nu ne rătăcim; avem stelele deasupra noastră ca să ne arate drumul.

Totuşi, în aceste ținuturi, unde Steaua Polară străluceşte drept deasupra capului călătorului, e greu să te orientezi după ea; într-adevăr, când nordul este exact în creştetul bolții cereşti, celelalte puncte cardinale sunt greu de determinat; luna şi marile constelații apărură, din fericire, ca să-l ajute pe doctor să fixeze traseul.

El hotărî, ca să scurteze drumul, să evite şerpuirile țărmului şi s-o taie de-a dreptul peste uscat; era mai direct, dar mai puțin sigur; de aceea, după câteva ore de mers, micul grup se rătăci cu totul.

S-a pus problema să-şi petreacă noaptea într-o colibă de gheață, să se odihnească acolo şi să aştepte venirea zilei ca să se orienteze, chiar de ar fi trebuit să se întoarcă la țărm ca să meargă de-a lungul ice-field-ului; dar doctorul, temându-se că Hatteras şi Johnson vor fi neliniştiți, insistă să se continue drumul.

— Duk ne conduce, spuse el, şi Duk nu se poate înşela; e dotat cu un instinct care se poate lipsi de busolă şi de stele. Să-l urmăm, deci.

Duk mergea înainte şi se încrezură în inteligența lui. Avură dreptate; în curând apăru o lumină, departe, la orizont; nu putea să fie confundată cu o stea, care n-ar fi putut să apară dintre cețuri atât de joase.

— Iată farul nostru! exclamă doctorul.

— Credeți, domnule Clawbonny? întrebă dulgherul.

— Sunt sigur de asta. Să mergem!

Pe măsură ce călătorii se apropiau, lumina devenea mai intensă şi în curând fură învăluiți de o dâră de pulbere luminoasă; treceau printr-o rază uriaşă şi îndărătul lor nişte umbre gigantice, decupate cu precizie, se întindeau nemăsurat de mari pe covorul de zăpadă.

Grăbiră pasul şi, după o jumătate de oră, urcau pe taluzul Fortului Providence.

Capitolul IX

Frigul şi căldura

Hatteras şi Johnson îi aşteptau pe cei trei vânători cu oarecare nelinişte. Aceştia fură încântaţi să găsească iar un adăpost cald şi comod. Temperatura, odată cu venirea serii, coborâse în mod deosebit, iar termometrul aşezat în exterior marca şaptezeci şi trei de grade sub zero[105].

Cei sosiţi de la drum erau istoviţi şi aproape îngheţaţi; din fericire sobele funcţionau bine, iar maşina de gătit n-aştepta decât roadele vânătorii; doctorul se transformă în bucătar şi puse la fript câteva cotlete de morsă. La nouă seara, cei cinci comeseni se aşezară la masă în faţa unei cine întăritoare.

— Zău aşa, spuse Bell, cu riscul de a trece drept un eschimos, aş declara că mâncarea e lucrul cel mai important în timpul unui iernat; dacă ai ajuns să ţi-o procuri, nu trebuie să faci mofturi!

Toţi comesenii fiind cu gura plină nu-i putură răspunde pe loc dulgherului, dar doctorul îi făcu semn că are perfectă dreptate.

Cotletele de morsă fură declarate delicioase sau, chiar dacă nu s-a declarat aşa, au fost devorate până la ultimul, ceea ce valora cât toate declaraţiile din lume.

La desert, doctorul pregăti cafeaua, conform obiceiului său; nu lăsa în seama nimănui sarcina de a prepara această excelentă băutură; o făcea pe masă, într-un ibric, pe o lampă cu spirt, şi o servea fierbinte. În ceea ce-l privea, trebuia să-i frigă limba, altfel o socotea nedemnă să treacă prin gâtlejul lui. În seara aceea o sorbi atât de fierbinte, încât tovarăşii lui nu-l putură imita.

---

[105] -31° Celsius.

— Dar o să luați foc, doctore, îi spuse Altamont.

— Niciodată, răspunse el.

— Aveți cumva cerul gurii căptuşit cu aramă? întrebă Johnson.

— Deloc, dragi prieteni, vă invit să-mi urmați exemplul. Există oameni, şi eu fac parte dintre aceştia, care beau cafeaua la temperatura de o sută treizeci şi unu de grade[106].

— O sută treizeci şi unu de grade! exclamă Altamont; dar nici mâna n-ar suporta o asemenea căldură!

— Desigur, Altamont, deoarece mâna nu poate suporta mai mult de o sută douăzeci şi două de grade[107] în apă, dar cerul şi limba sunt mai puțin sensibile decât mâna şi rezistă la o temperatură pe care aceasta n-ar putea s-o îndure.

— Mă uimiți, spuse Altamont.

— Ei bine, am să vă conving.

Şi doctorul, luând termometrul din salon, îi scufundă balonaşul în ceaşca lui de cafea clocotită; aşteptă până când instrumentul marcă nici mai mult nici mai puțin de o sută treizeci şi unu de grade şi dădu pe gât binefăcătoarea sa licoare, cu o plăcere vizibilă.

Bell voi să-l imite voiniceşte şi se fripse atât de tare, încât începu să urle.

— Lipsă de obişnuință, spuse doctorul.

— Clawbonny, întrebă Altamont, ați putea să ne spuneți care sunt cele mai ridicate temperaturi pe care corpul omenesc e în stare să le suporte?

— Nimic mai uşor, răspunse doctorul; s-au făcut experiențe şi s-au înregistrat fenomene curioase în această privință. Îmi vin în minte unul sau două cazuri şi acestea vă vor dovedi că te poți obişnui cu orice, chiar să nu te frigi la temperatura la care se frige un beefsteak. Se povesteşte că nişte fete de serviciu de la cuptorul

---

[106] +55° Celsius.
[107] +50° Celsius.

seniorial al oraşului La Rochefoucauld, în Franța, puteau rămâne zece minute în acest cuptor, la o temperatură de trei sute de grade[108], adică superioară cu 89° apei fierte, şi asta în timp ce, în jurul lor, merele şi carnea se rumeneau perfect.

— Ce mai fete! exclamă Altamont.

— Poftim, iată un alt exemplu ce nu poate fi pus la îndoială. În 1774, nouă compatrioți de-ai noştri, Fordyce, Banks, Solander, Blagdin, Home, Nooth, lord Seaforth şi căpitanul Philips, au suportat o temperatură de două sute nouăzeci şi cinci de grade[109], în timp ce nişte ouă şi o friptură erau preparate lângă ei.

— Şi erau englezi! spuse Bell, cu un oarecare sentiment de mândrie.

— Da, Bell, răspunse doctorul.

— O! Americanii ar fi făcut mai mult, interveni Altamont.

— S-ar fi fript! spuse doctorul râzând.

— Şi de ce, mă rog? se oțărî americanul.

— În orice caz, n-au încercat aşa ceva; deci, mă refer doar la compatrioții mei. Aşa ai adăuga un ultim fapt, de necrezut dacă ne-am putea îndoi de adevărul mărturiilor celor care au fost de față. Ducele de Raguzo şi doctorul Jung, un francez şi un austriac, au văzut un turc care s-a băgat într-o baie ce avea o sută şaptezeci de grade[110].

— Dar mi se pare, spuse Johnson, că nu egalează cu ceea ce au făcut fetele din cuptorul seniorial, nici cu ceea ce au făcut compatrioții noştri.

— Să-mi fie cu iertare, răspunse doctorul, e o mare diferență între a te cufunda în aer cald sau în apă caldă; aerul cald provoacă o transpirație care pune în siguranță trupul, în timp ce în apă fiartă nu transpiri, ci te frigi. Astfel, limita extremă a temperaturii stabilite pentru băi

---

[108] +132° Celsius.

[109] +132° Celsius.

[110] +78° Celsius.

este, în general, de o sută şapte grade[111]. Trebuia, deci, ca turcul să fie un om puțin obişnuit ca să suporte o asemenea temperatură!

— Domnule Clawbonny, întrebă Johnson, care e, deci, temperatura normală a ființelor vii?

— Ea variază după natura lor, răspunse doctorul; astfel, păsările au temperatura cea mai ridicată şi, printre ele, rața şi găina sunt de remarcat în această priviață; căldura corpului lor depăşeşte o sută zece grade[112], în timp ce ciuhurezul, de exemplu, nu are decât o sută patru grade[113]; apoi, în al doilea rând, vin mamiferele, oamenii; temperatura englezilor este, în general, de o sută şi unu grade[114].

— Sunt sigur că domnul Altamont va interveni pentru americani, spuse Johnson, râzând.

— Zău aşa, spuse Altamont, există printre ei oameni foarte înfierbântați; dar, cum nu le-am pus niciodată termometrul nici la piept şi nici sub limbă, mi-e cu neputință să am vreo părere în această privință.

— Bine! răspunse doctorul, nu există o diferență sensibilă între oameni de rasă diferită atunci când sunt plasați în condiții identice, oricare ar fi felul lor de hrană; aş spune chiar că temperatura omului e asemănătoare la Ecuator cu cea de la pol.

— Aşadar, întrebă Altamont, propria noastră căldură e aici la fel ca şi în Anglia?

— Foarte apropiate, răspunse doctorul; cât despre celelalte mamifere, temperatura lor este, în general, ceva mai ridicată decât cea a omului. A calului se apropie de-a omului; tot aşa şi a iepurelui, a elefantului, a marsuinului, a tigrului; dar pisica, veverița, şoarecele, pantera, oaia, boul, câinele, maimuța, țapul, capra ating

[111] +42° Celsius.
[112] +43° Celsius.
[113] +40° Celsius.
[114] +37° Celsius.

o sută trei grade şi, în fine, cel mai favorizat dintre toţi, porcul, depăşeşte o sută patru grade[115].

— E umilitor pentru noi, spuse Altamont.

— Apoi vin amfibiile şi peştii, a căror temperatură e foarte schimbătoare, în raport cu apa. Şarpele n-are mai mult decât optzeci şi şase de grade[116], broasca, şaptezeci[117], iar rechinul tot atât, într-un mediu inferior cu un grad şi jumătate; în sfârşit, insectele par să aibă temperatura apei şi a aerului.

— Toate sunt bune, spuse Hatteras, care nu luase până atunci cuvântul, şi-i mulţumesc doctorului că-şi pune ştiinţa la dispoziţia noastră; dar noi discutăm acum ca şi cum am avea de înfruntat călduri toride. N-ar fi mai potrivit să vorbim despre frig, să ştim la ce ne putem expune şi care au fost temperaturile cele mai joase observate până acum?

— E drept, răspunse Johnson.

— Nimic mai uşor, interveni din nou doctorul, şi pot să vă lămuresc şi în această privinţă.

— Sunt convins, spuse Johnson, dumneavoastră ştiţi totul.

— Dragii mei prieteni, nu ştiu decât ceea ce m-au învăţat alţii şi, după ce vă voi spune ce am de spus veţi fi la fel de ştiutori ca şi mine. Iată, deci, ceea ce vă pot spune cu privire la frig şi la temperaturile joase pe care Europa a trebuit să le suporte. S-au numărat multe ierni de neuitat şi se pare că cele mai aspre revin periodic cam la patruzeci şi unu de ani, revenire care coincide cu apariţia unui mare număr de pete în soare. Vă voi pomeni de iarna din 1364, când Ronul a îngheţat până la Arles; cea din 1408, când Dunărea a îngheţat pe tot cursul ei şi când lupii au străbătut cu piciorul strâmtoarea Cattegat; cea din 1509, în timpul căreia

[115] +40° Celsius.
[116] +30° Celsius.
[117] +25° Celsius.

Adriatica şi Mediterana erau solidificate la Veneția, la Ceuta, la Marsilia, iar Baltica mai era încă înghețată la 10 aprilie; cea din 1608, când în Anglia au pierit toate vitele; cea din 1789, în timpul căreia Tamisa a fost înghețată până la Gravesend, la şase leghe mai jos de Londra; cea din 1813, despre care francezii au păstrat amintiri atât de îngrozitoare; în fine, cea din 1829, cea mai timpurie şi cea mai lungă dintre iernile secolului al nouăsprezecelea. Asta în Europa.

— Dar aici, dincolo de cercul polar, ce grad poate să atingă temperatura? întrebă Altamont.

— Cred, răspunse doctorul, că am trecut prin cele mai mari friguri care au fost semnalate vreodată, deoarece termometrul cu alcool a arătat într-o zi şaptezeci şi două de grade sub zero[118] şi, dacă amintirile mele nu mă înşală, cele mai joase temperaturi cunoscute până acum de către călătorii arctici au fost numai de şaizeci şi unu de grade în insula Melville, de şaizeci şi cinci de grade în portul Felix şi de şaptezeci de grade la Fort-Reliance[119].

— Da, spuse Hatteras, am fost opriți de o iarnă aspră şi aceasta într-un moment nepotrivit.

— Ați fost opriți? întrebă Altamont, privindu-l țintă pe căpitan.

— În călătoria noastră spre vest, se grăbi să spună doctorul.

— Aşadar, făcu Altamont, reluând discuția, între maxima şi minima temperaturii pe care o poate suporta un om există un interval de aproximativ două sute de grade?

— Da, răspunse doctorul, un termometru expus la aer liber şi ferit de orice reverberație nu se ridică niciodată mai sus de treizeci şi cinci de grade peste zero[120], tot aşa cum pe cele mai mari geruri nu coboară niciodată sub

[118] -58° Celsius.
[119] -56,7° Celsius.
[120] +57° Celsius.

şaptezeci şi două de grade[121]. Astfel, dragi prieteni vedeți că putem să fim liniştiți.

— Totuşi, spuse Johnson, dacă soarele s-ar stinge brusc, oare pământul n-ar fi cufundat într-un frig şi mai mare?

— Soarele nu se va stinge, răspunse doctorul, dar, chiar de s-ar stinge, temperatura n-ar coborî, după cât se pare, sub nivelul frigului de care v-am vorbit.

— Iată ceva curios!

— O! ştiu că altădată se considera că în spațiile situate în afara atmosferei sunt mii de grade; dar, după experiența unui savant francez, Fourrier, s-a mai redus din ele; el a demonstrat că dacă pământul s-ar găsi situat într-un mediu lipsit de orice căldură, intensitatea frigului pe care-l observăm la pol ar fi mult mai accentuată şi că între zi şi noapte ar exista nişte diferențe de temperatură formidabile; aşadar, dragi prieteni, nu este mai frig la câteva milioane de leghe, decât aici.

— Vă rog să-mi spuneți, doctore, întrebă Altamont, temperatura Americii nu e mai scăzută decât a altor țări din lume?

— Fără îndoială, dar să nu vă mândriți cu asta, răspunse doctorul râzând.

— Şi cum se explică acest fenomen?

— S-a încercat explicarea lui, dar într-un mod puțin satisfăcător; astfel, i-a venit în minte lui Halley că o cometă, care lovise odinioară pământul, oblic, i-a schimbat poziția axei, adică a polilor; după părerea lui, Polul Nord, situat altădată în golful Hudson, ar fi fost împins ceva mai la răsărit, iar ținuturile din jurul vechiului pol, atâta vreme înghețate, au păstrat un frig şi mai accentuat, pe care lungi secole de căldură solară nu le-au putut încă încălzi.

— Şi nu sunteți de acord cu această teorie?

[121] -58° Celsius.

— Nicio clipă, căci ceea ce e adevărat pentru coasta orientală a Americii nu este pentru coasta occidentală, a cărei temperatură e mai ridicată. Nu! trebuie să constatăm că există linii izoterme diferite de paralelele terestre, şi atâta tot.

— Ştiţi, domnule Clawbonny, spuse Johnson, e plăcut să vorbeşti despre frig în împrejurările în care ne aflăm noi.

— Just, bătrâne Johnson; suntem chiar în măsură să chemăm practica în ajutorul teoriei. Ținuturile acestea sunt un uriaş laborator în care se pot face experiențe curioase asupra temperaturilor joase; numai că, fiţi întotdeauna atenți şi prudenți, şi dacă vreo parte a corpului vă îngheață, frecați-o imediat cu zăpadă, ca să restabiliți circulația sângelui, iar dacă vă întoarceţi lângă foc, fiţi cu băgare de seamă, căci s-ar putea să vă ardeţi mâinile sau picioarele, fără să vă dați seama; ar fi necesare atunci amputări, iar noi trebuie să încercăm să nu lăsăm nimic din trupul nostru prin aceste ținuturi boreale. Acestea fiind zise, prieteni, cred că am face bine dacă i-am cere somnului să ne ofere câteva ore de odihnă.

— Cu plăcere, răspunseră tovarăşii doctorului.

— Cine e de gardă la sobă?

— Eu, răspunse, Bell.

— Ei bine, prietene, fii atent ca focul să nu se stingă, căci astă-seară e un ger de crapă pietrele.

— Fiţi liniştit, domnule Clawbonny, frigul înțeapă tare; şi totuşi, priviţi, tot cerul e în flăcări!

— Da, răspunse doctorul, apropiindu-se de fereastră, o auroră boreală de toată frumusețea! Ce spectacol măreț! Nu mă satur să-l privesc.

Într-adevăr, doctorul admira mereu aceste fenomene cosmice cărora tovarăşii lui nu le acordau o atenţie prea mare; observase, de altminteri, că apariţia lor era mereu precedată de perturbații ale acului magnetic, şi pregătea,

pe această temă, unele observații destinate lui „Weather Book"[122].

În curând, în timp ce Bell veghea lângă sobă, fiecare întins pe patul lui, adormi liniştit.

Capitolul X

Plăcerile iernatului

Viața la pol este de o tristă uniformitate. Omul se află cu totul supus toanelor atmosferei care readuce mereu furtunile şi frigul ei intens, cu o monotonie ce te împinge la disperare. În cea mai mare parte a timpului nu e cu putință să pui piciorul afară din casă şi trebuie să rămâi închis în colibele de gheață. În felul acesta se scurg luni întregi, silindu-i pe cei care iernează să trăiască o viață de cârtiță.

A doua zi, termometrul coborî cu câteva grade şi atmosfera se umplu de vârtejuri de zăpadă care înghițiră toată lumina zilei. Doctorul se văzu, deci, țintuit în casă, cu brațele încrucişate; n-avea nimic de făcut, decât doar să desfunde în fiecare oră coridorul de intrare, care s-ar fi putut astupa, şi să şlefuiască din nou ferestrele de gheață pe care căldura din interior le umezea; dar casa de zăpadă era foarte solid construită, iar vârtejurile îi măreau rezistența, făcând să crească grosimea zidurilor.

Magaziile rezistau de asemenea bine. Toate lucrurile scoase de pe vas fuseseră aranjate în cea mai mare ordine în „docurile de mărfuri", cum le numea doctorul, Or, deşi aceste magazii erau situate la numai şaizeci de paşi de casă, totuşi, în anumite zile de drift, era aproape

[122] Carte de pe timpul amiralului Fitz-Roy, în care sunt relatate fenomene meteorologice (n.a.).

cu neputinţă să te duci acolo; de aceea o anumită cantitate de provizii trebuia mereu să fie păstrată în bucătărie, pentru nevoile zilnice.

Prevederea pe care au avut-o de a-l descărca pe *Porpoise* fusese binevenită. Vasul era supus la o presiune lentă, aproape nesimţită, dar la care nu putea rezista şi care-l strivea cu încetul; era evident că nu se putea face nimic din rămăşiţele sale. Totuşi, doctorul continua să spere că va întocmi din el o barcă, cu care să se înapoieze în Anglia; dar nu sosise încă momentul să se treacă la construirea ei.

Astfel, cei cinci care iernau stăteau cea mai mare parte a timpului într-o profundă inactivitate. Hatteras rămânea dus pe gânduri, întins pe patul lui; Altamont bea sau dormea, iar doctorul se ferea să-i scoată din somnolenţa lor, căci se temea mereu de vreo ceartă neplăcută. Aceşti doi oameni îşi adresau rar cuvântul.

De aceea, în timpul mesei, Clawbonny avea întotdeauna grijă să conducă el discuţia şi s-o îndrepte în aşa fel, încât să nu intre în joc amorul propriu al vreunuia dintre ei, dar îi era destul de greu să ocolească susceptibilităţile. Căuta, pe cât îi stătea în putinţă, să-i instruiască, să-i distreze, să-i intereseze pe tovarăşii lui; atunci când nu se ocupa cu punerea în ordine a însemnărilor sale de călătorie, făcea expuneri de istorie, de geografie sau de meteorologie, cu subiecte născute chiar din situaţia în care se aflau; prezenta lucrurile într-un mod amuzant şi filosofic, trăgând învăţăminte folositoare din cele mai mici întâmplări; inepuizabila lui memorie nu-l trăda niciodată; aplica învăţăturile sale la persoanele prezente; le amintea cutare fapt petrecut în cutare împrejurări şi completa teoriile sale cu forţa argumentelor personale.

Se poate spune că respectabilul om era sufletul acestei lumi mici, un suflet care iradia sinceritate şi dreptate. Tovarăşii săi îi arătau o încredere neţărmurită; îi

impunea respect chiar şi căpitanului Hatteras care, de altfel, îl iubea; făcea atâta bine cu vorbele lui, cu felul de a se purta, cu obiceiurile sale, încât această existenţă a cinci oameni, părăsiţi la şase grade depărtare de pol, părea foarte firească; când vorbea doctorul, credeai că-l asculţi în cabinetul său din Liverpool.

Şi totuşi, cât de mult se deosebea această situaţie de aceea a naufragiaţilor zvârliţi pe insulele oceanului Pacific, aceşti Robinsoni a căror poveste atrăgătoare stârneşte aproape întotdeauna invidia cititorilor. Acolo, într-adevăr, un pământ darnic, o natură bogată oferea mii de posibilităţi de tot felul; în aceste ţări frumoase era suficient să ai puţină imaginaţie şi să munceşti ca să-ţi asiguri fericirea materială; natura venea în întâmpinarea omului; vânătoarea şi pescuitul îi satisfăceau toate nevoile; arborii creşteau pentru el, peşterile se deschideau ca să-l adăpostească, râurile curgeau ca să-i potolească setea; umbrare uriaşe îl apărau de căldura soarelui şi niciodată gerul înfricoşător nu venea să-l ameninţe în timpul iernilor blânde; o sământă aruncată la întâmplare pe acest pământ roditor dădea peste câteva luni o recoltă. Şi apoi, insulele acelea fermecate, pământurile acelea darnice se găseau în drumul vaselor; naufragiatul putea să spere oricând că va fi luat de acolo şi aştepta răbdător să fie smuls din fericita sa existenţă.

Dar aici, pe coasta Noii Americi, ce deosebire! Doctorul făcea uneori această comparaţie, dar o păstra pentru el şi mai ales îşi blestema inactivitatea lui forţată.

Dorea cu ardoare revenirea dezgheţului ca să-şi reia excursiile şi, totuşi, vedea cu teamă întoarcerea acestui moment, căci prevedea că vor avea loc scene grave între Hatteras şi Altamont. Dacă ar ajunge să se îndrepte spre pol, ce s-ar întâmpla cu rivalitatea dintre aceşti doi oameni?

Trebuia deci să fie pregătit pentru orice s-ar întâmpla, să-i aducă pe aceşti rivali la o înţelegere sinceră, la o

deschisă unitate de vederi.

În timp ce doctorul medita asupra acestei neîmpăcate concurențe dintre oameni, nu se putea reține, nu de a ridica din umeri, cea ce nu i se întâmplă niciodată, ci de a se întrista din cauza slăbiciunilor omenești.

Discuta adesea despre asta cu Johnson; bătrânul marinar și cu dânsul se înțelegeau în această privință; se întrebau ce poziție să ia, cum să atenueze lucrurile ca să ajungă la o împăcare și întrevedeau destule complicații în viitor.

În timpul acesta, continua să fie vreme proastă; nu te puteai gândi să părăsești nici măcar pentru o oră Fort-Providence. Trebuia să stai zi și noapte în casa de zăpadă. Se plictiseau toți, afară de doctor care găsea mereu câte ceva de făcut.

— Nu există, așadar, nicio posibilitate să ne distrăm? spuse într-o seară Altamont. Asta nu-i viață, să trăiești așa, ca niște reptile îngropate pentru toată iarna.

— Într-adevăr, răspunse doctorul. Din nefericire, nu suntem atât de numeroși ca să organizăm un anumit sistem de a ne distra!

— Așadar, reluă vorba americanul, credeți că ne-ar fi fost mai ușor să combatem trândăveala, dacă am fi fost mai mulți?

— Cu siguranță, și atunci când echipaje întregi și-au petrecut iarna în regiunile boreale, găseau mijlocul de a nu se plictisi.

— Pe cuvântul meu, spuse Altamont, aș fi curios să știu cum procedau; trebuiau să fi fost niște minți cu adevărat ingenioase, ca să stoarcă puțină veselie dintr-o asemenea situație. Presupun că nu-și propuneau să dezlege șarade?

— Nu, nu, nici n-au avut nevoie, răspunse doctorul; au introdus în aceste ținuturi hiperboreene două mari mijloace de distracție: presa și teatrul.

— Cum?! Aveau un ziar? întrebă americanul.

— Jucau teatru? exclamă Bell.

— Fără îndoială şi găseau în asta o adevărată plăcere. De aceea, în timpul iernatului pe insula Melville, comandantul Parry îi propuse echipajului său aceste două moduri de a se distra, iar propunerea avu un succes uriaş.

— Ca să fiu sincer, răspunse Johnson, aş fi vrut să fiu acolo; trebuie să fi fost interesant.

— Interesant şi distractiv, bravul meu Johnson; locotenentul Beechey deveni directorul teatrului, iar căpitanul Sabina redactorul şef al *Cronicii de iarnă* sau *Gazeta Geografiei de Nord.*

— Bune titluri! făcu Altamont.

— Jurnalul acesta a apărut în fiecare luni, de la 1 noiembrie 1819 până la 20 martie 1820. El informa despre toate întâmplările petrecute în timpul iernatului, vânători, fapte diverse, accidente meteorologice, temperatură; cuprindea cronici, mai mult sau mai puțin hazlii; desigur, nu trebuia să te aştepți să găseşti acolo spiritul lui Sterne, sau articolele fermecătoare din *Daily-Telegraph*; dar, în fine, se descurcau onorabil, se distrau; cititorii nu erau nici pretențioşi, nici blazați şi cred că niciodată n-a fost mai plăcut să practici meseria de ziarist.

— Zău aşa, aş fi curios să cunosc şi eu extrase din această gazetă, dragul meu doctor; articolele trebuie să fi fost înghețate, de la primul până la ultimul cuvânt.

— Ba nu, ba nu! răspunse doctorul. În orice caz, ceea ce ar fi părut cam naiv la Societatea filosofică din Liverpool sau la Institutul de literatură din Londra era pe placul unor echipaje îngropate sub zăpadă. Vrei să apreciezi personal acest lucru?

— Cum! la nevoie, memoria dumneavoastră v-ar furniza…

— Nu, dar la bordul lui *Porpoise* avem călătoriile lui Parry şi n-am decât să citesc propria lui povestire.

— Cu plăcere! exclamară tovarăşii doctorului.

— Nimic mai simplu!

Doctorul se duse să caute în dulapul din salon lucrarea cerută şi n-avu niciun fel de greutate să găsească pasajul de care era vorba.

— Poftim, spuse el, iată câteva extrase din *Gazeta Georgiei de Nord*. E o scrisoare adresată redactorului şef.

Cu o vie satisfacție a fost primită printre noi propunerea dumneavoastră de a înființa o gazetă. Am convingerea că, sub conducerea dumneavoastră, ea ne va procura multe distracții şi va uşura mult povara celor o sută de zile de întuneric pe care trebuie să le suportăm.

Interesul pe care-l port acestei gazete m-a făcut să studiez efectul anunțului dumneavoastră asupra grupului nostru şi vă pot asigura, ca să mă folosesc de termenii consacrați în presa londoneză, că chestiunea a produs o senzație puternică asupra publicului.

A doua zi după apariția prospectului dumneavoastră, s-a produs la bord o cerere de cerneală cu totul neobişnuită şi fără precedent. Postavurile verzi de pe mesele noastre s-au văzut dintr-o dată acoperite de o grămadă de aşchii, spre marea pagubă a unuia dintre îngrijitorii noştri, care, vrând să le scuture, s-a pomenit că i-a intrat o aşchie sub unghie.

În fine, ştiu din sursă sigură că sergentul Martin n-a avut de ascuțit mai puțin de nouă bricege.

Toate mesele noastre pot fi văzute cum gem sub greutatea neobişnuită a pupitrelor de scris, care nu mai văzuseră lumina zilei de două luni, şi chiar se spune că s-a deschis cala în mai multe rânduri, ca să poată fi scoase din adâncimi mai multe topuri de hârtie care nu se aşteptau să-şi părăsească adăpostul atât de curând.

Nu voi omite să vă spun că am unele bănuieli că unii vor încerca să strecoare în cutia dumneavoastră poştală unele articole care, fiind total lipsite de originalitate şi de

inedit, n-ar putea să corespundă planului dumneavoastră. Pot afirma că, nu mai departe de ieri seara, a fost văzut un autor aplecat deasupra pupitrului, ținând cu o mână un volum deschis din Spectateur, *în timp ce cu cealaltă dezgheța cerneala la flacăra unei lămpi! E de prisos să vă recomand să vă feriți de asemenea şiretlicuri; nu trebuie să vedem reapărând în* Cronica de iarnă *ceea ce străbunii noştri citeau în timp ce prânzeau, acum mai bine de un secol.*

— Bine, bine, spuse Altamont, când doctorul îşi termină lectura; există cu adevărat bună dispoziție în cele scrise, şi autorul scrisorii trebuie să fi fost un băiat dezghețat.

— Dezghețat e cuvântul cel mai potrivit. Iată acum un anunț care nu-i lipsit de haz:

Se caută o femeie de vârstă mijlocie şi cu o bună reputație, care să le ajute la îmbrăcat pe doamnele din trupa „Teatrului Regal din Georgia septentrională”. *I se va acorda un salariu convenabil şi va avea ceai şi bere la discreție. A se adresa la Comitetul teatrului.*

N.B. De preferat văduvă.

— Pe legea mea, spuse Johnson, nu le era silă de viață compatrioților noştri.

— Şi au găsit văduva pe care o căutau? întrebă Bell.

— Suntem tentați să credem că da, răspunse doctorul, căci iată un răspuns adresat Comitetului teatrului:

Domnilor, sunt văduvă; am douăzeci şi şase de ani şi pot aduce mărturii de neînlăturat în favoarea moravurilor şi a talentelor mele. Dar, înainte de a mă însărcina cu îmbrăcarea actrițelor teatrului dumneavoastră, doresc să ştiu dacă au intenția să rămână cu pantalonaşii pe ele şi dacă mi se vor pune la dispoziție câțiva marinari puternici

ca să le trag şireturile şi să le strâng cum trebuie corsetele. Acestea fiind spuse, domnilor, puteți conta pe sluga dumneavoastră. A.B.

P.S. N-ați putea înlocui berea cu rachiul?

— A, bravo! exclamă Altamont. Parcă le văd pe cameristele acelea care vă leagă cu şnurul de la cabestan. Ei bine, erau veseli tovarăşii căpitanului Parry.

— Ca toți cei care şi-au atins ținta, răspunse Hatteras.

Hatteras zvârlise această observație în mijlocul discuției, apoi recăzu în tăcerea lui obişnuită. Doctorul, nevoind să se oprească prea mult asupra acestui subiect, se grăbi să-şi continue lectura.

— Iată acum, spuse el, un tablou al peripețiilor arctice; ar putea avea infinite forme; dar câteva dintre aceste observații sunt destul de juste; apreciați şi dumneavoastră:

Să ieşi dimineața ca să iei aer şi, punând piciorul în afara vasului, să faci o baie rece în copca bucătarului.

Să pleci la o partidă de vânătoare, să te apropii de un ren superb, să-l ocheşti, să încerci să tragi şi să simți îngrozitoarea decepție pe care ți-o dă ratarea loviturii, din cauză că e udă capsa.

Să porneşti la drum cu o bucată de pâine moale în buzunar şi, când ți se face poftă de mâncare, s-o găseşti atât de întărită de ger, încât să-ți sfărâme dinții în loc să fie ea sfărâmată.

Să te ridici în grabă de la masă, aflând că un lup trece prin dreptul vasului şi, la întoarcere, să-ți găseşti prânzul mâncat de pisică.

Să te întorci de la plimbare, lăsându-te în voia unor adânci şi folositoare meditații, şi să fii smuls din ele, brusc, de îmbrățişările unui urs.

— Precum vedeți, dragi prieteni, adăugă doctorul, nu

ne-ar fi prea greu să ne imaginăm şi alte neplăceri polare; dar, din moment ce trebuia să înduri aceste mizerii, devenea o plăcere să le constați.

— Zău aşa, răspunse Altamont, amuzantă gazetă mai e şi această *Cronică de iarnă*! Păcat că nu ne putem şi noi abona la ea!

— Dacă am încerca să înființăm şi noi una! propuse Johnson.

— Numai noi cinci? spuse Clawbonny: am forma cel mult redacția şi n-ar mai rămâne cititori destui.

— Nu mai mulți decât spectatori, dacă ne-am pune în cap să jucăm teatru, adăugă Altamont.

— Fiindcă veni vorba, domnule Clawbonny, spuse Johnson, povestiți-ne puțin despre teatrul căpitanului Parry, acolo se jucau piese noi?

— Desigur; în principiu, două volume, aflate la bordul *Heclei*, au fost puse la dispoziția teatrului şi reprezentațiile aveau loc la fiecare cincisprezece zile; dar, în curând, repertoriul fu epuizat la limită; atunci se puseră pe treabă autorii improvizați şi însuşi Parry compuse, pentru sărbătorile Crăciunului, o comedie cu totul inspirată din situația în care se aflau ei; avu un succes uriaş şi se intitula: „Trecerea din Nord-Vest sau sfârşitul călătoriei”.

— Grozav titlu! spuse Altamont; dar mărturisesc că, dacă aş avea de tratat un asemenea subiect, aş fi foarte încurcat cu privire la deznodământ.

— Ai dreptate, spuse Bell, cine ştie cum se va termina?

— Dar de ce să ne gândim la ultimul act, exclamă doctorul, atunci când primele se desfăşoară cu bine? Dragi prieteni, să ne lăsăm în voia providenței şi să ne jucăm rolul cât putem mai bine; se va pricepe ea să ne scoată din această încurcătură.

— Haidem, deci, să visăm la toate astea, răspunse Johnson; e târziu şi, deoarece a venit ora dormitului, să dormim.

— Eşti foarte grăbit, bătrânul meu prieten, spuse doctorul.

— Ce vreți, domnule Clawbonny, mă simt atât de bine în patul meu! Şi apoi, de obicei, visez frumos; visez țări calde! astfel că, propriu-zis, jumătate din viață mi-o petrec la Ecuator, iar cealaltă jumătate la pol.

— Drace! făcu Altamont, ai o fire fericită.

— Precum spuneți, replică şeful de echipaj.

— Ei bine, spuse doctorul în continuare, ar fi o cruzime să-l facem pe bietul Johnson să mai tânjească atâta. Soarele lui tropical îl aşteaptă. Hai să ne culcăm!

Capitolul XI

Urme neliniştitoare

În timpul nopții de 26 spre 27 aprilie, vremea începu să se schimbe, termometrul coborî în mod sensibil, iar locatarii de la Doctor's House şi-au dat seama de asta după frigul care li se strecura sub pături; Altamont, de gardă la sobă, avu grijă să nu slăbească focul şi trebui să-l alimenteze din belşug ca să mențină temperatura interioară la cincizeci de grade peste zero[123].

Răcirea aceasta anunța sfârşitul furtunii; doctorul se bucură de acest lucru; ocupațiile obişnuite aveau să fie reluate – vânătoarea, excursiile, recunoaşterile; se punea capăt astfel singurătății inactive, în timpul căreia şi firile cele mai rezistente sfârşesc prin a se acri.

A doua zi, doctorul, îşi părăsi patul dis-de-dimineață şi-şi croi drum printre gheţurile îngrămădite unele peste altele până la conul farului.

Vântul se mutase spre nord; atmosfera era limpede;

[123] +10° Celsius.

lungile întinderi albe erau, pentru picior, covoare solide şi rezistente.

În curând, cei cinci tovarăşi de iernat părăsiră Doctor's House; prima lor grijă a fost degajarea casei de masele îngheţate care se îngrămădiseră în jurul ei; pe platou nu mai puteai recunoaşte nimic; ar fi fost cu neputinţă să descoperi acolo urmele unei locuinţe: furtuna, umplând cu zăpadă inegalităţile terenului, nivelase totul; terenul se ridicase cu cel puţin cincisprezece picioare.

Trebuiau să înceapă mai întâi cu înlăturarea zăpezii, apoi să redea clădirii o formă mai arhitecturală, să-i reînsufleţească liniile şterse şi să-i restabilească poziţia verticală. De altfel, nimic n-a fost mai uşor şi, după îndepărtarea gheţurilor, câteva tăieturi cu cuţitul de zăpadă readuseră zidurile la grosimea lor normală.

După două ore de muncă susţinută apăru fondul de granit; accesul la magaziile de alimente şi la depozitul de pulbere redeveni practicabil.

Dar cum, în acest climat nesigur, o asemenea stare de lucruri se putea repeta de la o zi la alta, au făcut o nouă provizie de alimente care fu transportată în bucătărie. Stomacurile iritate de atâta sărătură simţeau nevoia de carne proaspătă; vânătorii fură, aşadar însărcinaţi să schimbe sistemul de alimentare care-i constipa şi se pregătiră să plece.

Totuşi, sfârşitul lui aprilie nu aducea cu el primăvara polară; ceasul reînnoirii nu sunase încă; mai erau până atunci cel puţin şase săptămâni; razele soarelui, încă prea slabe, nu puteau să străbată prin câmpiile de zăpadă, şi să facă să apară din pământ plăpândele mlădiţe ale florei boreale. Era de aşteptat ca animalele, patrupede sau pasări, să fie rare. Totuşi un iepure, câteva perechi de ptarmigani, chiar şi o vulpe tânără ar fi stat cu cinste pe masa celor de la Doctor's House, şi vânătorii hotărâră să vâneze cu îndârjire tot ce le-ar trece în bătaia puştii.

Doctorul, Bell şi Altamont se însărcinaseră să exploreze ținutul. Altamont, judecând după obiceiurile sale, trebuie să fi fost un vânător îndemânatic şi hotărât, un minunat trăgător, deşi cam lăudăros. Făcu parte, deci, din grup, ca şi Duk, care, în genul lui, era la fel de valoros, având avantajul de a se făli mai puțin.

Cei trei tovarăşi de aventură urcară pe la conul de răsărit şi se înfundară în uriaşele câmpii albe; dar nu fură nevoiți să meargă prea departe, căci numeroase urme se arătară la mai puțin de două mile de fort; de acolo ele coborau la țărmul golfului Victoria şi părea că înlănțuie Fort-Providence cu cercurile lor concentrice.

După ce urmăriră cu curiozitate urmele, vânătorii se uitară unii la alții.

— Ei bine, spuse doctorul, mi se pare limpede.

— Prea limpede, răspunse Bell; sunt urme de urs.

— Excelent vânat, exclamă Altamont, dar care astăzi mi se pare că păcătuieşte tocmai printr-o calitate.

— Care? întrebă doctorul.

— Abundența, răspunse Altamont.

— Ce vrei să spui? întrebă şi Bell.

— Vreau să spun că sunt urmele a cinci urşi, perfect distincte, şi cinci urşi sunt prea mulți pentru cinci oameni!

— Eşti sigur de ceea ce afirmi? întrebă doctorul.

— Uitați-vă şi judecați singur; iată o urmă care nu seamănă cu cealaltă; ghearele acesteia sunt mai depărtate ca ghearele celeilalte. Iată paşii unui urs mai mic. Comparați atent şi veți găsi într-un cerc restrâns urmele a cinci animale.

— Aşa e, confirmă Bell, după ce privi cu atenție.

— Atunci, spuse doctorul, nu trebuie să facem acte de bravură inutilă ci, dimpotrivă, să fim atenți; animalele acestea sunt foarte flămânde la sfârşitul unei ierni aspre. Ele pot fi extrem de periculoase; şi deoarece nu mai e cu putință să ne înşelăm asupra numărului lor...

— Şi nici măcar asupra intenţiilor lor, replică americanul.

— Credeţi, întrebă Bell, că au descoperit prezenţa noastră pe această coastă?

— Fără îndoială, afară de cazul când n-am nimerit noi în drumul lor; dar atunci de ce urmele se desfăşoară circular, în loc să se îndepărteze? Uitaţi-vă, animalele au venit dinspre sud-vest, s-au oprit în acest loc şi au început aici recunoaşterea terenului.

— Aveţi dreptate spuse doctorul; e sigur că au venit astă-noapte.

— Şi fără îndoială că şi în celelalte nopţi, răspunse Altamont; numai că zăpada le-a acoperit urmele.

— Nu, răspunse doctorul, e mai probabil că urşii au aşteptat sfârşitul furtunii; împinşi de nevoie, au atins coasta golfului, cu intenţia de a lua prin surprindere nişte foci, şi atunci ne-au descoperit pe noi.

— E chiar aşa, confirmă Altamont; de altfel, e uşor de ştiut dacă vor mai veni noaptea viitoare.

— Cum? întrebă Bell.

— Ştergând aceste urme pe o parte din traseul lor; şi dacă mâine găsim noi urme, va fi absolut sigur că Fort-Providence e ţinta către care tind aceste animale.

— Bine, spuse doctorul, vom şti cel puţin la ce să ne aşteptăm.

Cei trei vânători se puseră pe treabă şi, zgâriind zăpada, făcură în scurt timp să dispară urmele de tălpi pe un spaţiu de aproape o sută de prăjini.

— E totuşi ciudat că aceste fiare au putut să ne simtă de la o asemenea distanţă; noi n-am ars nicio substanţă grasă dintre acelea care ar fi putut să-i atragă.

— O! spuse doctorul, urşii sunt înzestraţi cu o vedere pătrunzătoare şi cu un miros foarte fin; în afară de aceasta, sunt foarte inteligenţi, ca să nu spunem cele mai inteligente dintre toate animalele, şi au simţit după miros ceva neobişnuit pe aici.

— De altfel, interveni Bell, cine ştie dacă, în timpul furtunii, n-au înaintat până la platou?

— Atunci, întrebă americanul, de ce s-ar fi oprit noaptea aici?

— Da, la aceasta nu există răspuns şi trebuie să credem că încet, încet îşi vor strâmta cercul căutărilor lor în jurul Fortului Providence.

— Vom vedea, răspunse Altamont.

— Acum să ne continuăm drumul, dar să fim cu ochii în patru.

Vânătorii vegheară cu atenție; se puteau teme ca vreun urs să nu se fi ascuns după dâmburile de gheață; adesea chiar luară blocurile uriaşe drept animale, cu care semănau după mărime şi culoarea lor albă. Dar, până la urmă, spre marea lor satisfacție, văzură că s-au temut degeaba.

Se întoarseră, în fine, la jumătatea înălțimii conului şi de acolo îşi plimbară privirea fără niciun folos de la capul Washington până la insula Johnson.

Nu văzură nimic; totul era nemişcat şi alb; niciun zgomot, nicio trosnitură.

Se întoarseră în casa de gheață.

Hatteras şi Johnson fură puşi la curent cu situația şi se luă hotărârea de a se veghea cu cea mai minuțioasă atenție. Veni noaptea; nimic nu tulbură liniştea ei splendidă, nu se auzi nimic care să fi semnalat apropierea unui pericol.

A doua zi, încă din zori, Hatteras şi tovarăşii săi, bine înarmați, se duseră în recunoaştere ca să vadă cum se prezenta zăpada; regăsiră urme identice cu cele din ajun, dar mai apropiate. Era limpede că duşmanii se pregăteau pentru asediul Fortului Providence.

— Au descris o curbă paralelă, spuse doctorul.

— Da, i-au făcut şi un vârf înainte, răspunse Altamont. Vedeți, paşii aceştia se îndreaptă spre platou; aparțin unui animal puternic.

— Da, urşii se apropie de noi, treptat, spuse Johnson; e evident că intenţionează să ne atace.

— E neîndoios, răspunse doctorul; vom evita să ne arătăm. Nu suntem în stare să le ţinem piept.

— Dar unde pot fi blestemaţii ăştia de urşi? exclamă Bell.

— Îndărătul câtorva blocuri de gheaţă din est, de unde ne pândesc; să nu ne aventurăm în mod neprevăzător.

— Şi vânătoarea? întrebă Altamont.

— S-o amânăm cu câteva zile, răspunse doctorul; să ştergem iarăşi urmele cele mai apropiate şi vom vedea mâine dimineaţă dacă au apărut din nou. În felul acesta, vom fi la curent cu manevrele duşmanilor noştri.

Sfatul doctorului a fost urmat şi se întoarseră să se închidă în fort. Prezenţa acestor fiare înspăimântătoare împiedica orice excursie. Au supravegheat cu atenţie împrejurimile golfului Victoria. Farul fu dat jos – nu mai era de niciun folos în momentul acela şi putea să atragă atenţia animalelor; felinarul şi firele electrice fură strânse şi duse în casă; apoi, cu rândul, fiecare se instală la pândă pe platoul superior.

Aveau de îndurat noi neplăceri din cauza singurătăţii; dar ce altceva puteau să facă? Nu se puteau aventura într-o luptă atât de inegală, iar viaţa fiecăruia era prea preţioasă ca s-o rişte în mod imprudent. Urşii, nemaivăzând nimic, le vor pierde, poate, urma, şi dacă mai târziu vor apărea unul câte unul în timpul excursiilor, îi vor putea ataca cu şanse de succes.

Totuşi, această inactivitate era însufleţită de ceva nou; aveau de vegheat şi nici unuia nu-i părea rău să stea puţin cu ochii în patru.

Ziua de 28 aprilie trecu fără ca duşmanii să fi dat vreun semn de viaţă. A doua zi, s-au dus să caute urmele cu un viu sentiment de curiozitate şi ceea ce văzură îi umplu de uimire. Nu mai era nici o singură urmă, iar covorul alb de zăpadă se întindea până departe, neatins.

— Bine! exclamă Altamont, urşii ne-au pierdut urma. Au fost lipsiți de tenacitate. Au obosit aşteptând! Au plecat! Călătorie sprâncenată! Şi acum, la vânătoare.

— Ei! ei! explică doctorul. Cine ştie? Pentru mai multă siguranță, dragi prieteni, vă cer să-i mai supravegheați încă o zi. E sigur că duşmanul nu s-a întors noaptea trecută, cel puțin în partea asta...

— Să facem ocolul platoului, spuse Altamont şi vom şti la ce să ne aşteptăm.

— Cu plăcere! consimți doctorul.

Dar degeaba examinară cu grijă toată întinderea, pe o rază de două mile; a fost cu neputință să se găsească nici cea mai mică urmă.

— Ei bine, mergem la vânat? întrebă nerăbdătorul american.

— Să aşteptăm până mâine, fu de părere doctorul.

— Aşadar, pe mâine, răspunse Altamont care se resemna cu greu.

Se înapoiară la fort. În timpul acesta, ca şi în ajun, fiecare trebui să-şi reia, timp de o oră, postul de observație.

Când îi veni rândul lui Altamont, se duse să-l înlocuiască pe Bell în vârful conului.

De cum plecă dânsul, Hatteras îşi adună tovarăşii în jurul său. Doctorul îşi lăsă deoparte caietul cu însemnări iar Johnson maşinile de gătit.

Se putea crede că Hatteras avea să le vorbească despre pericolele situației în care se aflau: dar nici prin gând nu-i trecu.

— Dragi prieteni, spuse el, să profităm de absența acestui american, ca să vorbim despre treburile noastre; sunt lucruri care nu-l privesc şi în care nu vreau să se amestece.

Interlocutorii căpitanului se uitară unii la alții, neştiind unde voia să ajungă.

— Doresc, spuse el, să mă înțeleg cu dumneavoastră

asupra planurilor noastre de viitor.

— Bine, bine, răspunse doctorul; să discutăm, de vreme ce suntem singuri.

— Într-o lună, continuă Hatteras, cel mai târziu în şase săptămâni, vă reveni momentul marilor deplasări. V-ați gândit cumva la ceea ce ar fi mai bine să facem în timpul verii?

— Dar dumneata căpitane? întrebă Johnson.

— Eu pot să spun că nu trece o oră fără să fiu cu gândul la ideea mea. Cred că niciunul dintre dumneavoastră nu are intenția să dea înapoi?...

Această insinuare a rămas fără răspuns imediat.

— În ceea ce mă priveşte, continuă Hatteras, chiar de ar trebui să merg singur, şi tot voi merge până la Polul Nord; suntem la cel mult trei sute şaizeci de mile depărtare de el. Niciodată nu s-au apropiat nişte oameni atât de mult de această țintă dorită, şi nu voi pierde o asemenea ocazie fără să fi încercat totul, chiar şi imposibilul. Care sunt planurile dumneavoastră în această privință?

— Aceleaşi ca ale dumitale, răspunse doctorul imediat.

— Şi ale dumitale, Johnson?

— Ca ale doctorului, răspunse şeful de echipaj.

— Bell, e rândul dumitale să vorbeşti, spuse Hatteras.

— Căpitane, spuse dulgherul, e drept că n-avem familie care să ne aştepte în Anglia, dar patria rămâne patrie! Nu te gândeşti la întoarcere?

— Întoarcerea, continuă căpitanul, se va putea face tot atât de bine şi după descoperirea polului. Chiar mai bine. Nu vor fi greutăți mai mari, căci, urcând, ne îndepărtăm de punctele cele mai reci de pe glob. Mai avem combustibil şi provizii pentru multă vreme. Nimic nu ne poate, deci, împiedica şi ne-am face vinovați dacă n-am merge până la capăt.

— Ei bine, căpitane, răspunse Bell, suntem cu toții de părerea dumitale.

— Bine, făcu Hatteras. Nu m-am îndoit niciodată de dumneavoastră. Vom reuşi, dragi prieteni, iar Anglia va avea întreaga glorie a succesului nostru.

— Dar e şi un american printre noi, spuse Johnson.

Hatteras nu-şi putuse reține un gest de mânie la auzul acestei observații.

— Ştiu asta, rosti el cu o voce gravă.

— Nu-l putem lăsa aici, interveni doctorul.

— Nu, nu putem face asta, răspunse, maşinal Hatteras.

— Şi va veni cu noi, cu siguranță!

— Da, va veni! Dar cine va comanda?

— Dumneata, căpitane.

— Şi dacă dumneavoastră vă veți supune ordinelor mele, oare yankeul ăsta nu va refuza să se supună?

— Nu cred, răspunse Jonhson; dar, în sfârşit, să admitem că n-ar vrea să se supună ordinelor dumitale.

— Atunci va fi o problemă de lichidat între el şi mine.

Cei trei englezi tăcură privindu-l pe Hatteras. Doctorul reluă discuția:

— Cum vom călători? întrebă el.

— Urmând linia coastei, pe cât va fi cu putință.

— Dar dacă găsim marea liberă, aşa cum e probabil să fie?

— Atunci o vom trece.

— În ce fel? N-avem nicio ambarcațiune.

Hatteras nu răspunse; era încurcat în mod vădit.

— Poate că s-ar putea construi o barcă din resturile lui *Porpoise*.

— Niciodată! strigă violent Hatteras.

— Niciodată?! exclamă Johnson.

Doctorul dădea din cap; înțelegea rezerva căpitanului.

— Niciodată! repetă acesta din urmă. O barcă făcută din lemnul unui vas american ar fi americană.

— Dar, căpitane… spuse din nou Johnson.

Doctorul îi făcu semn bătrânului maistru să nu mai

insiste. Problema trebuia lăsată pentru un moment mai prielnic; deşi înțelegea refuzul lui Hatteras, doctorul nu-i împărtăşea părerea şi-şi făgădui chiar să-l facă pe prietenul lui să revină asupra unei hotărâri atât de categorice.

Vorbi, deci, despre altceva, despre posibilitatea de a înainta în sensul coastei direct până în nord şi despre acest punct necunoscut al globului, numit Polul Nord.

Pe scurt, ocoli laturile periculoase ale discuției, până în clipa când ea se termină brusc, adică la intrarea pe uşă a lui Altamont. Acesta n-avea nimic de semnalat. Aşa se termină ziua, iar noaptea trecu în linişte. Era limpede că urşii dispăruseră.

Capitolul XII

Închisoarea de gheață

A doua zi, fu vorba să se organizeze o vânătoare la care trebuiau să ia parte Hatteras, Altamont şi dulgherul; urmele neliniştitoare nu mai apăruseră, iar urşii renunțaseră vădit la planul lor de atac, fie de teama duşmanilor necunoscuți, fie din pricină că nimic nou nu le semnalase prezența unor ființe sub masivul acesta de zăpadă.

În timpul absenței celor trei vânători, doctorul trebuia să ajungă până la insula Johnson, ca să facă o recunoaştere în legătură cu starea gheţurilor şi nişte relevee hidrografice. Gerul se arăta ascuțit, dar cei care iernau îl îndurau uşor, pielea lor ajungând să se adapteze la aceste temperaturi extreme.

Şeful de echipaj urma să rămână la Doctor’s House, într-un cuvânt, să păzească locuința.

Cei trei vânători îşi făcură pregătirile de plecare; fiecare

din ei se înarmă cu o puşcă cu două focuri, cu țeava ghintuită şi cu gloanțe conice; îşi luară o mică provizie de pemmican pentru cazul când noaptea i-ar surprinde înainte de sfârşitul excursiei; în plus, mai luară cu ei şi inseparabilul cuțit de zăpadă, cea mai trebuincioasă unealtă în aceste ținuturi, şi o toporişcă agățată de centura hainei lor din piele de căprioară.

Astfel echipați, puteau merge departe şi, fiind pricepuți şi îndrăzneți, trebuiau să conteze pe rezultate bune la vânătoare.

La ora opt dimineața, erau gata de plecare. Duk mergea înaintea lor, țopăind. Urcară colina dinspre est, ocoliră conul farului şi se înfundară pe câmpiile din sud, mărginite de Bell-Mount.

În ceea ce-l priveşte, doctorul, după ce se înțelesese cu Johnson asupra semnalului de dat în caz de alarmă, coborî spre țărm, ca să ajungă în felul acesta la ghețurile de felurite forme de care era plin golful Victoria.

Şeful de echipaj rămase singur la Fort-Providence, dar nu stătea cu mâinile în sân.

Începu prin a-i lăsa liberi pe câinii groenlandezi care se agitau în Dog-Palace; aceştia, încântați merseră să se rostogolească prin zăpadă. Apoi Johnson se ocupă de treburile mărunte şi complicate ale gospodăriei. Avea de împrospătat proviziile şi combustibilul, să pună magaziile în ordine, să repare vreo unealtă stricată, să cârpească păturile rupte, să repare încălțămintea pentru lungile drumuri din vară. Nu ducea lipsă de treabă, iar şeful de echipaj lucra cu îndemânarea marinarului căruia nu-i este nimic străin din orice meserie.

În timp ce lucra, se gândea la conversația din ajun; se gândea la căpitan şi, mai ales, la încăpățânarea lui de a nu voi ca un american, nici măcar o barcă americană să ajungă înaintea lui sau odată cu el la polul nordic al lumii.

„Mi se pare, totuşi, greu să treci peste ocean fără un

vas, îşi spuse el, şi, dacă în fața noastră avem marea deschisă, va trebui neapărat să navigăm. Nu se pot face trei sute de mile înotând, chiar de-ai fi cel mai bun englez de pe pământ. Patriotismul are limite. În sfârşit, vom vedea. Mai avem încă timp în fața noastră. Domnul Clawbonny nu şi-a spus încă ultimul cuvânt în această problemă; el e abil; şi e un om în stare să-l facă pe căpitan să renunțe la ideea lui. Garantez chiar că, mergând în direcția insulei, va arunca o privire asupra resturilor lui *Porpoise* şi va şti exact ceea ce se poate face cu ele.”

Johnson ajunsese aici cu gândurile sale, iar vânătorii părăsiseră fortul de o oră, când o detunătură puternică şi limpede răsună la două-trei mile în spate.

„Bine, îşi spuse bătrânul marinar, au găsit ceva şi fără să meargă prea departe, de vreme ce-i aud aşa de desluşit. Şi apoi, atmosfera e atât de curată!”

O a doua detunătură, apoi a treia, se repetară una după alta.

„Ia te uită, continuă Johnson să-şi spună, au sosit la locul potrivit!”

Trei alte focuri de armă, mai apropiate, bubuiră iar.

„Şase focuri! făcu Johnson; acum puştile le sunt descărcate. A fost treabă serioasă! Dar dacă, din întâmplare!...”

La ideea care-i trecu prin minte, Johnson păli; părăsi repede casa de zăpadă şi urcă în câteva clipe colnicul până în vârful conului.

Ceea ce văzu, îl făcu să se îngrozească.

— Urşii! strigă el.

Cei trei vânători, urmați de Duk, se întorceau fugind cât îi țineau picioarele, urmăriți de cinci animale uriaşe; cele şase gloanțe ale lor nu le-au putut doborî; urşii câştigau teren; Hatteras, rămas în urmă, nu reuşea să mențină distanța dintre el şi animale decât aruncându-şi pe rând căciula, toporişca, ba chiar şi puşca. Urşii se

opreau, cum le e obiceiul, ca să adulmece obiectul zvârlit pentru a le stârni curiozitatea şi mai pierdeau puţin din teren, deşi altminteri ar fi întrecut şi calul cel mai iute.

Aşa au ajuns Hatteras, Altamont şi Bell, cu răsuflarea tăiată de fugă, lângă Johnson şi, împreună cu el, din vârful taluzului, şi-au dat drumul alunecând până la casa de gheaţă.

Cei cinci urşi erau gata să-i ajungă, iar căpitanul trebui să pareze cu cuţitul o labă, dată cu violenţă.

Într-o clipită, Hatteras şi tovarăşii săi se închiseră în casă. Animalele se opriseră pe platoul superior, format de trunchiul de con.

— În sfârşit, strigă Hatteras, vom putea să ne apărăm mai bine, cinci contra cinci!

— Patru contra cinci! spuse Johnson, cu glas îngrozit.

— Cum aşa? întrebă Hatteras.

— Doctorul! răspunse Johnson, arătând salonul gol.

— Ei, ce-i cu el?

— S-a dus în direcţia insulei!

— Nenorocitul! exclamă Bell.

— Nu-l putem lăsa aşa, spuse Altamont.

— Să alergăm într-acolo! strigă Hatteras.

Deschise repede uşa, dar abia avu timp s-o închidă la loc; un urs era să-i spargă capul cu o lovitură de gheară.

— Sunt aici! strigă el.

— Toţi? întrebă Bell.

— Toţi, răspunse Hatteras.

Altamont se repezi la ferestre, ale căror ochiuri le astupă cu bucăţi de gheaţă scoase din zidurile casei. Tovarăşii săi îl imitară fără să vorbească; tăcerea nu fu întreruptă decât de lătratul surd al lui Duk.

Dar, trebuie s-o spunem, oamenii aceştia nu se gândeau decât la un singur lucru: uitaseră de propriul lor pericol şi nu se gândeau decât la doctor. La el, nu la ei! Bietul Clawbonny, atât de bun, de devotat! Sufletul acestei mici colonii! Pentru prima dată nu era cu ei; îl

aşteptau cele mai mari primejdii, poate chiar o moarte îngrozitoare, căci, după ce-şi va termina excursia, se va întoarce liniştit către Fort-Providence şi se va găsi în fața acestor animale sălbatice.

Şi niciun mijloc de a-i da de veste!

— Totuşi, spuse Johnson, sau mă înşel eu foarte mult, sau trebuie să fie prevenit: focurile dumneavoastră de armă trebuie să-l fi avertizat şi nu se poate să nu-şi dea seama că s-a petrecut ceva neobişnuit.

— Dar dacă în momentul acela era departe, răspunse Altamont, şi dacă n-a înțeles ce se întâmplă? În sfârşit, există opt şanse din zece ca să se întoarcă fără ca măcar să bănuiască pericolul! Urşii sunt acoperiți de escarpa fortului şi el nu-i poate vedea!

— Trebuie deci să ne descotorosim de fiarele acestea periculoase înainte de întoarcerea lui, răspunse Hatteras.

— Dar cum? întrebă Bell.

Răspunsul la întrebare era greu de dat. Să încerci o ieşire era cu neputință. Avuseseră grijă să baricadeze coridorul, dar urşii puteau trece cu uşurință peste obstacole, dacă le venea în gând s-o tacă; ştiau la ce să se aştepte cu privire la numărul şi la forța duşmanilor şi le-ar fi fost uşor să ajungă până la ei.

Prizonierii se postară în fiecare dintre camerele din Doctor's House, ca să observe orice încercare de invazie; stăteau încordați şi-i auzeau pe urşi mergând de colo-colo, mormăind surd şi zgâriind cu labele lor uriaşe zidurile de zăpadă.

Totuşi, trebuiau să acționeze; timpul era scurt. Altamont hotarî să facă o gaură în zid, prin care să tragă în atacatori; în câteva minute făcu un fel de scobitură în zidul de gheață, introduse puşca în ea, dar abia apucă țeava să iasă în afară că-i şi fu smulsă din mâini cu o forță irezistibilă, fără să mai aibă timp să tragă.

— Drace! exclamă el, nu suntem în stare să le ținem

piept. Şi se grăbi să astupe gaura.

Situaţia aceasta dura de o oră şi nimic nu te făcea să-i prevezi sfârşitul. Şansele unei ieşiri din casă au mai fost o dată discutate; erau slabe, deoarece nu se puteau lupta cu fiecare urs în parte. Totuşi, Hatteras şi tovarăşii săi, grăbiţi să termine cu ei şi, trebuie s-o spunem, foarte ruşinaţi că erau închişi în felul acesta de nişte animale, erau gata să încerce un atac direct, când căpitanul găsi un nou mijloc de apărare.

El luă poker-ul[124] de care se folosea Johnson la plită şi-l vârî în jeraticul din sobă; apoi făcu o spărtură în zidul de zăpadă, dar fără a o prelungi până afară, în aşa fel, încât să păstreze în exterior un strat subţire de gheaţă.

Tovarăşii lui se uitau cum lucrează. Când Poker-ul se înroşi până la alb, Hatteras lămuri:

— Bara aceasta incandescentă îmi va folosi ca să resping urşii, care n-o vor putea apuca, iar prin gaura din zid va fi uşor să tragem împotriva lor un foc susţinut, fără ca ei să ne poată smulge armele din mâini.

— Bine ticluit! exclamă Bell.

Atunci Hatteras, scoţând poker-ul din jeratic, îl înfipse repede în zid. Zăpada, transformându-se în vapori în contact cu vătraiul, şuieră cu un zgomot asurzitor. Doi urşi alergară într-acolo, apucară bara înroşită şi scoaseră un urlet teribil; în aceeaşi clipă patru detunături răsunară una după alta.

— Atinşi! exclamă americanul.

— Atinşi! strigă şi Bell.

— Să începem din nou, spuse Hatteras, reastupând pentru moment deschizătura.

Poker-ul fu băgat în maşina de gătit; după câteva minute era înroşit. Altamont şi Bell îşi reluară locurile după ce-şi încărcaseră armele; Hatteras făcu iar gaura în zid şi introduse din nou poker-ul incandescent.

[124] Poker – vătrai (în limba engleză în original).

Dar, de data aceasta, fu oprit de o suprafață prin care nu putea străbate.

— Nenorocire! exclamă americanul.

— Ce se întâmplă? întrebă Johnson.

— Ce se întâmplă? Blestematele acestea de fiare îngrămădesc bloc peste bloc, ne zidesc în propria noastră casă, ne îngroapă de vii!

— E imposibil!

— Iată, poker-ul nu poate să străbată!

Să-ți vină să râzi, nu alta! Situația se înrăutățea, fiind mai curând îngrijorătoare decât de râs. Urşii, ca nişte animale foarte inteligente ce erau, foloseau acest mijloc ca să-şi înăbuşe prada. Îngrămădeau gheţurile în aşa fel, încât să facă orice fugă imposibilă.

— E îngrozitor! spuse bătrânul Johnson cu un aer foarte jignit. Ca nişte oameni să se poarte în felul acesta, mai merge, dar nişte urşi!

După această cugetare, trecură două ore fără să intervină vreo schimbare în situația prizonierilor; planul de ieşire nu mai putea să fie pus în aplicare; zidurile îngropate opreau orice zgomot de afară. Altamont se plimba agitat, ca omul îndrăzneț care-i scos din sărite când dă de o primejdie mai mare decât curajul său. Hatteras se gândea cu groază la doctor şi la pericolul foarte serios care-l amenința la întoarcerea sa.

— Ah! exclamă Johnson, dacă domnul Clawbonny ar fi fost aici!

— Ei bine, ce-ar fi făcut el? răspunse Altamont.

— O! el s-ar fi priceput foarte bine să ne scoată din încurcătură?

— Şi cum? întrebă americanul, furios.

— Dacă aş fi ştiut, n-aş fi avut nevoie de el. Totuşi, ghicesc ce sfat ne-ar fi dat în momentul acesta!

— Ce sfat?

— Să mâncăm ceva! Asta nu poate să ne facă rău, ci dimpotrivă. Ce părere ai, domnule Altamont?

— Să mâncăm, dacă vă face plăcere, cu toate că situația e destul de proastă, dacă nu chiar umilitoare.

— Garantez, spuse Johnson, că, după cină, vom găsi un mijloc oarecare să ieşim de aici.

Nu i-au răspuns nimic şefului de echipaj, dar s-au aşezat la masă.

Johnson, crescut la şcoala doctorului încercă să rămână filosof în fața primejdiei, dar nu reuşi deloc; glumele îi rămâneau în gât. De altfel, prizonierii începură să nu se mai simtă la largul lor; aerul devenea greu în această locuință ermetic închisă; atmosfera nu se putea primeni prin burlanele maşinilor de gătit, care trăgeau greu, şi era uşor de prevăzut că, într-un timp foarte scurt, focul se va stinge; oxigenul înghițit de plămâni şi de sobă va fi în curând înlocuit de acidul carbonic, a cărui influență mortală este cunoscută.

Hatteras îşi dădu seama cel dintâi de acest nou şi mare pericol; nu voi să-l ascundă față de tovarăşii săi.

— Atunci trebuie să ieşim cu orice preț! răspunse Altamont.

— Da, glăsui Hatteras, dar să aşteptăm noaptea; vom face o gaură în boltă şi se va împrospăta aerul; apoi, unul dintre noi se va instala la acest post, de unde va trage în urşi.

E singura soluție posibilă, încuviință americanul.

Acestea fiind stabilite, au aşteptat momentul prielnic pentru încercarea aventurii şi, în timpul orelor care au urmat, Altamont nu-şi cruță blestemele împotriva unei stări de lucruri în care, spunea el, „eroii fiind urşi şi oameni, nu aceştia din urmă jucau rolul cel mai frumos”.

Capitolul XIII

Mina

Se lasă noaptea; lampa din salon începuse să pălească în atmosfera săracă în oxigen.

La ora opt făcură ultimele pregătiri. Îşi încărcară armele cu grijă şi scobiră o deschizătură în bolta casei de zăpadă.

Munca dura de câteva minute şi Bell se descurca plin de îndemânare în această treabă când Johnson, părăsind dormitorul în care stătea la pândă, se întoarse în grabă la tovarăşii lui. Părea neliniştit.

— Ce ai? întrebă căpitanul.

— Ce am? Nimic! răspunse bătrânul marinar, şovăind, şi totuşi…

— Dar ce e? întrebă Altamont.

— Tăcere! N-auziţi un zgomot ciudat?

— Din care parte?

— De acolo! Se întâmplă ceva în zidul camerei! Bell îşi întrerupse lucrul; fiecare ascultă.

Se desluşea, într-adevăr, un zgomot îndepărtat care părea că vine dinspre peretele lateral; cu siguranţă că se făcea o gaură în gheaţă.

— E cineva care zgârie! spuse Johnson.

— Nu încape îndoială, grăi Altamont.

— Urşii? întrebă Bell.

— Da, urşii! spuse Altamont.

— Au schimbat tactica, interveni bătrânul marinar; au renunţat la ideea de a ne înăbuşi!

— Sau ne cred înăbuşiţi! răspunse americanul pe care furia îl cuprinsese de-a binelea.

— Vom fi atacaţi! presupuse Bell.

— Ei bine, răspunse Hatteras, vom lupta corp la corp!

— Mii de draci! strigă Altamont. Prefer aşa! În ceea ce mă priveşte, sunt sătul de aceşti duşmani nevăzuţi! Ne vom vedea şi ne vom bate!

— Da, răspunse Johnson, dar nu cu focuri de armă; e cu neputinţă într-un spaţiu atât de strâmt.

— Fie cu securea! Cu cuțitul!

Zgomotul creştea; se auzea foarte clar zgâriatul ghearelor; urşii atacaseră zidul casei, chiar în unghiul în care aceasta se întâlnea cu taluzul de zăpadă proptit de stânci.

— Animalul care sapă, spuse Johnson, e cam la mai puțin de şase picioare de noi.

— Ai dreptate. Johnson, răspunse americanul, dar mai avem timp să ne pregătim să-l întâmpinăm!

Americanul apucă securea cu o mână şi cuțitul cu cealaltă; proptindu-se în piciorul drept, cu corpul lăsat puțin spre spate, rămase în poziție de atac. Hatteras şi Bell îl imitară. Johnson îşi pregăti puşca pentru cazul când folosirea unei arme de foc ar fi fost necesară.

Zgomotul devenea din ce în ce mai puternic; gheața smulsă pârâia sub tăioasele gheare de oțel.

În sfârşit, atacatorul era despărțit de duşmanii lui numai de o coajă subțire; deodată coaja crăpă ca un cerc de hârtie spart de un clovn şi un corp negru, enorm, apăru în semiîntunericul camerei.

Altamont coborî repede mâna înarmată ca să lovească.

— Opriți-vă, pentru Dumnezeu! se auzi un glas binecunoscut.

— Doctorul, doctorul! exclamă Johnson.

Era, într-adevăr, doctorul care, tras de greutatea lui, se rostogoli în mijlocul camerei.

— Bună ziua, bravii mei prieteni! spuse el ridicându-se plin de vioiciune.

Tovarăşii lui rămăseseră uluiți, dar uluirii îi urmă bucuria; fiecare voi să-l îmbrățişeze pe acest om vrednic. Hatteras, foarte emoționat, îl ținu multă vreme strâns la pieptul lui.

Doctorul îi răspunse printr-o călduroasă strângere de mână.

— Cum, dumneavoastră, domnul Clawbonny?! se miră şeful de echipaj.

Doctorul Clawbonny sapă un tunel, ca să-şi salveze prietenii din închisoarea de gheaţă

— Eu, bătrânul meu Johnson, şi eram mai îngrijorat de soarta voastră decât aţi fi putut fi voi de a mea!

— Dar de unde aţi ştiut că eram asaltaţi de o ceată de urşi? întrebă Altamont. Teama noastră cea mare era că vă întoarceţi liniştit la Fort-Providence, fără să bănuiţi primejdia.

— O! am văzut totul, răspunse doctorul; focurile voastre de armă m-au alarmat. Mă aflam în momentul acela aproape de rămăşiţele lui *Porpoise*; m-am urcat pe un hummock şi i-am văzut pe cei cinci urşi care vă urmăreau de aproape. Ah, ce frică mi-a fost pentru voi! Dar, în fine, rostogolirea voastră din vârful colinei şi şovăiala animalelor m-au liniştit, pentru moment; am înţeles că aţi avut tot timpul să vă baricadaţi în casă. Atunci, m-am apropiat încet, încet, când căţărându-mă, când alunecând printre gheţuri; am ajuns în apropierea fortului şi le-am văzut pe aceste fiare uriaşe la lucru, ca nişte mari castori; bătătoreau zăpada, îngrămădeau blocurile, într-un cuvânt, vă zideau de vii. Noroc că nu le-a venit ideea să prăvălească blocurile de gheaţă din vârful conului, căci aţi fi fost striviţi fără milă.

— Dar, spuse Bell, nu eraţi în siguranţă, domnule Calwbonny; nu puteau ei să-şi părăsească locul şi să se îndrepte spre dumneavoastră?

— Nu se gândeau deloc la aşa ceva; câinii groenlandezi, lăsaţi în libertate de Johnson, au venit de mai multe ori să dea târcoale foarte aproape, şi ei nu s-au gândit să-i urmărească; se credeau siguri pe un vânat mai gustos.

— Mulţumesc de compliment! spuse Altamont, râzând.

— O! n-avem de ce să ne mândrim. Când am înţeles tactica urşilor, am hotărât s-ajung la voi. Din prevedere trebuia să aştept noaptea; apoi, odată cu primele umbre ale crepusculului, m-am strecurat fără zgomot spre taluz, în direcţia depozitului de muniţii. Aveam o idee alegând punctul acela: voiam să sap o galerie. M-am pus,

aşadar, pe treabă; am atacat gheaţa cu cuţitul meu de zăpadă – grozavă sculă, zău aşa! Timp de trei ore am scormonit, am muncit şi iată-mă, flămând, spetit de oboseală, dar ajuns aici...

— Ca să împărtăşiţi soarta noastră? întrebă Altamont.

— Ca să scăpăm cu toţii. Dar daţi-mi un biscuit şi o bucată de carne; leşin de foame.

În curând doctorul muşca cu dinţii săi albi dintr-o bucată de carne de vacă sărată. În timp ce mânca, se arătă dispus să răspundă la întrebările nerăbdătoare ce i se puneau.

— Să scăpăm? repetă Bell.

— Desigur, rosti doctorul, făcând un mare efort al gâtlejului ca să răspundă în timp ce înghiţea.

— De fapt, spuse Bell, deoarece domnul Clawbonny a venit, putem să mergem pe drumul pe care a venit el.

— Nu zău, răspunse doctorul, şi să lăsăm drum liber acestei haite răufăcătoare, care până la urmă va descoperi magaziile noastre şi le va jefui?

— Trebuie să rămânem aici? zise Hatteras.

— Fără îndoială, răspunse doctorul, şi să ne descotorosim de aceste animate.

— Există, deci, un mijloc? întrebă Bell.

— Un mijloc sigur! răspunse doctorul.

— Bine ziceam eu! exclamă Johnson, frecându-şi mâinile. Cu domnul Clawbonny nu trebuie niciodată să-ţi pierzi speranţa; are întotdeauna o idee în sacul lui de savant.

— O! o! bietul meu sac e destul de jigărit, dar, scotocind bine...

— Doctore, spuse Altamont, urşii n-ar putea pătrunde prin galeria pe care aţi săpat-o?

— Nu, am avut grijă să astup bine intrarea, şi acum putem să mergem de aici la depozitul de muniţii, fără ca ei să simtă.

— Bine. Şi o să ne spuneţi ce metodă vreţi să folosiţi ca

să ne descotorosiți de vizitatorii aceştia caraghioşi?

— Un mijloc foarte simplu şi pentru care s-a şi făcut o parte din treabă.

— Cum asta?!

— Veți vedea. Dar uit că n-am venit singur.

— Ce vreți să spuneți? întrebă Johnson.

— Am aici un tovarăş, să vi-l prezint.

Şi, spunând acestea, doctorul scoase din galerie o vulpe proaspăt împuşcată.

— O vulpe! exclamă Bell.

— Vânatul meu de azi-dimineața, răspunse cu modestie doctorul, şi veți vedea că niciodată o vulpe n-a fost vânată într-un moment mai potrivit.

— Dar, în sfârşit, care e planul dumneavoastră? întrebă Altamont.

— Doresc să-i arunc în aer pe toți urşii deodată, cu o sută de livre de praf de puşcă.

Se uitară la el mirați.

— Dar praful de puşcă unde e? întrebară.

— E în magazie.

— Şi magazia?

— Coridorul acesta duce într-acolo. Nu fără rost am săpat o galerie lungă de zece picioare; aş fi putut să atac parapetul mai aproape de casă, dar aveam o anumită idee.

— Bine, dar în ce loc vreți să puneți mâna? întrebă americanul.

— Chiar în fața taluzului nostru, adică în punctul cel mai îndepărtat de casă, de depozitul de pulbere şi de magazii.

— Dar cum să-i atragi acolo pe toți urşii deodată?

— Îmi iau eu însărcinarea, răspunse doctorul. Am vorbit destul, la treabă! Avem de săpat în cursul nopții o galerie de o sută de picioare – e o muncă obositoare; dar, fiind cinci bărbați, ne vom descurca, schimbându-ne pe rând. Va începe Bell şi, în timpul acesta, ne vom odihni

puțin.

— Pe toți dracii! exclamă Johnson, cu cât mă gândesc mai mult, cu atât găsesc soluția domnului Clawbonny mai bună.

— E sigură, răspunse doctorul.

— O! din moment ce o spuneți chiar dumneavoastră, urşii sunt morți şi le simt de pe acum blana pe spate.

— Atunci, la treabă!

Doctorul se afundă în galeria întunecată şi Bell îl urmă; pe unde trecea doctorul, tovarăşii lui se simțeau în siguranță. Cei doi ajunseră la depozitul de pulbere şi nimeriră în mijlocul butoiaşelor aranjate în perfectă ordine. Doctorul îi dădu lui Bell instrucțiunile necesare; dulgherul atacă peretele opus, pe care se sprijinea taluzul, şi tovarăşul lui se întoarse în casă.

Bell munci timp de o oră şi săpă o galerie lungă de aproape zece picioare, prin care puteai să înaintezi târându-te. După o oră, veni să-l schimbe Altamont şi, în acelaşi interval de timp, făcu aproape aceeaşi treabă; zăpada din galerie era transportată în bucătărie, unde doctorul o topea ca să ocupe mai puțin spațiu.

Americanului îi urmă căpitanul, apoi Johnson. În zece ore, adică pe la ora opt dimineața, galeria era gata.

În primele ore ale dimineții, doctorul se duse să privească la urşi printr-o gaură făcută în zidul magaziei de muniții.

Animalele acestea răbdătoare nu-şi părăsiseră locul. Erau acolo: se duceau, veneau, mormăiau, dar, de fapt, stăteau de strajă cu o stăruință exemplară; dădeau târcoale casei, care dispăruse sub blocurile îngrămădite peste ea.

Dar veni un moment, totuşi, în care părură că-şi pierd răbdarea; doctorul îi văzu deodată împingând la o parte blocurile de gheață pe care le îngrămădiseră.

— Bine! îi spuse căpitanului care se găsea în apropierea lui.

— Ce fac? întrebă acesta.

— Am impresia că vor să-şi distrugă opera şi să ajungă până la noi. Da' las' pe mine! Vor fi distruşi ei înainte. În orice caz, nu mai e timp de pierdut.

Doctorul se strecură până la punctul unde trebuia pusă mina; acolo dispuse să se mărească spaţiul pe toată lărgimea şi înălţimea taluzului; în curând nu mai rămase în partea superioară decât o pojghiţă de gheaţă, groasă de cel mult un picior; trebuiră chiar s-o susţină ca să nu se prăbuşească.

Un ţăruş înfipt în solul de granit ţinu loc de stâlp; leşul vulpii fu agăţat în vârf şi o funie lungă, înnodată în partea de jos, fu întinsă de-a lungul galeriei până la depozitul de pulbere.

Tovarăşii doctorului îi urmau instrucţiunile, fără să le înţeleagă prea bine.

— Iată momeala, le spuse el, arătându-le vulpea.

Rostogoli un butoiaş care putea să tot aibă vreo sută de livre de pulbere, până la piciorul stâlpului.

— Şi iată mina, adăugă el.

— Dar, întrebă Hatteras, nu vom sări şi noi în aer odată cu urşii?

— Nu! suntem destul de departe de locul exploziei; de altfel, casa noastră e solidă; chiar dacă se desface puţin, vom scăpa doar cu câteva reparaţii.

— Bine! răspunse Altamont: dar cum vreţi să procedaţi?

— Iată cum: trăgând de funia aceasta, vom răsturna parul care susţine pojghiţa de gheaţă de deasupra minei; leşul vulpii va apare dintr-o dată în afara taluzului, şi veţi admite fără greutate că nişte animale înfometate în urma unui post îndelungat nu vor şovăi să se arunce asupra acestei prăzi neaşteptate.

— De acord.

— Ei bine, în clipa aceea, dau foc minei, şi, dintr-o singură lovitură, fac să sară în aer şi comeseni, şi masă.

— Bine! bine! exclamă Johnson, care urmărea discuția cu un interes foarte viu.

Hatteras, având încredere absolută în prietenul lui, nu ceru nicio explicație. Aşteptă. Dar Altamont voia să ştie totul, până la capăt.

— Doctore, spuse el, cum veți calcula durata fitilului dumneavoastră cu o asemenea precizie, încât explozia să aibă loc la momentul oportun?

— E foarte simplu, nu voi face niciun fel de calcul.

— Aveți, deci, un fitil lung de o sută de picioare?

— Nu.

— Veți aşterne, deci, o simplă dâră de pulbere?

— Deloc! Ar putea să dea greş.

— Va trebui, aşadar, să se sacrifice cineva şi să se ducă să dea foc minei!

— Dacă trebuie un voluntar, se grăbi Johnson să spună, mă ofer bucuros!

— De prisos, vrednicul meu prieten, răspunse doctorul, întinzându-i mâna bătrânului şef de echipaj, cele cinci vieți ale noastre sunt prețioase şi ele vor fi crutate, slavă Domnului!

— Atunci, spuse americanul, renunț să mai ghicesc.

— Ei, răspunse doctorul zâmbind, dacă nu ne-am putea descurca într-o asemenea împrejurare, la ce ne-ar mai fi de folos studiul fizicii?

— Ah! făcu Johnson, radios, fizica!

— Da! n-avem noi aici o pilă electrică şi fire suficient de lungi, chiar cele folosite la farul nostru?

— Ei bine?

— Ei bine, îi vom da foc minei când vom dori, într-o clipă şi fără primejdie.

— Ura! strigă Johnson.

— Ura! repetară tovarăşii lui, fără să se sinchisească dacă îi mai aud sau nu duşmanii.

Imediat, firele electrice fură întinse în galerie, din casă până la camera minei. Unul din capete rămase înfăşurat

pe pilă, iar celălalt fu vârât în centrul butoiaşului; cele două capete se aflau la mică distanţă unul de celălalt.

La nouă dimineaţa, totul fu gata. Era şi timpul; furioşi, urşii se lăsaseră pradă dorinţei turbate de distrugere.

Doctorul socoti că a venit momentul. Johnson fu postat în magazia cu pulbere şi primi sarcina de a trage de funia legată de stâlp.

— Acum, spuse doctorul către tovarăşii lui, pregătiţi-vă armele, pentru cazul când asediatorii n-ar fi ucişi din prima lovitură şi aşezaţi-vă lângă Johnson; imediat după explozie, ieşiţi cât mai repede afară.

— S-a înţeles! răspunse americanul.

— Şi acum, am făcut tot ce este omeneşte posibil. Noi ne-am ajutat! Să ne ajute şi Cerul!

Hatteras, Altamont şi Bell se duseră la depozitul de pulbere. Doctorul rămase singur lângă pilă.

În curând, auzi vocea îndepărtată a lui Johnson, care striga:

— Atenţiune!

— Totul e în ordine! răspunse el.

Johnson trase cu putere de funia care veni spre el, smulgând şi parul, apoi se repezi la gaura din zid şi se uită afară.

Coaja de gheaţă de la suprafaţa taluzului se prăbuşise. Leşul vulpii apărea deasupra sfărâmăturilor. Urşii, surprinşi la început, nu întârziară să se arunce în grup strâns asupra acestei noi prăzi.

— Foc! strigă Johnson.

Doctorul stabili imediat contactul între fire; avu loc o explozie formidabilă; casa se clătină ca la un cutremur de pământ, pereţii crăpară. Hatteras, Altamont şi Bell ieşiră în goană din magazia de pulbere, gata să tragă.

Dar armele nu mai fură necesare: patru urşi din cei cinci fură sfârtecaţi de explozie; cădeau ici-colo bucăţi de nerecunoscut, carbonizate, pe când ultimul urs, pe jumătate fript, fugea cât îl ţineau picioarele.

— Ura! ura! ura! exclamară tovarăşii lui Clawbonny, în timp ce doctorul se arunca zâmbind în braţele lor.

Capitolul XIV

Primăvara polară

Prizonierii fuseseră eliberaţi; bucuria lor se exprima prin calde manifestaţii şi mii de mulţumiri aduse doctorului.

Bătrânului Johnson îi cam păru rău după pieile de urs arse şi care nu mai puteau fi folosite; dar regretul acesta nu-i strică prea mult buna dispoziţie.

Ziua trecu cu repararea casei de zăpadă, care se resimţise mult de pe urma exploziei. A fost degajată de blocurile îngrămădite de animale şi zidurile i-au fost din nou tencuite. Treaba s-a făcut repede, în ritmul frumoaselor cântece ale şefului de echipaj, ascultate cu plăcere.

A doua zi, temperatura se îmbunătăţi în mod ciudat, şi, printr-o subită schimbare de direcţie a vântului, termometrul urcă iar la cincisprezece grade peste zero[125]. O diferenţă atât de mare fu puternic resimţită atât de oameni, cât şi de lucruri.

Briza din sud aducea cu ea primele semne ale primăverii polare.

Căldura aceasta relativă s-a menţinut timp de mai multe zile; termometrul, la adăpost de vânt, marcă chiar treizeci şi unu de grade peste zero[126]; începură să se arate semnele dezgheţului.

Gheaţa începea să crape; apărură ici-colo câteva

---

[125] -9° Celsius.
[126] -1° Celsius.

țâşnituri de apă sărată, ca nişte fântâni arteziene dintr-un parc englezesc; câteva zile mai târziu, ploua din belşug.

Un abur dens se ridică din zăpezi; era semn bun, iar topirea acestor mase uriaşe părea că se apropie. Discul palid al soarelui, având tendința să se coloreze din ce în ce mai mult, desena spirale mai alungite deasupra orizontului; noaptea ținea doar trei ore.

Se ivi un alt semn, nu mai puțin semnificativ: ptarmiganii, gâştele boreale, ploierii, lişițele se întorceau în stoluri; aerul se umplea treptat de strigătele acestea asurzitoare, de care navigatorii îşi mai aminteau din primăvara trecută. Iepuri, pe care-i vânară cu succes, îşi făcură apariția pe țărmul golfului, precum şi şoarecii arctici, ale căror mici vizuini formau un sistem de alveole regulate.

Doctorul atrase atenția tovarăşilor săi că aproape tuturor acestor animale începea să le cadă părul sau penele albe de iarnă, ca să-şi îmbrace veşmintele de vară; ele se „împrimăvărau" văzând cu ochii, în timp ce natura lăsa să le răsară hrana sub formă de muşchi, maci, saxifragi şi iarbă pitică. Sub zăpezile ce se topeau se simțea cum răzbate o întreagă lume nouă.

Dar, odată cu animalele ce nu fac rău nimănui, se întoarseră şi duşmanii lor flămânziți: vulpile şi lupii veniră în căutarea prăzii; urlete lugubre răsunau prin întunericul nopții scurte.

Lupul din ținuturile acestea e o rudă foarte apropiată a câinelui; latră ca şi el, şi adesea chiar în aşa fel, încât reuşeşte să înşele şi urechile cele mai deprinse ca de exemplu, ale câinilor; se spune chiar că lupii folosesc acest şiretlic ca să atragă câinii şi să-i sfâşie. Faptul a fost observat prin ținuturile din jurul golfului Hudson, iar doctorul a putut să-l constate în Noua Americă; Johnson avu grijă să nu-şi lase liberi câinii de la sănii, căci ar fi putut cădea în cursă.

Cât despre Duk, văzuse destule şi avea un miros prea fin ca să se arunce singur în gura lupului.

Timp de cincisprezece zile au vânat mult; proviziile de carne proaspătă au fost numeroase: au împuşcat potârnichi, ptarmigani şi ortolani de zăpadă, care constituiau o alimentaţie foarte gustoasă. Vânătorii nu se îndepărtau de Fort-Providence. Se poate spune că vânatul mărunt venea singur în bătaia puştii; prin simpla sa prezenţă, însufleţea în mod deosebit plajele acestea tăcute, iar golful Victoria căpăta o înfăţişare neobişnuită care-ţi înveselea ochii.

Cele cincisprezece zile care urmară după povestea cu urşii au fost consacrate acestor diferite ocupaţii; dezgheţul făcu progrese vizibile; termometrul urcă la treizeci şi două de grade peste zero[127], torentele începură să mugească prin albiile lor şi mii de cascade se improvizau pe povârnişurile colnicelor.

Doctorul, după ce curăţă un acru[128] de teren, semănă pe el seminţe de creson, de măcriş şi de cochelaria, a căror acţiune împotriva scorbutului e excelentă; vedea parcă răsărind din pământ, de la o zi la alta, mici frunze verzi, când, dintr-o dată, cu o iuţeală de neînchipuit, frigul se întoarse ca un stăpân în imperiul lui.

Într-o singură noapte, în timp ce bătea un vânt puternic dinspre nord, termometrul scăzu iar cu aproape patruzeci de grade; coborî la opt grade sub zero[129]. Totul îngheţă, păsări, patrupede, amfibii dispărură ca prin farmec: răsuflătorile focilor se închiseră din nou, crăpăturile dispărură, gheaţa îşi recapătă tăria de granit, iar cascadele, prinse de îngheţ în căderea lor, se înţepeniră în lungi ţurţuri de cristal.

O adevărată schimbare se produse chiar sub ochii lor, în noaptea de 11 spre 12 mai. Şi când Bell scoase

---

[127] 0° Celsius.
[128] Acru – măsură engleză de suprafaţă = 4050 m^2.
[129] -22° Celsius.

dimineața nasul afară, în gerul care se lăsase, era cât pe ce să rămână fără el.

— O! natură boreală, exclamă doctorul, cam dezamăgit, iată de ce eşti tu în stare! Deh! N-am acum decât să însămânțez din nou.

Hatteras lua lucrurile mai puțin filosofic, grăbit cum era să-şi reia cercetările. Dar trebui să se resemneze.

— Şi vom avea multă vreme o temperatură ca asta? întrebă Johnson.

— Nu, prietene, răspunse Clawbonny; e ultima lovitură pe care ne-o dă frigul! Îți dai bine seama că aici e la el acasă şi nu poate fi gonit fără să opună rezistență.

— Se apără bine, replică Bell, frecându-şi fața.

— Da! Dar ar fi trebuit să mă aştept la asta, continuă doctorul şi să nu-mi sacrific semințele ca un nepriceput, cu atât mai mult. Cu cât puteam, la nevoie, să le fac să răsară lângă maşinile de gătit din bucătărie.

— Cum? întrebă Altamont, ar fi trebuit să prevedeți această schimbare de temperatură?

— Fără îndoială, şi era la mintea oricui! Ar fi trebuit să-mi pun semințele sub protecția imediată a sfântului Mamert, a sfântului Pancrațiu şi a sfântului Gervais, a căror sărbătorire cade în zilele de 11, 12 şi 13 ale acestei luni.

— Nemaipomenit, doctore! exclamă Altamont; vă rog să-mi spuneți ce influență ar putea să aibă cei trei sfinți cu pricina asupra temperaturii?

— Foarte mare, dacă ar fi să ne luăm după horticultori, care-i numesc „cei trei sfinți ai gheții”.

— Şi de ce?

— Pentru că, în general, în luna mai se lasă un frig periodic, şi această scădere a temperaturii se produce între 11 şi 13 ale acestei luni. Aşa stau lucrurile. Asta-i tot.

— E curios, dar se poate oare explica? întrebă americanul.

— Da. În două feluri: fie prin interpunerea unei cantități mai mari de asteroizi[130] din această epocă a anului, între pământ şi soare, sau, pur şi simplu, prin dizolvarea zăpezilor care, topindu-se, absorb în mod necesar o foarte mare cantitate de căldură. Ambele cauze sunt plauzibile. Trebuie să le admitem neapărat? Nu ştiu. Dar, dacă nu sunt sigur de valoarea explicațiilor, ar fi trebuit să fiu sigur de autenticitatea faptului, să nu-l uit şi să nu-mi compromit plantațiile.

Doctorul spunea adevărul. Dintr-un motiv sau altul, frigul a fost intens în restul lunii mai; vânătorile trebuiră să fie întrerupte, nu atât din cauza temperaturii prea aspre, cât mai ales din cauza totalei lipse de vânat; din fericire, rezerva de carne proaspătă nu era încă epuizată, mai aveau până atunci. Cei care iernau se găsiră, deci, din nou condamnați la inactivitate; timp de cincisprezece zile, de la 11 la 25 mai, viața lor monotonă n-a fost marcată decât de o singură întâmplare, o boală gravă, o anghina difterică, care-l lovi pe neaşteptate pe dulgher; doctorul nu se putu înşela asupra naturii acestei boli la vederea amigdalelor foarte inflamate şi a falsei membrane care le căptuşea; dar se afla în elementul său, iar boala care, desigur, nu ținuse seama de prezența lui, fu repede înlăturată. Tratamentul urmat de Bell fu foarte simplu, iar farmacia nu era departe: doctorul se mulțumi să-i recomande lui Bell să țină în gură câteva bucăți de gheață; în câteva ore inflamația cedă, iar falsa membrană dispăru. După douăzeci şi patru de ore, Bell fu din nou pe picioare.

Şi cum toți se minunau de tratamentul medicului, acesta le spuse:

— Aici e țara anghinelor, grăi el, aşa încât trebuie neapărat ca şi leacul să fie alături de boală.

— Leacul, şi mai ales medicul, adăugă Johnson, în

[130] Asteroizi – stele căzătoare, probabil rămăşițe ale unei planete (n.a.).

mintea căruia iscusința doctorului lua proporții fabuloase.

În timpul acestor noi zile de repaus, doctorul se hotărî să aibă o discuție importantă cu căpitanul; se punea problema de a-l face pe Hatteras să renunțe la ideea de a porni din nou spre nord fără a lua cu dânsul o balenieră sau vreo barcă oarecare, o bucată de lemn, în sfârşit, ceva cu care să se poată străbate un braț de mare sau o strâmtoare. Căpitanul, atât de categoric în ideile sale, se pronunțase în mod formal împotriva folosirii oricărei ambarcațiuni făcute din resturile vasului american.

Doctorul nu prea ştia cum să înceapă vorba, şi totuşi era important ca în chestiunea aceasta să se ia imediat o hotărâre, căci luna iunie aducea în curând cu sine perioada marilor expediții. În sfârşit, după ce se gândi mult, îl luă într-o zi pe Hatteras deoparte şi, cu aerul său de calmă blândețe, îi spuse:

— Hatteras, crezi că-ți sunt prieten?

— Desigur, răspunse căpitanul cu vioiciune, cel mai bun, şi chiar singurul.

— Dacă-ți dau un sfat, continuă doctorul, un sfat pe care nu mi-l ceri, l-ai socoti dezinteresat?

— Da, pentru că ştiu că niciodată nu v-ați lăsat condus de interesul personal; dar unde vreți să ajungeți?

— Aşteaptă, te rog, Hatteras, mai am o rugăminte. Mă socoti un bun englez ca şi dumneata şi însetat de glorie pentru patria mea?

Hatteras aținti asupra doctorului o privire surprinsă.

— Da, răspunse el, întrebându-l din ochi despre scopul cererii sale.

— Vrei să ajungi la Polul Nord, spuse doctorul în continuare; înțeleg ambiția dumitale, şi o împărtăşesc; dar, ca să ajungem la acest țel, trebuie să facem ceea ce e necesar.

— Ei bine, până acum n-am sacrificat oare totul ca să reuşesc?

— Nu, Hatteras, nu ți-ai sacrificat antipatiile personale şi, în clipa aceasta, te văd gata să refuzi mijlocul absolut indispensabil pentru a ajunge la pol.

— Aha! răspunse Hatteras, vreți să vorbiți despre barca... despre omul acela...

— Hatteras, hai, să judecăm fără patimă, la rece, şi să studiem problema pe toate fețele. Coasta pe care am iernat s-ar putea să fie întreruptă; nimic nu ne dovedeşte că ea se prelungeşte cu şase grade spre nord; dacă informațiile care te-au adus până aici se verifică, trebuie, deci, în timpul verii, să găsim o mare liberă de o vastă întindere. Or, în prezența Oceanului Arctic, eliberat de ghețuri şi propice unei navigații uşoare, cum vom proceda dacă ne lipsesc mijloacele de a-l traversa?

Hatteras nu răspunse.

— Vrei oare să te trezeşti la câteva mile de Polul Nord, fără a putea ajunge acolo?

Hatteras lăsă să-i cadă capul în mâini.

— Şi acum, continuă doctorul, să examinăm problema sub aspectul ei moral. Înțeleg ca un englez să-şi sacrifice viața şi averea pentru a-i oferi Angliei o glorie în plus! Dar pentru că o barcă, construită din câteva scânduri smulse dintr-un vas american, dintr-un bastiment american naufragiat şi fără nicio valoare, va atinge noua coastă sau va fi străbătut oceanul necunoscut – ar putea oare micşora onoarea descoperirii? Oare, dacă ai fi descoperit chiar dumneata pe plaja aceasta coca unui vas părăsit ai fi şovăit să te foloseşti de ea? Nu aparține oare numai şefului expediției onoarea reuşitei? Şi, te întreb, oare această ambarcațiune, construită de patru englezi nu este englezească de la chilă până la bordură?

Hatteras continua să tacă.

— Nu, spuse Clawbonny, să vorbim deschis, nu barca e cea care te necăjeşte, ci omul.

— Da, doctore, răspunse căpitanul, îl urăsc pe americanul acesta, pe omul acesta pe care soarta rea ni

l-a aruncat în drum…

— Ca să te salveze!

— Ca să mă distrugă! Mi se pare că mă sfidează, că vorbeşte aici ca un stăpân, că-şi închipuie că soarta mea e în mâinile lui şi că mi-a ghicit planurile. Nu s-a dat în vileag pe de-a-ntregul când a fost vorba să punem nume noilor ținuturi? A mărturisit el vreodată ce căuta la aceste latitudini? Nu-mi veți scoate din cap ideea care mă ucide: că acest om e comandantul unei expediții trimisă de guvernul Statelor Unite ca să facă vreo descoperire.

— Şi chiar de ar fi aşa, Hatteras, ce dovedeşte că această expediție încerca să ajungă la pol? America nu poate şi ea să încerce, ca şi Anglia, să găsească Trecerea din nord-vest? În orice caz, Altamont habar n-are de planurile noastre, căci nici Johnson, nici Bell, nici dumneata, nici eu n-am scos o vorbă în fața lui despre ele.

— Bine, atunci să nu le ştie niciodată!

— Până la urmă va trebui neapărat să le cunoască, întrucât nu-l putem lăsa singur aici.

— Şi de ce nu? întrebă căpitanul cu oarecare violență în glas. Nu poate să rămână la Fort-Providence?

— N-ar consimți la aşa ceva, Hatteras; şi apoi, să-l părăsim pe omul acesta, pe care n-am fi siguri că-l regăsim la înapoiere, ar fi mai mult decât imprudent, ar fi inuman; Altamont va veni cu noi, trebuie să vină! Dar cum e de prisos să-i dăm de pe acum idei pe care nu le are, să nu-i spunem nimic şi să construim o barcă destinată în aparență acțiunilor de recunoaştere a acestor noi țărmuri.

Hatteras nu se putea hotărî să se dea bătut în fața argumentelor prietenului său; acesta aştepta un răspuns care nu venea.

— Şi dacă omul acesta refuză să consimtă la desfacerea în bucăți a vasului? spuse, în fine, căpitanul.

— În cazul acesta, vei avea dreptul de partea dumitale; vei construi barca fără voia lui şi n-ar mai avea căderea să facă vreo obiecţie.

— Să dea Domnul, deci, să refuze! exclamă Hatteras.

— Înainte de un refuz, răspunse doctorul, trebuie adresată o cerere; mă însărcinez eu s-o fac.

Într-adevăr, chiar în aceeaşi seară, la cină, Clawbonny aduse vorba despre anumite planuri de călătorii necesare în timpul lunilor de vară, pentru a face releveele hidrografice ale coastelor.

— Cred, Altamont, că vei merge cu noi?

— Desigur, răspunse americanul, trebuie să ştim până unde se întinde acest ţinut al Noii-Americi!

Hatteras se uită fix la rivalul său în timp ce răspundea în felul acesta.

— Şi pentru asta, continuă Altamont, trebuie să folosim cât mai bine resturile lui *Porpoise*; să construim aşadar, o barcă solidă şi care să ne ducă departe.

— Ai auzit Bell, spuse cu vioiciune doctorul, chiar de mâine ne apucăm de treabă.

Capitolul XV

Trecerea din nord-vest

A doua zi, Bell, Altamont şi doctorul se duseră la *Porpoise*; lemnul nu lipsea: vechea balenieră a vasului cu trei catarge, desfundată de loviturile blocurilor de gheaţă, putea să mai furnizeze părţile principale ale celei noi. Dulgherul se puse, deci, imediat pe treabă: era nevoie de o ambarcaţiune în stare să reziste pe mare, şi totuşi destul de uşoară ca să poată fi transportată pe sanie.

În timpul ultimelor zile ale lunii mai, temperatura se

ridică: termometrul urcă iar până la gradul de îngheţare; de astă dată primăvara se întorsese de-a binelea, iar cei ce iernaseră trebuiră să-şi dezbrace hainele de iarnă.

Ploile cădeau des; zăpada topită începu în curând să profite de cele mai mici pante ca să pornească în viituri şi cascade.

Hatteras nu-şi putu stăpâni satisfacţia, văzând cum câmpurile albe dădeau primele semne de dezgheţ. Marea liberă însemna pentru el libertatea.

Spera să afle peste puţină vreme dacă înaintaşii lui se înşelaseră, sau nu, asupra acestei mari probleme a bazinului polar. De asta depindea întregul succes al expediţiei sale.

Într-o seară, după o zi destul de călduroasă, în timpul căreia semnele de topire a gheţurilor se vădiră tot mai mult, îndreptă discuţia către acest subiect, atât de interesant, al mării libere.

Reluă toate argumentele care-i erau cunoscute şi găsi, ca întotdeauna, un cald partizan al teoriei sale în persoana doctorului. De altfel, concluziile sale nu erau lipsite de justeţe.

— E evident, spuse el, că, dacă oceanul se descotoroseşte de gheţurile sale în faţa golfului Victoria, partea lui sudică va fi de asemenea liberă până la Noul-Cornouailles şi până la Canalul Reginei. Penny şi Belcher aşa l-au văzut şi cu siguranţă că l-au văzut bine.

— Cred ca şi dumneata, Hatteras, nimic nu îndreptăţea să fie pusă la îndoială buna credinţă a acestor vestiţi marinari; degeaba se încerca explicarea descoperirii făcute de ei printr-un efect de miraj; se arătau prea categorici în afirmaţiile lor ca să nu fie siguri de acest fapt.

— Ne-am gândit întotdeauna, spuse Altamont, care luă atunci cuvântul, că bazinul polar se întinde nu numai spre vest, ci şi spre est.

— Într-adevăr, se poate presupune, răspunse

Hatteras.

— Trebuie să presupunem, interveni din nou americanul, căci marea aceasta liberă, pe care căpitanii Penny şi Belcher au văzut-o aproape de coastele ținutului Grinnel, Morton, locotenentul lui Kane, a zărit-o şi el în strâmtoarea care poartă numele acestui savant îndrăzneț!

— Nu suntem în marea Kane, răspunse sec Hatteras, şi, ca atare, nu putem verifica faptul.

— Dar e de presupus, cel puțin, spuse Altamont.

— Desigur, replică doctorul care voia să evite o discuție inutilă. Trebuie să fie aşa cum gândeşte Altamont; afară doar de cazul când există unele situații speciale, aceleaşi efecte se produc la aceleaşi latitudini. De aceea cred în existența mării libere în est, ca şi în vest.

— În orice caz, puțin ne interesează! spuse Hatteras.

— Nu sunt de aceeaşi părere, Hatteras, reluă americanul, pe care indiferența afectată a căpitanului începea să-l enerveze. Aceasta s-ar putea să aibă pentru noi o anumită importanță.

— Şi când anume, mă rog?

— Când ne vom gândi la întoarcere.

— La întoarcere! exclamă Hatteras. Şi cine se gândeşte la aşa ceva?

— Nimeni, răspunse Altamont, dar în fine, bănuiesc că ne vom opri undeva.

— Unde anume? întrebă Hatteras.

Pentru prima dată, această întrebare i-a fost adresată direct americanului. Doctorul şi-ar fi dat un braț ca să curme discuția.

Neprimind răspuns de la Altamont, căpitanul îşi reînnoi întrebarea.

— Unde anume? făcu el, insistând.

— Acolo unde mergem! răspunse liniştit americanul.

— Şi cine ştie asta? spuse împăciuitor doctorul

— Pretind, aşadar, spuse din nou Altamont, că, dacă

vrem să profităm de bazinul polar ca să ne înapoiem, vom putea încerca să ajungem la marea Kane; ea ne va duce mai direct la marea Baffin.

— Crezi? întrebă ironic căpitanul.

— Cred, aşa cum cred că, dacă vreodată aceste mări boreale ar deveni practicabile, s-ar merge spre ele pe acest drum care e mai direct. O, doctorul Kane a făcut o mare descoperire!

— Într-adevăr! spuse Hatteras muşcându-şi buzele până la sânge.

— Da, întări doctorul, nu se poate nega şi trebuie să-i lăsăm fiecăruia meritul său.

— Fără să mai punem la socoteală că înaintea acestui vestit marinar, insistă încăpăţânatul american, nimeni nu mai înaintase atât de adânc spre nord.

— Aş vrea să cred, spuse Hatteras, că acum englezii i-au luat-o înainte.

— Şi americanii! replică Altamont.

— Americanii?! exclamă Hatteras.

— Dar eu ce sunt? spuse Altamont cu mândrie.

— Dumneata eşti, răspunse Hatteras cu un glas de abia stăpânit, dumneata eşti un om care pretinde să acorde hazardului aceeaşi parte de glorie ca şi ştiinţei! Căpitanul american al dumitale a înaintat mult spre nord, dar numai întâmplarea…

— Întâmplarea?! strigă Altamont. Îndrăzneşti să spui că doctorul Kane nu datorează această mare descoperire energiei şi ştiinţei sale?

— Eu spun, replică Hatteras, că numele acestui Kane nu e un nume care să fie rostit într-un ţinut ilustrat de un Parry, Franklin, Ross, Belcher, Penny, în aceste mări care i-au dezvăluit Trecerea din nord-vest englezului Mac Clure…

— Mac Clure! ripostă vehement americanul. Citezi numele acestui om şi te ridici împotriva foloaselor pe care le aduce întâmplarea? Nu e oare numai întâmplarea care

l-a favorizat?

— Nu, răspunse Hatteras, înflăcărându-se, nu! E curajul lui, îndărătnicia de a petrece patru ierni în mijlocul gheţurilor...

— Cred şi eu! răspunse americanul. Era prins de gheţuri, nu putea să se mai întoarcă şi, până la urmă, şi-a părăsit vasul *Investigator* ca să ajungă iar în Anglia!

— Dragi prieteni, interveni doctorul...

— De altfel, spuse Altamont întrerupându-l, să lăsăm la o parte omul şi să vedem rezultatul. Vorbeşti despre Trecerea din nord-vest; ei bine, trecerea aceasta încă n-a fost găsită!

Hatteras sări în sus la auzul acestei fraze.

Doctorul încercă iar să intervină.

— Greşeşti, Altamont, spuse el.

— Nu! Îmi susţin părerea, continuă încăpăţânatul. Trecerea din nord-vest a rămas încă de găsit, sau, dacă preferaţi, de străbătut. Mac Clure nu a trecut prin ea şi niciodată până astăzi un vas plecat din strâmtoarea Behring nu a ajuns în marea Baffin.

Faptul era adevărat, vorbind la modul absolut. Ce i se putea răspunde americanului?

Totuşi, Hatteras se ridică şi spuse:

— Nu voi îngădui ca în prezenţa mea gloria unui căpitan englez să mai fie multă vreme atacată!

— Nu vei îngădui! răspunse americanul, ridicându-se şi el, dar acestea sunt faptele, iar puterea dumitale nu merge până acolo încât să le desfiinţeze.

— Domnule! spuse Hatteras, palid de mânie.

— Dragi prieteni, interveni doctorul, fiţi puţin mai calmi; discutăm o problemă ştiinţifică.

Bunul Clawbonny nu voia să vadă altceva decât o discuţie ştiinţifică acolo unde era în joc ura dintre căpitanul american şi cel englez.

— Faptele am să vi le spun eu, reluă ameninţător vorba Hatteras, care nu mai asculta nimic.

— Şi eu voi vorbi! ripostă americanul.

Johnson şi Bell nu ştiau ce atitudine să ia.

— Domnilor, rosti doctorul pe un ton energic, îmi veți permite să iau cuvântul! Vreau acest lucru, spuse el; faptele îmi sunt cunoscute ca şi dumneavoastră, mai bine chiar decât vă sunt cunoscute dumneavoastră, şi veți fi de acord că pot să discut despre ele fără părtinire.

— Da! da! încuviință Bell şi Johnson, care erau neliniştiți de întorsătura luată de discuție şi-i creară o majoritate favorabilă doctorului.

— Hai, începeți, domnule Clawbonny, spuse Johnson, domnii aceştia vă vor asculta şi aceasta ne va instrui pe toți.

— Atunci vorbiți! consimți americanul.

Hatteras îşi reluă locul, făcând un semn de aprobare, şi-şi încrucişă brațele.

— Am să vă povestesc faptele aşa cum s-au petrecut în realitate, spuse doctorul, iar dumneavoastră mă veți putea corecta, dragi prieteni, dacă omit sau dacă denaturez vreun amănunt.

— Vă cunoaştem, domnule Clawbonny, răspunse Bell, puteți povesti fără nicio teamă.

— Iată harta mărilor polare continuă doctorul, care se ridicase ca să caute piesele procesului; va fi uşor să urmărim pe ea drumul străbătut de Mac Clure şi veți putea să judecați în cunoştință de cauză.

Doctorul întinse pe masă una din acele excelente hărți, publicate din ordinul Amiralității, unde erau trecute descoperirile cele mai moderne făcute în regiunile arctice; apoi continuă în aceşti termeni:

— În 1848, după cum ştiți, două nave, *Herald*, sub comanda căpitanului Kellet şi *Plover*, sub comanda lui Moore, au fost trimise în strâmtoarea Behring ca să încerce să găsească urmele lui Franklin; cercetările lor rămaseră infructuoase. În 1850, li se adaugă Mac Clure, care comanda vasul *Investigator*, navă pe care tocmai

făcuse campania din 1849, sub ordinele lui James Ross. Era urmat de şeful lui, căpitanul Collinson, de pe *Entreprise*; dar i-o luă înainte şi, ajuns în strâmtoarea Behring, declară că nu va mai aştepta multă vreme, că va pleca singur pe propria-i răspundere şi, ascultă-mă cu atenție, Altamont, că-l va descoperi pe Franklin, sau Trecerea.

Altamont nu manifestă nici aprobare, nici dezaprobare.

— La 5 august 1850, continuă doctorul, după ce comunicase pentru ultima oară cu *Plover*, Mac Clure se afundă în mările din est pe un drum aproape necunoscut; uitați-vă, abia dacă sunt indicate câteva ținuturi pe această hartă. La 30 august, tânărul ofițer determina poziția capului Bathurst; la 6 septembrie, descoperea ținutul Baring, pe care-l recunoscu apoi ca făcând parte din ținutul Banks, apoi ținutul Prince-Albert; apoi o luă hotărât prin această strâmtoare alungită, care desparte aceste două mari insule, şi pe care o boteză strâmtoarea Prince de Wales. Intrați în ea, în gând, odată cu acest curajos navigator! Spera să ajungă în bazinul Melville, pe care l-am traversat, şi avea motiv să spere; dar ghețurile, la extremitatea strâmtorii, îi opuseră o barieră de netrecut. Atunci, oprit din drumul său, Mac Clure iernează de la 1850 la 1851, şi în timpul acesta merge de-a lungul banchizei ca să se asigure că strâmtoarea comunică cu bazinul Melville.

— Da, spuse Altamont, dar nu l-a traversat.

— Aşteaptă, spuse doctorul. În timpul acestui iernat, ofițerii lui Mac Clure străbat coastele învecinate, Creswell, ținutul Baring, Haswelt, ținutul Prince-Albert spre sud, şi Wynniat, capul Walker spre nord. În iulie, odată cu primele dezghețuri, Mac Clure încearcă pentru a doua oară să-l ducă pe *Investigator* în bazinul Melville; se apropie de el, la douăzeci de mile, dar vânturile îl târăsc irezistibil spre sud, fără să poată birui obstacolul.

Atunci se hotărăşte să coboare din nou prin strâmtoarea Prince de Wales şi să ocolească ținutul Banks ca să încerce prin vest ceea ce nu reuşise să facă prin est; se întoarce; la 18 determină poziția capului Kellet, iar la 19, capul Prince-Alfred, cu două grade mai sus; apoi, după o luptă îngrozitoare cu ice-berg-urile, rămâne prins în canalul Banks, la intrarea în şirul de strâmtori care duce la marea Baffin.

— Dar n-a putut să le străbată, răspunse Altamont.

— Mai aşteaptă şi ai răbdarea lui Mac Clure. La 26 septembrie, îşi ocupă poziția de iernare în golful Mercy, la nord de ținutul Banks şi rămâne acolo până în 1852. Vine luna aprilie; Mac Clure nu mai avea provizii decât pentru optsprezece luni. Totuşi, nu vrea să se întoarcă; pleacă, traversează cu sania strâmtoarea Banks şi soseşte la insula Melville. Să-l urmărim. Spera să găsească pe aceste coaste vasele comandantului Austin, trimise în întâmpinarea lui prin marea Baffin şi strâmtoarea Lancastre; ajunse la 28 aprilie la Winter-Harbour, chiar în locul unde Parry iernase înainte cu treizeci şi trei de ani; cât despre vase, nici urmă; numai că descoperă într-un cairn un document prin care află că Mac Clintock, locotenentul lui Austin, trecuse pe acolo în urmă cu un an şi că plecase. Dar acolo unde pe un altul l-ar fi cuprins disperarea, Mac Clure nu-şi pierde nădejdea. Pune, cu totul la voia întâmplării, un nou document în acelaşi cairn, şi anunță dorința sa de a se întoarce în Anglia prin Trecerea din nord-vest, pe care a găsit-o, ajungând la strâmtoarea Lancastre şi la marea Baffin. Dacă nu se mai aude vorbindu-se nimic despre el înseamnă că a fost târât spre nordul sau spre vestul insulei Melville; apoi se întoarce, deloc descurajat, la golful Mercy, să ierneze pentru a treia oară, de la 1852 la 1853.

— Nu i-am pus niciodată la îndoială curajul, ci doar succesul, răspunse Altamont.

— Să-l urmărim mai departe, spuse doctorul. În martie, redus la două treimi din rație, în urma unei ierni foarte aspre în care vânatul lipsi, Mac Clure se hotărî să trimită înapoi în Anglia jumătate din echipajul său, fie prin marea Baffin, fie prin râul Mackensie şi golful Hudson; cealaltă jumătate trebuia să-l aducă înapoi în Europa pe *Investigator*. Alese oamenii cei mai puțin sănătoşi, pentru care un al patrulea iernat ar fi fost fatal; totul era pregătit pentru plecarea lor, fixată la 15 aprilie, când, în ziua de 6, plimbându-se pe gheţuri cu locotenentul Creswell, Mac Clure zări, alergând dinspre nord şi gesticulând, un om, şi omul acela era locotenentul Pim, de pe *Herald*, locotenentul aceluiaşi căpitan Kellet, pe care-l lăsase cu doi ani înainte în strâmtoarea Behring, aşa cum v-am spus la începutul acestei povestiri. Kellet, ajuns la Winter-Harbour, găsise documentul lăsat la întâmplare de Mac Clure; aflând astfel despre situația sa în golful Mercy, îl trimise pe locotenentul Pim în întâmpinarea îndrăznețului căpitan. Locotenentul era însoțit de un detaşament de marinari de pe Herald, printre care se afla şi locotenentul de marină francez, domnul de Bray, care servea ca voluntar în statul major al căpitanului Kellet. Sper că nu pui la îndoială această întâlnire dintre compatrioții noştri.

— Nicidecum! răspunse Altamont.

— Ei bine. Să vedem ce se va întâmpla de aci înainte şi dacă Trecerea din nord-vest va fi cu adevărat străbătută. Observă că, dacă am lega descoperirile lui Parry de cele ale lui Mac Clure, s-ar vedea că s-a făcut ocolul coastelor nordice ale Americii.

— Dar nu de către un singur vas, răspunse Altamont.

— Nu, dar de către un singur om. Să continuăm. Mac Clure se duse să-l viziteze pe căpitanul Kellet pe insula Melville; făcu în douăsprezece zile cele o sută şaptezeci de mile care despărțeau golful Mercy de Winter-Harbour; se înțelese cu comandantul lui Herald să-i trimită

bolnavii şi se întoarse la bordul vasului său; alții, în locul lui Mac Clure, ar fi crezut că au făcut destul, dar tânărul cutezător voi să-şi mai încerce o dată norocul. Atunci, şi aici vă rog să fiți atenți, atunci locotenentul său, Creswell, însoțindu-i pe bolnavii şi infirmii de pe *Investigator*, părăsi golful Mercy, ajunse la Winter-Harbour, apoi de acolo, după o călătorie de patru sute şaptezeci de mile pe gheață, atinse, la 2 iunie, insula Beechey şi, după câteva zile, cu doisprezece dintre oamenii săi, trecu pe bordul lui *Phoenix*.

— Pe care serveam pe vremea aceea, spuse Johnson, cu căpitanul Inglefield, şi ne-am reîntors în Anglia.

— Iar la 7 octombrie 1853, continuă doctorul, Creswell ajungea la Londra, după ce străbătuse tot spațiul cuprins între strâmtoarea Behring şi capul Farewell.

— Ei bine, întrebă Hatteras, să fi sosit printr-o parte şi să fi ieşit prin cealaltă, aceasta nu înseamnă să fi trecut?

— Ba da, răspunse Altamont, dar străbătând patru sute şaptezeci de mile pe gheață.

— Şi ce importanță are?

— Aici stă toată chestiunea, răspunse americanul. Vasul lui Mac Clure a făcut el traversarea?

— Nu, răspunse doctorul, căci, după al patrulea iernat, Mac Clure a fost silit să-l părăsească în mijlocul gheturilor.

— Ei bine, când e vorba de o călătorie pe mare, vasul şi nu omul trebuie să treacă. Dacă vreodată Trecerea din nord-vest va deveni posibilă, ea se va face cu vase şi nu cu sănii. Trebuie deci ca vasul să fie cel care face călătoria sau, în lipsa vasului, o ambarcațiune.

— O ambarcațiune! exclamă Hatteras, care văzu o intenție vădită în aceste vorbe ale americanului,

— Altamont, se grăbi doctorul să intervină, faci o deosebire copilărească în privința aceasta; cu toții socotim că greşeşti.

— Asta nu-i greu pentru dumneavoastră, domnilor,

spuse americanul, sunteți patru contra unul. Dar asta nu mă va împiedica să rămân la părerea mea.

— Păstrează-ți-o deci, exclamă Hatteras, şi aşa, încât să n-o mai auzim!

— Şi cu ce drept îmi vorbeşti în felul acesta? întrebă americanul furios.

— Cu dreptul meu de căpitan! răspunse Hatteras cu mânie.

— Mă aflu, aşadar, sub ordinele dumitale? ripostă Altamont.

— Fără nicio discuție şi vai de dumneata dacă…

Doctorul, Johnson şi Bell intervenіră. Era şi timpul; cei doi duşmani se măsurau din ochi. Doctorul simțea o greutate pe suflet.

Totuşi, după câteva vorbe de împăcare, Altamont se duse să se culce, fluierând aria națională „Yankee Doodle” şi, dormind sau nu, nu mai scoase nicio vorbă.

Hatteras ieşi din casă şi se plimbă pe afară cu paşi mari; nu se întoarse decât după o oră şi se culcă fără să mai rostească niciun cuvânt.

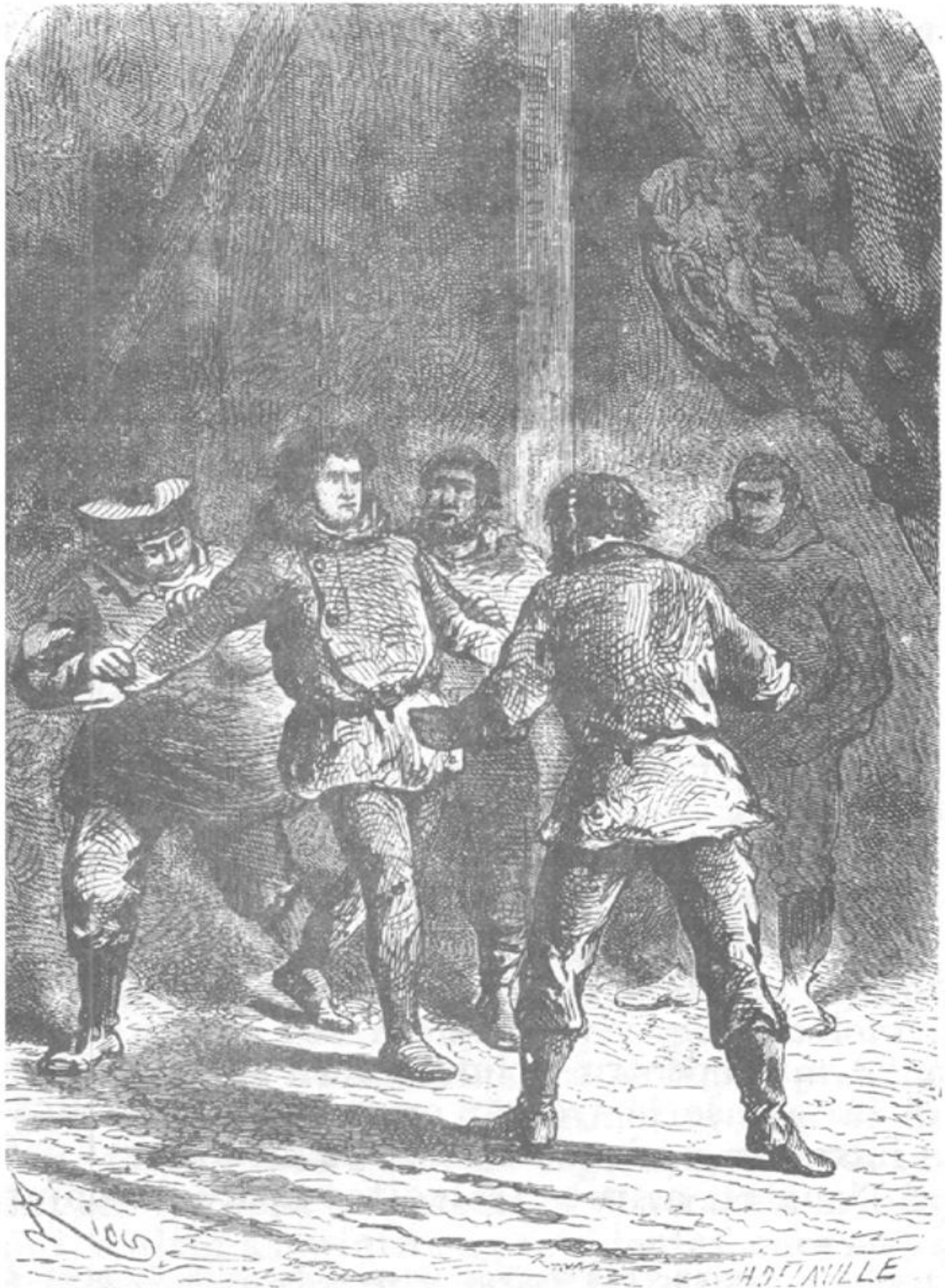
Capitolul XVI

Arcadia[131] boreală

La 29 mai, pentru prima dată, soarele nu apuse; discul lui atinse în treacăt orizontul şi se ridică imediat; intrau în perioada zilelor de douăzeci şi patru de ore. A doua zi, astrul strălucitor apăru înconjurat de un halo magnific, un arc luminos sclipind în toate culorile curcubeului;

[131] Arcadia- regiune din vechea Grecie, socotită de poeți ca țara oamenilor fericiți, trăind ca păstori. De aici dictonul latin „Et in Arcadia ego”, pe care-l găsim ca epitaf la un tablou al lui Poussin şi la un capitol din „Pseudocynegeticos” al lui Al. Odobescu.

Hatteras şi Altamont îşi dispută întîietatea

apariția foarte frecventă a acestor fenomene atrăgea întotdeauna atenția doctorului; nu uita niciodată să noteze data când aveau loc, dimensiunile şi înfățişarea lor; cel pe care-l observă în ziua aceea prezenta, prin forma lui eliptică, unele aspecte încă puțin cunoscute.

În curând, reapăru tot neamul țipător al păsărilor: cârduri de dropii, stoluri de gâşte de Canada, venind din ținuturile îndepărtate ale Floridei sau din Arkansas, zburau spre nord cu o iuțeală uimitoare şi aduceau primăvara pe aripile lor. Doctorul reuşi să doboare câteva din ele precum şi trei, patru cocori timpurii şi chiar o barză singuratică.

În timpul acesta, sub acțiunea soarelui, zăpezile se topeau din toate părțile; apa sărată, răspândită pe ice-field prin crăpături şi prin răsuflătorile focilor, grăbea topirea zăpezii; amestecată cu apa de mare, gheața forma un fel de pastă murdară, căreia navigatorii arcticii îi dau numele de slush[132]. Pe pământ se formau băltoace mari care se învecinau cu golful, iar pământul curățat părea că răsare ca un produs al primăverii boreale.

Doctorul se apucă din nou de însămânțările lui; semințele nu-i lipseau; de altfel, fu mirat să vadă răsărind în mod natural un fel de măcriş printre pietrele uscate şi admira forța creatoare a naturii care cere atât de puțin pentru a se manifesta. Semăna creson, ale cărui tinere vlăstare după numai trei săptămâni aveau o lungime de aproape zece linii.

Buruienile începură şi ele să-şi arate cu timiditate floricelele de un roz nesigur, aproape decolorat, un roz în care o mână neîndemânatică ar fi pus prea multă apă. Într-un cuvânt, flora Noii-Americi lăsa de dorit; totuşi îți făcea plăcere să vezi vegetația aceasta rară şi sfioasă; era tot ceea ce puteau să dea razele slăbite ale soarelui, o ultimă amintire a providenței, care nu uitase cu totul de

[132] Slush – noroi, mocirlă (în limba engleză în original).

aceste ținuturi îndepărtate.

În sfârşit începu să se încălzească de-a binelea. La 15 iunie, doctorul constată că termometrul marca cincizeci şi şapte de grade peste zero[133]; nu-i venea să-şi creadă ochilor, dar trebui să se încline în fața evidenței. Ținutul se transforma: nenumărate cascade cădeau din toate vârfurile pe care le mângâia soarele; ghețurile se dislocau, iar marea problemă a mării libere avea, în sfârşit, să se lămurească. Aerul era plin de zgomotul avalanşelor care cădeau din vârful colinelor în fundul albiilor de torente, iar trosniturile ice-field-ului produceau un zgomot asurzitor.

Au făcut o excursie până la insula Johnson: de fapt, nu era decât un ostrov fără importanță, arid şi pustiu; dar bătrânul şef de echipaj nu era mai puțin încântat că aceste câteva stânci pierdute în mare fuseseră botezate cu numele lui. Voi chiar să-l graveze pe o stâncă înaltă, dar era cât pe ce să-şi rupă gâtul.

Hatteras, în timpul plimbărilor, făcu o recunoaştere atentă a acestor ținuturi până dincolo de capul Washington; topirea zăpezilor schimba în mod simțitor înfățişarea regiunii; râpe şi colnice apăreau acolo unde întinsul covor alb al iernii părea să acopere câmpii uniforme.

Casa şi magaziile amenințau să se topească şi adesea trebuiau reparate; din fericire, temperaturile de cincizeci şi şapte de grade sunt rare la aceste latitudini, iar media lor abia se ridică peste punctul de îngheț.

Către 15 iunie, construirea balenierei era într-o fază foarte avansată şi ambarcația începea să arate încurajator. În timp ce Bell şi Johnson lucrau la ea, se încercară câteva vânători care reuşiră bine. Ajunseră să împuşte reni; de animalele acestea e foarte greu să te apropii; totuşi, Altamont se folosi de metoda indienilor

133 +14° Celsius.

din țara lui: se târî pe pământ ținându-şi puşca şi brațele în aşa fel, încât să pară a fi coarnele uneia dintre aceste patrupede timide şi, ajuns astfel la o distanță potrivită, putu să tragă la sigur.

Dar vânatul, prin excelență boul moscat[134], din care Parry găsise numeroase cirezi pe insula Melville, nu părea să viziteze prea des țărmurile golfului Victoria. Hotărâră, deci, să facă o excursie mai îndepărtată, atât ca să vâneze acest prețios animal, cât şi pentru recunoaşterea ținuturilor răsăritene. Hatteras nu-şi propunea să urce spre pol prin partea aceasta a continentului, dar pe doctor nu-l supăra să-şi facă o idee generală despre regiune. Au decis, aşadar, să facă o incursiune înspre răsărit de Fort-Providence. Altamont se aştepta să vâneze. Duk făcu parte din grup, cum era şi firesc.

Aşadar luni 17 iunie, pe o vreme frumoasă, termometrul arătând patruzeci şi unu de grade[135], într-o atmosferă caldă şi pură, cei trei vânători, înarmați fiecare cu câte o puşcă cu două focuri, cu o toporişcă, cu cuțitul de zăpadă şi urmați de Duk, părăsiră Doctor's House la şase dimineața; erau echipați pentru o excursie care putea să dureze două sau trei zile; îşi luau cu ei provizii corespunzătoare. La opt dimineața Hatteras şi cei doi tovarăşi ai săi apucaseră să străbată o distanță de vreo şapte mile. Nicio ființă vie nu le solicitase încă un foc de armă şi vânătoarea lor amenința să se transforme într-o simplă excursie.

Ținutul acesta nou era format din câmpii întinse care se pierdeau dincolo de zare; erau brăzdate de numeroase râuri, născute cu o zi înainte, şi băltoace mari, nemişcate ca nişte eleştee, străluceau ca oglinda în lumina oblică a soarelui. Straturile de gheață topită lăsau să apară sub

---

[134] Bou moscat – mamifer răspândit în regiunile arctice, asemănător cu boul, a cărui carne miroase a mosc.

[135] +5° Celsius.

picioare un sol ce aparținea marii diviziuni a pământurilor sedimentare datorate acțiunii apelor, şi atât de larg răspândite pe suprafața globului.

Se vedeau totuşi câteva blocuri eratice[136], de o natură cu totul străină de pământul pe care-l acopereau şi a căror prezență se explica cu greu; dar şisturile de ardezie, diversele produse ale terenurilor calcaroase se întâlneau din belşug şi mai ales tot soiul de cristale transparente, incolore şi dotate cu refracția specifică spatului de Islanda.

Dar, deşi nu vâna, doctorul n-avea timp s-o facă pe geologul; nu putea să fie savant decât în pas alergător, căci tovarăşii săi mergeau repede. Totuşi studia terenul şi vorbea cât mai mult cu putință, căci fără el ar fi domnit o tăcere absolută în micul grup.

Altamont n-avea niciun chef să vorbească cu căpitanul, care, la rândul său, nu dorea să-i răspundă.

Către ora zece dimineața, vânătorii înaintaseră cu douăsprezece mile spre răsărit; marea se ascundea sub linia orizontului; doctorul propuse un popas pentru masă. De data aceasta mâncară repede; după o jumătate de oră marşul reîncepu.

Pământul cobora în pante uşoare; unele straturi de zăpadă, păstrate fie prin expunerea, fie prin înclinarea stâncilor, dădeau solului o înfățişare vălurită; ai fi zis că talazuri mari se rostogolesc în larg pe un vânt puternic.

Ținutul prezenta mereu câmpuri lipsite de vegetație pe unde nicio ființă vie nu părea să fi trecut vreodată.

— Hotărât lucru, îi spuse Altamont doctorului, n-avem noroc la vânătoare; recunosc că ținutul le oferă puține mijloace de trai animalelor, dar vânatul din țările boreale nu are dreptul să fie mofturos şi ar fi putut să se arate mai amabil.

— Să nu ne pierdem speranța, răspunse doctorul; vara

[136] Bloc eratic – bloc de piatră adus mai ales de ghețari şi aşezat în regiuni cu care n-are nimic în comun din punct de vedere geologic.

de-abia începe şi dacă Parry a întâlnit atâtea animale diferite pe insula Melville, nu e niciun motiv să nu găsim şi pe aici din ele.

— Totuşi ne aflăm mai spre nord, răspunse Hatteras.

— Fără îndoială; dar nordul nu e decât o latură a problemei; polul frigului e cel care trebuie luat în consideraţie adică acea imensitate de gheaţă în mijlocul căreia am iernat cu *Forward*: or, pe măsură ce înaintăm, ne îndepărtăm de zona cea mai friguroasă a globului; trebuie deci să regăsim dincolo ceea ce Parry, Ross şi alţi navigatori au întâlnit dincoace.

— În fine, spuse Altamont oftând cu părere de rău, până acum am fost mai mult drumeţi decât vânători.

— Răbdare, răspunse doctorul, ţinutul are tendinţa de a se schimba treptat şi aş fi foarte mirat dacă vânatul ne-ar lipsi în albiile curenţilor, acolo unde vegetaţia va fi găsit mijlocul de a se strecura.

— Am impresia, replică americanul, că străbatem un ţinut destul de nelocuit şi nelocuibil.

— O, nelocuibil e mult spus! interveni doctorul. Eu nu cred, în existenţa unor ţinuturi de nelocuit; omul, cu preţul unor jertfe şi străduindu-se din generaţie în generaţie, folosind toate mijloacele ştiinţei agricole, va sfârşi prin a face să rodească un asemenea ţinut.

— Credeţi? întrebă Altamont.

— Fără îndoială! Dacă v-aţi duce prin ţinuturile vestite de la începuturile lumii, prin locurile pe unde au fost Teba, Ninive, Babilonul, în văile acelea fertile ale strămoşilor noştri, vi s-ar părea cu neputinţă ca omul să fi putut trăi vreodată acolo, şi însăşi atmosfera s-a alterat de la dispariţia fiinţelor omeneşti. E o lege generală a naturii care face insalubre şi sterpe ţinuturile unde n-am trăit, ca şi pe cele unde nu mai trăim. Aflaţi de la mine, omul e cel care-şi face singur locul, prin prezenţa, prin obiceiurile, prin dibăcia sa, ba, aş spune mai mult, chiar prin răsuflarea sa; el modifică treptat emanaţiile

pământului şi condiţiile atmosferice, şi le purifică prin însăşi faptul că respiră! Aşadar, sunt de acord că există locuri nelocuite, dar de nelocuit, niciodată!

Discutând astfel, vânătorii, deveniţi naturalişti, mergeau întruna şi ajunseră într-un fel de vâlcea, larg descoperită, pe fundul căreia şerpuia un râu aproape dezgheţat; aşezarea spre sud făcuse ca pe marginile sale şi până la jumătatea pantelor să apară un soi de vegetaţie. Pământul vădea în locurile acelea o adevărată dorinţă de a se fertiliza cu câteva degete de pământ vegetal, n-ar fi cerut altceva mai mult decât să rodească. Doctorul le atrase atenţia asupra acestor tendinţe.

— Vedeţi dumneavoastră, spuse el, la nevoie, nu s-ar putea oare stabili în albia aceasta câţiva colonişti întreprinzători! Cu pricepere şi cu răbdare, ar transforma aceste regiuni, nu chiar în nişte câmpii ca acelea din regiunile temperate, nu spun asta, dar, în sfârşit, ar face din ele un ţinut arătos! Ei! dacă nu mă înşel, iată şi câţiva locuitori cu patru labe. Voinicii ăştia cunosc locurile bune.

— Sunt iepuri polari! exclamă Altamont, încărcându-şi puşca.

— Stai, strigă doctorul, stai, vânător înrăit ce eşti! Bietele animale nici nu se gândesc să fugă! Hai, lasă-le în pace; vin spre noi!

Într-adevăr, trei sau patru iepuri, ţopăind printre buruienile mărunte şi prin muşchii apăruţi de curând, se îndreptau spre cei trei oameni, de a căror prezenţă nu păreau să se teamă; drăgălăşenia lor plină de nevinovăţie nu avea însă darul să-l dezarmeze pe Altamont.

Curând, începură să se foiască printre picioarele doctorului, iar acesta îi mângâia spunând:

— De ce să răspunzi cu gloanţe celui care vine să caute mângâiere? Moartea acestor mici animale ne e cu totul nefolositoare.

— Aveţi dreptate doctore, răspunse Hatteras, să le

lăsăm viața.

— Şi acestor ptarmigani care zboară spre noi, exclamă Altamont, acestor becațe care înaintează solemn pe lungile lor picioare?!

Un neam întreg de păsăret venea în întâmpinarea vânătorilor, nebănuind pericolul, pe care numai prezența doctorului îl înlătura. Însuşi Duk, stăpânindu-se, rămăsese în admirație.

Era un spectacol ciudat şi emoționant pe care-l ofereau aceste animale drăguțe care țopăiau şi alergau de colo-colo. Fără niciun pic de neîncredere; se aşezau pe umărul bunului Clawbonny, i se culcau la picioare; se ofereau singure acestor mângâieri neobişnuite, păreau să-şi dea toată osteneala ca să-i primească pe oaspeții necunoscuți: păsările numeroase, scoțând țipete vesele, se chemau una pe alta şi veneau din diferite părți ale albiei lăsate de torent; doctorul semăna cu un adevărat îmblânzitor. Vânători îşi continuară drumul, urcând în susul malurilor umede ale râului, urmați de această ceată familiară şi, la o cotitură a vâlcelei, zăriră o turmă de opt sau zece reni care păşteau câțiva licheni pe jumătate îngropați sub zăpadă – animale încântătoare la vedere, grațioase şi liniştite, cu coarnele în formă de ramuri dantelate, pe care femela le purta la fel de mândră ca şi bărbatul; părul lor lânos îşi părăsea albeața hibernală, căpătând culoarea brună şi cenuşie din timpul verii; nu păreau nici mai speriați, nici mai puțin blânzi ca iepurii sau ca păsările din ținutul acesta paşnic. Aşa trebuie să fi fost relațiile dintre cel dintâi om şi cele dintâi animale, la vârsta cea mai fragedă a lumii.

Vânătorii sosiră în mijlocul turmei, fără ca aceasta să fi făcut măcar un pas ca să fugă: de astă dată, doctorului îi fu destul de greu să țină în frâu instinctele lui Altamont. Americanul nu putea să privească liniştit acest măreț vânat, fără ca beția sângelui să i se urce la cap. Hatteras privi mişcat blândele animale care veneau să-şi frece

botul de hainele doctorului, prietenul tuturor ființelor însuflețite.

— Dar bine, spuse Altamont, oare n-am venit să vânăm?

— Să vânăm boul moscat, răspunse Clawbonny, şi nu altceva. Cu acest vânat nici n-am avea ce face; proviziile pe care le avem sunt suficiente; lasă-ne, dar, să ne bucurăm de spectacolul emoționant al omului care se amestecă cu zbenguielile unor animale paşnice, fără să le inspire nicio frică.

— Asta dovedeşte că n-au mai văzut niciodată oameni, spuse Hatteras.

— De bună seamă, răspunse doctorul, şi din această observație se poate trage următoarea concluzie: aceste animale nu sunt de origine americană.

— Şi de ce nu? întrebă Altamont.

— Dacă s-ar fi născut în ținuturile Americii septentrionale, ar şti ce trebuie să creadă despre mamiferul cu două picioare şi două mâini care se numeşte om şi, la vederea noastră, ar fi luat-o la fugă! Nu, probabil că au venit din nord, că sunt din nord, că sunt originare de prin ținuturile necunoscute ale Asiei, de care semenii noştri nu s-au apropiat niciodată, şi că au străbătut continentele din jurul polului. Astfel că, Altamont, n-ai deloc dreptul să le revendici ca pe nişte compatrioți.

— O! răspunse Altamont, un vânător nu-şi bate atâta capul, iar vânatul e întotdeauna din țara celui care-l împuşcă.

— Hai, linişteşte-te, viteazul meu Nemrod[137]. În ceea ce mă priveşte, aş prefera să nu mai trag un foc de armă toată viața, decât să bag spaima în populația aceasta fermecătoare. Priviți! Chiar şi Duk fraternizează cu animalele acestea drăguțe. Ascultați-mă: să rămânem

[137] Nemrod – erou fabular, căruia i se atribuie întemeierea imperiului Babiloniei.

buni atunci când e posibil! Bunătatea e o forță!

— Bine, bine, răspunse Altamont, care nu prea înțelegea această sensibilitate, dar aş vrea să vă văd având bunătatea drept singură armă în mijlocul unei haite de lupi sau urşi!

— O! n-am deloc pretenția să îmblânzesc fiarele sălbatice, răspunse doctorul, nu cred prea mult în farmecele lui Orfeu[138]; de altfel, urşii şi lupii n-ar veni către noi ca iepurii, potârnichile sau renii aceştia.

— De ce nu, răspunse Altamont, dacă n-au văzut oameni niciodată?

— Pentru că animalele acestea sunt de felul lor sălbatice şi pentru că ferocitatea, ca şi răutatea, dau naştere bănuielii: e o observație care se potriveşte şi omului, şi animalelor. Cine spune „rău” spune „neîncrezător”, iar cei care pot inspira teamă se şi sperie uşor.

Şi cu această mică lecție de filosofie naturală, convorbirea luă sfârşit.

Toată ziua şi-o petrecură în această albie a torentului, pe care doctorul voi s-o boteze Arcadia boreală, lucru la care tovarăşii lui nu se opuseră deloc şi, odată cu venirea serii, după o masă care nu costase viața nici unui locuitor din acest ținut, cei trei vânători adormiră în scobitura unei stânci, aşezată parcă anume ca să le ofere un adăpost confortabil.

Capitolul XVII

Revanşa lui Altamont

A doua zi, doctorul şi cei doi tovarăşi ai săi se treziră

[138] Orfeu – personaj din mitologia greacă, poet şi muzicant, fiul muzei Calliope.

după o noapte foarte liniştită. Frigul, fără să fie usturător, îi cam pişcase către dimineață, dar, bine înveliți, au dormit adânc, vegheați de animalele paşnice.

Timpul menținându-se frumos, hotărâră să-şi consacre şi ziua aceea unei recunoaşteri prin regiune şi căutării boului moscat. Trebuiau, totuşi, să-i dea lui Altamont prilejul să vâneze puțin şi s-a hotărât ca – de-ar fi boii aceştia animalele cele mai naive din lume – să aibă dreptul să-i împuşte. De altfel, carnea lor, deşi puternic impregnată de mosc, e un aliment gustos şi vânătorii se bucurau să aducă la Fort-Providence câteva bucăți din această carne proaspătă şi înviorătoare.

Călătoria nu fu întreruptă de niciun incident în primele ore ale dimineții; regiunea, în partea ei nord-estică, începea să-şi schimbe înfățişarea; salturi bruşte de teren, primele ondulări ale unui ținut muntos lăsau să se prevadă un sol nou. Ținutul acesta al Noii Americi, dacă nu cumva forma un continent, trebuia să fie cel puțin o insulă mare; dar nu era vorba acum să fie verificată această problemă geografică.

Duk alerga departe şi, în curând, dădu de urmele unei cirezi de boi moscați; o luă apoi înainte cu toată viteza şi, în curând, dispăru din ochii vânătorilor.

Aceştia se conduseră după lătrăturile lui puternice şi desluşite, a căror grabă îi făcu să-şi dea seama că, în sfârşit, credinciosul câine descoperise ceea ce le stârnea atâta poftă.

Se repeziră înainte şi, după o oră şi jumătate de drum, se găsiră în fața a două animale destul de mari şi cu o înfățişare cu adevărat înfricoşătoare; aceste patrupede ciudate păreau mirate de atacurile lui Duk fără ca, de altfel, să se sperie; păşteau un fel de muşchi de culoare roz, care catifela solul lipsit de zăpadă. Doctorul îi recunoscu uşor după statura lor mijlocie, după coarnele foarte lărgite şi unite la bază, după curioasa lipsă de bot, după fruntea rotunjită ca la oaie şi după coada foarte

scurtă; structura lor în ansamblu le-a adus din partea naturaliştilor numele de „ovibos”, cuvânt compus care aminteşte caracteristicile celor două animale din care se trag. Au perii deşi şi lungi, ca o mătase brună şi fină.

La vederea vânătorilor, cele două animale o luară imediat la fugă, iar aceştia le urmăriră cât îi ţineau picioarele.

Dar era greu pentru nişte oameni, pe care un marş forţat de o oră şi jumătate îi făcuse să-şi piardă respiraţia, să-i ajungă. Hatteras şi tovarăşii săi se opriră.

— Drace! făcu Altamont.

— Ăsta-i cuvântul potrivit răspunse doctorul, de îndată ce izbuti să-şi tragă sufletul. Ţi-i dau pe aceşti rumegători drept americani, deşi nu par să aibă o idee prea bună despre compatrioţii voştri.

— Aceasta dovedeşte că suntem buni vânători, răspunse Altamont.

În timpul acesta, boii moscaţi, nemaivăzându-se urmăriţi, se opriră cu un aer mirat. Devenise limpede că urmăritorii nu vor reuşi să-i biruie alergând după ei; trebuiau, deci, să încerce să-i înconjoare. Platoul pe care se aflau în momentul acela era potrivit pentru o asemenea manevră. Vânătorii, lăsându-l pe Duk să-i hărţuiască, coborâră prin albiile torentelor învecinate în aşa fel, încât să ocolească platoul. Altamont şi doctorul se ascunseră la capătul platoului după nişte colţi de stâncă, în timp ce Hatteras, apărând pe neaşteptate dinspre extremitatea opusă, trebuia să abată boii spre ei.

După jumătate de oră, fiecare ajunsese la postul său.

— De data aceasta nu vă opuneţi să întâmpinăm aceste patrupede cu focuri de armă? întrebă Altamont.

— Nu! de data asta e cinstit, răspunse doctorul care, în ciuda blândeţii sale naturale, avea fire de vânător.

Şi în timp ce discutau aşa, văzură că boii moscaţi se pun în mişcare, cu Duk pe urmele lor; mai departe, Hatteras, scoţând strigăte puternice, îi goni spre doctor

şi american, care se aruncară imediat în întâmpinarea acestei grozave prăzi.

Îndată ce boii se opriră şi, fiind mai puţin îngroziţi la vederea unui singur duşman, se întoarseră împotriva lui Hatteras. Acesta îi aştepta hotărât; ochi în cel mai apropiat dintre cele două patrupede, trase, fără ca glonţul său, care îl lovise pe animal drept în frunte, să reuşească a-l opri din mers. Al doilea foc de armă al lui Hatteras nu avu alt efect decât acela de a înfuria animalele; ele se aruncară asupra vânătorului dezarmat şi, într-o clipă îl doborâră.

— E pierdut! strigă doctorul.

În momentul când Clawbonny, disperat, rostea aceste cuvinte, Altamont făcu un pas înainte ca să sară în ajutorul lui Hatteras; dar se opri, luptându-se cu sine.

— Nu! exclamă el, în cele din urmă. Ar fi o laşitate!

Şi se repezi spre locul luptei împreună cu Clawbonny.

Şovăirea lui nu durase nicio jumătate de secundă.

Dacă doctorul văzuse ce se petrecea în sufletul americanului, o înţelesese şi Hatteras, el, care s-ar fi lăsat mai degrabă omorât, decât să-i ceară rivalului său să-i vină în ajutor. Totuşi, abia avu vreme să-şi dea seama, că Altamont şi apăru lângă el.

Hatteras, căzut la pământ, încerca să se apere de loviturile de coarne şi de copite ale celor două animale, dar nu putea să lungească multă vreme o asemenea luptă. Ar fi fost sfâşiat în mod inevitabil, când, deodată, se auziră răsunând două focuri de armă; Hatteras simţi cum gloanţele îi trec pe deasupra capului.

— Haide! exclamă Altamont, care, aruncând departe de el puşca descărcată, se repezi asupra animalelor furioase.

Unul dintre boi, lovit în inimă, căzu ca trăsnit; celălalt, înfuriat la culme, era tocmai să-l străpungă pe nefericitul căpitan, când Altamont, apărându-i în faţă, îi vârî între fălcile căscate, mâna lui înarmată cu cuţitul de zăpadă,

iar cu cealaltă îi crăpă capul cu o groaznică lovitură de topor.

Totul a avut loc cu o miraculoasă iuţeală, cât ar fi durat un fulger care să lumineze scena.

Al doilea bou îşi îndoi genunchii şi căzu mort.

— Ura! ura! strigă Clawbonny.

Hatteras era salvat.

Îi datora deci viaţa omului pe care îl ura cel mai mult pe lumea asta! Ce s-a petrecut în sufletul lui în acea clipă? Ce pornire omenească s-a declanşat în el, şi pe care nu şi-o putu stăpâni? E unul din acele secrete ale inimii, care scapă oricărei analize.

Orice-ar fi fost, Hatteras, fără nicio şovăială, se îndreptă spre rivalul său şi-i spuse pe un ton solemn:

— Mi-ai salvat viaţa, Altamont!

— Şi dumneata mi-ai salvat-o pe-a mea, răspunse americanul.

Urmă un moment de tăcere, apoi Altmont adăugă:

— Suntem chit, Hatteras.

— Nu, Altmont, răspunse căpitanul, când doctorul te-a scos din mormântul de gheaţă în care te aflai, nu ştiam cine eşti, dar dumneata m-ai salvat cu preţul vieţii, ştiind cine sunt.

— Ei! eşti semenul meu, răspunse Altamont şi, oricum ar fi, un american nu e niciodată laş!

— Nu, desigur, exclamă doctorul, e un om! Un om ca şi dumneata, Hatteras!

— Şi, ca şi mine, va împărtăşi gloria care ne aşteaptă!

— Gloria de a merge la Polul Nord! rosti Altamont.

— Da! făcu căpitanul, pe un ton plin de mândrie.

— Ghicisem deci! strigă americanul. Aţi îndrăznit, aşadar, să concepeţi un asemenea plan! Aţi îndrăznit să încercaţi să ajungeţi la acest punct de neatins! Ah, ce frumos! V-o spun eu, e sublim!

— Dar dumneata, întrebă Hatteras, repede de tot, nu te-ai avântat, ca şi noi, pe drumul spre pol?

Altmont părea să şovăie în răspunsul lui.

— Ei? întrebă doctorul.

— Ei bine, nu! exclamă americanul! Nu! Adevărul înaintea amorului propriu! Nu, n-am avut acest gând nobil care v-a adus până aici! Încercam să străbat cu vasul meu Trecerea din nord-vest, asta-i tot.

— Altamont, spuse Hatteras întinzându-i americanului mâna, să împărţim împreună gloria. Vino cu noi să descoperim Polul Nord!

Şi cei doi bărbaţi îşi strânseră cu căldură mâinile. Când se întoarseră spre doctor, acesta plângea.

— Ah! dragii mei prieteni, murmură el ştergându-şi ochii, cum de poate să încapă în inima mea o bucurie atât de mare? Ah! dragii mei tovarăşi, ca să vă uniţi în vederea unui succes comun, aţi sacrificat această rivalitate nenorocită! V-aţi spus că diferenţa de naţionalitate n-are niciun amestec aici şi că, în faţa pericolelor pe care le avem de întâmpinat în cursul expediţiei noastre, trebuie să fim legaţi printr-o strânsă prietenie! Dacă Polul Nord va fi atins, ce importanţă are cine-l va fi descoperit! Pentru ce să ne coborâm atât de jos încât să ne duşmănim fălindu-ne că suntem americani sau englezi, când ne putem mândri că suntem oameni!

Bunul doctor îi strângea în braţe pe duşmanii care se împăcaseră; nu putea să-şi stăpânească bucuria: noii prieteni se simţeau şi mai apropiaţi prin dragostea pe care vrednicul om o avea pentru amândoi. Clawbonny vorbea, fără să se poată stăpâni, despre deşertăciunea competiţiilor, despre nebunia rivalităţilor şi despre nevoia atât de mare a unei înţelegeri între oamenii părăsiţi, departe de ţara lor. Vorbele, lacrimile, mângâierile lui, toate veneau din adâncul sufletului.

Se linişti după ce-i îmbrăţişă pentru a douăzecea oară pe Hatteras şi Altamont.

— Şi acum, spuse el, la treabă, la treabă! Şi deoarece

n-am fost bun de nimic ca vânător, să folosim celelalte talente ale mele.

Şi se apucă să taie în bucăţi boul, pe care-l numi „boul împăcării”, dar cu atâta meşteşug, încât semăna cu un chirurg care practică o autopsie delicată.

Cei doi tovarăşi îl priveau zâmbind. După câteva minute, îndemânaticul practician a scos din corpul animalului vreo sută de livre de carne îmbietoare; făcu din ea trei părţi, fiecare urmând să care câte o parte, şi se întoarseră spre Fort-Providence.

La zece seara, vânătorii, mergând sub razele oblice ale soarelui, ajunseră la Doctor’s House, unde Johnson şi Bell le pregătiseră o cină bună.

Dar, înainte de a se aşeza la masă, doctorul exclamă triumfător, arătându-i pe cei doi tovarăşi de vânătoare:

— Bătrâne Johnson, luasem cu mine un englez şi un american, nu-i aşa?

— Da, domnule Clawbonny, răspunse şeful de echipaj.

— Ei bine, aduc înapoi doi fraţi.

Marinarii îi întinseră mâna cu bucurie lui Altamont; doctorul le povesti ce făcuse căpitanul american pentru căpitanul englez şi, în noaptea aceea, casa de zăpadă adăposti cinci oameni pe de-a întregul fericiţi.

Capitolul XVIII

Ultimele pregătiri

A doua zi, vremea se schimbă; fu din nou frig; zăpada, ploaia şi vârtejurile se ţinură lanţ timp de câteva zile.

Bell terminase baleniera; ea corespundea perfect scopului pe care-l avea de îndeplinit; puntată parţial, cu bordajul înalt, ea putea să navigheze şi pe vreme de furtună, cu o trincă şi un foc; fiind uşoară, putea fi trasă

pe sanie, fără să cântărească prea mult pentru câinii înhămaţi.

În sfârşit, o schimbare de mare însemnătate pentru cei care iernau se pregătea în starea bazinului polar. Gheţurile începeau să se pună în mişcare, în interiorul golfului; cele mai înalte, subminate necontenit de ciocniri, nu aşteptau decât o furtună destul de puternică pentru a se desprinde de ţărm şi a forma ice-berg-uri plutitoare. Totuşi, Hatteras nu voi să aştepte dislocarea câmpului de gheaţă ca să înceapă călătoria. De vreme ce trebuia să aibă loc pe uscat, puţin îi păsa dacă marea era, sau nu era liberă; fixă, deci, plecarea pentru ziua de 25 iunie; până atunci, toate pregătirile puteau să fie terminate în întregime. Johnson şi Bell se ocupară cu repunerea saniei în perfectă stare; cadrul fu întărit, iar tălpicile refăcute. Călătorii voiau să profite pentru călătoria lor de aceste câteva săptămâni de vreme bună, pe care natura le acordă ţinuturilor hiperboreene. Suferinţele ar fi fost astfel mai puţin aspre, obstacolele mai uşor de biruit.

Cu câteva zile înainte de plecare, la 20 iunie, gheţurile lăsară între ele câteva şenale libere de care au profitat pentru a pune la încercare baleniera, într-o plimbare până la capul Washington. Marea nu era cu totul eliberată de gheţuri – mai era încă mult până atunci; dar, în sfârşit, nu se mai înfăţişa ca o suprafaţă solidă şi ar fi fost cu neputinţă să încerci o excursie pe jos printre ice-field-urile îmbucătăţite.

Această jumătate zi de navigaţie le permise să aprecieze bunele calităţi nautice ale balenierei.

La întoarcere, navigatorii fură martorii unui spectacol curios, şi anume, vânarea unei foci de către un urs uriaş; acesta era, din fericire, prea ocupat, ca să zărească baleniera, căci n-ar fi scăpat prilejul de a o urmări; stătea la pândă lângă o crăpătură în ice-field, prin care se scufundase foca. Ursul spiona, deci, reapariţia focii, cu

răbdarea unui vânător, sau mai curând a unui pescar, căci pescuia cu adevărat. Pândea în tăcere; nu se clintea, nu dădea niciun semn de viață. Dar, deodată, apa începu să se agite: în crăpătura dintre ghețuri, foca ieşea la suprafață ca să respire; ursul se culcă pe câmpul de gheață, cât era de lung, şi-şi arcui labele în jurul spărturii.

După o clipă, foca apăru scoțând capul din apă, dar n-avu timpul necesar să-l mai tragă înapoi; labele ursului, puse parcă în mişcare de un resort, se uniră, strânseră animalul cu o forță irezistibilă şi-l scoaseră din elementul lui preferat.

A fost o luptă rapidă; foca se zbătu timp de câteva secunde şi fu înăbuşită pe pieptul uriaşului ei duşman; acesta, târând-o fără nicio greutate, deşi era destul de mare, sări uşor de pe un bloc de gheață pe altul, până ce ajunse pe pământ, şi dispăru cu prada.

— Drum bun! îi strigă Johnson; ursul acesta are prea multe labe la dispoziție.

Baleniera se reîntoarse după scurt timp în golfulețul pe care Bell îl amenajase printre ghețuri.

Patru zile îl mai despărțeau pe Hatteras şi pe tovarăşii săi de momentul stabilit pentru plecare.

Hatteras dădea zor cu ultimele pregătiri; se grăbea să părăsească Noua Americă, pământul acesta care nu era al lui şi pe care nu-l botezase el; nu se simțea acolo la el acasă.

La 22 iunie, începură să încarce pe sanie materialele de tabără, cortul şi proviziile. Călătorii duceau cu ei două sute de livre de carne uscată, trei lăzi de legume, cincizeci de livre saramură şi lime-juce, cinci quarteri[139] de făină, pachete de creson şi de cochelaria, furnizate de plantațiile doctorului; adăugând la acestea două sute de livre de praf de puşcă, instrumentele, armele şi lucrurile

[139] Cinci quarteri = 380 livre (n.a.)

mărunte; adăugând apoi şi baleniera halket-boat-ul şi greutatea saniei, era de tras o povară de aproape o mie cinci sute de livre, ceea ce era foarte greu pentru patru câini, cu atât mai mult cu cât, contrar obiceiurilor eschimoşilor care nu-i pun la treabă mai mult de patru zile la rând, aceştia, neavând înlocuitori, trebuiau să tragă în fiecare zi; dar călătorii se angajau să-i ajute la nevoie şi socoteau să meargă cu popasuri dese; distanța de la golful Victoria la pol era de cei mult trei sute cincizeci şi cinci de mile şi, mergând câte douăsprezece mile pe zi, le trebuia o lună ca s-o străbată; de altfel, când n-ar mai fi avut pământ în fața lor, baleniera le-ar fi îngăduit să-şi termine călătoria fără osteneală nici pentru câini, nici pentru oameni. Echipajul se simțea bine; sănătatea tuturor era excelentă; iarna, deşi aspră, se termina în condițiuni destul de bune; fiecare, dând ascultare sfaturilor doctorului, scăpase de bolile inerente acestui climat necruțător. Pe scurt, au cam slăbit – ceea ce-l încânta foarte mult pe vrednicul Clawbonny – dar îşi adaptaseră trupul şi sufletul la această viață grea, şi acum, aceşti oameni aclimatizați puteau să înfrunte încercările cele mai neîndurătoare la care îi supuneau oboseala şi frigul, fără să se lase doborâți.

Şi apoi, în sfârşit, aveau să meargă către ținta călătoriei, către acel pol de neatins, după care n-ar mai fi avut decât grija întoarcerii. Simpatia care îi unea acum pe cei cinci membri ai expediției trebuia să-i ajute în drumul lor îndrăzneț, şi niciunul dintre ei nu se îndoia de succes.

Prevăzând o călătorie îndepărtată, doctorul le ceruse tovarăşilor săi să se pregătească cu multă vreme înainte şi să se „antreneze” cu cea mai mare grijă.

— Prieteni dragi, le spunea el, nu vă cer să faceți ca alegătorii englezi, care slăbesc cu optsprezece livre după două zile de antrenament şi cu douăzeci şi cinci după cinci zile, dar, în fine, trebuie să facem ceva ca să ne

creăm cele mai bune condiţii posibile pentru realizarea unei călătorii lungi. Or, primul principiu al antrenamentului la alergător ca şi la jocheu este suprimarea grăsimii, şi aceasta cu ajutorul purgativelor, al transpiraţiei şi al unor exerciţii care cer efort; aceşti gentlemeni ştiu că vor pierde din greutate cu ajutorul medicinii şi ajung la nişte rezultate de o precizie de necrezut; astfel, unul care înainte de antrenament nu putea să alerge cale de o milă fără ca să-şi piardă răsuflarea, după antrenament face cu uşurinţă cele douăzeci şi cinci de mile! Se citează cazul unui oarecare Townsend care făcea o sută de mile în douăsprezece ore fără să se oprească.

— Bun rezultat, răspunse Johnson; deşi nu suntem prea graşi, dacă mai trebuie să slăbim…

— Nu-i nevoie, Johnson; dar, fără să exagerăm, nu se poate nega că antrenamentul ar avea efecte bune; dă oaselor mai multă rezistenţă, muşchilor mai multă elasticitate, face auzul mai fin şi privirea mai limpede; aşadar, să nu uităm de el.

În sfârşit, antrenaţi sau nu, călătorii fură gata cu pregătirile în ziua de 23 iunie; era într-o duminică şi ziua fu consacrată unei odihne absolute.

Momentul plecării se apropia şi locuitorii Fortului Providence îl vedeau sosind, nu fără oarecare emoţie. Îi cam durea inima să părăsească coliba aceasta de zăpadă care-şi îndeplinise atât de bine rolul ei de locuinţă, golful Victoria, plaja primitoare pe care-şi petrecuseră ultimele luni ale iernatului. Vor mai găsi, oare, la întoarcere clădirile acestea? Razele soarelui nu vor sfârşi prin a topi, oare, zidurile fragile?

La urma urmei, multe ceasuri bune au petrecut acolo. Doctorul le reaminti la cină tovarăşilor săi acele emoţionante clipe şi nu uită să mulţumească Cerului pentru ocrotirea pe care le-o acordase.

În sfârşit, sosi ora somnului. Fiecare se culcă devreme

ca să se scoale dis-de-dimineață. Astfel se scurse ultima noapte petrecută la Fort-Providence.

Capitolul XIX

Marşul spre Nord

A doua zi dimineața, în zori, Hatteras dădu semnalul de plecare. Câinii fură înhămați la sanie; bine hrăniți, bine odihniți, după o iarnă petrecută în condiții confortabile, n-aveau niciun motiv să nu aducă servicii mari în timpul verii. Nu se lăsară deci rugați ca să li se pună iar harnaşamentul de călătorie.

Cumsecade animale, la urma urmei, aceşti câini, groenlandezi! Firea lor sălbatică se schimbase încetul cu încetul; pierdeau din asemănarea lor cu lupul, ca să se apropie de cea a lui Duk, modelul desăvârşit al rasei canine; cu un cuvânt, se civilizau.

Duk, cu siguranță avea dreptul să-şi revendice în parte educarea lor; le dăduse lecții de bună tovărăşie şi le oferea propriul lui exemplu; în calitatea sa de englez, foarte pretențios în chestiunile de „protocol” îi trebuise multă vreme ca să se familiarizeze cu nişte câini care „nu-i fuseseră prezentați” şi, în principiu, nu li se adresa; dar, fiind silite să împărtăşească aceleaşi pericole, aceleaşi lipsuri, aceeaşi soartă, animalele acestea de rase diferite, încet, încet, se apropiară între ele. Duk, care era bun la suflet, făcu primii paşi şi tot neamul cu patru labe deveni în scurt timp o ceată de prieteni.

Doctorul îi mângâia pe groenlandezi, iar Duk privea fără gelozie cum sunt alintați semenii lui.

Oamenii nu erau într-o formă mai proastă decât animalele; dacă acestea trebuiau să tragă bine, ceilalți îşi propuneau să meargă bine.

Plecară la ora şase dimineața, pe o vreme frumoasă; după ce merseră urmând conturul golfului şi depăşiră capul Washington, Hatteras indică drumul drept spre nord; la ora şapte, călătorii lăsau spre sud conul farului şi Fort-Providence.

Călătoria începea bine şi, mai ales, mai bine decât expediția întreprinsă în plină iarnă, în căutarea cărbunelui. Hatteras lăsa atunci în urmă, la bordul vasului său, revolta şi disperarea, fără a fi sigur de ținta spre care se îndrepta; lăsa un echipaj pe jumătate mort de frig; pleca, împreună cu tovarăşii lui, slăbiți de suferințele provocate de-o iarnă arctică; el, omul nordului, se întorcea spre sud! Acum, dimpotrivă, înconjurat de prieteni puternici şi sănătoşi, susținut, înconjurat, stimulat, mergea spre pol, către țelul întregii sale vieți, niciodată un om nu fusese mai aproape de dobândirea acestei glorii uriaşe pentru țara lui şi pentru el însuşi.

Se gândea, oare, la toate lucrurile acestea, inspirate în mod firesc de situația în care se aflau? Doctorului îi făcea plăcere să presupună că se gândea şi nu putea să aibă îndoieli în această privință, văzându-l atât de nerăbdător.

Bunul Clawbonny se bucura de tot ceea ce putea să-l bucure pe tovarăşul lui şi, după împăcarea dintre cei doi căpitani, dintre cei doi prieteni ai săi, era cel mai fericit dintre oameni – el, căruia îi era străină ideea de ură, invidie, rivalitate, el, cea mai bună dintre ființe! Ce se va întâmpla cu ei, ce rezultat va avea această călătorie? Nu ştia nici el, dar măcar începea bine. Şi asta însemna mult.

Coasta de vest a Noii Americi se prelungea printr-un şir de golfuri, dincolo de capul Washington; călătorii, ca să evite această cotitură uriaşă, după ce au trecut de primele povârnişuri ale lui Bell-Mount, se îndreptară spre nord, luând-o pe platourile superioare. Era o

însemnată economie de drum; Hatteras voia, în cazul că nu i s-ar fi opus obstacole neprevăzute, scoase în cale de strâmtoare şi munte, să tragă o linie dreaptă, de trei sute cincizeci de mile, de la Fort-Providence până la pol.

Călătoria se desfăşura în bune condiţiuni; câmpiile înalte erau ca nişte întinse covoare albe, pe care sania cu tălpicile unse cu pucioasă, aluneca uşor, iar oamenii, încălţaţi cu snow-shoes, puteau merge în siguranţă şi repede.

Termometrul arăta treizeci şi şapte de grade [140]. Vremea nu era cu totul stabilă; era când senin, când ceaţă, dar nici frigul şi nici vârtejurile nu i-ar fi oprit pe aceşti călători atât de hotărâţi să meargă înainte.

Drumul se dezvăluia cu uşurinţă; acul busolei, depărtându-se de polul magnetic, devenea mai puţin leneş; nu mai şovăia; e drept că, odată polul magnetic depăşit, se întorcea spre el şi arăta, ca să nu zicem aşa, sudul unor oameni care mergeau spre nord; dar indicaţia aceasta inversă nu îngreuna în niciun fel calculele.

De altfel, doctorul imagină un mijloc de jalonare destul de simplu, care evita consultarea permanentă a busolei; odată stabilită poziţia, călătorii, când era senin, luau drept ţintă câte un obiect plasat exact la nord şi situat la două sau trei mile înainte; mergeau atunci spre el până ajungeau acolo, apoi îşi alegeau alt punct de reper în aceeaşi direcţie, şi aşa mai departe. În felul acesta, se îndepărtau foarte puţin de drumul drept.

În timpul primelor două zile de călătorie, au mers cu o viteză de douăzeci de mile în douăsprezece ore; restul timpului era rezervat pentru masă şi odihnă; cortul era suficient ca să-i apere de frig în timpul somnului.

Temperatura avea tendinţe de urcare; zăpada se topea pe alocuri cu totul, după natura solului, în timp ce alte locuri îşi păstrau albeaţa imaculată; ici şi colo se formau

---

[140] +3° Celsius.

mari băltoace de apă, adesea adevărate eleştee, pe care, cu puţină imaginaţie, le puteai lua drept nişte lacuri; călătorii se înfundau în ele uneori până la genunchi; de altfel, asta-i făcea să râdă; doctorul era fericit de băile neprevăzute.

— Nu-i este, totuşi, îngăduit apei prin ţinuturile acestea să ne ude, spunea el; acest element n-are aici dreptul decât de a fi în stare solidă şi în stare gazoasă; cât despre starea lichidă, e un abuz! Gheaţă sau vapori, foarte bine; dar apă, niciodată!

Vânătoarea nu era dată uitării în timpul călătoriei, căci cu ajutorul ei trebuiau procurate alimentele proaspete; de aceea, Altamont şi Bell, fără să se îndepărteze prea mult, cutreierau albiile de torente vecine; vânau ptarmigani, garii, gâşte, iepuri cenuşii; animalele acestea treceau, cu încetul, de la încredere la teamă; începuseră să fugă din faţa lor şi devenise greu să te apropii de ele. Fără Duk, vânătorii s-ar fi ales adesea cu praful de puşcă irosit.

Hatteras le recomanda să nu se îndepărteze mai mult de o milă, căci n-avea de pierdut nicio zi, niciun ceas, şi nu conta decât pe trei luni de vreme bună.

De altfel, fiecare trebuia să fie la postul lui, în preajma saniei, când aveau de trecut câte un lac mai greu, o trecătoare mai strâmtă, podişuri înclinate; atunci fiecare se înhăma sau punea umărul la sanie, trăgând, împigând sau ţinând-o în loc; nu o dată au trebuit s-o descarce în întregime, dar nici asta nu era suficient ca să prevină izbiturile şi, deci, stricăciunile pe care Bell le repara cum putea mai bine.

A treia zi, miercuri, 26 iunie, călătorii întâlniră un lac cu o suprafaţă de mai mulţi acri, încă complet îngheţat ca urmare a faptului că nu era orientat spre soare; gheaţa era destul de tare ca să suporte greutatea călătorilor şi a saniei; părea să se fi menţinut dintr-o iarnă îndepărtată, căci lacul pesemne că nu se dezgheţa

niciodată, din cauza poziției în care se afla; semăna cu o oglindă compactă asupra căreia verile arctice nu aveau nicio influență; faptul că malurile erau înconjurate de o zăpadă uscată, ale cărei straturi inferioare datau cu siguranță încă din anii trecuți, părea să confirme această observație.

Din clipa aceea, ținutul începu să coboare în mod simțitor; doctorul trase concluzia că nu putea să se întindă prea mult spre nord; de altfel, era foarte probabil că Noua Americă nu era decât o insulă şi că nu ajungea până la pol. Solul devenea din ce în ce mai neted; numai spre vest se zăreau câteva coline nivelate de depărtare şi scăldate într-o ceață albăstruie.

Până atunci, expediția nu fusese obositoare, călătorii nu sufereau decât din pricina reverberației razelor solare pe suprafața zăpezii; această reflectare intensă putea să le dea snow-blindness[141] – îndeobşte cu neputință de evitat.

În oricare altă perioadă, ar fi călătorit noaptea, ca să scape de acest neajuns; dar nu exista noapte. Zăpada, din fericire, avea tendința să se topească şi-şi pierdea mult din strălucire atunci când era pe punctul să se transforme în apă.

La 28 iunie, temperatura urcă la patruzeci şi cinci de grade deasupra lui zero[142]; creşterea temperaturii a fost însoțită de o ploaie îmbelşugată, pe care călătorii o întâmpinară cu resemnare, ba chiar cu plăcere: ea grăbea topirea zăpezilor; trebuiră să-şi încalțe iar mocasinii din piele de cerb şi să schimbe modul de alunecare a saniei. Marşul fu, desigur, întârziat, dar, neîntâmpinând obstacole serioase, înaintau mereu.

Uneori, doctorul aduna în drumul său pietre rotunde sau plate, de felul pietricelelor roase de mişcarea valurilor, şi atunci se credea aproape de bazinul polar;

[141] Snow-blindness – boală a pleoapelor prilejuită de reverberația zăpezii (n.a.)
[142] +7° Celsius.

totuşi câmpia se desfăşura neîncetat, cât vedeai cu ochii.

Ea nu prezenta nicio urmă de locuinţă, nici de colibe, nici de cairnuri sau adăposturi de eschimoşi; călătorii noştri erau în mod vădit primii care puneau piciorul în acest ţinut nou. Groenlandezii, ale căror triburi dau târcoale pământurilor arctice, nu ajungeau niciodată aşa de departe şi totuşi, în ţinutul acesta, vânătoarea ar fi fost rodnică pentru aceşti nenorociţi, mereu înfometaţi; uneori se vedeau urşi care urmăreau de la distanţă micul grup, fără să-şi manifeste intenţia de a-l ataca; în depărtare apăreau cirezi numeroase de boi moscaţi şi de reni; doctorul ar fi vrut chiar să prindă câţiva reni ca să-şi întărească atelajul; dar erau prea fricoşi şi cu neputinţă de a fi capturaţi de vii.

În ziua de 29, Bell împuşcă o vulpe, iar Altamont avu norocul să doboare un bou moscat de mărime mijlocie, după ce le dădu tovarăşilor săi prilejul să-şi facă o excelentă impresie despre sângele rece şi dibăcia lui; era într-adevăr un vânător minunat, iar doctorul, care era un cunoscător, îl admira foarte mult. Boul fu tăiat în bucăţi şi le furniză o hrană proaspătă şi îmbelşugată.

Mesele bune şi gustoase, hărăzite de întâmplare erau întotdeauna bine primite; chiar şi cei mai puţin mâncăcioşi nu se puteau stăpâni de a arunca priviri pline de satisfacţie spre bucăţile de carne îmbietoare. Doctorul râdea ori de câte ori se surprindea rămânând în extaz în faţa acestor îmbelşugate bunătăţi.

— Să nu facem mofturi, spuse el, în expediţiile polare masa e un lucru important.

— Mai ales, răspunse Johnson, atunci când depinde de un foc de armă mai mult sau mai puţin dibaci!

— Ai dreptate, bătrânul meu Johnson, replică doctorul, şi te gândeşti mai puţin la mâncare când ştii că oala fierbe regulat pe plită.

În 30, ţinutul contrar previziunilor, deveni foarte accidentat, ca şi cum ar fi fost răscolit de vreun cutremur

vulcanic; conurile, vârfurile ascuțite se multiplicară la infinit şi atinseră mari înălțimi.

Dinspre sud-est se porni să sufle cu violență un vânt care degenera în curând într-un adevărat uragan; pătrunse cu furie printre stâncile încununate de zăpadă şi munții de gheață care, deşi se aflau în inima uscatului, păreau să aibă forme de hummock-uri şi de ice-berg-uri; prezența lor pe aceste platouri înalte rămase inexplicabilă chiar şi pentru doctor, care le explica pe toate.

Furtunii îi urmă o vreme caldă şi umedă; a fost un adevărat dezgheț; din toate părțile răsuna trosnetul blocurilor de gheață, care se amesteca cu zgomotul impresionant al avalanşelor.

Călătorii evitau cu grijă să meargă de-a lungul poalelor colinelor şi chiar să vorbească tare, deoarece zgomotul vocilor, agitând aerul, putea să provoace catastrofe; erau martorii unor prăbuşiri frecvente şi înfricoşătoare, pe care n-ar fi avut timp să le prevadă; într-adevăr, declanşarea înspăimântător de bruscă era caracterul principal al avalanşelor polare; prin aceasta ele se deosebesc de cele din Suedia sau din Norvegia; acolo, într-adevăr, se formează un bulgăre, la începutul nu prea însemnat, care îngroşându-se cu zăpezile şi pietrele întâlnite în cale, se rostogoleşte cu viteză din ce în ce mai mare, devastează pădurile şi dărâmă satele; dar, la urma urmelor, îi trebuie un timp destul de mare ca să se năpustească în jos; nu la fel se întâmplă în ținuturile lovite de frigul arctic; deplasarea blocului de gheață se face pe neaşteptate, fulgerător: prăbuşirea lui nu durează decât atâta cât durează momentul desprinderii, şi cine l-ar vedea deasupra capului, oscilând în plină cădere, ar fi în mod inevitabil zdrobit. Nici ghiuleaua de tun nu e mai rapidă, şi nici fulgerul mai prompt; desprinderea, rostogolirea, zdrobirea au loc dintr-o dată, când e vorba de avalanşe din ținuturile boreale – însoțite

de un zgomot formidabil ca de tunet şi de răsfrângeri ciudate ale ecoului, mai curând plângătoare decât asurzitoare.

Astfel, se produceau uneori adevărate modificări sub ochii spectatorilor uluiți; regiunea se metamorfoza: muntele devenea câmpie sub efectul unui dezgheț brusc; alteori, când apa căzută din cer şi infiltrată în crăpăturile marilor blocuri se solidifica într-o singură noapte din cauza gerului, sfărâma prin irezistibila ei forță de expansiune orice obstacol, fiind mai puternică atunci când îngheța decât când se evapora, iar fenomenul se declanşa înfricoşător de brusc.

Din fericire, nicio catastrofă nu a amenințat sania şi pe cei ce o conduceau; luându-se toate măsurile, fu evitat orice pericol. De altfel, ținutul acesta înțesat de creste, de contra-coifuri, de culmi, de ice-berg-uri nu era prea întins, şi trei zile mai târziu, la 3 iulie, călătorii se aflau din nou pe câmpiile mai uşor de străbătut.

Dar privirile le-au fost atrase atunci de un nou fenomen, care, timp îndelungat a stimulat cercetările răbdătoare ale savanților din cele două lumi; micul grup mergea pe lângă un lanț de coline înalte de cel mult cincizeci de picioare şi lung de mai multe mile; versantul său oriental era acoperit de o zăpadă cu totul roşie.

Ne putem închipui mirarea fiecăruia dintre ei, exclamațiile scoase şi chiar efectul oarecum înspăimântător pe care îl făcea această lungă perdea stacojie. Doctorul se grăbi, dacă nu să-i liniştească pe tovarăşii lui, cel puțin să le explice fenomenul; el cunoştea această ciudățenie a zăpezilor roşii, precum şi analizele chimice făcute în legătură cu acest subiect de către Wollaston, Candole şi Bauer; povesti, aşadar, că zăpada aceasta se întâlneşte nu numai prin ținuturile arctice, ci şi în Elveția, în mijlocul Alpilor; de Saussure a strâns, la 1700, de pe Breven, o cantitate însemnată, şi, mai apoi, căpitanul Ross, Sabine şi alți navigatori au

adus-o şi ei din expediţiile lor boreale.

Altamont îl întreabă pe doctor despre natura acestei substanţe extraordinare, iar dânsul îl informă că culoarea se datora unor corpusculi organici; multă vreme chimiştii s-au întrebat dacă aceşti corpusculi erau de origine animală sau vegetală; dar recunoscură până la urmă că aparţineau familiei de ciuperci microscopice de tipul „uredo” pe care Bauer propuse să le numească „uredo nivalis”.

Atunci doctorul, scormonind cu bastonul cu vârf de fier prin zăpadă, le arătă tovarăşilor săi că stratul de culoare stacojie era adânc de nouă picioare şi-i pofti să calculeze câte asemenea ciuperci puteau să existe pe un spaţiu de mai multe mile, savanţii socotind că ar fi până la patruzeci şi trei de mii pe centimetru pătrat.

După poziţia versantului coloraţia aceasta trebuie să fi fost din vremuri foarte îndepărtate, căci astfel de ciuperci nu se descompun nici prin evaporarea, nici prin topirea zăpezii, iar culoarea lor nu se alterează.

Fenomenul, deşi explicat, nu era mai puţin ciudat; culoarea roşie e puţin răspândită pe spaţii largi în natură; reverberaţia razelor de soare pe covorul acesta de purpură producea efecte bizare; obiectelor învecinate, stâncilor, oamenilor, animalelor le dădea o culoare aprinsă, ca şi cum ar fi fost luminaţi de un jar interior, iar când zăpada se topea, se părea că râuri de sânge veneau să curgă până sub picioarele călătorilor.

Doctorul, care nu putuse să examineze această substanţă atunci când o zărise pe crimson-cliff-urile mării Baffin, luă acum din ea cât îi plăcu şi o strânse cu grijă în mai multe sticle.

Pământul acesta roşu, „câmpul de sânge” cum îl numi el, n-a fost lăsat în urmă decât după trei ore de umblat, iar ţinutul îşi reluă apoi înfăţişarea obişnuită.

Capitolul XX

Urme pe zăpadă

Ziua de 4 iulie se scurse în mijlocul unei ceţi foarte groase şi drumul spre nord n-a putut să fie menţinut decât cu mare greutate; în fiecare clipă trebuia să fie corectat cu compasul. Din fericire, nu se întâmplă niciun accident cât timp se aflară în beznă; numai Bell îşi pierdu încălţămintea de zăpadă care se sfâşie de un colţ de stâncă.

— Zău, aşa, spuse Johnson, credeam că, după ce am avut de-a face cu Mersey şi cu Tamisa, avem dreptul să ne arătăm pretenţioşi în materie de ceţuri, dar văd că m-am înşelat.

— Ei bine, răspunse Bell, ar trebui să aprindem făclii ca la Londra sau ca la Liverpool.

— De ce nu? replică doctorul. E o idee; n-am lumina prea mult drumul, dar cel puţin l-am vedea pe ghid şi ne-am orienta mai direct.

— Dar cum să facem rost de făclii? întrebă Bell.

— Fixând câlţi îmbibaţi cu spirt în vârful bastoanelor noastre.

— Bună idee, răspunse Johnson, şi n-ar dura mult să le facem.

După un sfert de oră, micul grup îşi continuă drumul cu făclii în mijlocul întunericului umed.

Dar dacă au început să meargă în şir mai drept, nu însemna că mergeau mai repede, iar aburii aceştia întunecaţi nu se risipiră înainte de 6 iulie; în ziua aceea, pământul răcindu-se, un vânt care bătea dinspre nord luă cu sine toată ceaţa, ca pe nişte fâşii de stofă ruptă.

Imediat doctorul stabili poziţia şi constată că prin ceaţă călătorii nu au parcurs nici măcar o medie de opt mile pe zi.

În ziua de 6, se grăbiră să recâştige din timpul pierdut şi plecară cu noaptea în cap. Altamont şi Bell îşi reluară postul de cercetaşi, sondând terenul şi descoperind vânatul; Duk îi însoțea; vremea, uimitor de schimbătoare, se făcuse iar foarte senină şi uscată şi, deşi călăuzele erau la două mile de sanie, doctorul nu pierdea din vedere nici măcar o singură mişcare a lor. A fost deci mirat văzându-i că se opresc brusc şi că rămân nemişcați; păreau că privesc atent în depărtare, ca nişte oameni care scrutează orizontul. Apoi, aplecându-se spre pământ, îl cercetau cu atenție şi se ridicau mirați. Se părea că Bell voia chiar să meargă înainte, dar Altamont îl ținea de mână.

— Ei, asta-i! Ce face oare? îl întreabă doctorul pe Johnson.

— Mă uit şi eu la ei, ca şi dumneavoastră, domnule Clawbonny, răspunse bătrânul marinar, şi nu înțeleg nimic din gesturile lor.

— Au găsit urme de animale, răspunse Hatteras.

— Nu poate fi asta, spuse doctorul.

— De ce nu?

— Pentru că Duk ar lătra.

— Totuşi sunt nişte urme pe care le studiază.

— Să mergem, spuse Hatteras, vom afla în curând despre ce e vorba. Johnson îi îmboldi pe câinii înhămați la sanie, care o porniră mai iute. După douăzeci de minute, cei cinci călători erau adunați la un loc iar Hatteras, doctorul, Johnson împărtățeau surpriza lui Bell şi Altamont.

Într-adevăr, nişte urme de oameni, vizibile, care nu puteau fi puse la îndoială, şi proaspete, ca şi cum ar fi fost făcute în ajun, apăreau împrăştiate pe zăpadă.

— Sunt eschimoşi, spuse Hatteras.

— Într-adevăr, răspunse doctorul, iată urmele

rachetelor[143] lor.

— Credeți? spuse Altamont.

— E absolut sigur!

— Bine, dar pasul acesta? continuă Altamont, arătând o altă urmă ce se repeta de mai multe ori.

— Pasul acesta?

— Puteți afirma că aparține unui eschimos?

Doctorul privi atent şi fu uluit; urma unei încălțări europene, cu cuie, talpa şi tocurile sale, erau adânc săpate în zăpadă; nu mai încăpea nicio îndoială că un european, un străin, trecuse pe acolo.

— Europeni aici! exclamă Hatteras.

— În mod sigur, răspunse Johnson.

— Şi totuşi, spuse doctorul, e atât de improbabil, încât trebuie să ne gândim bine înainte de a ne pronunța.

Doctorul examină, aşadar, urma de două ori, de trei ori, şi fu, în consecință, obligat să recunoască originea ei extraordinară.

Eroul lui Daniel Defoe n-a fost mai uluit când a întâlnit urma unui picior apăsată în nisipul insulei sale; dar dacă ceea ce a simțit el era teamă, sentimentul lui Hatteras a fost dezamăgirea. Un european atât de aproape de pol!

Merseră înainte în recunoaştere, după urme; ele se repetau pe parcursul unui sfert de milă, amestecate cu alte urme de rachete şi mocasini; apoi se îndreptau spre vest.

Ajunşi la acest punct, călătorii se întrebară dacă trebuiau să le mai urmărească.

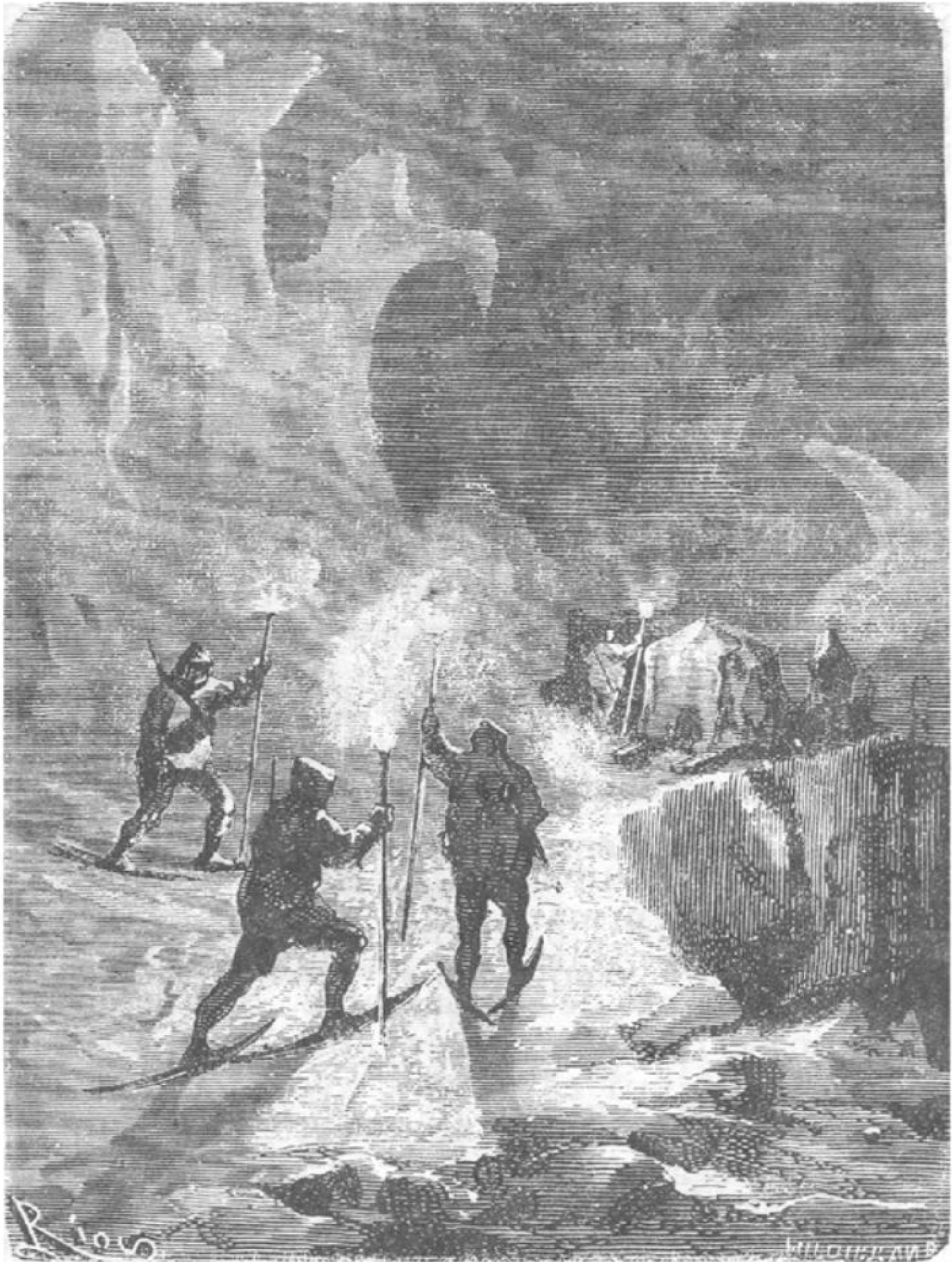
— Nu, răspunse Hatteras, să mergem…

A fost întrerupt de exclamația doctorului, care tocmai ridicase din zăpadă un obiect şi mai convingător asupra originii căruia nu aveau cum să se mai îndoiască. Era obiectivul unei lunete de buzunar.

---

[143] Rachetă – încălțăminte cu talpă lată pentru a merge pe zăpadă moale.

Traversînd cîmpul de gheață

— De data aceasta, spuse el, nu se mai poate pune la îndoială prezența unui străin pe acest pământ...

— Înainte! strigă Hatteras.

Şi rosti cu atâta energie vorba asta, încât îl urmară cu toţii; sania îşi reluă drumul întrerupt o clipă.

Fiecare scruta cu atenție orizontul, afară de Hatteras care, cuprins de o furie surdă, nu voia să vadă nimic. Totuşi, cum exista pericolul de a nimeri în mijlocul unui grup de exploratori, trebuiau să-şi ia măsurile necesare; însemna într-adevăr să ai un ghinion îngrozitor ca să vezi că ți-a luat-o cineva înainte pe acest drum necunoscut. Doctorul, deşi nu încerca mânia lui Hatteras, nu-şi putea stăpâni o anumită ciudă, cu toată firea lui de filosof. Altamont părea şi el supărat; Johnson şi Bell mormăiau printre dinți tot felul de vorbe amenințătoare.

— Hai, spuse în cele din urmă doctorul, să privim vitregia soartei cu zâmbetul pe buze.

— Trebuie să mărturisesc, spuse Johnson, fără să-l audă Altamont, că, dacă ar fi să găsim locul ocupat, m-ar dezgusta să mai fac călătoria la pol.

— Şi totuşi, răspunse Bell, nu încape îndoială că...

— Într-adevăr, replică doctorul. Zadarnic am studiat întâmplarea pe toate fețele, spunându-mi că e neprobabil, imposibil, trebuie să ne plecăm în fața evidenței; gheata asta nu s-a imprimat în zăpadă fără să fi fost încălțată pe un picior şi fără ca piciorul să nu fi fost legat de un corp omenesc. Dacă ar fi eschimoşi, treacă-meargă, dar european!

— Fapt este, răspunse Johnson, că, dacă în hanul de la capătul lumii am găsi paturile ocupate, ar fi jignitor.

— Deosebit de jignitor! întări Altamont.

— În sfârşit, vom vedea, spuse doctorul.

Şi porniră iar la drum.

Ziua aceea se termină fără ca vreun fapt nou să confirme prezența unor străini în această parte a Noii Americi şi, în sfârşit, se instalară în tabără de noapte.

Vântul, destul de violent, mutându-se spre nord, trebuiră să caute, pentru instalarea cortului, un loc bine adăpostit într-un fund de văgăună; cerul era amenințător, nori alungiți brăzdau aerul cu mare iuțeală; treceau destul de aproape de pământ, iar ochiul cu greu îi putea urmări în goana lor nebunească; uneori fâşiile de nori se târau până pe pământ, iar cortul rezista cu multă greutate în fața uraganului.

— Afurisită noapte se pregăteşte, spuse Johnson, după cină.

— Nu va fi friguroasă, ci zgomotoasă, răspunse doctorul; să ne luăm măsurile necesare şi să întărim cortul cu bolovani.

— Aveți dreptate, domnule Clawbonny. Dacă uraganul ne-ar smulge cortul, Dumnezeu ştie unde am mai putea pune mâna pe el.

Aşadar, luară măsurile cele mai minuțioase pentru evitarea acestui pericol şi călătorii, obosiți, încercară să doarmă.

Dar le-a fost cu neputință; furtuna se dezlănțuise. Şi se repezea din sud spre nord, cu o violență nemaipomenită; norii se împrăştiau prin spațiu ca aburii ieşind, dintr-un cazan care a explodat chiar atunci; ultimele avalanşe, sub loviturile uraganului, cădeau în puhoaie, iar ecourile repetau bubuiturile lor surde; atmosfera părea teatrul unei lupte pe viață şi pe moarte dintre aer şi apă, două elemente aprige la mânie, şi numai focul mai lipsea în această bătălie.

Urechea, încordată la maximum, distingea în tumultul general nişte zgomote speciale, nu vuietul care însoțeşte căderea corpurilor grele, ci mai curând trosnetul clar al unor corpuri care se sparg; în hăulitul prelung al furtunii, se auzea desluşit, precis şi limpede, un pârâit ca de oțel care se rupe.

Unele zgomote se explicau în mod firesc prin avalanşele răsucite de vârtejuri, dar doctorul nu ştia cui

să le atribuie pe celelalte.

Profitând de momentele de tăcere încărcată de nelinişte, în timpul cărora uraganul părea să-şi recapete respirația ca să sufle cu mai multă violență, călătorii schimbau între ei presupuneri.

— Se produc nişte ciocniri, spuse doctorul, ca şi cum s-ar izbi gheţari şi câmpuri de gheaţă.

— Da, răspunse Altamont, s-ar zice că se dislocă scoarța pământului. Iată, auziți?

— Dacă am fi fost în apropierea mării, interveni doctorul, aş fi crezut cu adevărat că-i o rupere a gheţurilor.

— Într-adevăr, spuse Johnson, zgomotul acesta nu se poate explica altfel.

— Să fi ajuns noi la coastă? întrebă Hatteras.

— N-ar fi imposibil, răspunse doctorul; iată, adăugă el după ce se auzi o trosnitură extrem de violentă, nu s-ar spune că s-au sfărâmat nişte blocuri de gheaţă? S-ar putea foarte bine să ne fi apropiat tare de ocean.

— Dacă e aşa, spuse Hatteras, n-aş şovăi să pornesc peste câmpurile de gheaţă.

— O! făcu doctorul, nu se poate să nu fi fost sfărâmate după o asemenea furtună; vom vedea mâine; oricum ar fi, dacă există oameni care călătoresc într-o noapte ca asta, îi plâng din toată inima.

Uraganul dură timp de zece ore, fără întrerupere, şi niciunul din locuitorii cortului nu putu să adoarmă măcar o clipă; noaptea trecu într-o adâncă linişte.

Într-adevăr, în asemenea împrejurări, orice întâmplare nouă, o furtună, o avalanşă, putea să provoace întârzieri grave. Doctorul ar fi vrut tare mult să iasă afară şi să vadă cum stăteau lucrurile, dar cum să te aventurezi prin vânturile acestea dezlănțuite?

Din fericire, uraganul se potoli în primele ore ale zilei; putură, în sfârşit, să părăsească cortul care rezistase vitejeşte; doctorul, Hatteras şi Johnson se îndreptară

spre o colină înaltă cam de trei sute de picioare; o urcară destul de uşor.

Privirile lor dădură atunci de un peisaj cu totul schimbat, format din stânci goale, creste ascuțite şi complet lipsit de gheață. Sosise vara care urma brusc după iarna gonită de furtună; zăpada, rasă de uragan ca de o lamă ascuțită, nu avusese timp să se topească şi pământul apărea în toată asprimea lui primitivă.

Dar direcția înspre care se îndreptară imediat privirile lui Hatteras era nordul. Orizontul părea, într-acolo, scăldat în aburi negricoşi.

— Iată un fenomen care ar putea să fie efectul oceanului, spuse doctorul.

— Aveți dreptate, răspunse Hatteras, acolo trebuie să fie marea.

— Culoarea aceasta e ceea ce numim noi „blink-ul apei libere”, spuse Johnson.

— Cu siguranță! confirmă doctorul.

— Şi acum, la sanie! strigă Hatteras şi să ne îndreptăm către acest nou ocean!

— Iată un lucru care-ți umple inima de bucurie, îi spuse Clawbonny căpitanului.

— Da, sigur, răspunse acesta cu entuziasm, nu va trece mult şi vom fi ajuns la pol! Dar pe dumneavoastră, scumpe doctore, oare perspectiva aceasta nu vă face fericit?

— Eu! Eu sunt întotdeauna fericit şi mai ales mă bucură fericirea altora!

Cei trei englezi se întoarseră la locul albiei şi, sania fiind pregătită, ridicară tabăra, îşi reluară drumul, fiecare cu teama că vor găsi urmele din ajun; dar, în tot restul călătoriei, nicio urmă de paşi străini sau indigeni nu se arătă pe sol. După trei ore ajunseră la țărm.

— Marea! marea! strigau într-un singur glas.

— Şi încă marea liberă! exclamă căpitanul. Era ora zece dimineața.

Într-adevăr, uraganul făcuse curăţenie generală în bazinul polar; gheţurile sfărâmate şi dislocate se îndreptau în toate direcţiile; cele mai mari, formând ice-berg-uri, tocmai „ridicaseră ancora”, după expresia marinarilor, şi pluteau în largul mării. Câmpul suferise un puternic atac din partea vântului; pe stâncile înconjurătoare se abătuse o grindină de lame subţiri, de aşchii şi praf de gheaţă.

Puţinul care mai rămăsese din ice-field, odată cu nivelarea ţărmului, părea atins de distrugere; pe stâncile de care se spărgea valul se lăfăiau alge marine şi tufe decolorate de iarbă de mare.

Oceanul se întindea cât puteai cuprinde cu privirea, fără ca vreo insulă sau vreun ţinut nou să limiteze orizontul.

Coasta forma spre est şi spre vest două capuri care se pierdeau în pantă lină în mijlocul valurilor; marea se spărgea de ele şi o spumă uşoară zbura sub forma unor pânze albe pe aripile vântului; pământul Noii Americi venea astfel să se prindă în apele oceanului polar, fără convulsii, liniştit şi uşor înclinat; se rotunjea într-un golf foarte deschis şi forma o radă improvizată, mărginită de cele două capuri înalte. În mijloc, o stâncă ieşită în afară forma un mic port natural, adăpostit din trei părţi; acesta pătrundea în interiorul ţinutului prin albia lată a unui râu, drumul obişnuit al zăpezilor topite la sfârşitul iernii, plin de torente în momentul acela.

Hatteras, după ce-şi dădu seama de configuraţia coastei, hotărî să facă chiar în ziua aceea pregătirile de plecare, să lanseze baleniera la apă, să demonteze sania şi s-o îmbarce pentru viitoarele excursii.

Treaba putea să dureze până la sfârşitul zilei. Aşadar, a fost ridicat cortul şi, după o masă reconfortantă, începură lucrările; în timpul acesta, doctorul îşi luă instrumentele ca să determine longitudinea şi latitudinea locului unde se aflau şi să facă releveul

hidrografic al unei părţi din golf.

Hatteras dădea zor cu lucrul, se grăbea să plece, ca să nu mai fie pe uscat şi s-o ia înaintea altora, în cazul când vreun grup oarecare ar fi venit pe mare.

La ora cinci după-amiază, Johnson şi cu Bell îşi terminară treaba şi nu le mai rămânea decât să-şi încrucişeze braţele. Baleniera se legăna graţios în micul port, cu catargul ridicat, cu focul lăsat jos şi cu trinca strânsă pe saulă; proviziile şi părţile demontabile ale saniei fuseseră transportate; pentru a doua zi nu mai rămăseseră de îmbarcat decât cortul şi câteva obiecte de tabără.

Doctorul găsi la întoarcerea sa pregătirile terminate. Văzând baleniera la adăpost de vânturi, îi veni ideea să-i dea un nume acestui port şi propuse să poarte numele lui Altamont.

Propunerea n-a întâmpinat nicio greutate şi fiecare o găsi perfect întemeiată.

În consecinţă, portul fu numit Altamont-Harbour.

După calculele doctorului, portul se găsea situat la 87°05’ latitudine şi 118°35’ longitudine la răsărit de Greenwich, adică la mai puţin de 3° de pol.

Călătorii străbătuseră o distanţă de două sute de mile de la golful Victoria până la portul Altamont.

Capitolul XXI

Marea liberă

A doua zi dimineaţa, Johnson şi Bell începură încărcarea efectelor de tabără. La ora opt, pregătirile de plecare erau terminate. În clipa când să părăsească această coastă, doctorul începu să se gândească la călătorii ale căror urme le întâlniseră, întâmplare care

nu înceta să-l preocupe.

Oamenii aceştia voiau să ajungă în nord? Aveau oare la dispoziția lor vreun mijloc de a străbate oceanul polar? Îi vor mai întâlni pe acest drum nou?

De trei zile, nicio urmă nu dezvăluia prezența acestor călători şi, cu siguranță, orice ar fi fost ei, nu putuseră să ajungă în niciun fel la Altamont-Harbour. Era un loc încă necălcat de pasul omului.

Aşadar, doctorul, obsedat de gândurile sale, voi să arunce o privire asupra ținutului şi se urcă pe o colină înaltă de cel mult o sută de picioare; de acolo putea să urmărească cu privirea toată partea de sud a orizontului.

Ajuns în vârf, îşi puse luneta la ochi. Mare-i fu surpriza, nezărind nimic, nu numai în depărtare, pe câmpii, ci nici măcar la câțiva paşi de el. I se păru foarte ciudat, cercetă din nou şi, în cele din urmă, îşi privi luneta… Obiectivul lipsea.

— Obiectivul! exclamă el.

Ne putem da seama de lumina bruscă ce se făcu în mintea lui; scoase un strigăt destul de puternic pentru ca tovarăşii lui să-l poată auzi şi neliniştea acestora fu mare, văzându-l coborând de pe colină cât îl țineau picioarele.

— Ei! Ce s-a mai întâmplat? întrebă Johnson.

Doctorul, gâfâind, nu putea să rostească nicio vorbă; în sfârşit lăsă să se audă următoarele cuvinte:

— Urmele… paşii… echipa!…

— Ei, spuneți, ce e? întrebă Hatteras… sunt străini pe aici?

— Nu!… nu!… continuă doctorul… obiectivul… obiectivul e al meu… al meu…

Şi arătă luneta care era incompletă…

— Ah! exclamă americanul… L-ați pierdut?

— Da!

— Dar atunci urmele…

— Sunt ale noastre, dragi prieteni, ale noastre!

exclamă doctorul. Ne-am rătăcit în ceață! Ne-am învârtit în cerc şi ne-am întors pe urmele paşilor noştri.

— Dar urma de gheată? întrebă Hatteras.

— E de la gheata lui Bell, care, după ce şi-a rupt perechea sa de snow-shoes, a umblat o zi întreagă prin zăpadă cu ghetele.

— E perfect adevărat, confirmă Bell.

Greşeala era atât de evidentă, cât fiecare izbucni într-un hohot de râs, afară de Hatteras, care era totuşi cel mai fericit de această descoperire.

— Am fost destul de caraghioşi, reluă vorba doctorul, atunci când se potoliră râsetele. Ce presupuneri straşnice am mai făcut! Străini pe acest țărm. Haida de! Hotărât lucru, trebuie să gândeşti înainte de a vorbi. În fine, deoarece am scăpat de griji în această privință, nu ne mai rămâne decât să plecăm.

— La drum! spuse Hatteras.

După un sfert de oră, fiecare îşi ocupase locul la bordul balenierei care, cu trinca desfăşurată şi cu focul ridicat, ieşi cu toată viteza din Altamont-Harbour.

Traversarea aceasta a mării începea miercuri, 10 iulie; navigatorii se aflau la o distanță foarte mică de pol, exact la o sută şaptezeci şi cinci de mile; presupunând că în acest punct al globului exista o bucată de pământ, navigația pe mare avea să fie foarte scurtă.

Vântul era slab, dar favorabil. Termometrul arăta cincizeci de grade deasupra lui zero[144]; era cald de-a binelea.

Baleniera nu suferise de pe urma călătoriei cu sania; era în perfectă stare şi se manevra cu uşurință. Johnson ținea cârma, doctorul, Bell şi americanul se instalară cât putură mai bine printre lucrurile lor aşezate parte pe punte, parte dedesubt.

Hatteras sta la prova şi fixa cu privirea punctul acela

[144] +10° Celsius.

misterios, către care se simțea atras cu o forță de nebiruit, ca acul magnetizat către polul magnetic. Dacă se apropiau de vreun țărm, voia să fie primul care să facă recunoaşterea lui. Onoarea aceasta îi aparținea cu adevărat.

El observă, de altfel, că suprafața oceanului polar era formată din valuri mici, cum sunt cele din mările închise. Vedea în aceasta un semn că pământul era aproape, iar doctorul îi împărtăşea părerea.

E uşor de înțeles de ce Hatteras dorea cu atâta ardoare să găsească uscat la Polul Nord. Ce dezamăgire ar fi simțit văzând marea nesigură, pe care nu poți să pui mâna, întinzându-se acolo unde o bucată de pământ, oricât de mică ar fi fost, era necesară pentru planurile lui! Într-adevăr, cum să însemne cu un anumit nume o întindere de ocean nedeterminat? Cum să înfigă în mijlocul valurilor pavilionul țării sale? Cum să ia în stăpânire, în numele grațioasei sale maiestăți, o parte dintr-un element lichid?

De aceea, cu privirea ațintită şi busola în mână, Hatteras privea nordul cu nesaț.

Nimic, de altfel, nu limita întinderea bazinului polar până la linia orizontului; în depărtare, bazinul se confunda cu cerul limpede al acestor zone. Câțiva munți de gheață, gonind în larg, păreau că lasă trecerea liberă îndrăzneților navigatori.

Înfățişarea regiunii prezenta unele particularități straniii. Impresia aceasta se datora oare stării de spirit a călătorilor, foarte emoționați şi peste măsură de nervoşi? E greu de spus. Totuşi doctorul, în însemnările sale zilnice, a descris fizionomia bizară a oceanului; vorbea despre ea aşa cum vorbea şi Penny, potrivit spuselor căruia aceste ținuturi au o înfățişare „care oferă aspectul cel mai izbitor al unei mări însuflețite de milioane de ființe vii”.

Câmpia lichidă, colorată în cele mai fine nuanțe de

ultra-marin, se arăta a fi egal de transparentă şi înzestrată cu o putere de împrăştiere a luminii de necrezut, ca şi cum ar fi fost făcută din carbură de sulf. Această limpezime a apei permitea s-o cercetezi cu privirea până la cele mai mari adâncimi; bazinul polar părea luminat pe dedesubt ca un uriaş acvarium; vreun fenomen electric, produs în fundul mărilor, lumina, fără îndoială, straturile cele mai adânci. De aceea baleniera părea suspendată deasupra unui abis fără fund.

La suprafața acestor ape uimitoare, păsările zburau în nenumărate stoluri, asemănătoare cu norii groşi şi mari, aducători de furtună. Păsări migratoare, păsări care trăiesc pe țărm, păsări înotătoare reprezentau în ansamblu toate speciile marii familii acvatice, de la albatrosul atât de comun în ținuturile australe, până la pinguinul mărilor arctice, dar, cu dimensiuni uriaşe. Țipetele lor te asurzeau. Privindu-le, doctorul nu se mai descurca, în ciuda cunoştințelor sale de naturalist; multe din numele acestor specii miraculoase îi scăpau şi se surprindea plecându-şi capul, când aripile lor băteau aerul cu o forță de nedescris. Aripile unora dintre aceşti monştri aerieni aveau deschiderea până la douăzeci de picioare; acopereau baleniera cu zborul lor şi existau pe acolo legiuni întregi de păsări a căror nomenclatură n-a apărut niciodată în „Index ornitologus” din Londra într-un cuvânt, doctorul era uluit, descoperind că ştiința sa avea lipsuri.

Apoi, când privirea lor, părăsind minunățiile cerului, aluneca la suprafața acestui ocean paşnic, întâlnea nişte produse nu mai puțin uluitoare ale regnului animal, printre altele, meduze, a căror mărime ajungea până la aproape treizeci de picioare; ele serveau drept hrană pentru întregul neam păsăresc şi pluteau ca nişte adevărate insulițe în mijlocul algelor şi a ierburilor de mare uriaşe. Ce prilej de uimire! Ce diferență față de celelalte meduze microscopice, observate de Scoresby în

mările Groenlandei şi al căror număr navigatorul l-a evaluat la douăzeci şi trei de triliarde, opt sute optzeci şi opt de biliarde de miliarde, pe un spaţiu de două mile pătrate[145].

În sfârşit, atunci când privirea se cufunda în apele transparente, spectacolul acestui element, brăzdat de mii de peşti de tot felul, nu era mai puţin supranatural; vietăţile acestea ba se cufundau cu toată iuţeala în adâncurile masei lichide – şi ochiul le vedea micşorându-se, descrescând, dispărând ca nişte ireale năluciri – ba, părăsind adâncurile oceanului, urcau la suprafaţa valurilor mărindu-se mereu. Monştrii marini nu păreau câtuşi de puţin speriaţi de prezenţa balenierei; o atingeau în trecere cu înotătoarele lor uriaşe; acolo unde vânătorii de balene s-ar fi speriat pe bună dreptate, navigatorii noştri nici nu-şi dădeau măcar seama de pericolul prin care treceau; şi totuşi, câţiva dintre aceşti locuitori ai mărilor atingeau proporţii formidabile.

Viţeii de mare se jucau între ei; narvalul, la fel de fantastic ca şi licornul, înarmat cu colţul lui lung, îngust şi conic, instrument minunat care-i foloseşte să ferestruiască câmpurile de gheaţă, urmărea cetaceele mai fricoase; nenumărate balene, scoţând prin nări coloane de apă şi mucozităţi, umpleau aerul cu un şuierat special; nordcaper-ul, cu coada mlădioasă, cu înotătoarele lui mari de la coadă, tăia valul cu o viteză de nemăsurat, hrănindu-se în goana lui cu animale la fel de iuţi ca şi el, un fel de peşti din neamul gadideelor sau un soi de scrumbii, în timp ce balena albă, mai leneşă, înghiţea în mod paşnic moluşte liniştite şi nepăsătoare ca şi ea.

---

145 Numărul acestora scăpând oricărei posibilităţi de apreciere, balenierul englez, ca să-l facă mai de înţeles, spunea că, pentru a le număra, optzeci de mii de oameni ar fi trebuit să fie ocupaţi zi şi noapte de la facerea lumii încoace. (n.a.)

Mai la fund, cetacee cu botul ascuțit, anarnaks groenlandezi, lunguieți şi negricioşi, caşaloți uriaşi, specie răspândită prin toate mările, înotau în mijlocul unor bancuri de chihlimbar cenuşiu, sau porneau bătălii homerice, care înroşeau oceanul pe o suprafață de mai multe mile; physalele cilindrice, marele tegusik din labrador, delfini cu aripi dorsale ca o lamă de sabie, tot neamul focilor şi al morselor, câinii, caii, urşii de mare, leii, elefanții de mare păreau că pasc păşunile umede ale oceanului, iar doctorul admira aceste nenumărate animale cu aerul firesc cu care ar fi admirat crustaceele şi peştii aflați în bazinele de cristal din Zoological Garden. Ce frumusețe, ce varietate, câtă forță există în natură! Cât de straniu şi de miraculos părea totul în mijlocul acestor regiuni din jurul polului!

Atmosfera dobândea o puritate neverosimilă; s-ar fi spus că e supraîncărcată de oxigen; navigatorii trăgeau în piept cu nesaț aerul acesta care îi înviora; fără să-şi dea seama de acest efect, erau pradă unei adevărate arderi, despre care nu se poate da nicio idee, oricât de slabă; organismul îşi îndeplinea funcțiile digestive, de respirație cu o energie supraomenească; ideile, într-un creier supraexcitat, deveneau grandioase; într-o oră, trăiau viața unei zile întregi.

În mijlocul acestor surprize şi minunății, baleniera plutea liniştit, mânată de un vânt moderat, pe care nenumărații albatroşi îl întrețineau cu aripile lor uriaşe.

Către seară, Hatteras şi tovarăşii lui pierdură din ochi coasta Noii Americi. Orele nopții băteau în zonele temperate ca şi în zonele de echinox, dar aici soarele, lărgindu-şi spiralele, trasa un cerc riguros paralel cu al oceanului. Baleniera, scăldată în razele sale oblice, nu putea părăsi acest centru luminos care se deplasa odată cu ea.

Ființele vii din regiunile hiperboreene simțiră totuşi că vine seara, ca şi cum astrul luminos s-ar fi ascuns

îndărătul orizontului. Păsările, peştii, cetaceele dispărură. Unde? În adâncurile mării? Cine ar fi putut să spună? Dar, după strigătele şi şuierul lor, după freamătul valurilor agitate de respirația monştrilor marini, urmă în curând nemişcarea tăcută; valurile adormiră într-o abia simțită legănare, iar noaptea îşi recăpătă influența ei liniştitoare sub privirile strălucitoare ale soarelui.

De la plecarea din Altamont-Harbour, baleniera înaintase cu un grad spre nord; a doua zi nu apăruse încă nimic la orizont; nici vârfurile înalte care semnalează de departe pământul, nici acele semne particulare care-l fac pe marinar să presimtă apropierea insulelor sau a continentelor.

Vântul se menținea fără să fie puternic; hula nu era prea mare; cortegiul de păsări şi de peşti se întoarse, la fel de numeros ca şi în ajun; doctorul, aplecat deasupra valurilor, putu să vadă cum cetaceele îşi părăseau adăpostul lor situat în adâncime şi cum urcă, la suprafața mării; ici şi colo câteva ice-berg-uri, câteva blocuri de gheață risipite rupeau uriaşa monotonie a oceanului.

Dar, tot în tot, ghețurile erau rare şi n-ar fi putut să stânjenească mersul unui vas. Trebuie să observăm că baleniera se găsea în momentul acela la zece grade dincolo de polul frigului, iar, din punct de vedere al paralelelor de temperatură, era ca şi cum ar fi fost la zece grade dincoace. Nimic surprinzător, deci, ca marea să fie liberă în epoca aceea, aşa cum trebuia să fie la travers de golful Disko, în marea Baffin. Aşadar, un bastiment ar fi avut libertate de mişcare în lunile de vară.

Observația aceasta are o mare importanță practică; într-adevăr, dacă vreodată vânătorii de balene se pot ridica până la bazinul polar, fie prin mările din nordul Americii, fie prin mările din nordul Asiei, au siguranța că-şi pot realiza repede încărcătura, căci această parte a

oceanului pare să fie un bazin universal, rezervorul general al balenelor, al focilor şi al tuturor animalelor marine.

La prânz, linia apei se mai confundă încă cu linia orizontului; doctorul începea să se îndoiască de prezența uscatului la latitudinile acestea atât de ridicate.

Totuşi, reflectând asupra acestui lucru, el era, prin forța împrejurărilor, înclinat să creadă în existența unui continent boreal; într-adevăr, în primele zile ale naşterii lumii, după răcirea scoarței terestre, apele formate prin condensarea vaporilor în atmosferă au trebuit să se supună forței centrifuge, să se îndrepte către zonele ecuatoriale şi să părăsească extremitățile nemişcate ale globului. De aici, necesitatea ieşirii la suprafață a ținuturilor din jurul polului. Doctorul găsea raționamentul foarte just.

Tot aşa i se părea şi lui Hatteras.

De aceea privirile căpitanului încercau să străpungă cețurile orizontului. Era permanent cu luneta la ochi. În culoarea apelor, în forma valurilor, în bătaia vântului, căuta semnele unui pământ apropiat. Fruntea i se pleca înainte şi chiar cine nu i-ar fi cunoscut gândurile l-ar fi admirat, totuşi, atâtea dorințe energice şi întrebări pline de nelinişte ghiceai în atitudinea sa.

Capitolul XXII

Apropierea de Pol

Timpul se scurgea în mijlocul acestei nesiguranțe. Nimic nu se arăta în fața acestui cerc de apă atât de categoric fixat. Niciun punct care să fie altceva decât cer sau mare. Nici măcar un fir din ierburile acelea pământeşti la suprafața valurilor, care au făcut să-i

tresară inima lui Cristofor Columb, atunci când plecase să descopere America.

Hatteras continuă să privească.

În fine, către oraş şase seara, un abur de o formă nehotărâtă, dar destul de înalt, apăru deasupra nivelului mării; s-ar fi spus că e un panaş de fum; cerul era perfect curat deci nu putea fi un nor. Aburul când apărea, când dispărea, de parcă ar fi fost fluturat de vânt.

Hatteras fu primul care observă fenomenul; el încadra acest punct neclar, aburul acesta inexplicabil, în câmpul vizual al lunetei sale şi timp de o oră îl privi fără încetare.

Deodată, un anumit indice sigur, după câte se părea, i se prezentă în fața ochilor, căci întinse brațele spre orizont şi, cu glas tunător, strigă:

— Pământ! pământ!

La auzul acestor cuvinte, fiecare se ridică, de parcă ar fi fost electrizat. Un fel de fum se înălța vizibil deasupra mării.

— Văd! văd! exclamă doctorul.

— Da! sigur... da, făcu Johnson.

— E un nor, spuse Altamont.

— Pământ! pământ! răspunse Hatteras, cu o convingere de nezdruncinat. Cei cinci navigatori se uitară din nou cu cea mai mare atenție.

Dar, aşa cum se întâmplă cu obiectele pe care depărtarea le face nesigure, punctul observat părea să fi dispărut. În sfârşit, privirile îl prinseră din nou, iar doctorul crezu chiar că surprinde o lumină rapidă la douăzeci sau douăzeci şi cinci de mile spre nord.

— E un vulcan! strigă el.

— Un vulcan? întrebă Altamont.

— Fără îndoială!

— La o latitudine atât de înaltă?

— Şi de ce nu? reluă doctorul. Islanda nu e un ținut vulcanic sau, ca să spun aşa, făcută toată din vulcani?

— Da, Islanda, replică americanul, dar atât de aproape

de pol…

— Ei bine, ilustrul nostru compatriot, commodorele[146] James Ross n-a constatat oare pe continentul austral existența lui Erebus şi Terror, la o sută şaptezeci de grade longitudine şi şaptezeci şi opt de grade latitudine? De ce n-ar fi, aşadar, vulcani şi la Polul Nord?

— Într-adevăr, e posibil, răspunse Altamont.

— A! exclamă doctorul, dar îl văd foarte clar: e un vulcan.

— Ei bine, strigă Hatteras, să alergăm spre el!

— Vântul începe să ne vină de hac! spuse Johnson.

— Schimbați trinca, şi strângeți vântul cât mai aproape.

Dar manevra aceasta avu drept rezultat îndepărtarea balenierei de punctul observat şi nici cele mai atente priviri nu-l mai putură prinde din nou.

Totuşi, nu se mai puteau îndoi de apropierea coastei. Acolo era, deci, ținta călătoriei, întrezărită dacă nu chiar atinsă, şi fără îndoială că nu vor trece nici douăzeci şi patru de ore şi pământul acesta nou va fi călcat de piciorul omului. Providența, după ce le îngăduise să se apropie atât de mult, n-avea să-i împiedice acum pe aceşti marinari îndrăzneți să debarce acolo.

Totuşi, în împrejurările date, nimeni nu manifesta bucuria pe care o asemenea descoperire ar fi fost normal s-o producă; fiecare se închidea în sine, întrebându-se cum ar putea s-arate pământul acela polar. Vietățile păreau să fugă de el; pe înserat, păsările, în loc să caute acolo un refugiu, zburau cât puteau de repede spre sud. Era, aşadar, atât de neprimitor, încât un ptarmigan sau un pescăruş nu-şi putea găsi acolo adăpost? Înşişi peştii şi marile cetacee fugeau cu iuțeală de coastă prin apele transparente. De unde venea sentimentul de repulsie, dacă nu chiar de teroare, comun tuturor ființelor care

[146] Commodore – grad în marina engleză şi americană, superior celui de comandor.

bântuiau această parte a globului?

Navigatorii fură şi ei cuprinşi de impresia generală şi se lăsau în voia sentimentelor provocate de situaţia în care se găseau; treptat, fiecare dintre ei simţi cum somnul îi îngreunează pleoapele.

Lui Hatteras îi veni rândul să facă de cart. Puse mâna pe echea cârmei; doctorul, Altamont, Johnson şi Bell, întinşi pe bănci, adormiră unul după altul, cufundându-se în lumea viselor.

Hatteras încercă să reziste somnului; nu voia să piardă nicio clipă din timpul acesta preţios; dar mişcarea lentă a balenierei îl legăna uşor şi fără voia lui; căzu într-o irezistibilă somnolenţă.

În timpul acesta, ambarcaţiunea de-abia înainta; vântul nu reuşea să-i umfle pânza întinsă. În depărtare, spre vest, câteva blocuri nemişcate reflectau razele luminoase şi formau plăci incandescente în plin ocean. Hatteras începu să viseze. Gândurile i se întoarseră cu repeziciune în trecut, şi întâmplările vieţii porniră să se depene cu iuţeala deosebită pe care o au visurile şi pe care încă niciun savant n-a reuşit s-o calculeze; reveni cu memoria la zilele scurse; revăzu în minte iernatul, golful Victoria, Fort-Providence, Casa doctorului, găsirea americanului sub gheţuri.

Apoi se adânci mai departe în trecut; îşi văzu în vis vasul *Forward*, incendiat, tovarăşii lui, trădătorii, care îl părăsiseră. Ce se întâmplase cu ei? Se gândi la Shandon, la Wall, la bruta de Pen. Unde se aflau? Reuşiseră, oare, să ajungă printre gheţuri la marea Baffin?

Apoi imaginaţia lui pluti în vis şi mai departe, înapoi, şi se regăsi la plecarea din Anglia, iar apoi în călătoriile care o precedaseră, la încercările nereuşite, la nenorocirile întâmplate. Atunci uită de situaţia în care se afla în momentul acela, de reuşita lui apropiată, de speranţele pe jumătate împlinite. De la bucurie, visul îl aruncă iar în neliniştile lui.

Rămase în starea aceasta timp de două ore; apoi gândul lui apucă un drum nou: îl duse înapoi la pol; se văzu, în sfârşit punând piciorul pe acest pământ şi desfăşurând pavilionul ţării sale.

În timp ce dormita astfel, un nor uriaş, de culoare măslinie, urca în zare întunecând oceanul.

E de neînchipuit cu ce iuţeală fulgerătoare se abat uraganele asupra mărilor arctice. Vaporii, zămisliţi în ţinuturile ecuatoriale, se condensează deasupra uriaşilor gheţari din nord şi atrag cu o violenţă irezistibilă masele de aer care să-i înlocuiască, în felul acesta se poate explica energia furtunilor boreale.

La prima suflare a vântului, căpitanul şi tovarăşii săi s-au smuls din somnul lor, gata de manevră.

Marea se ridica în valuri înalte, cu bază puţin dezvoltată; baleniera, zvârlită de colo-colo de o hulă violentă, se cufunda în hăuri adânci, sau se clătina pe muchia unui val, înclinându-se sub unghiuri mai mari de patruzeci şi cinci de grade.

Hatteras apucă din nou cu mână sigură echea, care se mişca zgomotos în capul cârmei; uneori, echea, prinsă cu violenţă de vreo deviere bruscă, îl împingea într-o parte sau îl făcea să se îndoaie fără vrerea lui. Johnson şi Bell se ocupau fără răgaz cu golirea apei care umplea baleniera în timpul când valurile treceau peste punte.

— Iată o furtună la care nu ne-am aşteptat deloc, spuse Altamont, ţinându-se cu mâinile de banchetă.

— Pe aici trebuie să te aştepţi la orice, răspunse doctorul.

Aceste vorbe le schimbau printre şuierăturile vântului şi vacarmul valurilor, ale căror creste violenţa uraganului le transforma într-o impalpabilă pulbere lichidă; devenea aproape cu neputinţă să se audă unul pe celălalt.

Era greu să ţii direcţia nordului: ceţurile dese nu permiteau să vezi marea mai departe de câteva prăjini;

orice punct de reper dispăruse.

Furtuna aceasta subită, apărută în momentul când ținta avea să fie atinsă, părea să închidă în ea avertismente severe; pentru nişte minți înfierbântate, apărea ca o interzicere de a merge mai departe. Voia oare natura să împiedice accesul la pol? Punctul acesta al globului era, oare, înconjurat de un zid de uragane şi furtuni care nu îngăduiau să te apropii de el?

Totuşi, văzând figura energică a acestor oameni, înțelegeai că nu se vor da bătuți nici în fața valurilor, nici în fața vântului şi că vor merge până la capăt.

Luptară în felul acesta cât a durat ziua, înfruntând moartea în fiecare clipă, necâştigând niciun pas spre nord, dar nici pierzând ceva din ceea ce dobândiseră, udați de o ploaie căldicică şi de valurile mari cu care îi împroşca marea; şuierăturile vântului se amestecau uneori cu sinistrele țipete ale păsărilor.

Dar chiar în toiul mâniei înăsprite a valurilor, către ora şase seara, se produse o acalmie bruscă. Vântul se potoli ca prin minune. Marea se înfățişa liniştită şi netedă, ca şi cum n-ar fi învolburată, timp de douăsprezece ore, de hulă. Uraganul părea să fi cruțat această parte a oceanului polar.

Ce se întâmplă oare? Un fenomen neobişnuit, inexplicabil, la care a fost martor căpitanul Sabine în timpul călătoriilor sale prin mările groenlandeze.

Ceața, fără să se ridice, deveni ciudat de luminoasă.

Baleniera naviga într-o zonă de lumină electrică, un imens foc Saint-Elme [147] , strălucitor, dar lipsit de căldură. Catargul, vela, palancurile, toate se profilau negre pe fondul fosforescent al cerului cu o nemaivăzută precizie. Navigatorii rămâneau cufundați într-o baie de raze transparente, iar figurile lor erau colorate de reflexe aprinse.

---

[147] Jerbă luminoasă, care apare uneori, pe vreme de furtună, pe catargele vaselor. Se datoreşte electricității din atmosferă.

Acalmia bruscă a acestei porțiuni de ocean provenea, desigur, din mişcarea ascendentă a coloanelor de aer, în timp de furtuna, de tipul cicloanelor, se învârtea cu mare iuțeală în jurul acestui centru liniştit.

Dar atmosfera luminată de flăcări făcu să treacă o idee prin mintea lui Hatteras.

— Vulcanul! exclamă el.

— E cu putință? întrebă Bell.

— Nu, nu, răspunse doctorul; am fi fost înăbuşiți dacă flăcările lui ar fi ajuns până la noi.

— Poate că e reflexul lui în ceață, spuse Altamont.

— Nu. Ar trebui să admitem că am trecut aproape de pământ şi, în cazul acesta, am fi auzit vuietele erupției.

— Şi atunci?... întrebă căpitanul.

— E un fenomen cosmic, răspunse doctorul, fenomen rar observat până acum!... Dacă ne continuăm drumul, nu va dura mult şi vom ieşi din zona aceasta luminoasă şi vom da din nou de întuneric şi de furtună.

— Orice-ar fi, înainte! răspunse Hatteras.

— Înainte! exclamară tovarăşii lui, care nu se gândiră măcar să-şi mai tragă sufletul în bazinul acesta liniştit.

Vela, cu cutele ei ca de foc, atârna de-a lungul catargului strălucitor; vâslele se cufundară în undele arzătoare şi părură că scot jerbe de scântei, formate din picături de apă viu luminate.

Hatteras, cu busola în mână, reluă drumul spre nord; încetul cu încetul, ceața pierdu din luminozitatea ei, apoi din transparență; mugetele vântului se făceau auzite la o distanță de câteva prăjini şi, în curând baleniera, aplecându-se sub lovitura unei rafale violente, intră din nou în zona furtunilor.

Dar uraganul se mutase, din fericire, cu un grad mai spre sud şi, în felul acesta, ambarcațiunea putu să gonească cu vântul din pupa, drept spre pol, riscând să se scufunde, dar avântându-se cu o viteză nebună; primejdios, o stâncă sau un bloc de gheață, putea să

apară în orice clipă dintre valuri şi baleniera s-ar fi făcut, fără îndoială, bucăți.

Totuşi, niciunul dintre aceşti oameni nu ridică vreo obiecție; niciunul nu făcea să se audă glasul prudenței. Erau cuprinşi de nebunia pericolului. Îi copleşea setea de necunoscut. Mergeau astfel, nu ca orbii, ci orbiți, găsind că înfricoşătoarea iuțeală a acestei curse e prea slabă față de nerăbdarea lor. Hatteras ținea bara cârmei în direcție sa neclinită, în mijlocul valurilor ce spumegau biciuite de furtună.

În timpul acesta se simțea apropierea coastei; în aer pluteau semne ciudate.

Deodată ceața se crăpă ca o perdea sfâşiată de vânt şi, timp de câteva clipe, repezi ca fulgerul, se putu zări la orizont un imens panaş de flăcări ridicându-se spre cer.

— Vulcanul! Vulcanul!..

Acesta a fost cuvântul care a izbucnit din gura tuturor; dar fantastica viziune dispăruse; vântul, mutându-se spre nord-est, împinse ambarcațiunea de la travers şi o obligă să fugă iar de ținutul acesta de care nu te puteai apropia.

— Nenorocire! făcu Hatteras, schimbând trinca în celălalt bord. Eram la nici trei mile de coastă!

Hatteras nu putea să reziste la violența furtunii; dar, fără să-i cedeze, ocolea vântul care se dezlănțuia cu o furie de nedescris. Din când în când, baleniera se înclina într-un bord, făcându-i să se teamă ca nu cumva chila să iasă cu totul din apă; totuşi, până la urmă, se redresa sub acțiunea cârmei, ca un cal de curse căruia îi slăbesc genunchii şi pe care călărețul îl ridică cu frâul şi cu pintenul.

Hatteras, cu părul vâlvoi, cu mâna lipită de echea cârmei, era sufletul acestei bărci, părând una cu ea, ca omul şi calul pe vremea centaurilor.

Deodată, privirile îi fură atrase de un spectacol înfricoşător.

La mai puţin de zece prăjini depărtare, un bloc de gheaţă se clătina pe creasta agitată a valurilor; urca şi cobora în ritm cu baleniera; o ameninţa cu căderea lui şi ar fi zdrobit-o doar la simpla atingere.

Dar, odată cu pericolul de a fi zvârliţi în abis, mai apăruse unul, nu mai puţin teribil; căci blocul acesta de gheaţă, care gonea la întâmplare, era încărcat de urşi albi, înghesuiţi unii în alţii şi înnebuniţi de groază.

— Urşi! urşi! strigă Bell cu o voce sugrumată. Şi fiecare, îngrozit, văzu ceea ce vedea şi dânsul.

Sloiul de gheaţă făcea mişcări înspăimântătoare, încolo şi încoace; uneori se înclina atât de tare, încât animalele se rostogoleau îngrămădindu-se unul peste altul. Atunci scoteau nişte mormăieli care se luau la întrecere cu vacarmul furtunii, şi un formidabil concert se auzea dinspre această menajerie plutitoare. Dacă pluta aceasta de gheaţă s-ar fi dat peste cap, urşii, repezindu-se spre ambarcaţiune, ar fi încercat să se urce în ea.

Timp de un sfert de oră, lung cât un secol, baleniera şi sloiul de gheaţă plutiră împreună, când la o distanţă de douăzeci de prăjini, când gata să se ciocnească; uneori, unul o domina pe cealaltă, încât monştrii n-aveau decât să facă un salt. Câinii groenlandezi tremurau de spaimă. Duk rămânea nemişcat.

Hatteras şi tovarăşii săi stăteau muţi; nici nu le dădea prin minte să pună cârma sub vânt ca să se îndepărteze de acest vecin de temut, ci-şi vedeau de drumul lor neabătuţi. Un sentiment nedesluşit, mai mult mirare decât spaimă, pusese stăpânire pe mintea lor; erau în admiraţie în faţa spectacolului acesta înfiorător care le dădea o imagine completă a luptei elementelor naturii.

În sfârşit, blocul de gheaţă se îndepărtă treptat, împins de vântul căruia baleniera îi rezista cu trinca, întinsă toată, şi dispăru în mijlocul ceţurilor, semnalându-şi din când în când prezenţa prin mormăiturile îndepărtate ale

monstruosului său echipaj.

În clipa aceea, furtuna deveni de două ori mai puternică; se petrecu o dezlănțuite de nedescris a undelor atmosferice; ambarcațiunea, ridicată pe deasupra valurilor, începu să se învârtească în loc, cu o viteză vertiginoasă; trinca, smulsă, zbură în întuneric, ca o pasăre mare, albă; o groapă circulară, un nou maelstrom, se formă în vâltoarea valurilor, iar navigatorii, închişi în mijlocul acestui vârtej, fură mânați cu asemenea iuțeală, încât şuvoaiele de apă li se păreau nemişcate, în ciuda incalculabilei lor viteze. Se înfundau încet. În fundul vârtejului se producea o atracție puternică, o aspirație irezistibilă, care-i atrăgea şi-i înghițea de vii.

Se ridicaseră toți cinci în picioare. Se uitau cu o privire îngrozitoare. Îi apuca amețeala. Încercau acel sentiment de nedefinit al abisului.

Dar, dintr-o dată, baleniera se ridică perpendicular. Prova ei domină şuvoaiele vârtejului; viteza sa o proiectă în afara centrului de atracție şi, scăpând prin tangentă acestei circumferințe care făcea mai mult de o mie de tururi pe secundă, fu azvârlită afară cu iuțeala unei ghiulele de tun.

Altamont, doctorul, Johnson, Bell fură răsturnați pe banchetele lor, când se ridicară, Hatteras dispăruse. Era ora două dimineața.

Capitolul XXIII

Pavilionul englez

Un strigăt, pornit din patru piepturi, urmă după primul moment de uluire.

— Unde-i Hatteras? întrebă doctorul.

— Dispărut! răspunseră Johnson şi Bell.

— Pierdut!

Priviră în jurul lor. Nimic nu apărea pe marea aceasta cuprinsă de hulă. Duk lătra cu disperare; voia să se arunce în mijlocul valurilor şi Bell de-abia reuşi să-l rețină.

— Treci la cârmă, Altamont, spuse doctorul, şi să încercăm tot ce e omeneşte posibil ca să-l regăsim pe nefericitul nostru căpitan!

Johnson şi Bell îşi reluară locurile pe banchete. Altamont apucă echea cârmei, iar baleniera rătăcitoare făcu drumul înapoi. Johnson şi Bell începură să vâslească din toate puterile: timp de o oră nu părăsiră locul catastrofei. Căutară, dar în zadar! Nenorocitul Hatteras, luat de uragan, era pierdut.

Pierdut! atât de aproape de pol! atât de aproape de ținta pe care n-a apucat decât s-o întrezărească!

Doctorul îl cheamă, strigă, trase focuri de armă; Duk îşi alătură jalnicele lui lătrături; dar nimeni nu răspunse celor doi prieteni ai căpitanului. Atunci Clawbonny fu cuprins de o adâncă durere; îşi lăsă capul în mâini şi tovarăşii lui îl auziră plângând.

Într-adevăr, la această distanță de pământ, fără nicio vâslă, fără nicio bucată de lemn de care să se prindă, Hatteras nu putea s-ajungă viu pe țărm, şi dacă ceva din el ar fi atins în sfârşit pământul acesta atât de dorit, nu putea să fie decât cadavrul lui, tumefiat şi stâlcit.

După o oră de căutări, trebuiră să ia din nou drumul spre nord şi să lupte împotriva ultimelor furii ale furtunii.

La ora cinci dimineața, în ziua de 11 iulie, vântul se potoli; hula slăbi cu încetul, cerul îşi recapătă limpezimea sa polară şi, la mai puțin de trei mile, pământul apăru în toată splendoarea lui.

Acest pământ nou nu era decât o insulă, sau, mai curând, un vulcan înălțat ca un far la polul boreal al

lumii.

Muntele, în plină erupție, vărsa din adâncurile lui o grămadă de pietre fierbinți şi de bucăți de stânci încinse la roşu; părea să se agite pradă unor scuturături repetate, ca respirația unui uriaş; pietroaiele erau azvârlite în aer la mare înălțime, în mijlocul jeturilor intense de foc, iar lava topită curgea pe pante în torente năvalnice; aici, şerpi aprinşi se strecurau printre stâncile fumegânde; dincolo, cascade arzătoare se rostogoleau în mijlocul unor aburi purpurii, iar mai jos, un fluviu de foc, format din mii de râuri aprinse, se zvârlea în mare printr-o gură care fierbea.

Vulcanul părea să aibă un crater unic din care țâşnea coloana de foc, tăiată de-a curmezişul de fulgere transversale; s-ar fi spus că electricitatea juca un rol în acest măreț fenomen.

Pe deasupra flăcărilor gâfâitoare unduia o uriaşă trâmbă de fum, roşie la bază, neagră în vârf. Se ridica cu o nemaivăzută măreție şi se desfăşura larg, în rotocoale groase.

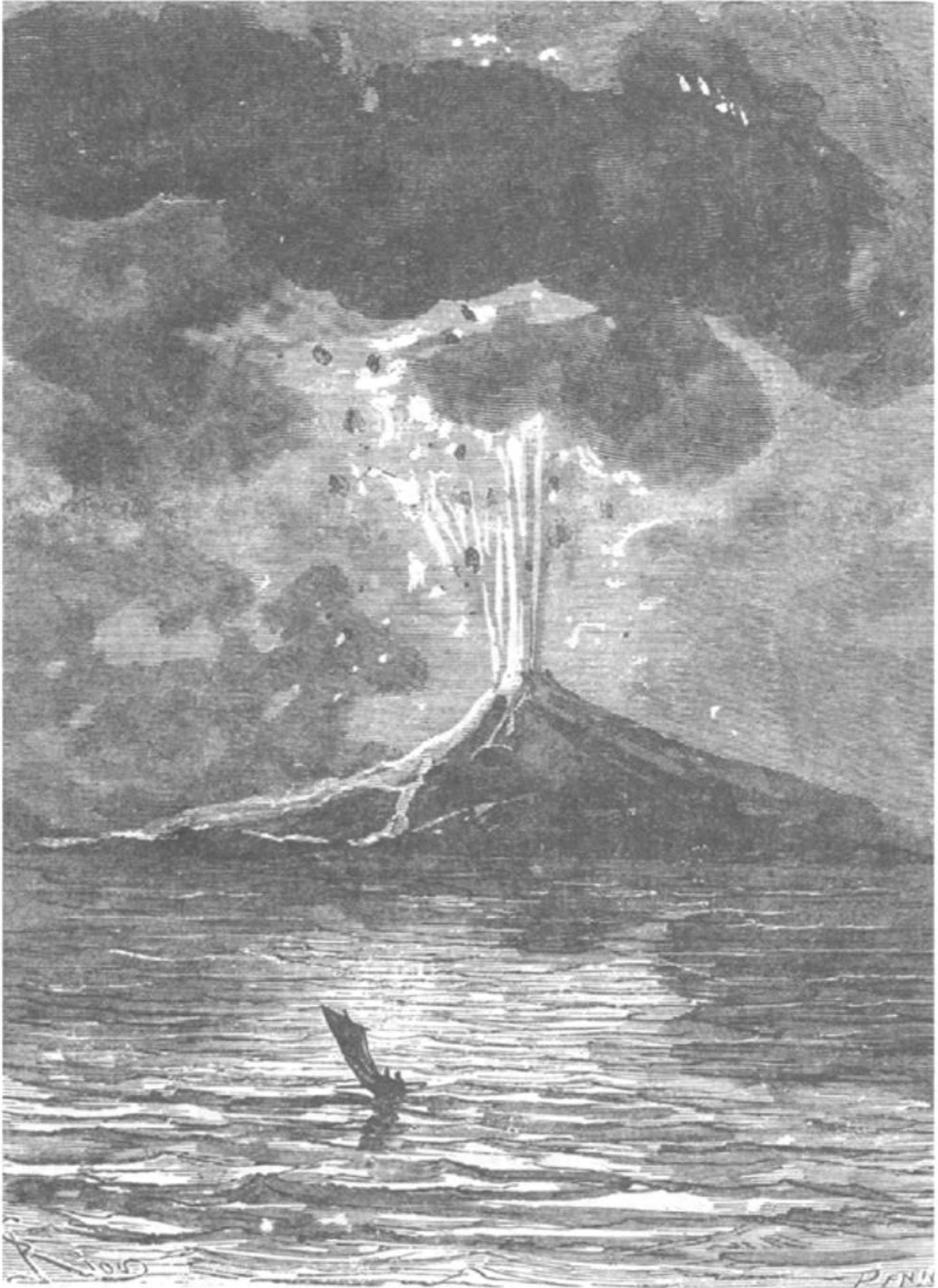
Cerul, aflat la o mare înălțime, era de culoare cenuşie; întunericul din timpul furtunii, de care doctorul nu putuse să-şi dea seama, provenea în mod evident de la trâmbele de cenuşă care acopereau soarele ca o perdea de nepătruns. Îşi aminti atunci de un fapt asemănător, petrecut în 1812, pe insula Barbados, care, în mijlocul zilei, fu cufundată în cea mai adâncă beznă de masa de cenuşă zvârlită de craterul vulcanului Saint-Vincent.

Această stâncă uriaşă care scuipa foc, apărută în plin ocean, era înaltă de o mie de prăjini, având aproape altitudinea Heclei.

Linia trasă din vârful ei spre bază forma cu orizontul un unghi de circa unsprezece grade.

Părea să iasă puțin câte puțin dintre valuri, pe măsură ce baleniera se apropia de ea. Nu prezenta nicio urmă de vegetație. Îi lipseau şi țărmurile, iar coastele cădeau

Vulcanul Polului Nord

perpendicular în mare.

— Vom putea să coboram pe pământ? întrebă doctorul.

— Ne duce vântul, răspunse Altamont.

— Dar nu văd niciun petic de plajă pe care să putem pune piciorul.

— Aşa pare de departe; dar o să găsim loc ca să ne adăpostim ambarcațiunea; e tot ce ne trebuie.

— Atunci, să mergem! răspunse trist Clawbonny.

Doctorul nu mai avea ochi să vadă acest uscat straniu care se întindea în fața lui. Pământul polului era cu adevărat acolo, dar nu şi omul care-l descoperise.

La cinci sute de paşi depărtare de stânci, marea fierbea sub acțiunea focurilor subterane. Insula pe care o înconjura să tot fi avut o circumferință de opt până la zece mile, nu mai mult şi, după cât se putea aprecia, se găsea aproape de pol, chiar dacă axa lumii nu trecea exact pe acolo.

Apropiindu-se de insulă, navigatorii observară un fiord în miniatură, suficient ca să adăpostească ambarcația lor; se îndreptară imediat într-acolo, cu teama de a găsi corpul căpitanului aruncat pe coastă, de furtună!

Totuşi, părea greu ca un cadavru să zacă aici: nu exista nicio plajă şi marea se spărgea de stâncile abrupte; o cenuşă densă şi necălcată de niciun pas omenesc le acoperea suprafața, dincolo de bătaia valurilor.

În sfârşit, baleniera se strecură printr-o deschidere strâmtă între două stânci aflate la suprafața apei şi acolo se află perfect adăpostită de furia talazurilor.

Atunci urletele jalnice ale lui Duk se întețiră; bietul animal îşi chema căpitanul în graiul lui emoționant; îl cerea înapoi acestei mări nemiloase, acestor stânci fără ecou. Lătra în zadar, iar doctorul îl mângâia fără să-l poată linişti, când credinciosul câine, ca şi cum ar fi vrut să-l urmeze pe stăpânul său, făcu un salt uimitor şi se

aruncă primul pe stânci, în mijlocul unei pulberi de cenuşă care se ridică în jurul lui ca un nor.

— Duk! Aici, Duk! îl strigă doctorul.

Dar Duk nu-l auzi, şi dispăru. Trecură atunci la operațiile de debarcare; Clawbonny şi cei trei tovarăşi ai săi puseră piciorul pe pământ, iar baleniera fu solid legată de țărm cu parâma.

Altamont se pregătea să se urce pe un uriaş morman de pietre, când lătrăturile lui Duk se auziră la o anumită distanță, cu o energie neobişnuită; ele nu exprimau furie, ci durere.

— Ascultați, spuse doctorul.

— Să fi descoperit vreun animal? întrebă şeful de echipaj.

— Nu! nu! răspunse doctorul, tresărind, e un vaiet! sunt plânsete! Corpul lui Hatteras e acolo!

La aceste vorbe, cei patru porniră pe urmele lui Duk, prin cenuşa care-i orbea: ajunseră în fundul unui fiord, la o distanță de zece picioare, unde valurile mureau pe nesimțite.

Acolo, Duk lătra lângă un cadavru învelit în pavilionul Angliei.

— Hatteras! Hatteras! strigă doctorul, aruncându-se asupra corpului prietenului său.

Dar imediat scoase o exclamație, cu neputință de redat.

Trupul acesta însângerat, în aparență neînsuflețit, mişcă sub mâinile sale.

— E viu! e viu! strigă el.

— Da, răspunse o voce slabă, viu, pe pământul polului, pe care m-a zvârlit furtuna, viu, pe Insula Reginei!

— Ura pentru Anglia! strigară cei cinci, într-un glas.

— Şi pentru America! continuă doctorul, întinzându-i o mână lui Hatteras şi cealaltă americanului.

Duk, strigă şi el „ura”, în felul lui, şi aclamația lui fu tot atât de valabilă.

În primele clipe aceşti oameni viteji fură cu gândul numai la fericirea de a-şi revedea căpitanul; îşi simţeau ochii plini de lacrimi.

Doctorul se asigură de starea sănătăţii lui Hatteras. Nu era grav rănit. Vântul îl împinsese până la coastă, unde abordajul era foarte periculos; îndrăzneţul marinar, care fusese zvârlit de multe ori în larg, reuşise în cele din urmă, cu un mare efort, să se agate de o bucată de stâncă şi să se ridice deasupra valurilor. Acolo îşi pierduse cunoştinţa, după ce se învelise în steagul lui, şi nu-şi revenise în simţiri decât la mângâierile lui Duk şi la zgomotul lătrăturilor.

După primele îngrijiri, Hatteras putu să se ridice şi să meargă, sprijinit de braţul doctorului, spre balenieră.

— Polul! Polul Nord! repeta el, în timp ce mergea.

— Eşti un om fericit! îi spuse doctorul.

— Da, fericit! Dar dumneata, prietene, nu simţi fericirea aceasta, bucuria de a te afla aici? Pământul acesta pe care călcăm e pământul polului! Marea pe care am străbătut-o e marea polului! Aerul pe care-l respirăm e al polului! O! Polul Nord! Polul Nord!

Şi, vorbind astfel, Hatteras era pradă unei exaltări violente, a unui soi de febră, iar doctorul încerca zadarnic să-l liniştească. Ochii lui aveau o strălucire extraordinară, capul îi fierbea de gânduri. Clawbonny punea această stare de surescitare pe seama îngrozitoarelor pericole prin care tocmai trecuse căpitanul.

Hatteras avea, cu siguranţă, nevoie de odihnă şi tovarăşii lui s-au îngrijit să caute un loc pentru tabără.

Altamont găsi în curând o grotă formată din stânci prăbuşite, Johnson şi Bell aduseră acolo proviziile şi lăsară în libertate câinii groenlandezi.

Către ora unsprezece, totul era pregătit pentru prânz; pânza de cort servea drept faţă de masă; prânzul, alcătuit din pemmican, carne sărată, ceai şi cafea, era

întins pe jos şi nu aştepta decât să fie înghiţit.

Dar, mai întâi, Hatteras ceru să se facă releveul insulei; voia să ştie exact poziţia în care se afla.

Doctorul şi Altamont îşi luară atunci instrumentele şi, după măsurători, aflară că poziţia precisă a grotei era la 89°59’15" latitudine. Longitudinea în acest punct nu mai avea nicio importanţă, căci toate meridianele se întâlnesc la câteva sute de picioare mai încolo.

Aşadar, în realitate, insula se afla situată la Polul Nord, iar al nouăzecilea grad de latitudine se afla la nu mai mult de patruzeci şi cinci de secunde de acolo, mai precis, la trei sferturi de milă, adică spre vârful vulcanului.

Când Hatteras cunoscu acest rezultat, ceru ca el să fie consemnat într-un proces-verbal, făcut în dublu exemplar, care trebuia să fie depus într-un cairn, pe coastă.

Deci, pe loc, doctorul luă pana şi redactă următorul document, din care un exemplar se găseşte azi în arhivele Societăţii regale de Geografie din Londra:

În 11 iulie 1861, la 89°59’15” latitudine septentrională, a fost descoperită Insula Reginei, la Polul Nord, de către căpitanul Hatteras, comandantul bricului FORWARD din Liverpool, care a semnat împreună cu tovarăşii lui.

Oricine va găsi acest document e rugat să-l facă să ajungă la Amiralitate. Semnat. John Hatteras, comandantul vasului FORWARD, doctor Clawbonny, Altamont, căpitanul vasului PORPOISE, Johnson, şef de echipaj, Bell, dulgher.

— Şi acum, dragi prieteni, la masă! spuse cu voioşie doctorul.

Capitolul XXIV

Curs de cosmografie polară

E de la sine înțeles, că pentru a sta la masă, se aşezară pe jos.

— Dar, spuse Clawbonny, cine n-ar da toate mesele şi toate sufrageriile din lume ca să ia prânzul la 89°59'15" latitudine boreală?

Gândurile fiecăruia dintre ei se concentrau, într-adevăr, asupra situației prezente; spiritele erau stăpânite de ideea izbândei în atingerea Polului Nord. Pericolele înfruntate ca să ajungă la el, primejdiile ce-i aşteptau la înapoiere, toate erau uitate în fața acestui succes fără precedent. Ceea ce nici anticii, nici modernii, nici europenii, nici americanii, nici asiaticii nu reuşiseră încă să facă, acum se înfăptuise.

De aceea, doctorul fu ascultat cu atenție de tovarăşii lui când le povesti tot ceea ce ştiința şi nesecata lui memorie îi puneau la dispoziție în legătură cu situația actuală.

A fost un adevărat entuziasm când propuse mai întâi un toast pentru căpitan.

— Pentru John Hatteras! spuse el.

— Pentru John Hatteras! închinară tovarăşii săi, într-un singur glas.

— Pentru Polul Nord! rosti căpitanul, pe un ton care părea ciudat pentru omul acesta atât de rece, atât de reținut, şi care se afla acum în prada unei mari agitații căreia nu-i putea rezista.

Ciocniră cănile şi toasturile fură urmate de călduroase strângeri de mână.

— Iată, aşadar, spuse doctorul, evenimentul geografic cel mai important al epocii noastre! Cine ar fi spus că această descoperire va preceda pe cea a centrului Africii

sau Australiei! Hatteras, eşti cu adevărat mai presus de Stuart şi Livingstone, de Burton şi de Barth! Cinste dumitale!

— Aveţi, dreptate, doctore, răspunse Altamont, se pare că, datorită greutăţilor pe care le prezintă o asemenea expediţie, Polul Nord ar fi trebuit să fie ultimul punct de pe pământ care să poată fi descoperit. În ziua în care vreun guvern ar fi vrut neapărat să descopere centrul Africii, ar fi reuşit acest lucru, fără îndoială, punând în mişcare oameni şi bani; pe când aici, nimic nu era mai puţin sigur decât succesul şi puteau să se ivească obstacole absolut de netrecut.

— De netrecut?! exclamă Hatteras cu vehemenţă. Nu există obstacole de netrecut, există voinţă mai mult sau mai puţin puternică, asta-i tot!

— În sfârşit, tăcu Johnson, ne aflăm aici, şi asta-i bine. Dar, în fine, domnule Clawbonny, îmi veţi spune oare odată ce are polul atât de special?

— Ce are? Bravul meu Johnson, are că e singurul punct de pe glob nemişcat, în timp ce toate celelalte puncte se învârtesc cu o iuţeală extremă.

— Dar nu-mi dau seama deloc, răspunse Johnson, că suntem mai nemişcaţi aici decât la Liverpool!

— Ca şi la Liverpool, nu-ţi dai seama de mişcare; asta din cauză că, în ambele cazuri, participi chiar dumneata la această mişcare sau la acest repaus. Dar faptul nu e mai puţin sigur. Pământul e înzestrat cu o mişcare de rotaţie care se realizează în douăzeci şi patru de ore, iar această mişcare e socotită că se produce în jurul unei axe, ale cărei extremităţi trec prin Polul Nord şi prin Polul Sud. Ei bine, noi ne aflăm la una din extremităţile acestei axe, care e neapărat nemişcată.

— Aşadar, spuse Bell, în timp ce compatrioţii noştri se învârtesc repede, noi rămânem în reapus?

— Aproape, căci nu ne aflăm în mod absolut la pol!

— Aveţi dreptate, doctore, spuse Hatteras pe un ton

solemn şi clătinând din cap, mai trebuiesc încă patruzeci şi cinci de secunde ca să ajungem la punctul exact!

— E un fleac, răspunse Altamont, şi putem să ne considerăm în stare de imobilitate.

— Da, interveni iar doctorul în discuție, asta în timp ce locuitorii fiecărui punct de pe Ecuator fac trei sute nouăzeci şi şase de leghe pe oră!

— Şi fără să fie mai obosiți din această pricină! făcu Bell.

— Întocmai! răspunse doctorul.

— Dar, reluă Johnson, independent de această mişcare de rotație, pământul nu e înzestrat şi cu o altă mişcare în jurul soarelui?

— Ba da, cu o mişcare de translație, pe care o efectuează în timp de un an.

— E mai rapidă decât cealaltă? întrebă Bell.

— Infinit mai rapidă şi trebuie să vă spun că, deşi ne aflăm la pol, ne antrenează şi pe noi, ca pe toți locuitorii pământului. Aşa încât, pretinsa noastră nemişcare nu e decât o iluzie: nemişcați în raport cu alte puncte ale globului, da: dar în raport cu soarele, nu.

— Bine! spuse Bell cu un accent de regret comic, şi eu care mă credeam aşa liniştit! Trebuie să renunț la această iluzie! Hotărât lucru, pe lumea asta nu poți avea nicio clipă de odihnă.

— Chiar aşa, Bell, replica Johnson; şi ne vei spune, domnule Clawbonny, care e viteza acestei mişcări de translație?

— E foarte mare, răspunse doctorul; pământul se învârteşte în jurul soarelui de şaptezeci şi şase de ori mai repede decât o ghiulea de calibru douăzeci şi patru, care face totuşi o sută nouăzeci şi cinci de prăjini pe secundă. Viteza sa de translație este de şapte leghe şi şase zecimi pe secundă; precum vedeți, e cu totul altceva decât deplasarea punctelor de pe Ecuator.

— Drace! exclamă Bell, să nu-ți vină să crezi, domnule

Clawbonny! Mai mult de şapte leghe pe secundă, şi asta în timp ce ar fi fost atât de uşor să rămână imobil!

— Ei! tăcu Altamont, cum poţi să spui aşa ceva, Bell! În acest caz, n-ar mai fi zi, n-ar mai fi noapte, n-ar mai fi primăvară, nici toamnă, nici vară, nici iarnă!

— Fără să mai punem la socoteală un rezultat de-a dreptul înfricoşător! interveni doctorul.

— Care anume? întrebă Johnson.

— Că am fi căzut pe soare!

— Să fi căzut pe soare? replică Bell, surprins.

— Fără îndoială. Dacă această mişcare de translaţie s-ar opri, pământul s-ar prăvăli peste soare în şaizeci şi patru de zile şi jumătate.

— O cădere de şaizeci şi patru de zile! se minună Johnson.

— Nici mai mult, nici mai puţin, răspunse doctorul, căci e de parcurs până acolo o distanţă de treizeci şi opt de milioane de leghe.

— Care este, deci, greutatea globului pământesc? întrebă Altamont.

— Ei! făcu Johnson, iată nişte numere care nu spun nimic urechilor! Nici nu le mai poţi înţelege.

— De aceea, stimabilul meu Johnson, o să-ţi dau doi termeni de comparaţie care-ţi vor rămâne în minte; află că e nevoie de o greutate de şaptezeci şi cinci de ori mai mare decât luna ca să atingi greutatea pământului şi o greutate de trei sute cincizeci de mii de ori mai mare ca a pământului ca să atingi greutatea soarelui.

— Toate astea sunt strivitoare! spuse Altamont.

— Strivitor, aceasta-i cuvântul, întări doctorul; dar revin la pol, deoarece niciodată vreo lecţie de cosmografie despre această parte a pământului n-ar fi mai potrivită, dacă totuşi asta nu vă plictiseşte.

— Hai, doctore, continuaţi! făcu Altamont.

— V-am spus, reluă doctorul, căruia-i plăcea tot atât de mult să-i înveţe pe alţii, pe cât de mult le plăcea

tovarăşilor săi să se instruiască, v-am spus că polul e un punct nemişcat faţă de alte puncte de pe pământ. Ei bine, nu e chiar exact.

— Cum! spuse Bell. Trebuie s-o lăsăm mai moale?

— Da, Bell, polul nu ocupă mereu acelaşi loc; odinioară, steaua polară era mai îndepărtată de polul ceresc decât este acum. Polul nostru este, deci, dotat cu o anumită mişcare, el descrie un cerc în aproximativ douăzeci şi şase de mii de ani. Asta se datoreşte precesiunii echinocţiilor, despre care o să vă vorbesc imediat.

— Dar, întrebă Altamont, nu s-ar putea întâmpla ca polul să se deplaseze, într-o bună zi, mai mult?

— Ei! dragul meu Altamont, răspunse doctorul, ai atins o mare problemă, pe care savanţii au dezbătut-o multă vreme, în urma unei descoperiri ciudate.

— Care anume?

— Iată: în 1771, a fost descoperit leşul unui rinocer pe malurile Mării Glaciale şi, în 1799, al unui elefant pe coastele Siberiei. Cum de au putut fi găsite aceste patrupede din ţările calde la o asemenea latitudine? De aici – o stranie rumoare printre geologi, care nu erau atât de savanţi cum a fost mai târziu un francez, domnule Elie de Beaumont, ca să poată demonstra, aşa cum a făcut el, că animalele acestea trăiau deja la latitudini ridicate şi că torentele şi fluviile le-au transportat, pur şi simplu, leşurile în locul unde au fost găsite. Dar cum această explicaţie nu fusese încă emisă, ghiciţi ce a inventat imaginaţia savanţilor?

— Savanţii sunt în stare de orice, spuse Altamont râzând.

— Da, de orice, ca să explice un fenomen; ei bine, au presupus că polul pământului fusese odinioară la Ecuator şi Ecuatorul la pol.

— Ei aş!

— Aşa cum vă spun, şi în mod serios; or, dacă ar fi fost

aşa, cum pământul e turtit la pol pe o întindere de mai mult de cinci leghe, mările transportate la noul Ecuator de forța centrifugă ar fi trebuit să acopere munți de două ori mai înalți decât Himalaya; toate țările care se învecinează cu cercul polar, Suedia, Norvegia, Rusia, Siberia, Groenlanda, Noua-Britanie, ar fi fost înecate sub cinci leghe de apă, în timp ce regiunile ecuatoriale, împinse la pol, ar fi format podişuri înalte de cinci leghe.

— Ce schimbare! spuse Johnson.

— O! aceasta nu-i înspăimânta deloc pe savanți.

— Şi cum explicau ei această perturbație? întrebă Altamont.

— Prin ciocnirea cu o cometă. Cometa e *Deus ex machina*[148], ori de câte ori se întâmplă să nu te poți descurca în cosmografie, e chemată în ajutor o cometă. E astrul cel mai serviabil pe care-l cunosc şi, la cel mai mic semn al vreunui savant, se deranjează ca să aranjeze totul!

— Atunci, întrebă Johnson, după părerea dumneavoastră, domnule Clawbonny, perturbația aceasta e imposibilă?

— Imposibilă!

— Şi dacă s-ar produce?

— Dacă s-ar produce, Ecuatorul ar îngheța în douăzeci şi patru de ore!

— Bine! dacă acest fenomen s-ar întâmpla acum, spuse Bell, lumea ar fi în stare să spună că n-am fost la pol!

— Linişteşte-te, Bell! Ca să revenim la imobilitatea axei pământului, rezultă din toate astea următoarele: dacă am fi fost aici în timpul iernii, am fi văzut stelele descriind un cerc perfect în jurul nostru. Cât priveşte soarele, în ziua echinoxului de primăvară, la 23 martie, ne-ar apare (nu țin seama de refracție), ne-ar apare tăiat

---

148 Deus ex machina – zeul din maşină – expresie latinească indicând un deznodământ inexplicabil.

exact în două de linia orizontului, şi apoi ar urca puţin câte puţin formând nişte curbe foarte alungite; dar aici, e remarcabil faptul că, de îndată ce a răsărit, nu mai apune; rămâne vizibil timp de şase luni; apoi discul lui atinge din nou linia orizontului, la 22 septembrie şi, îndată ce a apus, nu mai e văzut toată iarna.

— Vorbeaţi înainte de turtirea pământului la poli, spuse Johnson; vă rog să-mi explicaţi acest lucru, domnule Clawbonny.

— Iată, Johnson, pământul fiind fluid în primele zile ale naşterii lumii, înţelegi că atunci mişcarea de rotaţie a trebuit să împingă o parte din masa mobilă către Ecuator, unde forţa centrifugă se făcea mai viu simţită. Dacă pământul ar fi fost nemişcat, ar fi rămas o sferă perfectă; dar, ca urmare a fenomenului pe care vi l-am descris, el se înfăţişează în formă de elipsă, iar punctele polului sunt mai apropiate de centru decât punctele de la Ecuator, cu aproape cinci leghe şi o treime.

— Aşadar, spuse Johnson, dacă ar vrea căpitanul nostru să se ducă în centrul pământului, am avea cinci leghe mai puţin de făcut ca să ajungem acolo?

— Aşa cum spui, prietene...

— Ei bine, căpitane, e un drum câştigat! Iată un prilej de care trebuie să ne folosim...

Hatteras nu răspunse. Era vădit că nu asculta, sau că ascultă fără să audă,

— Zău aşa! exclamă doctorul. Dacă ne luăm după spusele unor savanţi, poate că ar fi cazul să încercăm această expediţie.

— Aşa e! făcu Johnson.

— Dar lăsaţi-mă să termin, spuse doctorul; asta am să v-o povestesc mai târziu; vreau să vă explic mai întâi cum se face că turtirea polilor e cauza precesiunii echinocţiilor, adică de ce în fiecare an echinoxul de primăvară vine cu o zi mai devreme decât dacă pământul ar fi perfect rotund. Aceasta se întâmplă, pur şi simplu,

pentru că atracția soarelui se produce într-un fel diferit asupra părții umflate a globului, situată la Ecuator, care are atunci o mişcare retrogradă. Ulterior, asta e forța care deplasează puțin polul, aşa cum v-am spus mai înainte. Dar, independent de acest efect, turtirea ar trebui să aibă o influență mai curioasă şi mai directă asupra persoanei noastre şi de care ne-am da seama dacă am fi fost înzestrați cu o sensibilitate matematică.

— Ce vreți să spuneți? întrebă Bell.

— Că suntem mai grei aici decât la Liverpool.

— Mai grei?

— Da! Noi, câinii noştri, puştile, instrumentele noastre.

— E cu putință?

— Desigur, şi din două motive: primul este că suntem mai apropiați de centrul globului care, în consecință, ne atrage mai mult; or, forța aceasta de atracție nu-i altceva decât gravitația. Al doilea motiv e că forța de rotație, care e nulă la pol, fiind marcată la Ecuator, obiectele au acolo tendința de a se îndepărta de pământ; ele sunt, deci, acolo mai puțin grele.

— Cum! spuse Johnson, cu un aer serios, n-avem peste tot aceeaşi greutate?

— Nu, Johnson, conform legii lui Newton, corpurile se atrag în raport direct cu masa lor şi în raport invers proporțional cu pătratul distanțelor. Aici cântăresc mai mult, pentru că mă aflu mai aproape de centrul de atracție, iar pe o altă planetă aş cântări mai mult, sau mai puțin, după masa planetei.

— Cum! întrebă Bell. În lună...?

— În lună, greutatea mea, care e de două sute de livre la Liverpool, n-ar fi mai mare de treizeci şi două.

— Dar în soare?

— O! în soare aş cântări mai mult de cinci mii de livre!

— Dumnezeule mare! făcu Bell, atunci ar trebui un cric cu care să vi se ridice picioarele!

— Probabil! răspunse doctorul, râzând de uluirea lui Bell; dar aici diferența nu se simte şi, făcând un efort egal al muşchilor de la genunchi, Bell ar sări tot atât de sus ca pe cheiurile lui Mersey.

— Da, dar în soare? repetă Bell, care nu-şi revenea.

— Prietene, îi răspunse doctorul, concluzia tuturor acestor lucruri este că stăm bine aici unde suntem şi că e inutil să ne grăbim să mergem în alte părți.

— Spuneați înainte, interveni Altamont, că ar fi poate cazul să se încerce o excursie spre centrul pământului! Oare a existat vreodată ideea de a se întreprinde o asemenea călătorie?

— Da, şi cu aceasta termin cele ce am avut să vă spun cu privire la pol. Nu există niciun punct de pe glob care să fi dat naştere la mai multe ipoteze şi himere. Anticii, foarte neştiutori în ale cosmografiei, situau acolo grădina Hesperidelor. În Evul Mediu, s-a presupus că pământul este susținut de nişte piroane fixate la poli, în jurul cărora se învârteşte, dar când au fost văzute cometele mişcându-se libere prin regiunile circumpolare, s-a renunțat la ideea unui asemenea mod de susținere. Mai târziu, s-a găsit un astronom francez, Bailly, care susținu că atlanții, poporul cu moravuri blânde, astăzi dispărut, de care vorbeşte Platon, ar fi trăit chiar pe aceste meleaguri. În sfârşit, în zilele noastre, s-a pretins că la poli ar exista o uriaşă deschidere prin care țâşneşte lumina aurorelor boreale şi prin care s-ar putea pătrunde în interiorul globului; apoi, în sfera scobită s-a presupus a fi după planete, Pluton şi Proserpina. Şi o atmosferă luminoasă, ca urmare a puternicei presiuni pe care o suportă.

— S-au spus toate astea? întrebă Altamont.

— Ba chiar s-au şi scris, şi încă foarte serios. Căpitanul Synness, unul dintre compatrioții noştri, le-a propus chiar lui Humphrey-Davy, Humboldt şi Arago să încerce călătoria! Dar aceşti savanți au refuzat.

— Şi bine au făcut.
— Cred şi eu! Oricum ar fi, vedeți dumneavoastră, dragi prieteni, că imaginația şi-a dat frâu liber în legătură cu polul şi că trebuie, mai devreme sau mai târziu, să se revină la simpla realitate.
— De altfel, vom mai vedea, spuse Johnson, care nu renunțase la ideea lui.
— Atunci lăsăm pe mâine expedițiile, spuse doctorul zâmbind, pentru că-l văzu pe bătrânul marinar prea puțin convins, iar dacă există vreo deschidere specială prin care să se poată merge spre centrul pământului, vom merge împreună!

Capitolul XXV

Muntele Hatteras

După această conversație plină de miez, fiecare din ei, instalându-se cât putu mai comod în grotă, adormi imediat.

Fiecare, afară de Hatteras. De ce omul acesta extraordinar nu doarme?

Oare scopul vieții sale nu fusese atins? Nu-şi realizase îndrăznețe planuri care-l preocupaseră atât? De ce sufletul acesta pasionat nu se linştea după frământarea de până atunci? Nu era normal să crezi că, odată cu realizarea planurilor sale, Hatteras ar fi intrat într-o stare de destindere şi că nervii lui, relaxați, ar fi dorit să se odihnească? După succes, ar fi putut chiar normal să fie cuprins de acel sentiment de tristețe care urmează întotdeauna după satisfacerea dorințelor.

Dar nu. El se arăta a fi şi mai nervos. Şi totuşi, nu ideea întoarcerii era cea care-l frământa aşa de mult. Voia să meargă şi mai departe? Ambiția lui de călător

n-avea, oare, nicio limită, şi găsea că lumea e prea mică pentru că îi dăduse ocol?

Oricum ar fi fost, nu putu să doarmă cu toate că această primă noapte petrecută la polul boreal al lumii a fost limpede şi liniştită. Insula era absolut pustie. Nicio pasăre în atmosfera ei încinsă, niciun animal pe solul ei de cenuşă, niciun peşte în apele care fierbeau. Numai în depărtare se auzeau uruiturile surde ale muntelui, în vârful căruia se despleteau trâmbe de fum aprins.

Când Bell, Johnson, Altamont şi doctorul se treziră, nu-l mai găsiră pe Hatteras lângă ei. Neliniştiţi, părăsiră grota şi-l zăriră pe căpitan în picioare, pe o stâncă. Stătea cu privirea aţintită spre vârful vulcanului. Îşi ţinea în mână instrumentele; făcuse, se vede, releveul exact al muntelui.

Doctorul se îndreptă spre el şi trebuie să-i adreseze de câteva ori cuvântul. Înainte de a-l scoate din starea lui de contemplare.

În cele din urmă, căpitanul păru că-l înţelege.

— La drum! îi spuse doctorul care-l examina cu o privire atentă, la drum! Hai să facem ocolul insulei noastre; iată-ne gata pentru ultima noastră excursie.

— Ultima, răspunse Hatteras cu acea intonaţie în glas a oamenilor care visează cu glas tare; da, într-adevăr, ultima. Dar, continuă el cu o mare însufleţire, şi cea mai minunată!

Vorbea astfel, frecându-şi fruntea cu amândouă mâinile, ca să-şi calmeze clocotul lăuntric.

În clipa aceea, Altamont. Johnson şi Bell ajunseră lângă el; Hatteras păru să iasă atunci din starea de halucinaţie în care se afla.

— Dragi prieteni, spuse el cu glas emoţionat, vă mulţumesc pentru curajul vostru, vă mulţumesc pentru stăruinţa voastră, vă mulţumesc pentru eforturile supraomeneşti care ne-au îngăduit să punem piciorul pe acest pământ!

Hatteras contemplă ținta expediției sale

— Căpitane, spuse Johnson, n-am făcut decât să-ţi dăm ascultare şi numai dumitale îţi revine cinstea.

— Nu! nu! continuă Hatteras, cu o violentă efuziune, vi se cuvine şi vouă, la fel ca şi mie! Lui Altamont, ca şi nouă tuturor! Ca şi doctorului! O! lăsaţi-mă să-mi descarc inima în faţa voastră! Nu-şi mai poate zăgăzui recunoştinţa!

Hatteras le strângea mâinile vitejilor săi tovarăşi care-l înconjurau. Umbla de colo-colo, nu mai era stăpân pe sine.

— Nu ne-am făcut decât datoria, spuse Bell.

— Datoria noastră de prieteni, răspunse doctorul.

— Da, reluă Hatteras, dar această datorie n-au ştiut toţi să şi-o îndeplinească. Unii au capitulat! Totuşi, trebuie să-i iertăm pe cei care au trădat ca şi pe cei care s-au lăsat antrenaţi pe panta trădării! Bieţii oameni, îi iert. Mă auziţi, doctore?

— Da, răspunse doctorul, pe care exaltarea lui Hatteras îl neliniştea în mod serios.

— Şi acum, continuă căpitanul, nu doresc ca ei să piardă mica avere pe care au venit s-o caute atât de departe. Nu! Nu se va schimba nimic din dispoziţiile date de mine şi vor fi bogaţi… dacă vor mai revedea vreodată Anglia!

Ar fi fost greu să nu fii mişcat de tonul cu care Hatteras rosti aceste vorbe.

— Dar, căpitane, spuse Johnson încercând să glumească, s-ar spune că vă faceţi testamentul.

— Poate, răspunse solemn Hatteras.

— Totuşi, aveţi în faţa dumneavoastră o existenţă glorioasă, lungă şi frumoasă.

— Cine ştie? grăi Hatteras.

Cuvintele acestea fură urmate de o tăcere destul de lungă. Doctorul nu îndrăznea să dea vreo interpretare acestor ultime vorbe.

Dar Hatteras îi lămuri imediat, căci cu un glas

înfrigurat, de-abia stăpânit, continuă:

— Dragi, prieteni, ascultați-mă. Am făcut mult până aici şi totuşi mai rămâne mult de făcut.

Tovarăşii căpitanului se priviră cu adâncă uimire.

— Da, suntem pe pământul polului, dar nu ne aflăm chiar la pol!

— Cum asta? întrebă Altamont.

— Asta-i bună! exclamă doctorul, care se temea să ghicească sensul vorbelor căpitanului.

— Da! răspunse Hatteras cu putere, am spus că un englez va pune piciorul pe polul boreal al lumii; am spus acest lucru, şi un englez o va face.

— Cum? întrebă doctorul.

— Ne aflăm încă la patruzeci şi cinci de secunde de punctul necunoscut, continuă Hatteras cu o însuflețire din ce în ce mai mare, şi acolo unde se află, acolo mă voi duce!

— Dar e în vârful acestui vulcan! strigă doctorul.

— Mă voi duce!

— E un con inaccesibil.

— Mă voi duce!

— E un crater larg deschis, în flăcări!

— Mă voi duce!

Nu poate fi redată convingerea energică cu care Hatteras rosti aceste ultime cuvinte. Prietenii săi erau uluiți; priveau cu groază muntele care-şi legăna în aer panaşul său de flăcări.

Doctorul interveni iar, insistă, făcu orice ca să-l convingă pe Hatteras să renunțe la planul lui; îi spuse tot ceea ce era în stare să imagineze: de la rugămintea umilă până la amenințările amicale; dar toate acestea nu avură niciun efect asupra firii nervoase a căpitanului, cuprins de un fel de nebunie care ar putea fi numită „nebunia polară”.

Nu le mai rămânea decât să folosească mijloace violente pentru a-l opri pe acest smintit, care alerga spre

propria lui pieire. Dar prevăzând că acestea ar avea drept efect nişte dereglări grave, doctorul nu voi să le întrebuinţeze decât în caz extrem.

El spera, de altfel, că anumite imposibilităţi fizice, obstacole de netrecut îl vor opri pe Hatteras de la realizarea planului său.

— Dacă aşa stau lucrurile, te vom urma.

— Da, răspunse căpitanul, până la jumătatea muntelui! Nu mai departe! Nu trebuie oare să duceţi în Anglia copia procesului-verbal care atestă descoperirea noastră dacă?...

— Totuşi!...

— Am hotărât, răspunse Hatteras pe un ton de neclintit, şi, deoarece rugăminţile prietenului nu vă ajung, vă ordonă căpitanul.

Doctorul nu voi să mai insiste şi, după câteva clipe, micul grup, echipat pentru o ascensiune grea şi cu Duk în frunte, se porni la drum.

Cerul era strălucitor. Termometrul arăta cincizeci şi două de grade[149]. Atmosfera se impregna din belşug de lumina proprie acestui grad de latitudine. Era ora opt dimineaţa.

Hatteras o luă înainte, însoţit de curajosul său câine; Bell şi Altamont, doctorul şi Johnson îl urmară îndeaproape.

— Mi-e frică, spuse Johnson.

— Nu, nu, n-ai de ce să te temi, răspunse doctorul, suntem noi aici.

Ce insuliţă ciudată şi cum să-i redai înfăţişarea atât de specială, care era însuşi neprevăzutul, noutatea, tinereţea! Vulcanul nu părea bătrân, iar geologii ar fi putut să confirme că naşterea lui e de dată recentă.

Stâncile, agăţate unele de altele, nu se menţineau decât printr-un echilibru miraculos. Muntele nu era,

[149] +11° Celsius.

propriu-zis, decât o adunătură de pietre, căzute de sus. Niciun pic de pământ, nici cel mai mic muşchi, nici cel mai jigărit lichen, nicio urmă de vegetație. Acidul carbonic, pe care-l vărsa craterul, n-avusese încă vreme să se unească cu hidrogenul din apă, nici cu amoniacul din nori, ca să formeze, sub acțiunea luminii, materie organică.

Insula aceasta, pierdută în mare, nu-şi datora existența decât aglomerării succesive a dejecțiilor vulcanice; în felul acesta s-au înălțat mai mulți munți pe glob; ceea ce au zvârlit vulcanii din străfundul lor a fost destul ca să-i formeze. Aşa s-a întâmplat cu Etna, care a vărsat până acum un volum de lavă mult mai mare decât însăşi masa sa; tot aşa e şi Monte-Nuovo, lângă Neapole, născut din zgură într-un scurt răstimp de patruzeci şi opt de ore.

Adunătura aceasta de roci din care se alcătuia Insula Reginei era în mod evident ieşită din măruntaiele pământului; avea în cel mai înalt grad un caracter vulcanic. Pe locul unde se afla, se întindea altădată marea uriaşă, formată din primele zile din condensarea vaporilor de apă pe globul răcit; dar, pe măsură ce vulcanii din lumea veche şi din lumea nouă s-au stins sau, mai bine zis, s-au astupat, trebuiră să fie înlocuiți de noi cratere care varsă foc.

Într-adevăr, pământul poate fi asimilat cu un uriaş cazan sferoidal. Acolo, sub influența focului central, se nasc cantități uriaşe de aburi, înmagazinați la o presiune de mii de atmosfere, care ar face să sară globul în aer dacă n-ar exista supapele de siguranță spre exterior.

Aceste supape sunt vulcanii; când unul se închide, altul se deschide şi, în dreptul polilor unde fără îndoială, din cauza turtirii, scoarța pământului e mai puțin groasă, nu-i de mirare ca un vulcan să se fi format pe neaşteptate prin ridicarea masivului deasupra valurilor.

Doctorul, în timp ce-l urma pe Hatteras, observă

următoarele ciudățenii: piciorul lui călca pe un tuf vulcanic şi pe depuneri ca de piatră ponce, formate din zgură, cenuşă, roci eruptive, asemănătoare sienitului şi granitului de Islanda.

Dar dacă-i atribuia insuliței o origine apropiată de epoca noastră, era pentru că terenul sedimentar nu avusese încă timp să se formeze.

Lipsea şi apa. Dacă Insula Reginei ar fi numărat mai multe secole de existență, din mijlocul ei ar fi țâşnit izvoare termale, aşa cum se întâmplă în jurul vulcanilor. Or, nu numai că nu se găsea nicio moleculă de lichid, dar vaporii care se ridicau din râurile de lavă păreau să fie absolut lipsiți de apă.

Aşadar, insula aceasta era de formație recentă şi, aşa cum apăruse într-o bună zi, aşa putea să dispară în alta şi să se scufunde din nou în apele oceanului.

Pe măsură ce urcau, ascensiunea devenea din ce în ce mai grea; coastele muntelui se apropiau de perpendiculară şi trebuia să fii cu ochii în patru ca să te fereşti de surpări. Adesea, coloane de cenuşă se răsuceau în jurul călătorilor şi amenințau să-i asfixieze, sau torente de lavă le barau trecerea. Pe câteva terenuri orizontale, râurile, răcite, şi solidificate în partea superioară, lăsau lava să se scurgă fierbinte sub coaja lor întărită. Fiecare din ei trebuia deci să sondeze terenul ca să nu se trezească scufundat pe neaşteptate în aceste materii în plină topire. Din când în când, craterul vărsa bucăți de stâncă, înroşite de gazele aprinse: unele dintre aceste mase explodau în aer ca nişte bombe, iar sfărâmăturile lor se împrăştiau la distanțe uriaşe, în toate direcțiile.

E lesne de închipuit de câte nenumărate pericole era amenințată această ascensiune şi cât de smintit trebuia să fii ca s-o încerci.

În timpul acesta, Hatteras continua să se cațăre cu o agilitate surprinzătoare şi, nesocotind ajutorul

bastonului cu vârf de fier, urca fără şovăire pantele cele mai abrupte.

Ajunse în curând la o stâncă circulară, un fel de platou larg, cam de zece metri; un fluviu incandescent o înconjura, după ce se bifurcase întâlnind muchea unei stânci de deasupra, şi nu lăsa decât o trecere strâmtă prin care Hatteras se strecură cu îndrăzneală.

Acolo se opri, iar tovarăşii săi putură să-l ajungă. Apoi păru să măsoare din ochi spațiul ce-i rămânea de străbătut; în linie dreaptă nu se afla la mai mult de o sută de prăjini de crater, adică de punctul matematic al polului; dar, pe verticală, mai era de urcat mai mult de o mie cinci sute de prăjini.

Ascensiunea dura de trei ore; Hatteras nu părea să fie obosit; tovarăşii lui erau la capătul puterilor.

Vârful vulcanului părea inaccesibil. Doctorul hotărî să-l împiedice cu orice preț pe Hatteras să urce mai sus. Încercă la început să-l ia cu blândețe, dar exaltarea căpitanului atinsese delirul, în timpul drumului dăduse toate semnele unei nebunii care creştea, şi cine l-a cunoscut, cine l-a urmărit în diversele faze ale existenței sale nu putea fi surprins de acest lucru. Pe măsură ce Hatteras se ridica mai sus, deasupra oceanului, starea lui de surescitare se accentua; nu mai trăia în sfera oamenilor; i se părea că se înalță odată cu muntele însuşi.

— Hatteras, îi spuse doctorul, ajunge! nu mai putem urca.

— Atunci rămâneți aici, răspunse căpitanul cu un glas ciudat; eu voi merge mai sus!

— Nu! ceea ce faci e inutil! Te afli aici la Polul Nord!

— Nu! nu! Mai sus!

— Prietene! îți vorbesc eu, doctorul Clawbonny. Nu mă recunoşti?

— Mai sus! Mai sus! repetă smintitul.

— Ei bine, nu, nu vom îngădui…

Doctorul nici nu termină ce avea de spus, că Hatteras, printr-un efort supraomenesc, sări peste fluviul de lavă şi nu mai putu fi ajuns de tovarăşii săi.

Aceştia scoaseră un țipăt; îl credeau prăbuşit în torentul de foc; dar căpitanul căzu pe malul celălalt, urmat de câinele său, Duk, care nu voia să-l părăsească.

Dispăru după o perdea de fum şi se auzea doar vocea lui care descreştea, îndepărtându-se.

— Spre nord! Spre nord! strigă el. Pe vârful muntelui Hatteras! Amintiți-vă de muntele Hatteras!

Nu se puteau gândi să-l ajungă pe căpitan; existau pentru ei numeroase şanse de a eşua acolo pe unde el trecuse ajutat de noroc şi cu îndemânarea proprie nebunilor; era cu neputință să sari peste acest torent de foc de asemenea era cu neputință să-l ocoleşti. Altamont încercă zadarnic să-l treacă; fu cât pe ce să piară pe când voia să ajungă dincolo de fluviul de lavă; tovarăşii lui trebuiră să-l rețină împotriva voinței sale.

— Hatteras! Hatteras! striga doctorul.

Dar căpitanul nu răspunse şi doar lătrăturile lui Duk, abia desluşite, mai răsunau pe munte.

Totuşi, Hatteras putea fi văzut din când în când printre coloanele de fum şi sub ploaia de cenuşă. Când brațul, când capul îi apăreau din mijlocul vârtejului. Apoi dispărea şi apărea mai sus, agățat de stânci. Silueta i se făcea din ce în ce mai mică, cu acea iuțeală fantastică a obiectelor care se ridică în văzduh. După jumătate de oră, părea redus la jumătate.

Atmosfera se umplea de zgomotele surde ale vulcanului; muntele răsuna şi duduia ca un cazan în fierbere şi se simțea cum îi tremură coastele… Hatteras urca mereu. Duk îl urma.

Din când în când, în spatele lor se producea o surpare şi câte o stâncă uriaşă, cu o viteză din ce în ce mai mare şi sărind din creastă în creastă, se prăvălea până în fundul bazinului polar.

Hatteras nici măcar nu întorcea capul. Se servise de baston ca de o prăjină de steag, de care legase pavilionul englez. Tovarăşii lui înspăimântaţi nu pierdeau din vedere niciuna din mişcările sale. Dimensiunile lui deveneau, puţin câte puţin, infime, iar Duk părea redus la mărimea unui şobolan.

A fost un moment când vântul lăsă asupra lor o uriaşă perdea de flăcări. Doctorul scoase un strigăt de groază; dar Hatteras reapăru, în picioare, fluturându-şi steagul.

Spectacolul acestei înfricoşătoare ascensiuni durã mai mult de o oră. O oră de luptă cu stâncile care se clătinau, cu hârtoape pline de cenuşă în care acest erou al imposibilului dispărea până la jumătatea corpului. Ba se ridica, sprijinindu-se în genunchi şi în şale de scobiturile muntelui, ba, ţinându-se în mâini de câte un colţ ascuţit, se legăna în vânt ca o buruiană uscată.

În sfârşit, ajunse în vârful vulcanului, chiar la gura craterului. Doctorul speră atunci ca nefericitul, atingându-şi ţinta, va reveni, poate, şi că nu mai avea de suferit decât pericolele întoarcerii. Strigă pentru ultima oară:

— Hatteras! Hatteras!

Chemarea doctorului avu darul să-l mişte pe american până în fundul sufletului.

— Îl voi salva! strigă Altamont.

Apoi, dintr-o săritură, trecând peste torentul de foc, cu riscul de a cădea în el, dispăru printre stânci.

Clawbonny nu avusese timp să-l mai oprească.

În vremea aceasta, Hatteras, ajuns în vârful muntelui, înainta deasupra prăpastiei pe o stâncă povârnită peste ea. În jurul lui ploua cu bolovani. Duk îl urma mereu. Bietul animal părea că începuse să fie cuprins de atracţia ameninţătoare a abisului. Hatteras îşi flutura steagul, luminat de reflexe incandescente, iar pânza roşie flutura în falduri lungi la suflul craterului.

Hatteras îl legăna cu o mână, cu cealaltă arăta spre

zenit polul sferei pământeşti. Totuşi, părea că şovăie. Mai căuta încă punctul matematic în care se adună toate meridianele globului şi pe care, în sublima lui îndărătnicie, voia să pună piciorul.

Deodată, stânca se prăbuşi sub el. Hatteras dispăru. Un țipăt înfiorător, scos de tovarăşii lui, urcă până în vârful muntelui. Trecu o secundă, cât un secol! Clawbonny îşi socotea prietenul pierdut şi îngropat pe vecie în adâncurile vulcanului. Dar Altamont era acolo, Duk de asemenea. Omul şi câinele îl prinseră pe nefericitul căpitan chiar în momentul în care dispărea în abis. Hatteras era salvat, salvat fără voia lui şi, după o jumătate de oră, se odihnea neînsuflețit în brațele tovarăşilor săi cuprinşi de disperare.

Când îşi reveni în simțiri, doctorul i se uită în ochi cu o nelinişte mută. Dar privirea lui inconştientă, ca aceea a unui orb care se uită fără să vadă, nu-i răspundea.

— Dumnezeule mare! spuse Johnson. E orb!

— Nu, răspunse Clawbonny, nu! Bieții mei prieteni, n-am salvat decât corpul lui Hatteras! Sufletul i-a rămas în vârful acestui vulcan! Mintea lui a murit!

— Nebun! exclamă Johnson şi Altamont, consternați.

— Nebun! răspunse doctorul.

Şi plânse cu lacrimi grele.

Capitolul XXVI

Întoarcerea în sud

După trei ore de la acest tragic deznodământ al aventurilor căpitanului Hatteras, Clawbonny, Altamont şi cei doi marinari se găseau adunați în grota de la poalele vulcanului.

Acolo, Clawbonny fu rugat să-şi dea părerea despre

cele ce trebuiau să facă

— Dragi prieteni, spuse el, nu putem să ne prelungim şederea pe Insula Reginei; marea e liberă în fața noastră; avem provizii în cantitate suficientă: trebuie să plecăm şi să ajungem în cea mai mare grabă la Fort-Providence, unde vom ierna până la vara viitoare.

— E şi părerea mea, răspunse Altamont, vântul e favorabil şi chiar de mâine vom porni iar pe mare.

Ziua trecu într-o adâncă tristețe. Nebunia căpitanului era ca un semn rău ori de câte ori Johnson, Bell, Altamont se gândeau la întoarcere, se speriau ei înşişi de starea de nepăsare în care se aflau, se îngrozeau de dezgustul ce-i cuprinsese. Le lipsea firea întreprinzătoare a lui Hatteras.

Totuşi, în timpul acesta, ca nişte oameni energici ce erau, se pregătiră să lupte din nou împotriva elementelor naturii şi chiar împotriva propriei lor voințe, dacă vreodată ar fi simțit că voința le slăbeşte.

A doua zi, sâmbătă, 13 iulie, echipamentul de tabără fu îmbarcat şi totul fu gata de plecare.

Dar înainte e a părăsi această stâncă, pentru a nu o mai revedea niciodată, doctorul, respectând dorințele lui Hatteras, dispuse să ridice un cairn chiar în punctul unde căpitanul a tras la malul insulei; acest cairn a fost construit din blocuri mari, suprapuse în aşa fel, încât să formeze o construcție perfect vizibilă, un reper, dacă totuşi neprevăzutele schimbări provocate de erupție l-ar cruța. Pe una din pietrele laterale Bell gravă cu dalta această simplă inscripție:

JOHN HATTERAS
1861

Copia documentului a fost depusă în interiorul cairnului într-un cilindru de tablă perfect închis, şi mărturia marii descoperiri rămase astfel părăsită pe

Inscripție marcînd rezultatul expediției căpitanului Hatteras

aceste stânci pustii.

Apoi cei patru oameni şi căpitanul – un biet trup fără suflet – şi credinciosul său Duk, trist şi plângător, se îmbarcară pentru călătoria de întoarcere. Era ora zece dimineața. Din pânza cortului au făcut o velă nouă. Baleniera, alunecând cu vântul de pupa părăsi Insula Reginei, iar seara, doctorul, ridicat în picioare pe bancheta sa, trimise un ultim salut Muntelui Hatteras, ale cărui flăcări străluceau la orizont.

Traversarea a fost foarte rapidă; marea, peste tot liberă, le-a îngăduit o navigație uşoară şi părea cu adevărat mai lesne să fugi de pol decât să te apropii de el.

Dar Hatteras nu era în stare să mai înțeleagă ceea ce se întâmplă în jurul lui; rămânea întins în balenieră, mut, cu privirea stinsă, cu brațele încrucişate pe piept, cu Duk culcat la picioare. În zadar i se adresa doctorul. Hatteras nu-l auzea.

Timp de patruzeci şi opt de ore, vântul a fost favorabil şi marea destul de liniştită. Clawbonny şi tovarăşii săi se lăsau în voia brizei de nord.

La 15 iulie, recunoscură Altamont-Harbour, spre sud; dar cum oceanul polar era degajat de-a lungul întregii coaste, în loc să traverseze cu sania ținutul Noii Americi, hotărâră să-l ocolească şi să ajungă pe mare la golful Victoria.

Drumul era mai rapid şi mai uşor. Într-adevăr, distanța, pe care călătorii o străbătuseră cu sania în cinsprezece zile, o parcurseră, navigând, doar în opt zile şi, după ce urmară şerpuirile unei coaste dantelate de numeroase fiorduri, a căror configurație o fixară, sosiră luni seara, la 23 iulie, în golful Victoria.

Baleniera fu ancorată puternic de țărm şi fiecare se repezi spre Fort-Providence. Dar ce dezastru! Casa doctorului, magaziile, depozitul de pulbere, fortificațiile, totul se transformase în apă sub acțiunea razelor solare, iar proviziile fuseseră prădate de animalele carnivore.

Trist şi dezamăgitor spectacol.

Navigatorii îşi terminaseră aproape proviziile şi se bizuiseră că şi le vor reface la Fort-Providence. Imposibilitatea de a-şi petrece acolo iarna deveni evidentă. Ca oameni obişnuiţi să ia repede o hotărâre, deciseră să ajungă la marea Baffin pe drumul cel mai scurt.

— N-avem altă soluţie, spuse doctorul, marea Baffin e la nici şase sute de mile; atâta timp cât nu ne va lipsi apa, vom putea naviga cu baleniera ca să ajungem la strâmtoarea Jones şi de acolo la aşezările daneze.

— Da, răspunse Altamont, să adunăm ce ne-a mai rămas din provizii şi să plecăm.

Căutând bine, găsiră câteva lăzi de pemmican, risipite ici şi colo, şi două butoiaşe de carne conservată, care scăpaseră de distrugere. Într-un cuvânt, aveau provizii pentru şase săptămâni şi praf de puşcă în cantităţi suficiente. Toate astea au fost adunate în grabă; au profitat de ziua aceasta ca să-şi călăfătuiască baleniera, s-o pună din nou în bună stare şi a doua zi, 24 iulie, luară iarăşi drumul mării.

Uscatul la latitudinea de 83° se înclina spre răsărit. Era posibil să întâlnească acele ţinuturi, cunoscute sub numele de ţinuturile Grinnel, Ellesmere şi Lincoln septentrional, care formează linia de coastă a mării Baffin. Se putea, deci, considera ca un lucru sigur că strâmtoarea Jones se deschidea către mările interioare, ca şi strâmtoarea Lancastre.

Baleniera navigă de atunci fără mari greutăţi; ea evita cu uşurinţă gheţurile plutitoare. Doctorul, prevăzând posibilitatea unor întârzieri, le reduse tovarăşilor săi raţia la jumătate; dar, în fond, aceştia nu se oboseau prea tare şi se simţeau sănătoşi.

De altfel, nu se întâmplă să nu tragă şi câte un foc de armă; vânară raţe, gâşte şi garii care le furnizau o alimentaţie proaspătă şi sănătoasă. Cât despre rezerva

lor de lichid, o refăceau uşor datorită blocurilor de gheață din apă dulce care le ieşeau în cale, căci aveau mereu grijă să nu se depărteze de coaste, baleniera neîngăduindu-le să se avânte în largul mării.

În această perioadă a anului, termometrul se menținea aproape în mod constant deasupra punctului de îngheț; după ce vremea fusese adesea ploioasă, începu să ningă şi să se întunece; soarele cobora spre orizont, iar discul lui se lăsa ciuntit din zi în zi mai mult. La 30 iulie, călătorii încetară pentru prima oară să-l mai vadă, adică avură o noapte de câteva minute.

Totuşi, baleniera înainta în bune condițiuni şi adesea parcurgeau şaizeci şi cinci de mile în douăzeci şi patru de ore; nu se opreau niciun moment; ştiau câte ar fi avut de îndurat, câte piedici ar fi întâmpinat dacă ar fi trebuit să ia calea uscatului, iar aceste şenale strâmte aveau să devină în curând o singură întindere; ici-colo, se şi formaseră gheţuri noi. La latitudinile înalte, iarna vine brusc după vară; nu există nici primăvară, nici toamnă; anotimpurile intermediare lipsesc. Trebuiau, deci, să se grăbească.

La 31 iulie, cerul fiind limpede, după apusul soarelui zăriră primele stele în constelațiile zenitului. Începând din ziua aceea domni o ceață permanentă care îngreuna considerabil navigația.

Doctorul, văzând cum se înmulțesc semnele iernii, deveni foarte îngrijorat; ştia prin câte greutăți a trecut John Ross ca să ajungă la marea Baffin, după ce-şi părăsise vasul; făcând o încercare să treacă printre gheţuri, acest marinar îndrăzneț fu silit să se înapoieze la vasul lui şi să ierneze a patra oară; dar cel puțin avea un adăpost pentru vremea rea, provizii şi combustibil.

Dacă li s-ar fi întâmplat supraviețuitorilor lui *Forward* o asemenea nenorocire, dacă ar fi fost siliți să se oprească sau să se întoarcă, erau pierduți; doctorul nu spuse nimic tovarăşilor săi despre neliniştile sale, dar îi

grăbi să meargă cât mai departe spre est.

În sfârşit, la 15 august, după treizeci de zile de navigaţie destul de rapidă, după ce luptaseră timp de patruzeci şi opt de ore împotriva gheţurilor care se adunau prin şenale, după ce-şi riscaseră de o sută de ori şubreda lor balenieră, navigatorii se văzură opriţi cu totul, fără să poată merge mai departe; marea era îngheţată din toate părţile, iar termometrul nu mai arăta în medie decât cincisprezece grade deasupra lui zero[150].

De altfel, peste tot, la nord şi est, era uşor de recunoscut apropierea unei coaste, după pietricelele plate şi rotunjite pe care valurile le şlefuiesc pe ţărm. De asemenea se întâlnea tot mai des gheaţa de apă dulce.

Altamont luă relevmentele cu o precizie riguroasă şi stabili că se aflau la 77°15’ latitudine şi 85°2’ longitudine.

— Aşadar, spuse doctorul, iată poziţia noastră exactă; am atins Lincoln-ul septentrional, chiar la capul Eden; intrăm în strâmtoarea Jones; cu ceva mai mult noroc, am fi găsit-o liberă până la Marea Baffin. Dar nu trebuie să ne plângem. Dacă bietul meu Hatteras ar fi întâlnit de la început o mare atât de uşor de străbătut, ar fi ajuns repede la pol. Tovarăşii lui nu l-ar fi părăsit, iar el nu şi-ar fi pierdut minţile din cauza atâtor frământări.

— Atunci, spuse Altamont, n-avem de luat decât o singură hotărâre: să părăsim baleniera şi să ajungem cu sania pe coasta orientală a ţinutului Lincoln.

— Bine, răspunse doctorul, să părăsim baleniera şi să luăm sania, dar, în loc să traversăm Lincoln-ul, propun să traversăm pe gheaţă strâmtoarea Jones şi să ajungem la Devon-ul septentrional.

— Şi de ce? întrebă Altamont.

— Pentru că, cu cât ne vom apropia de strâmtoarea Lancastre, cu atât vom avea şanse mai mari de a întâlni

[150] -9° Celsius.

acolo vânători de balene.

— Aveți dreptate, doctore, dar mă tem că ghețurile nu s-au unit încă îndeajuns de bine pentru a ne oieri o trecere lesnicioasă.

— Vom încerca, răspunse Clawbonny.

Baleniera fu descărcată; Bell şi Johnson montară din nou sania; toate piesele erau în stare bună; a doua zi fură înhămați câinii şi o luară de-a lungul coastei ca să ajungă la ice-field.

Reîncepu călătoria – de atâtea ori descrisă – obositoare şi înceată. Altamont avusese dreptate să nu se încreadă în starea gheții; nu putură să traverseze strâmtoarea Jones şi trebuiră să meargă pe coasta Lincoln.

La 21 august, călătorii, tăind drumul de-a curmezişul, sosiră la intrarea în Strâmtoarea Ghețarului; acolo se aventurară pe ice-field şi, a doua zi, ajunseră la insula Coburg, pe care o străbătură în mai puțin de două zile pe vreme de viscol.

Atunci putură să ia din nou drumul mai uşor al câmpurilor de gheață şi în fine, la 24 august, puseră piciorul pe Devon-ul septentrional.

— Acum, spuse doctorul, nu ne mai rămâne decât să străbatem acest ținut ş să ajungem la capul Warender, la intrarea în strâmtoarea Lancastre.

Dar vremea deveni îngrozitoare şi se făcu foarte frig; rafalele, vârtejurile de zăpadă îşi reluară violența din timpul iernii; călătorii se simțeau ajunşi la capătul puterilor. Proviziile le erau pe sfârşite şi fiecare trebui să-şi reducă rația la o treime, ca să păstreze pentru câini o hrană proporțională cu munca lor.

Natura solului contribuia mult la oboseala călătoriei; acest ținut al Devon-ului septentrional era foarte accidentat, trebuiră să străbată munții Trauter prin nişte chei de netrecut, luptând împotriva tuturor elementelor naturii dezlănțuite.

Sania, oamenii şi câinii erau cât pe-aci să rămână

acolo şi, nu o dată, deznădejdea puse stăpânire pe micul grup atât de călit, totuşi, şi atât de obişnuit cu truda unei expediții polare. Dar, fără să-şi dea seama, aceşti bieți oameni erau uzați atât din punct de vedere fizic, cât şi moral; nu se pot suporta, fără să resimți urmările, optsprezece luni de eforturi permanente şi o succesiune enervantă de speranțe şi descurajări. De altfel, trebuie să remarcăm că mersul către țintă se face cu un avânt, cu o convingere şi o încredere care lipsesc la întoarcere. Aşa că nenorociții de-abia se mai târau; se poate spune că umblau din obişnuință, împinşi de un rest de energie vitală, aproape independentă de voința lor.

Abia la 30 august ieşiră, în fine, din haosul acesta de munți, despre care descrierea zonelor joase nu poate să ofere nicio idee, dar ieşiră de acolo stâlciți şi pe jumătate înghețați. Doctorul nu mai reuşea să-şi îmbărbăteze tovarăşii şi chiar el se simțea sfârşit.

Munții Trauter se terminau într-o câmpie plină de ridicături de teren şi gropi, rămasă astfel de pe vremea când s-a ridicat muntele.

Acolo trebuiră să facă neapărat un popas de câteva zile; călătorii nu mai puteau să facă un pas; doi dintre câinii înhămați la sanie muriseră istoviți.

Aşadar, s-au adăpostit îndărătul unui bloc de gheață, pe un frig de două grade sub zero[151]; nimeni nu avu curajul să întindă cortul.

Proviziile se reduseră foarte mult şi cu toată zgârcenia maximă cu care se distribuiau rațiile, nu puteau să ajungă pentru mai mult de opt zile; vânatul era rar şi se refugiase, pentru timpul iernii. Într-un climat mai puțin aspru, Moartea prin foame se ridica, deci, amenințătoare. În fața victimelor ei, sfârşite de oboseală

Altamont, care dădea dovadă de un mare devotament şi de o adevărată abnegație, profită de puținele puteri

151 -19° Celsius.

care-i mai rămăseseră şi hotărî să procure, vânând ceva hrană pentru tovarăşii săi.

Îşi luă puşca, îl strigă pe Duk şi se înfundă în câmpiile din nord; doctorul, Johnson şi Bell îl priviră îndepărtându-se, aproape cu indiferență. Timp de o oră, nu auziră nici măcar o dată detunătura puştii sale şi-l văzură întorcându-se fără să fi tras măcar un foc; dar americanul venea alergând ca un om îngrozit.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă doctorul.

— Acolo! Sub zăpadă! răspunse Altamont. Cu o spaimă în glas, arătând către un punct al orizontului.

— Ce e?

— Un grup întreg de oameni!...

— Vii?

— Morți... înghețați... şi chiar...

Americanul nu îndrăzni să-şi termine gândul, dar figura lui exprima o groază de nedescris.

Doctorul, Johnson, Bell, reînsuflețiți de această întâmplare, găsiră puterea de a se ridica şi se târâră pe urmele lui Altamont, către acea parte a câmpiei pe care dânsul o arătase cu mâna. Sosiră în curând într-un spațiu înghesuit în fundul unei albii adânci şi acolo, ce spectacol li se înfățişă privirilor! Cadavre țepene, pe jumătate îngropate sub lințoliul alb, ieşeau ici şi colo de sub stratul de zăpadă; aici un braț, dincolo un picior, mai departe mâini încleştate, capete ce-şi păstrau încă fizionomia lor amenințătoare şi disperată!

Doctorul se apropie, apoi se dădu înapoi palid, cu fața răvăşită, în timp ce Duk lătra cu o spaimă sinistră.

— Groaznic! groaznic! exclamă el.

— Ce e? întrebă şeful de echipaj.

— Nu i-ai recunoscut? întrebă doctorul cu glas schimbat.

— Ce vreți să spuneți?

— Priveşte!

Această albie fusese cândva teatrul unei ultime lupte a

oamenilor împotriva climei, a disperării, chiar împotriva foamei, căci, după anumite resturi înspăimântătoare, au înțeles că nenorociții s-au hrănit cu cadavre omeneşti, poate chiar din trupuri ce mai respirau încă şi, printre ei, doctorul îi recunoscu pe Shandon, pe Pen. Jalnicul echipaj al lui *Forward*; nefericiții aceştia îşi pierduseră puterile, alimentele le lipseau; baleniera lor fusese probabil strivită de avalanşe sau zvârlită într-o prăpastie, aşa că nu putuseră să profite de marea liberă; se mai poate presupune, de asemenea, că s-au rătăcit în mijlocul acestor pământuri necunoscute. De altfel, nişte oameni plecați cu gânduri mişeleşti nu puteau fi multă vreme legați între ei prin acea unitate care-ți permite să înfăptuieşti fapte mari; un conducător de răufăcători dispune de o putere îndoielnică. Şi, fără îndoială, Shandon fusese repede depăşit de evenimente.

Oricum ar fi, echipajul a trecut cu siguranță prin mii de chinuri, mii de momente de disperare, ca să ajungă la această catastrofă înfiorătoare; dar secretul mizeriilor îndurate a rămas îngropat, odată cu ei, pentru totdeauna, în zăpezile polului.

— Să fugim, să fugim! strigă doctorul.

Şi-şi trase tovarăşii departe de locul acestui dezastru.

Groaza le redase pentru moment energia. Porniră iar la drum.

Capitolul XXVII

Încheiere

La ce bun să ne oprim prea mult asupra suferințelor care s-au abătut întruna asupra supraviețuitorilor expediției? Nici chiar ei n-au mai putut să găsească în memoria lor amintirea amănunțită a celor opt zile care

s-au scurs după oribila descoperire a resturilor echipajului.

Totuşi, la 9 septembrie, printr-un miraculos efort de energie, se găsiră la capul Horsburg, la capătul Devon-ului septentrional.

Mureau de foame; nu mâncaseră de patruzeci şi opt de ore, şi ultimul lor prânz l-au pregătit din carnea ultimului lor câine eschimos. Bell nu mai putea să-şi continue drumul, iar bătrânul Johnson simţea că moare.

Erau pe ţărmul mării Baffin, în partea îngheţată, adică pe drumul spre Europa. La trei mile de coastă, valurile mării libere se spărgeau cu zgomot de muchiile ascuţite ale câmpului de gheaţă.

Trebuiau să aştepte trecerea îndoielnică a vreunei baleniere şi cine ştie câte zile mai putea să dureze!...

Dar Cerul se îndură de aceşti nenorociţi căci, a doua zi, Altamont zări desluşit o velă la orizont. Se ştie câte nelinişti însoţesc asemenea apariţii de vase, câte temeri de a nu suferi o dezamăgire! Vasul când pare că se apropie, când pare că se îndepărtează. Ceea ce dă loc la o alternare îngrozitoare de speranţă şi de disperare şi, prea adesea, în momentul în care naufragiaţii se cred salvaţi, vela întrezărită se îndepărtează şi dispare în zare.

Doctorul şi tovarăşii săi au trecut prin toate aceste chinuri; ajunseră la limita vestică a câmpului de gheaţă, mai mult împingându-se unul pe altul, şi vedeau cum, încet, încet, dispare acest vas, fără să le fi observat prezenţa. Îl strigau, dar în zadar!

Iscusitul spirit al doctorului, care-l slujise întotdeauna atât de bine, avu atunci o ultimă inspiraţie.

Un sloi, luat de curent, tocmai se ciocni de ice-field.

— Sloiul acesta! făcu el, arătându-l cu mâna. Ceilalţi nu l-au înţeles.

— Să ne îmbarcăm! Să ne îmbarcăm! strigă el. Atunci se luminară cu toţii.

— Ah! domnule Clawbonny, domnule Clawbonny!

repeta Johnson, strângându-i mâinile doctorului.

Bell, ajutat de Altamont, alergă la sanie, aduse de acolo una din tălpicile ei, o înfipse în blocul de gheaţă ca pe un catarg şi o fixă cu funii; cortul fu sfâşiat ca să se facă din el, de bine, de rău, o velă. Vântul era favorabil; nenorociţii se repeziră pe şubreda plută şi porniră în larg.

După două ore de eforturi nemaipomenite, ultimii oameni de pe *Forward* erau culeşi la bordul lui *Hans Christian*, un vas danez de pescuit balene, care se îndrepta spre strâmtoarea Davis.

Căpitanul primi plin de omenie aceste spectre care nu mai aveau înfăţişare omenească; la vederea suferinţelor lor, le înţelese povestea; le acordă cele mai atente îngrijiri şi reuşi să le salveze viaţa.

După zece zile, Clawbonny, Johnson, Bell, Altamont şi căpitanul Hatteras debarcară la Korsoeur, în Seeland, în Danemarca; un vas cu vapori îi duse la Kiel; de acolo, prin Altona şi Hamburg – la Londra, unde sosiră la 13 ale aceleiaşi luni, de-abia revenindu-şi din lungile încercări prin care trecuseră.

Prima grijă a doctorului a fost să ceară Societăţii regale de Geografie din Londra favoarea de a-i face o comunicare; a fost admis să participe la şedinţa din 15 iulie.

Putem să ne închipuim uimirea acestei savante adunări şi uralele ei entuziaste după lectura documentului lui Hatteras.

Călătoria aceasta, unică în felul ei, fără precedent în analele istoriei, rezuma toate descoperirile anterioare făcute în regiunile circumpolare; lega între ele expediţiile lui Parry, Ross, Franklin, Mac Clure; completa între meridianul o sută şi meridianul o sută cincisprezece harta ţinuturilor hiperboreene şi se termina la Polul Nord, acel punct al globului, neatins până atunci.

Niciodată, nu, niciodată vreo noutate mai senzaţională

n-a făcut atâta vâlvă în Anglia uluită!

Englezii sunt pasionați de aceste mari evenimente geografice; ei s-au simțit mişcați şi mândri, de la lord până la cockney[152], de la prince-merchant[153] până la muncitorul din docuri.

Ştirea marii descoperiri se răspândi prin toate firele telefonice ale Marii Britanii cu iuțeala fulgerului; ziarele înscriseseră numele lui Hatteras în fruntea coloanelor lor ca pe cel al unui martir, iar Anglia fremăta de orgoliu.

Doctorul şi tovarăşii săi au fost sărbătoriți şi au fost prezentați grațioasei sale maiestăți de către marele lord-cancelar, în audiență solemnă.

Guvernul a confirmat numele de Insula Reginei dat stâncii de la Polul Nord, Muntele Hatteras cu care a fost botezat vulcanul şi Altamont-Harbour, dat portului din Noua Americă.

Altamont nu s-a mai despărțit de tovarăşii săi de suferință şi de glorie, care i-au devenit prieteni; îi urmă pe doctor, pe Bell şi pe Johnson la Liverpool, care-i aclamă la întoarcerea lor, după ce-i crezuse atâta vreme morți şi îngropați în ghețurile veşnice.

Dar această glorie doctorul Clawbonny o atribuia fără încetare celui care o merita cel mai mult dintre toți. În relatarea călătoriei sale intitulată: „The English at the North Pole”, publicată în anul următor prin grija Societății regale de geografie, el făcu din John Hatteras egalul celor mai mari călători, emulul acelor oameni curajoşi care se sacrifică cu totul pentru progresul ştiinței.

În timpul acesta, trista victimă a unei pasiuni sublime trăia liniştită în casa de sănătate din Sten-Cottage, lângă Liverpool, unde îl instalase chiar prietenul său, doctorul. Nebunia lui era blândă, dar nu rostea niciun cuvânt, nu mai înțelegea nimic, iar darul vorbirii părea să i se fi dus

---

152 Cockney – locuitor din suburbiile Londrei (în limba engleză în original).
153 Prince-merchant – magnat comercial (în limba engleză în original).

odată cu mintea. Un singur sentiment îl mai lega de lumea exterioară: prietenia sa pentru Duk, de care n-au vrut să-l despartă.

Boala aceasta, numită „nebunia polară”, îşi urma, deci, cursul şi nu prezenta niciun simptom special când, într-o zi, doctorul Clawbonny, care-l vizita pe bietul său bolnav, a fost izbit de înfăţişarea lui.

De câtva timp, căpitanul Hatteras, urmat de credinciosul său câine, care-l privea cu ochii săi blânzi şi trişti, se plimba, în fiecare zi, ore întregi, dar plimbarea lui se făcea în mod invariabil într-un sens anumit şi în direcţia unei anumite alei din Sten-Cottage. Odată ajuns la capătul aleii, căpitanul se întorcea de-andăratelea. Dacă-l oprea cineva, el arăta cu degetul un punct fix pe cer. Dacă voia cineva să-l oblige să se întoarcă, se enerva, iar Duk, împărtăşindu-i mânia, lătra furios.

Doctorul observă cu atenţie mania aceasta atât de bizară şi înţelese în curând motivul ciudatei lui încăpăţânări; ghici de ce plimbarea se făcea mereu în aceeaşi direcţie şi, ca să spunem aşa, sub influenţa unei forţe magnetice.

Căpitanul John Hatteras mergea neclintit spre nord.

SFÂRŞIT

Cuprins

JULES VERNE

1. O CĂLĂTORIE SPRE CENTRUL PĂMÎNTULUI
2. OCOLUL PĂMÎNTULUI ÎN OPTZECI DE ZILE
3. CINCI SĂPTĂMÎNI ÎN BALON
4. STEAUA SUDULUI
5. CĂPITANUL HATTERAS
6. ŞCOALA ROBINSONILOR. RAZA VERDE
7. DOCTORUL OX
8. DOI ANI DE VACANTĂ
9. UN BILET DE LOTERIE. FARUL DE LA CAPĂTUL LUMII
10. UIMITOAREA AVENTURĂ A MISIUNII BARSAC
11. CELE 500 MILIOANE ALE BEGUMEI. ŞARPELE DE MARE
12. VULCANUL DE AUR
13. 20 000 DE LEGHE SUB MĂRI
14. DE LA PĂMÎNT LA LUNĂ. ÎN JURUL LUMII
15. UIMITOARELE PERIPEŢII ALE JUPÎNULUI ANTIFER
16. INSULA CU ELICE
17. BURSE DE CĂLĂTORIE
18. CASA CU ABURI
19. INDIILE NEGRE. GOANA DUPĂ METEOR
20. INSULA MISTERIOASĂ (voL. I)
21. INSULA MISTERIOASĂ (voL. II)
22. MINUNATUL ORINOCO
23. CASTELUL DIN CARPAŢI. ÎNTÎMPLĂRI NEOBIŞNUITE
24. ŢINUTUL BLĂNURILOR (voL. I)
25. ŢINUTUL BLĂNURILOR (voL. II)
26. CĂPITAN LA CINCISPREZECE ANI
27. 800 LEGHE PE AMAZON
28. COPIII CĂPITANULUI GRANT (voL. I)
29. COPIII CĂPITANULUI GRANT (voL. II)
30. TESTAMENTUL UNUI EXCENTRIC
31. ROBUR CUCERITORUL. STĂPÎNUL LUMII
32. CLOVIS DARDENTOR. SECRETUL LUI WILHELM STORITZ
33. AGENJIA THOMPSON
34. HECTOR SERVADAC
35. UN ORAŞ PLUTITOR. SPĂRGĂTORII BLOCADEI. INVAZIA MĂRII
36. PILOTUL DE PE DUNĂRE
37. SATUL AERIAN. ÎNCHIPUIRILE LUI JEAN MARIE CABIDOULIN
38. PRICHINDEL
39. CESAR CASCABEL
40. CLAUDIUS BOMBARNAC. KERABAN ÎNCĂPĂŢÎNATUL

EDITURA ION CREANGĂ